

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Σχολή Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Κοινωνιολογίας

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Εικαστικών & Εφαρμοσμένων Τεχνών

ΔΠΜΣ «Εφαρμοσμένη Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη»

Διπλωματική εργασία

Τίτλος: *«Ι-όλα ή τίποτα, μια πολυεπίπεδη παρέμβαση στην κοινότητα του Παραδείσου Αγίας Παρασκευής, με επίκεντρο τη βίλα του Α. Ιόλα. Σύγχρονη τέχνη και σύγχρονη κοινότητα σε διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο»*

Επιβλέπων καθηγητής: Σωτήριος Χτούρης,
Συνεπιβλέπων καθηγητής: Βασίλειος Μπούζας
Μεταπτυχιακός Φοιτητής: Φοίβος Σοφικίτης
ΑΜ:1832018133
Ιούνιος 2020

Πρόλογος - ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας το ακαδημαϊκό μου ταξίδι στο μεταπτυχιακό προγράμματος σπουδών «Εφαρμοσμένη Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη», οφείλω να ευχαριστήσω τους τέσσερεις καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος, κ. Σωτήριο Χτούρη, κα Αναστασία Ζήση, κ. Ιωάννη Ζιώγα και κ. Βασίλειο Μπούζα που με εμπιστεύτηκαν, ανοίγοντάς μου νέα γνωστικά πεδία και εμπλουτίζοντας με μεθοδολογικά εργαλεία τις ερευνητικές μου ανησυχίες, καθώς και το σύνολο των συμφοιτητών μου, με τους οποίους συνδέθηκα διαλεκτικά, προσφέροντάς μου πολύτιμες ερευνητικές και συναισθηματικές εμπειρίες. Η επανασύνδεσή μου μετά από αρκετά χρόνια με την ακαδημαϊκή διαδικασία και μάλιστα σε ένα διττό πεδίο, που περιλάμβανε εκτός από την Τέχνη και την Κοινωνιολογία, σε συνδυασμό με τις αυξημένες οικογενειακές και εργασιακές υποχρεώσεις, δεν ήταν εύκολη. Έρευνα, οικογένεια και σχολείο, διεκδίκησαν δικαίως το χρόνο και το ενδιαφέρον μου. Καθοριστικός παράγοντας τόσο για τις ερευνητικές όσο και τις καλλιτεχνικές μου αναζητήσεις, αποτέλεσε και η σύνδεσή μου με την τοπική (σχολική) κοινότητα, την οποία ευχαριστώ από καρδιάς, με την υπόσχεση ότι θα συνεχίσουμε, με άλλους ρόλους και σε άλλα πεδία να αλληλεπιδρούμε. Κλείνοντας αυτό το σημείωμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη σύντροφο της ζωής μου Ευθαλία, και τις κόρες μου Τιτάνια και Αστάρτη, για την κατανόηση και την υποστήριξη που μου προσέφεραν όλο το χρονικό διάστημα των σπουδών, πολλές φορές εις βάρος των ατομικών τους αναγκών σε χρόνο και επαφή. Χωρίς τη δικιά τους συμβολή, δεν θα ήταν εφικτή η ολοκλήρωση του ταξιδιού.

Περίληψη

Στόχος αυτής της διπλωματικής εργασίας, είναι να αναδυθούν και να θεραπευθούν οι στάσεις, οι πεποιθήσεις και οι προβληματικές από την διαχρονική αλληλεπίδραση της κοινότητας Παραδείσου Αγίας Παρασκευής, με το ακίνητο που οικοδόμησε ο Αλέξανδρος Ιόλας, γνωστό ως «βίλα Ιόλα», μέσα από μια τη ματιά του εμπειρικού διαλεκτικού ρεαλισμού. Η προσέγγιση της έρευνας είναι πολύπλευρη, με στόχευση να γεφυρώσει κοινωνιολογικά και καλλιτεχνικά δεδομένα, μέσα από την πράξη. Αρχικά διεξάχθηκαν δεκατρείς ανοιχτές συνεντεύξεις (ατομικές και ομαδικές) με δεκαοχτώ συμμετέχοντες, οι οποίες αναλύθηκαν μέσα από τα θεματικά τους δίκτυα και εξήγαγαν κοινωνικά γεγονότα και φαινόμενα. Παράλληλα, με αφορμή την έρευνα, συγκροτήθηκε μια δημιουργική κοινότητα από δεκαοχτώ εικαστικούς καλλιτέχνες, η οποία επεξεργάστηκε μια κλιμακούμενη συμμετοχική έρευνα δράσης in situ, σε αλληλεπίδραση με τον τοπική κοινότητα. Οι θεσμικές δυστοκίες και οι επιπτώσεις της πανδημίας λόγω της εξάπλωσης του COVID-19, μετασχημάτισαν τη στρατηγική επιτέλεσης της συμμετοχικής έρευνας δράσης, από τη δράση στον τόπο, σε ένα ψηφιακό αρχείο – αποθετήριο τεκμηρίων, κοινωνιολογικής και καλλιτεχνικής φύσης, μέσα στο οποίο εντάχθηκαν τόσο τα κοινωνιολογικά δεδομένα όπως αυτά προέκυψαν από την ανάλυση, όσο και οι καλλιτεχνικές προτάσεις της δημιουργικής κοινότητας των εικαστικών. Από την ανάλυση των δεδομένων, τα κύρια κοινωνικά φαινόμενα που αναδύονται είναι η ατελής μετάβαση της περιιαστικής αγροτικής κοινότητας στη νέα αστική της φυσιογνωμία χωρίς συγκροτημένη ταυτότητα, η αδυναμία σύνδεσης μεταξύ αυτής και του Α. Ιόλα, ως ενός ν-ομαδικού παραδείγματος, ο μετασχηματισμός των στερεοτύπων και του στίγματος στο χρόνο, με κατάληξη τη σύνδεσή του με τον τόπο. Η προσφορά της παρούσας έρευνας, έγκειται στο ότι διασυνδέει παλιότερα και νέα επιστημονικά και καλλιτεχνικά δεδομένα, με τη φύση, την ιστορία και τη λειτουργία της τοπικής κοινότητας και προτείνει τρόπους και μεθόδους πράξεων θεραπείας των στερεοτύπων, του στίγματος και των κοινωνικών αναπαραστάσεων που συντελούνται αδιάκοπα, εμποδίζοντας την ουσιαστική αποδοχή και αξιοποίηση του ακινήτου για τον τόπο, σε μια περίοδο που ήδη αναζητείται το μελλοντικό μοντέλο αξιοποίησής του από τον Δήμο Αγ. Παρασκευής ως ιδιοκτήτη. Η εξέλιξη της συμμετοχικής έρευνας δράσης, όταν οι υγειονομικές και θεσμικές συνθήκες το επιτρέψουν, θα μπορούσε να προσφέρει ένα σύγχρονο και επιστημονικά θεμελιωμένο εργαλείο στην κατεύθυνση του συμμετοχικού σχεδιασμού, απαλείφοντας το κοινωνικό και πολιτισμικό τραύμα.

Λέξεις κλειδιά: κοινότητα, κοινωνικό κεφάλαιο, ταυτότητα, βίλα Ιόλα, ποιοτική έρευνα, τραύμα, εμπειρικός διαλεκτικός ρεαλισμός, δημιουργική κοινότητα, σχεσιακή τέχνη, αρχείο

Abstract

The aim of this dissertation is to highlight and heal attitudes, beliefs and problems from the timeless interaction of the community of Paradise Agia Paraskevi, with the property built by Alexandros Iolas, known as "Villa Iola", through the a look of empirical dialectical realism. The research approach is multifaceted, aiming to bridge sociological and artistic data through practice. Initially, thirteen open interviews (individual and group) were conducted with eighteen participants, which were analyzed through their thematic networks and exported social events and phenomena. At the same time, on the occasion of the research, a creative community of eighteen visual artists was formed, which processed an escalating participatory action research in situ, in interaction with the local community. The institutional difficulties and the effects of the pandemic due to the spread of COVID-19, transformed the strategy of conducting participatory action research, from action in place, to a digital file - repository of sociological and artistic data, in which they were so integrated sociological data such as those derived from the analysis, as well as the artistic proposals of the creative community of the visual artists. From the analysis of the data, the main themes that emerge are the incomplete transition of the suburban rural community to its new urban identity without a structured identity, the inability to connect between it and A. Iolas, as a nomadic example, the transformation of stereotypes, stigma and social representations in time, ending its connection with the place. The offer of this research is that it connects older and new scientific and artistic data, with the nature, history and operation of the local community and suggests ways and methods of treating stereotypes, stigma and social representations that are uninterrupted, preventing the substantial acceptance and utilization of the property for the place, in a period when the future model of its utilization is already being sought by the Municipality of Ag. Paraskevi as owner. The evolution of participatory action research, when public health and institutional conditions allow it, could provide a modern and scientifically based tool in the direction of participatory design, eliminating social and cultural trauma.

Keywords: community, social capital, identity, Villa Iola, quality research, trauma, empirical
dialectical realism, creative community, relational art, archive

Πίνακας περιεχομένων

0. <u>Εισαγωγή</u>	
1.1. <u>Αφόρμηση</u>	σελ. 8
1.2. <u>Θεωρητικό υπόβαθρο</u>	σελ. 8
1.3. <u>Διατύπωση του προβλήματος</u>	σελ. 9
1.4. <u>Σκοπός της έρευνας</u>	σελ. 10
1.5. <u>Σημαντικότητα της έρευνας</u>	σελ. 10
1.6. <u>Ερευνητικές υποθέσεις</u>	σελ. 10
1.7. <u>Προϋποθέσεις & περιορισμοί</u>	σελ. 11
1.8. <u>Ερευνητικά ερωτήματα</u>	σελ. 11
1.9. <u>Βιβλιογραφία</u>	σελ. 12
2. <u>Θεωρητική επισκόπηση</u>	
2.1. <u>Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας για τη βίλα Ιόλα</u>	σελ. 13
2.2. <u>Εισαγωγή</u>	σελ. 15
2.3. <u>Κύριο μέρος</u>	σελ. 15
2.3.1. Ο κοινωνικός εαυτός και οι διάφορες μορφές κοινωνικού κεφαλαίου	σελ. 15
2.3.2. Θεωρητική προσέγγιση της Ν ομαδικότητας των νέων	σελ. 18
2.3.3. Η κριτική συνειδητοποίηση και η συλλογική πολιτιστική δράση	σελ. 20
2.3.4. Το πολιτισμικό - κοινωνικό τραύμα	σελ. 20
2.3.5. Η σχεσιακή αισθητική διαδικασία	σελ. 22
2.3.6. Η σημασιοδότηση του τόπου, του χώρου και του ερειπίου	σελ. 23
2.4. <u>Περίληψη & συμπεράσματα</u>	σελ. 25
2.5. <u>Βιβλιογραφία</u>	σελ. 26
3. <u>Μεθοδολογία έρευνας</u>	
3.1. <u>Ερευνητικά αντικείμενα</u>	σελ. 29
3.2. <u>Ερευνητικοί στόχοι</u>	σελ. 30
3.3. <u>Ερευνητικό σχέδιο</u>	σελ. 30
3.4. <u>Δείγμα</u>	σελ. 31
3.4.1. Εμπλεκόμενοι φορείς	σελ. 32
3.4.1.1. Τοπική δημοτική αρχή	σελ. 32
3.4.1.2. Τοπική κοινωνία των πολιτών	σελ. 33
3.4.1.3. Κοινότητες και θεσμοί καλλιτεχνών	σελ. 33
3.4.1.4. Κρατικές πολιτιστικές δομές	σελ. 33
3.5. <u>Ερευνητικές μέθοδοι</u>	σελ. 33
3.5.1. Ατομικές συνεντεύξεις	σελ. 33
3.5.2. Ομαδικές συνεντεύξεις	σελ. 34
3.5.3. Περιπατητικές συνεντεύξεις	σελ. 34
3.5.4. Εστιασμένη ομάδα	σελ. 35
3.5.5. Συγκρότηση δημιουργικής κοινότητας	σελ. 36
3.5.6. Δημιουργία αρχείου καλλιτεχνικών και κοινωνιολογικών τεκμηρίων	σελ. 38
3.6. <u>Διαδικασία συλλογής δεδομένων</u>	σελ. 38
3.6.1. Χρόνος διεξαγωγής της έρευνας	σελ. 38
3.6.2. Τόπος διεξαγωγής της έρευνας	σελ. 39
3.6.3. Διάρκεια των συνεντεύξεων και μέσα συλλογής των δεδομένων	σελ. 39
3.7. <u>Αριθμός συμμετεχόντων</u>	σελ. 39
3.8. <u>Σχεδιασμός της έρευνας</u>	σελ. 39

3.9. <u>Προγραμματισμός ενεργειών</u>	σελ.	44
3.10. <u>Δεοντολογικά ζητήματα</u>	σελ.	47
3.11. <u>Βιβλιογραφία</u>	σελ.	47
4. <u>Ανάλυση έρευνας</u>		
4.1. <u>Ανάλυση συνεντεύξεων</u>	σελ.	49
4.1.1. Ομάδα αναφοράς	σελ.	49
4.1.1.1. Περιγραφή ομάδας αναφοράς	σελ.	49
4.1.1.2. Περιγραφή μικρο-δείγματος	σελ.	49
4.1.2. Θεματικός οδηγός συνεντεύξεων	σελ.	55
4.1.3. Ανάλυση των συνεντεύξεων	σελ.	56
4.1.4. Παρουσίαση θεματικών δικτύων	σελ.	92
4.1.4.1. Θεματικό δίκτυο 1, Κοινωνικός Εαυτός της κοινότητας	σελ.	92
4.1.4.2. Θεματικό δίκτυο 2, Δίπολο: Νέοι - Σύγχρονη τέχνη εκτός κοινότητας	σελ.	93
4.1.4.3. Θεματικό δίκτυο 3, Δίπολο: Τόπος, τραύμα – Φόβος για το(ν) Άλλο(ν)	σελ.	96
4.1.4.4. Κεντρικό θεματικό δίκτυο, Διαρκής και ατελής μετάβαση κοινότητας	σελ.	100
4.1.4. <u>Καταγραφή ημερολογίου έρευνας</u>	σελ.	101
4.2.1. Επικοινωνία με θεσμούς	σελ.	101
4.2.2. Επικοινωνία με καλλιτέχνες	σελ.	102
4.3. <u>Ανάλυση ψηφιακού αρχείου</u>	σελ.	103
4.3.1. Εφαρμογή thinglink	σελ.	104
4.3.2. Ιστότοπος iolaitipota.com	σελ.	105
4.4. <u>Εναλλακτικές συμμετοχικές δράσεις και καλλιτεχνικές προτάσεις</u>	σελ.	106
4.4.1. Ζωή Αρβανίτη – ζωγραφική	σελ.	106
4.4.2. Παναγιώτης Δαραμάρας – συμμετοχική δράση	σελ.	106
4.4.3. Βασίλης Διαμαντής – συμμετοχικό γλυπτό	σελ.	107
4.4.4. Παναγιώτης Κουλουράς – εγκατάσταση	σελ.	107
4.4.5. Διονύσης Ματαράγκας – εγκατάσταση	σελ.	108
4.4.6. Βερνία Μάνθου – κατασκευή	σελ.	108
4.4.7. Κώστας Ντάφλος – συμμετοχικό παιχνίδι	σελ.	109
4.4.8. Λία Πέτρου – ηχητική περφόρμανς	σελ.	109
4.4.9. Αγγέλα Σβορώνου – εγκατάσταση	σελ.	109
4.4.10. Έλενα Σταματογιάννη – συμμετοχική δράση	σελ.	110
4.4.11. Κατερίνα Στρατάκου – γλυπτό	σελ.	111
4.4.12. Δήμητρα Τζώτζιου – εγκατάσταση	σελ.	111
4.4.13. Συμμετοχικές προτάσεις ερευνητή	σελ.	111
4.5. <u>Βιβλιογραφία</u>	σελ.	113
5. <u>Συζήτηση αποτελεσμάτων</u>	σελ.	115
5.1 Βιβλιογραφία	σελ.	119
5.1. <u>Συμπεράσματα και προτάσεις</u>	σελ.	120
7. <u>Βιβλιογραφία</u>	σελ.	121
7.1. <u>Ξενόγλωσση βιβλιογραφία</u>	σελ.	121
7.2. <u>Μεταφρασμένη Βιβλιογραφία</u>	σελ.	121
7.3. <u>Ελληνική βιβλιογραφία</u>	σελ.	122
7.4. <u>Πηγές - σύνδεσμοι</u>	σελ.	124

Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε..

Παράρτημα

8.1	<u>Έντυπο ενημέρης συγκατάθεσης</u>	σελ. 127
8.2	<u>Έντυπο συμβόλαιο ενημέρωσης</u>	σελ. 128
8.3	<u>Συνεντεύξεις</u>	σελ. 129
8.4	<u>Οπτικοακουστικό υλικό</u>	σελ. 193
8.4	Εικόνες φωτο-ανάλυσης συνεντεύξεων	σελ. 193
8.4.2	Εικόνες συναντήσεων δημιουργικής κοινότητας	σελ. 195
8.4.3	Εικόνες από τεκμήρια της κοινότητας και του ακινήτου	σελ. 197
8.5	<u>Υπομνήματα προς τον Δήμο Αγ. Παρασκευής</u>	σελ. 199
8.5.1	Αίτημα εισόδου – χρήσης στο κτήμα Ιόλα	σελ. 199
8.5.2	Κατάθεση ερευνητικού σχεδίου στο δημοτικό συμβούλιο Αγ. Παρασκευής	σελ. 200
8.5.3	Αίτημα αδειοδότησης εισόδου καλλιτεχνών στο κτήμα Ιόλα	σελ. 202
8.6	<u>Υπομνήματα προς τη δημιουργική κοινότητα</u>	σελ. 202
8.6.1	Αρχικό κάλεσμα σε εικαστικούς καλλιτέχνες	σελ. 202
8.6.2	Ενδιάμεση ενημέρωση στην υπό σύσταση δημιουργική κοινότητα	σελ. 205
8.6.3	Ανατροφοδότηση με ψηφιακό υλικό καταγραφής του ακινήτου	σελ. 206
8.6.4	Κοινοποίηση εναλλακτικών μορφών δράσης - Κοινοποίηση προτεινόμενων ψηφιακών εφαρμογών για ριζωματικό αρχείο	σελ. 210
8.6.5	Κοινοποίηση ανάλυσης και πλαισίου τεκμηρίωσης καλλιτεχνικών προτάσεων	σελ. 212

1. Εισαγωγή

1.1. Αφόρμηση

Η προτεινόμενη έρευνα έχει σαν σημείο αναφοράς της, τη γνωστή βίλα Ιόλα¹, που βρίσκεται στην περιοχή “Παράδεισος” της Αγίας Παρασκευής. Με αφορμή την προηγούμενη εμπειρία από εκπαιδευτικές δράσεις στο χώρο, αλλά και την άσκηση συλλογής υλικού του β’ εξαμήνου στο πεδίο πέριξ της οδού Αθηνάς, μου εντυπώθηκε μια εκδοχή συμμετοχικής έρευνας δράσης στο χώρο της. Τριάντα χρόνια μετά, το ακίνητο περνάει πια σε δημόσιο έλεγχο και αναζητάει τη δημόσια απολογία του. Οι τωρινοί ενήλικες περίοικοι είναι οι τότε έφηβοι, ενώ οι οικείοι έχουν αποδεσμευτεί από τον τόπο. Τα θραύσματα της ιστορίας του, σε υλική υπόσταση μαρμάρου, περιμένουν να ανασυγκροτηθούν ως συλλογική μνήμη και πράξη. Μέσα από μια διαδικασία συμμετοχικής προσέγγισης, το υλικό αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας αποδόμησης του ιδιωτικού από το δημόσιο και του δημοσίου από το ιδιωτικό, αναμένει μια νέα ερμηνεία, προκειμένου να αποκατασταθεί η ιστορική ύβρις και να επέλθει η κοινωνική και πολιτισμική κάθαρση.

Η καθημερινή επαφή μου με τον τόπο και την αλληλεπίδραση των κατοίκων με το ακίνητο, καθώς και η, σε προηγούμενο χρόνο, υλοποίηση συμμετοχικών μαθητικών δράσεων in situ, λειτουργούν σαν ερείσματα για μια ουσιαστικότερη και πιο οργανωμένη παρέμβαση. Η συγκυρία της μεταβίβασης του ακινήτου στον τοπικό Δήμο ενισχύει το ερευνητικό ενδιαφέρον. Επιπλέον, η απουσία από προηγούμενες ερευνητικές αναφορές και καλλιτεχνικές προτάσεις² στον τόπο (Κολοκυθά, 2014), (Φωτιάδη, 2014), (ομάδα Φιλοπάππου, 2009), της κοινοτικής σκοπιάς και της οπτικής που αυτή αναπτύσσει διαχρονικά για τα κοινωνικά φαινόμενα που επιτελούνται, δημιουργούν πρόσθετο ερευνητικό ενδιαφέρον.

1.2. Θεωρητικό υπόβαθρο

Οι έννοιες από τις οποίες αντλεί το θεωρητικό της υπόβαθρο η προτεινόμενη έρευνα, είναι αυτές της **κοινότητας**, ως ταυτότητα και αίσθημα του «ανήκειν», μέσα από τη συγκρότηση του κοινωνικού εαυτού από όλες τις κοινωνικές οντότητες από τις οποίες συναρθρώνεται, ο συσχετισμός της κοινότητας με τον **τόπο** και σημεία αυτού, που συγκεντρώνουν πυκνότητα βιωμάτων, με την επανάληψη μοτίβων **στερεοτυπικών στάσεων και πρακτικών**, που με τη σειρά τους οδηγούν σε **κοινωνικές αναπαραστάσεις** μέσα από τον μετασηματισμό πολιτισμικών και κοινωνικών τραυμάτων, το **τραύμα**, ως συλλογικό κοινωνικό φαινόμενο, που μετουσιώνεται σε κοινωνικό καθεστώς και ο τρόπος που όλα τα παραπάνω, παλινδρομούν, ανάμεσα στην **ιδιωτική** και τη

¹ Ενδιαφέρον και πλούσιο υλικό για τον Α. Ιόλα έχει συλλέξει και τεκμηριώσει από το 2009 η «ομάδα Φιλοπάππου» και βρίσκεται [εδώ](#). Το υλικό αυτό αφορά, τόσο την προσωπικότητα και το ιδιομορφία του ίδιου του συλλέκτη, όσο και την αποτύπωση της κατάστασης του ακινήτου.

² Την προηγούμενη δεκαετία έχουν υπάρξει δύο ερευνητικές αναφορές για αντίστοιχες καλλιτεχνικές – ερευνητικές παρεμβάσεις, καθώς και πλήθος δράσεων, εκθέσεων και παραστάσεων στο χώρο. Αναλυτικά στοιχεία βρίσκονται στο κεφ. 2.1.

δημόσια σφαίρα, ανάμεσα στην ατομική κοινωνική οντότητα και το κοινοτικό ανήκειν ως **ταυτότητα**. Σε συνέχεια των παραπάνω, παρουσιάζονται έννοιες που αφορούν την **κριτική συνειδητοποίηση** του ατόμου, ως υπαρκτική αποστολή με στόχο τον εξανθρωπισμό και η συλλογική **πολιτιστική δράση** ως στάδιο ολοκλήρωσης του συλλογικού ανήκειν. Επιπλέον, αναδύεται η **σχεσιακή διάσταση της τέχνης**, ως παράγοντας δημιουργίας κοινωνικών δεσμών, μέσα από την κοινή εμπειρία και συνέργεια και η συμβολική αξία του σχεσιακού έργου τέχνης, ως αποτύπωμα του συλλογικού ανήκειν στον τόπο και το χρόνο. Κλείνοντας, ιδιαίτερη σημασία λαμβάνει ο τόπος και το **αστικό ερείπιο**, ως αποτύπωμα του ιστορικού θραύσματος και γόνιμο σημείο αναανοηματοδότησης της ιστορίας από τα σύγχρονα υποκείμενα.

1.3. Διατύπωση του προβλήματος

Από τη δεκαετία του '60 που ξεκίνησε η ανέγερσή της βίλας Ιόλα³, υπήρξε (και συνεχίζει να είναι) σημείο διαρκών κοινωνικών μεταβολών, με έντονες συγκρούσεις και μετασχηματισμούς να πηγάζουν από το χώρο της. Ένα ιδιωτικό ανάκτορο, που αποδομήθηκε κοινωνικά μετά (και πριν) το θάνατο του συλλέκτη, από συγγενείς και φίλους του, αλλά και την ζώσα νεολαία της κοινότητας κάθε χρονικής περιόδου, βανδαλίζοντας και λεηλατώντας τα άλλοτε λάφυρα του πλούτου, ως παιχνίδι καθημερινότητας. Από την αποθέωση του ιδιωτικού, ως αποτύπωμα της χλιδής, του πλούτου και της εκκεντρικής ζωής του συλλέκτη, στην δημόσια διαπόμπευση, το κοινωνικό στίγμα, μέσα από κίτρινη δημοσιογραφία⁴ με ομοφοβικά παραληρήματα και χρήση κοινωνικών στερεοτύπων, για να καταλήξουμε στο πλιάτσικο έργων τέχνης και αρχαιοτήτων και τον βανδαλισμό του χώρου επί μια τριανταετία. Σε όλες τις φάσεις, η τοπική κοινωνία, άλλοτε ως θεατής, άλλοτε ως θαυμαστής, άλλοτε ως συμμετέχουσα κι άλλοτε ως αναμεταδότης των φημών, μετασχηματίζεται και σωματοποιεί τη συλλογική εμπειρία, απορροφώντας και αναπαράγοντας στοιχεία κοινωνικού - πολιτισμικού τραύματος. Ακόμα και σήμερα, παρά την ενεργοποίηση κατοίκων και συλλόγων που οδήγησε στην αγορά της βίλας Ιόλα από τον Δήμο Αγ. Παρασκευής, παραμένουν σε εκκρεμότητα ζητήματα τοπικής ιστορίας, εννοιολόγησης της τέχνης ως κοινωνικού ενεργήματος, της κοινοτικής ταυτότητας ως αίσθηση του ανήκειν (ιδιωτικού και δημόσιου), καθώς και της αισθητικής εν γένει.

³ Το ίδιο το γεγονός της ανέγερσής της, σε μια περιοχή αραιοκατοικημένη, περιαστική, γεμάτη αμπέλια και κτηνοτροφικές μονάδες, είναι από μόνο του μια παρέμβαση στο κοινωνικό και περιαστικό περιβάλλον, μιας και η κλίμακα, η ποιότητα και η χρήση της, δεν μπορούσαν να γεφυρωθούν με οποιονδήποτε τρόπο με την τοπική κοινωνική πραγματικότητα. Αναλυτικά δεδομένα για την ιστορία της οικοδόμησής του, βρίσκουμε στο ντοκιμαντέρ «Βίλα Ιόλα, ταξίδι στο χώρο και το χρόνο», του Θάνου Αγγελί, στον παρακάτω σύνδεσμο, https://iolaitipota.com/2020/05/22/villa_iola_aggelis/

⁴ Είναι γνωστά τα κίτρινα πρωτοσέλιδα εφημερίδας της δεκαετίας του '80, που ασχολήθηκαν με τη βίλα και τη ζωή του Ιόλα, σχολιάζοντας κάθε προσωπική, κοινωνική και πολιτιστική πτυχή της, γεγονός που προκάλεσε τις ανταπαντήσεις του, και οδήγησε σε έναν τραυματικό φαύλο κύκλο για τον ίδιο, το οίκημα και τον τόπο γενικότερα. Ενδεδειγμένες πληροφορίες για τον τρόπο που έζησε ο Α. Ιόλα αυτή την κοινωνική διαδικασία συναντάμε στα δύο βιογραφικά βιβλία του Ν. Σταθούλη «Αλέξανδρος Ιόλας» εκδ. Λιβάνη 1997, «Αλέξανδρος Ιόλας: η ζωή μου» εκδ. οδός Πανός 2011, "Iolas" εκδ. Ροδόλιβος 2018.

1.4. Σκοπός της έρευνας

Επιδίωξη της παρούσας έρευνας είναι, μέσα από την συγκέντρωση και την ανάλυση δεδομένων, που θα προκύψουν από την τοπική κοινότητα για την ιστορία και την εμπλοκή της στον τόπο, να οδηγηθεί σε μια σειρά συμμετοχικών παρεμβάσεων, καταστάσεων και πολιτισμικών γεγονότων, στην κατεύθυνση της απελευθέρωσης από τα ιστορικά, κοινωνικά και καλλιτεχνικά στερεότυπα που έχουν προσδιορίσει τον τόπο. Σαν προέκταση των παραπάνω, απώτερος στόχος της έρευνας είναι η βίβα Ιόλα να ανανοηματοδοτηθεί, σε ένα νέο κοινοτικό πλαίσιο, ικανό να την ανατροφοδοτήσει μέσα από τη συμμετοχικότητά του, καθιστώντας την τοπόσημο για την τοπική, αλλά και την ευρύτερη σύγχρονη καλλιτεχνική σκηνή.

1.5. Σημαντικότητα της έρευνας

Μια τέτοια ολιστική ερευνητική παρέμβαση, που θα περιλαμβάνει τόσο την κοινωνιολογική προσέγγιση, χρησιμοποιώντας ποικίλα εργαλεία ποιοτικής έρευνας, όσο και την καλλιτεχνική πράξη σε ένα πλαίσιο συμμετοχικότητας και συλλογικού αναστοχασμού, θα μπορούσε να γίνει οδηγός για αντίστοιχες δράσεις σε άλλα σημεία αστικού - πολιτισμικού τραύματος και υλικής παθολογίας του τόπου. Η εμβληματική περίπτωση του Α. Ιόλα και της βίβας του, καθώς και η διαχρονική και μετασχηματιζόμενη εναλλαγή του τραύματος και του κοινωνικού πεδίου, προοιωνίζουν μια ουσιαστική και σε βάθος έρευνα, με απρόσμενα και ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Επιπροσθέτως, η δρομολογημένη αξιοποίηση του ακινήτου από την τοπική δημοτική αρχή, καθιστά αναγκαία στην παρούσα συγκυρία, μια δομημένη και ολιστική παρέμβαση, που θα σπάσει την παλινδρόμηση των στερεότυπων εκφάνσεων του τραύματος. Εκτιμάται ότι η επιτυχία της έρευνας, θα βοηθούσε στην αύξηση του χαμηλού πολιτισμικού κεφαλαίου της κοινότητας και στη δημιουργία κοινωνικού-πολιτισμικού κεφαλαίου, συνδεδεμένου με τον τόπο. Ευνόητο είναι ότι αντίστοιχα θα ενισχυθεί το οικονομικό, το ανθρώπινο αλλά και το φυσικό κεφάλαιο της κοινότητας, μέσα από μια κοινωνικά λειτουργική μελλοντική χρήση της, με διεθνή ακτινοβολία.

1.6. Ερευνητικές υποθέσεις

Μετά από την αποκρυπτογράφηση των δεδομένων που θα προκύψουν από τις αφηγήσεις και τη συμμετοχικότητα των δράσεων, θα γίνει δυνατή η παραδοχή των θεμάτων που αποτελούν ταμπού για τον δημόσιο διάλογο στην κοινότητα και παράγουν στερεότυπες αντιλήψεις. Αυτά τα θέματα, φαίνεται να σχετίζονται με τις κοινωνικές στάσεις και πρακτικές του εκλιπόντα συλλέκτη, με τις συνήθειες μιας μεγαλοαστικής κουλτούρας που αναπαράχθηκε όσο το ακίνητο ήταν σε λειτουργία, με τις αντιδράσεις μερίδας του τύπου που αρνιόταν να αποδεχτεί ότι μια διεθνούς εμβέλειας προσωπικότητα σαν τον Ιόλα, μπορούσε να αναπαράγει τέτοιες πρακτικές εντός της εθνικής επικράτειας. Παρουσιάζεται λοιπόν ως πιθανή ερευνητική υπόθεση μια σύγκρουση ανάμεσα με μια μετανεωτερική πρακτική από τη μεριά του Ιόλα και την παραδοσιακή πατερναλιστική και ημι-νεωτερική κουλτούρα που υπήρχε και υπάρχει στον τόπο και την δημόσια σφαίρα αντίστοιχα. Ως

προς την σύγχρονη ιστορία του ακινήτου, πιθανολογείται ότι θα συναντήσουμε στερεότερες προσεγγίσεις κυρίως ως προς την έννοια της ομορφιάς, της σύγχρονης προσέγγισης στην τέχνη (ειδικά στο δημόσιο χώρο), αλλά και σε σχέση με την διαφύλαξη στοιχείων αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, οικειοποίησης του δημόσιου χώρου, και ιδρυματοποίησης της δημόσιας σφαίρας. Παράλληλα, εκτιμάται ότι η απενοχοποίηση του παρελθόντος βιώματος της κοινότητας, θα λειτουργήσει απελευθερωτικά για την ενεργή και διαυγή οπτική της στα σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα. Η σε βάθος επεξεργασία του, μέσα από την σχεδιασμένη παρέμβαση, θα επιτρέψει στη δημόσια συζήτηση για το παρελθόν, το παρόν και κυρίως το μέλλον του χώρου – τόπου, να εστιάσει στην απαιτούμενη σύγχρονη ανάδειξη του ως τοπόσημου και ταυτοτικού σημείου αναφοράς της κοινότητας. Η ανάδυση των ανεξερεύνητων και υποτιμημένων στοιχείων κοινωνικού και πολιτισμικού κεφαλαίου που συναντάμε σε κάθε φάση της ιστορικής διαδρομής του τόπου και της κοινωνικής εμπλοκής σε αυτό, μπορούν να συγκροτήσουν στοιχεία κεφαλαίου διασύνδεσης και γεφύρωσης μεταξύ τοπικών κοινωνικών ομάδων διαφορετικών ηλικιών και πολιτισμικής αναφοράς και έτσι να βρεθεί ο κοινός τόπος μεταξύ τους, διευρύνοντας το πεδίο που συγκροτεί τα ταυτοτικά τους στοιχεία. Η ενδελεχής ανάλυση των αιτιών που εγκλώβισαν την κοινότητα σε στερεοτυπικές προσεγγίσεις, δύνανται να απελευθερώσει τις δημιουργικές δυνάμεις που μένουν ακόμα ανενεργές και οδηγούν στην εγκατεστημένη υλική παθολογία του τόπου, μέσα από εναλλακτικές εννοιολογίες του ιστορικού θραύσματος.

1.7. Προϋποθέσεις & περιορισμοί

Η βασική προϋπόθεση για την διεξαγωγή της έρευνας, είναι η αδειοδότηση εισόδου στον χώρο της βίλας Ιόλα από την τοπική δημοτική αρχή. Για το σκοπό αυτό, θα συνταχθεί αίτημα που θα εμπεριέχει τον σκοπό της έρευνας, τα μέσα που χρειάζονται, ένα σχετικό χρονοδιάγραμμα και τους επιδιωκόμενους στόχους της, το οποίο θα κατατεθεί αρμοδίως. Σημαντική βοήθεια στην κατεύθυνση αυτή, θα παρείχε μια επισυναπτόμενη επιστολή ενθάρρυνσης από το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών. Οι περιορισμοί, αφορούν κυρίως τη δυνατότητα συμμετοχικής καλλιτεχνικής παρέμβασης, μιας και το ακίνητο έχει ανακηρυχθεί διατηρητέο, ενώ ήδη έχει ανακηρυχθεί ο ανάδοχος που θα εκπονήσει τη μελέτη αποκατάστασής του. Μια συντονισμένη επικοινωνία τόσο με την αρμόδια υπηρεσία νεότερων διατηρητέων μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού, όσο και με την αρχιτεκτονική εταιρεία που εκπονεί τη μελέτη, θα μπορέσει να οριοθετήσει το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα μπορούν να αναπτυχθούν οι αντίστοιχες δράσεις.

1.8. Ερευνητικά ερωτήματα

Ποιός είναι ο ατομικός και συλλογικός κοινοτικός αντίκτυπος από το διαρκή μετασηματισμό των χρήσεων και της λειτουργίας του ακινήτου, της ανθρώπινης παρουσίας μέσα σε αυτό, της συγκέντρωσης, εντός κι εκτός του, υλικών έργων τέχνης αλλά και επιτελέσεων σύγχρονης καλλιτεχνικής πρακτικής και της οντολογικής συγκέντρωσής τους ως κοινωνικό τραύμα; Σε ποιο

βαθμό η συμμετοχή, έμπρακτη ή αποστασιοποιημένη, της κοινότητας στην ιστορική διαδρομή του τόπου, συνέβαλε στη δημιουργία του τραύματος και μέσα από ποιες κοινωνικές διεργασίες μπορεί να αναχαιτηθεί αυτή η συνέχεια; Με ποιες πρακτικές μέσα στο κοινωνικό γίνεσθαι, ο σύγχρονος καλλιτέχνης, ως ατομική και συλλογική οντότητα, δύναται να επανακτήσει το ρόλο και την αποστολή του;

1.9. Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Colokytha, Ch. (2014), “*Destroy ...Alexander Iolas: The Villa-Museum and the Relics of a Lost Collection*”, pub. www.mdpi/journals/arts

Ελληνική βιβλιογραφία

- Μπακομάρου, Ο. (2019). «*Ωσει παρόντες*», Αθήνα: Αρμός.
- Σταθούλη, Ν. (1994). «*Αλέξανδρος Ιόλας*», Αθήνα: Λιβάνη.
- Σταθούλη, Ν. (2011). «*Αλέξανδρος Ιόλας: η ζωή μου*», Αθήνα: Οδός Πανός.
- Σταθούλη, Ν. (2018). «*Iolas*», Αθήνα: Ροδόλιβος.
- Φωτιάδη, Ε. (2014). Ο μύθος του συλλέκτη και η συλλογή του μύθου. Έργα τέχνης, ιστορίες, αντικείμενα, σχέσεις του Αλέξανδρου Ιόλα, Στο: «*Μουσειολογία, Πολιτισμική Πολιτική και Εκπαίδευση*». Αθήνα: Γρηγόρη.

Πηγές

- Ιστότοπος ομάδας Φιλοπάππου για βίλα Ιόλα (χ.χ.): <http://omadafilopappou.info/iolas.htm> (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019).
- Ντοκιμαντέρ «Βίλα Ιόλα, ταξίδι στο χώρο και χρόνο» (Ιανουάριος 2019): <https://www.youtube.com/watch?v=5zxsu-Oyvnd4> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).

2. Θεωρητική επισκόπηση

2.1. Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας για τη βία Ιόλα

Την τελευταία δεκαετία συναντάμε μια πληθώρα τεκμηρίων που αφορούν τη ζωή και τη βία του Α. Ιόλα, στα οποία όμως απουσιάζει η κοινωνιολογική σκοπιά, ως ερευνητική πρόθεση και ως συντελεστικός παράγοντας των κοινωνικών φαινομένων και της ιστορίας του τόπου. Η Φωτιάδη (Φωτιάδη, 2014), επικεντρώνεται στη σχέση του συλλέκτη και της συλλογής του, ως μια οντότητα που νοηματοδοτεί τον τόπο και ακολουθώντας μια μουσειολογική σκοπιά, οδηγείται σε ένα στοχαστικό συμπέρασμα μη τόπου, μιας και στον παρόντα χρόνο η απουσία και των δύο καθιστά τον τόπο ανενεργό. Εδράζεται στη μελέτη και την ανάλυση του καλλιτεχνικού ερευνητικού πρότζεκτ «Αλέξανδρος Ιόλας» που διεξήγαγε και συνεχίζει να πραγματοποιείται η καλλιτεχνική – ερευνητική «ομάδα Φιλοπάππου», η οποία οδήγησε το 2011 στη δράση – έκθεση με τίτλο «Σε μια στροφή συναντήσαμε τον Ιόλα» στο πλαίσιο της 3^{ης} Μπιενάλε της Αθήνας.

Σε μια διαφορετική κατεύθυνση, η Κολοκυθά (Koloxytha, 2014) παρουσιάζει στο άρθρο της με περισσότερο βιογραφική και ιστορική προσέγγιση, τη σχεσιακή καλλιτεχνική δράση «Destroy...Alexander Iolas» που έλαβε χώρα στο ίδιο το ακίνητο το 2012 με την επιμέλεια του συνεργάτη και βιογράφου του Α. Ιόλα, Ν. Σταθούλη, εστιάζοντας στην πολεμική που είχε δεχτεί ο συλλέκτης με ποικιλία στοχεύσεων από πλήθος εντύπων τη δεκαετία του 1980. Αναδεικνύει με αυτό τον τρόπο την αδυναμία σύνδεσής του με το θεσμικό πολιτισμικό πλαίσιο και την συγκρουσιακή σχέση του με τις πρακτικές ενημέρωσης που επικρατούσαν.

Στα βιογραφικά βιβλία (Σταθούλης, 1994, 2011, 2018) που εκδόθηκαν κατόπιν προσωπικής επιθυμίας του συλλέκτη, συναντάμε σε πλήρη ανάπτυξη την ατομική του ματιά για την προσωπικότητα του Α. Ιόλα, μέσα από όλα όσα διαδραματίζονταν, σε προσωπικό επίπεδο, στις επαγγελματικές και καλλιτεχνικές του συνεργασίες και στο όραμά του για τη διαχείριση του ακινήτου και της συλλογής του. Παρότι έχουν ιδιαίτερη αξία ως ντοκουμέντα της οπτικής που είχε για το πεδίο και τον τόπο ο Ιόλας ως προσωπικότητα, είναι εμφανής η μονομέρεια της προσέγγισης με άξονα την υπαρξιακή του υπόσταση.

Ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον έχουν οι καλλιτεχνικές ερευνητικές απόπειρες που προαναφέρθηκαν, ως μια αφετηρία άντλησης υλικού και εμπειρίας για το σχεδιασμό και την υλοποίηση νέων. Η ομάδα Φιλοπάππου⁵ στο πρότζεκτ «Αλέξανδρος Ιόλας» (2011), προσεγγίζει με

⁵ «Η ομάδα Φιλοπάππου είναι μια καλλιτεχνική συλλογικότητα, που λειτουργεί μη ιεραρχικά, στη βάση της αυτό-οργάνωσης, ως αποτέλεσμα ενός συνόλου εθελούσιων μη αμειβόμενων συνεργατικών προσπαθειών, πολυάριθμων αυτό-διευθυνόμενων ανθρώπων, που εργάζονται ισότιμα από κοινού, χωρίς συγκεντρωτική οργάνωση ή ηγεσία, χωρίς επίσημα μέλη, χωρίς κάποιο συγκεκριμένο ρόλο, με καθοδήγηση μόνο από την προσωπική συνείδηση, ή από αποφάσεις που λαμβάνονται μέσω ανοιχτών συζητήσεων μεταξύ των εκάστοτε συμμετεχόντων» διαβάζουμε στο ιστολόγιο της ομάδας <http://omadafilopappou.blogspot.com/>. Συμμετέχοντες εμφανίζονται οι: Αλμπάνη Μάντυ, Χριστόπουλος Κώστας, Γιαννακόπουλος Γιώργος, Δεσύλλα Γεωργία, Καλαρά Νάντια, Κότση Τίνα, Παπαδόπουλος Νίκος, Παπαμιχάλη Τερέζα, Σβορώνου Αγγελική, Τσουλούφη Άννα, Βολανάκης Άδωνης, Ζυγούρη Μαίρη.

μια αρχαιακή προσέγγιση πρόσωπα, αντικείμενα και τον χώρο της βίλας, καταγράφοντας τις απόψεις, τις θέσεις και την εικόνα που είχαν θεωρητικοί της τέχνης, συλλέκτες και καλλιτέχνες για τον Α. Ιόλα και το όραμά του. Αρχικά καταγράφουν πραγματιστικά την εικόνα εγκατάλειψης και ληλασίας που παρουσιαζόταν από τότε στη βίλα Ιόλα και μεταφέροντας υλικά θραύσματα από τα προσωπικά του αντικείμενα, τα μετουσιώνουν σε έργο τέχνης, που παρουσιάστηκε στο beton⁷, στα πλαίσια της 3^{ης} Μπιενάλε της Αθήνας. Προσεγγίζουν επίσης τις τοπικές κινητοποιήσεις της εποχής για την αγορά και την απόδοση στους κατοίκους, από τοπικούς συλλόγους και πρωτοβουλίες πολιτών, χωρίς όμως να εμβαθύνει και να συνδέεται τελικά με την κοινότητα. Η δυστοκία να προσεγγίσει τον τόπο χωρίς να ταχτεί σε κάποια από τις πλευρές που διεκδικούσαν την κυριαρχία του, τους οδήγησε σε μια αρχαιακή προσέγγιση, επικεντρώνοντας στη διερεύνηση των πτυχών της προσωπικότητας του Αλέξανδρου Ιόλα και την αλληλεπίδρασή της με την εθνική και διεθνή, καλλιτεχνική και πολιτική πραγματικότητα.

Η δράση «Destroy...Alexander Iolas⁷» (2012), αναπτύσσεται με μια σχεσιακή αισθητική κατεύθυνση, τοποθετώντας σε μεγάλη έκταση του εσωτερικού πατώματος του οικήματος αναπαραγωγές πρωτοσέλιδων που αναφέρονται υβριστικά στον Ιόλα και καλώντας τους επισκέπτες να περπατήσουν και να σταθούν πάνω τους. Οι αναπαραγωγές των εντύπων μετουσιώνονται σε ένα χαλί στοχοποίησης με ύβρεις και συκοφαντίες, μέσα σε ένα περιβάλλον ληλασίας και βανδαλισμού, δημιουργώντας μια νέα σύνδεση του τόπου ως ερείπιο, με τον τόπο ως κουλτούρα και μια διπλή εννοιολόγηση του ιδιωτικού και του δημόσιου. Το κάλεσμα στους επισκέπτες να περπατήσουν πάνω στις αναπαραγωγές των εντύπων, είναι στην ουσία μια επιτέλεση εκδίκησης απέναντι στο περιεχόμενο των ενημερωτικών πρακτικών των έντυπων ΜΜΕ της δεκαετίας του '80, η οποία συνδέεται χωρικά με το ληλατημένο χώρο, με μια σχέση αιτίας – αιτιατού.

Η έκθεση Let's Supper, Mr. Iolas | Resurrection RE⁸, των Εριφύλη Βενέρη και Νάιρας Στεργίου (2019), εκκινώντας από τη σχέση του Α. Ιόλα με τον Άντυ Γουόρχολ και την παραγγελία για την δημιουργία του «Last supper» από τον δεύτερο, καλεί τους επισκέπτες σε ένα ιδιότυπο δείπνο. Με επίκεντρο το μεγάλο μαρμάρινο τραπέζι της βίλας Ιόλα, πάνω στο οποίο προβαλλόταν αδιάλειπτα ως επανειτέλεση η σκηνή του Μυστικού δείπνου, δώδεκα καταξιωμένοι σύγχρονοι καλλιτέχνες διασπείρουν συμβολικά στον εξωτερικό χώρο του κτήματος και το κτιριακό κέλυφος του ακινήτου,

⁶ Φωτογραφικά τεκμήρια για την παρουσίαση του πρότζεκτ Αλέξανδρος Ιόλας από την ομάδα Φιλοπάππου υπάρχουν στους παρακάτω συνδέσμους:

http://omadafilopappou.info/iolas_turn1.htm

http://omadafilopappou.info/iolas_turn2.htm

⁷ Η εκδήλωση καλύπτεται δημοσιογραφικά και μας αναδεικνύει μια ατμόσφαιρα μεγαλοαστικής επανόδο στον τόπο, με διάθεση ανατροπής της αποτυχίας της να διατηρήσει το ακίνητο και επανόρθωσης της μνήμης του Αλέξανδρου Ιόλα. Ρεπορτάζ μπορείτε να δείτε εδώ:

<https://www.youtube.com/watch?v=28sysHsK-ws>

⁸ Αναλυτικά τα επιμελητικά κείμενα της έκθεσης μπορείτε να τα δείτε εδώ:

http://www.nairstergiou.com/wp-content/uploads/2019/09/book_iolas.pdf

τις δικές τους αναγνώσεις σαν μια νέα καλλιτεχνική σύναξη ενός αναγεννημένου δείπνου. Οι θεατές καλούνται να περιπλανηθούν στον κήπο και να συνομιλήσουν με τις συμβολικές αφηγήσεις των έργων, ως θεατές του νέου δείπνου.

Το ντοκιμαντέρ «Βίλα Ιόλα, ταξίδι στο χώρο και χρόνο⁹» (2017), είναι μια συγκροτημένη προσπάθεια να αναδυθούν τεκμήρια σε σχέση με την ιστορική εξέλιξη του ακινήτου, από την εποχή που αγοράστηκε ως οικόπεδο μέχρι σήμερα. Συνδέεται άρρηκτα με την αφήγηση της ανιψιάς και μιας εκ των κληρονόμων του Α. Ιόλα, Λένας Κουτσούδη – Ιόλα και του συζύγου της Γκι Νατάν, και ως εκ τούτου, κρίνεται ως προς τη μονομέρεια της οπτικής του. Παρά ταύτα, μας προσφέρει πολύτιμα στοιχεία της οικογενειακής ιστορίας, απαραίτητα για μια πολύπλευρη προσέγγιση των πτυχών της πραγματικότητας.

2.2. Εισαγωγή

Το επιστημολογικό πλαίσιο στο οποίο εδράζεται η προτεινόμενη έρευνα, είναι ο εμπειρικός διαλεκτικός ρεαλισμός (Χτούρης, 2014 & 2015). Οι θεωρητικές της καταβολές, αντλούν από τις θεωρίες των κεφαλαίων (Bourdieu, 1984 & 1986), (Putman, 2000), (Coleman, 1988 & 1990), (Χτούρης, 2009 & 2018) και εστιάζουν στον μετασχηματισμό του πολιτισμικού και του κοινωνικού τραύματος, ως στοιχείο ανάδυσης μιας νέας συλλογικής ταυτότητας, συνδεδεμένης με τον τόπο. Επιπλέον θεωρητικά ερείσματα παρουσιάζονται από την θεωρητική και μεθοδολογική πρόταση του Φρέιρε, όπως αυτή αποτυπώνεται στην αγωγή του καταπιεσμένου (Freire, 1974 & 1977), με κυρίαρχη την επίδραση των εννοιών της συνεχούς και αδιάλειπτης κριτικής συνειδητοποίησης, της διαλογικής στάσης, της πράξης ως συνάρθρωση θεωρίας και δράσης, και της συλλογικής πολιτιστικής δράσης, ως στοιχείων που οδηγούν στην εξανθρώπιση και την απελευθέρωση ατόμων και κοινωνικών ομάδων από στερεοτυπικές αντιλήψεις και αναπαραγωγή κοινωνικών αναπαραστάσεων. Επεκτείνοντας την συλλογική πραξιακή πολιτιστική δράση του Φρέιρε, προσεγγίζεται η θεώρηση μιας σχεσιακής αισθητικής (Bougliau, 2015), στην οποία το ενδιαφέρον εστιάζεται στην ενεργό εμπλοκή των σχέσεων και των βιωμάτων των κοινωνικών οντοτήτων ως παράγοντες, δομικά στοιχεία και διαφοροποιημένες αναφορές στη διαδικασία επιτέλεσης και παραγωγής του καλλιτεχνικού έργου. Στην κατεύθυνση αυτή, συναντάμε τη φιλοσοφική προσέγγιση της ριζωματικής σκέψης και πρακτικής των G. Deleuze και F. Guattari (Deleuze, 2001) (Deleuze & Guattari, 2010), και της υπαρξιακής προβολής της στην ν-ομαδικότητα των υποκειμένων.

2.3. Κύριο μέρος

2.3.1. Ο Κοινωνικός εαυτός και οι διάφορες μορφές κοινωνικού κεφαλαίου που τον συγκροτούν

Η οικονομική κρίση που διανύουμε, εκτός από τις εμφανείς επιπτώσεις σε παραγωγικό επίπεδο, ανέδειξε και τις λειτουργικές παθογένειες, που συντηρούνταν σε μια διαρκή κατάσταση

⁹ Μπορεί κανείς να δει το ντοκιμαντέρ «Βίλα Ιόλα, ταξίδι στο χώρο και χρόνο» στον παρακάτω σύνδεσμο που ανασύρθηκε στις 25/5/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=5zxsu-Oyvvd4>

λανθάνουσας μετάβασης από ένα μείγμα παραδοσιακού - πατερναλιστικού και ημινεωτερικού κοινωνικού καθεστώτος, στη σύγχρονη μετανεωτερική κοινωνία (Χτούρης, 2017). Η πρόσφατη υγειονομική κρίση μέσω της πανδημίας του COVID-19, ενέτεινε αυτή την σύγκρουση, ευνοώντας την επιστροφή σε μια κλειστή και αυτοαναφορική κοινωνία, με εθνικιστικές τάσεις και συντηρητικά – φοβικά ανταντακλαστικά (Afouxenidis & Chtouris, 2020). Βασικό θύμα αυτής της συνεχούς κατάστασης, διαχρονικά οι νέοι βρίσκονται εγκλωβισμένοι χωρίς ουσιαστικές επιλογές για μια αυτόνομη ζωή, αλλά και με αλλοτριωμένο το παλιό παραδοσιακό προστατευτικό πλαίσιο (Χτούρης 2017). Η δυνατότητα απρόσκοπτης συγκρότησης της ταυτότητάς τους, καθίσταται προβληματική. Η παρούσα έρευνα, εστιασμένη στους διαχρονικούς νέους της κοινότητας του Παραδείσου, έχει σκοπό να διερευνήσει τις διεργασίες συγκρότησης του κοινωνικού τους εαυτού, μέσα από την ανάλυση των κεφαλαίων που τον συγκροτούν, αλλά και μέσα από τη δυναμική που αυτά αναπτύσσουν, εμπλεκόμενα σε πιθανά δίκτυα με άξονα τον τόπο και επίκεντρο τη βίβα Ιόλα. Βασικό θεωρητικό στήριγμα σε αυτή τη διαδικασία, είναι η ανάλυση του κεφαλαίου στις επί μέρους μορφές του, όπως ο Bourdieu (1984 & 1986) τις ορίζει: α. το κοινωνικό κεφάλαιο (συμμετοχή σε δίκτυα, ενώσεις, θεσμικούς οργανισμούς), β. το πολιτισμικό κεφάλαιο (γνώσεις, δεξιότητες, εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προσόντα), γ. το οικονομικό κεφάλαιο (χρήματα, ακίνητα, παραγωγικά μέσα) και δ. το συμβολικό κεφάλαιο. Η καταγραφή όλων αυτών των τύπων του κεφαλαίου μας επιτρέπει, σύμφωνα με τον Bourdieu, να κατανοήσουμε τόσο τη δομή όσο και τη λειτουργία του κοινωνικού κόσμου. Η συγκρότηση του κοινωνικού εαυτού εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από το μέγεθος του διαθέσιμου κεφαλαίου, σε όλες τις μορφές του. *«Είναι στην πραγματικότητα αδύνατο να εξηγήσουμε τη δομή και τη λειτουργία του κοινωνικού, εάν δεν επανεισάγουμε όλες τις μορφές του κεφαλαίου στην ανάλυσή μας και όχι μόνο τη μια μορφή, που να αναγνωρίζεται από την οικονομική θεωρία».* (Bourdieu, 1986:257 όπως αναφέρεται στο Χτούρης 2017)

α. Το κοινωνικό κεφάλαιο, είτε ως ατομικό, είτε ως οικολογικό αγαθό, είναι σε θέση να δώσει πολύτιμα ερευνητικά ευρήματα, μιας και συνδέει το βίκοσμο του ατόμου, με την κοινότητα και την κοινωνία γενικότερα (Furstenberg & Hughes 1995, Field 2008, όπως αναφέρεται στο Χτούρης 2017). Αποτελεί *«το σύνολο των πραγματικών ή συμβολικών πόρων, που συνδέονται με πολλαπλά δίκτυα, διατηρούνται στο χρόνο και συσχετίζονται με θεσμοθετημένες σχέσεις αμοιβαιότητας και αποδοχής»* (Bourdieu, 1986:248). Σύμφωνα με τον Coleman (όπως αναφέρεται στο Χτούρης 2017), το κοινωνικό κεφάλαιο ορίζεται ως το *«στοιχείο της κοινωνικής οργάνωσης που δημιουργεί κανάλια επικοινωνίας και προϋποθέσεις για κοινωνική συνεργασία και ανταποδοτικότητα σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο»*, ενώ σε μια οικολογική θεώρηση, ενώ ο Putman (όπως αναφέρεται στο Χτούρης 2017) το προσδιορίζει ως μια έννοια που περιγράφει τα συλλογικά και ατομικά οφέλη που κομίζονται από την κοινωνική συμμετοχή και τη δημιουργία κοινωνικών δεσμών, προσδοκώντας μια αποτελεσματική συλλογική δράση. Διακρίνεται ως προς την τυπολογία και τις διαστάσεις του, σε

κοινωνικό κεφάλαιο δεσμών (οριζόντιες σχέσεις εντός ενός δικτύου), γεφύρωσης (κάθετες σχέσεις μεταξύ κοινωνικά ομόλογων ομάδων), διασύνδεσης (κάθετες σχέσεις μεταξύ μη ομόλογων δικτύων), αλλά και γνωστικό (στάσεις, αξίες, συμπεριφορές, ύψια στοιχεία) και δομικό (δίκτυα, θεσμοί, κανόνες και διαδικασίες) (Szreter & Woolcock, όπως αναφέρεται στο Χτούρης 2017). Προκύπτει εύλογα, ότι το κοινωνικό κεφάλαιο ως πόρος, δύναται να τροφοδοτήσει τους νέους με τα αναγκαία εργαλεία, για μια αυτόνομη και αυτοδύναμη πορεία ένταξης στις παραγωγικές και κοινωνικές διεργασίες και μια ομαλή μετάβαση στη μέση ηλικία.

β. Επεκτείνοντας το πλέγμα των δεσμών του κοινωνικού, το πολιτισμικό κεφάλαιο του ατόμου συγκροτείται από τις τυπικές και άτυπες πολιτισμικές πτυχές του, είτε πρόκειται για σπουδές, είτε για ευρύτερες μορφές πολιτισμικής καλλιέργειας. Αυτές ξεκινούν από την παιδική ηλικία, μέσα από τις στάσεις, την καλλιέργεια και τις γενικές γνώσεις που προσφέρουν οι γονείς στα παιδιά τους, καθιστώντας το, κύριο όχημα για την κατασκευή και τη νομιμοποίηση των διαδικασιών κοινωνικού αποκλεισμού και ανισοτήτων από την αστική τάξη (Bourdieu 1984, Lamont & Lareau 1988, όπως αναφέρεται στο Χτούρης 2017). Ο Bourdieu διακρίνει τρεις διαφορετικές καταστάσεις στο πολιτισμικό κεφάλαιο: α. την ενσωματωμένη κατάσταση - άτομο, β. την αντικειμενικοποιημένη κατάσταση - απτά αντικείμενα και γ. την θεσμοποιημένη κατάσταση - πιστοποιημένα δικαιώματα γνώσης. Η έρευνα In4Youth (Χτούρης, 2017), μας προσφέρει ορισμένες ενδιαφέρουσες αλλαγές στη θεώρηση του κοινωνικού και πολιτισμικού κεφαλαίου, ορίζοντας σαφέστερα το κοινωνικό κεφάλαιο, σχετικά με τα δίκτυα και τους πόρους που ενεργοποιεί (Carpiano 2007, όπως αναφέρεται στο Χτούρης 2017). Έτσι, μπορεί να διαφοροποιείται ως πόρος και ως αποτέλεσμα, επιδρώντας ευεργετικά σε κοινότητες και κοινωνικές ομάδες. Μια δεύτερη σημαντική εννοιολογική μετατόπιση επισημαίνεται στη συλλογική διάσταση που αποκτά το πολιτισμικό κεφάλαιο με τη μορφή κοινωνικών μορφών έκφρασης. Αυτό σημαίνει ότι το κοινωνικό κεφάλαιο μπορεί να αποτελεί μια συσσωρευση στο πλαίσιο μιας συλλογικής δράσης και όχι μόνο το χαρακτηριστικό ενός ατόμου, όπως ορίζεται στη θεωρία του Bourdieu (Chtouris & Zissi, 2011), πλησιάζοντας την συλλογική θεώρηση του Putman. Δημιουργείται μια υβριδική οντότητα, ανάμεσα στο ατομικό και το συλλογικό, που καταγράφεται ως Κοινωνικό-πολιτισμικό κεφάλαιο (ΚΠΚ) ή κοινωνικοποιημένο πολιτισμικό κεφάλαιο, αποτελούμενο από μια συσσωρευμένη συμβολική και λειτουργική αξία με επαναλαμβανόμενες πολιτισμικές πρακτικές και πιθανή αναφορά σε κοινό χώρο.

γ. Σε μια λογική διεύρυνσης του πολιτισμικού κεφαλαίου, ο ΟΟΣΑ ορίζει το ανθρώπινο κεφάλαιο, ως τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις ικανότητες και τα ιδιοπροσωπικά γνωρίσματα του ατόμου, που το καθιστούν ευπροσάρμοστο και εξελιζόμενο, σύμφωνα με τις διαρκείς μεταβολές στις νέες τεχνολογίες της παραγωγής. Ο συνδυασμός των τυπικών και άτυπων προσόντων, δημιουργεί μια νέα δυναμική στο εργατικό δυναμικό, πολύτιμη για τον μετανεωτερικό καπιταλισμό. Προκύπτει λοιπόν, ότι το

πολιτισμικό κεφάλαιο είναι ένα υποσύνολο του ανθρώπινου κεφαλαίου, επικεντρωμένο στην τυπική διάσταση της παρεχόμενης γνώσης και επαγγελματικής ικανότητας του ατόμου.

δ. Τέλος, το οικονομικό κεφάλαιο συνδέεται με κάθε πόρο που έχει άμεση ή έμμεση αξία οικονομικής ανταλλαγής. Τέτοια είναι τα κάθε μορφής εισοδήματα (μισθοί, ημερομίσθια, μισθώσεις, επενδυτικά μερίσματα), η κάθε μορφής κινητή και ακίνητη περιουσία που έχει ανταλλακτική αξία και ασφαλώς, η κάθε μορφή κατοχής μέσων παραγωγής πλούτου. Παίζει καθοριστικό ρόλο στη ζωή του κοινωνικού υποκειμένου και αυτό καταδεικνύεται από την παραδοχή του Bourdieu, ότι αποτελεί την πηγή, μέσα από την οποία προκύπτουν οι προηγούμενες μορφές κεφαλαίου. Πάνω στο οικονομικό κεφάλαιο, θεσμοθετούνται τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα, κι ως εκ τούτου, συνολικά ο καπιταλισμός. Προσδιορίζεται από τη δυνατότητα να χαρακτηριστεί οτιδήποτε ιδιόκτητο και να ενταχθεί σε ανταλλακτικές σχέσεις με στόχο τη διατήρηση της αναπαραγωγής και του πολλαπλασιασμού του (υπερκέρδος). Με αυτό τον τρόπο, κεφάλαιο μπορεί να θεωρηθεί το χρηματικό κεφάλαιο, το φυσικό κεφάλαιο με τη μορφή κτηρίων κλπ, το παραγωγικό κεφάλαιο με τη μορφή των τεχνικών και τεχνολογικών υλικών και άυλων μέσω της παραγωγής. Αποτελεί ένα δομικό στοιχείο της σύγχρονης κοινωνικής ταυτότητας του ατόμου και των διάφορων κοινωνικών οντοτήτων, όπως η οικογένεια, η κοινωνική παραγωγική ομάδα, η κοινότητα και σε αυτή την έρευνα αποτελεί ένα από τα τέσσερα σημαντικά στοιχεία διερεύνησης ως προς τη συγκρότηση του κοινωνικού εαυτού των νέων της κοινότητας διαχρονικά.

2.3.2. Θεωρητική προσέγγιση της Ν ομαδικότητας των νέων και των Καλλιτεχνών στο σύγχρονο κόσμο.

Στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, Τέχνες, Κοινωνικές επιστήμες, Θεραπευτικές τεχνικές και Συμβουλευτική, αναζητούν ολοένα και περισσότερο νέες μεθόδους, για να αντιμετωπίσουν την κρίση σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Επιπλέον, σε αυτή την αναζήτηση προστίθεται και η ανάγκη εξεύρεσης νέων διαύλων επικοινωνίας με όσους χρίζουν άμεσης υποστήριξης, ή αυτοπροσδιορίζονται μέσα από την ταυτότητα της πολλαπλότητας, της ετερότητας και της ν-ομαδικότητας στις πράξεις και την σκέψη τους. Η πρόσφατη υγειονομική κρίση που επέφερε η πανδημία του COVID-19, καταδεικνύεται ταυτόχρονα ως ευκαιρία αλλά και προβληματική, απέναντι σε αυτές τις ευέλικτες επικοινωνιακές και λειτουργικές πρακτικές (Ζήση, & Χτούρης, 2020), επιτείνοντας την ανισοκατανομή των κεφαλαίων και δημιουργώντας τις συνθήκες για μεγέθυνση των ανισοτήτων.

Είναι μια εδραιωμένο κοινωνικό φαινόμενο ότι νέοι και νέες από την Ελλάδα, αλλά και από όλο τον κόσμο, ζουν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους σε καταστάσεις μετάβασης, είτε αυτό αφορά την οικογένεια, το περιβάλλον, την εργασία, τις πρακτικές που αναπτύσσουν ή και τον τόπο διαβίωσης και πιθανότατα το φαινόμενο αυτό θα συνεχίσει να παρατηρείται. Εστιάζοντας στον εικαστικό καλλιτέχνη, τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μια αύξηση των εναλλακτικών ρόλων που ως

υποκείμενο καλείται να φέρει εις πέρας. Μέσα σε κλίμα εργασιακής επισφάλειας, επιτελεί παροδικά υπηρεσίες σε εφαρμοσμένα και παράπλευρα αντικείμενα, έξω από τα όρια της θεσμοθετημένης τέχνης κι ενώ συμμετέχει στο κοινωνικό σώμα, βρίσκεται σε μια κατεύθυνση εκκρεμούς κατάστασης μη ανήκειν, παραμένοντας έκθετος¹⁰. Σε αυτό το πλαίσιο, οι συλλογικές πρακτικές προσφέρονται για τη διάθρωση πολλαπλών υποκειμένων, εφήμερων συνεργατικών σχημάτων, από πολλαπλότητες που ορίζουν κοινούς και σε απόσταση, τόπους συμμετοχής, αυτονομίας και συνεργασίας (Ντάφος, 2016). Η ανάπτυξη συλλογικών μεθόδων, πεδίων συνέργειας, αλλά και μιας οργανωμένης και έμπρακτης αναγνώρισης του θέματος είναι εύκολο να γίνει στα πρώτα βήματα, μέσω των επιτελέσεων τέχνης και της έρευνας δράσης. Σε δεύτερη φάση, θεμιτό θα ήταν αυτή η εμπειρία να ενσωματωθεί στα εκπαιδευτικά συστήματα και την κοινωνική μας συνείδηση και ασφαλώς να καταλήξει οργανικό μέρος των θεσμών της κοινωνική μας δράσης, και των δεσμών αλληλεγγύης που αναπτύσσουμε. Σε μια τέτοια προοπτική, η διαχείριση των κοινωνικών κρίσεων και τραυματικών καταστάσεων, θα προκύπτει από ενδογενείς λύσεις των κοινοτικών μελών και των περιφερειακών δρώντων και όχι ασφαλώς με λύσεις από τα πάνω.

Για να γίνει εφικτή αυτή η συνέργεια, είναι απαραίτητο να δομηθούν ουσιαστικοί διάλογοι αμοιβαιότητας των νέων, όπως και των προηγούμενων γενεών αναφοράς τους, αποδεχόμενοι κάθε μορφής ετερότητα, ανάμεσα στα φύλα, τις ηλικίες, τις εθνότητες και τις πολιτισμικές τους καταβολές, χωρίς να εξαρτάται από την υποχρεωτική συν-παρουσία τους στον χώρο και την κοινή εκπαίδευση. Η διαχρονική εμπειρία από κανονιστικές και καταναγκαστικές επιβολές πολυπολιτισμικών δράσεων με αμφίβολα έως αποτυχημένα αποτελέσματα, δείχνει ότι η έλλειψη μιας εσωτερικής αμοιβαιότητας και στοχευμένης δημιουργικής αλληλεγγύης, οδηγεί συχνά στα αντίθετα από τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Με αφετηρία το εντεινόμενο πρόβλημα βίας στη δημόσια σφαίρα, ανεξάρτητα από γλώσσες, πολιτισμούς και κοινωνικά περιβάλλοντα, η απτή συνεργασία και επικοινωνία μέσω της τέχνης και του κοινωνικοποιημένου καλλιτέχνη, παρουσιάζεται ως μια ευκαιρία ανατροπής ή τουλάχιστον εξομάλυνσης των τραυματικών καταστάσεων, ιδιαίτερα για τους πιο ευάλωτους νέους. Ανοίγει ένα νέο παράθυρο στην πραγματική ζωή και δίνει μια ευκαιρία συνάντησης των (αυτο)περιθωριοποιημένων υποκειμένων στο κοινωνικό πεδίο.

Όλα τα προηγούμενα κινούνται ανάμεσα στο δίπολο της βαθιάς ανάγκης για συνάντηση, συνέργεια και ομαδικότητα από τη μία, και τα κοινωνικά φαινόμενα της κινητικότητας, της ακραίας εξατομίκευσης και των κοινωνικών συγκρούσεων που χαρακτηρίζουν την εποχή μας από την άλλη. Στους νέους, το δίπολο αυτό γίνεται ακόμα πιο ισχυρό, απορροφώντας φαινόμενα ηλικιακά

¹⁰ Η πρόσφατη ποσοτική έρευνα που διεξήχθη από το τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ του ΑΠΘ (Μπατζής, Α. & Τσιγγίλης, Ν. 2020), σε συνεργασία με το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης του ΚΜΣΤ, επιβεβαιώνει πλήρως την παραδοχή της εργασιακής και κοινωνικής επισφάλειας που χαρακτηρίζει τους σύγχρονους εικαστικούς καλλιτέχνες στην Ελλάδα. Ολόκληρη η έρευνα βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο.
https://www.momus.gr/uploads/ereunaweb_teliki.pdf

στοχευμένα, όπως το brain drain και την κινητικότητα σε διάφορες μορφές εφήμερων συλλογικοτήτων, καλλιτεχνών και επιστημόνων. Το φαινόμενο του ν-ομαδισμού δεν αφορά συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες ή καθεστάτα, αλλά διατρέχει κάθετα τη σύγχρονη νεολαία, ανεξαρτήτως κοινωνικών, πολιτισμικών και οικονομικών καταβολών (Χτούρης, 2017).

2.3.3. Η Κριτική συνειδητοποίηση και η συλλογική πολιτιστική δράση ως θεωρητικό πλαίσιο και μεθοδολογία παρέμβασης σε κοινότητες

Ο Π. Φρέιρε (Freire, 1974), σε μια θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση πολύ κοντά στις προθέσεις της παρούσας πρότασης, εκκινεί το συλλογισμό του με την παραδοχή ότι ο άνθρωπος είναι από τη φύση του μια ασυνείδητη οντολογική παρουσία, που αναζητά την συνειδησιακή πληρότητα μέσα από τον εξανθρωπισμό του. Αναγνωρίζοντας την απανθρώπιση ως μια ιστορική και οντολογική πραγματικότητα, θεωρεί πως δεν μπορεί να αποδεσμευτεί από αυτή, αν δεν ακολουθήσει μια χειραφετητική και πραξιακή διαδρομή. Αυτό συντελείται γιατί εμπεριέχει μέσα του, τόσο τον καταπιεστή, όσο και τον καταπιεζόμενο, σε μια δυναμική, διαλεκτική, υπαρξιακή κατάσταση, και ως μόνο τρόπο για να οδηγηθεί στην απελευθέρωση, δηλαδή να γίνει υποκείμενο της πραγματικότητάς του κι όχι αντικείμενο της καταπίεσης που υφίσταται και φέρει, ορίζει την πάλη μέσα από την κριτική συνειδητοποίηση.

Τα στάδια που ορίζει για αυτή τη μετάβαση, ξεκινούν από την αρχική κριτική συνειδητοποίηση της δικής υπόστασης του καταπιεσμένου, ως δέκτης αλλά και πομπός της καταπίεσης, ώστε να προκύψει η ανάγκη για την αγωγή του και την ανάληψη του ιστορικού και υπαρξιακού του ρόλου. Συνεχίζει με τον διαχωρισμό της τραπεζικής από την προσδοκώμενη προβληματίζουσας εκπαίδευση, ως μια διάκριση ανάμεσα στην εκπαίδευση που έχει στόχο την αναπαραγωγή των σχέσεων κυριαρχίας και σε αυτή που στοχεύει στην χειραφέτηση, την απελευθέρωση και την σύνδεσή της με την πραγματικότητα των υποκειμένων. Στην κατεύθυνση αυτή προτείνει ως μεθοδολογικό εργαλείο τον διερευνητικό διάλογο, προκειμένου να αναδυθούν νέα περιεχόμενα, μέσα από την συγκρότηση παραγωγικών θεμάτων. Όταν τα προηγούμενα έχουν εκληρωθεί, οδηγούμαστε στην συλλογική πολιτιστική δράση, επανάσταση και σύνθεση, ως μια μορφή απελευθερωτικής πράξης (συλλογισμού και δράσης), δια μέσου της ενότητας, της οργάνωσης και της πολιτιστικής σύνθεσης.

2.3.4. Το πολιτισμικό - κοινωνικό τραύμα

Η προβληματική του τραύματος συνδέεται άμεσα με την ιστορική κοινωνιολογία και τις εν γένει πολιτισμικές σπουδές, σχετιζόμενη με την έννοια της κληρονομιάς σύμφωνα με τον Lowenthal (όπως αναφέρεται στο Δεμερτζής & Ρουδομέτωφ 2011) και ειδικότερα, την πολιτιστική κληρονομιά και την βιομηχανία που ενίοτε την παράγει. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η αλληλοσυμπληρούμενη ματιά Ευρωπαίων και Αμερικανών, ως προς το ζήτημα της παράδοσης και ευρύτερα της πολιτιστικής κληρονομιάς, με τους πρώτους να τη θεωρούν μια προβολή του παρελθόντος, συνδέοντάς την με το ηθικό χρέος της διαφύλαξης, και τους δεύτερους να τη θεωρούν

αντικείμενο διάδρασης και μετασχηματισμού στον παρόντα χρόνο. Μια ισορροπία ανάμεσα στις δύο οπτικές, είναι ικανή να υποστηρίξει πολιτισμικά όλες τις κοινωνικές οντότητες, με εθιμικές αναπαραστάσεις.

Ο Alexander με την πολιτισμική κοινωνιολογία του (όπως αναφέρεται στο Δεμερτζής & Ρουδομέτωφ 2011), υποστηρίζει τα συλλογικά συναισθήματα και ιδέες ως καθοριστικούς παράγοντες του κοινωνικού, μέσα από την κοινωνική κατασκευή υποκειμένων που συγκροτούν τη συλλογική θέληση ομάδων, τους κανόνες λειτουργίας θεσμών, την ηθική, την οικονομία κτλ. Η επιστημολογική θεώρησή του για την αποσύνδεση της κουλτούρας από υλικές δομές συνιστά την καινοτομία του προγράμματός του. Το πολιτιστικό τραύμα, ως υποσύνολο της πολιτισμικής κοινωνιολογίας, προκύπτει μετά από ένα κοινωνικό γεγονός που σημαδεύει τις μέρες και την ταυτότητα μιας κοινωνικής οντότητας. Εστιάζει στην κατασκευή του τραύματος μέσω κοινωνικών διαδικασιών, ως συλλογικό βίωμα. Για να συγκροτηθεί το πολιτισμικό τραύμα προηγείται η κοινωνική νοηματοδότηση, η κοινωνική αποδοχή και σήμανσή του ως τέτοιο. Περνάει μέσα από την κοινωνική δράση, επηρεάζοντας τα συστήματα αναφοράς, αλλάζοντας τους επικρατούντες ρόλους και κανόνες και επιδρώντας στις κοινωνικές αφηγήσεις, συγκροτώντας ένα κυρίαρχο κοινωνικό γεγονός και όχι αποσπασματικά ατομικά βιώματα.

Επακόλουθα της κοινωνικής κατασκευής του πολιτισμικού τραύματος, η δημιουργία συμβολικών παραστάσεων των γεγονότων, ως προτάσεις, αιτιάσεις και ευθύνες συγκεκριμένων κοινωνικών οντοτήτων, αναπτύσσεται ανταγωνιστικά ανάμεσα στις τάξεις, με στόχο την ηγεμονία των εκατέρωθεν νοηματοδοτήσεων. Η πολιτισμική κατασκευή του τραύματος εκκινεί με την παραδοχή της παραβίασης του ιερού, συνεχίζει με την εξιστόρηση του γεγονότος και καταλήγει στην ανάγκη – απαίτηση για συμβολική και ηθική επανόρθωση. Οι ομάδες – φορείς των αιτιάσεων, συνήθως συνδέονται με εξυπηρετούμενα συμφέροντα και απευθύνονται στην κοινωνία για να την πείσουν, μέσα από την αφήγηση τους (Alexander, όπως αναφέρεται στο Δεμερτζής & Ρουδομέτωφ 2011). Για να είναι αποτελεσματική η αφήγηση, πρέπει να λάβει υπόψη τη φύση του τραύματος, τη φύση του θύματος και τη σχέση του με ευρύτερες κοινωνικές οντότητες και σίγουρα το υποκείμενο της ευθύνης, που φέρει και το βάρος της θεραπείας. Ο κοινωνικός χώρος επιτέλεσης αυτής της διαδικασίας, είναι αυτός που συγκροτούν τα θεσμικά κοινωνικά πολιτισμικά δίκτυα. Αναγκαία λοιπόν προϋπόθεση ύπαρξης του πολιτισμικού τραύματος, είναι η μεταφορά του βιώματος από τον ατομικό βιόκοσμο, στη δημόσια σφαίρα, όπου ερμηνεύεται, αναπαρίσταται και διαμεσολαμβάνεται από τον δημόσιο λόγο. Αυτό λαμβάνει χώρα ως γνωστικό, συναισθηματικό και μνημονικό περιεχόμενο, σαν μια επιλεκτική διαπλοκή μνήμης και λήθης, για την συγκρότηση συλλογικών ταυτοτήτων (Δεμερτζής, 1996). Όταν δεν συντελούνται συλλογικές διαλεκτικές διαδικασίες στο αντικείμενο της ιστορικής μνήμης, είναι δυνατές μετα-τραυματικές καταστάσεις για τις κοινωνικές

οντότητες που το σωματοποιούν, αναπαράγοντας μια κουλτούρα αιτιάσεων δικαίωσης, θυμού και μίσους για το Άλλο.

2.3.5. Η σχεσιακή αισθητική διαδικασία, ως παράγοντας κοινωνικής χειραφέτησης.

Στα τέλη της δεκαετίας του '90, ο N. Bourriaud (2002), εισάγει την έννοια της σχεσιακής τέχνης, προσπαθώντας να υποστηρίξει θεωρητικά, πλήθος διαφοροποιημένων καλλιτεχνικών πρακτικών, στις οποίες η έγνοια του δημιουργού δεν προσανατολιζόταν στο τελικό προϊόν, αλλά στην κοινωνικοποιημένη διαδικασία που πυροδοτούσε. Οι πρακτικές αυτές εκκινούν από μια κοινωνιολογική ευαισθησία και τη μεταφορά της καλλιτεχνικής φόρμας από το αντικείμενο¹¹, στην κοινότητα και από το υποκείμενο καλλιτέχνη στον συνεργό θεατή¹². Αναγνωρίζει την ανάγκη να βρεθούν νέοι τρόποι ερμηνείας για τη νέα γλώσσα που συγκροτείται, μέσα από την ανθρώπινη αλληλεπίδραση εντός του κοινωνικού πλαισίου, κι όχι ως αυτόνομο ιδιωτικό χωρικό σύμβολο. Αντισταθμίζεται το έργο τέχνης ως «ρωγμή» μέσα στο κοινωνικό σώμα. Προτείνει μια προσέγγιση του έργου, ως συνεκτική μορφή συνάντησης του βλέμματος με διάρκεια, ανάμεσα στις υποκειμενικότητες του καλλιτέχνη και των συμμετεχόντων ή των θεατών, αντικαθιστώντας την αναπαράσταση από μια κοινωνική οντολογία του νέου κοινωνικού πεδίου που συγκροτεί. Αυτή η νέα φόρμα, βασίζεται στην πολυτροπική διαδραστικότητα, εντός του τοπικά προσδιορισμένου πεδίου που ορίζεται, αναζητώντας καθημερινές ουτοπίες στη μικρο-κλίμακα, μακριά από την κρεατομηχανή της κοινωνίας του θεάματος. Υπό αυτή την έννοια, δεν προσομοιάζει με την απόλυτα ορισμένη καλλιτεχνική φόρμα των μοντέρνων κινημάτων. Υποκειμενικοποιείται μέσα από τη ματιά του καλλιτέχνη και το βλέμμα του συνεργού θεατή, σε ένα ασταθές περιβάλλον, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, παρουσιάζει μια διαλεκτική ασάφεια ως προς τον τρόπο ανάγνωσης, λόγω της ανοιχτής δομής της (Bishop, 2004). Πλησιάζει μέσα από αυτή την ερμηνεία, τον επιτελεστικό χαρακτήρα που εμπεριέχουν οι παραστατικές μορφές τέχνης, στοιχείο που τονίζει ο Bourriaud, εισάγοντας τον όρο του «φραντεβού», ανάμεσα σε καλλιτέχνη και θεατή, προσδιορίζοντας έτσι τον τοπικά προσδιορισμένο χώρο.

Η σχεσιακή αισθητική, έχει δεχτεί και πλήθος κριτικών προσεγγίσεων, ακριβώς λόγω της ανοιχτής και μετασχηματίζουσας δομής της. Η κύρια κατεύθυνση της αμφισβήτησής της, έγκειται στο κατά πόσο αφήνει κάτι καθολικό μετά το πέρας της επιτελέσεών της, στο αν ευνοεί μια ελιτίστικη συγκρότηση φύλότεχνων θεατών γύρω της και στην απροθυμία της να αλλάξει ουσιαστικά τον κόσμο, μένοντας στη μικρο-κλίμακα.

¹¹ Ο όρος αντικείμενο, εισάγεται από τον H. Rosenberg (Rosenberg, 1965) και διευρύνει την μέχρι τότε αντίληψη για το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα, ορίζοντάς το ως ένα χωρικά προσδιορισμένο ερευνητικό ή εκφραστικό απότοκο. Ο Bourriaud ολοκληρώνει αυτή την μετάβαση της απούλοποίησής, ορίζοντας το καλλιτεχνικό έργο μιας σχεσιακής πρακτικής ως ένα κοινωνικό ενέργημα.

¹² Ήδη από το 1988, ο R. Barthes μεταφέρει το κέντρο εστίασης στη λογοτεχνία από τη γραφή στην ανάγνωση, από το τι θέλει να πει ο συγγραφέας, στο τι κατανοεί ο αναγνώστης, ενώ αναφέρει χαρακτηριστικά ότι η γέννηση του αναγνώστη, «πρέπει να εξαγοραστεί από το θάνατο του συγγραφέα» (Barthes, 1988:143).

2.3.6. Η σημασιοδότηση του τόπου, του χώρου και του ερείπιου, στην αλληλεπίδρασή τους με την κοινότητα

Απαραίτητη είναι μια διαδρομή εννοιολόγησης από το χώρο, στο τόπο και στο ερείπιο, ως προς την αλληλεπίδρασή τους με την κοινότητα. Στην κατεύθυνση αυτή κρίνεται σημαντική μια οριοθέτηση των εννοιών και των κοινωνικών λειτουργιών τους. Σύμφωνα με τον Gephart (όπως αναφέρεται στο Ζήση 2019), η γειτονιά ως περιβάλλον, συγκροτείται από μια γεωγραφική ενότητα εντός της οποίας εγκαθίστανται διοικητικές και κοινωνικές λειτουργίες που παράγουν πόρους και λόγω της αμεσότητάς της δημιουργεί κοινές συνθήκες για τους κατοίκους. Ο τρόπος που νοηματοδοτούνται οι υλικές συνθήκες μιας γειτονιάς, είναι ο παράγοντας που την καθιστά είτε τόπο αναφοράς, είτε απλό και αδρανές περιβάλλον. Η γειτονιά, ως βιωμένη εμπειρία τοποθετεί τον προσωπικό εαυτό ως ταυτότητα, στο χώρο που πλάθονται οι καθολικές εμπειρίες και οι κοινωνικές διαδράσεις και κατά συνέπεια αποκτά σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση του κοινοτικού ανήκειν (Dixon & Durkheim, όπως αναφέρεται στο Ζήση 2019). Τα νοήματα που συνδέονται με την γειτονιά που φιλοδοξεί να γίνει τόπος και να μην παραμείνει απλά περιβάλλον, ως απότοκα της ατομικής και συλλογικής δράσης και διεπαφής, άπτονται στην υποκειμενική εμπειρία.

Η ταυτότητα ενός τόπου για μια κοινότητα, καθορίζεται από την υλική κατάσταση της γειτονιάς και την εσωτερική οπτική των κατοίκων για αυτήν, ως συμμετέχοντες στη λειτουργία της. Η συνείδηση των κατοίκων, την προσδιορίζει ως γεωγραφικό όριο, ως διακριτή και ξεχωριστή οντότητα και ως μοναδιαία σχέση δεσμών. Χωρίς την κοινωνική και συναισθηματική εμπλοκή του ατόμου, δεν συγκροτείται τόπος. Αυτή η ειδική σχέση που αναπτύσσεται από τα άτομα ή τις κοινωνικές ομάδες με έναν τόπο, είναι που του αποδίδει ταυτότητα (Lalli, όπως αναφέρεται στο Ζήση 2019). Η αντίληψη αυτή συνίσταται από αναπαραστάσεις του ατόμου, νοητικές διεργασίες και αποτιμήσεις του ατόμου για τον περιβάλλοντα χώρο, ως προς τις συμβολικές αξίες. Στην ψυχολογική θεωρία και έρευνα συναντάμε τέσσερις θεωρητικές παραδόσεις για την ταυτότητα του τόπου. Αρχικά η γνωστική προσέγγιση, ασχολείται με τις γνωστικές και αντιληπτικές διεργασίες, σε σχέση με το φυσικό χώρο και το περιβάλλον, καθώς και το πως αυτές συσχετίζονται με την χωρική στάση του ατόμου. Στην φαινομενολογική προσέγγιση, η ταυτότητα ενός τόπου νοείται ως η κατασκευή της βιωμένης εμπειρίας και των συναισθηματικών δεσμών που ορίζουν ένα πεδίο υπαρξιακού νοήματος για τους κατοίκους. Η τρίτη προσέγγιση για την ταυτότητα του τόπου, εκκινεί από την κοινωνικογνωστική θεωρία και συνδέει το άτομο με τις διαδικασίες που τον διακρίνουν από χώρους και αντικείμενα, σε μια σύνθετη κατεύθυνση γνωστικής και ψυχολογικής διαφοροποίησης της ταυτότητας του εαυτού. Η κοινωνιολογική είναι η τέταρτη προσέγγιση στην ταυτότητα του τόπου, στη λογική μιας ώσμωσης μεταξύ της φαινομενολογικής και της γνωστικής προσέγγισης. Ζητούμενό της, είναι η διερεύνηση των στάσεων, των πεποιθήσεων και της ταυτότητας, ως στοιχείων διαμόρφωσης της συμπεριφοράς στον χώρο. Από την κοινωνιολογική προσέγγιση, αναδύονται

έννοιες όπως «η αίσθηση του τόπου», ως άθροισμα συμβολικών νοημάτων, «η προσκόλληση στον τόπο», ως την υποκειμενική αναπαράσταση του ατόμου μέσα στο χώρο, την «ικανοποίηση για έναν τόπο», ως τις αποτιμήσεις που άτομα ή ομάδες εκφράζουν για έναν χώρο.

Σύμφωνα με τη Ζήση (2019), παθολογία του χώρου συναντάμε εκεί που η υλική αποδιοργάνωση μιας κατάστασης, προκαλεί στους κατοίκους το φόβο, την ανασφάλεια, την δυσπιστία και την αποξένωση. Μέσα σε χώρους με υλική παθολογία συναντάμε παραβατικές συμπεριφορές, λειτουργία συμμοριών, απουσία μέτρων προστασίας, γεγονότα που συντελούν στην απειλή για κοινωνική διάλυση. Μελέτες συνδέουν την υψηλή εμφάνιση ανομίας με την υλική υποβάθμιση του χώρου. Επιπλέον, άλλες μελέτες συνδέουν την υγεία των κατοίκων με την υλική υπόσταση του περιβάλλοντος.

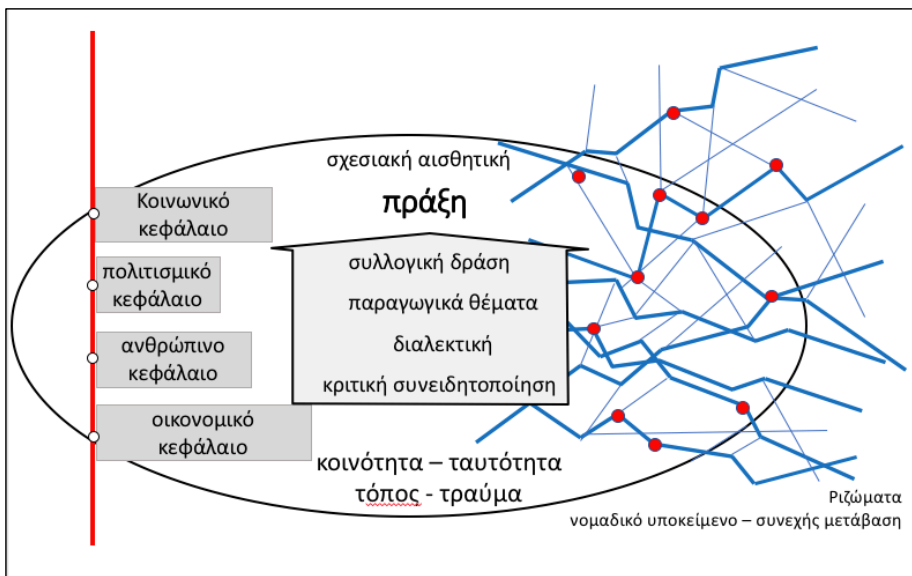
Οι αντανακλάσεις των σχέσεων μεταξύ φυσικού και τεχνητού τοπίου είναι προσβάσιμες μόνο μέσα από υποκειμενικές χαρτογραφήσεις, οι οποίες αναδεικνύουν τους κοινωνικούς μετασχηματισμούς και τις πολιτισμικές ταυτότητες μέσα από τις μεταβολές τους. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις, αρχαιακές καταγραφές και προφορική ιστορία, μέσα από το βλέμμα της αρχιτεκτονικής και της τέχνης, είναι σε θέση να προσφέρουν πολύτιμες ερμηνείες και τεκμηριώσεις.

Το ερείπιο είναι μια προβολή του παρελθόντος στο παρόν, μέσα από την παρουσία της φθοράς και των ανθρώπινων γεγονότων. Σηματοδοτεί και σηματοδοτείται από τον τόπο του, μέσα από το ίχνος, το θραύσμα της ιστορικότητας που εμπεριέχει. Οι έννοιες που καθορίζουν τη σημαντικότητά του είναι η μνήμη, η ιστορικότητα, η νοσταλγία και το τραύμα. Η φανταστική πρόσληψη του βιωμένου και φορτισμένου μνημονικά χώρου, δεν είναι ποτέ αδιάφορη, πάντα αναδύει τη γοητεία της πύκνωσης του χρόνου (Bachelard, 2010). Η συλλογική μνήμη, ως πεδίο διαλεκτικής κοινωνικών συμπεριφορών, στιγμής και διάρκειας, «καθορίζει την έκβαση του παρόντος, αφού ουσιαστικά επαναφέρει με έναν τρόπο το παρελθόν στο παρόν» (Σταυρίδης, 2006). Η ιστορικότητα του ερειπίου, έγκειται στην υλική του αποδόμηση, αλλά και την προβολή των κοινωνικο-πολιτισμικών του χαρακτηριστικών στο παρόν, είτε από την ίδια τη φθορά της δομής του, είτε από το ανθρώπινο ίχνος που φιλοξενεί και σίγουρα από τις διαχρονικές του χρήσεις. Η έννοιες της νοσταλγίας και του τραύματος, συνδέονται με τον πόνο, από δύο διαφορετικές σκοπιές. Στην μεν νοσταλγία, ο πόνος αφορά την αδυναμία αντιστροφής του χρόνου προς τα πίσω, καθιστώντας το ερείπιο σήμα της επιθυμίας μιας άλλης εποχής στο σήμερα, ενώ στην έννοια του τραύματος, αναδεικνύεται η διαδικασία του χρόνου και των γεγονότων (στιγμιαίων ή διαρκών) από τότε μέχρι σήμερα, ως σύμβολα κοινωνικών αναπαραστάσεων στο ερείπιο.

Στη μεταβιομηχανική περίοδο, σύμφωνα με τον Γ. Τζιρτζιλιάκη (2005), εμφανίζεται ένα φαινόμενο «εντροπίας του τοπίου, που γίνεται φανερό στους εγκαταλελειμμένους βιομηχανικούς χώρους, σαν ένα νέο είδος αρχαιολογίας», και συνεχίζει «τα αντίστροφα ερείπια, συνιστούν προανάκρουσμα μιας νέας χωρο-χρονικής διάστασης και μιας υπερκειμενικής ανάγνωσης της πόλης».

2.4. Περίληψη & συμπεράσματα

Σε μια πολυπαραγοντική κατάσταση, όπως είναι αυτή μιας παρέμβασης σε έναν τόπο όπου συντηρείται και αναπαράγεται διαχρονικά ένα κοινωνικο-πολιτισμικό τραύμα, δε θα μπορούσε να προταθεί μια μονοσήμαντη προσέγγιση και να προσδοκάται ουσιαστικό αποτέλεσμα. Με αυτή τη λογική, μια σύνθεση θεωριών, που να καλύπτει τόσο μεθοδολογικά, όσο και θεωρητικά, μεγαλύτερο εύρος εννοιολογικών πεδίων, αλλά και να εξυπηρετεί τη φύση των ιδιοσυγκρασιακών χαρακτηριστικών των επιμέρους κοινωνικών ομάδων, καθίσταται αναγκαία. Σε αυτή την κατεύθυνση, οι θεωρίες που αναφέρθηκαν μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των ερευνητικών παρεμβάσεων, καθώς και για το ευρύτερο πνεύμα που οφείλει να έχει ένας ερευνητής καθ' όλη τη διάρκεια της παρέμβασής του στην κοινότητα, άπαξ και τον ενδιαφέρει μια απελευθερωτική προοπτική. Μια πρώτη απόπειρα ώσμωσης των παραπάνω θεωριών, φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 1 - θεωρητικές έννοιες

Η αγωγή του καταπιεσμένου παράλληλα με την θεωρία των κεφαλαίων, μπορούν να μας δώσουν μια επαρκή αναλυτική και διαγνωστική πλατφόρμα, ως προς το πεδίο παρέμβασης. Αφενός η θεωρητική πρόταση του Freire, μας μεταφέρει από το εσωτερικό ερώτημα, στη συνάντηση με τον άλλο, στην οριοθέτηση του προβλήματος και στη συλλογική πολιτιστική δράση, πάντα μέσα από τη βάση της κριτικής συνειδητοποίησης, αφετέρου η θεωρία των επιμέρους κεφαλαίων, μπορεί να περιγράψει ανάγλυφα και να εξακολουθήσει να παρατηρεί τις μεταβάσεις, τις αυξομειώσεις και τους μετασχηματισμούς επιμέρους πτυχών της ζωής ατόμων και κοινωνικών ομάδων, δημιουργώντας μια

μίκρο και μάκρο επιστημονική εποπτεία της εξέλιξής τους στο χρόνο, συνδεδεμένη με τον τόπο. Οι σχεσιακές πρακτικές του Bourriaud, επεκτείνουν το πεδίο παρέμβασης, ενσωματώνοντας μέσα σε αυτό την καλλιτεχνική γλώσσα ως δομικό, κοινωνικό στοιχείο, ενώ η θεωρία των ριζωμάτων των Deleuze-Guattari και η προβολή της με το ν-ομαδικό υποκείμενο, συνδέουν λειτουργικά όλα τα παραπάνω, με μια ειλικρινή διαδικασία αναζήτησης της τέχνης, μιας και μοιράζονται, τόσο τη χαοτική δυναμική των συσχετισμών, όσο και την μοναδιαία ελευθερία των διαδρομών τους.

2.5. Βιβλιογραφία – πηγές

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Bishop, C., (2004). *Antagonism and relational Aesthetics*. October (110) 51-79.
- Bishop, C. (2011). *Artificial Hells: Participatory Art and the Politics of Spectatorship*. London: Verso.
- Bourdieu, P. (1984). *Dinstiction: A social critique of the judgement of taste*. Harvard University Press.
- Bourdieu, P. (1986). *The force of law: Towards a sociology of the juridical field*. Hastings LI, 38.
- Bourriaud, N. (2002). *Esthetique relationelle*. Dijon: Les Presse du Reel.
- Chtouris, S., Zissi, A. (2011). Youth and place: Constructing Ways of Being in the World. In: Kyriaki Tsoukala, K., & Conenna C., & Daniil, M. & Pantelidou, C. (επιμ.), *Youth and Space, School of Architecture, AUTH*, Thessaloniki: Epikentron.
- Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94:95-120.
- Coleman, J. S. (1990). *Foundation of social theory*. Cambridge, London: Harvard University Press.
- Colokytha, Ch. (2014). “Destroy ...Alexander Iolas: The Villa-Museum and the Relics of a Lost Collection”, retrieved from: www.mdpi/journals/arts
- Deleuze, G. & Guattari, F. (2010). *Nomadology: The War Machine*. Seattle: Wormwood Distribution.
- Putman, R. D., Leonardi, R. & Nanetti, R. Y. (1994). *Making Democracy Work: Civil Traditions in Modern Italy*. Princeton University Press.
- Putman, R. D. (2000). *Bowling Alone, The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Rosenberg, H. (1965). *The Anxious Object: Art today and Its Audience*. N.Y.: Horizon.
- Roudometof, V. (2007). Collective Memory and Cultural Politics: An Introduction. *Journal of Political and Military Sociology*, 35(1): 1-16.

Μεταφρασμένη βιβλιογραφία

- Bachelard, G. (2010). *Η ποιητική του χώρου*, Αθήνα: Χατζηνικολή.
- Barthes, R. (1988). *Εικόνα – Μουσική - Κείμενο*. Αθήνα: Πλέθρον.
- Berger, J. (2011). *Η εικόνα και το βλέμμα*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Bourdieu, P. (2013). *Η Διάκριση: Κοινωνική κριτική της καλαισθητικής κρίσης*. Αθήνα: Πατάκης.
- Bourriaud, N. (2015). *Σχεσιακή Αισθητική*. Αθήνα: Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.
- Deleuze, G. (2001). *Η κοινωνία του ελέγχου*. Αθήνα: Ελευθεριακή Κουλτούρα.
- Freire, P. (1974). *Η αγωγή του καταπιεζόμενου*. Αθήνα: Ράππα.
- Freire, P. (1977). *Η πολιτιστική δράση για την κατάκτηση της ελευθερίας*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Goffman, E. (2001). *Στίγμα: Σημειώσεις για τη διαχείριση της φθαρμένης ταυτότητας*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Afoukenidis, A., & Chtouris, S. (2020). Προλογικό σημείωμα: συνομιλώντας για την πανδημία. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 154 , 1-10.
- Δεμερτζής, Ν. & Ρουδομέτοφ (2011). Πολιτισμικό τραύμα: Μια προβληματική της πολιτισμικής κοινωνιολογίας. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 28, 1-19.
- Δεμερτζής, Ν. (1996). *Ο Λόγος του Εθνικισμού. Αμφίσημο σημασιολογικό πεδίο και σύγχρονες τάσεις*. Αθήνα-Κομοτηνή: εκδ. Αντ. Σάκκουλα.
- Ζιώγας, Γ. & Συλαίου, Στ. (2015). Τοπίο: Ιστορίες, πολιτικές αναπαραστάσεις. Στο: *Πρακτικά συνεδρίου: Επιστημονικό συνέδριο Εικαστική Πορεία προς στις Πρέσπες. Τοπίο: ιστορίες, πολιτικές, αναπαραστάσεις*. Θεσσαλονίκη: ΚΜΣΤ
- Ζήση, Α. (2013). *Κοινωνία, Κοινότητα και Ψυχική Υγεία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ζήση, Α. (2018). *Για μια ενεργή και αλληλέγγυα κοινότητα: Παρεμβάσεις κοινωνικής ενδυνάμωσης την εποχή της κρίσης*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Ψυχολογίας και Υγείας.
- Ζήση, Α. (2019). *Αστικοί χώροι κατοίκησης, δίκτυα κοινωνικών σχέσεων και ποιότητα ζωής*. Μυτιλήνη: ΔΠΜΣ ΕΚΚΤ.
- Zissi, A. & Chtouris, S. (2020). Η πανδημία Covid-19: Επιταχυντής των ανισοτήτων και εγκαταστάτης νέων μορφών ανισοτήτων. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*: 154 , 65-73.
- Μεταξάς, Α.Ι.Δ. (2005). *Η ρητορική των ερειπίων*. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Μπαλτζής, Α. & Τσιγγίλης, Ν. (2020). *Συνθήκες Εργασίας & Διαβίωσης των Εικαστικών Καλλιτεχνών στην Ελλάδα*. Θεσσαλονίκη: Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών.
- Ντάφλος, Κ. (2015). *Τακτικές Κοινωνικοπολιτικών Μέσων*. epub: Κάλλιπος. (NTUA Press).

- Ντάφλος, Κ. (2018). *Ασταθείς δημόσιες τακτικές παραμόρφωσης: Νομαδικές επιτελεστικές δράσεις*. erub: Κάλλιπος. (NTUA Press).
- Ξένου, Β. (2015). *Ιστορία και ερείπιο, το ιδεολογικό πεδίο των ερειπίων, ποια αρχαιολογία θα ανακαλύψει τα φαντάσματα που μας συνιστούν*. erub: courses.arch.ntua.gr.
- Σκορδούλη, Μ. (2015). *Κατώφλια περιπλάνησης στο έργο του Walter Benjamin*. erub: Πολυτεχνείο Κρήτης.
- Σταυρίδης, Σ. (2006). *Μνήμη και εμπειρία του χώρου*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Τζιρτζιλιάκης, Γ. (2005). Το εδαφικό εργαστήριο του «διευρυμένου πεδίου». erub: *Αρχιτέκτονες* (49) 54-57.
- Φωτιάδη, Ε. (2014). Ο μύθος του συλλέκτη και η συλλογή του μύθου. Έργα τέχνης, ιστορίες, αντικείμενα, σχέσεις του Αλέξανδρου Ιόλα, Στο «*Μουσειολογία, Πολιτισμική Πολιτική και Εκπαίδευση*». Αθήνα: Γρηγόρη.
- Χριστοφόρου, Α. (2015). *Το κοινωνικό κεφάλαιο και η σχέση του με την κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική επιχειρηματικότητα*. Erub: Ε.Μ.Π.
- Χτούρης, Σ. (2004). *Ορθολογικά Συμβολικά Δίκτυα*. Αθήνα: Νήσος.
- Χτούρης, Σ. (2009). *Η χωρική διάσταση του κοινωνικο-πολιτισμικού κεφαλαίου*. Αθήνα: Σύγχρονα θέματα.
- Χτούρης, Σ. (2017). *Οι Νέοι στην Ελλάδα σήμερα. Κοινωνική κατάσταση, Εργασία και Κοινωνικά Δίκτυα. Η εποχή της Generation G*. Αθήνα: Επίκεντρο.
- Χτούρης, Σ. (2018). *Αισθητική, Αντίληψη του Χώρου και του Κοινωνικού Τόπου*. Μυτιλήνη: ΔΠΜΣ ΕΚΚΤ.
- Χτούρης, Σ. & Ζήση, Α. (2012). Οι κοινωνικές διακρίσεις στην Ελλάδα σήμερα και ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπισή τους. Στο: Μπαλούρδος, Δ., Χρυσάκης, *Καταπολέμηση των διακρίσεων, τάσεις, προκλήσεις, πολιτικές*. Αθήνα: Παπαζήση.

Πηγές

- «Εντυπώσεις», Ιστολόγιο Π. Κουλουρά (Οκτώβριος 2014): <http://panagiotiskoulouras.blogspot.com> (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019).
- Ιστότοπος ομάδας Φιλοπάππου για βίλα Ιόλα (χ.χ.): <http://omadafilopappou.info/iolas.htm> (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019).
- Ιστολόγιο ομάδας Φιλοπάππου (χ.χ.): <http://omadafilopappou.blogspot.com/>, (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Ντοκιμαντέρ «Βίλα Ιόλα, ταξίδι στο χώρο και χρόνο» (Ιανουάριος 2019): <https://www.youtube.com/watch?v=5zxsu-Qyvvd4> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).

3. Μεθοδολογία έρευνας

Η πολυπλοκότητα των υπό εξέταση φαινομένων, καθώς αυτά έχουν μια ιστορικά διαρκώς μεταβαλλόμενη πολιτισμική, πολιτική και κοινωνική συνέχεια, και η συμβολική συν-παρουσία της σύγχρονης τέχνης κάθε περιόδου στο πεδίο, οδήγησαν στην μεθοδολογική ανάγκη για μια δυναμική αμφίδρομη σχέση μεταξύ των δεδομένων και των θεωρητικών εννοιών (Χτούρης, 2019). Σε αυτή την κατεύθυνση προβλέφθηκαν ποικίλα μεθοδολογικά εργαλεία, τα οποία, αποδίδοντας δεδομένα, θα έρχονταν σε μια διαλεκτική αλληλεπίδραση με τις αρχικές θεωρητικές παραδοχές, αναδιαμορφώνοντας και επεκτείνοντάς τις. Ο αρχικός σχεδιασμός εμπεριείχε την χρήση ατομικών και ομαδικών συνεντεύξεων, εστιασμένων ομάδων, περιπατητικών συνεντεύξεων, ενώ στη συνέχεια προέβλεπε συμμετοχική έρευνα δράσης, εστιασμένη σε καλλιτεχνικά καταστασιακά και πολιτιστικά γεγονότα, μέσα από τη συγκρότηση μιας παράλληλης κοινότητας καλλιτεχνών, με στόχο τόσο την ενεργή συμμετοχική παρατήρηση, όσο και την εκπαιδευτική τους λειτουργία ως προβληματίζουσες, διαλεκτικές και απελευθερωτικές διαδικασίες (Freire, 1974). Η απρόοπτη υγειονομική κρίση κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας, μέσω της πανδημίας του COVID-19, αλλά και οι θεσμικές κωλυσιεργίες από τη μεριά του Δήμου Αγ. Παρασκευής ως ιδιοκτήτη του ακινήτου, κατέστησαν απαραίτητη την τροποποίηση του ερευνητικού σχεδίου, ούτως ώστε να προσαρμοστεί στη νέα συνθήκη. Παρ' όλα αυτά, μέχρι την τελευταία στιγμή, έγιναν προσπάθειες για μια θεσμική αδειοδότηση ολιγόωρης εισόδου και χρήσης του περιβάλλοντα χώρου, για ερευνητικούς σκοπούς. Ως εναλλακτική μεθοδολογική προσέγγιση στη θέση των συμμετοχικών καταστασιακών και πολιτιστικών δράσεων in situ, επιλέχθηκε η συγκρότηση ενός αρχείου κοινωνιολογικών και καλλιτεχνικών τεκμηρίων, εστιασμένο στη διαχρονική σχέση μεταξύ κοινότητας και ακινήτου, με δυναμική δομή, ικανή να επιδέχεται κάθε φορά νέες αναγνώσεις και ερμηνείες. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η υπό σύσταση κοινότητα των καλλιτεχνών, έχει διακριτό χώρο επικοινωνίας με την κοινότητα μέσα από το κατά περίπτωση έργο σε εξέλιξη, ενώ ως εκδοχή, δύναται να λειτουργήσει και ως προπομπός μελλοντικών καλλιτεχνικών επιτελέσεων in situ, αλλά και μιας μορφής γέφυρα μεταξύ των δύο κοινότητων. Παρακάτω παρατίθενται τόσο οι αρχικά σχεδιασμένες μεθοδολογικές προσεγγίσεις της έρευνας, όσο και οι τελικά υλοποιημένες, σε μια διαλεκτική σχέση μεταξύ τους, καθώς τείνουν να τροφοδοτήσουν την έρευνα με επιπλέον δεδομένα προς ανάλυση και αναστοχασμό.

3.1. Ερευνητικά αντικείμενα

Αντικείμενο της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των συσχετισμών του κοινωνικού εαυτού, όπως αυτός συγκροτείται από τα επιμέρους κοινωνικά κεφάλαια της τοπικής κοινότητας του Παραδείσου Αγ. Παρασκευής διαχρονικά, σε σχέση με το φαινόμενο της διαρκούς και μετασηματιζόμενης εμφάνισης του κοινωνικού και πολιτισμικού τραύματος, όπως αυτό συντελείται με χωρική εστίαση στη βίλα Ιόλα, παράλληλα με τις στάσεις και τις αντιλήψεις της κοινότητας για τις σύγχρονες μορφές τέχνης όπως αυτές επιτελούνται in situ.

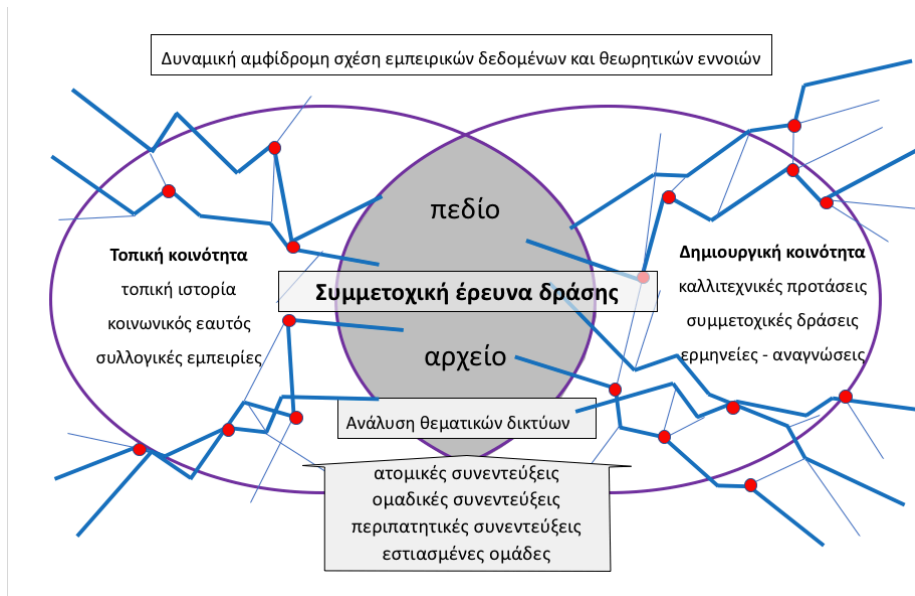
3.2. Ερευνητικοί στόχοι

Στόχος της έρευνας είναι η ανάδυση και η επεξεργασία ποιοτικών δεδομένων, στην κατεύθυνση της χειραφετητικής και συμμετοχικής εμπλοκής της κοινότητας, μέσα από την οποία θα αναλαμβάνει το μερίδιο της ευθύνης και το δικαίωμα της παρουσίας της στον τόπο, αναλογιζόμενη τόσο ιστορικά, όσο και κοινωνικο-πολιτισμικά το ρόλο της, διαμορφώνοντας μια νέα ταυτότητα. Η πρωτοτυπία της έρευνας έγκειται στο γεγονός ότι για πρώτη φορά σε μια πολυσυζητημένη και διαχρονική τραυματική κατάσταση, όπως αυτή συντελείται στη βίλα Ιόλα, επιχειρείται μια προσέγγιση εστιασμένη στην διαχρονική σχέση της κοινότητας με τον τόπο και το ακίνητο, ως εργαλείο κατανόησης των μετασχηματισμών του τραυματικού κοινωνικο-πολιτισμικού φαινομένου, με παράλληλο στόχο την κοινωνική κριτική συνειδητοποίηση και την δημιουργία προϋποθέσεων για την απαλοιφή του τραύματος. Η επιτυχής ολοκλήρωσή της, δύναται να συμβάλλει, αφενός στην απεμπλοκή των κατοίκων από μια σειρά στερεοτυπικών αντιλήψεων και κοινωνικών αναπαραστάσεων που αναπαράγονται διαχρονικά με επίκεντρο τα, εστιασμένα στο ακίνητο, μεταβαλλόμενα κοινωνικο-πολιτισμικά φαινόμενα, κι αφετέρου σε μια βιώσιμη και αειφορική προοπτική για τη μελλοντική του χρήση, μιας και αυτό βρίσκεται σε μια φάση σχεδιασμού της μελλοντικής αξιοποίησής του.

3.3. Ερευνητικό σχέδιο

Πρόκειται για μια ποιοτικά προσανατολισμένη έρευνα, με μεικτό μοντέλο τεχνικών εφαρμογής και χρήση της συλλογικής - συμμετοχικής καλλιτεχνικής πράξης. Η ανάγκη διερεύνησης, τόσο ιστορικών κοινωνικών φαινομένων, όσο και πρόσφατων εμπειριών και στάσεων, κατέστησε αναγκαία την αξιοποίηση βιογραφικά στοχευμένων ατομικών και ομαδικών συνεντεύξεων, μέσα στις οποίες διερευνήθηκαν οι αντανάκλασεις στάσεων, αξιών και πεποιθήσεων, συνδεδεμένων με το προφίλ του κοινωνικού εαυτού, όπως αυτός διαρθρώνεται από τα επιμέρους κοινωνικά κεφάλαια. Η χωρική οντολογική σημασιοδότηση των φαινομένων στην ίδια τη βίλα Ιόλα, ευνοεί τη χρήση της περιπατητικής συνέντευξης, ως μιας δόκιμης και διαδραστικής με τον τόπο, εκδοχής των συνεντεύξεων. Επιπλέον, οι δημόσια διατυπωμένες διαφοροποιήσεις ως προς την ανάλυση των κοινωνικών φαινομένων που επιτελούνται στον τόπο διαχρονικά, υποστηρίζουν τη χρήση της ομάδας εστιασμένης συζήτησης, ως μιας μεθόδου που διευκολύνει την ανάδυση δεδομένων μέσα από τη διάδραση, τις συγκλίσεις, τις αποκλίσεις απόψεων και την αποστασιοποίηση των συμμετεχόντων. Παράλληλα και σε συνέχεια των προηγούμενων, η συγκρότηση μιας παράλληλης δημιουργικής κοινότητας, που θα υποστηρίζει την συμμετοχική έρευνα δράσης αλληλεπιδρώντας με την τοπική κοινότητα με επί τόπου ανάπτυξη συλλογικών καλλιτεχνικών καταστάσεων, συμμετοχικών δράσεων και εκδηλώσεων, φιλοδοξεί να εμπλουτίσει την έρευνα με επιπλέον δεδομένα από την ενεργό συμμετοχική παρατήρηση, αλλά και να οδηγήσει την ερευνητική διαδικασία σε μια χειραφετητική και απελευθερωτική κατεύθυνση (Freire, 1974), μέσα από τη δημιουργία ενός συμμετοχικού αρχείου

κοινωνικών και καλλιτεχνικών τεκμηρίων, προσβάσιμο στην κοινότητα.

Διάγραμμα 2 - ερευνητικό σχέδιο

3.4. Δείγμα

Η πληθυσμιακή ομάδα απεύθυνσης της έρευνας είναι η τοπική κοινότητα του Παραδείσου Αγ. Παρασκευής, με εστίαση στις διαχρονικά νεανικές ηλικίες οι οποίες είναι και αυτές που έκαναν κατά την τελευταία τριανταετή περίοδο, χρήση του οικήματος για τη δημιουργία γκράφιτι και τον βανδαλισμό. Είναι δόκιμο να χωρίσουμε αυτή την πληθυσμιακή ομάδα σε δύο υπο-γενιές, τους σημερινούς νέους, σπουδάζοντες ή εργαζόμενους (18-35 ετών), και τους νέους της προηγούμενης γενιάς και σημερινής μέσης ηλικίας κατοίκους (36-55+ ετών)¹³. Κατά κάποιο τρόπο, διακρίνονται σε προ, και μετά Ιόλα, σύμφωνα με την εμπειρική σχέση τους με το ακίνητο. Στόχος είναι η σύμπραξη των διαφορετικών ηλικιών και η διαγενεακή διασύνδεση πολιτισμικού, συμβολικού, ανθρώπινου και κοινωνικού κεφαλαίου μεταξύ τους, μέσα από τις πολλαπλές διαφοροποιημένες αναγνώσεις της ιστορίας και των ατομικών εμπειριών στον τόπο.¹⁴ Η προσέγγιση του δείγματος των συμμετεχόντων, έγινε μέσα από δημόσιες κοινοποιήσεις στα δίκτυα των κοινωνικών ομάδων και των φορέων που προσεγγίστηκαν, καθώς και με τη μέθοδο της χιονοστιβάδας. Η επιλογή των συμμετεχόντων ανά

¹³ Είναι αναγκαία η εμπλοκή και παλιών εφήβων του τόπου, για να μας δώσουν μαρτυρίες από τις διαφορετικές εποχές, αλλά και για να ερευνήσουμε τους μετασχηματισμούς που έχουν επέλθει στην αντίληψη τους για τον τόπο και το κοινωνικο-πολιτισμικό τραύμα που φέρει.

¹⁴ Για να καλυφθεί το δείγμα των παλιότερων νέων, είναι δυνατή και η προσέγγιση ατόμων που δε διαμένουν πια στην περιοχή, αλλά έχουν βιώματα σε αυτήν από παλιότερες δεκαετίες.

περίπτωση ερευνητικής μεθόδου, έγινε με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες που συγκέντρωναν, μέσα από το συνολικό δείγμα.

3.4.1. Εμπλεκόμενοι φορείς

Για να γίνει εφικτή η διεξαγωγή της έρευνας, ήταν αναγκαία η απόπειρα μιας διαβαθμισμένης συνεργασίας με μια σειρά φορέων και θεσμών. Αρχικά με τον δήμο Αγ. Παρασκευής που είναι ο ιδιοκτήτης του ακινήτου και συγκεκριμένα με την αντιδημαρχία πολιτισμού και παιδείας, από όπου μπορούν να αντληθούν αναγκαίοι πόροι και υλικοτεχνική υποστήριξη των δράσεων. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη σημασία είχε και η συνεργασία με την επιτροπή διαχείρισης του ακινήτου που έχει συσταθεί με συμβουλευτικό επιστημονικό ρόλο, με εκπροσώπους από ακαδημαϊκά ιδρύματα, από τοπικούς συλλόγους, αιρετούς της δημοτικής αρχής, αλλά και τον βιογράφο και βοηθό του Ιόλα κ. Σταθούλη¹⁵. Σε δεύτερη φάση προβλέφθηκε να αναπτυχθεί συνεργασία με την ανάδοχο εταιρία που ανέλαβε να εκπονήσει τη μελέτη ανακατασκευής και χρήσης του ακινήτου, με στόχο να αντληθούν πολύτιμα στοιχεία και να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό των δράσεων, καθώς και με ιδιωτικούς φορείς που ενισχύουν και χρηματοδοτούν καλλιτεχνικές δράσεις, χωρίς να καταστεί τελικά εφικτό¹⁶. Κυρίως όμως σχεδιάστηκε η δημιουργία δίαυλων επικοινωνίας με όλες τις κοινωνικές ομάδες, τους συλλόγους και τις συλλογικότητες του τοπικού πληθυσμού, ώστε να μην καταδικαστεί και αυτή η προσπάθεια σε μικροπολιτικές και στερεότυπες αντιδράσεις. Άλλωστε, βασικός παράγοντας που οδήγησε, έστω μετά από τριάντα χρόνια την προηγούμενη δημοτική αρχή στην αγορά του ακινήτου, ήταν η διαρκής και επίμονη πίεση εκ μέρους συγκεκριμένων συλλόγων και πολιτών, προς την κατεύθυνση αυτή. Λόγω της εμπλοκής πληθώρας φορέων, συλλογικοτήτων και μεμονωμένων ατόμων στο πεδίο, κρίνεται σημαντική η παράθεση των κυριότερων, ως βοήθημα εποπτείας και προγραμματισμού της επικοινωνίας και του συντονισμού τους, στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, αλλά και στο μέλλον. Οι συνέργειες μεταξύ τους σε κάποιες περιπτώσεις είναι επιβεβλημένες, ενώ σε άλλες, επιθυμητές και σημειώνεται αντίστοιχα.

3.4.1.1. Τοπική δημοτική αρχή

Με αφετηρία την αγορά του κτήματος Ιόλα από τον Δήμο αγίας Παρασκευής το 2017, αναγκαία κρίνεται η επικοινωνία και συνεργασία με τις αντίστοιχες δομές του, που έχουν σχετικές αρμοδιότητες. Ενδεικτικά αναφέρονται οι αντιδημαρχίες πολιτισμού και παιδείας, η αντιδημαρχία τεχνικών υπηρεσιών, η επιτροπή αξιοποίησης κτήματος Ιόλα (άτυπη συμβουλευτική επιτροπή που γνωμοδοτεί για προτάσεις χρήσης του ακινήτου στο δημοτικό συμβούλιο και απαρτίζεται από

¹⁵ Ο Ν. Σταθούλης είναι ένα πρόσωπο κλειδί γιατί εποπτεύει εμπειρικά όλη την ιστορία του Ιόλα και της βίλας του και έχει έντονη δραστηριοποίηση στην κατεύθυνση της αποκατάστασης του ακινήτου. Μια ιδιαιτερότητα της προσέγγισής του, είναι ότι αυτή γίνεται μονομερώς ως προς το όραμα του Ιόλα, παραβλέποντας τους κοινωνικούς μετασχηματισμούς της κοινότητας.

¹⁶ Κάποιες από τις καλλιτεχνικές δράσεις που έχουν επιτελεστεί στον συγκεκριμένο χώρο, έχουν υποστηρίξει με χορηγίες και επιχορηγήσεις ιδιωτικοί φορείς, όπως για παράδειγμα την έκθεση που έλαβε χώρα το καλοκαίρι του 2019 με τίτλο «Let's Supper, Mr. Iolas | Resurrection RE» στο χώρο της βίλας Ιόλα, υποστήριξε με χορηγία ο οργανισμός NEON

διακεκριμένες προσωπικότητες και αιρετούς εκπροσώπους), οι δημοτικές παρατάξεις του Δήμου και ασφαλώς ο ίδιος ο Δήμαρχος.

3.4.1.2. Τοπική κοινωνία των πολιτών

Η τοπική κοινότητα του Παραδείσου Αγίας Παρασκευής, παρουσιάζει πυκνότητα συλλόγων και συλλογικοτήτων που δραστηριοποιούνται σε ζητήματα που άπτονται της έρευνας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα, είναι η Ένωση Συλλόγων Γονέων του Δήμου Αγίας Παρασκευής, οι σχολικές κοινότητες και Σύλλογοι Γονέων των δημόσιων σχολείων, το παράρτημα της βιβλιοθήκης Κοντόπουλου, η Ανοιχτή Συνέλευση Κατοίκων Αγίας Παρασκευής και άλλες ανεξάρτητες συλλογικότητες που σχετίζονται με την τοπική δημόσια σφαίρα, καθώς και πλήθος πολιτιστικών, αθλητικών και εξωραϊστικών συλλόγων.

3.4.1.3. Κοινότητες και θεσμοί καλλιτεχνών

Απαραίτητη για την παρούσα έρευνα η εμπλοκή των καλλιτεχνών, είτε μέσα από τους θεσμικούς τους φορείς, είτε από άτυπες και ιδιωτικές καλλιτεχνικές οντότητες. Η ΑΣΚΤ Αθήνας, μέσα και από την εκπροσώπησή της στην επιτροπή διαχείρισης του ακινήτου, το ΕΕΤΕ ως καθ' ύλην αρμόδιος φορέας για την καλλιτεχνική πράξη, και η ΕΝΕΚΕΜ ως επιστημονικός σύλλογος για ζητήματα καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά με τη συνεργασία τους. Άτυπες ομάδες καλλιτεχνών, όπως η ομάδα Φιλοπάππου και οι Νάιρα Στεργίου και Εριφύλη Βενέρη, εικαστικοί και ερευνήτριες, που έχουν ήδη αναπτύξει δράσεις στο συγκεκριμένο χώρο, μπορούν να ανατροφοδοτήσουν και να εμπλουτίσουν την έρευνα, με τη συμμετοχή και την εμπειρία τους. Επιπλέον, καλλιτέχνες που έχουν μεγαλώσει ή ζουν και εργάζονται στην κοινότητα, έχουν να προσφέρουν πολύτιμα βιώματα και σκέψεις, μέσα από την συνολική εποπτεία που έχουν για το ερευνητικό θέμα. Τέλος, ιδιωτικοί φορείς, που είτε έχουν εμπλακεί σε προηγούμενο χρόνο με τη χρήση του ακινήτου, είτε έχουν συμμετάσχει και οργανώσει αντίστοιχα καλλιτεχνικά πρότζεκτ, μπορούν να προσφέρουν πολύτιμη τεχνογνωσία και κάλυψη των αναγκαίων πόρων.

3.4.1.4. Κρατικές πολιτιστικές δομές

Η ανακήρυξη της βίλας Ιόλα σε διατηρητέο σύγχρονο μνημείο το 1998, καθιστά αναγκαία τη συνεργασία με κρατικούς φορείς του Υπουργείου Πολιτισμού και την Διεύθυνση Νεότερων Διατηρητέων Μνημείων. Σε προέκταση αυτού, επιβεβλημένη είναι η συνεργασία και με την ανάδοχο εταιρεία για τη μελέτη αποκατάστασής του, όπως αυτή προέκυψε από τον μειοδοτικό διαγωνισμό που ολοκλήρωσε πρόσφατα ο δήμος Αγίας Παρασκευής. Κλείνοντας, η συνεργασία με το MOMus της Θεσσαλονίκης, στο οποίο και φιλοξενείται μέρος της διασωθείσας συλλογής έργων τέχνης του Α. Ιόλα, θα μπορούσε να προσφέρει ενδιαφέροντα δεδομένα.

3.5. Ερευνητικές μέθοδοι – τεχνικές εφαρμογής

3.5.1. Ατομικές συνεντεύξεις

Έγινε προσπάθεια εντοπισμού από το δείγμα, ατόμων που είχαν προσωπική εμπλοκή, είτε

εργασιακά, είτε ως παρατηρητές στην λειτουργία της βίλας Ιόλα, πριν την λεηλασία της, καθώς και ατόμων που ενεπλάκησαν ενεργά σε οποιαδήποτε από τις μεταγενέστερες φάσεις αποδόμησης του ακινήτου. Η ανάγκη αυτή οδήγησε στη διεξαγωγή ατομικών βιογραφικών συνεντεύξεων, προκειμένου να αναδυθούν δεδομένα που θα αποδίδουν μια οπτική από μέσα προς τα έξω, ως προς τα κοινωνικά φαινόμενα που αναπτύχθηκαν διαχρονικά. Για τη διεξαγωγή των ατομικών βιογραφικών συνεντεύξεων, συντάχθηκε ανάλογος θεματικός οδηγός, εστιασμένος στην χρονική περίοδο εμπλοκής των συμμετεχόντων, από τον οποίον καλύπτεται, εκτός από την ατομική βιογραφική αφήγηση και η αντίληψη της κοινότητας ως προς τα διαδραματιζόμενα κοινωνικά φαινόμενα.

3.5.2. Ομαδικές συνεντεύξεις

Οι ομαδικές ερευνητικές ποιοτικές συνεντεύξεις ήταν ανοιχτού τύπου και απευθύνθηκαν σε νέους και ενήλικες που παλιότερα ως νέοι, είχαν ατομικά ή συλλογικά βιώματα συνδεδεμένα με τη βίλα Ιόλα, σε οποιαδήποτε χρονική της περίοδο. Προετοιμάστηκε θεματικός οδηγός, βασισμένος στην ανάλυση του κοινωνικού εαυτού και των επιμέρους κοινωνικών κεφαλαίων, τόσο των συμμετεχόντων όσο και της κοινωνικής οντότητας στην οποία αναφέρονταν, με προεκτάσεις ως προς την επίδραση της ιστορίας και της προσωπικής εμπειρίας για την βίλα Ιόλα και τον τόπο, και μέσα από αυτή, τη σύνδεση με ζητήματα σύγχρονης τέχνης. Αφού έγινε κάλεσμα συμμετοχής, μέσα από τοπικούς συλλόγους, συλλογικότητες και θεσμικές οντότητες, χρησιμοποιώντας την τεχνική της χιονοστιβάδας, προέκυψε το δείγμα προς διερεύνηση, σύμφωνα με τα ειδικά χαρακτηριστικά που κάλυπτε. Σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δείγματος, διενεργήθηκαν τρεις ομαδικές συνεντεύξεις, μία για κάθε κατηγορία στόχευσης, με 2-3 άτομα έκαστη. Στη συνέχεια, διενεργήθηκαν οι συνεντεύξεις σε ουδέτερο χώρο και αφού απομαγνητοφωνήθηκαν, αναλύθηκαν σύμφωνα με το μεθοδολογικό πρότυπο των θεματικών δικτύων, προκειμένου να αναδυθούν τα κοινωνικά γεγονότα και τα κοινωνικά φαινόμενα (Atrtride-Striling, 2001), όπως άλλωστε και οι ατομικές. Μέσα στις προθέσεις της έρευνας ήταν και η χρήση φωτογραφικού υλικού, ως βοηθητικό στοιχείο εκδήλωσης στάσεων, αξιών και πεποιθήσεων (Willig, 2015).

3.5.3. Περιπατητικές συνεντεύξεις

Οι περιπατητικές συνεντεύξεις σχεδιάστηκαν αρχικά να λάβουν χώρα, στοχεύοντας στην επί τόπου ανάδυση δεδομένων, συνδεδεμένων με την σημερινή αλλά και την παλιότερη παρουσία του ακινήτου¹⁷, αναδεικνύοντας το συσσωρευμένο κοινωνικοπολιτιστικό κεφάλαιο που είναι

¹⁷ Για την ανάδειξη της εικόνας και λειτουργίας του ακινήτου πριν τη σταδιακή του αποδόμηση, είναι ενδιαφέρον να χρησιμοποιηθούν τεχνολογίες εικονικής πραγματικότητας (virtual reality), μέσα από τη διαδικτυακή χρήση οπτικών συνδέσεων (QR codes) που θα έχουν επικολληθεί σε διαφορετικά σημεία της διαδρομής. Πιθανό υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί είναι εικόνες, βίντεο και ηχητικά αποσπάσματα από το αρχαιολογικό υλικό που θα συγκροτηθεί, δημοσιεύματα του τύπου, καθώς και υλικό που παραπέμπει σε ζητήματα αισθητικής και καλλιτεχνικής φύσης, συνδεδεμένα με τα απομεινάρια των αρχιτεκτονικών στοιχείων και τις σύγχρονες αποτυπώσεις των γκράφιτι. Το υλικό οφείλει να είναι διαβαθμισμένο και στοχευμένο ηλικιακά στους συμμετέχοντες.

συνδεδεμένο με τον τόπο (Χτούρης, 2009, Χτούρης & Ζήση, 2012). Κρίθηκε σκόπιμη η διεξαγωγή δύο περιπατητικών συνεντεύξεων, με ηλικιακή στόχευση, η πρώτη τους νέους 18-35 ετών και η δεύτερη τις μεσαίες ηλικίες 35-55+ ετών και αριθμό συμμετεχόντων 2-3 έκαστη, οι οποίες δεν έγινε δυνατό να πραγματοποιηθούν, λόγω της θεσμικής απροθυμίας να παραχωρηθεί ο χώρος του κτήματος Ιόλα. Η προετοιμασία των συνεντεύξεων, ως θεματικός οδηγός, είχαν σχεδιαστεί, ώστε να εμπεριέχουν καλλιτεχνική υπόσταση, συνδεδεμένη με την πρακτική μιας σχεσιακής αισθητικής, όπως αυτή του Tino Sehgal¹⁸ και να οδηγήσουν σε μια χειραφετητική και βαθιά εκπαιδευτική διεργασία. Σε επόμενο χρόνο, θα ήταν επιθυμητή η πραγματοποίησή τους, αλλά και η επέκταση αυτής της πρακτικής μεθόδου από άτομα της κοινότητας που θα εκπαιδευτούν αντίστοιχα, έτσι ώστε να οδηγηθούμε σε μια συμμετοχική, σχεσιακή πρακτική της κοινότητας εσωτερικά, με στόχο την κριτική συνειδητοποίησή της (Freire, 1974) για τα επιτελούμενα κοινωνικά φαινόμενα στον τόπο. Επιπλέον, το υλικό που θα παράγεται, σε περίπτωση συναίνεσης για την καταγραφή του, θα μπορούσε να συγκροτήσει ένα ενδιαφέρον αρχεϊακό υλικό των κοινωνικών στάσεων, αξιών και πεποιθήσεων που συνδέονται με τα κοινωνικά φαινόμενα που εξελίσσονται στον τόπο. Μια επιπλέον τεχνική που μπορεί μελλοντικά να χρησιμοποιηθεί στο σχεδιασμό των περιπατητικών συνεντεύξεων, είναι η φωτογραφική καταγραφή του τόπου, ως στοιχείο αποτύπωσης των απόψεων για τα ερευνώμενα θέματα (φωτο-παραγωγή), αλλά και για την ευρύτερη έκφραση απόψεων, στάσεων και αντιλήψεων (φωτο-φωνή), (Willig, 2015).

3.5.4. Εστιασμένη ομάδα

Αφού ολοκληρωθεί ο πρώτος γύρος ατομικών, ομαδικών και περιπατητικών συνεντεύξεων, και αφού αξιολογηθεί και αναλυθεί το υλικό των δεδομένων που θα αναδυθούν, θα είχε ερευνητικό ενδιαφέρον ως επέκταση της έρευνας, η διεξαγωγή μιας εστιασμένης ομάδας, 5-7 συμμετεχόντων, από διαφορετικές ηλικίες και με διαφορετικές στάσεις απέναντι στα κοινωνικά φαινόμενα που εκτυλίσσονται στον τόπο. Αυτή θα λειτουργούσε σαν μια μικρο προβολή της κοινωνικής σύγκρουσης που παρατηρείται γύρω από το θέμα και θα μπορούσε εκτός από τα νέα δεδομένα να μας προσφέρει και μια μακρο προβολή συγκλίσεων, μεταξύ των διαφοροποιημένων στις στάσεις τους, ατόμων και κοινωνικών ομάδων. Θα είχε ενδιαφέρον να συμπεριλάβει εκπροσώπους από τις θεσμικές αρχές, εκπροσώπους κοινωνικών οντοτήτων της περιοχής και άτομα με άρρηκτη σχέση με το ακίνητο και την κοινότητα, σε μια διαλεκτική και πολιτισμένη αντιπαράθεση θέσεων, στάσεων και προσδοκιών για την ιστορική σχέση κοινότητας – ακινήτου και την μελλοντική λειτουργία της.

¹⁸ Παρατίθεται δημοσίευμα για το καλλιτεχνικό έργο του Tino Sehgal στη ρωμαϊκή αγορά της Αθήνας με τίτλο «this Progress». <https://www.kathimerini.gr/785479/article/politismos/eikastika/this-progress-h-drash-toy-tino-sigkal-sth-rwmaikh-agora>, (τελευταία πρόσβαση στις 28/09/2019) και συνέντευξη του καλλιτέχνη στην Κατερίνα Ζαχαροπούλου <https://www.youtube.com/watch?v=bB3ds-CRRU0> (τελευταία πρόσβαση στις 28/5/2020)

3.5.5. Συγκρότηση δημιουργικής κοινότητας εικαστικών – αλληλεπίδραση με την τοπική κοινότητα και τον τόπο μέσα από δημιουργικές πρωτοβουλίες

Εξ αρχής, η ερευνητική πρόθεση εστιάστηκε στο πως μετά την ανάλυση των κοινωνικών γεγονότων και των κοινωνικών φαινομένων, θα ήταν δυνατή η συγκρότηση μιας άτυπης κοινότητας εικαστικών καλλιτεχνών (βλ. Ανάλυση 4.4) , προκειμένου να αλληλεπιδράσει τόσο με τον τόπο, όσο και με την τοπική κοινότητα, μέσα από την διοργάνωση πολιτισμικών καταστάσεων, καλλιτεχνικών επιτελέσεων και ανοιχτών συμμετοχικών εργαστηρίων, στηριγμένων στα κοινωνιολογικά αποτελέσματα της ανάλυσης. Σε αντιστοιχία με τη σύνθεση της τοπικής κοινότητας, αυτή η νέα αναδύμενη καλλιτεχνική κοινότητα, σχεδιάστηκε να αποτελείται από τρία αλληλοσυμπληρούμενα μέρη: α. εικαστικούς που έχουν αναφορά κατοικίας στον τόπο, β. εικαστικούς που έχουν πρότερη ερευνητική και καλλιτεχνική εμπειρία στο ακίνητο και γ. εικαστικούς που έχουν εμπειρία από συμμετοχικά και σχεσιακά καλλιτεχνικά εγχειρήματα. Αυτή η τριπλή υπόσταση της δημιουργικής κοινότητας, αντανακλά και στην διάσταση των δημόσια διατυπωμένων προσεγγίσεων, ως προς την επιθυμητή εξέλιξη της αξιοποίησης του ακινήτου. Στην κατεύθυνση αυτή, απευθύνθηκε τριπλό ανοιχτό κάλεσμα, μέσα από τον βίοκοσμο του ερευνητή και με τη δυναμική της τεχνικής της χιονοστιβάδας (βλ. Παράρτημα 8.6.1). Δημιουργήθηκε έτσι ένα ευρύτερο σύνολο εν δυνάμει συμμετεχόντων, που αριθμούσε πάνω από 35 εικαστικούς καλλιτέχνες και των τριών ομάδων αναφοράς, που αρχικά εκδήλωσαν ενδιαφέρον. Από το σύνολο των αρχικά δηλωθέντων ως εν δυνάμει συμμετεχόντων, οριστικοποιήθηκε μια τελική ομάδα 18 εικαστικών καλλιτεχνών¹⁹, η οποία με διαφορετικό βαθμό εμπλοκής, συμμετείχε στην εξέλιξη της δημιουργικής κοινότητας και τις σχεδιαζόμενες δράσεις – συμμετοχικές παρεμβάσεις που παρατίθενται παρακάτω:

α. Συμμετοχική έρευνα δράσης, εισαγωγή - Καταστασιακό συμβάν, ενεργή συμμετοχική παρατήρηση

Με την καταγεγραμμένη ιστορικά παράνομη είσοδο της κοινότητας στο ακίνητο και τις πρακτικές αρπαγής και βανδαλισμού να αποτελούν διαχρονικά βιώματα, σαν αφετηρία των δράσεων in situ, σχεδιάστηκε μια ανοιχτή και επίσημη συνάντηση στο χώρο, με ανοιχτή πόρτα και χωρίς στοχευμένο θεματικό περιεχόμενο. Το πρώτο σκέλος της προσδοκώμενης συμμετοχικής έρευνας δράσης, εστιάζει στην αναστροφή του τρόπου εισόδου και την συνάντηση των δύο κοινοτήτων, της καλλιτεχνικής και της τοπικής. Αυτό και μόνο, οριοθετεί ένα νέο πεδίο αναζήτησης, τη συνάντηση της κοινότητας με το αντικείμενο για το οποίο ο τόπος φορτίστηκε και κατέληξε να αποδομηθεί, που δεν είναι άλλο από την ίδια την τέχνη που συσσώρευσε. Η επιλογή της απουσίας θεματικής, είναι αυτή που εκτιμάται πως θα στρέψει την αρχική ματιά των συμμετεχόντων, στην ίδια την

¹⁹ Οι αυτοσυγκροτούμενες οριζόντιες λειτουργίες καλλιτεχνικές ομάδες, λειτουργούν με τη δυναμική της εμπλοκής του κάθε μέλους, οπότε ο αριθμός συμμετεχόντων, αυξομειώνεται ανά πάσα στιγμή, προσαρμοζόμενος στο βαθμό εμπλοκής και τις επιλογές των μελών της.

πραγματικότητα και θα αναδείξει το δημόσιο, ως ένα ερώτημα προς απάντηση. Καλλιτέχνες και κάτοικοι, θα βρεθούν αντιμέτωποι τόσο με τα υλικά θραύσματα της πρόσφατης ιστορίας της, όσο και με την ευθύνη της θέσης τους. Η συνάντηση σχεδιάστηκε για να λειτουργήσει ως ένα καταστασιακό γεγονός, που θα αναπτυχθεί αυτόνομα και με αυτή του την ιδιότητα, θα είναι αποκαλυπτικό ως προς τα δεδομένα που θα αναδυθούν για τον ερευνητή.

β. Συμμετοχική έρευνα δράσης 1^ο μέρος - Συλλογική πολιτιστική δράση

Σε συνέχεια των ερευνητικών συνεντεύξεων και της συλλογικής καταστασιακής δράσης, στην κατεύθυνση μιας πρώτης πραξιακής εμπειρίας (Freire, 1974), είχε σχεδιαστεί η δημιουργία ενός συλλογικού έργου – μνημείου στον τόπο, το οποίο θα σηματοδοτούσε την σύζευξη των θεωρητικών εννοιών που έχουν κατακτηθεί με την αναγκαία συλλογική δράση. Μια τέτοια μεθοδολογική απόπειρα, θα κατασττούσε δυνατή μια πρώτη απόπειρα θεραπευτικής μετουσίωσης του συλλογικού τραύματος, σε υλική και συμβολική μορφή ενός καλλιτεχνικού έργου (Ricoeur, 2002), δίνοντας την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να διαχειριστούν απτικά τα υλικά απομεινάρια του πεδίου. Η διαδικασία συγκρότησης του καλλιτεχνικού έργου μέσα από μια σχεσιακή πρακτική, θα συγκροτούσε μια συλλογική εμπειρία που δεν είναι δυνατόν να προσεγγιστεί με οποιοδήποτε θεωρητικό μεθοδολογικό μοντέλο. Τα τελικά υλικά αποτελέσματα θα μπορούσαν να αποτελούν την απαρχή μιας συλλογικής παρέμβασης στον τόπο και της συγκρότησης του συλλογικού κοινωνικού εαυτού της κοινότητας. Πρέπει να σημειωθεί εδώ, ότι το συλλογικό έργο – μνημείο, δεν υπάρχει πρόθεση να προκύψει κάνοντας κατάχρηση των υλικών θραυσμάτων του τόπου, αλλά μέσα από μια αναδιάταξή τους, που θα βοηθά σε μια συνθετική ανάγνωση των εννοιών που εμπεριέχουν. Στην ολοκλήρωση του συγκεκριμένου σκέλους της συμμετοχικής δράσης, σημαντική κρίνεται η συνέργεια του εικαστικού Παναγιώτη Κουλουρά, που έχει παρουσιάσει στο παρελθόν αντίστοιχο έργο²⁰ (βλ. Ανάλυση 4.4.4).

γ. Συμμετοχική έρευνα δράσης 2^ο μέρος – διοργάνωση έκθεσης με συμμετοχικά εργαστήρια

Σαν επιστέγασμα όλης της παραπάνω μεθοδολογικής διαδρομής, σχεδιάστηκε η διοργάνωση μιας έκθεσης σύγχρονης τέχνης, με παράλληλα συμμετοχικά εργαστήρια από τους συμμετέχοντες καλλιτέχνες. Χωρίς να αποκλείεται η ταυτόχρονη έκθεση αυτόνομων έργων, οι συμμετέχοντες καλλιτέχνες κλήθηκαν να σχεδιάσουν συμμετοχικά εργαστήρια, με περιεχόμενο προσανατολισμένο στην εννοιολογική προσέγγιση της έρευνας και στοχευμένο σε διαφορετικές ηλικίες της κοινότητας, ενώ τους δόθηκε μέρος του αναλυμένου υλικού από τις συνεντεύξεις, ως υλικό άντλησης εικόνων

²⁰ Ο Παναγιώτης Κουλουράς, στην παλιότερη εικαστική δουλειά που παρουσίασε με τίτλο «Εφήμερα Μνημεία», εστιάζει την συμβολική μετάπλαση του μαρμάρινου θραύσματος, ως συμβολικού στοιχείου ατομικού και συλλογικού αναστοχασμού της ιστορικότητας. Περισσότερα στοιχεία υπάρχουν στο ιστολόγιό του: <http://panagiotiskoulouras.blogspot.com> (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019)

και εννοιολογήσεων για τη σχέση κοινότητας και βίλας Ιόλα²¹. Από τον σχεδιασμό, προβλέφθηκε η μετατροπή του χώρου σε ένα ζωντανό εργαστήριο για λίγες μέρες, όπου άτομα διαφορετικής ηλικιακής και πολιτισμικής αναφοράς, θα εμπλέκονται σε δυναμικές σχεσιακές πρακτικές παραγωγής καλλιτεχνικού έργου, υπό την εποπτεία και καθοδήγηση σύγχρονων καλλιτεχνών. Τα τελικά αποτελέσματα θα ανανοηματοδοτήσουν πλήρως την τρέχουσα φυσιολογία του χώρου και του αστικού ερειπίου, χωρίς να αναιρούν την παρουσία του, ενώ θα αναβιώσουν την αρχική του υπόσταση, ως πεδίου συνάντησης της σύγχρονης καλλιτεχνικής έκφρασης, με την πολύτιμη συμμετοχή της τοπικής κοινότητας. Δυστυχώς, όπως και οι προαναφερθείσες δράσεις in situ, αναβλήθηκε επ' αόριστο, λόγω αφενός των θεσμικών δυσλειτουργιών του Δήμου ως ιδιοκτήτη και της πανδημίας του COVID-19, ως κοινωνικό γεγονός.

3.5.6. Δημιουργία αρχείου καλλιτεχνικών και κοινωνιολογικών τεκμηρίων για την διαχρονική σχέση ακινήτου και κοινότητας

Η αδυναμία πρόσβασης στον τόπο καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας²², δημιούργησε την ανάγκη συγκρότησης ενός αρχείου με τεκμήρια που άπτονται της διαχρονικής σχέσης μεταξύ της κοινότητας και του ακινήτου, ικανά να ανατροφοδοτήσουν έρευνα και καλλιτεχνική πράξη, αλλά και να προσδώσουν νέες ερμηνείες στις αρχικές προθέσεις (Κούρος, 2012). Η συνεχής και μετασχηματιζόμενη τραυματική υπόσταση αυτής της σχέσης, η επίμονη αναπαραγωγή της ιστορίας της μέσα από φήμες και μύθους, η απουσία μιας ολοκληρωμένης θεσμικής παρέμβασης, προστασίας, ανάδειξης και τεκμηρίωσης της παρουσίας του ακινήτου μέσα στην κοινότητα, καταδεικνύουν την δημιουργία ενός τέτοιου αρχείου επιτακτική. Ένα τέτοιο αρχείο μπορεί να είναι πηγή ενημέρωσης της τοπικής και ευρύτερης κοινότητας, αλλά και δυναμικό υλικό μελέτης, ερμηνειών και σχεδιασμού των παρεμβάσεων στο μέλλον, μεταφέροντας το πεδίο συζήτησης από το ιδιωτικό στη δημόσια σφαίρα. Όλη αυτή η διαδικασία, θα λειτουργούσε και εκπαιδευτικά για την κοινότητα, δίνοντάς της πρόσβαση σε στοιχεία που είτε αγνοεί, είτε αμφισβητεί, ενώ θα την εμπλούτιζε με το ερευνητικό υλικό μελλοντικών ερευνητών και καλλιτεχνών, καθώς και με τα παράγωγα έργα τους. Υπό το πρίσμα αυτό, κρίνεται απαραίτητη η σύνδεση της κοινότητας με το αρχείο, άρα και η φιλική και λειτουργική συγκρότησή του.

3.6. Διαδικασία συλλογής υλικού

3.6.1. Χρόνος διεξαγωγής της έρευνας

Η προτεινόμενη έρευνα, σχεδιάστηκε ώστε να διεξαχθεί το διάστημα μεταξύ του Οκτωβρίου 2019

²¹ Συγκεκριμένα τους δόθηκαν υπομνήματα με τις αρχικές ιδέες προσέγγισης του πρότζεκτ, οι οποίες συνδιαμορφώθηκαν εκ των υστέρων από εξ αποστάσεως και δια ζώσης συναντήσεις, και στην πορεία, τους κοινοποιήθηκαν τα αποτελέσματα από την ανάλυση των συνεντεύξεων σε θεματικά δίκτυα, όπως παρήγαγαν κοινωνικά γεγονότα και φαινόμενα.

²² Αντίστοιχο πρόβλημα είχε προκύψει και στην ομάδα Φιλοπάπου στο παρελθόν, και όσο το ακίνητο ήταν σε ιδιοκτησία ιδιώτη. Αυτό σαν στοιχείο ενισχύει την άποψη ότι το ιδιοκτησιακό καθεστώς, μικρή σημασία έχει στην αναπαραγωγή των κοινωνικών φαινομένων που αναπτύσσονται στον τόπο και την κοινότητα.

και του Ιουνίου 2020. Λόγω της πολυεπίπεδης χρήσης μεθοδολογικών τεχνικών, ικανών να καθυστερήσουν την ολοκλήρωσή της, προβλέφθηκε εξ αρχής η δυνατότητα σύμπτυξης τμημάτων τους, ακόμα και η προσωρινή παράληψή τους, προκειμένου να ολοκληρωθεί εντός του αρχικού χρονοδιαγράμματος. Η απρόσμενη υγειονομική κρίση και τα εκτεταμένα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης, λόγω της πανδημίας του COVID-19, δημιούργησαν, όπως είναι φυσικό, απροσπέλαστα λειτουργικά προβλήματα, τόσο σε κοινωνικό, όσο και σε ακαδημαϊκό επίπεδο, που θα παρουσιαστούν στο κεφάλαιο της ανάλυσης.

3.6.2. Τόπος διεξαγωγής της έρευνας

Ο χώρος ανάπτυξης της έρευνας είναι το ίδιο το κτήμα Ιόλα με το οίκημα της βίλας και η ευρύτερη περιοχή της κοινότητας. Η δυνατότητα χρήσης του εσωτερικού του οικήματος τέθηκε σε αμφισβήτηση, αφενός γιατί χρειάζεται σχετική αδειοδότηση πρόσβασης και χρήσης κι αφετέρου, γιατί η πρόσφατη κάλυψη των ανοιγμάτων του κτιριακού κελύφους με τσιμεντόλιθους, αποκλείει το φυσικό φως και απαιτεί ολοκληρωμένη ηλεκτρική εγκατάσταση που δεν υφίσταται. Παρόλα αυτά, η χρήση του εξωτερικού χώρου και ενός περιορισμένου μέρους από το εσωτερικό, κρίθηκε επαρκής για να αναπτυχθεί η έρευνα. Σημαντικό ρόλο είχαν περιφερειακοί χώροι, συνδεδεμένοι με τις κοινωνικές ομάδες και τους συλλόγους που προσεγγίστηκαν, καθώς υποστήριξαν τις συναντήσεις, τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων και των συγκεντρώσεων της υπό συγκρότηση καλλιτεχνικής κοινότητας για ώσμωση απόψεων.

3.6.3. Διάρκεια των συνεντεύξεων και μέσα συλλογής δεδομένων

Η διάρκεια όλων των συνεντεύξεων ήταν από 35' έως μία ώρα το ανώτερο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ομαδικών συνεντεύξεων που απέδιδαν δεδομένα, παρατάθηκε ο χρόνος. Τα δεδομένα καταγράφηκαν ηχητικά από ακουστικά μέσα καταγραφής, μετά από τη συγκατάθεση των συμμετεχόντων. Στην μελλοντική διεξαγωγή των περιπατητικών συνεντεύξεων, της εστιασμένης ομάδας και των συμμετοχικών δράσεων, υπάρχει πρόβλεψη και οπτικοακουστική καταγραφή.

3.7. Αριθμός συμμετεχόντων

Ο αρχικός σχεδιασμός για τον αριθμό συμμετεχόντων σε όλες τις μορφές συνεντεύξεων, ήταν από 15 μέχρι 20 άτομα. Λόγω της αδυναμίας υλοποίησης των in situ περιπατητικών συνεντεύξεων και της εστιασμένης ομάδας, το αντίστοιχο δείγμα καλύφθηκε από 10 ατομικές και 3 ομαδικές συνεντεύξεις, με 18 συμμετέχοντες. Για τις μεθοδολογικές προτάσεις συμμετοχικής έρευνας δράσης, συγκροτήθηκε δημιουργική κοινότητα με 18 εικαστικούς καλλιτέχνες, ενώ ο αριθμός των συμμετεχόντων κατοίκων θα καθοριστεί από τη μορφή της δράσης και την αναγκαία παρουσία ενός δικτύου υποστήριξης από εθελοντές της κοινότητας.

3.8. Σχεδιασμός της έρευνας

Η δομή της έρευνας, αποτελείται από τρία σκέλη, βασισμένα στους αλληλοδιαπλεκόμενους άξονες της συμμετοχικής σχεσιακής καλλιτεχνικής πράξης, του κοινωνικού εαυτού, όπως αυτός

συγκροτείται μέσα από την ανάλυση των επιμέρους κεφαλαίων στην κοινότητα και της εκπαιδευτικής απελευθερωτικής παρέμβασης, ως συνεκτικό ιστό των δύο προηγούμενων. Η μεθοδολογική διαδικασία για την επιτυχή ολοκλήρωση της παρούσας έρευνας, χωρίζεται σε δύο βασικούς επιστημολογικούς άξονες, την διερεύνηση και άντληση κοινωνιολογικών και εννοιολογικών ευρημάτων, που θα επιβεβαιώσουν και θα εμπλουτίσουν τις ερευνητικές υποθέσεις, και την παρεμβατική ή συμμετοχική έρευνα με καλλιτεχνική ή εκπαιδευτική δράση. Οι δύο αυτοί άξονες, είναι επιθυμητό να συνδέονται και να γεφυρώνονται σε υποσύνολά τους, αναδεικνύοντας την άρρηκτη σχέση τους και αναγκαία αλληλοϋποστήριξή τους, σε μια κατεύθυνση δυναμικής αμφίδρομης σχέσης των εμπειρικών δεδομένων, των θεωρητικών εννοιών και των καλλιτεχνικών επιτελέσεων.

Σε πρώτη φάση ήταν πολύτιμη η καταγραφή και η ανάλυση των μαρτυριών των άλλοτε και νυν νέων, όπως και όσων έζησαν τον καιρό της “κανονικής” λειτουργίας της βίλας Ιόλα, σε μια κατεύθυνση ενεργοποίησης και ανάδυσης στοιχείων από την μνήμη, την τοπική και ατομική ταυτότητα και κυρίως την ιστορική συνέχεια αυτής της πενηνταετίας. Το υλικό καταγραφής, εμπλούτισε την άποψη που διαμορφώνεται για το χώρο, ως ενεργό αστικό στοιχείο την εποχή της εγκατάλειψης και ανανοηματοδότησε τις στείρες και στερεοτυπικές προσεγγίσεις “βανδαλισμού”, “καταστροφής”, ατομικού και κοινωνικού στίγματος κτλ. Αυτό το υλικό, μπορεί ασφαλώς και από μόνο του να λειτουργήσει ως αυτόνομο καλλιτεχνικό έργο, αν η μεθοδολογία άντλησης των δεδομένων και οι οπτικοακουστικές τεχνικές καταγραφής του, δώσουν αυτή τη δυνατότητα. Στην κατεύθυνση αυτή, απαραίτητη στο μέλλον θα είναι και η διεξαγωγή περιπατητικών συνεντεύξεων, εστιασμένων ομάδων στοχευμένων σε ποιοτικά επιλεγμένη σύνθεση, καθώς και ατομικές συνεντεύξεις προσώπων που επιτέλεσαν διευκολυντικό ρόλο στην ιστορία του ακινήτου. Ένα επιπλέον στοιχείο που θα μπορούσε να συμβάλει σε αυτή την επέκταση, είναι και η προσθήκη οπτικοακουστικού υλικού της κοινότητας, από όλες τις χρονικές περιόδους, ως καταλυτικό στοιχείο τόσο για την ανάδυση στοιχείων μνήμης, όσο και για την αποκάλυψη δεδομένων στάσεων, πρακτικών και πεποιθήσεων για το εκάστοτε θέμα, αξιολογώντας ενεργητικά και το υπό συγκρότηση αρχείο. Έτσι προέκυψε η ανάγκη συγκρότησης του αρχείου, που ήδη αποκτά τη δικιά του αυτόνομη παρουσία, ως ένα ετεροτοπικό κύτταρο άντλησης αποστασιοποιημένων πληροφοριών, συνάντησης αναμνήσεων και τεκμηρίωσης νέων καλλιτεχνικών έργων (βλ. Ανάλυση 4.3)²³

²³ Κατά το παρελθόν, στο πλαίσιο πολιτιστικών προγραμμάτων του Δημοτικού Σχολείου στο οποίο εργαζόμουν και γειτνιάζει με το ακίνητο, έχω κάνει δύο αντίστοιχες απόπειρες καταγραφής ([Βίντεο από την επίσκεψη το 2016](#), [Καταγραφή της επίσκεψης του 2018](#) και [βίντεοαποσπάσματα](#)) και ανίχνευσης της σύγχρονης παροντικής ιστορίας του εγκαταλελειμμένου κτιρίου και κτήματος Ιόλα. Αξίζει να σημειωθεί πως ακόμα και οι σχολικές συμμετοχικές δράσεις, δημιούργησαν αρνητικές αντιδράσεις από μερίδα του τοπικού τύπου, με αντιπολιτευτική διάθεση στην υπάρχουσα (και πρώην πια δημοτική αρχή), γεγονός που καταδεικνύει την ενεργή κοινωνικά παθολογία του ακινήτου, που επαναλήφθηκε και κατά τη διάρκεια της έρευνας. Δημοσίευμα τοπικού τύπου από 26/4/2018, τελευταία πρόσβαση στις 28/5/2020, <https://www.aparaskevi-images.gr/2018/04/26/>

Το εμπειρικό υλικό των συνεντεύξεων, επεξεργάστηκε μέσα από θεματική ανάλυση, βασισμένη στο μοντέλο των θεματικών δικτύων (Attride-Striling, 2001), προκειμένου να αποδοθούν τα κοινωνικά γεγονότα και τα κοινωνικά φαινόμενα που συνδέονται με τις εμπειρικές αφηγήσεις των συμμετεχόντων. Το υλικό της ανάλυσης, αποτέλεσε γέφυρα ανάμεσα στην κοινωνιολογία και την τέχνη, αλλά και ανάμεσα στα δύο βασικά σκέλη της έρευνας.

Το δεύτερο σκέλος της έρευνας, είχε να κάνει με τη συλλογική - συμμετοχική διαχείριση των υλικών θραυσμάτων, αυτής της πρόσφατης ιστορικότητας του ακινήτου. Προκειμένου να υποστηριχθούν οι σχεδιαζόμενες δράσεις in situ, μετά από κάλεσμα του ερευνητή, συγκροτήθηκε μια άτυπη οριζόντια κοινότητα καλλιτεχνών, αποτελούμενη από τρία μέρη: α. εικαστικούς καλλιτέχνες που συνδέονται βιωματικά με τον τόπο, β. εικαστικούς καλλιτέχνες που έχουν πράξει ή ερευνήσει κατά το παρελθόν στο ακίνητο και γ. εικαστικούς καλλιτέχνες με εμπειρία σε συμμετοχικά – συνεργατικά πρότζεκτ, μέσα από τον βίοκοσμο του ερευνητή. Η υπό ανάπτυξη δημιουργική κοινότητα (βλ. Ανάλυση 4.4), λειτούργησε οριζόντια με διαβαθμισμένη εμπλοκή από τα μέρη της, εκκινώντας από την αρχική πρόταση του ερευνητή, μέσα από συζητήσεις και προτάσεις, που δεν ήταν περιοριστικές και δεσμευτικές για κανένα από τα μέλη της. Υπήρξαν τακτικές ενημερώσεις για την εξέλιξη των θεσμικών αιτημάτων και ανατροφοδοτήσεις από το υλικό της κοινωνιολογικής ανάλυσης και προγραμματισμός συναντήσεων (βλ. Παράρτημα 8.6). Παρά τις θεσμικές παλινδρομήσεις και την έκτακτη κατάσταση με την πανδημία, οι συζητήσεις και οι συναντήσεις συνεχίστηκαν με εξ αποστάσεως μέσα και το περιεχόμενο των προγραμματιζόμενων καλλιτεχνικών επιτελέσεων και δράσεων ανατροφοδοτήθηκε αντίστοιχα. Σχηματίστηκε έτσι ένας στενός πυρήνας 12 συμμετεχόντων, που κατέληξε και σε καλλιτεχνικές προτάσεις²⁴ και ένας ευρύτερος κύκλος συμμετεχόντων – παρακολουθητών, που χωρίς να αναιρούν το ενδιαφέρον τους, δεν ενεπλάκησαν ενεργά. Στο σχεδιασμό της έρευνας είναι μετά την ολοκλήρωση των πρώτων δράσεων να υπάρξει ευρύτερο κάλεσμα συμμετοχής, σε μια κατεύθυνση διεύρυνσης της καλλιτεχνικής κοινότητας που θα έρθει σε επαφή με την τοπική κοινότητα (βλ. Συμπεράσματα προτάσεις 5.1).

Παρακάτω παρατίθενται τα αρχικά τρία βήματα υλοποίησης της συμμετοχικής έρευνας δράσης, με την προσθήκη της υλοποιημένης εκδοχής της λόγω των έκτακτων συνθηκών.

α. Ενεργή συμμετοχική παρατήρηση – καταστασιακό συμβάν

Η αρχική επιτελεστική δράση που δεν κατέστη δυνατό να λάβει χώρα, ήταν η δημιουργία ενός κοινωνικού συλλογικού συμβάντος στον κήπο του ακινήτου, με συμμετοχή της τοπικής και καλλιτεχνικής κοινότητας και με την ταυτόχρονη ενεργό συμμετοχική παρατήρηση του ερευνητή για την καταγραφή των δεδομένων που θα αναδυθούν. Στην κατεύθυνση αυτή, σχεδιάστηκε η

²⁴ Οι τεκμηριωμένες καλλιτεχνικές προτάσεις των συμμετεχόντων, παρατίθενται στο κεφάλαιο της Ανάλυσης 4.4.

διοργάνωση ενός ανοίγματος της βίλας Ιόλα στους κατοίκους²⁵, με τίτλο «Πρόγευμα στη χλόη του Ιόλα 2»²⁶. Το νόημα αυτής της συμμετοχικής καταστασιακής δράσης, έγκειται στο να υπάρξει μια κοινή εμπειρία συνύπαρξης στο χώρο με βάση ένα απλό καθημερινό γεγονός, όπως ένα πικνίκ. Η αλληλεπίδραση και οι στάσεις που θα εμφανίζονταν από τους συμμετέχοντες, θα ήταν προϊόντα παρατήρησης από τον ερευνητή, τους καλλιτέχνες και πιθανούς εκπαιδευμένους συμμετέχοντες, ενώ η εξέλιξη της δράσης σε έναν βαθμό θα καθοριζόταν από την κατεύθυνση που θα της έδιναν οι ίδιοι. Στην προτεινόμενη καταστασιακή συμμετοχική δράση, είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί εκ νέου το ψηφιακό υλικό εικονικής πραγματικότητας, όπως αυτό αναφέρεται στην περιπατητική συνέντευξη, με ελεύθερη αυτή τη φορά χρήση²⁷. Επίσης, αναγκαία κρίνεται η καταγραφή της καταστασιακής δράσης, όταν αυτή καταστεί δυνατή, είτε από έναν εντεταλμένο επαγγελματία συμμετέχοντα, είτε από διαφορετικούς συμμετέχοντες, που θα αναλάβουν την ευθύνη με ερασιτεχνικά μέσα, προκειμένου να παραχθεί οπτικοακουστικό υλικό που σε επόμενο χρόνο μπορεί να αξιοποιηθεί για αρχειακή χρήση και ετεροχρονισμένη παρατήρηση.

β. Κομμάτια από τον μαρμάρινο διάκοσμο βρίσκονται διάσκορπα στο χώρο, σαν να αναζητούν τις συγκολλητικές δυνάμεις που θα τα συγκροτήσουν σε μια νέα φόρμα. Μοιάζουν να είναι τα μόνα που αναζητούν αυτή τη διαδικασία κοινωνικής και ιστορικής κάθαρσης σε έναν χώρο πολλαπλών τραυμάτων, ιδιωτικού και δημοσίου ενδιαφέροντος. Μέσα λοιπόν από την κοινωνική ενεργοποίηση που θα επέλθει από το πρώτο σκέλος του έργου, σχεδιάστηκε μια συλλογική – συμμετοχική συγκρότηση αυτών των μαρμαρίνων θραυσμάτων, σε ένα μνημειακό γλυπτικό γεγονός, που θα παραμείνει επί τόπου και θα προστεθεί στα ήδη υπάρχοντα αρχιτεκτονικά και γλυπτικά στοιχεία, ως μνημείο της σύγχρονης ιστορικότητας και σημείο κοινωνικής συνειδητοποίησης της μετάβασης από το ιδιωτικό στο δημόσιο. Η τελική μορφή του γλυπτικού έργου, θα προκύψει μέσα από τη διαδικασία και τη συνομιλία των κατοίκων με τον περιβάλλοντα χώρο, τα γλυπτικά στοιχεία που φιλοξενούνται και την αποδοχή και κατανόηση της λειτουργίας του χώρου, όσο αυτός υπήρχε ως εγκαταλελειμμένο ερείπιο. Η προβολή για τη δημιουργία αυτού του έργου, συνδέεται νοηματικά με την πολυεπίπεδη έκθεση – δράση “firmity” το 1993 σε ένα σύμπλεγμα πολυκατοικιών στη Γαλλία, μέσα από διαφορετικές καλλιτεχνικές και κοινωνικές διεργασίες, οι οποίες επιτελέστηκαν και αναπαράχθηκαν

²⁵ Ως εικαστικός – εκπαιδευτικός του τοπικού Δημοτικού Σχολείου, έχω διοργανώσει αντίστοιχο εκπαιδευτικό συμβάν στο παρελθόν, με απόλυτα επιτυχή αποτελέσματα ως προς την ενεργοποίηση των μαθητών και την ανάδυση νέων δεδομένων (βλ. Καταγραφή δεύτερης επίσκεψης – δράσης με 7^ο ΔΣ Αγ. Παρασκευής (2018): <http://dimosiosxwros.blogspot.com/2018/04/blog-post.html> (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019), Καταγραφή βίντεο δεύτερης επίσκεψης – δράσης με 7^ο ΔΣ Αγ. Παρασκευής (2018): http://dimosiosxwros.blogspot.com/2018/04/blog-post_25.html (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019).

²⁶ Ο τίτλος είναι παράφραση του έργου του Ε. Μανέ «Πρόγευμα στη χλόη», στο οποίο ο καλλιτέχνης στηλιτεύει την υποκρισία, την σεμνοτυφία και τον συντηρητισμό της αστικής τάξης της εποχής του.

²⁷ Πηγή αυτό του ψηφιακού περιεχομένου μπορεί να αντληθεί από το υπό ανάπτυξη αρχείο κοινωνιολογικών και καλλιτεχνικών τεκμηρίων (βλ. Ανάλυση 4.3).

επί τόπου, με την ενεργοποίηση των ίδιων των κατοίκων από διαφορετικούς καλλιτέχνες²⁸. Ως προς τη χρήση του υλικού θραύσματος του μαρμάρου, χρήσιμη είναι η σύνδεση και η ανατροφοδότηση από το έργο «εφήμερα μνημεία» του εικαστικού Π. Κουλουρά, εστιάζοντας στην εννοιολογική και εικαστική χρήση του, ως κοινωνικό απότοκο²⁹. Επιπλέον στην διαδικασία υλικής συγκρότησης των θραυσμάτων ως στοιχείων της τοπικής ιστορίας σε μια συλλογική φόρμα νοηματοδότησης, μια δεύτερη εκδοχή συμμετοχικής παρέμβασης έχει να κάνει με την επιλεκτική διαχείριση συγκεκριμένων γκράφιτι που δεν καλύπτουν στοιχεία αρχαιολογικής αξίας και διατηρούν μια αισθητική αυθυπαρξία. Η διατήρησή τους και η πλαισίωσή τους από στοιχεία που αφορούν την ιστορία του ακινήτου και κατά προέκταση των καλλιτεχνών που ο Ιόλας φιλοξένησε σε αυτό, μπορεί να γεφυρώσει τις δύο φαινομενικά διαμετρικά αντίθετες προσεγγίσεις για την ιστορία του. Ως νοηματική αφετηρία για μια τέτοια απόπειρα εννοιολογικής παρέμβασης, παραθέτω τους καλλιτέχνες Άντυ Γουόρχολ και Αλέξη Ακριθάκη.

γ. Στο τρίτο μέρος της συμμετοχικής έρευνας δράσης, κι αφού έχουν ολοκληρωθεί και αποτιμηθεί τα προηγούμενα, είναι αναγκαίο να διοργανωθεί ένα πολιτιστικό γεγονός, υπό τη μορφή έκθεσης και παράλληλων συμμετοχικών εργαστηρίων, μέσα στον χώρο του οικήματος, πριν γίνουν σε αυτό οι οποιοσδήποτε εργασίες ανοικοδόμησης. Η σύγχρονη καλλιτεχνική αποτίμηση των ιστορικών τραυματικών θραυσμάτων και η συμμετοχική επεξεργασία τους από τους κατοίκους, μπορεί να προσφέρει συμβολικές εμπειρίες ανανοηματοδότησης, καταλυτικές για το μετασηματισμό των εννοιών του τραύματος και των στερεοτύπων που συνδέονται με το χώρο και την παθολογία του. Παράλληλα, μια τέτοια διοργάνωση, θα δημιουργήσει ένα προηγούμενο για μια θεσμοποίηση ερευνητικών και καλλιτεχνικών πραξιακών επιτελέσεων στο χώρο, στις οποίες θα εμπεριέχεται και η “αρνητική” του ιστορία, ως σημάδι αποδοχής, κοινωνικής αυτοκάθαρσης και θεραπείας. Σε αυτό το προσδοκώμενο γεγονός, θα συμμετέχουν οι καλλιτέχνες της υπό σύσταση δημιουργικής κοινότητας, ενώ επιθυμητή είναι και η συμμετοχή ακαδημαϊκών σχημάτων που άπτονται της κοινωνιολογίας, της αρχιτεκτονικής και των εικαστικών τεχνών, παρουσιάζοντας αφενός έργα που θα αφορούν όλες τις πτυχές της ιστορίας και των προσώπων που εμπλέκονται σε αυτή, αλλά λειτουργώντας και συμμετοχικά με τον τοπικό πληθυσμό σε αντίστοιχα ανοιχτά εργαστήρια, από τα οποία θα προκύψουν συμμετοχικά έργα³⁰.

δ. Η θεσμική κωλυσιεργία ως προς την ολιγόωρη παραχώρηση του κτήματος και οι απρόβλεπτες κοινωνικές συνθήκες που επικράτησαν λόγω της πανδημίας του COVID-19, προκάλεσαν κενό

²⁸ βλ. Bourriaud, N. (2015) Σχεσιακή Αισθητική. Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, Αθήνα.

²⁹ Βλ. έργο "εφήμερα μνημεία"

³⁰ Η διαφοροποίηση αυτής της διπλωματικής εργασίας, σε σχέση με εικαστικά γεγονότα που ήδη έχουν ή πρόκειται να συμβούν στο χώρο, έγκειται τόσο στη θεματική προσέγγιση του κοινωνικού και πολιτισμικού τραύματος, όσο και στην συμμετοχική ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού. Οι ως τώρα απόπειρες, προσεγγίζουν το χώρο αποστασιοποιημένα, αφηρημένα και φορμαλιστικά, ως προς τα ενεργά στοιχεία της παθολογίας του χώρου.

επικοινωνίας και αδυναμία συνάντησης στο χώρο μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Παράλληλα, τα στοιχεία και τα τεκμήρια που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας ως προς τη σχέση κοινότητας και τύπου για την τεκμηρίωση των καλλιτεχνικών έργων απέκτησαν σημαντικό όγκο και ανέδειξαν δυσκολίες ως προς τη διαχείρισή τους. Στην κατεύθυνση μιας δημιουργικής και ερμηνευτικής διαχείρισης αυτών των δεδομένων, επιλέχθηκε η συγκρότηση ενός ψηφιακού αρχείου, με την παράλληλη δημιουργία ενός ιστοτόπου³¹ και μιας δυναμικής ψηφιακής εφαρμογής³² για τη διαχείριση των δεδομένων, ούτως ώστε να μπορεί να εμπλουτίζεται και να αναδιατάσσεται, προτείνοντας νέες ερμηνείες και αναγνώσεις. Κρίσιμο σημείο αυτής της μεθοδολογικής πρότασης είναι η διασφάλιση της εγκυρότητας και της ερευνητικής δεοντολογίας, μέσα από την αποφυγή της μονομέρειας ή της εξυπηρέτησης μιας μερίδας των κοινωνικών και καλλιτεχνικών αφηγήσεων. Επειδή εξ' αρχής διαφαίνεται μια κυριαρχική στάση κάποιων εξ αυτών, τόσο ως προς την ιστορία της σχέσης του ακινήτου με την κοινότητα, όσο και ως προς τις προοπτικές της πολιτιστικής και κοινωνικής αξιοποίησής του, η συγκρότηση του αρχείου οφείλει να είναι αμερόληπτη, μακριά από αισθητικές, πολιτισμικές, κοινωνικές και οικονομικές προσαρτήσεις. Κατά την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης συγκρότησής του, προβλέπεται να κοινοποιηθεί στην τοπική κοινότητα, η οποία θα καλεστεί να το εμπλουτίσει με τεκμήρια εμπειριών, αναμνήσεων, στάσεων και πεποιθήσεων, αλλά και με οπτικοακουστικό υλικό που πιθανόν έχει στην κατοχή της και επιθυμεί να συμπαράθεσει. Γίνεται λοιπόν έτσι, μια πρώτη προσπάθεια συμμετοχικής συγκρότησης της συλλογικής μνήμης της τοπικής κοινότητας σε σχέση με το ακίνητο της βίλας Ιόλα, ικανή να μεταφέρει τη συζήτηση από την ιδιωτική στη δημόσια σφαίρα, δημιουργώντας διαύλους επικοινωνίας με την ευρύτερη καλλιτεχνική κοινότητα.

3.9. Προγραμματισμός ενεργειών

Ο συνολικός χρόνος που σχεδιάστηκε να διαρκέσει η διπλωματική ερευνητική εργασία ήταν 9 μήνες, με την επιφύλαξη της θεσμικής λειτουργικότητας ως προς την πρόσβαση στο χώρο. Εξ αρχής χαρακτηρίστηκε επισφαλής ο χρόνος υλοποίησης, λόγω του γεγονότος της χρήσης του ακινήτου ως αντικείμενο πολιτικής αντιπαράθεσης και κοινωνικής σύγκρουσης. Η αρχική εκτίμηση ότι η παρουσία και η εκπαιδευτική δράση μου εντός της κοινότητας, θα δημιουργούσε εχέγγυα, μέσα από ενεργοποίησή της, δεν επαληθεύτηκε. Επιπλέον, οι απρόσμενες καταστάσεις που επέφερε η πανδημία του COVID-19, άλλαξαν την κατεύθυνση των πρόσφορων μεθοδολογικών εργαλείων. Για να γίνει δυνατή η επιτυχής ολοκλήρωση της έρευνας εντός του χρονοδιαγράμματος, χρειάστηκε

³¹ Η διεύθυνση του ιστοτόπου είναι η κάτωθι: iolaitipota.com. Παρουσίαση και ανάλυση της δομής του υπάρχει στο κεφάλαιο της Ανάλυσης 4.3.2.

³² Η διεύθυνση της δυναμικής εφαρμογής παρουσίας είναι η κάτωθι: <https://www.thinglink.com/video/1316880451100475394>. Παρουσίαση και ανάλυση της λειτουργίας της υπάρχει στο κεφάλαιο της Ανάλυσης 4.3.1.

ένας αυστηρός και δομημένος προγραμματισμός, που προέβλεπε πιθανές αστοχίες και καθυστερήσεις, και προσαρμόστηκε στις γραφειοκρατικές παρακαλώσεις. Παρακάτω αποτυπώνεται εν συντομία ο αρχικός σχεδιασμός και οι τροποποιήσεις του.

Πίνακας 1 - Προγραμματισμός ενεργειών

A/A	Είδος ενέργειας	Χρονικό όριο	Σύνδεση με άλλες ενέργειες	Παρατηρήσεις
1.	Ακαδημαϊκή έγκριση πρότασης	Μέχρι 15/10		υλοποιήθηκε
2.	1 ^η ανατροφοδότηση πρότασης και αναθεώρηση θεωρητικού και μεθοδολογικού πλαισίου	15-31/10	Μετά το 1	υλοποιήθηκε
3.	Συγγραφή επιστολών και επικοινωνία με εμπλεκόμενους φορείς. 1 ^η ανατροφοδότηση με καθηγητή.	Μέχρι 31/10		υλοποιήθηκε
4.	Προγραμματισμός και διεξαγωγή συναντήσεων με εμπλεκόμενους φορείς και πρόσωπα διευκολυντές	Μέχρι 15/11	Μετά το 3	υλοποιήθηκε
5.	Προετοιμασία θεματικών οδηγιών για ατομικές – ομαδικές συνεντεύξεις	Μέχρι 10/11	Πριν το 8	υλοποιήθηκε
6.	Διεξαγωγή πιλοτικών συνεντεύξεων – 2 ^η ανατροφοδότηση με καθηγητή.	20/11	Μετά το 5	υλοποιήθηκε
7.	Κοινοποίηση της έρευνας και κάλεσμα συμμετοχής για τη διεξαγωγή των υπόλοιπων συνεντεύξεων και για τη συγκρότηση ομάδας εθελοντών. Αίτημα για πρόσβαση στο χώρο.	Μέχρι τις 30/11	Μετά το 4	υλοποιήθηκε
8.	Συλλογή οπτικοακουστικού υλικού και σχεδιασμός εκπαιδευτικού σκέλους των δράσεων	Μέχρι τις 15/12	Πριν το 11	υλοποιήθηκε
9.	Διεξαγωγή ατομικών και ομαδικών συνεντεύξεων	30/11-30/1	Πριν το 5	υλοποιήθηκε
10.	Απομαγνητοφώνηση και ανάλυση των δεδομένων	30/11-10/2	Πριν το 9	Υλοποιήθηκε με μικρή καθυστέρηση
11.	1 ^η συνάντηση ομάδας καλλιτεχνών για την συγκρότηση της δημιουργικής κοινότητας	Μέχρι τις 15/1		Υλοποιήθηκε
12.	Καταστασιακή συμμετοχική δράση – «πρόγευμα στη χλόη του Ιόλα»	10/1 – 30/1		Ακυρώθηκε λόγω μη αδειοδότησης
13.	2 ^η συνάντηση ομάδας δημιουργικής κοινότητας	10/2-15/2		Αναβλήθηκε λόγω ακύρωσης δράσης
13.	Προετοιμασία θεματικών οδηγιών για περιπατητικές συνεντεύξεις και εστιασμένη ομάδα	Μέχρι 20/2	Πριν το 14	Ακυρώθηκε λόγω μη αδειοδότησης

14.	Περιπατητικές συνεντεύξεις	Μέχρι 20/2	Μετά το 13	Ακυρώθηκε λόγω μη αδειοδότησης
*	Παρουσίαση στο δημοτικό συμβούλιο του ερευνητικού σχεδίου			Πραγματοποιήθηκε
15.	Προετοιμασία τεχνικών μέσων, χώρου και συν-ερευνητή για την εστιασμένη ομάδα	Μέχρι 28/2	Πριν το 16	Ακυρώθηκε
16.	Διεξαγωγή εστιασμένης ομάδας	Μέχρι 28/2	Μετά το 13 - 15	Ακυρώθηκε
17.	Απομαγνητοφώνηση περιπατητικών συνεντεύξεων και εστιασμένης ομάδας – ανάλυση των δεδομένων	Μέχρι 28/2		Ακυρώθηκε
18.	Ανάλυση θεματικών δικτύων από δεδομένα 2 ^η αναθεώρηση θεωρητικού πλαισίου	15/2 – 25/2	Μετά το 14	Καθυστέρησε – ολοκληρώθηκε στις 10/5
19.	Έναρξη πανδημίας	11/3		Αναπροσαρμογή στρατηγικής
20.	Κάλεσμα και προετοιμασία ομάδας εθελοντών συμμετεχόντων για την συλλογική πολιτιστική δράση	1/3- 10/3		Αναβλήθηκε
21.	3 ^η συνάντηση δημιουργικής κοινότητας με εθελοντές για την επιμέλεια της τελικής έκθεσης	10/3- 15/3		Ακυρώθηκε
*	2 ^η εξ αποστάσεως συνάντηση δημιουργικής κοινότητας	21/3		Υλοποιήθηκε
22.	1 ^η Συμμετοχική έρευνα δράσης – δημιουργία συλλογικού εικαστικού μνημείου στο χώρο του κτήματος Ιόλα	15/3- 25/3		Ακυρώθηκε
23.	Προετοιμασία τεχνικών προϋποθέσεων για την τελική έκθεση – συνεργασία με τοπικούς φορείς	1/2 - 31/3		Ακυρώθηκε
24.	4 ^η συνάντηση δημιουργικής κοινότητας και εθελοντών για την επιμέλεια της τελικής έκθεσης	1/4- 10/4		Ακυρώθηκε
*	3 ^η εξ αποστάσεως συνάντηση δημιουργικής κοινότητας	21/4		Πραγματοποιήθηκε
25.	Διοργάνωση έκθεσης – παράλληλων συμμετοχικών εργαστηρίων	21/4 – 28/4		Ακυρώθηκε
*	4 ^η εξ αποστάσεως συνάντηση δημιουργικής κοινότητας	10/5		Πραγματοποιήθηκε
*	Κοινοποίηση ανάλυσης κοινωνικών γεγονότων θεματικά δίκτυα στη δημιουργική κοινότητα	10/5		Πραγματοποιήθηκε
*	5 ^η περιπατητική συνάντηση δημιουργικής κοινότητας έξω από το ακίνητο	17/5		Πραγματοποιήθηκε
26.	Τελική συγγραφή διπλωματικής εργασίας	1/5–15/6		Πραγματοποιήθηκε
27.	Αποστολή τελικής εργασίας στους καθηγητές	15/6		Πραγματοποιήθηκε

28.	Ανατροφοδότηση από τους καθηγητές και τελικές διορθώσεις	15/6 – 25/6		Πραγματοποιήθηκε
29.	Υποστήριξη της μεταπτυχιακής εργασίας ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής	Μέχρι 30/6		Πραγματοποιήθηκε
30.	Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας στην τοπική κοινότητα	Μετά τις 30/6		Εκκρεμεί

3.10. Δεοντολογικά Ζητήματα

Για την κάλυψη των δεοντολογικών ζητημάτων ως προς την ανωνυμία και τη διασφάλιση της χρήσης των παραγόμενων δεδομένων από τους συμμετέχοντες, παρασχέθηκαν για όλες τις συνεντεύξεις, έντυπα ενήμερης συγκατάθεσης και έντυπα - συμβόλαια ενημέρωσης, στα οποία θα αναφέρονταν ο σκοπός της έρευνας, το θεωρητικό της πλαίσιο, καθώς και ότι θα εξασφαλίζεται ρητώς η απόλυτη διασφάλιση της ανωνυμίας και της χρήσης των δεδομένων. Αντίστοιχα πρότυπα εντύπων επισυνάπτονται στο Παράρτημα 8.1, 8.2. Επιπλέον, κατά την απομαγνητοφώνηση και επεξεργασία των κειμένων της, αποκρύφθηκαν τα ονοματεπώνυμα που αναφερόντουσαν και φωτογράφιζαν πρόσωπα και ιδιότητες των συμμετεχόντων.

3.11. Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Atrtridge-Striling, J. (2001). *Thematic networks: an analytical tool for qualitative research*. London: SAGE Publications.
- Weiss, R. (1994). *Learning from strangers*. New York: The Free Press.

Μεταφρασμένη βιβλιογραφία

- Bourriaud, N. (2015). *Σχεσιακή Αισθητική*. Αθήνα: Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.
- Freire, P. (1974). *Η αγωγή του καταπιεζόμενου*. Αθήνα: Ράππα.
- Freire, P. (1977). *Η πολιτιστική δράση για την κατάκτηση της ελευθερίας*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Glense, C. (2018). *Η Ποιοτική Έρευνα. Οδηγός για νέους επιστήμονες*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Ricoeur, P. (2002). *Λόγος και Σύμβολο*. Αθήνα: Αριός.
- Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Willig, C. (2015). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην Ψυχολογία*. Αθήνα: Gutenberg.

Ελληνική βιβλιογραφία

- Κούρος, Π. (2012). Η δημόσια τέχνη της αρχαικής επιτέλεσης, στο Μεταξάς, Α.-Ι.Δ. (2015). *Πολιτική Επιστήμη Ι, Διακλαδική και Συγχρονική Διερεύνηση Της Πολιτικής Πράξης*. Αθήνα: Σιδέρης Ι.
- Χτούρης, Σ. (2009). *Η χωρική διάσταση του κοινωνικο-πολιτισμικού κεφαλαίου*. Αθήνα: Σύγχρονα θέματα.

- Chtouris, S. (2019). Η δυναμική αμφίδρομη σχέση εμπειρικών δεδομένων και θεωρητικών εννοιών. Ένα πλαίσιο για την καταγραφή και κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 151, 137-170. doi:<https://doi.org/10.12681/grsr.19859>.

- Χτούρης, Σ. & Ζήση, Α. (2012). Οι κοινωνικές διακρίσεις στην Ελλάδα σήμερα και ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπισή τους. Στο: Μπαλούρδος, Δ., Χρυσάκης, (2012) *Καταπολέμηση των διακρίσεων, τάσεις, προκλήσεις, πολιτικές*. Αθήνα: Παπαζήση.

Πηγές

- Δημοσίευμα για το καλλιτεχνικό έργο του Tino Sehgal στη ρωμαϊκή αγορά της Αθήνας με τίτλο “this Progress” (Σεπτέμβριος 2014):

<https://www.kathimerini.gr/785479/article/politismos/eikastika/this-progress-h-drash-toy-tino-sigkal-sth-rwmaikh-agora>, (τελευταία πρόσβαση 28/09/2019).

- Συνέντευξη του Tino Sehgal στην Κατερίνα Ζαχαροπούλου για τον οργανισμό NEON (Απρίλιος 2017): <https://www.youtube.com/watch?v=bB3ds-CRRU0> (τελευταία πρόσβαση 28/5/2020).

- «Εντύπώσεις», Ιστολόγιο Π. Κουλουρά (Οκτώβριος 2014): <http://panagiotiskoulouras.blogspot.com> (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019).

- Βίντεο καταγραφής από πρώτη εκπαιδευτική δράση του ερευνητή στη βίλα Ιόλα (Ιανουάριος 2016): <https://www.youtube.com/watch?v=sNKeHDF-olc&t=11s> (τελευταία πρόσβαση 25/05/2020).

- Ανάρτηση στο εκπαιδευτικό ιστολόγιο του ερευνητή για δεύτερη εκπαιδευτική δράση στη βίλα Ιόλα (Απρίλιος 2018): <http://dimosiosxwros.blogspot.com/2018/04/blog-post.html> (τελευταία πρόσβαση 25-05/2020).

- Ανάρτηση στο εκπαιδευτικό ιστολόγιο του ερευνητή με βίντεο από τη δεύτερη εκπαιδευτική δράση στη βίλα Ιόλα (Απρίλιος 2018): http://dimosiosxwros.blogspot.com/2018/04/blog-post_25.html (τελευταία πρόσβαση 25/05/2020).

- Δημοσίευμα τοπικού τύπου για την εκπαιδευτική δράση του ερευνητή (Απρίλιος 2018): <https://www.aparaskevi-images.gr/2018/04/26/> (τελευταία πρόσβαση 28/5/2020).

- Ψηφιακό αποθετήριο αρχείου για την έρευνα (Ιούνιος 2020): <https://iolaitipota.com/> (τελευταία πρόσβαση 15/06/2020).

- Ψηφιακή εφαρμογή ριζωματικού αρχείου για την έρευνα (Ιούνιος 2020): <https://www.thinglink.com/video/1316880451100475394> (τελευταία πρόσβαση 15/06/2020).

4. Ανάλυση έρευνας

4.1. Ανάλυση συνεντεύξεων

4.1.1. Ομάδα αναφοράς (κάτοικοι διαχρονικά – καλλιτέχνες συνδεδεμένοι με τον τόπο)

4.1.1.1. Περιγραφή ομάδας αναφοράς

Η ομάδα αναφοράς του κοινωνικού σκέλους της έρευνας, αποτελείται από δύο μέρη, διαχρονικούς κατοίκους της ευρύτερης περιοχής του Παραδείσου Αγίας Παρασκευής και καλλιτέχνες συνδεδεμένους με τον τόπο. Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των κατοίκων, εστιάζονται στην ενεργή συμμετοχή σε πολιτιστικές ομάδες, φορείς και ευρύτερα σε συλλόγους και συλλογικότητες της περιοχής. Μέρος αυτής της ομάδας αναφοράς αποτελούν κάτοικοι με καλλιτεχνική ή παρεμφερή ιδιότητα (αρχιτέκτονες), οι οποίοι ακριβώς λόγω της επιστημονικής τους ιδιότητας, έχουν αυξημένες ικανότητες αντίληψης και ανάλυσης της σχέσης ανάμεσα στη βίλα Ιόλα και την τοπική κοινότητα, και ως εκ τούτου μπορούν να λειτουργήσουν τόσο ως διευκολυντές σε πραξιακές προσεγγίσεις, όσο και αναλυτές των συλλογικών και ατομικών εμπειριών. Ως προς το σκέλος των καλλιτεχνών, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που ανιχνεύτηκαν στο δείγμα, αφορούν είτε στην κοινωνική συμμετοχή στην κοινότητα και το χώρο, είτε στην ερευνητική και καλλιτεχνική εμπειρία με θεματική προσέγγιση τη βίλα Ιόλα. Στην κατεύθυνση αυτή, εντοπίστηκαν και άτομα που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά και από τα δύο σκέλη της ομάδας αναφοράς, κι ως εκ τούτου, αποτελούν κόμβους του δείγματος, με ιδιαίτερη αξία ως προς τα αναλύόμενα δεδομένα. Συμπληρωματικά στην ομάδα αναφοράς συμμετέχουν και καλλιτέχνες που είχαν ερευνητική σχέση με το χώρο και την κοινότητα, στη λογική μιας συνέχειας και επέκτασης της ερευνητικής προσέγγισης για τα κοινωνικά φαινόμενα του τόπου, αλλά και μιας έμπειρης, μεστής και παραγωγικής καλλιτεχνικής εννοιολόγησής τους.

4.1.1.2. Περιγραφή του μικρο – δείγματος

Πίνακας 2 - Ενδεικτικός πίνακας χαρακτηριστικών συμμετεχόντων

Συμμετέχοντες	Κωδικοποιημένοι συμμετέχοντες	Φύλο Α/Θ	Κάτοικοι			Καλλιτέχνες				Θεσμικά εμπλεκόμενοι				α/α συνέντευξης	Τύπος συνέντευξης	Ηλικία
			Από το ' 80	Από το ' 90	Από το ' 00	Κάτοικοι Εικαστικοί	Κάτοικοι Αρχιτέκτονες	Δημοιοργόι στο χώρο	Υπηρεσιακά	Διοικητικά	Διακδικητικά	Καλλιτεχνικά				
1	A.B.	Θ		X	X	X							1	Ατομική	43	
2	Γ.Δ.	Θ			X		X						2	Ατομική	47	
3	E.Z.	Θ	X	X	X		X		X				3	Ατομική	47	
4	H.Θ.	Θ	X	X	X	X				X	X	X	4	Ατομική	69	
5	I.K.	A						X				X	5	Ομαδική	43	
6	Λ.M.	Θ						X				X			47	

7	N.Ξ.	A						X				X			42		
8	O.Π.	A	X	X	X								6	Ατομική	49		
9	P.Σ.	A		X	X					X	X		7	Ατομική	65		
10	T.Y.	A			X		X	X					8	Ομαδική	22		
11	Φ.Χ.	A		X	X												25
12	Ψ.Ω.	A			X								9	Ατομική	47		
13	Ω.Ψ.	A	X	X	X						X		10	Ομαδική	55		
14	Χ.Φ.	A	X		X						X						42
15	Υ.Τ.	Θ		X	X						X						32
16	Σ.Ρ.	Θ		X	X	X		X					11	Ατομική	36		
17	Π.Ο.	A	X	X	X	X							12	Ατομική	40		
18	Ξ.Ν.	Θ	X	X	X	X							13	Ατομική	58		
	ΣΥΝ	10/8	5	9	13	3	3	5	1	2	5	4	13				

Συμμετέχουσα 1

Η Α.Β. είναι 46 χρονών, είναι αρχιτέκτονας και εργάζεται ως υπάλληλος σε δημόσια υπηρεσία στο αντικείμενό της. Προέρχεται από μικροαστική οικογένεια και μετεγκαταστάθηκε στην Αγία Παρασκευή πριν 15 χρόνια, όπου και δημιούργησε την οικογένειά της. Είναι παντρεμένη με δύο ανήλικα τέκνα. Παρουσιάζει υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο, εστιασμένο τόσο στην οικογένεια δημιουργίας, όσο και στην κοινότητα που κατοικεί. Επίσης δραστηριοποιείται έντονα σε επιστημονικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις, αλλά και σε άτυπες συλλογικότητες. Έχει ανεπτυγμένο ανθρώπινο κεφάλαιο, με κύριο χαρακτηριστικό την προσαρμοστικότητα, την έμφυτη αισιοδοξία και την εσωτερική ανάγκη για συνεργασία. Παρουσιάζει μέσο οικονομικό κεφάλαιο, ικανό όμως να καλύψει τις ανάγκες που έχει. Στα ενδιαφέροντά της είναι οι τέχνες και η σύνδεση της κοινωνίας με τον τόπο, στοιχείο της επαγγελματικής της ενασχόλησης.

Συμμετέχουσα 2

Η Γ.Δ. Είναι 43 χρονών, παιδαγωγός και εικαστικός, βιοπορίζεται ως αναπληρώτρια εκπαιδευτικός και ως δασκάλα σε εικαστικά εργαστήρια. Προέρχεται από μια μικροαστική οικογένεια της Αθήνας, χωρίς ιδιαίτερες προσλαμβάνουσες πολιτισμικού κεφαλαίου. Παρ' όλα αυτά, από μικρή διεκδίκησε και πέτυχε την πρόσβασή της σε άτυπες και τυπικές πολιτισμικές δομές, απ' όπου και απέκτησε υψηλό πολιτισμικό κεφάλαιο, μέσα από σπουδές και ανθρώπινους δεσμούς. Είναι σε διάσταση, έχοντας δύο ανήλικα τέκνα και έχει απορρίψει τους κοινωνικούς θεσμούς συγκρότησης οικογένειας. Συμμετέχει ενεργά σε συλλογικότητες και συνδικαλιστικά σωματεία. Παρουσιάζει πολύ υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο, που αποτελείται από δεσμούς οικογένειας (προέλευσης και δημιουργίας), πρωτογενείς δεσμούς, συμμετοχή σε συλλόγους, συλλογικότητες και αυτοοργανωμένες πρωτοβουλίες, ενώ παρουσιάζει έντονα συλλογικό πνεύμα και χαμηλό βαθμό εξατομίκευσης, γεγονός που αντανακλά και στο ανθρώπινο κεφάλαιό της. Έχει μέσο οικονομικό κεφάλαιο, χαμηλό

για την κοινωνική της κατάσταση. Αντιλαμβάνεται την τέχνη ως μια κοινωνικά απελευθερωτική διαδικασία, γεγονός που υποστηρίζει νοηματικά μέσα από τις δημιουργικές (συμ)πράξεις της. Εμφανίζει μέση μετάβαση, συνδεδεμένη απόλυτα με την δεσμευτική οικογενειακή της κατάσταση.

Συμμετέχουσα 3

Η Ε.Ζ. είναι 43 χρονών, είναι αρχιτέκτονας, παντρεμένη και έχει ένα ανήλικο τέκνο. Γεννήθηκε και ζει στην Αγία Παρασκευή, γεγονός που μαζί με την επαγγελματική της ιδιότητα την καθιστά έναν διαρκή παρατηρητή του τόπου και των μετασχηματισμών του. Προέρχεται από μια μικροαστική οικογένεια με την οποία έχει ισχυρούς δεσμούς. Το κοινωνικό της κεφάλαιο είναι υψηλό και πέραν από την οικογένεια προέλευσης και δημιουργίας, επεκτείνεται στη λειτουργία των θεσμών και την σχέση τους με τους πολίτες. Έχει σπουδάσει αρχιτεκτονική και εργάζεται σε δημόσια υπηρεσία πολεοδομίας. Το οικονομικό της κεφάλαιο είναι μέσης τάξης και προέρχεται κυρίως από τους δεσμούς με την οικογένεια προέλευσης. Το ανθρώπινο κεφάλαιο που παρουσιάζει, δεν ενέχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, πέρα από μια ιδιαίτερη εξοικείωση με τις θεσμικές οντότητες και τη μεταξύ τους λειτουργία, γεγονός που την καθιστά ευέλικτη και ευρηματική σε αντίστοιχα ζητήματα.

Συμμετέχουσα 4

Η Η.Θ. είναι 69 ετών, χήρα με δύο ενήλικα τέκνα. Είναι συνταξιούχος εκπαιδευτικός και καλλιτέχνης με έντονη δραστηριοποίηση τόσο σε κοινωνικά ζητήματα, όσο και σε επιστημονικά και καλλιτεχνικά ζητήματα. Παρουσιάζει πολύ αυξημένο κοινωνικό κεφάλαιο, προερχόμενο τόσο στο χώρο εργασίας όσο και στο κοινωνικό πλαίσιο (οικογένεια δημιουργίας, κοινότητα, θεσμοί), δημιουργώντας συνθήκες για διασύνδεση και γεφύρωσή του με ομοειδείς και διαφοροποιημένες κοινωνικές οντότητες. Συνδυάζει το κοινωνικό με το πολιτιστικό κεφάλαιο συμβάλλοντας στην ανάπτυξη κοινωνικο-πολιτισμικού κεφαλαίου, που αφορά είτε τον τόπο, είτε το εργασιακό πλαίσιο της εκπαίδευσης. Επίσης εμφανίζει πολύ αυξημένο πολιτισμικό κεφάλαιο, τόσο λόγω των σπουδών, όσο και λόγω της προσήλωσής στην καλλιτεχνική δημιουργία και την εκπαίδευση. Το οικονομικό της κεφάλαιο είναι σε μέσο επίπεδο, ενώ έχει αυξημένο ανθρώπινο κεφάλαιο ως προς την επικοινωνία, την έμπνευση για δικτύωση κοινωνικών οντοτήτων και την ανάδειξη συλλογικών διεκδικήσεων.

Συμμετέχων 5

Ο Ι.Κ. είναι ετών 43, ελεύθερος, ενεργός καλλιτέχνης, προερχόμενος από μικροαστική οικογένεια. Εμφανίζει εξαιρετικά υψηλό πολιτισμικό κεφάλαιο, συνδεδεμένο με ακαδημαϊκές σπουδές και έρευνα. Έχει δράσει στο πεδίο της τοπικής κοινότητας, δημιουργώντας συλλογικά πολιτισμικό απόθεμα. Παρουσιάζει υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο, τόσο στην κοινωνία των πολιτών, όσο και σε θεσμικές και πολιτισμικές οντότητες. Αναπτύσσει έντονη νομαδικότητα σε σκέψη, δράση και δικτύωση, βασισμένη στην ιδιαίτερη ικανότητά του για νοηματικές συνδέσεις και καλλιτεχνικές επιτελέσεις. Έχει πολύ ανεπτυγμένο ανθρώπινο κεφάλαιο, σε επικοινωνία, ευελιξία και προσαρμοστικότητα και το οικονομικό κεφάλαιό του είναι μέσου επιπέδου. Συγκεντρώνει όλα τα

χαρακτηριστικά ενός διευκολυντή δράσης και παρέμβασης σε πεδία ανάμεσα στο κοινωνικό, το πολιτισμικό και το θεσμικό.

Συμμετέχουσα 6

Η Α.Μ. είναι 47 ετών, παντρεμένη με ένα ανήλικο τέκνο και προέρχεται από μια μεσοαστική οικογένεια. Ως ενεργός καλλιτέχνης και ακαδημαϊκός, εμφανίζει υψηλό πολιτισμικό επίπεδο, όσον αφορά τις σπουδές και την ευρύτερη καλλιέργεια. Παρουσιάζει αντίστοιχα υψηλό επίπεδο κοινωνικού κεφαλαίου επικεντρωμένο στην δικτύωση στον καλλιτεχνικό χώρο, αλλά και σε δημιουργικές κοινότητες. Χαρακτηρίζεται από μια ευελιξία και συγκαταβατικότητα στην επικοινωνία και τη διαχείριση των διακυβευμάτων, καθώς και μια στάση επίλυσης των προβλημάτων, γεγονότα που καθιστά το ανθρώπινο κεφάλαιό της υψηλό και πολύτιμο. Το οικονομικό της κεφάλαιο είναι μέσο.

Συμμετέχων 7

Ο Ν.Ξ. είναι παντρεμένος και ενεργός καλλιτέχνης. Παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλό πολιτισμικό κεφάλαιο σπουδών, με σημαντικό ερευνητικό έργο και ακαδημαϊκή παρουσία. Συνδυάζει το πολιτισμικό κεφάλαιο και το κοινωνικό, δραστηριοποιούμενος σε ομάδες και δημιουργώντας δίκτυα και γεφυρώσεις ανάμεσα στο πεδίο έρευνας και τον τόπο. Χαρακτηρίζεται από μεθοδικότητα, ενώ εμφανίζει ιδιαίτερη πρόνοια για τα ζητήματα που τον απασχολούν, γεγονός που τον καθιστά ιδιαίτερα αποτελεσματικό στις επιλογές και τις στοχοθεσίες του, καθιστώντας το ανθρώπινο κεφάλαιό του ιδιαίτερα υψηλό. Το οικονομικό του κεφάλαιο είναι μέσο.

Συμμετέχων 8

Ο Ο.Π. είναι ετών 47, έγγαμος με 2 ανήλικα τέκνα, ιδιωτικός υπάλληλος και μόνιμος κάτοικος Αγίας Παρασκευής. Γιός οικονομικών μεταναστών, έζησε την παιδική του ηλικία ανάμεσα σε Ελλάδα και Γερμανία. Ως κάτοικος στην κοινότητα του Παραδείσου από τα τέλη της δεκαετίας του 70, είναι παρακολουθητής της παράλληλης εξέλιξης της κοινότητας και της βίβας Ιόλα καθ' όλη τη διάρκεια της 40ετίας. Παρουσιάζει υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο, συνδεδεμένο με την κοινότητα και τις διαπροσωπικές σχέσεις των κατοίκων. Έχει μέσο πολιτισμικό κεφάλαιο και έντονα στοιχεία πολιτικής ηθικής, συνδεδεμένα με τη νομαδικότητα της παιδικής ηλικίας του.

Συμμετέχων 9

Ο Ρ.Σ. είναι 62 ετών, πατέρας δύο νέων, γιατρός δημοσίου, με έντονη δραστηριοποίηση σε κοινωνικά και πολιτιστικά ζητήματα. Είναι κάτοικος Κοντοπεύκου από τα μέσα της δεκαετίας του '90, οπότε και μετακόμισε από το κέντρο της Αθήνας. Παρουσιάζει πολύ αυξημένο κοινωνικό κεφάλαιο, και υψηλές δεξιότητες γεφυρώσης ανάμεσα σε θεσμούς των πολιτών και της δημόσιας διοίκησης. Αναλαμβάνει το προσωπικό κόστος συμμετοχής στα κοινά και έχει συνολική εποπτεία των δομών της δημόσιας διοίκησης. Η δραστηριοποίησή τους ως προς το πολιτιστικό κεφάλαιο, επικεντρώνεται στην παράδοση ως πολιτισμικό αγαθό και το φυσικό περιβάλλον. Έχει υψηλό πνεύμα εθελοντικής

προσφοράς, χωρίς να επιτρέπει να γίνει προϊόν εκμετάλλευσης.

Συμμετέχων 10

Ο Τ.Υ. είναι 22 ετών, φοιτητής δραματικής σχολής, με σπουδές τεχνικών επιστημών. Παρουσιάζει υψηλό πολιτισμικό κεφάλαιο, ως δρων καλλιτέχνης και πολίτης και κοινωνικό κεφάλαιο διασύνδεσης με τους νέους της γενιάς του. Δεν έχει εμπιστοσύνη στους θεσμούς, είτε των πολιτιστικών είτε των κοινωνικών οντοτήτων και προκρίνει τις πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών. Έχοντας περάσει από παραβατικές στάσεις, έχει επιλέξει πια μια πιο βαθιά κοινωνικά συμπεριφορά, χωρίς να αποκόπτεται από τα διακυβεύματα της ελεύθερης έκφρασης και δημιουργίας. Έχει έντονη διάθεση συνεργασίας και συνέργειας σε κοινωνικές οντότητες προερχόμενες από την κοινωνία των πολιτών.

Συμμετέχων 11

Ο Φ.Χ. είναι ετών 25, φοιτητής πολυτεχνείου, κάτοικος της κοινότητας του Παραδείσου. Παρουσιάζει υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο στοχευμένο στην ανάπτυξη ανεξάρτητων δικτύων προερχόμενων από την κοινωνία των πολιτών. Εμφανίζει συμπυκνωμένη εμπειρία από συλλογικότητες και κοινωνικές παρεμβάσεις, ενώ τα ενδιαφέροντά του προσανατολίζονται στις συλλογικές ελευθεριακές δράσεις και παρεμβάσεις. Εκδηλώνει αξιοσημείωτη ευαισθησία για θέματα ισότητας και κοινωνικής πρόνοιας, αλλά δεν δείχνει εμπιστοσύνη στις θεσμικές κοινωνικές οντότητες. Προτάσσει το κοινωνικό του πολιτισμικού.

Συμμετέχων 12

Ο Ψ.Ω. είναι 47 ετών, πατέρας ενός παιδιού και ραδιοφωνικός παραγωγός, με σπουδές δημοσιογραφίας και φυσικών επιστημών. Ως κάτοικος της κοινότητας του Παραδείσου από τις αρχές της δεκαετίας του '80, είναι ένας διαρκής παρακολουθητής των κοινωνικών μεταβολών και της σύνδεσης αυτών με τη βίβα Ιόλα. Παρουσιάζει υψηλό ανθρώπινο κεφάλαιο, τόσο στην επικοινωνία, όσο και στην εργασιακή και επαγγελματική ευελιξία. Εμφανίζει επίσης έντονη διάθεση για συνεργασία και δημιουργία ανοιχτών δικτύων καλλιτεχνικής δημιουργίας. Δεν έχει εμπιστοσύνη στους δημοτικούς θεσμούς και προκρίνει τις πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών.

Συμμετέχων 13

Ο Ω.Ψ. είναι 55 ετών, παντρεμένος με 2 ανήλικα τέκνα, ιδιωτικός υπάλληλος και σταθερά μόνιμος κάτοικος Αγίας Παρασκευής. Εμφανίζει διαρκή και σταθερή κοινωνική δράση συνδεδεμένη με τον τόπο και την κουλτούρα του, δημιουργώντας έτσι υψηλό κοινωνικό και πολιτισμικό κεφάλαιο συνδεδεμένο με τον τόπο. Η ικανότητά του να συνδέει αυτή τη δράση με άλλα δίκτυα, εμφανίζεται μειωμένη, μιας και νιώθει θεματοφύλακας των ιδεών και των αξιών που πρεσβεύει. Αυτό μειώνει το ανθρώπινο κεφάλαιο που συγκροτείται από την επικοινωνιακή του ικανότητα και την ανθεκτικότητά του στο χρόνο. Το οικονομικό του κεφάλαιο είναι μέσο. Τέλος, εμφανίζει σημεία νομαδικότητας ως προς τα θεσμικά όρια και τις παραγόμενες από αυτά στάσεις και συμπεριφορές.

Συμμετέχων 14

Ο Χ.Φ. είναι 42 ετών, παντρεμένος με 2 ανήλικα τέκνα, ιδιωτικός υπάλληλος και κάτοικος Αγίας Παρασκευής. Εμφανίζει υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο συνδεδεμένο κυρίως με την κοινωνική δράση στο πεδίο διεκδικήσεων και αυτοργανωμένων εγχειρημάτων. Αντίστοιχα υψηλό είναι και το πολιτισμικό του κεφάλαιο, μέσα από σπουδές και μια διαρκή αναζήτηση της γνώσης και του πολιτισμού, σε τυπικά και άτυπα μορφωτικά περιβάλλοντα. Δείχνει να τον ενδιαφέρει ιδιαίτερα η γεφύρωση των δύο επί μέρους κεφαλαίων, σε μια κατεύθυνση παραγωγής κοινωνικο-πολιτισμικού κεφαλαίου, συνδεδεμένου με τον τόπο. Εμφανίζει σημεία νομαδικότητας τόσο στον τόπο αναφοράς, όσο και στην νοηματοδότηση των ζητημάτων που τον απασχολούν, και ταυτόχρονα, αναδύονται σημάδια έντονης εξατομίκευσης. Το οικονομικό του κεφάλαιο είναι μέσο.

Συμμετέχουσα 15

Η Υ.Τ. είναι 32 ετών ελεύθερη, ιδιωτική υπάλληλος και κάτοικος Αγίας Παρασκευής. Παρουσιάζει πολύ υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο, κυρίως μέσα από τη συμμετοχή της σε κοινωνικά δίκτυα διεκδίκησης και πολιτικής συμμετοχικότητας. Μέσα από αυτή τη συμμετοχή, λειτουργεί με κατεύθυνση γεφύρωσης μεταξύ τους. Το πολιτισμικό της κεφάλαιο είναι μέσο, κυρίως μέσα από τις σπουδές και την κοινωνική της παρουσία, ενώ το οικονομικό της κεφάλαιο χαμηλό. Παρουσιάζει μια ικανότητα επικοινωνίας και ευελιξίας στις επαφές της, παράλληλα με ένα πνεύμα συλλογικό, γεγονότα που καθιστούν το ανθρώπινο κεφάλαιό της υψηλό και την ίδια πολύτιμο μέλος των συλλογικοτήτων που συμμετέχει.

Συμμετέχουσα 16

Η Σ.Ρ. είναι 36 ετών, έχει γεννηθεί και έχει μεγαλώσει στην Αγία Παρασκευή. Έχει πολύ υψηλό πολιτισμικό κεφάλαιο διεπιστημονικών σπουδών προσανατολισμένων στις καλές τέχνες και έντονη δραστηριοποίηση στην καλλιτεχνική δημιουργία και έρευνα. Παρουσιάζει υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο, επικεντρωμένο σε ακαδημαϊκούς και ιδιωτικούς πολιτιστικούς φορείς, αλλά και στον καλλιτεχνικό χώρο. Έχει ιδιαίτερες επικοινωνιακές δεξιότητες, επικεντρωμένες στην δικτύωση και λειτουργικότητα των ερευνητικών της ανησυχιών και της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το οικονομικό της κεφάλαιο είναι υψηλό.

Συμμετέχων 17

Ο Συμμετέχων Π.Ο. είναι καλλιτέχνης 41 ετών, έχει γεννηθεί και έχει μεγαλώσει στην Αγία Παρασκευή. Είναι καλλιτέχνης και εκπαιδευτικός και παρουσιάζει υψηλό πολιτισμικό κεφάλαιο σπουδών. Έχει υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο, συνδεδεμένο τόσο με τον τόπο, όσο και με την βάση της καλλιτεχνικής κοινότητας, ενώ αναπτύσσει και ιδιαίτερες δεξιότητες όσον αφορά την επικοινωνία και την εμπιστοσύνη, την ευελιξία και τη δικτύωση. Το οικονομικό του κεφάλαιο είναι χαμηλό προς μέσο.

Συμμετέχουσα 18

Η Συμμετέχουσα Ξ.Ν. είναι 59 ετών καλλιτέχνης και εκπαιδευτικός, έχει ένα ενήλικο τέκνο, έχει μεγαλώσει στην Αγία Παρασκευή και έχει επιστρέψει εκεί, μετά από μια προσωπική περιπλάνηση. Έχει υψηλό πολιτιστικό κεφάλαιο, τόσο ως προς τις σπουδές, όσο και από προσωπικές μοναδικές εμπειρίες συνδεδεμένες με την περιπλάνησή της. Παρουσιάζει πολύ υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο, ικανό για γεφυρώσεις και διασυνδέσεις ανόμοιων κοινωνικών οντοτήτων. Εμφανίζει υψηλές ικανότητες επικοινωνίας και δικτύωσης, ενώ χαρακτηρίζεται από μια θετική αύρα εμπιστοσύνης και δημιουργίας. Το οικονομικό της κεφάλαιο είναι χαμηλό.

4.1.2. Θεματικός οδηγός συνεντεύξεων

Εργασία – οικονομικά δίκτυα γειτονιάς

- Να προσδιορίσουν την παρούσα εργασιακή τους κατάσταση και την εργασιακή τους διαδρομή. - Είναι η καλλιτεχνική δραστηριότητα η κύρια απασχόλησή τους;
- Να προσδιορίσουν την εικόνα τους για την εργασιακή κατάσταση των μελών της τοπικής κοινότητας – Εντοπισμός καλλιτεχνών.
- Τι σημασία αποδίδουν στην καλλιτεχνική εργασία σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο;
- Ποιες συνδέσεις εντοπίζουν ανάμεσα στην τέχνη και την κοινωνική - εργασιακή πραγματικότητα;

Κοινωνικό Κεφάλαιο

- Ποια είναι η δυναμική των σχέσεών τους με την οικογένεια προέλευσης. Τι ρόλο παίζει αυτή στην ενήλικη ζωή τους;
- Πώς αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο δημιουργίας οικογενειακών δεσμών; Τι εικόνα έχουν για την αντίστοιχη τάση στην κοινότητα;
- Σε ποιο βαθμό διατηρούν φιλικούς δεσμούς και πώς θα χαρακτήριζαν τους δεσμούς αυτούς; - Αναπτύσσουν φιλικούς δεσμούς με μέλη της κοινότητας;
- Ποια είναι η σχέση τους με τους κοινωνικούς πολιτιστικούς θεσμούς/φορείς;

Πολιτισμικό κεφάλαιο

- Ποιό είναι το εύρος των σπουδών που έχουν ακολουθήσει; Τι εικόνα έχουν για το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων της γειτονιάς;
- Τι άλλου είδους μόρφωση έχουν λάβει, πέραν των ακαδημαϊκών σπουδών;
- Ποιες στάσεις υιοθετούν απέναντι σε σημαντικά κοινωνικά ζητήματα;
- Σε ποιους συλλόγους - συλλογικότητες - ομάδες συμμετέχουν; Ποιες από αυτές δραστηριοποιούνται στην τοπική κοινότητα;
- Τι εικόνα έχουν για τους δεσμούς μέσω άτυπων και τυπικών κοινωνικών φορέων για τους κατοίκους της γειτονιάς;

Ανθρώπινο κεφάλαιο

- Ποιές δεξιότητες αλληλεπίδρασης αναγνωρίζουν στον εαυτό τους;

- Πως κρίνουν τις ικανότητες ευελιξίας και προσαρμογής στα διαφορετικά κοινωνικά-εργασιακά πλαίσια που κινούνται;
- Πόσο ικανοί νιώθουν στο να ακολουθούν την εποχή τους;
- Πως κρίνουν τις αντίστοιχες δεξιότητες για την κοινότητα; Αντλαμβάνονται δράσεις γεφύρωσης μεταξύ διαφορετικών κοινωνικών ομάδων;

Οικονομικό κεφάλαιο

- Πως κρίνουν το επίπεδο της ευζωίας τους/οικονομικής ανεξαρτησίας; Τι ισχύει για τη γειτονιά;
- Έχουν στοιχεία ακίνητης περιουσίας στην κατοχή τους; Τι ισχύει για τη γειτονιά;
- Διαθέτουν πρόσβαση σε παραγωγικά ή ανταλλακτικά δίκτυα;
- Μπορεί η τέχνη να λειτουργήσει ως ανταλλακτικός οικονομικός πόρος; Έχουν διακρίνει κάτι αντίστοιχο σε επίπεδο κοινότητας;

Συγκρότηση δικτύων και ν-ομαδικότητας από τις μορφές κεφαλαίου

- Να προσδιορίσουν το βαθμό συμμετοχής στα κοινωνικά δίκτυα.
- Ποιό ιδιοπροσωπικό χαρακτηριστικό τους θεωρούν πολύτιμο για τη συμμετοχή τους σε κοινωνικά δίκτυα;
- Εντοπίζουν στοιχεία κινητικότητας/νομαδικότητας για λόγους απασχόλησης/ άσκησης καλλιτεχνικής δραστηριότητας σε ατομικό ή κοινοτικό επίπεδο;
- Τι ρόλο παίζει η (δημόσια) τέχνη στις διαδικασίες μετάβασης και τη συμμετοχής σε δίκτυα.
- Να προσδιορίσουν το βαθμό και τον τρόπο προσαρμογής στις διαδικασίες/περιοχές μετάβασης.

Σύνδεση με την διαχρονική παρουσία της βίλας Ιόλα στην περιοχή

- Τι αναμνήσεις/εμπειρίες έχουν από την εποχή λειτουργίας της βίλας, την περίοδο λεηλασίας και τη σύγχρονη εποχή;
- Τι εικόνα έχουν από την σύγχρονη πραγματικότητα εντός του ακινήτου;
- Πως κρίνουν τη θεσμική εμπλοκή τοπικών και κρατικών αρχών στην αξιοποίηση του ακινήτου;
- Τι θα φανταζόντουσαν ως μια ιδεατή χρήση αξιοποίηση του χώρου;

4.1.3. Ανάλυση θεματικών δικτύων των συνεντεύξεων

Για την ανάλυση του αρχικού δείγματος των ατομικών συνεντεύξεων, εμβαθύνοντας στα κεντρικά ερευνητικά ερωτήματα και πέραν της ανάλυσης του κοινωνικού εαυτού του δείγματος αναφοράς, επιχειρήθηκε να διερευνηθούν οι πτυχές των παρακάτω ερωτημάτων:

1. Ποιες είναι οι στάσεις και οι πεποιθήσεις των συμμετεχόντων για τη φυσιογνωμία, την κοινωνική και πολιτιστική λειτουργία και την ταυτότητα της κοινότητας του Παραδείσου Αγ. Παρασκευής (κοινωνικό προφίλ).

2. Ποια σημεία αλληλεπίδρασης της κοινότητας και της βίλας Ιόλα έχουν επισημάνει διαχρονικά και ποια στάση παίρνουν σε αυτά.

3. Σε ποιο βαθμό η βίλα Ιόλα αποτελεί ενεργό στοιχείο της δημόσιας σφαίρας της κοινότητας.

Μετά την ανάλυση του αρχικού δείγματος, προστέθηκαν επιπλέον τα παρακάτω ερωτήματα, και επαναξιολογήθηκαν τα δεδομένα του συνόλου των ατομικών και ομαδικών συνεντεύξεων.

4. Ποιες είναι οι προοπτικές και οι κατευθύνσεις για μια ενεργό εμπλοκή τους σε συμμετοχική δράση.

5. Ποια είναι η εμπειρική και εννοιολογική εικόνα των συμμετεχόντων και της κοινότητας για τον Αλέξανδρο Ιόλα και εν γένει για τη σύγχρονη τέχνη;

Πιο συγκεκριμένα, ακολουθήθηκε το μεθοδολογικό πρότυπο των θεματικών δικτύων, ακολουθώντας τα παρακάτω βήματα.

1. **Βήμα**, εντοπίστηκαν τα δεδομένα (Δ) που συσχετίζονται με τα υπό διερεύνηση ερωτήματα.

2. **Βήμα**, διερευνήθηκε πιθανός εννοιολογικός συσχετισμός των δεδομένων (Δ), προκειμένου να συγκροτηθούν κοινωνικά γεγονότα (ΚΓ).

3. **Βήμα**, διερευνήθηκε η πιθανή συν παρουσία και σύνδεση των κοινωνικών γεγονότων, που δύναται να συγκροτήσει ένα ευρύτερο κοινωνικό φαινόμενο (ΚΦ).

Ανάλυση - Εφαρμογή 1.

(κωδ. 1) Σχέσεις – στάσεις συμμετεχόντων για την κοινότητα

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ1: «εδώ ζούσα αλλά... στο κέντρο... τριγυρνούσα, Ε... αυτό, η η... αίσθηση της περιοχής ήταν αυτό... ότι είναι... ε... πως να το πω, ε... είναι ένα είδος αστών που δεν... δεν μου άρεσε.»

Σ1: «Ε... η.. η γειτονιά, έχει ένα επίπεδο οικονομικό, αλλά δεν έχει ύψος και αισθητική.»

Σ2: «Ε... πάντως βλέπω ότι δεν υπάρχει ένα.. ένα δέσιμο ας πούμε της κοινότητας και υπάρχουν και...βλέπω ας πούμε, έχω επισημάνει και λόγω κάποιων ταξικών διαφορών... ε... οι άνθρωποι είναι έτσι λίγο υπερόπτες νομίζω, τελικά.»

Σ2: «η αλλαγή ήταν μεγάλη και δύσκολη και... δεν κατάφερα ποτέ να ενταχτώ σε αυτή την περιοχή, δηλαδή από... από τότε που ήρθα, έβλεπα την περιοχή σαν μια περιοχή νεόπλουτων, που εγώ δεν ανήκω εδώ.»

Σ3: «το γιατί λεγόταν Παράδεισος, δηλαδή δεν ήξερα από παιδί ότι λεγόταν Παράδεισος γιατί ο Ιόλας είχε επιλέξει να ζει εδώ κι αυτά, δεν υπήρχε αυτή η αφήγηση εδώ πουθενά, ούτε στο σχολείο, ούτε στο σπίτι ούτε πουθενά.»

Σ3: «Να αλλοιώσει, δε θα 'λεγα να αλλοιώσει, θεωρώ ότι, θεωρώ ότι είναι θετική η συμβολή, θεωρώ ότι είναι θετικό αυτό το κομμάτι που έρχεται, ε... και γιατί έρχεται και από διαφορετικές περιοχές με

Με σχόλια [MOU1]: (1.Δ.3) σύνδεση με παιδικής ηλικίας – τάσεις φυγής

Με σχόλια [MOU2]: (1.Δ.4) ταξική καταγωγή και αρνητική στάση συμμετέχουσας για την κοινότητα

Με σχόλια [MOU3]: (1.Δ.60) εκτίμηση για οικονομική ευημερία και αισθητική της γειτονιάς – απουσία ταυτότητας

Με σχόλια [MOU4]: (2.Δ.11) απουσία κοινωνικών δεσμών κοινότητας

Με σχόλια [MOU5]: (2.Δ.12) αιτία κοινωνικής αποδόμησης η ταξική διαστρωμάτωση

Με σχόλια [MOU6]: (2.Δ.13) χαρακτηρισμός ατόμων ως υπερόπτες – αρνητική στάση κοινότητας σε εισερχόμενα στρώματα

Με σχόλια [MOU7]: (2.Δ.2) αδυναμία ένταξης στην περιοχή - αρνητική στάση κοινότητας σε εισερχόμενα στρώματα

Με σχόλια [MOU8]: (3.Δ.5) σύνδεση τοπωνυμίου με το ακίνητο και τον Ιόλα – αποφυγή της κοινότητας στην αναπαραγωγή της προέλευσης του τοπωνυμίου – ένδειξη μετασηματισμού πολιτισμικού τραύματος – πατερναλιστική στάση κοινότητας

προβλήματα, και φέρνει και μία διαφορετική κουλτούρα και μια διαφορετική αντιμετώπιση.»

Σ3: «Ταυτοτικό στοιχείο θα μπορούσε να ήταν ότι είναι πολύ ορθόδοξοι; παράδειγμα, ή ότι υπάρχει ευλάβεια, θρησκευτική.»

Σ. 4: «Στην Αγία Παρασκευή δεν ήτανε έτσι τα πράγματα, στην Αγία Παρασκευή υπήρχε μια ψύχρα από την αρχή.»

Σ. 4: «Οι κάτοικοι της Αγίας Παρασκευής είναι δήθεν, με πολύ λίγους ανθρώπους έχω δέσει εδώ πέρα.»

Σ. 4: «Εγώ δε μπορώ να έχω σχέση με αυτούς τους ανθρώπους. Αισθάνομαι πολύ μοναξιά στην Αγία Παρασκευή.»

Σ. 7: «Αρα λοιπόν, εγώ θα έλεγα ότι στη φάση αυτή, δεν θα ονομάτιζα τον πληθυσμό που ζει γύρω από τη βίλα ως κοινότητα, θα τους έλεγα γείτονες. Καθαρά, έτσι.»

Σ. 5: «... που έχουν συμφέροντα ή τους ενδιαφέρει το τι θα γίνει εκεί μέσα, δηλαδή.»

Σ. 8: «Που μετά... έγινε αντιπαροχή, αλλά εγώ είχα πετύχει ακόμα που ήταν ακόμα και εκείνο το... κομμάτι.»

Σ. 9: «Είναι προφανές, είναι προφανές! Η... Μεσογείων δεν είναι ένα νοητό σύνορο, είναι ένα πραγματικό σύνορο, ένα πραγματικό ποτάμι που χωρίζει στη μέση την Αγία Παρασκευή, κι αυτό φαίνεται και στην ιστορική εξέλιξη της πόλης.»

Σ.9: «Περνώντας από αυτή τη διαδρομή, υπήρχαν χωράφια, που βόσκανε πρόβατα. Έβλεπα τα πρόβατα να περνάνε, ακόμα κι όταν έμεινα στην Πίνδου που είναι δυο δρόμοι, τρεις δρόμοι πριν τη Δουκίσσης Πλακεντίας, από κάτω από το δρόμο πέραγα το... το κοπάδι και πήγαινε εκεί που είναι το Κωφών και Βαρηκόων το οποίο ήτανε μια αδόμητη έκταση χορτολιβαδική. Πήγαινε το κοπάδι εκεί να βοσκίσει.»

Σ. 12: «Ναι, όπως όπως εξελίχθηκε η Ελλάδα, μ'έχουμε πιο πολλά λεφτά, πιο πολλά αυτοκίνητα, πιο πολύ τεχνολογία, αλλά δεν έγινε κάποιο άλμα, ούτε άλλαξε η χρήση της περιοχής κάτι, δε γίναμε ένα κέντρο ξαφνικά, ούτε το μετρό δε θεωρώ δεν έχει αλλάξει την περιοχή μας.»

Σ.14: «Παλιότερα και οι πιο μεγάλοι από εμένα τα ζήσανε αυτά, δηλαδή υπήρχανε τέτοιοι χώροι, εδώ και αρκετά χρόνια λείπουνε, κυρίως από το Κοντόπευκο, αλλά νομίζω και από την Αγία Παρασκευή.»

Σ.14: «αν δεν έχεις ζήσει εδώ, δε μπορείς να το καταλάβεις, πως ήταν τα πράγματα κάποτε.»

Σ.16: «Μικροαστοί... Μαλβίνα Καραλη. (γελάει).»

Σ.16: «Πολύ πράσινο... πουλιά... αυτά δεν ξέρω.»

Σ.17: «δηλαδή την έχω ζήσει από τότε που ήτανε τέσσερα πέντε σπίτια μέχρι που έχει οικοδομηθεί πλήρως. ε.. όπως σου είχα ξαναπεί, ταυτότητα, δε μπορώ να πω ότι έχει.»

Σ.17: «Πλέον, έχει πάει σε ένα... έχει μία άλλη εικόνα, αυτό που μπορώ να αντιληφθώ είναι ότι πλέον από συνοικία έχει γίνει προάστιο, επέκταση της Αθήνας, βοηθούν και τα μέσα μαζικής μεταφοράς, οπότε είναι ουσιαστικά τόπος που θα μείνει κάποιος.»

Σ.18: «Ε θυμάμαι, βίλα τα σπίτια μονοκατοικίες, χωματόδρομους.»

Με σχόλια [MOU9]: (3.Δ.19) θετική στάση για την εισροή νέων κατοίκων στην κοινότητα

Με σχόλια [MOU10]: (3.Δ.61) παραδοχή έντονης θρησκευτικής παρουσίας ως ταυτοτικό στοιχείο της κοινότητας- ενδεχόμενη σύνδεση με παραδοσιακές στάσεις

Με σχόλια [F11]: (4.Δ.102) - αρνητικές αναμνήσεις από Αγία Παρασκευή - αρνητική στάση κοινότητας σε νέους κατοίκους

Με σχόλια [F12]: (4. Δ.200!) - αρνητική στάση για παλιούς κατοίκους κοινότητας, δήθεν, απουσία δεσμών - παραδοσιακή πατερναλιστική αντιμετώπιση νέων κατοίκων - φόβος, ξένος

Με σχόλια [F13]: (4.Δ.202!) - αίσθημα μοναξιάς, αποξένωση από κοινότητα - ξένος, νέος κάτοικος - στεγανότητα κοινότητας

Με σχόλια [MOU14]: (5.Δ.43) - αναγνώριση ατελούς συγκρότησης ταυτότητας κοινότητας - κέντρο αναφοράς η βίλα - ΞΣΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU15]: (5.Δ.45) - το συμφέρον ενώνει και συγκροτεί κοινότητα - ημνευτερική νεοπλουτιστική αντίληψη

Με σχόλια [MOU16]: (6.Δ.19) - αντιπαροχή η βίλα της αδερφής του - κοινή μοίρα κοινότητας και ιόλα - ημνευτερικές πρακτικές

Με σχόλια [MOU17]: (7.Δ.52) - διάσπαση σε πάνω και κάτω - Μεσογείων ως εσωτερικό σύνορο - ιστορική αναφορά - ταξικός διαχωρισμός

Με σχόλια [MOU18]: (7.Δ.56) - κοπάδια και στάνες - κτηνοτροφική περιοχή - λαϊκή παραδοσιακή αγροκτηνοτροφική κοινότητα

Με σχόλια [MOU19]: (9.Δ.24) ατελής μετάβαση από το 80 στο 20 - νεοπλουτισμός, ημνευτερική ταυτότητα

Με σχόλια [MOU20]: (10.Δ.11) - απουσία χώρων συνέντευξης, διασκέδασης - αντίθεση με παλιότερα - απουσία κοινωνικής ζωής

Με σχόλια [MOU21]: (10.Δ.59) - υπόνοια τεράστιας μεταβολής - μετάβαση από το παραδοσιακό λαϊκό περιαστικό στο ημνευτερικό προασιακό

Με σχόλια [MOU22]: (11.Δ.2) - μικροαστοί

Με σχόλια [MOU23]: (11.Δ.5) - πράσινο, πουλιά - συμβολική αναπαράσταση με οικοδόμηση και περίκλιση κοινότητα

Με σχόλια [MOU24]: (12.Δ.2) - απουσία ταυτότητας στην κοινότητα, διαρκής οικοδόμηση, κορεσμός, απουσία συνεκτικού ιστού

Με σχόλια [MOU25]: (12.Δ.28) - από συνοικία προάστιο - λαϊκό και αστικό, παραδοσιακό και ημνευτερικό

Με σχόλια [MOU26]: (13.Δ.11) - φυσιογνωμία περιαστικής λαϊκής περιοχής

Σ.18: «υπέροχους κήπους, με τριανταφυλλίες και... συναγωνίζονταν οι γείτονες, ποιός θα έχει τα περισσότερα λουλούδια και φυτά, πραγματικά το απ' έξω δηλαδή, ήτανε υπέροχο... αλλά ήταν το φαίνεσθαι, το εσωτερικό δεν ήτανε καλό, δεν ήτανε καλής πάστας άνθρωποι, όλοι πάρα πολύ αυστηροί, ντάζει το μεγαλύτερο ποσοστό τελοσπάντων, πάρα πολύ αυστηροί και τα παιδιά τους, τουλάχιστον όσοι ήταν οι συμμαθητές μου και η γενιά μου περάσανε πάρα πάρα πολύ δύσκολα.»

Με σχόλια [MOU27]: (13.Δ.13) ΠΚ ΚΚ παλιάς κοινότητας – κυριαρχία του φυσικού περιβάλλοντος, σχέσεις ανταγωνισμού για την δημόσια εικόνα – παραδοσιακό λαϊκό καθεστώς – ανάγκη κοινωνικής αναγνώρισης

Με σχόλια [MOU28]: (13.Δ.14) – απόκρυψη ιδιωτικής ζωής, εξωραϊσμός του φαίνεσθαι – περχαράκωση της οικογένειας – εμφάνιση πατριαρχικών πρακτικών

Με σχόλια [MOU29]: (13.Δ.15) – αυστηρότητα απέναντι στους νέους – πατερναλιστικό καθεστώς – καταπίεση, αυστηρότητα, υπόνοια βίας

Κοινωνικά γεγονότα εφαρμογής 1

ΙΚΓ1α Οικογένεια και οικοδόμηση - νέα κοινότητα υποδοχής εσωτερικής μετανάστευσης από επαρχία και κέντρο.

2.Δ.7 + 1.Δ.2 + 1.Δ.4 + 3.Δ.14 + 3.Δ.19 + 3.Δ.59 + 4.Δ.126 + 6.Δ.2 + 7.Δ.55β + 7.Δ.57 + 7.Δ.60 + 9.Δ.23 + 10.Δ.51

ΙΚΓ1β Λαϊκή αγροτική και αδόμητη παλιά κοινότητα

4.Δ.4 + 6.Δ.3 + 6.Δ.4 + 6.Δ.7 + 6.Δ.28 + 7.Δ.55 + 7.Δ.56 + 8.Δ.4 + 8.Δ.5 + 9.Δ.11 + 9.Δ.18 + 10.Δ.52 + 10.Δ.53 + 12.Δ.33 + 13.Δ.11

ΙΚΓ2 Ταξική διαφοροποίηση εντός της κοινότητας και της πόλης

1.Δ.4 + 2.Δ.12 + 1.Δ.2 + 1.Δ.4 + 1.Δ.60 + 3.Δ.13 + 3.Δ.16 + 3.Δ.57 + 3.Δ.58 + 3.Δ.59 + 3.Δ.60 + 4.Δ.58 + 4.Δ.59 + 4.Δ.60 + 4.Δ.126 + 7.Δ.52 + 7.Δ.53 + 7.Δ.60 + 10.Δ.72 + 13.Δ.53 + 13.Δ.54 + 13.Δ.55 + 13.Δ.56 + 13.Δ.57

ΙΚΓ3 Οικογένεια και οικοδόμηση - μετάβαση κοινότητας από την περιαστική - αγροτική στην αστική κουλτούρα.

2.Δ.8 + 2.Δ.11 + 2.Δ.14 + 2.Δ.15 + 2.Δ.16 + 2.Δ.25 + 1.Δ.2 + 1.Δ.11 + 1.Δ.60 + 3.Δ.10 + 3.Δ.11 + 3.Δ.12 + 3.Δ.14 + 3.Δ.15 + 3.Δ.56 + 3.Δ.57 + 3.Δ.58 + 3.Δ.60 + 4.Δ.120 + 4.Δ.126 + 5.Δ.68 + 6.Δ.19 + 6.Δ.24 + 6.Δ.26 + 7.Δ.62 + 7.Δ.63 + 7.Δ.64 + 7.Δ.75 + 7.Δ.116 + 7.Δ.117 + 7.Δ.123 + 8.Δ.3 + 8.Δ.6 + 8.Δ.7 + 9.Δ.5 + 9.Δ.10 + 9.Δ.22 + 9.Δ.24 + 10.Δ.55 + 10.Δ.63 + 10.Δ.72 + 11.Δ.2 + 11.Δ.4 + 12.Δ.2 + 12.Δ.25 + 12.Δ.28 + 13.Δ.43

ΙΚΓ4 Συντηρητική στάση κοινότητας απέναντι σε κοινωνικά ζητήματα – ενδείξεις αυστηρότητας, βίας, πατριαρχίας, κουτσομπολιού, απουσίας τρυφερότητας, φόβου για το «ξένου» - δημόσιο στο ιδιωτικό

2.Δ.8 + 2.Δ.9 + 2.Δ.22 + 3.Δ.18 + 3.Δ.43 + 3.Δ.61 + 3.Δ.64 + 4.Δ.102 + 4.Δ.103 + 4.10.107 + 7.Δ.65 + 8.Δ.60 + 8.Δ.61 + 10.Δ.67 + 13.Δ.3 + 13.Δ.14 + 13.Δ.15 + 13.Δ.16 + 13.Δ.17 + 13.Δ.18 + 13.Δ.20 + 13.Δ.40 + 13.Δ.42 + 13.Δ.48 + 13.Δ.49

ΙΚΓ5α Ανάδυση στερεοτυπικών στάσεων και αντιλήψεων μέσα στην κοινότητα

2.Δ.14 + 2.Δ.15 + 2.Δ.16 + 2.Δ.22 + 2.Δ.23 + 2.Δ.25 + 3.Δ.5 + 3.Δ.6 + 3.Δ.9 + 3.Δ.46 + 4.Δ.107

ΙΚΓ5β Στάσεις αποκλεισμού σε μειονότητες και μειοψηφούντες

10.Δ.68 + 10.Δ.69 + 10.Δ.71 + 13.Δ.57

1ΚΓ6α Κοινότητα χωρίς κοινωνική ζωή μόνο διανυκτέρευση - ατελής κοινωνικός εαυτός κοινότητας

1.Δ.3 + 7.Δ.67 + 7.Δ.68 + 7.Δ.69 + 7.Δ.70 + 7.Δ.71 + 7.Δ.71 + 7.Δ.72 + 7.Δ.73 + 12.Δ.29 + 12.Δ.30

1ΚΓ6β Τάση αποκοπής από την κουλτούρα του κέντρου της πόλης - απομόνωση

8.Δ.11 + 10.Δ.56 + 10.Δ.57 + 10.Δ.87

1ΚΓ7 Απουσία συνοχής, κοινής ταυτότητας – κοινότητα υπό αμφισβήτηση

1.Δ.60 + 2.Δ.8 + 2.Δ.11 + 5.Δ.43 + 7.Δ.61 + 10.Δ.26 + 10.Δ.27 + 10.Δ.28 + 10.Δ.60

1ΚΓ8 Στοιχεία που συγκροτούν ταυτότητα συνοχής

3.Δ.5 + 3.Δ.8 + 3.Δ.61 + 5.Δ.44 + 5.Δ.45 + 5.Δ.50 + 5.Δ.51 + 5.Δ.160 + 5.Δ.161 + 5.Δ.162 + 5.Δ.166 + 5.Δ.170 + 5.Δ.171 + 7.Δ.11 + 11.Δ.6 + 11.Δ.7

1ΚΓ9 Νοσταλγική στάση για το λαϊκό πρόσωπο της κοινότητας – μνήμη ελευθερίας, ελεύθερου δημόσιου χώρου

9.Δ.20 + 9.Δ.28 + 10.Δ.54 + 10.Δ.59 + 10.Δ.61 + 10.Δ.75 + 10.Δ.76 + 10.Δ.77 + 10.Δ.78 + 10.Δ.79 + 13.Δ.19

1ΚΓ10 Σχέση κοινότητας με φυσικό περιβάλλον - Λουδούδια-πουλιά-δέντρα

11.Δ.5 + 13.Δ.13

1ΚΓ11 Σύνδεση εξέλιξης κοινότητας με αυτοκίνητο, δρόμους, πάρκινγκ

6.Δ.47 + 6.Δ.48 + 6.Δ.49 + 9.Δ.11 + 9.Δ.16 + 9.Δ.24 + 10.Δ.77 + 10.Δ.82

1ΚΓ12 Απόρριψη κοινότητας από συμμετέχοντες, τάση διαφυγής από την κοινότητα

1.Δ.2 + 1.Δ.45 + 1.Δ.61 + 3.Δ.62 + 4.Δ.200! + 4.Δ.201! + 4.Δ.202!

Κοινωνικά φαινόμενα εφαρμογής 1

1. **1.ΚΦ.1 (1ΚΓα + 1ΚΓβ + 1ΚΓ2 + 1ΚΓ3 + 1ΚΓ4 + 1ΚΓ5)** Η διαρκής διαδικασία μετάβασης της κοινότητας από ένα περιστατικό αγροτοκτηνοτροφικό μοντέλο, σε μια προαστιακή οντότητα μέσα από τον εμπλουτισμό της κοινότητας από νέες πληθυσμιακές εισροές, οδηγούν στην εκδοχή μιας απροσδιόριστης κοινωνικής ταυτότητας, γεγονός που διευκολύνει την συντήρηση και ανάδυση στερεοτυπικών αντιλήψεων και κοινωνικών αναπαραστάσεων, που με τη σειρά τους συντηρούν τις τάσεις φυγής και ταυτόχρονα περικλείστου της κοινότητας.

2. **1.ΚΦ.2 (1ΚΓ1α + 1ΚΓ1β + 1ΚΓ2 + 1ΚΓ4 + 1ΚΓ4 + 1ΚΓ5α + 1ΚΓ5β +)** Η ανομοιογένεια του οικονομικού υπόβαθρου και η διαρκής μεταβολή του πληθυσμού, είναι δυνατό να προκαλούν εστίες εσωτερικών συγκρούσεων ανάμεσα στις επιμέρους ομάδες και να αναπαράγουν τις νοσταλγικές συνήθειες της παλιάς κοινότητας.

3. **1.ΚΦ.3 (1ΚΓ1α + 1ΚΓ1β + 1ΚΓ2 + 1ΚΓ3 + 1ΚΓ4 + 1ΚΓ6α + 1ΚΓ6β + 1ΚΓ7 + 1ΚΓ9)** Η διαρκής και ατελής διαδικασία συγκρότησης της κοινότητας και η σαθρή ταυτότητά της λόγω του κοινωνικού της μετασηματισμού, πιθανά να δημιουργεί μια τάση στεγανοποίησής της, ως ένστικτο προσδιορισμού, ταυτοποίησης και επιβίωσης.

4. **1.ΚΦ.4 (1ΚΓ1α + 1ΚΓ1β + 1ΚΓ2 + 1ΚΓ3 + 1ΚΓ4 + 1ΚΓ5α + 1ΚΓ5β + 1ΚΓ6α + 1ΚΓ6β + 1ΚΓ12)** Διαφαίνεται μια μίξη στοιχείων πατερναλιστικής και σε κάποιες περιπτώσεις ημιανεπτυκτικής λειτουργία της κοινότητας στα κοινωνικά ζητήματα, μη ανεκτή από μερίδα του πληθυσμού που είτε περιθωριοποιείται, είτε τείνει στην έξοδο.

Ανάλυση - Εφαρμογή 2.

(κωδ. 2) κοινωνική και πολιτιστική λειτουργία κοινότητας

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ1: «Εγώ το αισθάνομαι δύσκολο, ότι δύσκολα δημιουργούνται... κοινωνικές σχέσεις. Ε, ούτε εγώ έχω γνωρίσει ανθρώπους της γειτονιάς, με τους οποίους να γίνουμε φίλοι και να κάνουμε παρέα, ούτε η κόρη μου.»

Σ1: «με αφορμή ένα θέμα που υπήρχε με κάποιες κεραίες στην περιοχή, δημιουργήθηκε μια... συλλογικότητα, άτυπη, που κάναμε κάποια πράγματα.»

Σ2: «Υπάρχουν λοιπόν κάποιες ε.. τέτοιες συλλογικότητες, σε μια παίρνω έτσι και πιο ενεργό μέρος, ε... είναι βέβαια πολύ μεμονωμένες, πολύ μεμονωμένες και πολύ αδύναμες.»

Σ2: «Αυτό όμως αυτή η... πως το λένε, αυτή η ιδεοληψία που υπάρχει στο μυαλό τους, κάπως προβάλλεται όπως θέλουν βέβαια, ήτανε κάποιιοι τύποι που ήτανε έτσι λίγο και μύριζε και κάπως, ε... αυτή η ιδεοληψία εδώ στη γειτονιά, έχει απομακρύνει κάποιον κόσμο από το να συμμετέχει.»

Σ2: «Ωραία, αυτό που κάναμε μαζί τα χρόνια στο δημοτικό... που πραγματικά τους γονείς και τα παιδιά... των τάξεων αυτών, δεθήκαμε πάρα πολύ δηλαδή όλοι θυμόμαστε τις δραστηριότητες που κάναμε.»

Σ3: «δε θυμάμαι πως τους, πως α... τους λέγανε, πως ήταν το όνομά τους, γιατί... για να μπορέσουμε να πάρουμε τον Ιόλα και να αλλάξουνε τις χρήσεις γης, ήτανε μια πρωτοβουλία κατοίκων αυτό... οι οποίοι σήμερα, δεν υπάρχουν σαν πρωτοβουλία, αλλά υπάρχουν σαν α, σαν ε... άτομα, μέσα σε... ε... άλλες συλλογικότητες.»

Σ3: «στα σχολεία χρησιμοποιώντας τα σχολεία για να κάνουνε τις δραστηριότητές τους ή τα μαθήματά τους.»

Σ3: «δε νομίζω ότι υπάρχει, δεν έχει μπει ποτέ ένα πλάνο με μία... ένα στρατηγικό σχεδιασμό, από τις από τους αρμόδιους.»

Σ. 4: «Ήταν κάπου δέκα χρόνια, γιατί κάναμε δέκα χρόνια μετά το θάνατο του Ιόλα. Φαντάσου μέχρι τότε ο κόσμος δεν ήξερε ποιος είναι ο Ιόλα έτσι; Ούτε ο δήμαρχος, όχι ο δήμαρχος το είχε μάθει από εμένα, νωρίτερα.»

Σ. 4: «διότι αμέσως μετά από τη σύσταση αυτής της επιτροπής, εγώ προσωπικά πήγα πόρτα πόρτα σε όλους τους γείτονες και τους έδωσα το τηλέφωνό μου και τους είπα, αν δείτε την οποιαδήποτε παραβίαση τον οποιοδήποτε να μπαίνει μέσα, να με ειδοποιήσετε, δυστυχώς δε με ειδοποίησαν, αλλά

Με σκόλια [MOU30]: (1.Δ.19) πεποίθηση ελλιπούς κοινωνικής λειτουργίας στην κοινότητα. Σύνδεση βιωμάτων συμμετέχουσας – κόρης.

Με σκόλια [MOU31]: (1.Δ.25) απόπειρα ατομικής εμπλοκής σε συλλογικότητα

Με σκόλια [MOU32]: (2.Δ.18) εκτίμηση παρουσίας και υπολειτουργίας κοινωνικών πρωτοβουλιών συλλογικής δράσης

Με σκόλια [MOU33]: (2.Δ.23) δημιουργία κοινωνικών αναπαραστάσεων και στερεοτύπων από την κοινότητα – σύνδεση με πολιτικά χαρακτηριστικά της πρωτοβουλίας – ιδεοληψία

Με σκόλια [MOU34]: (2.Δ.26) νοσταλγία για παλιότερες συλλογικές δράσεις στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας – πεδίο κοινωνικής συμφιλίωσης

Με σκόλια [MOU35]: (3.Δ.23) παράδειγμα κοινωνικής πρωτοβουλίας – λειτουργική διεκδίκηση – τρόπος συγκράτησης ταυτότητας στην κοινότητα

Με σκόλια [MOU36]: (3.Δ.24) λειτουργική δικτύωση συλλόγων και συλλογικότητων μέσα από την κοινή παρουσία ατόμων σε αυτούς – σημασία ατόμου ως κόμβος σε κοινωνικές οντότητες

Με σκόλια [MOU37]: (3.Δ.27) σύνδεση λειτουργίας συλλόγων με την παραχώρηση της σχολικής στέγης – πεδίο κοινωνικής συμφιλίωσης

Με σκόλια [MOU38]: (3.Δ.41) απουσία πολιτισμικού οράματος από τους τοπικούς θεσμούς

Με σκόλια [F39]: (4.Δ.46) - Πλήρης άγνοια θεσμών και κόσμου για Ιόλα – παραδοσιακό λαϊκό προφίλ κοινότητας

μου είπαν εκ των υστέρων, ότι είδαν, κάποιον, ο οποίος ήταν ο (όνομα δημοσιογράφου – τεχνοκритικού). Που έπαιρνε πράγματα από εκεί.»

Σ. 4: «Και κυρίως από την περιφερειακή οδό Υμητού Κατεχάκη η οποία θα έκοβε στη μέση την πόλη μας όπως και έγινε. Τότε μας έλεγαν ότι, όταν ξεκίνησαν τα έργα, μας έλεγαν οι εργολάβοι ότι φτιάχνουν πισίνα. Κι ο κόσμος το είχε πιστέψει.»

Σ. 4: «αφού ξεσηκώσαμε τον κόσμο και τους γονείς του δημοτικού και λοιπά, επειδή δε θέλαν να συστεγαστούν γιατί θα διαφθείραν τα μεγάλα παιδιά τα μικρά, για όνομα του θεού παναγία μου, αχ... κι αφού ήταν έτοιμοι να αρνηθούν όλα αυτά.»

Σ. 6: «Το πρόβλημα που είχαμε τότε συν της άλλης, ότι δεν μπορούσαμε, προσπαθούσαμε να μη γίνουμε φερέφωνο κάποιου.»

Σ. 5: «Ναι, οι κάτοικοι είδαμε τους κατοίκους ότι εμείς δε θέλουμε εδώ ένα μουσείο σύγχρονης τέχνης. Γιατί; γιατί αυτοκίνητα γιατί χαμός γιατί κόρνες. Μα τους λέμε αυτό θα είναι εγκαινία κάθε δύο μήνες. Όχι.»

Σ. 5: «δηλαδή θα πρέπει να είναι σύμφωνος με τους κατοίκους, οι κάτοικοι είναι κερδισμένοι. Δεν πληρώσανε τίποτα, το πήρε ο Δήμος...»

Σ.8: «βαν κόσμος, δεν έχει αλλάξει, μια χαρά είναι και τώρα δηλαδή σε σχέση με τότε... νομίζω ότι... με τα σχολεία και με όλα αυτά και με τις εκδηλώσεις που γίνονται, ο κόσμος έχει... είναι δεμένος με τα παιδιά μου... η γειτονιά εδώ πέρα... είναι αρκετά δεμένη.»

Σ. 8: «Ε.. κοίτα να δεις... ε... ακουστά δεν είχα συμμετάσχει καθόλου σε αυτό. Ναι και κάποιες εκδηλώσεις που είχαν γίνει μέσα, ήταν πολύ ενδιαφέρουσες, κάποια στιγμή είχα πάει κι εγώ και είχα παρακολουθήσει ένα έργο όσον αφορά τη ζωή του Ιόλα, που είχε γίνει εκεί μέσα, ντάξει, ενδιαφέρον φαινόταν όλα αυτά αλλά δεν έχω ασχοληθεί με το κομμάτι των κίνο, κινητοποιήσεων.»

Σ. 9: «Θεωρούμε ευτυχές ε... ευτυχή την κατάληξη των είκοσι χρόνων περίπου προσπαθειών, που... σ' αυτή την πορεία, ο ρόλος του συλλόγου και των ανθρώπων του συλλόγου, ήταν ιδιαίτερα σημαντικός, με την έννοια ότι, μέσω αυτής της παρουσίας του συλλόγου και των συγκεκριμένων ενεργών δημοτών, δηλώνονταν η θέληση του προαστίου και της περιοχής να αποκτηθεί αυτός ο χώρος.»

Σ. 9: «...και αυτό το γνωρίζει, αλλά προτιμάει να χρηματοδοτηθεί καλύτερα, το χωριό του παρά ο τόπος κατοικίας του, αυτό δε μπορεί παρά να αντανακλάται και στην υπόλοιπη συμπεριφορά του σε σχέση με το προάστιο.»

Σ.9: «ο μακαρίτης ο (όνομα τρίτου πρόην Δημάρχου) την είχε πει, ότι η Αγία Παρασκευή είναι ένα απέραντο ξενοδοχείο. Δηλαδή έρχονται και μένουν άνθρωποι, οι οποίοι φεύγουν το πρωί για τη δουλειά τους, γυρίζουν το βράδυ από τη δουλειά τους...»

Σ. 9: «έχουν τη θεωρία ότι όσο λιγότεροι, τόσο περισσότερο ελεγχόμενοι. Και όσο λιγότεροι συμμετέχουν να ψηφίζουν, τόσο πιο πολύ μεγαλώνει η σχετική αξία, μικρών παρεών. ...»

Σ.9: «...Και τους είπα αυτή τη φράση. Είσατε μειοψηφία στην Αγία Παρασκευή... οι γκάγκαροι είσατε

Με σχόλια [F40]: (4.Δ.52) - κοινότητα παρατηρητής (παραδοσιακό)– εμπλοκή και κύκλου του Ιόλα στις αρπαγές (ημινεωτερικό)

Με σχόλια [F41]: (4.Δ.64) - αντιμετώπιση κοινότητας ως ιθαγενείς από τους εργολάβους της Αττικής Οδού (παραδοσιακό – ημινεωτερικό)

Με σχόλια [F42]: (4.Δ.107) ΚΚ ΠΚ ΑΚ κοινότητας – συντηρητικές στάσεις για κοινωνικά ζητήματα – σύγκρουση με παραδοσιακές πατερναλιστικές αντιλήψεις κοινότητας

Με σχόλια [MOU43]: (5.Δ.40) – ανάγκη αποφυγής σαμφορόντων – αμύηλη θέση – ίσες αποστάσεις – ημινεωτερικό πεδίο κυριαρχίας

Με σχόλια [MOU44]: (5.Δ.112) – άρνηση μεγάλης κλίμακας, οράματος – φόβος και συντηρητική στάση κοινότητας – παραδοσιακό καθεστώς με πολιτισμικό τραύμα

Με σχόλια [MOU45]: (5.Δ.116) – επιβολή τοπικής υπό σύσταση ταυτότητας στη δυναμική του χώρου – κυριαρχία παραδοσιακού στο μετανεωτερικό

Με σχόλια [MOU46]: (6.Δ.27) – διατήρηση κοινωνικών δεσμών – συμβολή σχολείων και εκπαίδευσης – πεδίο κοινωνικής συμφιλίωσης

Με σχόλια [MOU47]: (6.Δ.28) ΚΚ κοινότητας – δεσμοί περιοίκων

Με σχόλια [MOU48]: (6.Δ.43) – απόσταση από μερίδα περιοίκων από κοινωνικές διεκδικήσεις – πλησίασμα μέσα από πολιτιστικές εκδηλώσεις – σχεσιακή και κοινωνική διάσταση τέχνης

Με σχόλια [MOU49]: (7.Δ.22) – εκτίμηση συμβολής κοινότητας για την επιτυχή έκβαση αγοράς του ακινήτου – σύνδεση συλλόγου με δήμο – δίκτυα μεταξύ κοινωνικών και θεσμικών οντοτήτων – θετικές νεωτερικές πρακτικές

Με σχόλια [MOU50]: (7.Δ.39) – νοσταλγική στάση εσωτερικών μεταναστών – σύνδεση με το χωριό – παραδοσιακό κυρίαρχο – αδυναμία συγκρότησης ταυτότητας

Με σχόλια [MOU51]: (7.Δ.67) – «ένα απέραντο ξενοδοχείο» - απουσία κοινωνικής ζωής – απουσία κοινωνικού εαυτού

Με σχόλια [MOU52]: (7.Δ.78) – τακτική μείωσης της συμμετοχής, ανάδυση ρόλου και κυριαρχίας μικρών παρεών – πατερναλιστικές πρακτικές και ημινεωτερική εκμετάλλευση

μια μειοψηφία, οι έποικοι είμαστε πολλοί περισσότεροι και μην ξεχνάτε ότι είναι η πόλη είμαστε εμείς. Οι συλλογικότητες που κουβαλήσαμε και οι μνήμες που κουβαλάμε από εκεί, αυτή είναι πλέον η Αγία Παρασκευή και είτε το θέλετε είτε δε το θέλετε, είτε σας αρέσει είτε δε σας αρέσει.»

Σ.9: «*Δήλωσε σήμερα ότι είσαι ομοφυλόφιλος, και θα σε παίζουν τα πάντα. δεσ ένα έργο ας το πούμε που παίζεται, σε ένα θεατρικό έργο, οι σκηνές τέτοιου, τέτοιων χαρακτηριστικών, είναι δυσανάλογα αναλογικά, με αυτό που ισχύει σε όλη την κοινωνία...*»

Σ. 12: «*Κάποιος θα το είδε, δε γίνεται, γιατί... φύγανε πράγματα μεγάλα...*»

Σ. 12: «*Χάθηκε μια ευκαιρία τότε, ο δήμος για μένα, πήγαινε μπρος πίσω, μπρος πίσω συνέχεια, σε σχέση με το κόστος, δεν... το αντιμετώπισε ποτέ σαν... λανταρκ.*»

Σ. 10: «*Εγώ νομίζω θεσμικά δε μπορούν να κάνουν και πάρα πολλά πράγματα, ε... θα γίνεται κατά βάση αυτό που βλέπω... να συμβαίνει, που είναι ο δήμος και η όλη διαχείριση αυτή τελοσπάντων λειτουργεί με μία κάποια... ιδιοτέλεια δηλαδή να βγάλει και ένα κέρδος, και να λειτουργήσει έτσι.*»

Σ. 11: «*Έχουμε δει κιόλας... έχουμε δει κιόλας στην πράξη ότι... όλα όλα τα... όλες οι δραστηριοποιήσεις ας πούμε των περισσότερων δήμων, σε σχέση με τέτοια πολιτιστικά, είναι πολύ αποστασιοποιημένα, ας πούμε απ' το... μέσο... κόσμο.*»

Σ.15: «*και ένα έτσι αρνητικό περιστατικό, ε... με κάποια άτομα τα οποία, δεν ξέρω γιατί αλλά φάνηκε να τους ενοχλεί ένα τέτοιο... εγχείρημα, ότι κάπως διαταράσσει... την ηρεμία τους, την καθημερινότητά τους... εδώ απλά είναι η κατοικία μου και... τι είναι αυτό και τι γίνεται εδώ...*»

Σ.13: «*τόρα αυτό που χάλασε νομίζω την ιστορία εδώ ήταν η... λεγόμενη αντιπαροχή, που μπήκε πάρα πολύ... έτσι, αρχίσανε όλοι να τα δίνουν τα σπίτια για να γίνουν πολυκατοικίες και διαμερίσματα.*»

Σ.13: «*εγώ θυμάμαι, ο δήμαρχος τότε πήγε και τους τα γκρέμισε μαζί με... δηλαδή ήρθαν εδώ πέρα και γκρεμίσανε τα παραπήγματα που είχαν στα Πενκάκια, ε πέντε η ώρα το πρωί, ε με παιδάκια να τρέχουν από εδώ και από κει δεξιά αριστερά.*»

Σ. 13: «*...φτάσαμε στο σημείο τώρα, μετά από χρόνια ας πούμε, με τους καινούργιους κατοίκους που ήρθανε, να υπάρχει κόντρα μεταξύ, με τους ασφάλτους με τα αυτοκίνητα...*»

Σ.14: «*... εγώ νομίζω ότι αυτή είναι μια πορεία των πραγμάτων, η οποία δε μας έχει, δηλαδή δεν έχουμε κατ' αρχήν ερωτηθεί, αν θα θέλουμε να είναι έτσι.*»

Σ. 15: «*Και βασικά και με με το μετρό που βρίσκεται... στην Αγία Παρασκευή, ε... είναι μία, διέξοδος για να φύγει ο κόσμος και να πάει σε άλλες περιοχές, σε άλλους χώρους.*»

Σ. 13: «*Ε... κάνουν κάποια πράγματα, ο καθένας έχει τη χορευτική του ομάδα ας πούμε ή κάτι άλλο κάνει, πάει τις εκδρομές του ας πούμε τις πεζοπορικές, ωραία... κι όταν έρχονται τα Χριστούγεννα ή το Πάσχα, λέει, ή οι Απόκριες, λέει η δημοτική αρχή, ελάτε κάντε μου, τις εκδηλώσεις.*»

Σ.16: «*Ήταν, ήταν μια, συγγνώμη, μια καφκική εμπειρία, δηλαδή αυτό το πράγμα και λέμε με την (όνομα συναδέλφου συμμετέχουσας) μακριά και αλάργα, δε θέλω ξανά. Το τέρας της γραφειοκρατίας.*»

Σ.16: «*Να σου πω κάτι το πιο απλό, δηλαδή αυτό που είπαμε πριν για τα... α ήρθε ο πάτερ καλύπτει*

Με σχόλια [MOU53]: (7.Δ.114) – επιδότηση συλλόγων, ομάδων – σύνδεση δήμου και θεσμών με στοιχεία συμφέροντος και κυριαρχίας – κόντρα γηγενών εποίκων – στοιχεία κυριαρχίας και επιβολής – πατερναλιστικές πρακτικές νομής της εξουσίας

Με σχόλια [MOU54]: (7.Δ.119) – σύγκριση 80-20 - εκτίμηση ότι σήμερα δε θα επιβίωνε το στερεότυπο απέναντι στον Ιόλα – ανάδυση στερεότυπου – σεξιστικός λόγος

Με σχόλια [MOU55]: (9.Δ.40) – σιωπή - ανάδυση λειτουργίας στερεότυπου και στίγματος – παραδοσιακές πρακτικές απουσίας δημόσιου λόγου

Με σχόλια [MOU56]: (9.Δ.47) – παλινδρόμηση και έλλειψη στρατηγικής από Δήμο – απουσία πολιτισμικού οράματος – ένδειξη αποδοχής του πολιτισμικού τραύματος

Με σχόλια [MOU57]: (8.Δ.50) – σύνδεση διαχείρισης του δήμου με ιδιοτέλεια και κέρδος από νέους – ημνεωτερικές και πατερναλιστικές πρακτικές διαχείρισης του ακινήτου

Με σχόλια [MOU58]: (8.Δ.55) – απόρριψη μοντέλου πολιτιστικής διαχείρισης από τους δήμους συνολικά – απόρριψη του θεσμικού μοντέλου από νέους – ανάγκη για σύγχρονη διαχείριση

Με σχόλια [MOU59]: (10.Δ.47) – επιθετικότητα μέρους κοινότητας σε συλλογικές απόπειρες κατοίκων – ασφάλεια, ησυχία ως εγχείρημα – παραδοσιακό φοβικό καθεστώς - ξένος

Με σχόλια [MOU60]: (10.Δ.48) – επιθετικότητα μέρους κοινότητας σε συλλογικές απόπειρες κατοίκων – ασφάλεια, ησυχία ως εγχείρημα – παραδοσιακό φοβικό καθεστώς - ξένος

Με σχόλια [MOU61]: (10.Δ.63) – ανάδειξη αντιπαροχής ως βασικό πρόβλημα – δομική παρέμβαση στην κοινότητα και τον τόπο – ημνεωτερική εκμετάλλευση παραδοσιακής ταυτότητας

Με σχόλια [MOU62]: (10.Δ.69) – συμμετοχή θεσμών στον κοινωνικό αποκλεισμό – βανδαλισμός καταυλισμών – ρατσισμός – πηγή πολιτισμικών και κοινωνικών τραυμάτων

Με σχόλια [MOU63]: (10.Δ.77) – φαγωμάρα και σύγκρουση για κυκλοφορία και παρκάρισμα – μικροαστικοποίηση – επικράτηση του ημνεωτερικού πατερναλιστικού μοντέλου

Με σχόλια [MOU64]: (10.Δ.80) – ανάγκη για συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων – ανάδειξη της συμμετοχικής κοινωνικής διεργασίας ως ανάγκη

Με σχόλια [MOU65]: (10.Δ.87) – τάση φυγής μέσω του μετρό – απουσία κοινωνικής ζωής

Με σχόλια [MOU66]: (10.Δ.216) – ανάδειξη θεσμικής διαδρομής συλλογικότητας – ανταγωνισμός και αξιολόγηση – εξωραϊσμός – παραδοσιακή κατεύθυνση στον τόπο καταγωγής – παράδοση ως βαρίδι

Με σχόλια [MOU67]: (10.Δ.217) – ανάδειξη θεσμικής διαδρομής συλλογικότητας – εξωραϊσμός – σύνδεση με θεσμικά πολιτικά συμφέροντα – συνδιαλλαγή – ημνεωτερικές πρακτικές νομής της εξουσίας

Με σχόλια [MOU68]: (11.Δ.25) – τέρας γραφειοκρατίας, μόνιμο εμπόδιο δημουργίας – ημνεωτερική πραγματικότητα θεσμών ... [1]

τους φαλλούς.»

Σ.16: «Όχι, γιατί είναι, όπως ήταν ο αυριανισμός τότε, τώρα έχουμε το μακελειό, έχουμε το Λαζόπουλο έχουμε όλα αυτά τα... το ίδιο πράγμα είναι. Όχι, είναι θέμα νοοτροπίας δεν είναι θέμα... απλά αλλάζει...»

Σ.17: «Υπήρχανε διάφοροι που έλεγαν ότι έχει γεμίσει Πικάσο η γειτονιά, δηλαδή εντάξει δεν παίζει αυτό το πράγμα, δεν υπάρχει, δεν γίνεται.»

Σ.17: «δεν κυκλοφορούν στην περιοχή για να κυκλοφορήσουν, δηλαδή δεν είναι... τόπος κατοικίας να το πω, δεν ξέρω πως να το χαρακτηρίσω, είναι άνθρωποι που απλά μένουν στην περιοχή.»

Σ.18: «...δε θα έλεγα κι ότι είναι 100% έτσι. Εντάξει, ναι νοιάζομαι για το γείτονά μου, ξέρω τι γίνεται τι κάνει τι τρώει, τι πίνει τι ώρα πάει τουαλέτα ας πούμε, ναι (γελάει) τα ξέρω όλα, ε τον κουτσομπολεύω αλλά στα δύσκολα ήτανε κοντά, κοντά.»

Σ.18: «ούτε στην ίδια τους την οικογένεια, δηλαδή ούτε η γυναίκα με τον άντρα, ας πούμε δεν μιλάγε να λέει τα προβλήματά της ή να πουν μια κουβέντα, κάτι παραπάνω ρε παιδί μου, επίσης δεν είχα παρατηρήσει, μεταξύ αυτών της παλιάς κοινότητας, ένα χάδι, στα ζευγάρια, ποτέ δεν... δεν υπήρχε αυτό, δηλαδή εντάξει ήτανε οι εποχές, χούντες περάσανε κι όλα αυτά, ησυχίες, δεν μιλάμε όλα αυτά τα πράγματα.»

Σ.18: «οι επάνω μας είχαν λιγάκι κάτω οι πάνω, αν και εμείς οι κάτω πηγαίναμε σχολείο επάνω, γιατί δε μας επιτρέπανε να πάμε στους πιο κάτω που ήταν πιο φτωχοί, τι φρίκη δηλαδή, τι σκ... φοβερό δεν είναι.»

Κοινωνικά γεγονότα Εφαρμογής 2

2ΚΓ1 Ατομικές πρωτοβουλίες δημιουργίας κοινωνικοπολιτιστικών συλλογικοτήτων

2.Δ.17 + 2.Δ.18 + 2.Δ.19 + 2.Δ.26 + 2.Δ.28 + 2.Δ.29 + 2.Δ.29 + 1.Δ.25 + 1.Δ.26 + 1.Δ.27 + 1.Δ.30 + 3.Δ.20 + 3.Δ.21 + 3.Δ.22 + 3.Δ.23 + 4.Δ.2 + 7.Δ.14 + 7.Δ.16 + 7.Δ.18 + 7.Δ.83 + 7.Δ.84 + 7.Δ.85

2ΚΓ2 Δημιουργία δικτύων πολιτισμικών και θεσμικών οντοτήτων – αποτελεσματικές πρωτοβουλίες – δημοτικός εκπαιδευτικός πολιτισμός σε φθίνουσα πορεία

2.Δ.27 + 1.Δ.10 + 1.Δ.26 + 1.Δ.27 + 1.Δ.47 + 3.Δ.23 + 3.Δ.24 + 3.Δ.25 + 3.Δ.26 + 3.Δ.26 + 3.Δ.27 + 3.Δ.29 + 3.Δ.31 + 3.Δ.33 + 4.Δ.35 + 4.Δ.41 + 4.Δ.47 + 4.Δ.49 + 7.Δ.42 + 7.Δ.43 + 7.Δ.92 + 7.Δ.93 + 7.Δ.94 + 7.Δ.95 + 7.Δ.96

2ΚΓ3α Στερεοτυπικές αντιλήψεις και θεσμική πολιτική λειτουργία της κοινότητας, αποτρέπουν τη συμμετοχή των πολιτών – σχέση φορέων, πολιτών και θεσμών

2.Δ.22 + 2.Δ.23 + 2.Δ.24 + 1.Δ.19 + 1.Δ.44 + 3.Δ.42 + 3.Δ.43 + 3.Δ.62 + 3.Δ.64 + 7.Δ.77 + 7.Δ.78 + 7.Δ.79 + 7.Δ.81 + 7.Δ.82 + 9.Δ.87 + 11.Δ.50

2ΚΓ3β Τάση αποεκπροσώπησης μέσω συλλόγων και εκπροσώπων, αδυναμία φωνής πολιτών – το ιδιωτικό στο δημόσιο

Με σχόλια [MOU69]: (11.Δ.50) – σύνδεση συντηρητικής στερεότυπης στάσης, με εκκλησιαστικό εκπρόσωπο – σύνδεση με πατερναλιστικό καθεστώς κοινωνικοπολιτισμικής διάρθρωσης

Με σχόλια [MOU70]: (11.Δ.59) – μετασηματισμός λαϊκισμού σε σύγχρονες εκδοχές – επικράτηση ημινεωτερικών πατερναλιστικών πολιτισμικών και κοινωνικών δομών

Με σχόλια [MOU71]: (12.Δ.13) – διάδοση φημών για αρπαγή έργων τέχνης από την κοινότητα – παραδοσιακές τακτικές μη δημόσιου λόγου και μετάδοσης από στόμα σε στόμα – μυθολογική διάσταση και στερεότυπα

Με σχόλια [MOU72]: (12.Δ.29) – τόπος κατοικίας, όχι ζωής – απουσία πολιτισμικής και κοινωνικής ζωής – απουσία ταυτότητας

Με σχόλια [MOU73]: (13.Δ.18) – αδιακρισία ορίων ιδιωτικότητας και αλληλεγγύη – παραδοσιακό πατερναλιστικό κοινωνικό καθεστώς

Με σχόλια [MOU74]: (13.Δ.49) – αποξένωση ζευγαριού, πατριαρχική οικογένεια, απουσία τρυφερότητας, σύνδεση με εποχή, χούντα, φόβο – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU75]: (13.Δ.56) – ταξικός διαχωρισμός, μεσαία εισοδήματα, κοινωνικός διαχωρισμός, τάση προς τα επάνω, σνομπ στο κάτω – ημινεωτερική λογική νεοϋλοτισμού

7.Δ.22 + 7.Δ.28 + 7.Δ.30 + 7.Δ.31 + 7.Δ.32 + 7.Δ.33 + 7.Δ.33 + 7.Δ.35 + 7.Δ.36 + 7.Δ.37 + 7.Δ.40
+ 9.Δ.89 + 10.Δ.80 + 10.Δ.214 + 10.Δ.215 + 10.Δ.217 + 10.Δ.218 + 10.Δ.219

2ΚΓ3γ Σύγκρουση γηγενών - εποίκων για χρηματοδότηση εξωραϊστικών συλλόγων

7.Δ.112 + 7.Δ.113 + 7.Δ.114 + 7.Δ.115

2ΚΓ5 Σημασία της δημόσιας εκπαίδευσης και των υποδομών της στη δημιουργία πολιτιστικών πρωτοβουλιών και δικτύων – 1^ο πεδίο κοινωνικής συμφιλίωσης

2.Δ.26 + 2.Δ.27 + 1.Δ.8 + 3.Δ.26 + 3.Δ.26 + 3.Δ.27 + 3.Δ.29 + 3.Δ.63 + 4.Δ.13 + 4.Δ.24 + 4.Δ.103
+ 4.Δ.104 + 4.Δ.105 + 4.Δ.106 + 4.Δ.107 + 4.Δ.109 + 6.Δ.27 + 7.Δ.104 + 7.Δ.106 + 8.Δ.9 + 8.Δ.10
+ 8.Δ.12 + 8.Δ.13 + 11.Δ.49

2ΚΓ6 Σημασία των δημοτικών φορέων στη δημιουργία πολιτιστικών - εκπαιδευτικών δομών

1.Δ.9 + 1.Δ.10 + 1.Δ.48 + 1.Δ.49 + 1.Δ.50 + 1.Δ.51 + 1.Δ.52 + 3.Δ.28 + 3.Δ.32 + 3.Δ.33 + 3.Δ.36 +
4.Δ.24 + 4.Δ.49 + 7.Δ.92 + 7.Δ.93 + 7.Δ.94 + 7.Δ.95 + 7.Δ.111 + 7.Δ.112 + 12.Δ.32 + 13.Δ.52

2ΚΓ7 Τάση για συμπληρωματική εκπαιδευτική κατεύθυνση των θεσμικών πολιτιστικών και κοινωνικών πρωτοβουλιών – απασχόληση και όχι εκπαίδευση

2.Δ.28 + 1.Δ.47 + 1.Δ.51 + 1.Δ.52 + 3.Δ.30 +

2ΚΓ8 Συγκενρωτισμός και έλλειψη χωρικής διασποράς δημοτικών φορέων πολιτισμού

1.Δ.48 + 1.Δ.49 + 1.Δ.50 + 1.Δ.51 + 1.Δ.53 +

2ΚΓ9 Σύνδεση δημόσιων και δημοτικών (εκπαιδευτικών) πρωτοβουλιών με το ιδιωτικό πρότυπο λειτουργίας – επικράτηση του πατερναλισμού και της απασχόλησης των νέων

3.Δ.26 + 3.Δ.27 + 3.Δ.28 + 3.Δ.29 + 3.Δ.30 + 3.Δ.31 + 3.Δ.33 + 4.Δ.103 + 7.Δ.86 + 10.Δ.100 +
10.Δ.101

2ΚΓ10 Απουσία συντονισμού από τις (κρατικές – δημοτικές) θεσμικές αρχές – ανυπαρξία πολιτιστικού οράματος

3.Δ.34 + 3.Δ.36 + 3.Δ.37 + 3.Δ.38 + 3.Δ.41 + 3.Δ.42 + 3.Δ.73 + 4.Δ.25 + 7.Δ.41 + 7.Δ.46 + 7.Δ.48
+ 7.Δ.51 + 7.Δ.70 + 7.Δ.71 + 7.Δ.72 + 7.Δ.73 + 8.Δ.43 + 8.Δ.50 + 8.Δ.51 + 8.Δ.55 + 8.Δ.56 + 8.Δ.69
+ 8.Δ.81 + 8.Δ.82 + 9.Δ.38 + 9.Δ.45 + 9.Δ.47 + 9.Δ.87 + 9.Δ.96 + 9.Δ.97 + 10.Δ.109 + 11.Δ.23 +
11.Δ.28 + 11.Δ.46 + 12.Δ.7 + 12.Δ.31

2ΚΓ11 Έντονη παρουσία συλλόγων παραδοσιακού χορού – 2^ο πεδίο κοινωνικής συμφιλίωσης – κυριαρχία του λαϊκού

7.Δ.89 + 7.Δ.90 + 7.Δ.91 + 7.Δ.103 + 7.Δ.104 + 7.Δ.105 + 7.Δ.106 + 7.Δ.107 + 7.Δ.108 + 7.Δ.109 +
7.Δ.110 + 10.Δ.113 + 10.Δ.114 + 12.Δ.44

2ΚΓ12 Καχυποψία πολιτών για τη λειτουργία των δημοτικών θεσμών

4.Δ.69 + 4.Δ.107 + 4.Δ.139 + 7.Δ.41 + 9.Δ.88 + 9.Δ.90 + 9.Δ.92 + 9.Δ.93 + 10.Δ.79 + 11.Δ.23 +
11.Δ.24 + 11.Δ.25 + 11.Δ.26 + 11.Δ.33 + 11.Δ.35 + 11.Δ.36 + 11.Δ.39 + 11.Δ.40

2ΚΓ14 Απουσία δημόσιων χώρων συνάντησης – διασκέδασης - δημιουργίας

6.Δ.5 + 8.Δ.8 + 9.Δ.18 + 9.Δ.21 + 10.Δ.9 + 10.Δ.10 + 10.Δ.11 + 10.Δ.12 + 10.Δ.13 + 10.Δ.74 + 10.Δ.83 + 10.Δ.84 + 10.Δ.88

2ΚΓ15 Παρέμβαση πολιτών στη λειτουργία της δημόσιας εκπαίδευσης – ιδιωτικό στο δημόσιο

4.Δ.103 + 4.Δ.104 + 4.Δ.105 + 4.Δ.107 + 4.Δ.109

2ΚΓ16 Απουσία διαλεκτικής στάσης και ενδιαφέροντος για συμμετοχικότητα - ατομικότητα

10.Δ.47 + 10.Δ.48 + 10.Δ.49 + 10.Δ.58 + 10.Δ.180 + 10.Δ.181 + 10.Δ.182 + 10.Δ.183 + 10.Δ.197 + 10.Δ.198 + 10.Δ.220

2ΚΓ17 Οικονομική και οικιστική κυριαρχία – επιβολή οικιστικής ανοικοδόμησης

5.Δ.68 + 7.Δ.23 + 7.Δ.24 + 7.Δ.25 + 9.Δ.43 + 10.Δ.63 + 10.Δ.64 + 10.Δ.65

2ΚΓ18 Θετική αποτίμηση λειτουργίας ΚΑΠΗ (τοπικά και ευρύτερα)

10.Δ.110 + 10.Δ.111 + 13.Δ.52

2ΚΓ19 Ανάγκη για συμμετοχική κοινωνικο-πολιτισμική λειτουργία – ανυπαρξία πεδίου

9.Δ.83 + 9.Δ.84 + 9.Δ.85 + 10.Δ.13 + 10.Δ.14 + 10.Δ.15 + 10.Δ.17 + 10.Δ.18 + 10.Δ.21 + 10.Δ.22 + 10.Δ.23 + 10.Δ.24 + 10.Δ.25 + 10.Δ.30 + 10.Δ.32 + 10.Δ.34 + 10.Δ.39 + 10.Δ.45 + 10.Δ.46

2ΚΓ20 Κουλτούρα καταστροφής και βανδαλισμού του δημόσιου χώρου

11.Δ.32 + 11.Δ.43 + 11.Δ.56

2ΚΓ21 Άτυπη ονοματοδοσία τοπικής πλατείας σε «Ιόλα» λόγω δωρεάς – επιδεικτική άρνηση τοπικών αρχών για επίσημη ονοματοδοσία

9.Δ.28 + 9.Δ.29 + 9.Δ.30 + 9.Δ.31 + 10.Δ.102 + 10.Δ.103 + 10.Δ.104 + 10.Δ.105 + 10.Δ.106

Κοινωνικά Φαινόμενα Εφαρμογής 2

1. **2.ΚΦ.1 (2ΚΓ1 + 2ΚΓ2 + 2ΚΓ5 + 2ΚΓ6)** Δημιουργείται σε κάποιες περιπτώσεις ευνοϊκό περιβάλλον ανάπτυξης δικτύων συνεργασίας μεταξύ άτυπων και θεσμικών κοινωνικών οντοτήτων με πολιτιστική κατεύθυνση. Βασικός μοχλός αυτής της σύγκλισης η δημόσια εκπαιδευτική λειτουργία (1^ο πεδίο κοινωνικής συμφιλίωσης), με την οποία οι παραγόμενες πολιτιστικές οντότητες αναπτύσσουν ανταγωνισμό – από το δημόσιο κοινωνικό στο ιδιωτικό πατερναλιστικό.
2. **2.ΚΦ.2 (2ΚΓ3α + 2ΚΓ3β + 2ΚΓ3γ + 2ΚΓ7 + 2ΚΓ9 + 2ΚΓ10 + 2ΚΓ12 + 2ΚΓ15 + 2ΚΓ16 + 2ΚΓ17 2ΚΓ20)** Η κυριαρχία του οικονομικού – οικιστικού μοντέλου με τον ερχομό της νέας κοινότητας, επιβάλλουν ένα μοντέλο ιδιότητας, που διαχέεται στις κοινωνικές και πολιτιστικές λειτουργίες της κοινότητας – κυριαρχία του ατομικού.
3. **2.ΚΦ.3 (2ΚΓ1 + 2ΚΓ2 + 2ΚΓ5 + 2ΚΓ6 + 2ΚΓ8 + 2ΚΓ9 + 2ΚΓ10 + 2ΚΓ12)** Η απουσία πολιτιστικού οράματος και οργάνωσης από τις τοπικές αρχές, ευνοούν ατομικές πρωτοβουλίες που επιχειρούν να υποκαταστήσουν το κενό, μέσα από τις οποίες προκύπτουν ενδιαφέρουσες προτάσεις και νέες συλλογικές εμπειρίες – από το ιδιωτικό στο δημόσιο.

4. 2.ΚΦ.4 (2ΚΓ2 + 2ΚΓ3α + 2ΚΓ3β + 2ΚΓ7 + 2ΚΓ9 + 2ΚΓ10 + 2ΚΓ14 + 2ΚΓ15 + 2ΚΓ16)

Η συντηρητική στάση και αναφορά της κοινότητας, η εντατική πατερναλιστική εκπαιδευτική κατεύθυνση των πολιτιστικών και κοινωνικών πρωτοβουλιών και η απουσία ενός στρατηγικού σχεδιασμού προσανατολισμένου στις ανάγκες των νέων, τους οδηγεί στην άρνηση συμμετοχής, στην τάση αποκλεισμού και εξόδου από το κοινωνικό γίνεσθαι και καθιστά τις πρωτοβουλίες αυτοαναφορικές και στοχευμένες μόνο σε ανήλικες και μέσες ηλικιακές κατηγορίες του πληθυσμού – διαγενεακό χάσμα.

Ανάλυση - Εφαρμογή 3.

(κωδ. 3) κοινωνική στάση νέων της κοινότητας – διαχρονικά.

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ1: «έχω την αίσθηση ότι τα παιδιά, αυτή η γενιά κάτι άλλο θέλει. Η κάπως αλλιώς... το θέλει.»

Σ1: «σίγουρα υπάρχει και πολύ έντονος ο φόβος από τους γονείς, δηλαδή, ε... υπάρχουνε παιδιά, που μου λέει η κόρη μου ότι, αυτούς δε τους αφήνουνε να βγούνε.»

Σ2: «λέμε ότι ε.. η γειτονιά είναι πολύ λίγη για να τους κρατήσει για να μπορέσει να τους δώσει όσα θα πρεπε σε ένα παιδί και σε έναν έφηβο.»

Σ2: «δε θα με πείραζε να... ούτε να πήγαινε, ε αλλά να μου το λεγε ας πούμε και αν μπορούσαν να δημιουργήσουν κάτι που όμως να μην ενείχε την καταστροφή.»

Σ3: «σε σχέση με το πως αντιμετωπίζουμε.. τα παιδιά, τους εφήβους, τι δυνατότητες τους δίνουμε για να ασχοληθούμε με την τέχνη και να εκφραστούνε, ποιοι είναι οι χώροι που μπορούνε να παρουσιάζουν τη δημιουργικότητά τους, αυτό δεν είναι συντονισμένο.»

Σ3: «... νομίζω πως θα έπρεπε, το πρώτο πράγμα πρέπει να μπει μέσα σε αυτό το χώρο, είναι τα παιδιά.»

Σ3: «το καλύτερο και το πιο πρωτοποριακό σήμερα δε θα το φέρει κανείς από εμάς, θα το φέρουν τα παιδιά.»

Σ. 8: «Πολύ αραιοκατοικημένη, με τα ποδήλατα γυρνάγαμε πολύ άνετα, πολύ ήσυχα γενικότερα.»

Σ. 9: «Υπάρχει μία αλλαγή.. έχει ξεκινήσει από τη δικιά μας την εποχή, μετατρέπουμε τη διασκέδαση των παιδιών σε μάθημα.»

Σ.9: «το παιδί στερείται τη χαρά του παιδιού, του... του παιχνιδιού.»

Σ. 9: «Έτσι, ζουν κατ' αρχάς βιώνουν την παραβατικότητα... και απολαμβάνουν απολαμβάνουνε την ασυλία της παραβατικότητας. Γιατί δεν είναι μια παραβατικότητα που μπορεί να τους πιάσει και κάποιος. Ελεύθεροι να σπάσουν να κάνουν ότι θέλουν, ποιός θα τους μάθει. Κανένας δε θα τους μάθει.»

Σ. 12: «... η διαφορά με το σήμερα, σίγουρα, τα παιδιά για παράδειγμα, εμείς, ήμασταν μια παρέα παιδιών, που το καλοκαίρι ήμασταν μια αγέλη... ας πούμε, δέκα πέντε ως τριάντα άτομα ανάλογα πόσο βρισκόμασταν, είναι και δεκαετία '80, δεν έχει και τίποτα άλλο να κάνεις στην Αγία Παρασκευή.»

Σ14.: «δηλαδή, νομίζω ότι οι έφηβοι, δύσκολα θα μπουνε σε μια διαδικασία, σε μια κατάσταση που

Με σκόλια [MOU76]: (1.Δ.31) αναγνώριση άγνοιας για τις προσδοκίες των νέων – διαγενεακό χάσμα

Με σκόλια [MOU77]: (1.Δ.36) ο φόβος των γονέων ως αιτία μη σύναψης κ. δεσμών – φόβος, ανασφάλεια, έννοια του ξένου

Με σκόλια [MOU78]: (2.Δ.20) αναγνώριση αδυναμίας της γειτονιάς να καλύψει τις ανάγκες ενός νέου – κοινωνικοπολιτισμικό κεφάλαιο τόπου

Με σκόλια [MOU79]: (2.Δ.44) γονεϊκή στάση για πιθανή δημιουργία γκράφιτι των νέων – αποφυγή καταστροφής και έλεγχος

Με σκόλια [MOU80]: (3.Δ.39) αναγνώριση των νέων ως υποκείμενα – απουσία έννοιας για αυτό από τους θεσμούς – παραδοσιακό θεσμικό καθεστώς

Με σκόλια [MOU81]: (3.Δ.71) ανάδειξη του ρόλου των νέων στη χρήση και λειτουργία του ακινήτου – σύγχρονη προσέγγιση - νεωτερικότητα

Με σκόλια [MOU82]: (3.Δ.75) έμμεση δήλωση αποτυχίας των προηγούμενων γενεών – προσέγγιση της νεότητας ως λύσης

Με σκόλια [MOU83]: (6.Δ.7) – ελεύθερη κίνηση νέων – ποδήλατο και ελευθερία – παραδοσιακό κοινωνικό καθεστώς, ανεμελιά

Με σκόλια [MOU84]: (7.Δ.125) – μετασηματισμός έκφρασης νέων σε εκπαίδευση – παραδοσιακό πατερναλιστικό καθεστώς – πεδίο κοινωνικής συμφιλίωσης

Με σκόλια [MOU85]: (7.Δ.128) – απουσία δημόσιου χώρου έκφρασης – μετασηματισμός έκφρασης σε εκπαίδευση - έλλειψη παιχνιδιού – πατερναλιστικό παραδοσιακό καθεστώς

Με σκόλια [MOU86]: (7.Δ.132 –κατάληξη νέων σε παραβατικές συμπεριφορές – ασυλία συμπεριφορών – έννοια νομιμότητας, ευταξίας – πατερναλιστικός έλεγχος και εμφάνιση της ποινής στους νέους

Με σκόλια [MOU87]: (9.Δ.18) ελευθερία κίνησης και απουσία ερεθισμάτων νέων το '80 – λαϊκό παραδοσιακό στον τόπο

έχουν ήδη φτιάξει κάποιος άλλοι γι' αυτούς.»

Σ. 13: «Εντάξει, εγώ έζησα.. ήμουν τυχερός γιατί έζησα... ε τους χωματόδρομους εδώ, τις αλάνες, ε... τις γειτονιές...»

Σ. 14: «Νομίζω ότι... οι εναλλακτικές δεν είναι πολλές. Για ένα παιδί... νέο έφηβο ας πούμε ξέρω γω, δεν είναι πολλές οι, δηλαδή αν δεν κινηθεί ο ίδιος ο... ο γονέας μαζί με άλλους γονείς να κάνουνε κάτι.»

Σ. 14: «Ναι, ναι, σε εκείνη τη φάση ας πούμε εμείς μπορεί και να μπαίναμε και σε άλλους χώρους ας πούμε μικροί, μπορεί να μπαίναμε, ας πούμε μπαίναμε στο σχολείο βράδυ, για παράδειγμα, κάναμε διάφορα τρελά πράγματα ας πούμε και παρεμβατικά κιόλας με μια ομάδα που είχαμε.»

Σ.16: «Να σου πω, αυτό που μπορώ να πω, το άλλο που μου είχε κάνει εντύπωση είναι ότι είναι τα παιδιά, εκεί που πηδάγανε για να έρθουνε κρυφά, τους λέγαμε ελάτε μέσα από την πόρτα να μπειτε κανονικά πλέον, μπορείτε και μπαίνανε όλοι, βέβαια μας κατακλέψανε, ε...»

Σ.16: «Ρε φίλε τα παιδιά είχαν φρικάρει, δε θα το ξεχάσω, ήταν κάτι τρεις που λέγαμε αλητεία, οπότε γυρνάω και τους λέω ρε στο σπίτι σου θα θελεις να μπω εγώ και να το κάνω; Και λένε δηλαδή σπίτι ήταν αυτό; Λέω ναι. Ρε και είχαν παγώσει δε το καταλαβαίνανε.»

Σ.17: «αυτή ήταν η εικόνα της νεολαίας αν θες του Κοντοπεύκου, δεν ήταν πολύ καλή.»

Σ.17: «Αν αποκτήσει ζωή, ενδεχομένως, αλλά στην παρούσα κατάσταση όχι, για κανέναν λόγο. δηλαδή είναι αυτό, δηλαδή θα μπουέ οι πιτσιρικάδες να πουν ότι μπήκαμε μέσα, ότι ξέρεις πήραμε μια πέτρα από κάτω, κάναμε ένα τάγκ στον τοίχο, μέχρι εκεί, μέχρι εκεί, ναι. Να σπάσουμε τίποτα, να πούμε ότι κάτι κάνουμε.»

Σ.18: «τα γόνάτα μας μες τα αίματα που παίζαμε και τρέχαμε στους δρόμους.»

Σ.18: «Ε ναι, ναι, τώρα πιστεύω πως ναι, ότι είναι πιο ανοιχτοί οι άνθρωποι δηλαδή οι νέες γενιές δείχνουν ότι θα μπορέσουν να το αντέξουν αυτό και να ενταχτούν σε αυτό και να το μελετήσουν. Και να το συζητήσουν ίσως, ακόμα κι αν δε το καταλαβαίνουν δηλαδή.»

Κοινωνικά γεγονότα Εφαρμογής 3

3ΚΓ1 Τάση εγκατάλειψης της κοινότητας από τους νέους

2.Δ.20 + 1.Δ.17 + 1.Δ.18 +

3ΚΓ2 Αδυναμίας σύνδεσης παλιότερων γενεών με τους νέους

2.Δ.21 + 1.Δ.21 + 1.Δ.28 + 1.Δ.29 + 1.Δ.31 + 3.Δ.49 + 3.Δ.52 + 3.Δ.74 +

3ΚΓ3 Ανάγκη ελέγχου των νέων από τις μεγαλύτερες γενιές, κυρίως μέσα από την εντατικοποίηση της εκπαίδευσης – απόρριψη γενιάς μεταπολίτευσης

2.Δ.43 + 2.Δ.44 + 1.Δ.28 + 1.Δ.36 + 1.Δ.46 + 6.Δ.51 + 6.Δ.52 + 6.Δ.53 + 6.Δ.54 + 7.Δ.125 + 10.Δ.41 + 10.Δ.42 + 11.Δ.30 + 11.Δ.31 + 11.Δ.60 + 11.Δ.63 + 13.Δ.41 + 13.Δ.45

3ΚΓ4 Εντατικοποίηση εκπαιδευτικής διαδικασίας – απουσία παιχνιδιού και διασκέδασης

Με σχόλια [MOU88]: (10.Δ.42) – ανάγκη για αυτόνομη δημιουργία από τους νέους – ν-ομαδικότητα και αυτονομία

Με σχόλια [MOU89]: (10.Δ.61) – νοσταλγικός εαυτός παλιάς λαϊκής κοινότητας

Με σχόλια [MOU90]: (10.Δ.85) – λιγοστές εναλλακτικές για έκφραση, συνύπαρξη – πατερναλιστικός έλεγχος νεανικής ζωής στον τόπο

Με σχόλια [MOU91]: (10.Δ.155) – γνωριμία με ύπαρξη Ιόλα μέσω βίλας στην εφηβεία – παράνομη είσοδος σε πολλούς δημόσιους χώρους – διέξοδος νέων από έλεγχο - νομαδικότητα

Με σχόλια [MOU92]: (10.Δ.156) – η παρανομία ως τρόπος διεξόδου από τον έλεγχο – ηρωσοποίηση νέων

Με σχόλια [MOU93]: (11.Δ.29) – άνοιγμα χώρου στην κοινότητα, σπάσιμο στεγανού, αλλά και κλοπές μικροεξπλισμού – οι ημινεωτερικές πρακτικές παραμένουν

Με σχόλια [MOU94]: (11.Δ.62) – δυσκολία κατανόησης νέων για τη σημασία του τόπου – επιμονή σε ημινεωτερικές πρακτικές καταστροφής

Με σχόλια [MOU95]: (12.Δ.27) – κακόφημη η λαϊκή παλιά κοινότητα – εμφάνιση ταξικών αλλά και κοινωνικών στερεοτύπων και διαχωρισμού μέσα στην κοινότητα – ατελής συγκρότηση κοινωνικού εαυτού

Με σχόλια [MOU96]: (12.Δ.37) – επιφυλακτικότητα για την αξιοποίηση, απόρριψη της τωρινής χρήσης από τους νέους

Με σχόλια [MOU97]: (13.Δ.12) – παιχνίδι στο δημόσιο χώρο, απουσία φόβου

Με σχόλια [MOU98]: (13.Δ.45) – εκτίμηση συμμετέχουσας για δυναμική ανοιχτότητας στη σύγχρονη τέχνη από τους σημερινούς νέους

1.Δ.21 + 1.Δ.22 + 1.Δ.24 + 7.Δ.125 + 7.Δ.126 + 7.Δ.127 + 7.Δ.128 + 9.Δ.26 + 10.Δ.86 + 10.Δ.89 + 10.Δ.91 + 10.Δ.92

3ΚΓ5 Τάση νέων κοινότητας προς ακραίες συντηρητικές αντιλήψεις

1.Δ.32 + 1.Δ.33 +

3ΚΓ6 Τάση νέων για τα ψηφιακά κοινωνικά δίκτυα

1.Δ.22 + 1.Δ.34 + 1.Δ.35

3ΚΓ7 Μνήμες ανέμελου παιχνιδιού σε αλάνες – δημόσιος χώρος – ελευθερία κίνησης – αποφυγή ελέγχου

6.Δ.5 + 6.Δ.7 + 8.Δ.4 + 8.Δ.8 + 9.Δ.18 + 9.Δ.28 + 10.Δ.54 + 10.Δ.61 + 10.Δ.62 + 10.Δ.89 + 10.Δ.98 + 10.Δ.99 + 10.Δ.108 + 13.Δ.12

3ΚΓ8 Τάση νέων για παραβατικότητα και καταστροφές – είσοδος στη βίλα Ιόλα

6.Δ.40 + 6.Δ.41 + 6.Δ.5 + 6.Δ.52 + 6.Δ.53 + 6.Δ.54 + 7.Δ.129 + 7.Δ.130 + 7.Δ.131 + 7.Δ.132 + 9.Δ.66 + 9.Δ.67 + 9.Δ.68 + 10.Δ.94 + 10.Δ.153 + 10.Δ.154 + 10.Δ.155 + 10.Δ.156 + 10.Δ.157 + 10.Δ.178 + 10.Δ.179 + 11.Δ.29 + 11.Δ.30 + 11.Δ.32 + 11.Δ.43 + 11.Δ.62 + 12.Δ.26 + 12.Δ.27 + 12.Δ.37

3ΚΓ9 Ελάχιστες δημιουργικές εναλλακτικές για τους νέους στην κοινότητα

4.Δ.26 + 4.Δ.29 + 4.Δ.31 + 10.Δ.85 + 10.Δ.86 + 10.Δ.93 + 10.Δ.107

3ΚΓ10 Οι νέοι αποφεύγουν να εμπλακούν ενεργά - ανάγκη ενεργοποίησής τους

2.Δ.21 + 1.Δ.30 + 3.Δ.39 + 3.Δ.62 + 3.Δ.64 + 3.Δ.74 + 3.Δ.75

Κοινωνικά φαινόμενα εφαρμογής 3

1. **3.ΚΦ.1 (3ΚΓ1 + 3ΚΓ2 + 3ΚΓ3 + 3ΚΓ4 + 3ΚΓ9 + 3ΚΓ10)** Η αδυναμία επικοινωνίας μεταξύ των γενεών της κοινότητας σε συνδυασμό με τις τάσεις ελέγχου και επιβολής ενός μοντέλου συνεχούς και εντατικοποιημένης εκπαιδευτικής διαδικασίας, είναι πιθανό να οδηγούν τους νέους στην τάση εγκατάλειψης και μη συμμετοχής στην κοινότητα και πιθανά ευνοούν συντηρητικές και ακραίες πολιτικές στάσεις και τις πρακτικές βανδαλισμού των νέων.

2. **2.ΚΦ.3 (3ΚΓ2 + 3ΚΓ3 + 3ΚΓ4 + 3ΚΓ6 + 3ΚΓ9 + 3ΚΓ10)** Εσωστρέφεια των νέων και κοινωνική διαφυγή τους στα ψηφιακά κοινωνικά δίκτυα και τον νεοσυντηρητισμό, ως αποτέλεσμα της συμπίεσης των αναγκών και του χρόνου τους.

Ανάλυση - Εφαρμογή 4.

(κωδ. 4) σχέσεις – στάσεις κοινότητας με τη βίλα Ιόλα

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ1: «Αλλά ότι.. από κατοίκους της περιοχής ακούγεται, ε... το ενδιαφέρον υπάρχει το ενδιαφέρον να είναι ένας χώρος που θα είναι προσβάσιμος.»

Με σκόλια [ΜΟΥ99]: (1.Δ.43) ανάγκη κατοίκων για πρόσβαση στο ακίνητο

Σ2: «Ναι, κάπως, μάλλον από τους ντόπιους να πω έτσι που θυμούνται, που έχουν εικόνες, και από τον ίδιο τον Ιόλα, αλλά και από τους α... απ' όλους αυτούς που... έρχονταν ας πούμε στο σπίτι του.»

Σ3: «το γιατί λεγόταν Παράδεισος, δηλαδή δεν ήξερα από παιδί ότι λεγόταν Παράδεισος γιατί ο Ιόλας είχε επιλέξει να ζει εδώ κι αυτά, δεν υπήρχε αυτή η αφήγηση εδώ πουθενά, ούτε στο σχολείο, ούτε στο σπίτι ούτε πουθενά.»

Σ3: «δηλαδή είναι ένα ακίνητο που έχει αμφιλεγόμενη ιστορία, έχει σημεία σύγκρουσης, τα οποία για να μπορέσει να αφομοιωθεί από την κοινότητα και να αξιοποιηθεί, και η κοινότητα να μπορέσει να το προσεγγίσει και να το αποδεχτεί.»

Σ. 4: «Κι όταν μπήκα στο σπίτι έμεινα έκθαμβη. Τα έργα τα οποία είχε... εμείς δε τα είχαμε δει ούτε σε χρωμοτυπίες δεν υπήρχαν, ούτε καν στη σχολή καλών τεχνών.»

Σ. 4: «η μία μάλλον πούλησε το μερίδιο της σε έναν εργολάβο, ο οποίος θεώρησε καλό να στήσει μία .. ταμπέλα μπροστά, ανέγερση πολυτελών πολυκατοικιών.»

Σ. 4: «Όταν μπήκαμε μέσα στην αυλή, βάλαμε τα κλάματα και οι δύο. Ήταν διάσπαρτη από κάδρα έργων, από κομμάτια έργων, στα κάδρα των έργων είχαν κόψει με.. ζυράφι το έργο και κάποια υπήρχαν κουρέλια, το είχαν κουρελιάσει το έργο, είχε, το είχαν καταστρέψει.»

Σ. 4: «Λοιπόν, νομίζω ότι ήταν την άνοιξη του '98 όταν το εργαστήριο τέχνης του δήμου φέρνει το θέμα στο προσκήνιο, διοργανώνει με τη συμμετοχή καλλιτεχνών, δημοτικών αρχών και κοινού, μια... ένα απόγευμα, όπου, απ' όπου προκύπτει μια επιτροπή, με σκοπό την προστασία του χώρου, από την οικοδομική εκμετάλλευση.»

Σ. 4: «Ο πανέξυπνος ο Βασιλάκης, συνεννοήθηκε με τον... εργολάβο. Ο εργολάβος έβαλε ένα συνεργείο ε... Αλβανών, οι Αλβανοί θεώρησαν ότι το... σινιάλο του Τάκι, είχε ένα σινιάλο μεγάλο του Τάκι, ότι ήταν παλιοσίδερα, το κόψαν κομματάκια, το πουλήσαν για παλιοσίδερα, κάποια πετάζαν, έχω κι ένα κομμάτι που μάζεψα από κάτω να διασώσω ένα κομματάκι από αυτό.»

Σ. 7: «Ναι... κοίταξε. Αυτό που είπε ο (όνομα συμμετέχοντα 5) είχε το εξής ενδιαφέρον, ότι ξεκινάει μια... διαδικασία τυμβωρυχίας, δηλαδή, ένα εγκαταλελειμμένο σπίτι, ενός πολύ σημαντικού ανθρώπου, με εμβληματική προσωπικότητα για τις.. για την τέχνη, έτσι, το οποίο έχει από πίσω, ένα, ένα τεράστιο φορτίο ήχων του παρελθόντος για το τι συνέβη, τι έγινε, η πτώση, η άνοδος, η... τα πάρτι και όλο αυτό είναι είναι και κάπως σέξι, δηλαδή, έτσι, δηλαδή με την έννοια ότι είναι ελκυστικό.»

Σ. 6: «Είναι σαν προέκταση, σαν προέκταση του κήπου τους δηλαδή κάτι.»

Σ. 5: «Ως σκληρά ιδιωτικό τώρα το αντιμετωπίζει νομίζω. αλλά αυτό είναι, ξέρεις είναι, ψυχολογία της του μικροαστισμού ας πούμε. Δηλαδή αλλά γενικά ως... ως προάσπιση της ιδιωτικότητας, δηλαδή η ιδιοκτησία στην Ελλάδα είναι πολύ σημαντικό πράγμα.»

Σ. 7: «Και νομίζω το δημόσιο αρχίζει, αρχίζει να γίνεται τα σκισίματα και οι ρωγμές μετά το θάνατό του μετά την λεηλασία, όπου ξαφνικά αρχίζουν οι ρωγμές κι αρχίζουν και μπουκάρουν σιγά σιγά...»

Με σχόλια [MOU100]: (2.Δ.32) σύνδεση της προφορικής ιστορίας με τους κατοίκους και τα βιώματά τους στο χώρο

Με σχόλια [MOU101]: (3.Δ.5) σύνδεση τοπωνυμίου με το ακίνητο και τον Ιόλα – αποφυγή της κοινότητας στην αναπαραγωγή της προέλευσης του τοπωνυμίου – ένδειξη στίγματος, και ετικέτας

Με σχόλια [MOU102]: (3.Δ.68) ανάδειξη προβληματικών στη σχέση ακινήτου και κοινότητας – σύνδεση τόπου με στερεότυπα – αρνητικό κοινωνικοπολιτισμικό κεφάλαιο

Με σχόλια [F103]: (4.Δ.14) – σύγκριση με ΓΚ ΑΣΚΤ και εποχής - Θαυμασμός

Με σχόλια [F104]: (4.Δ.34) – εισβολή αντιπαροχής παρά τον χαρακτηρισμό του ακινήτου – κυριαρχία οικονομικού κεφαλαίου

Με σχόλια [F105]: (4.Δ.39) – συναίσθημα επισκεπτών χώρου για τη λεηλασία των έργων – ταυτοποίηση εισόδου οικείου και κατοίκων

Με σχόλια [F106]: (4.Δ.40) - Περιγραφή λεηλατημένου χώρου το 97

Με σχόλια [F107]: (4.Δ.49) - Σύσταση επιτροπής κατοίκων το 98 – ενάντια στην οικοπεδοποίηση – κυριαρχία οικονομικού έναντι πολιτισμικού κεφάλαιο κοινότητας

Με σχόλια [F108]: (4.Δ.α3) – εξωραϊστική θεσμική διαχείριση κτήματος – καταστροφή χλωρίδας και έργου τέχνης

Με σχόλια [MOU109]: (5.Δ.20) – είσοδος καλλιτεχνικής ομάδας στη βίλα – τυμβωρυχία - παράνομα

Με σχόλια [MOU110]: (5.Δ.21) – αναγνώριση σημασία και ιστορικότητας Ιόλα και τόπου – σύνδεσή τους

Με σχόλια [MOU111]: (5.Δ.120) – εκτίμηση για μικροαστική διαχείριση χώρου – εισβολή πολιτισμικού αποτυπώματος – ιδιωτικό στο δημόσιο – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU112]: (5.Δ.156) – στάση κοινότητας με ιδιωτικά κριτήρια για τη βίλα – ιδιοκτησία – μικροαστισμός – στένεμα εκποσίματος

Με σχόλια [MOU113]: (5.Δ.157) – άνοιγμα ρωγμών στο κέλυφος – εισβολή όλων και λεηλασία σώματος (βίλας) Ιόλα

Σ. 5: «Καλά τα έχουμε πάρει εμείς τα άλλα. (γελάει) Τα έχουμε στο Λαύριο.»

Σ.8: «και μάλιστα είχε έρθει αυτός ο... τύπος και φασαρία... βέβαια, ήτανε... τραβεστί θα έλεγα... ο άνθρωπος που ήρθε εκεί και φώναζε και μου τον σκοτώσατε και μου τον κάνατε και μου τον ράνατε, διάφορα τέτοια, μου 'χε μείνει έντονα γιατί ήτανε... στις αρχές όταν είχε πρώτο.. γίνει αυτό, αυτό, αλλά γενικά σαν άτομο ήτανε μια χαρά.»

Σ. 8: «Εγώ μια φορά είχα εικόνα μιας τέτοιας στιγμής, ε... πρέπει να ήτανε μόλις είχαμε πρωτομπει στο σπίτι, το '77 κάπου εκεί πέρα, και... θα ερχόταν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, και μάλιστα εντάξει εμείς, ερχόταν ερχόντουσαν λιμουζίνες χαμός αυτά, κάποια στιγμή λοιπόν που ήτανε να έρθει ο πρόεδρος της Δημοκρατία, οι αστυνομία μας έλεγε μπίτε μέσα στα... σπίτια, που είμασταν στο μπαλκόνι μας ας πούμε...»

Σ. 8: «Ναι, ναι. Κοίτα να δεις, τώρα ε... μετά το θάνατο ή λίγες μέρες πριν το θάνατο, προσωπική μου μαρτυρία, ε... μπήκανε μέσα φορτηγά, έτσι; που δεν μπήκανε... παράνομα, έτσι, είχανε κλειδιά και μπήκανε και φορτώνανε... δηλαδή για δυο μέρες, φεύγανε πράγματα.»

Σ.9: «...αυτοί που όφειλαν να προφυλάσσουν την... βίλα, δεν την προφύλαζαν και η βίλα υπέστη λεηλασίες, εμπρησμούς, βανδαλισμούς... και ένα σωρό πράγματα που συνιστούσαν καταστροφή αυτού που υπήρχε.»

Σ.9: «Το 1997, το δημοτικό συμβούλιο της Αγίας Παρασκευής, με την 264/97 απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, αποφασίστηκε η τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου Αγίας Παρασκευής στο οικοδομικό τετράγωνο 278, με χαρακτηρισμό του τμήματός του ως κέντρο πολιτιστικών δραστηριοτήτων. ... τον Απρίλιο του 2001, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για την αναγκαστική απαλλοτρίωση.»

Σ. 9: «Οι κάτοικοι βέβαια όχι βάζοντας τα χρήματα, αλλά ενεργώντας σαν σφήκες, να τσιμπάνε και να διεγείρουν όλους αυτούς που θα έπρεπε να το κάνουν, κι έρχεται ο δήμος πια που υποκαθιστά την ευθύνη της πολιτείας να κάνει κάτι τέτοιο, και ολοκληρώνει αυτή τη διαδικασία.»

Σ. 12: «δεν ήταν κι ένας χώρος ανοιχτός, δηλαδή, αυτός ο χώρος δεν άνοιγε, δε βγήκε ποτέ ο Ιόλας να μας καλέσει να πάμε μέσα, δεν... θυμάμαι να έχει κάνει κάποια εκδήλωση, για...»

Σ. 12: «δεν είχε εικόνα και ενδιαφέρον η κοινότητα... να πείσει τον Ιόλα να ανοίξει κι αυτός κάτι. Και... η αίσθησή μου ήταν πάντοτε ότι κι ο δήμος... δεν πολύ ενδιαφερόταν.»

Σ.10: «Ε... αυτό είχε τρομερό ενδιαφέρον. Σε πρώτη φάση εντάξει ήταν αυτό, η εξερεύνηση να λυθεί δηλαδή αυτό το μυστήριο, οπότε η πρώτες φορές ήταν απλώς μια... περιήγηση έτσι να μπορούμε μέσα, να δούμε τι γίνεται, ε... μιλάμε για πολύ μεγάλο κτίριο, δε θυμάμαι πόσες αίθουσες, οπότε και κάτι... κελάρια πατάρια όλα αυτά ήταν... λες και είμαστε σε ταινία ας πούμε, το ζούσαμε κάπως έτσι ήμασταν και παιδιά, ε το εξερευνούσαμε... είχε τύχει να συναντήσουμε και ανθρώπους μέσα, δηλαδή ήταν... τελοσπάντων. Ε... και μετά κατά βάση πηγαίναμε για να, το βλέπουμε, αυτό ήτανε...»

Σ. 11: «Τώρα πάντως πρακτικά, αυτό που βλέπουμε, δηλαδή η εικόνα που... η χειροπιαστή εικόνα είναι

Με σχόλια [MOU114]: (5.Δ.295) – παραδοχή αρπαγής αντικειμένων από βίλα κατά την έρευνα πεδίου

Με σχόλια [MOU115]: (6.Δ.20) – σύνδεση στερεότυπου για Ιόλα, με τραγικό τέλος του – σύνδεση τέλους Ιόλα με σεξουαλική κατέυθυνση και οικείου

Με σχόλια [MOU116]: (6.Δ.21) – δυο διαφορετικοί κόσμοι – κινήσεις κυριαρχίας αρχών στη γειτονιά με αφορμή την ασφάλεια – ημινεωτερικές πατερναλιστικές πρακτικές

Με σχόλια [MOU117]: (6.Δ.29) – συντονισμένη αρπαγή έργων τέχνης με φορτηγά – γύψισμο μουσείου – ημινεωτερικές πρακτικές νεοπολιτισμού

Με σχόλια [MOU118]: (7.Δ.1) – απραξία και ανοχή θεσμικών, εγκατάλειψη βεβήλωση βίλας

Με σχόλια [MOU119]: (7.Δ.2) – χαρακτηρισμός ΟΤ ως χώρος πολιτιστικών δραστηριοτήτων – πρώτο θεσμικό φράγμα από Δ.Σ.

Με σχόλια [MOU120]: (7.Δ.7) – απόφαση δήμου για αναγκαστική απαλλοτρίωση το '01 – δεύτερο θεσμικό φράγμα από Δ.Σ.

Με σχόλια [MOU121]: (7.Δ.51) – αφύπνιση αιτήματος, διαρκής ενόχληση θεσμών από μέρος της κοινότητας

Με σχόλια [MOU122]: (9.Δ.35) – απομόνωση βίλας από την κοινότητα – ελιτισμός και εστέτ ιδιοσυγκρασία Ιόλα – σύγκρουση κοινωνικών καθεστώτων

Με σχόλια [MOU123]: (9.Δ.37) – απουσία επαφής κοινότητας με Ιόλα- πιθανότητα λειτουργίας στερεοτύπου – σύγκρουση κοινωνικών καθεστώτων

Με σχόλια [MOU124]: (9.Δ.38) – απουσία πολιτισμικού οράματος από Δήμο - πιθανότητα λειτουργίας στερεοτύπου

Με σχόλια [MOU125]: (8.Δ.23) – έντονο ενδιαφέρον για εξερεύνηση χώρου από νέους – εσωτερικό κίνητρο

Με σχόλια [MOU126]: (8.Δ.24) – συνάντηση με παραβατικούς στη βίλα – μετασχηματισμός πολιτισμικού τραύματος σε κοινωνικό

Με σχόλια [MOU127]: (8.Δ.25) – το γκράφιτι ως μέσο έκφρασης – νομαδικότητα νέων

το αστικό, δηλαδή βλέπουμε απλά μια βίλα, ενώ όλο αυτό το... υπόλοιπο που απλά ίσως αιωρείται ή καν δεν υπάρχει, που χρειάζεται... να το ψάξεις για να δεις ποιά ήταν το.. πολιτισ... πολιτισ... πολιτισμικό έργο που άφησε, δεν υπάρχει χειροπιαστά.»

Σ.13: «Ε, το σημαντικό είναι ότι εκείνο τον καιρό υπήρχε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον, πολύ περισσότερο από ότι έχει τώρα για τον κόσμο, δηλαδή εγώ θυμάμαι, συνελεύσεις των διακόσια άτομα ας πούμε, υπήρχε μια... δυναμική τότε.»

Σ. 13: «Κι εμείς λέγαμε τότε ότι κατ' αρχάς, δε μπορεί να είναι μονόδρομος αυτός γιατί και ο δήμος να το πάρει στα χέρια του, ο δήμος δεν έχει ούτε τις υποδομές, ε... ούτε τα εργαλεία ούτε την τεχνογνωσία, έτσι ούτε το θεσμικό έτσι βάρος, να μπορέσει να... αυτό το πράγμα να το προχωρήσει.»

Σ. 15: «Κι ήταν και παράνομο άνοιγμα, ... και νομίζω κάποια στιγμή έγινε και μια προσπάθεια επειδή δε μπορούσε να τους βγάλει να μας βγάλει έξω, ε... είδα που πήγε να κλείσει την πόρτα και... κάποιος είπε κλείνουν την πόρτα και τρέζανε ξέρω γω ο κόσμος, και την ξανάνοιξε, πήγε να τους κλείσει, μέσα.»

Σ.16: «Ληλασία; Όλοι μας, όλοι μας. Δηλαδή το λεηλατώ δεν είναι μόνο το κλέβω ένα αντικείμενο, λεηλατώ σημαίνει ότι... πρώτον πιστεύω ότι πάρα πολλοί έχουν μάρμαρα, Αγιοπαρασκευιώτες.»

Σ.16: «Οι κάτοικοι ήρθανε, είχαμε πάρα πολύ μεγάλη προσέλευση, ε ήταν όλοι ευγενικοί, ήθελαν να μάθουν, και επειδή ήταν έτσι λίγο προχωρημένη ας πούμε έκθεση, δεν την καταλαβαίνανε αλλά ήταν όλοι εκεί να ακούσουν ρε παιδί μου να τους εξηγήσεις, ήταν πάρα πολύ ωραίο.»

Σ.17: «Το βλέπω δηλαδή σαν ένα έργο το οποίο έχει αφηθεί στη μοίρα του, που στην ουσία είναι έργο, το συγκεκριμένο, κι απλά καταρρέει, απλά καταρρέει ναι, δηλαδή μια παλιά πλατεία... η οποία έγινε αφέθηκε, μήθε ένα γλυπτό, και έκτοτε είναι στη μοίρα του, δε μπορώ να το δω διαφορετικά.»

Σ.17: «Πλέον, ναι αλλά είναι είναι σα να λέμε είναι της μάνας μας ρε παιδί μου, ούτε καν του πατέρα, είναι της μάνας που έχουμε μάθει να αρμέγουμε, έτσι, το βλέπουμε έτσι.»

Σ.18: «Μένανε ακριβώς από πάνω από τον Ιόλα, οι δύο και ακριβώς από κάτω οι άλλοι, ο άλλος, ε.. πηγαίνανε με τα αεροβόλα και τα φλομπεράκια τους και μπαίναν μέσα στο κτήμα και χτυπούσαν πουλάκια κοτσύφια δεν ξέρω γω τι είχε.»

Σ.18: «Όταν πέθανε, γύρω γύρω λέει πλακώσανε τα περιπολικά, είχανε κλείσει λέει όλο το μέρος, ενώ το βράδυ αντίθετα ερχότανε φορτηγό, μάζευε τα πράγματα, βγάζανε, τρέχανε λέει γυναίκες από την γειτονιά και παίρνανε γούνες, βγαίνανε με γούνες και φεύγανε, τρέχοντας, δηλαδή η καλή γειτονιά.»

Σ.18: «...και υπήρχαν ήδη αστυνομικοί ε... με πολιτικά ρούχα, και τελείωσε ότι... ήταν όλοι στο κόλπο, με την άδεια της αστυνομίας δηλαδή όλοι στο κόλπο, ακόμα και οι φίλοι του πιθανόν δηλαδή ακόμα και οι Καραμανλικοί δηλαδή όλοι, και οι πολιτικοί γιατί... ποιός το έκανε δηλαδή, ίσως να μην τα πήρε τόσο η αδερφή του, που νομίζουμε, αλλά να τα πήρανε... όλοι αυτοί.»

Κοινωνικά γεγονότα Εφαρμογής 4

Με σχόλια [MOU128]: (8.Δ.67) – αποσύνδεση τόπου από στερεότυπα και αποκλεισμούς από τους νέους – ρεαλιστική αποτίμηση

Με σχόλια [MOU129]: (8.Δ.68) – αδυναμία εντοπισμού πολιτισμικής αναφοράς Ιόλα από νέους

Με σχόλια [MOU130]: (10.Δ.119) – έμπρακτο ενδιαφέρον για τη βίλα από την κοινότητα το 2000 – συγκρότηση ταυτότητας με αφορμή αυτό

Με σχόλια [MOU131]: (10.Δ.121) – εμπάρκο απόψεων στη διαβούλευση των κατοίκων – επαναφορά ημιανεπίσημων και πατερναλιστικών πρακτικών

Με σχόλια [MOU132]: (10.Δ.122) – αμφισβήτηση από συλλογικότητες την ικανότητας διαχείρισης από μεριάς του δήμου – ρεαλιστική αποτίμηση της κατάστασης

Με σχόλια [MOU133]: (10.Δ.146) – αναγνώριση παράνομης πράξης εισόδου – ταξική και κοινωνική σύγκρουση στον τόπο – μετασηματισμός πολιτισμικού τραύματος σε κοινωνικό

Με σχόλια [MOU134]: (10.Δ.148) – απόπειρα εγκλωβισμού κατοίκων – πατερναλιστικές πρακτικές κυριαρχίας από ιδιοκτήτη

Με σχόλια [MOU135]: (11.Δ.17) – ανάδειξη της συλλογικής ευθύνης, ανεξάρτητα από τα αντικείμενα – κοινωνικοποίηση ενοχής – πιθανότητα συγκάλυψης βασικών ευθυνών

Με σχόλια [MOU136]: (11.Δ.27) – πλήρης αποδοχή κατοίκων για την έκθεση, ενδιαφέρον, φιλομάθεια, ανεκτικότητα – σχεσιακή και θεραπευτική ως προς το τραύμα, λειτουργία τέχνης

Με σχόλια [MOU137]: (12.Δ.24) – παραλληλισμός με εγκαταλελλημένο έργο – συμβολική σύνδεση τόπου και Ιόλα με καλλιτέχνη και έργο

Με σχόλια [MOU138]: 12.Δ.39β) – επιφύλαξη για τάσεις οικειοποίησης από μερίδα της κοινότητας - σύνδεση με την παρουσία της μάνας, άρμεγμα – ανάδειξη της πατερναλιστικής παραδοσιακής κουλτούρας στον τόπο

Με σχόλια [MOU139]: (13.Δ.24) – παράνομο κυνήγι πουλιών στο κτήμα – εισβολή νέων με παραδοσιακές πρακτικές – ανοχή Ιόλα σε νέους

Με σχόλια [MOU140]: (13.Δ.37) – πλημμελής φύλαξη βίλας, αρπαγή από οικείους, αρπαγή από κοινότητα – ημιανεπίσημες πρακτικές νεοπολιτισμού

Με σχόλια [MOU141]: (13.Δ.38) – εκτίμηση για συμμετοχή όλων (οικείων, φιλοξενούμενων, κοινότητας) στην αρπαγή και λεηλασία του χώρου – κοινωνικοποίηση ενοχής – πιθανότητα απόκρυψης θεσμικής ευθύνης

4ΚΓ1 Αποκλεισμός της βίλας στη φάση της κανονικής λειτουργίας από την κοινότητα (υποτίμηση λαϊκής κοινότητας)

2.Δ.48 + 2.Δ.50 + 3.Δ.5 + 3.Δ.9 + 3.Δ.46 + 3.Δ.68 + 6.Δ.21 + 9.Δ.32 + 9.Δ.34 + 9.Δ.35 + 9.Δ.36 + 9.Δ.37 + 10.Δ.134

4ΚΓ2α Διαδικασία διεκδίκησης αγοράς, χρήσης και αξιοποίησης της βίλας – από πρωτοβουλία, σύλλογος και θεσμική εκπροσώπηση

2.Δ.39 + 2.Δ.40 + 2.Δ.47 + 2.Δ.49 + 1.Δ.42 + 1.Δ.43 + 3.Δ.9 + 3.Δ.66 + 3.Δ.65 + 3.Δ.68 + 3.Δ.69 + 3.Δ.70 + 3.Δ.71 + 3.Δ.72 + 3.Δ.74 + 3.Δ.75 + 3.Δ.76 + 4.Δ.3 + 4.Δ.α1 + 4.Δ.α2 + 4.Δ.47 + 4.Δ.49 + 4.Δ.52 + 4.Δ.53 + 4.Δ.54 + 4.Δ.56 + 4.Δ.65 + 4.Δ.66 + 5.Δ.39 + 7.Δ.14 + 7.Δ.50 + 7.Δ.51 + 10.Δ.116 + 10.Δ.119 + 10.Δ.131 + 10.Δ.132

4ΚΓ2β Ιστορικό θεσμικής διεκδίκησης από το Δήμο για απόκτηση της βίλας

5.Δ.82 + 5.Δ.83 + 5.Δ.84 + 7.Δ.2 + 7.Δ.3 + 7.Δ.4 + 7.Δ.5 + 7.Δ.6 + 7.Δ.7 + 7.Δ.8 + 7.Δ.9 + 7.Δ.10 + 7.Δ.11 + 7.Δ.12 + 7.Δ.13 + 7.Δ.14 + 7.Δ.15 + 10.Δ.115

4ΚΓ2γ Σύγκρουση διαφορετικών κοινωνικών ομάδων στο πεδίο της διεκδίκησης του ακινήτου – σύνδεση με ιδεολογίες – επικράτηση του πατερναλισμού έναντι στον ορθολογισμό

5.Δ.34 + 5.Δ.52 + 8.Δ.51 + 8.Δ.52 + 8.Δ.53 + 8.Δ.54 + 10.Δ.117 + 10.Δ.118 + 10.Δ.120 + 10.Δ.121 + 10.Δ.123 + 10.Δ.129 + 10.Δ.132 + 10.Δ.135 + 10.Δ.136 + 10.Δ.137 + 10.Δ.170

4ΚΓ2γ Πρώτο δημόσιο και παράνομο άνοιγμα βίλας – συνάντηση όλων των πλευρών – κατάληξη στο Αστ. Τμήμα

10.Δ.132 + 10.Δ.135 + 10.Δ.136 + 10.Δ.136 + 10.Δ.137 + 10.Δ.138 + 10.Δ.139 + 10.Δ.140 + 10.Δ.141 + 10.Δ.142 + 10.Δ.143 + 10.Δ.144 + 10.Δ.145 + 10.Δ.146 + 10.Δ.147 + 10.Δ.148

4ΚΓ2δ Συμμετοχή καλλιτεχνών στο δίκτυο για την προστασία, διεκδίκηση της βίλας – πολιτισμική ανάγνωση της πραγματικότητας

4.Δ.47 + 4.Δ.77 + 5.Δ.35 + 5.Δ.36 + 5.Δ.37 + 5.Δ.38 + 5.Δ.39 + 5.Δ.81 + 11.Δ.27 + 11.Δ.28

4ΚΓ3α Είσοδος όλων στην βίλα – τυμβωρυχία, πλιάτσικο – επικράτηση του λαϊκού

4.Δ.38 + 4.Δ.39 + 4.Δ.40 + 5.Δ.20 + 5.Δ.295 + 5.Δ.296 + 5.Δ.297 + 6.Δ.42 + 6.Δ.51 + 8.Δ.22 + 8.Δ.23 + 8.Δ.24 + 8.Δ.25 + 8.Δ.26 + 9.Δ.66 + 9.Δ.67 + 9.Δ.68 + 9.Δ.71 + 9.Δ.78 + 11.Δ.17 + 11.Δ.18 + 12.Δ.4

4ΚΓ3β Συμμετοχή των οικείων στην αρπαγή έργων και τον βανδαλισμό – αποδόμηση του αστικού

4.Δ.52 + 4.Δ.71 + 4.Δ.72 + 6.Δ.29 + 6.Δ.30 + 6.Δ.31 + 6.Δ.32 + 6.Δ.33 + 6.Δ.35 + 6.Δ.36 + 9.Δ.65 + 12.Δ.11 + 13.Δ.37 + 13.Δ.38

4ΚΓ3γ Συμμετοχή της κοινότητας στην αρπαγή έργων και τον βανδαλισμό – ένωση λαϊκού αστικού

2.Δ.33 + 2.Δ.45 + 2.Δ.46 + 2.Δ.49 + 1.Δ.39 + 1.Δ.40 + 1.Δ.41 + 3.Δ.44 + 3.Δ.45 + 3.Δ.47 + 3.Δ.48 + 3.Δ.49 + 4.Δ.26 + 4.Δ.29 + 4.Δ.30 + 4.Δ.31 + 4.Δ.37 + 4.Δ.38 + 4.Δ.48 + 4.Δ.51 + 5.Δ.157 +

5.Δ.158 + 5.Δ.159 + 6.Δ.37 + 6.Δ.38 + 6.Δ.39 + 8.Δ.18 + 8.Δ.23 + 8.Δ.25 + 8.Δ.26 + 8.Δ.27 + 8.Δ.28
+ 8.Δ.29 + 8.Δ.30 + 8.Δ.32 + 8.Δ.33 + 10.Δ.171 + 11.Δ.17 + 11.Δ.18 + 13.Δ.37

4ΚΓ3δ Αρνητικές εμπειρίες ως προς τη βίλα – κακόφημη περιοχή η παλιά κοινότητα

12.Δ.3 + 12.Δ.4 + 12.Δ.24 + 12.Δ.39γ + 13.Δ.4 + 13.Δ.21 + 13.Δ.22 + 13.Δ.23

4ΚΓ4 Μεταφορά της ιστορίας της βίλας από στόμα σε στόμα, μύθοι και φήμες αμφισβήτησης κλοπών, φύλαξης από αξιοποίησης από την κοινότητα

2.Δ.31 + 2.Δ.32 + 2.Δ.33 + 5.Δ.16 + 5.Δ.17 + 5.Δ.18 + 5.Δ.19 + 5.Δ.21 + 5.Δ.77 + 6.Δ.34 + + 8.Δ.36
+ 9.Δ.65 + 11.Δ.18 + 12.Δ.9 + 12.Δ.12 + 12.Δ.13 + 12.Δ.14 + 12.Δ.19

4ΚΓ5α Αδυναμία σύνδεσης της κοινότητας με μια πολιτιστική αξιοποίηση του ακινήτου

2.Δ.48 + 2.Δ.53 + 2.Δ.54 + 2.Δ.50 + 3.Δ.46 + 3.Δ.68 + 5.Δ.82 + 5.Δ.112 + 9.Δ.84 + 9.Δ.85 + 9.Δ.88
+ 10.Δ.133 + 10.Δ.149 + 12.Δ.34 +

4ΚΓ5β Γάση οικειοποίησης του χώρου από πρωτοβουλίες – το ιδιωτικό στο δημόσιο

10.Δ.166 + 10.Δ.167 + 10.Δ.168 + 10.Δ.169 + 10.Δ.174 + 10.Δ.202 + 10.Δ.204 + 11.Δ.29

4ΚΓ5γ Αμφισβήτηση οικειοποίησης του χώρου από πρωτοβουλίες – το δημόσιο στο δημόσιο

12.Δ.39^α + 12.Δ.39^β

4ΚΓ6α Σύνδεση της βίλας και άλλων εγκαταλειμμένων χώρων με την νεανική ανάγκη για εξερεύνηση και παιχνίδι – ν-ομαδικότητα νέων

3.Δ.10 + 3.Δ.11 + 3.Δ.50 + 3.Δ.52 + 3.Δ.70 + 3.Δ.71 + 3.Δ.74 + 3.Δ.75 + 3.Δ.76 + 8.Δ.22 + 8.Δ.23
+ 8.Δ.24 + 8.Δ.25 + 8.Δ.28 + 8.Δ.29 + 8.Δ.30 + 8.Δ.31 + 8.Δ.32 + 8.Δ.33 + 8.Δ.34 + 8.Δ.35 + 8.Δ.36
+ 8.Δ.37 + 8.Δ.40 + 9.Δ.12 + 9.Δ.13 + 9.Δ.15 + 9.Δ.78 + 10.Δ.178 + 10.Δ.179

4ΚΓ6β Δυναμική χώρου και χωρίς τη συλλογή – αρχιτεκτονική ενέργεια

8.Δ.67 + 8.Δ.68 + 9.Δ.75 + 9.Δ.81 + 10.Δ.112 + 10.Δ.204 + 10.Δ.205 + 12.Δ.22 + 12.Δ.23 + 12.Δ.35
+ 12.Δ.36

4ΚΓ7α Δυσλειτουργική θεσμική-κρατική εμπλοκή στην προστασία, διεκδίκηση και διαχείριση του ακινήτου – ημίμετρα, παλινωδίες, παραλήψεις – αποτυχία δημόσιου

3.Δ.47 + 3.Δ.48 + 3.Δ.49 + 3.Δ.51 + 3.Δ.65 + 3.Δ.66 + 3.Δ.68 + 3.Δ.69 + 3.Δ.70 + 4.Δ.28 + 4.Δ.30
+ 4.Δ.32 + 4.Δ.33 + 4.Δ.42 + 4.Δ.58 + 4.Δ.59 + 4.Δ.61 + 4.Δ.62 + 4.Δ.63 + 4.Δ.68 + 4.Δ.69 + 4.Δ.71
+ 4.Δ.73 + 4.Δ.76 + 4.Δ.79 + 4.Δ.82 + 4.Δ.α3 + 4.Δ.α4 + 4.Δ.α7 + 5.Δ.73 + 7.Δ.1 + 7.Δ.12 + 9.Δ.47
+ 9.Δ.49 + 9.Δ.76 + 10.Δ.172 + 10.Δ.176 + 10.Δ.177

4ΚΓ7β Ανεπάρκεια διαχείρισης δημοτικής περιουσίας – έλλειψη πολιτιστικού οράματος

9.Δ.80 + 9.Δ.81 + 9.Δ.82 + 9.Δ.83 + 10.Δ.112 + 10.Δ.123 + 11.Δ.28

4ΚΓ7γ Σύνδεση εξέλιξης ακινήτου με οικονομικά – οικιστικά συμφέροντα – το ιδιωτικό στο δημόσιο, επικράτηση του παραδοσιακού πατερναλιστικού

4.Δ.34 + 4.Δ.55 + 4.Δ.67 + 4.Δ.70 + 4.Δ.74 + 4.Δ.75 + 4.Δ.78 + 4.Δ.80 + 4.Δ.81 + 4.Δ.α5 + 4.Δ.α6
+ 4.Δ.α8 + 4.Δ.α9 + 5.Δ.63 + 5.Δ.64 + 5.Δ.65 + 5.Δ.66 + 5.Δ.67 + 5.Δ.71 + 5.Δ.72 + 5.Δ.74 + 5.Δ.75

+ 5.Δ.76 + 5.Δ.77 + 5.Δ.78 + 5.Δ.79 + 5.Δ.80 + 5.Δ.86 + 5.Δ.87 + 7.Δ.5 + 7.Δ.9 + 7.Δ.10 + 7.Δ.13 + 7.Δ.17 + 7.Δ.44 + 7.Δ.45 + 8.Δ.50 + 8.Δ.51 + 9.Δ.43 + 9.Δ.69 + 9.Δ.70 + 10.Δ.115 + 12.Δ.5

4ΚΓ7γ Άγνοια τοπικών αρχών για την αξία και το περιεχόμενο της βίλας – απουσία αστικής κουλτούρας

4.Δ.7 + 4.Δ.21 + 4.Δ.23 + 4.Δ.24 + 4.Δ.25 + 4.Δ.46 + 9.Δ.37 + 9.Δ.38

4ΚΓ8 Τήρηση σιωπής (ενοχής) για ότι έγινε στη βίλα Ιόλα – σύνδεση με μη δημόσιο διάλογο παλιάς κοινότητας – επικράτηση του παραδοσιακού πατερναλιστικού

4.Δ.52 + 9.Δ.39 + 9.Δ.40 + 9.Δ.42 + 9.Δ.71 + 9.Δ.72 + 11.Δ.19 + 12.Δ.13

4ΚΓ9 Σύγκρουση κοινωνικών ομάδων με επίκεντρο την αξιοποίηση της βίλας Ιόλα, αδυναμία σύνθεσης – ιδιωτικό στο δημόσιο – σύγχρονο ημι-νεωτερικό μοντέλο κυριαρχίας

5.Δ.40 + 5.Δ.41 + 5.Δ.42 + 5.Δ.46 + 5.Δ.49 + 7.Δ.41 + 7.Δ.113 + 7.Δ.118 + 7.Δ.119 + 7.Δ.120 + 10.Δ.180 + 10.Δ.181 + 10.Δ.182 + 10.Δ.183 + 10.Δ.197 + 10.Δ.198

4ΚΓ10α Θαυμασμός και δέος για τον πλούτο και την τέχνη που εμπεριείχε η βίλα – το ιδιωτικό στο δημόσιο

4.Δ.14 + 4.Δ.15 + 4.Δ.16 + 4.Δ.20 + 5.Δ.143 + 5.Δ.156 + 5.Δ.157 + 12.Δ.17 + 12.Δ.18 + 13.Δ.30 + 13.Δ.31 + 13.Δ.33

4ΚΓ10β Άγνοια παλιάς κοινότητας για τη βίλα – διάθεση για ενημέρωση – πεδίο κοινωνικοπολιτισμικής αλλαγής

4.Δ.8 + 8.Δ.14 + 8.Δ.15 + 11.Δ.27 + 11.Δ.51

4ΚΓ11 Λειτουργία πρωτοβουλιών κοινότητας ως δίκτυο διάσωσης βίλας Ιόλα – ιδιωτικό στο δημόσιο – πεδίο κοινωνικοπολιτισμικής αλλαγής

4.Δ.50 + 4.Δ.57 + 4.Δ.64 + 5.Δ.69 + 5.Δ.116 + 7.Δ.23 + 7.Δ.25 + 7.Δ.45 + 7.Δ.50 + 7.Δ.51

Κοινωνικά φαινόμενα Εφαρμογής 4

1. **(4ΚΓ1 + 4ΚΓ3 + 4ΚΓ2γ + 4ΚΓ3α + 4ΚΓ3γ + 4ΚΓ4 + 4ΚΓ5α + 4ΚΓ5β + 4ΚΓ5γ + 4ΚΓ7α + 4ΚΓ7β + 4ΚΓ8 + 4ΚΓ9)** Η διαχρονικά προβληματική σύνδεση της κοινότητας με τη βίλα Ιόλα και η θεσμική ανεπάρκεια για ανάδειξη ενός πολιτισμικού οράματος, αναπαράγει μετασχηματιζόμενες τραυματικές εμπλοκές των μελών της στο χώρο, που καταλήγουν στην στερεοτυπική στάση τους ακόμα και σήμερα – διαχρονική απουσία κοινωνικοπολιτισμικού οράματος.

2. **(4ΚΓ5α + 4ΚΓ5β + 4ΚΓ5γ + 4ΚΓ7α + 4ΚΓ7β + 4ΚΓ7γ + 4ΚΓ8 + 4ΚΓ9)** Η αδυναμία της κοινότητας να συνδεθεί με την πολιτισμική αξιοποίηση του ακινήτου και των θεσμών να παρέμβουν ανατρεπτικά στην κοινωνική παθολογία του χώρου, διαιωνίζει την αναπαραγωγή κοινωνικών στερεοτύπων τόσο για την ιστορία του ακινήτου, όσο και για την προοπτική του, με αποτέλεσμα την εύκολη κυριαρχία του οικονομικού κεφαλαίου της περιοχής.

3. (4ΚΓ1 + 4ΚΓ2α + 4ΚΓ2β + 4ΚΓ2γ + 4ΚΓ3α + 4ΚΓ3β + 4ΚΓ3γ + 4ΚΓ3δ + 4ΚΓ4 + 4ΚΓ5α + 4ΚΓ5β + 4ΚΓ5γ + 4ΚΓ6α + 4ΚΓ7α + 4ΚΓ7γ + 4ΚΓ8 + 4ΚΓ9) Η άρνηση της κοινότητας να συνδεθεί με την αρχική λειτουργία της βίλας και η εμπλοκή της στη διαδικασία αρπαγής και καταστροφής, σε συνδυασμό με την διαχρονική νεανική ανάγκη για εξερεύνηση και οικειοποίηση των αδέσποτων χώρων και την θεσμική ανεπάρκεια, είναι πολύ πιθανό να συγκαλύπτει και να ευνοεί την επιβολή οικονομικών συμφερόντων εις βάρος της πολιτισμικής αξιοποίησης της συλλογής – το πατερναλιστικό ιδιωτικό πίσω από το σύγχρονο δημόσιο.

Ανάλυση – Εφαρμογή 5

(κωδ.) Προσδοκίες συμμετεχόντων για αξιοποίηση βίλας Ιόλα

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ1: «Ε... μας και είπες πριν και για Ευρώπη και για τέτοια, ε... **όπως λειτουργούν κάποιοι πολυχώροι στο Βερολίνο ας πούμε, που.. είναι ταυτόχρονα και χώροι δράσης και ... και παραγωγής τέχνης.»**

Σ2: «**Σίγουρα θα πρεπε να vai στην καθημερινότητά μας και σίγουρα θα πρεπε να... ε πως το λένε να... να ακτινοβολεί.»**

Σ3: «**κι αυτό σημαίνει ότι μπορεί και οποιοσδήποτε έχει την ανάγκη, καλλιτεχνική ομάδα, ξένη ελληνική, να μπορέσει να φιλοξενηθεί, να μπορέσει να φιλοξενηθεί και να μείνει και να παράγει; να φιλοξενηθεί να μείνει και να παράγει. Να.. να είναι μια κοιτίδα, να έρθει να... να φιλοξενήσει όλη αυτή τη διάθεση της δημιουργίας.»**

Σ. 4: «**προσωπική μου άποψη είναι ότι αυτό το πράγμα δεν μπορεί να στεγάσει οτιδήποτε άλλο από το να γίνει ένα κέντρο τέχνης, να έχει έργα τέχνης, μπορεί να έχει και κάποια εργαστήρια σχετικά παιδικά, αλλά τίποτε άλλο.»**

Σ. 4: «**Πιστεύω ότι για τους Αγωνοπαρασκευαστές τουλάχιστον ο χώρος θα πρέπει να έχει ελεύθερη πρόσβαση, αλλά για όλους τους άλλους θα πρέπει να έχει εισιτήριο.»**

Σ. 5: «**Ουτοπικά, ιδεατά αν είναι έτσι. Ιδεατά αυτό. ...[Θα πρεπε να γίνει, ένα σύγχρονο παράδειγμα, ένα σύγχρονο κέντρο σύγχρονης τέχνης, με ρέζιντενσι με πράγματα πολύ σύγχρονα, που να αναδεικνύει περιπτώσεις και να έχει μία ιστορικότητα και ένα βάθος και τα λοιπά.]»**

Σ. 5: «**Θα πήγαινε... και θα 'φτιαχνε ένα μπόρντ, μεταξύ ανθρώπων ας πούμε, θα καλούσε εσένα, θα καλούσε εμάς, θα καλούσε τη Σχολή Καλών Τεχνών, θα καλούσε την αρχιτεκτονική, να στείλουν, και θα 'φτιαχνε ένα μπόρντ, δηλαδή, αυτές οι κοινότητες που εσύ... ξαναδιαβάζεις ας πούμε στο... στο στην πτυχιακή σου, θα τις καλούσε... θα στείλενε ένα τέτοιο και θα θελα έναν εκπρόσωπο από όλους σας. Κι ελάτε να το συζητήσουμε τι κάνουμε με αυτό. Ένας σοβαρός Δήμος αυτό θα έκανε.»**

Σ. 5: «**Εγώ ξέρεις τι φοβάμαι, πιο πολύ απ' όλα έτσι, δηλαδή η χειρότερη κατάληξη όλων ξέρεις ποια θα ήταν, να συζητάμε μετά από είκοσι χρόνια, εικοσιπέντε χρόνια ξέρω 'γω και συ να είσαι και εσύ στον καναπέ, ας πούμε και να συζητάμε τα διάφορα στάδια ας πούμε της επεξεργασίας της υπόθεσης Ιόλα.»**

Με σχόλια [MOU142]: (1.Δ.65) προσδοκία για σύγχρονη αξιοποίηση ακινήτου – Βερολίνο, πολυχώροι

Με σχόλια [MOU143]: (2.Δ.51) προσδοκία για την παρουσία της τέχνης στην κοινότητα

Με σχόλια [MOU144]: (3.Δ.76) προσδοκία ανοίγματος του ακινήτου σε όσες δημιουργικές δυνάμεις το αναζητήσουν – σύνδεση με την προσδοκία για άνοιγμα της κοινότητας

Με σχόλια [F145]: (4.Δ.85) - προσωπική πρόταση για μουσείο με εκπαιδευτικές δράσεις

Με σχόλια [F146]: (4.Δ.86) - προσωπική πρόταση για οικονομική διαχείριση χώρου

Με σχόλια [MOU147]: (5.Δ.265) – πρόταση λειτουργίας ενός σύγχρονου κέντρου τέχνης – επιστροφή στον Ιόλα, ρεζίντενσι

Με σχόλια [MOU148]: (5.Δ.289) – οδικός χάρτης ενεργειών για μια ουσιαστική σύγχρονη λειτουργία του χώρου – σύνδεση με ακαδημαϊκά ιδρύματα, κοινότητα – συμμετοχικός και επιστημονικός σχεδιασμός

Με σχόλια [MOU149]: (5.Δ.298) – ρεαλιστική και απαισιόδοξη εκτίμηση - σε 25 χρόνια θα κάνουμε την ίδια συζήτηση – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Σ. 8: «Ναι, ναι. Κοίτα να δεις, ο... χώρος αυτός, θα μπορού, αν φτιαχτεί σωστά τελοσπάντων, θα μπορούσε να είναι κάτι σαν μουσείο, κάποια πολιτιστικά δρώμενα να γίνουν εκεί πέρα, δε βλέπω κάτι άλλο που θα μπορούσε δηλαδή να... να γίνει σε αυτόν τον χώρο. Μόνο με... σαν πολιτιστικό κέντρο να είναι της Αγίας Παρασκευής.»

Σ. 9: «Και με βάση το... την προμελέτη... για την αποκατάσταση του Ιόλα, έχουν προβλεφθεί κομμάτια στα οποία θα γίνονται πολλά πράγματα. Δηλαδή θα υπάρχει μία, ένα κομμάτι ένα τμήμα που θα λειτουργεί ως περιοδικές εκθέσεις. Υπάρχει άλλο ένα κομμάτι μέσα στο οίκημα, που θα έχει, θα είναι το στίγμα του Ιόλα. Υπάρχει ένα άλλο κομμάτι που θα λειτουργεί εν είδη εργαστηρίου πολλαπλών... δυνατοτήτων και σύγχρονων, με ηλεκτρονικά μέσα και κι όλα τα υπόλοιπα. Ε... και επίσης θα είναι και χώρος που θα μπορούν να γίνονται και εκδηλώσεις.»

Σ.12: «είναι φοβερό φιλέτο, είναι, είναι άσπαστο για το δήμο της Αγίας Παρασκευής, και αισθάνομαι ότι το βλέπει σαν ένα σπίτι πρέπει να κάνουμε κάτι γι' αυτό, τώρα τι να κάνουμε μ' αυτό.»

Σ.12: «εγώ θα ήθελα σε μια γωνιά να γίνει κι ένα μικρό καφέ μπαρ, για να μπορεί ο χώρος αυτός, να καλύπτει τα έξοδά του, το πιο σημαντικό αυτό. Να μην είναι ένα βάρος, γιατί όταν ένας χώρος είναι ένα βάρος για το δήμο, μοιραία θα 'ρθουν κι άλλα, να μεταφέρει κι ο δήμος όλες τις πολιτιστικές του δραστηριότητες, να αξιοποιήσει το χώρο και σαν ένα θέατρο εξωτερικό ή εσωτερικό, να κάνει ομάδες φωτογραφίας.»

Σ. 11: «Ευχόμαστε κάτι που σίγουρα να έχει ένα... πολιτιστικό χαρακτήρα, μιας και μιλάμε για τον Ιόλα, θα μπορούσαν να γίνονται δρώμενα, εκθέσεις, παραστάσεις... δηλαδή ελπίζουμε στην... όσο γίνεται καλύτερη αξιοποίηση του χώρου.»

Σ. 11: «Σίγουρα η ελεύθερη πρόσβαση στο κτίριο, δηλαδή να μην είναι κλειστό, τι άλλο...»

Σ. 10: «αλλά και για άλλα ας πούμε πολιτιστικά, αλλά θα το έβλεπα, να είναι πραγματικά στα χέρια, ε της κοινότητας να το διαχειρίζεται η κοινότητα ας πούμε, με τρόπο... ε... αυτό δηλαδή παρεμβαίνει η ίδια ας πούμε κι όχι να υπάρχει κάποιος διαχειριστής, που θα τους επιτρέπει την πρόσβαση, η ίδια η κοινότητα να αναλάβει δράση ας πούμε, ε... και να αξιοποιήσει το χώρο.»

Σ.14: «αλλά ακριβώς επειδή αυτός ο χώρος ήτανε κάτι, και είχε μια διάσταση τέτοια, μπορούμε και εντελώς στρατηγικά να το δούμε, ε.. να χρησιμοποιήσουμε αυτή την ιστορία του, για να για να ελκύνουμε και την τοπική κοινωνία, αλλά και κόσμο που είναι, περίξ, πιο μα πιο μακρινά δηλαδή και να του δώσουμε ένα, να του δώσουμε μια βαρύτητα.»

Σ. 15: «δηλαδή αυτό που φοβάμαι είναι ότι τώρα θα βγουν όλες αυτές οι συλλογικότητες και ο δήμος μαζί, και θα σφαχτούμε μεταξύ μας... για το τι θέλουμε τελικά να κάνουμε και ο πιο ισχυρός θα επικρατήσει, κάπως έτσι θα γίνει...»

Σ.13: «δηλαδή, αυτό λέω, εγώ δε βλέπω ότι η άποψη αυτή ας πούμε, του συλλόγου έχει να πει κάτι ας πούμε, για το θέμα, να τον πάρουμε τον Ιόλα, να τον πάρουμε, να τον κάνουμε όμως τι; Εκεί υπάρχει κενό για μένα. Και δεν υπάρχει μόνο από τον δήμο, υπάρχει και εδώ, από τους ανθρώπους που, χρόνια

Με σχόλια [MOU150]: (6.Δ.44) – προβολή πρότασης για χώρο πολιτιστικών εκδηλώσεων, μουσείο – επικράτηση αφηγήματος δήμου

Με σχόλια [MOU151]: (7.Δ.99) – προμελέτη πολυεπίπεδης λειτουργίας χώρου – αφηρημένη πολιτισμική αξιοποίηση

Με σχόλια [MOU152]: (9.Δ.95) – φιλέτο, άσπαστο – σύνδεση με ανικανότητα διαχείρισης από το δήμο, έλλειψη οράματος

Με σχόλια [MOU153]: (9.Δ.101) – λειτουργία χώρου υγειονομικού ενδιαφέροντος – σύνδεση με οικονομική αυτονομία και πολιτισμικό κεφάλαιο κοινότητας – τοπική διάσταση

Με σχόλια [MOU154]: (9.Δ.102) – πρόταση συγκέντρωσης των τοπικών πολιτιστικών δομών – τοπική διάσταση

Με σχόλια [MOU155]: (8.Δ.41) – προσδοκίες για πολιτιστική αξιοποίηση βίλας

Με σχόλια [MOU156]: (8.Δ.42) – προσδοκία για ελεύθερη πρόσβαση

Με σχόλια [MOU157]: (8.Δ.46) – προσδοκία για διαχείριση της βίλας από την κοινότητα, απόρριψη της διαχείρισης από θεσμικό μοντέλο

Με σχόλια [MOU158]: (10.Δ.192) – αποδοχή ιστορικότητας βίλας – αφορμή για ενεργοποίηση κοινότητας κι αυτοδιαχείριση

Με σχόλια [MOU159]: (10.Δ.209) – φόβος για ανταγωνισμό και σύγκρουση κυριαρχίας στη βίλα – αποδοχή διαίρεσης στην κοινότητα – ημιεωτερικά πατερναλιστικά χαρακτηριστικά – μετασηματισμός πολιτισμικού τραύματος στον τόπο

τόρα, λένε να πάρουμε τον Ιόλα.»

Σ.16: «Πιστεύω σε ιδιωτικό, πιστεύω στον ιδιωτικό μόνο, δηλαδή θεωρώ ότι σε αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα την τέχνη την στηρίζουν τα μεγάλα ιδρύματα.»

Σ.16: «Θα το έκανα μουσείο λεηλασίας. Αλήθεια όμως. Αλήθεια, δηλαδή είναι η ίδια λογική εμένα με ενοχλεί πάρα πολύ ο βανδαλισμός, είμαι κατά του βανδαλισμού, ότι με ενοχλεί ότι βιάζουμε το αστικό τοπίο.»

Σ.17: «Αν δεν είναι μέρος ε... παραγωγής εικαστικού προϊόντος, παραγώγων μάλλον, δεν μπορώ να καταλάβω αν έχει νόημα.»

Σ.17: «Ένα τέτοιο βεληνεκός μουσείο, ας πούμε, δε μπορεί να έχει τοπικό χαρακτήρα. Οπότε τα τοπικιστικά μένουν στην άκρη. Ενδεχομένως να είχε κάποιους χώρους, ε... όπως είναι το μουσείο Βορρέ, μπορούνε να μπουνε παιδιά, υπάρχουν εργαστήρια που μπορείς να κάνεις διάφορα πράγματα.»

Κοινωνικά γεγονότα Εφαρμογής 5

5ΚΓ1α Αξιοποίηση συμμετοχικά από την κοινότητα - αυτοδιαχείριση (τοπική εμβέλεια).

8.Δ.41 + 8.Δ.42 + 8.Δ.45 + 8.Δ.46 + 8.Δ.47 + 8.Δ.48 + 8.Δ.71 + 8.Δ.72 + 8.Δ.74 + 8.Δ.75 + 8.Δ.76 + 10.Δ.86 + 10.Δ.87 + 10.Δ.88 + 10.Δ.124 + 10.Δ.135 + 10.Δ.191 + 10.Δ.192 + 10.Δ.193 + 10.Δ.194 + 10.Δ.195 + 10.Δ.206 + 10.Δ.208 + 10.Δ.221 + 10.Δ.222 + 10.Δ.223 + 10.Δ.229 + 10.Δ.230

5ΚΓ1β Αξιοποίηση ως πολιτιστικό κέντρο - πλατφόρμα δημιουργίας πολιτών, καφέ (τοπική εμβέλεια με ευρύτερη δυναμική)

9.Δ.47 + 9.Δ.94 + 9.Δ.95 + 9.Δ.100 + 9.Δ.101 + 9.Δ.102 + 9.Δ.104 + 9.Δ.105 + 9.Δ.106 + 9.Δ.107 + 9.Δ.108 + 9.Δ.109 + 9.Δ.11 + 12.Δ.39 + 13.Δ.46 + 13.Δ.47 + 13.Δ.50 + 13.Δ.51 + 13.Δ.58

5ΚΓ1γ Κάθετη άρνηση για αξιοποίηση τοπικής εμβέλειας – εκπαιδευτική, εξωραϊστική, σύνδεση με παραδοσιακά στερεότυπα

5.Δ.53 + 5.Δ.54 + 5.Δ.106 + 5.Δ.109 + 5.Δ.112 + 5.Δ.117 + 5.Δ.118 + 5.Δ.119 + 9.Δ.85 + 9.Δ.86 + 9.Δ.88 + 9.Δ.98 + 12.Δ.39 + 12.Δ.39β + 12.Δ.39γ

5ΚΓ2 Αξιοποίηση σε ευρύτερο ως μουσείο από ιδιώτες, συνδεδεμένο με τη βεβήλωση (κοινωνική εμβέλεια).

13.Δ.40 + 13.Δ.41 + 13.Δ.45 + 13.Δ.54 + 13.Δ.55

5ΚΓ3α Αξιοποίηση ως μουσείο τέχνης – πολιτιστικό κέντρο, κάλυψη αναγκών κοινότητας με κριτήρια (διεθνής σύγχρονη εμβέλεια).

4.Δ.83 + 4.Δ.85 + 4.Δ.86 + 4.Δ.87 + 4.Δ.88 + 4.Δ.89 + 4.Δ.90 + 4.Δ.93 + 6.Δ.44 + 6.Δ.46 + 7.Δ.49 + 7.Δ.50 + 7.Δ.98 + 7.Δ.99 + 7.Δ.100 + 7.Δ.101 + 7.Δ.102 + 9.Δ.47 + 9.Δ.94 + 9.Δ.95 + 9.Δ.111 + 12.Δ.39 + 13.Δ.46 + 13.Δ.47 + 13.Δ.50 + 13.Δ.51 + 13.Δ.58

5ΚΓ3β Αξιοποίηση ως ερευνητικό καλλιτεχνικό ίδρυμα με εθνική αναφορά στον Ιόλα και διεθνή εμβέλεια (και τοπική πολιτισμική προσφορά)

Με σχόλια [MOU160]: (10.Δ.220) – ανταγωνισμός και αξιολόγηση – σύγκρουση αντιλήψεων – δημόσιο και ιδιωτικό – απουσία πολιτισμικού οράματος – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU161]: (11.Δ.40) – επιφύλαξη για δημόσια διαχείριση, δήλωση πίστης στην ιδιωτική πρωτοβουλία, σύνδεση σύγχρονης τέχνης με ιδιωτικά πολιτιστικά ιδρύματα

Με σχόλια [MOU162]: (11.Δ.54) – πρόταση για θεματικό μουσείο με θέμα την ίδια του τη λεηλασία

Με σχόλια [MOU163]: (12.Δ.38) – ταύτιση της κοινωνικής παρουσίας των καλλιτεχνών με το έργο τους και το καλλιτεχνικό ενέργημα – πραξιακή κατεύθυνση αξιοποίησης

Με σχόλια [MOU164]: (12.Δ.39γ) – ευρύτερο το τοπικό στην αξιοποίηση, παράδειγμα μουσείου Βορρέ – εκπαίδευση ως πεδίο κοινωνικής συμφιλίωσης

5.Δ.95 + 5.Δ.96 + 5.Δ.97 + 5.Δ.98 + 5.Δ.99 + 5.Δ.100 + 5.Δ.107 + 5.Δ.108 + 5.Δ.121 + 5.Δ.225 + 5.Δ.266

5ΚΓ3γ Ουτοπική αξιοποίηση αποκλειστικά ως καλλιτεχνικό ερευνητικό ίδρυμα - μόνο εθνική και διεθνή εμβέλεια, αποκλεισμός τοπικισμού

5.Δ.10 + 5.Δ.89 + 5.Δ.90 + 5.Δ.91 + 5.Δ.92 + 5.Δ.92 + 5.Δ.93 + 5.Δ.94 + 5.Δ.110 + 5.Δ.269 + 5.Δ.272 + 5.Δ.273 + 5.Δ.274 + 5.Δ.275 + 5.Δ.276

5ΚΓ4 Επιφύλαξη για πιθανότητα αξιοποίησης με την επαναφορά της συλλογής του Ιόλα – κλασσικό μουσείο

11.Δ.54 + 11.Δ.55 + 12.Δ.32 + 12.Δ.35 + 12.Δ.36

5ΚΓ5α Επιτροπή διαχείρισης από ερευνητές, ακαδημαϊκούς, αιρετούς – ΑΣΚΤ, ΕΜΠ κτλ.

4.Δ.98 + 5.Δ.270 + 5.Δ.271 + 5.Δ.288 + 5.Δ.289 + 5.Δ.290 + 5.Δ.291 + 5.Δ.292 + 5.Δ.293 + 5.Δ.303

5ΚΓ5β Φόβος για στασιμότητα και αδράνεια στο μέλλον – γραφειοκρατία και έλλειψη οράματος

5.Δ.298 + 5.Δ.299 + 5.Δ.300 + 5.Δ.301 + 5.Δ.302 + 11.Δ.44

5ΚΓ5γ Προβληματισμοί για το ύψος του κόστους ανακατασκευής και διαχείρισης – φόβος για κοινοτικοποίηση του κόστους

8.Δ.43 + 8.Δ.44 + 8.Δ.49 + 8.Δ.50 + 8.Δ.51 + 8.Δ.52 + 10.Δ.163 + 10.Δ.164 + 10.Δ.165

5ΚΓ6 Απουσία συμμετοχικού διαλόγου για την κατεύθυνση αξιοποίησης

10.Δ.220+

5ΚΓ7 Οποσδήποτε παραγωγή πολιτιστικού έργου επί τόπου – όχι μόνο παρουσίαση.

5.Δ.10 + 5.Δ.89 + 5.Δ.90 + 5.Δ.91 + 5.Δ.92 + 5.Δ.92 + 5.Δ.93 + 5.Δ.94 + 5.Δ.110 + 5.Δ.269 + 5.Δ.272 + 5.Δ.273 + 5.Δ.274 + 5.Δ.275 + 5.Δ.276 + 8.Δ.37 + 8.Δ.58 + 8.Δ.59 + 8.Δ.63 + 8.Δ.71 + 12.Δ.38 + 12.Δ.39 + 13.Δ.46 + 13.Δ.47 + 13.Δ.50 + 13.Δ.51 + 13.Δ.52

5ΚΓ8 Σημασία εκπαίδευσης και ενημέρωσης για την ιστορία, το έργο και την προσωπικότητα του Ιόλα

8.Δ.77 + 8.Δ.78 + 8.Δ.79

5ΚΓ9 Αποδοχή και της οικοπεδοποίησης του κήπου, προκειμένου να μη μείνει αναξιοποίητο

11.Δ.37 + 11.Δ.38

Κοινωνικά φαινόμενα εφαρμογής 5

1. 5.ΚΦ.1 (7ΚΓ1α + 7ΚΓ1β + 7ΚΓ1γ + 7ΚΓ2 + 7ΚΓ3α + 7ΚΓ3β + 7ΚΓ3γ + 7ΚΓ4)

Εμφανίζονται τρεις διακριτές τάσεις ως προς την αξιοποίηση του χώρου (τοπική, διευρυμένη και διεθνή), οι οποίες είναι απόλυτα συνδεδεμένες με τα πολιτισμικές και ιδεολογικές αναφορές των υποκειμένων.

2. 5.ΚΦ.2 (7ΚΓ4 + 7ΚΓ5α + 7ΚΓ5β + 7ΚΓ5γ + 7ΚΓ6 + 7ΚΓ8 + 7ΚΓ9)

Η θεσμική ανεπάρκεια των δημοσίων φορέων να δημιουργήσουν έναν οδικό χάρτη για την κοινωνικο-

πολιτισμική αξιοποίηση του ακινήτου, πιθανόν επαναφέρουν την ιδιωτική εκμετάλλευση στο προσκήνιο – το ιδιωτικό μέσα από το δημόσιο.

Ανάλυση - Εφαρμογή 6

(κωδ.) αντίληψη συμμετεχόντων για τη σύγχρονη και δημόσια τέχνη.

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ.5: «Ξέρεις να δούμε τον Ιόλα και ως κεις στάντι στη βίλα, σαν ένα μουσείο που θα κάνει αυτό το πράγμα. δηλαδή θα μελετάει την την ιστορία... .. όχι μόνο τον Ιόλα σαν πρόσωπο, σαν αρχείο Ιόλα είναι ακριβώς αυτό το πράγμα, είναι ακριβώς οι διαφορετικές εκδοχές της πορείας της τέχνης στην Ελλάδα ας πούμε από το 70 μέχρι σήμερα. Αυτή ήταν η ουτοπική αφαιρετική δική μας ιδέα ας πούμε.

Σαν ένα συγκροτούμενο αρχείο, ξέρεις ένα...»

Σ.12: «στις εκθέσεις που έχουν γίνει τον τελευταίο... το καλοκαίρι είχε μία πολύ... ιδιαίτερη έκθεση μέσα... και μου 'κανε, ιδιαίτερη με την έννοια ότι ήτανε... τα εκθέματα όχι συνηθισμένα. Δε μπορώ να τα περιγράψω τώρα, μου 'κανε εντύπωση ότι ήρθε κόσμος που έβλεπε ότι δεν... δεν το πιανε, αλλά το 'βλεπε με ένα ενδιαφέρον, μπορεί να είναι και ο χώρος που λειτουργεί έτσι, δε σου 'ρχεται να φωνάζεις στο χώρο αυτό μέσα. Κάπως, αυτό είναι καλό, να ανοίγει ο άλλος λίγο τα μάτια του σε κάτι που δε το βλέπει κάθε μέρα, αυτό είναι ο πολιτισμός για εμένα, όχι ο πολιτισμός για τον πολιτισμό. Η εμπειρία.»

Σ.16: «Ναι, αυτά είναι προβλήματα. Δηλαδή όταν λες συννόμη, όταν είχαμε πει ότι θέλουμε να κάνουμε έκθεση στη, όλοι λέγανε πίνακες, λες, όχι...»

Σ.16: «Θα το έκανα μουσείο λεηλασίας. Αλήθεια όμως. Αλήθεια, δηλαδή είναι η ίδια λογική εμένα με ενοχλεί πάρα πολύ ο βανδαλισμός, είμαι κατά του βανδαλισμού, ότι με ενοχλεί ότι βιάζουμε το αστικό τοπίο.»

Σ.17: «Αν δεν είναι μέρος ε... παραγωγής εικαστικού προϊόντος, παραγώγων μάλλον, δεν μπορώ να καταλάβω αν έχει νόημα.»

Σ.17: «Ένα τέτοιου βεληνεκούς μουσείο, ας πούμε, δε μπορεί να έχει τοπικό χαρακτήρα. Οπότε τα τοπικιστικά μένουν στην άκρη. Ενδεχομένως να είχε κάποιους χώρους, ε... όπως είναι το μουσείο Βορρέ, μπορούνε να μπουνε παιδιά, υπάρχουν εργαστήρια που μπορείς να κάνεις διάφορα πράγματα. Φαντάζομαι κάτι αντίστοιχο.»

Σ.18: «και... φυσικά θα ήταν προτιμότερο να γίνει μέσα στο κτήμα δηλαδή, όπως... το έχουμε φανταστεί όλοι μας, είτε στον κήπο είτε στον εσωτερικό χώρο είτε πάνω στα δέντρα είτε όπως γίνεται.»

Σ.18: «Ναι, εκθέσεις ζωγραφικής πολλές, διάφορα δρώμενα δηλαδή, ε.. ίσως ε.. να είναι και λίγο και τραβηγμένο να κάνουνε κανένα... αχ τη λέξη την ξέχασα, ε... με το σώμα που κάνουν, περφόρμανς.»

Με σχόλια [MOU165]: (5.Δ.101) – ενεργό μουσείο ινστιτούτο μελέτης της μετάβασης της ελληνικής μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης – από το παραδοσιακό στο νεωτερικό και το μετανεωτερικό

Με σχόλια [MOU166]: (5.Δ.102) – τοπική, εθνική και διεθνής ακτινοβολία παραδείγματος – δυναμική αξιοποίηση – τοπικό, εθνικό και διεθνές

Με σχόλια [MOU167]: (9.Δ.111) – εκτίμηση αποδοχής των εκθέσεων σύγχρονης τέχνης στο πρόσφατο παρελθόν – διαφαίνουσα αποδοχή καλλιτεχνικών γεγονότων

Με σχόλια [MOU168]: (9.Δ.112) – ανάδειξη της δυναμικής του χώρου – σύνδεση με πολιτιστική ανάγκη κοινότητας – ανάδειξη της πολιτισμικής εμπειρίας ως ανάγκη

Με σχόλια [MOU169]: (11.Δ.47) – σύγχρονη πρόταση για εικαστική έκθεση, όχι πίνακες – μετανεωτερικότητα και τέχνη

Με σχόλια [MOU170]: (11.Δ.54) – πρόταση για θεματικό μουσείο με θέμα την ίδια του τη λεηλασία – μετανεωτερικότητα και τέχνη

Με σχόλια [MOU171]: (12.Δ.38) – ταύτιση της κοινωνικής παρουσίας των καλλιτεχνών με το έργο τους – σύγχρονη τέχνη και καλλιτεχνικό ενέργημα

Με σχόλια [MOU172]: (12.Δ.39) – ευρύτερο του τοπικού στην αξιοποίηση, παράδειγμα μουσείου Βορρέ – σύνδεση με εκπαίδευση – σημείο κοινωνικής συμφιλίωσης

Με σχόλια [MOU173]: (13.Δ.47) – πεποίθηση για πολιτιστική αξιοποίηση κτήματος βίλας Ιόλα

Με σχόλια [MOU174]: (13.Δ.50) – προσδοκία συμμετέχουσας για σύγχρονες πολιτιστικές εκδηλώσεις

Κοινωνικά γεγονότα εφαρμογής 6

6ΚΓ1 Ανάγκη καθημερινής επαφής με τη σύγχρονη και δημόσια τέχνη

2.Δ.51 + 1.Δ.65 + 3.Δ.76 +

6ΚΓ2 Ελλιπής παρουσία δημόσιας τέχνης, ανύπαρκτη παρουσία σύγχρονης τέχνης στην κοινότητα

1.Δ.54 + 1.Δ.55 + 1.Δ.58

6ΚΓ3 Μεμονωμένες προσπάθειες χωρίς συνέχεια και θεσμοποίηση για την σύγχρονη παρουσία της δημόσιας τέχνης

1.Δ.59

6ΚΓ4 Σχέσεις εξάρτησης και κυριαρχίας πολιτιστικών φορέων και οργανισμών με καλλιτέχνες

4.Δ.17 + 4.Δ.19 + 11.Δ.48

6ΚΓ5 Αδιαφορία τοπικής κοινότητας για τη σύγχρονη τέχνη – ηθικά επικίνδυνη, σύνδεση με το παραδοσιακό πατερναλιστικό και τα στερεότυπα

5.Δ.112 + 5.Δ.113 + 5.Δ.172 + 5.Δ.173 + 5.Δ.174 + 5.Δ.175 + 9.Δ.49 + 11.Δ.27 + 11.Δ.41

6ΚΓ6 Αντίληψη σύγχρονης τέχνης ως χόμπι, συμμετοχικότητα, εμπειρία – τοπική εμβέλεια

9.Δ.110 + 9.Δ.111 + 9.Δ.112 + 10.Δ.226 + 10.Δ.228

6ΚΓ7 Αντίληψη σύγχρονης τέχνης ως εκθέσεις, περφόμανς συνδεδεμένες με την κοινότητα (τοπική διάσταση)

13.Δ.46 + 13.Δ.47 + 13.Δ.50 + 13.Δ.51 + 13.Δ.58

6ΚΓ8 Αντίληψη σύγχρονης τέχνης ως έρευνα, συνδεδεμένη με τον τόπο και το αρχείο (ετεροτοπική διάσταση – άμβλυνση των περιορισμών του τοπικού)

5.Δ.6 + 5.Δ.7 + 5.Δ.12 + 5.Δ.13 + 5.Δ.14 + 5.Δ.57

6ΚΓ9 Αντίληψη σύγχρονης τέχνης ως έρευνα συνδεδεμένη με την κοινωνική λειτουργία – λεηλασία (κοινωνική διάσταση)

11.Δ.54 + 11.Δ.55

6ΚΓ10 Αντίληψη σύγχρονης τέχνης ως έρευνα συνδεδεμένη με την εθνική καλλιτεχνική ιστορία – μουσείο μοντέρνας τέχνης με παράδειγμα τον Ιόλα (εθνική και διεθνής διάσταση)

5.Δ.101 + 5.Δ.102 + 5.Δ.103 + 5.Δ.104 + 5.Δ.105

Κοινωνικά φαινόμενα εφαρμογής 6

1 . **6.ΚΦ.1 (6ΚΓ1 + 6ΚΓ2 + 6ΚΓ3 + 6ΚΓ4 + 6ΚΓ5)** Παρουσιάζεται μια κοινωνική αποσύνδεση της σύγχρονης – δημόσιας τέχνης από τη δημόσια σφαίρα, που φαίνεται να εδράζεται στην απουσία θεσμικής κουλτούρας προώθησής της, την πατερναλιστική πολιτισμική αναφορά της κοινότητας και την σχέση κυριαρχίας μεταξύ δημόσιων πολιτιστικών φορέων και καλλιτεχνών.

2 . **6.ΚΦ.2 (6ΚΓ6 + 6ΚΓ7 + 6ΚΓ8 + 6ΚΓ9 + 6ΚΓ10 + 6ΚΓ1)** Η κοινότητα των καλλιτεχνών παρουσιάζει μια ποικιλία προσεγγίσεων και μια διαλεκτική στάση ως προς το είδος των καλλιτεχνικών επιτελέσεων στο δημόσιο χώρο, νεωτερικού και μετανεωτερικού χαρακτήρα,

πολύτιμη ως ενδεχόμενη εμπειρία για το μετασχηματισμό μιας πατερναλιστικής κοινότητας.

Ανάλυση - Εφαρμογή 7.

(κωδ. 7) προοπτικές ενεργού συμμετοχής των συνεντευξιζόμενων σε δράσεις

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ1: «Ναι... δεν έχω αυτή τη στιγμή κάτι συγκεκριμένο στο μυαλό μου. Αλλά είναι μια πρόκληση, είναι ενδιαφέρον αυτό.»

Σ2: «Έχω ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην πολεοδομία, δηλαδή στην ε.. στις σχέσεις του χώρου και της συσχετίσεις τελοσπάντων κοινωνίας και χώρου.»

Σ2: «εκεί που αντιλαμβάνομαι τελοσπάντων ότι ε θα πέσει περισσότερο η ματιά μου, είναι στα συμπεράσματα που θα βγούνε, για τη σχέση γειτονιάς και... δυναμικής αυτού του χώρου.»

Σ3: «Πάρα πολύ ωραία, κι εγώ ευχαριστώ και το περιμένο με μεγάλη χαρά όλο το υπόλοιπο.»

Σ. 4: «Εγώ θέλω να σου δηλώσω ότι θα είμαι μαζί σου, ότι χάρηκα πάρα πολύ που σε γνώρισα, και μου ξαναζωντάνεψες την ελπίδα.»

Σ. 4: «Δεν δεσμεύομαι, είναι μεγάλη μου χαρά, μεγάλη μου χαρά, κατ' αρχήν είναι μεγάλη μου χαρά να βρίσκομαι μαζί με νέους, δεύτερον είναι μεγάλη μου χαρά να βρίσκομαι μαζί με εικαστικούς νέους, και στο βαθμό που και αυτοί είναι οι περισσότεροι είναι παλιοί μου μαθητές θαυμάσια.»

Σ. 9: «Προχώρα το κι εγώ είμαι στη διάθεσή σου στο βαθμό που μπορώ να τα παρακολουθήσω. Και εννοείται ότι χρειαστείς στο δημοτικό συμβούλιο, ακόμα διατηρώ τις επαφές.»

Σ. 12: «Μα εννοείται γιατί, γι' αυτό μιλάω για την πλατφόρμα, εγώ θέλω να δω μια πλατφόρμα, όλοι θέλουν αυτό, όσοι θέλουν να, φτιάξουνε κάτι, δώσε σε κάποιον κάπου να το στηρίξει, να το, εγώ θα είμαι εκεί.»

Σ. 11: «Ντάξει εγώ από την πλευρά μου... θα ήθελα να συμμετάσχω σε κάτι πολιτιστικό, είτε... είναι ντοκιμαντέρ είτε είναι συναυλία, είτε είναι θεατρική παράσταση είτε... τι να πω, ε... έκθεση ζωγραφικής, στιδήποτε.»

Σ.16: «Εκεί ότι θέλεις, δηλαδή απ' όλα εμένα εκεί είναι, εκεί θέλω να εστιάσω, δηλαδή το να αρχίσει το μπαλάκι για τον Ιόλα, εντάξει ας μιλήσουν όλοι οι υπόλοιποι.»

Σ.18: «Ναι, να ξεκουνηθούμε λίγο έτσι να τους, ναι να τους μιλάμε για την τέχνη να... κάπως να τους βοηθήσουμε γιατί σου λέει δεν καταλαβαίνω τι είναι αυτό, ε να κάπως να τους βοηθήσουμε λίγο να τους ανοίξουμε ένα κλικ έτσι το μυαλό λίγο να ανοίξει, ε...»

Με σχόλια [MOU175]: (1.Δ.64) θερμό ενδιαφέρον εμπλοκής

Με σχόλια [MOU176]: (2.Δ.6) επιστημονικό ενδιαφέρον για την πολεοδομία – σύνδεση κοινωνίας και χώρου

Με σχόλια [MOU177]: (2.Δ.55) προσωπικό ενδιαφέρον για την έρευνα και τον τόπο

Με σχόλια [MOU178]: (3.Δ.78) θερμό ενδιαφέρον συμμετοχής

Με σχόλια [F179]: (4.Δ.α1) – αυτοδιάθεση για συμμετοχή και θετική αποτίμηση συνέντευξης – ζωντάνεμα ελπίδας

Με σχόλια [F180]: (4.Δ.α2 – αυτοδιάθεση για συμμετοχή και θετική αποτίμηση συνέντευξης – σύνδεση με νέους

Με σχόλια [MOU181]: (7.Δ.134) – διάθεση συμμετοχής – δίκτυα με θεσμούς

Με σχόλια [MOU182]: (9.Δ.113) – απόλυτη διάθεση για συμμετοχή – πλατφόρμα με κοινότητα

Με σχόλια [MOU183]: (8.Δ.85) – διάθεση για συμμετοχή σε πολιτιστικές δράσεις

Με σχόλια [MOU184]: (11.Δ.61) – ενδιαφέρον για εμπλοκή σε πρότζεκτ με κοινωνικό αποτύπωμα

Με σχόλια [MOU185]: (13.Δ.58) – διάθεση συμμετοχής σε πολιτιστικά πρότζεκτ και διάχυσης στην τοπική κοινωνία

Κοινωνικά γεγονότα Εφαρμογής 7

7ΚΓ1 Θετική στάση για συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δράσεις

3.Δ.78 + 4.Δ.96 + 4.Δ.97 + 4.Δ.α1 + 4.Δ.α2 + 6.Δ.α1 + 13.Δ.32

7ΚΓ2α Θετική στάση για συμμετοχή σε συμμετοχικές και θεσμικές δράσεις

7.Δ.78 + 9.Δ.113

7ΚΓ2β Θετική στάση για συμμετοχή σε συμμετοχικές, κοινωνικές, ελευθεριακές δράσεις

1.Δ.62 + 1.Δ.64 + 8.Δ.86 + 8.Δ.87

7ΚΓ3 Θετική στάση για καλλιτεχνική συμμετοχή σε δράσεις

2.Δ.4 + 2.Δ.6 + 2.Δ.55 + 8.Δ.85 + 12.Δ.39 + 13.Δ.58

7ΚΓ4 Θετική στάση μόνο μέσα από θεσμοθετημένα δίκτυα

4.Δ.96 + 4.Δ.97 + 4.Δ.α1 + 4.Δ.α2 + 6.Δ.α1 + 7.Δ.134 + 11.Δ.61 + 11.Δ.64 + 12.Δ.39 + 13.Δ.32

Κοινωνικά φαινόμενα εφαρμογής 7

1. **7.ΚΦ.1 (7ΚΓ1 + 7ΚΓ2α + 7ΚΓ2β + 7ΚΓ3 + 7ΚΓ4)** Εμφανίζεται μια εκ πρώτης όψης θετική στάση για εμπλοκή και συμμετοχή σε δράσεις στον τόπο, με διαφοροποιήσεις συνδεδεμένες με την κοινωνικοπολιτισμική αναφορά των υποκειμένων, η οποία πιθανά υποκρύπτει μια προδιάθεση για κυριαρχία της κοινωνικο-πολιτισμικής αναφοράς τους στην κοινότητα και τον τόπο.

Ανάλυση – Εφαρμογή 8

(κωδ. 8) Εμπειρίες - απόψεις συμμετεχόντων από τον Αλέξανδρο Ιόλα

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ.5: «Δηλαδή ότι ο Ιόλας είναι πολλά πράγματα και αντιθετικά μεταξύ τους.»

Σ. 5: «Αυτό έγινε γιατί ψαρώσαμε με τον Ιόλα.»

Σ. 6: «Αυτό είναι σχεδόν σαν το κτίριο να είναι ο Ιόλας ο ίδιος ας πούμε.»

Σ. 7: «Ε... ο Ιόλας ήτανε μια δημόσια, αυτό ήταν το βασικό, ότι ήταν μια προσωπικότητα που ήταν στα χέρια του τύπου συνέχεια, στο κέντρο της επικαιρότητας, έτσι; και το κυνηγούσε αυτό, και το κυνηγούσε και το απέφευγε και την πάθαινε και το... και το δηλαδή δε φυλαγόταν, δηλαδή θέλω να πω δεν απομακρυνόταν από αυτό, έτσι; ήθελε να ήτανε να ήτανε μέσα στην σε όλα τα περιοδικά, σε όλες τις εφημερίδες να φωτογραφίες να... έτσι;»

Σ. 6: «...αλλά αυτό ήτανε επειδή ήτανε ένας ε... εστέτ ας πούμε και νταξει, ιδιόρρυθμος και τα λοιπά, δε νομίζω ότι ήτανε.»

Σ.5: «Τα κοινωνικά θέματα τον απασχολούσαν στο βαθμό που συνεχίζει να μαγειρεύει καλά η κυρά Τασία.»

Σ. 7: «Από την άλλη όμως να σου πω κάτι, χωρίς τον Ιόλα δε θα χαμε δει έργα από την Νέα Υόρκη στην Αθήνα, ...δε θα είχαμε εισαγωγή περιεχομένου.»

Σ. 5: «Σκληρά μοντέρνος. Είναι σκληρά μοντέρνος, δηλαδή δεν έχει τίποτα μετανεωτερικό. Δεν εισάγει τίποτα μετανεωτερικό.»

Σ. 8: «Ήτανε έτσι λίγο... το ντύσιμο του ήταν λίγο ιδιαίτερο, ήτανε με φουλάρια έτσι περίεργα για εκείνη την εποχή ντάξει είχαμε ακούσει και διάφορα... όχι ακούσει, φαινόταν ότι... η σεξουαλικότητά του ήταν

Με σχόλια [MOU186]: (5.Δ.3) Ιόλας – πολυπρισματική προσωπικότητα, μετανεωτερική περσόνα

Με σχόλια [MOU187]: (5.Δ.61) – σημασία Ιόλα υποβάλλει την αποφασιστικότητα της ομάδας – αδυναμία σύνδεσης ακόμα και καλλιτεχνών με Ιόλα

Με σχόλια [MOU188]: (5.Δ.140) – εκτίμηση ταύτισης ακινήτου και προσώπου – η σωματοποίηση της τέχνης, γίνεται σωματοποίηση του κτιρίου – το σώμα βανδαλίζεται – το κτίριο βανδαλίζεται – μετασηματισμός τόπου συμβόλου - ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU189]: (5.Δ.141) - ανάγκη Ιόλα για δημόσια προβολή – το ιδιωτικό σαν δημόσιο – το ατομικό σαν δημόσιο – συμβολική ανάγκη

Με σχόλια [MOU190]: (5.Δ.186) – εστέτ ιδιορρυθμία Ιόλα – τρόπος εξευγενισμού κοινωνικής και πολιτικής πρακτικής – μύθος ως εργαλείο απόκρυψης της πραγματικότητας – συνθήκες ανάδειξης στερεοτύπου

Με σχόλια [MOU191]: (5.Δ.187) – άγνοια ανάγκης για ισότητα από Ιόλα – κοινωνικός αυτοαποκλεισμός – αιτία αποκλεισμού από κοινότητα

Με σχόλια [MOU192]: (5.Δ.249) – εισαγωγή κουλτούρας και πολιτισμού από Ιόλα – μετανεωτερικός τύπος – νομαδικότητα – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU193]: (5.Δ.262) – απόλυτα μοντέρνος Ιόλας – METAMONTERNA ΖΩΗ – σύγκρουση ατομικού και δημόσιου – προσπάθεια επιβολής του ατομικού

Με σχόλια [MOU194]: (6.Δ.13) – κριτική στάση κοινότητας στο ντύσιμο του Ιόλα – ένδειξη πολιτισμικού στερεοτύπου

διαφορετική από το κανονικό, αλλά δεν ήτανε δεν ήτανε δηλαδή να... ε... να σε πειράζει ας πούμε, ήτανε κύριος, δεν... δεν είχαμε θέματα τέτοια.»

Σ. 9: «Κοίταξε να δεις τώρα, ναι, εμείς αυτό που ξέρουμε είναι ότι.. και η πλατεία Δημοκρατίας, είναι ένα οικόπεδο που ήταν ιδιοκτησίας του Ιόλα, και το οποίο δωρήθηκε στο δήμο και ονομάστηκε πλατεία Δημοκρατίας ενώ κανονικά θα έπρεπε να λέγεται πλατεία Ιόλα, μια και ο Ιόλας την έχει δωρίσει.»

Σ.12: «και... θυμάμαι τον Ιόλα να βγαίνει και να μας βλέπει... από το οικόπεδο να έρχεται και να μας κοιτάζει, να τον βλέπουμε στο βάθος στο μπαλκόνι... είμασταν κι ένα θέαμα όπως και να το πεις.»

Σ. 12: «γιατί σήμερα... θα ήτανε φοβερή μορφή δηλαδή... ο Ιόλας ντυνόταν τότε, όπως ο Γαβαλάς σήμερα, πως να στο πα. Τότε όμως ήτανε κάτι λίγο... ιδιόρρυθμο, δακτυλοδεικτούμενο, ούτε καν δακτυλοδεικτούμενο, ήτανε... νταξει αυτός είναι λίγο περίεργος... και μην πας κοντά γιατί... του αρέσουν τα αγοράκια.»

Σ. 11: «Ναι, ήταν άμεσα επηρεαζόμενο... απ' το οικογενειακό, ε το ακολουθούσε μια συντηρητική και αρνητική... άποψη ότι ήταν ένας πολύ πλούσιος και ομοφυλόφιλος κραγμένος με... σκάνδαλα και τέτοια ας πούμε.»

Σ. 10: «Εγώ θυμάμαι και ένα άλλο στοιχείο, που έτσι ήτανε, έκανε λίγο την αφήγηση μαύρη ας πούμε, ότι αυτό μου είχε μείνει, σαν πρώτο, ας πούμε, σαν μια πρώτη περιγραφή, ότι ήταν μόνος και αυτό ας πούμε αποδεικνύεται από το ότι δεν είχε εν τέλει κληρονόμους, γι αυτό και η βίλα, καταλήγει στην κατάσταση ας πούμε που... σε αυτό που είδα δηλαδή, μια ερειπωμένη τελείως ας πούμε, βίλα.»

Σ. 10: «Πάντως αυτό που είπες, δηλαδή, ότι ο Ιόλας ενώ ήταν πολύ πλούσιος, έφαγε έτρωγε ας πούμε κοινωνικό αποκλεισμό, και γενικά μια έτσι... επίθεση από την κοινωνία.»

Σ.16: «Τα είχε όλα αυτά λοιπόν μέχρι τα 80 και μετά πχχχ!! και πέθανε ολομόναχος, δηλαδή μου φαίνεται τρομαχτικό, και αυτό το πιο τρομαχτικό βέβαια είναι δεν είναι μόνο ότι τον ξεσκίσανε, ζώντας αλλά τον ξεσκίσανε και νεκρό.»

Σ.16: «Και θα βλέπουν για πάντα πουτσάκια, οπότε και για πάντα ο Ιόλας, θα είναι λίγο... όχι φοκλόρ αυτό το... καρικατούρα, γιατί μια καρικατούρα έχουμε κάνει του Ιόλα.»

Σ.17: «Ήταν ο πλούσιος της γειτονιάς, κι αυτός που ενοχλούσε όταν θα έκανε τα πάρτι τις συγκεντρώσεις, γιατί μονίμως ήταν η αστυνομία και απέκλειε την περιοχή, απολύτως τίποτα.»

Σ.:18: «ο Ιόλας τους άφηνε πάντα να μπαίνουνε, πάντα, όποτε θέλανε κι όταν θέλανε, εκτός από την Κυριακή.»

Σ.18: «αυτό προσωπικά που μου άρεσε πολύ Φοίβο ήταν ότι... μου είπε ότι δεν ήταν, δεν σταμάτησε μέχρι εκεί, ήταν ότι... είχε πολλά λεφτά ο άνθρωπος και βοήθησε λείει πάρα πολλούς ομοφυλόφιλους της εποχής, που δεν είχαν λείει στον ήλιο μοίρα, τους είχε νοικιάσει σπιτάκια εδώ πέρα φτωχικά, παλιά τα πολύ παλιά, τους συντηρούσε και τους τάιζε.»

Με σχόλια [MOU195]: (6.Δ.14) – φήμες και διαδόσεις σεξουαλικού προσανατολισμού Ιόλα – ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΟ – κανονικό και «παθολογικό»

Με σχόλια [MOU196]: (6.Δ.15) – αποδοχή και καχυποψία συμπεριφοράς Ιόλα στην κοινότητα – υπόνοια στερεότυπου – κοινωνική αναπαράσταση

Με σχόλια [MOU197]: (7.Δ.26) – προσφορά πλατείας από Ιόλα – άσχετη ονοματοδοσία – εφαρμογή κοινωνικού στίγματος

Με σχόλια [MOU198]: (9.Δ.13) – νέσι, σύνδεση με βίλα Ιόλα, γνωριμία με Ιόλα, αποτύπωση κοινωνικής πραγματικότητας εποχής και γειτονιάς

Με σχόλια [MOU199]: (9.Δ.53) προβολή Ιόλα στο παρών – αποδοχή χαρακτηριστικών του – σύνδεση του με αντίστοιχες εμφανίσεις προσώπων – ορισμός του ως ξένο

Με σχόλια [MOU200]: (9.Δ.54) – εμφάνιση στερεοτύπου – φόβος, ετικέτα, απομόνωση – μετάδοση στους νέους - ξένος

Με σχόλια [MOU201]: (8.Δ.16) – μετάδοση στερεοτύπου από γενιά σε γενιά – συντηρητισμός και λαϊκισμός – στίγμα, ετικέτα, φόβος

Με σχόλια [MOU202]: (8.Δ.17) – προέκταση του στερεοτύπου – σύνδεση της μοναξιάς και της μη απόκτησης οικογένειας με τα δεινά της βίλας – αντικειμενικοποίηση στερεοτύπου, ετικέτας και τόπου

Με σχόλια [MOU203]: (8.Δ.64) – αντίστιξη ταξικής αναφοράς με κοινωνικό αποκλεισμό, ετικέτα και στίγμα – αποτυχία αστικής κουλτούρας

Με σχόλια [MOU204]: (11.Δ.15) – συνέχεια επίδρασης στερεοτύπων, στίγματος και ετικέτας και μετά θάνατον

Με σχόλια [MOU205]: (11.Δ.52) – ανάδειξη Ιόλα ως καρικατούρα σε σχέση με την σεξουαλική του κατεύθυνση – μετασηματισμός στερεοτύπων – εκουχρονισμός και επιβολή πατερναλισμού

Με σχόλια [MOU206]: (12.Δ.33) – εκτίμηση για αγεφύρωτη σχέση, αδυναμία κατανόησης σημασίας του ακινήτου, ταξική και πολιτιστική απόσταση μεταξύ τους – κυριαρχία ημινεωτερικών θεσμικών πρακτικών

Με σχόλια [MOU207]: (13.Δ.26) – ανοχή Ιόλα στους νέους, απαγόρευση τις Κυριακές – η παρουσία θεσμικών παραγόντων ως ημινεωτερικός αποκλεισμός της κοινότητας

Με σχόλια [MOU208]: (13.Δ.35) – περιβαλψη και πρόνοια κατατρεγμένων ομοφυλόφιλων σε σπίτια της περιοχής από τον Ιόλα, ιδιωτική μέριμνα αντί δημόσιας μέριμνας, πιθανό σημείο σύγκρουσης με την κοινότητα

Κοινωνικά γεγονότα Εφαρμογής 8

8ΚΓ1α Φιλική και αποστασιοποιημένη παρουσία του στην κοινότητα (κυρίως προς τους νέους)

4.Δ.12 + 4.Δ.18 + 4.Δ.20 + 6.Δ.9 + 6.Δ.12 + 6.Δ.13 + 6.Δ.15 + 6.Δ.16 + 9.Δ.9 + 9.Δ.12 + 9.Δ.13 + 9.Δ.15 + 9.Δ.27 + 9.Δ.77 + 13.Δ.26 + 13.Δ.28 + 13.Δ.29 + 13.Δ.30 + 13.Δ.33

8ΚΓ1β Παροχή στέγης, τροφής πρόνοιας σε ηλικιωμένους ομοφυλόφιλους σε ενοικιαζόμενα σπίτια της περιοχής – ανατροπή της παραδοσιακής, πατερναλιστικής λειτουργίας της κοινότητας – πιθανότητα αξιακής σύγκρουσης

13.Δ.35 + 13.Δ.36

8ΚΓ2α Απόλυτη άγνοια για το έργο του και την ιστορία του – σύνδεση με το μύθο και την κοινωνική αναπαράσταση

4.Δ.7 + 4.Δ.46 + 9.Δ.6 + 9.Δ.27 + 9.Δ.30 + 9.Δ.36 + 9.Δ.50 + 9.Δ.51 + 9.Δ.74 + 10.Δ.152 + 10.Δ.158 + 10.Δ.159 + 10.Δ.175 + 10.Δ.200 + 10.Δ.101 + 11.Δ.8 + 11.Δ.9 + 11.Δ.10 + 11.Δ.11 + 11.Δ.12

8ΚΓ2β Προσφορά της Πλατείας Δημοκρατίας στην κοινότητα – σύνδεση με το μύθο:

4.Δ.44 + 7.Δ.26 + 7.Δ.27 + 8.Δ.69

8ΚΓ2γ Μέρος της κοινότητας αποδέχεται την ενοχή για το κοινωνικό στίγμα – ανάγκη αποκατάστασης του Ιόλα

8.Δ.70+

8ΚΓ2δ Μέρος της κοινότητας δεν αποδέχεται γρέος και ενοχή για το κοινωνικό στίγμα στον Ιόλα – αυτονόμηση από την τοπική ιστορία

10.Δ.126 + 10.Δ.189

8ΚΓ3α Ζητήματα αποδοχής της ιδιορρυθμίας του και του σεξουαλικού προσανατολισμού του – πολιτισμική διαφοροποίηση ανάμεσα σε κοινότητα και Ιόλα

6.Δ.14 + 6.Δ.17 + 8.Δ.16 + 8.Δ.17 + 8.Δ.65 + 8.Δ.69 + 8.Δ.80 + 9.Δ.52 + 9.Δ.53 + 9.Δ.54 + 9.Δ.55 + 9.Δ.62 + 11.Δ.53 + 12.Δ.6

8ΚΓ3β Πλήρης απόκλιση πολιτισμικής ταυτότητας Ιόλα από της κοινότητας

4.Δ.9 + 5.Δ.150 + 5.Δ.278 + 6.Δ.14 + 8.Δ.16 + 8.Δ.69 + 8.Δ.80 + 9.Δ.7 + 9.Δ.8 + 9.Δ.63 + 10.Δ.151 + 11.Δ.52

8ΚΓ4 Αδυναμία σύγκλισης του κοινωνικού εαυτού του με την κοινότητα και την εποχή – σύνδεση με έννοια ξένου και καλλιτέχνη

5.Δ.147 + 5.Δ.272 + 5.Δ.273 + 5.Δ.274 + 5.Δ.277 + 8.Δ.64 + 9.Δ.37 + 9.Δ.50 + 10.Δ.134 + 12.Δ.33 + 13.Δ.22

8ΚΓ5 Ταύτιση του κοινωνικού εαυτού του με το ακίνητο – σπίτι, μουσείο, μανσολείο – ακμή, παρακμή, αποδόμηση – από το ιδιωτικό στο δημόσιο, από το μετανεωτερικό στο πατερναλιστικό

5.Δ.139 + 5.Δ.140 + 5.Δ.154 + 5.Δ.155 + 5.Δ.156 + 5.Δ.157 + 5.Δ.158 + 5.Δ.159 + 5.Δ.204 + 5.Δ.280 + 5.Δ.287 + 8.Δ.17

8ΚΓ6α Δημοσιοποίηση της ιδιωτικότητας του – λαϊκισμός εντύπων και ηλεκτρονικών ΜΜΕ –
παραδοσιακό πατερναλιστικό απέναντι σε μετανεωτερικό

4.Δ.45 + 5.Δ.137 + 5.Δ.188 + 5.Δ.189 + 5.Δ.190 + 9.Δ.57 + 9.Δ.58 + 9.Δ.59 + 9.Δ.61

8ΚΓ6β Παραποίηση της ιστορίας του – ψεύδη, μύθοι, παραπληροφόρηση - κυριαρχία
πατερναλισμού

5.Δ.133 + 5.Δ.134 + 5.Δ.136 + 11.Δ.20 + 11.Δ.21 + 11.Δ.57 + 11.Δ.59 + 11.Δ.60 + 11.Δ.61+

8ΚΓ6γ Παίζει με τη δημοσιότητα – το ιδιωτικό στο δημόσιο ως παιχνίδι – μετανεωτερική περσόνα

5.Δ.141 + 5.Δ.144 + 5.Δ.145 + 5.Δ.152 + 5.Δ.177

8ΚΓ7α Ο Ιόλας ως παράδειγμα ελίτ, εστέτ

5.Δ.147 + 5.Δ.185 + 5.Δ.186 + 5.Δ.187 + 5.Δ.201 + 5.Δ.202 + 5.Δ.203 + 5.Δ.206 + 5.Δ.209 + 5.Δ.233
+ 5.Δ.234 + 5.Δ.243 + 5.Δ.244 + 5.Δ.254 + 5.Δ.255 + 5.Δ.257 + 5.Δ.283 + 5.Δ.284 + 5.Δ.285

8ΚΓ7β Ο εστέτ Ιόλας οδηγείται στην κοινωνική συνειδησιακή αποδόμηση – παράδοξο, αποτυχία
αστικής κουλτούρας απέναντι σε παραδοσιακή

5.Δ.191 + 8.Δ.64 + 8.Δ.65 + 8.Δ.66

8ΚΓ8 Ο Ιόλας ως πολυσχιδής εκπρόσωπος του Μοντέρνου στην Ελλάδα

5.Δ.2 + 5.Δ.3 + 5.Δ.95 + 5.Δ.96 + 5.Δ.97 + 5.Δ.98 + 5.Δ.242 + 5.Δ.248 + 5.Δ.249 + 5.Δ.262+

8ΚΓ9 Ο Ιόλας ως μεταμοντέρνο υποκείμενο – ν-ομαδικό υποκείμενο

4.Δ.19 + 7.Δ.70 + 9.Δ.64 + 13.Δ.34

Κοινωνικά φαινόμενα εφαρμογής 8

1. **8.ΚΦ.1 (8ΚΓ1α + 8ΚΓ2α + 8ΚΓ2β + 8ΚΓ2δ + 8ΚΓ3β + 8ΚΓ4 + 8ΚΓ6α + 8ΚΓ6β + 8ΚΓ6γ + 8ΚΓ7α + 8ΚΓ7β)** Παρά την φιλική και δοτική στάση του στην κοινότητα, η κάθετη απόκλιση του κοινωνικού του εαυτού από αυτόν της κοινότητας (και ευρύτερα της χώρας), δεν επιτρέπει τη συνάμνη δεσμών μεταξύ τους – σημασία του κοινωνικο-πολιτισμικού κεφαλαίου και της αστικής συγκρότησης.

2. **8.ΚΦ.2 (8ΚΓ2α + 8ΚΓ2β + 8ΚΓ2γ + 8ΚΓ2δ + 8ΚΓ3α + 8ΚΓ3β + 8ΚΓ4 + 8ΚΓ5 + 8ΚΓ6α + 8ΚΓ6β + 8ΚΓ6γ + 8ΚΓ7β + 8ΚΓ9)** Η απουσία θεσμικής ιστορικής ενημέρωσης και εκπαίδευσης, ως προς το πρόσωπο του Α. Ιόλα, και η υποκατάστασή της από άτυπες μυθολογικές και φημολογικές κοινωνικές αναπαραστάσεις, συντηρεί τις στερεοτυπικές αντιλήψεις και τις διευρύνει σε ατομικές και συλλογικές τραυματικές στάσεις ενοχής.

(Ανάλυση – Εφαρμογή 9

(κωδ. 9) Ο Ιόλα ως παράδειγμα μελέτης – παραλληλισμοί

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ. 7: «Το μεγαλύτερο π... το μεγαλύτερο πρόβλημα πάλι σου μιλώ με μια αντιπαραβολή, το μεγαλύτερο πρόβλημα που είχε το ίδρυμα (όνομα ιδρύματος – μουσείου), ήταν οι σχέσεις του εργοταξίου με την εκκλησία. Τεράστιο πρόβλημα, όλα ότι έκανε έπρεπε να παίρνει άδεια από την αρχιεπισκοπή. Έτσι;»

Σ. 7: «Έχει πάρα πολλές έχει πάρα πολλές αντιτίσεις ας πούμε αυτό κι είναι πολύ ενδιαφέρον ας πούμε ακριβώς έτσι. Γιατί μιλάμε και οι δύο για δύο ευπατρίδες οι οποίοι ο ένας είχε ψυχραιμία και λεφτά και δύναμη και διατήρησε ένα στάτους και το, ε... ενώ ο άλλος αποδομήθηκε δηλαδή σαν να τον έφαγε το σαράκι, να τον έφαγε ένα σαράκι ας πούμε.»

Σ. 7: «Όταν έγινε, δηλαδή χτίσανε το θεσμικό θωρακείο, κέλφος για να, και τώρα δείχνω. Ενώ ο άλλος...»

Σ.7: «και ένα Φέρμορ αντιστοιχεί σε τρίτο επίπεδο, ο οποίος είχε σχέδιο. Ντουβ. Αυτό θα το αφήσω εκεί με στρατηγική με πολύ καθαρή, δηλαδή έγραφε τη διαθήκη του χρόνια πολλά, την έσβηνε την ξανάγραφε, δηλαδή...»

Σ. 5: «Ναι, η βίλα Ιόλα κτίζεται για να κάποια στιγμή, να γίνει ένας δημόσιος χώρος που είναι το μουσείο.» **Σ. 7:** «Και τελικά γίνεται μανσωλείο. Ναι και τελικά γίνεται... τύμβος.»

Σ. 5: «Ο Χατζηδάκης πήγε να... να μεταπλάσει το λαϊκό. Να το κάνει κάτι άλλο, είχε ένα όραμα για το λαϊκό. Ο Ιόλας δεν έχει κανένα όραμα για το λαϊκό.»

Σ. 5: «Και στον Τσαρούχη και στον Κουν. Στον Ιόλα δεν υπάρχει αυτό.»

Σ. 5: «Γιατί δεν έχει, γιατί έχει τεράστια αποδοχή ο Κώστας Ταχτσής ας πούμε το τρίτο στεφάνι. Που είναι τρανς ο άνθρωπος. Με σύγχρονους όρους είναι τρανς. Δεν είναι σεξουαλικό μόνο.»

Σ. 5: «Ο (όνομα τρίτου ευεργέτη) είναι κλασσικά λαϊκίστικο ας πούμε παράδειγμα, δηλαδή έτσι...»

Σ. 5: «Εγώ θα τα συνέδεα αυτά τα δύο ξέρεις, ο Κοντόπουλος συγκροτεί το άλλο παράδειγμα της νεοελληνικής τέχνης ας πούμε είναι λίγο... υποτιμημένη περίπτωση.»

Σ. 5: «Το ΠΑΣΟΚ, φέρνει ένα καινούργιο πολιτισμικό παράδειγμα. Και σ' αυτό το πολιτισμικό παράδειγμα ο Ιόλας δε χωράει.»

Σ. 7: «Αντιστοιχία το πέτυχε αυτό που λέει ο (όνομα συλλέκτη). Το πέτυχε ο (όνομα συλλέκτη), δηλαδή το πέτυχε, έκανε τις κατάλληλες επαφές και πήρε τεράστιες επιδοτήσεις...»

Σ. 5: «Ας πούμε βγάζει διάφορα παράπονα ξέρω 'γω στον (όνομα καλλιτέχνη). Γιατί δε μου φέρθηκε σωστά. Η φράση δε μου φέρθηκε σωστά, κρύβει από πίσω ένα υποκείμενο, το οποίο λέει ότι εγώ είμαι αυτός που έρχεται ως...»

Σ. 5: «Ξέρεις τι γίνεται, ποιά είναι η κεντρική τους διαφορά, και εκεί είναι και με το Χατζηδάκη και τα λοιπά, αυτό προσπαθούσα να πω πριν, ότι ο Χατζηδάκης ο Τσαρούχης ο Τάσσο, ο χαρακτήρας, φτιάχνουν εθνικούς τύπους, δηλαδή προσπαθούν μέσα από μια μορφή να φτιάξουνε ένα... έναν τύπο της νεοελληνικότητας. Μνημειοποιούνται και μνημειώνουνε αυτό το οποίο κατασκευάζουνε και από το οποίο, κι απ' το οποίο κατασκευάζονται.»

Με σχόλια [MOU209]: (5.Δ.122) αντιστοιχία με μουσείο Γουλιανδρή – επιβολή της αρχιεπισκοπής – παραδοσιακό απέναντι σε νεωτερικό

Με σχόλια [MOU210]: (5.Δ.126) – αντιστοιχία δωρητών – Γουλιανδρή Ιόλα – επιμονή και αποδοχή παραδοσιακού, επιτυχία με αποτυχία

Με σχόλια [MOU211]: (5.Δ.153) – αντιστοιχία με Γουλιανδρή – αποφυγή δημοσιότητας – προφύλαξη δημόσιων εικόνων – παραδοσιακό μοντέλο – οικοδόμηση θεσμικών δικτύων – ασφάλεια, επιτυχία σκοπού

Με σχόλια [MOU212]: (5.Δ.127) – αντιστοιχία με Φέρμορ – ρεαλιστική δρομολόγηση, ευελιξία – επιτυχία

Με σχόλια [MOU213]: (5.Δ.155) – δημόσιο όραμα Ιόλα – καταλήγει στο βανδαλισμένο σώμα του – μανσωλείο

Με σχόλια [MOU214]: (5.Δ.205) αντιστοιχία Χατζηδάκη Ιόλα – μετάπλαση λαϊκού, όραμα για το λαϊκό – αποσύνδεση από κάθε τι λαϊκό [ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ]

Με σχόλια [MOU215]: (5.Δ.222) αντιστοιχία Χατζηδάκη, Κουν, Τσαρούχη

Με σχόλια [MOU216]: (5.Δ.198) – αντιπαραβολή παραδείγματος Ταχτσής – σύνδεση με το λαϊκό, ακόμα και με την τρανς εκδοχή του – στερεότυπο – σύγκρουση αλλά και αποδοχή – [ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ]

Με σχόλια [MOU217]: (5.Δ.221) – αντιστοιχία με Νιάρχο – λαϊκίστικο ευεργέτης – το όνομα – ανοιχτότητα

Με σχόλια [MOU218]: (5.Δ.178) – αντιπαραβολή Ιόλα Κοντόπουλου – ηρεμία και συγκρότηση – ένταση και ν-ομαδικότητα

Με σχόλια [MOU219]: (5.Δ.180) – μετάβαση από το πατερναλιστικό συντηρητικό μοντέλο σε ημι-νεωτερικό λαϊκίστικο – νέο πολιτισμικό παράδειγμα – σύγκρουση και ήττα Ιόλα

Με σχόλια [MOU220]: (5.Δ.224) – αντιπαραβολή με συλλέκτης – παράδειγμα θεσμικής σύνδεσης και επιτυχίας – αντίθεση με Ιόλα – ημι-νεωτερικό με αποτελεσματικότητα

Με σχόλια [MOU221]: (5.Δ.228) – αντιπαραβολή με συλλέκτη Γ – σχέση κυριαρχίας προς καλλιτέχνη – ημι-νεωτερικό μοντέλο με πατερναλιστικά χαρακτηριστικά

Με σχόλια [MOU222]: (5.Δ.239) – αντιπαραβολή εθνικού τύπου καλλιτεχνών στον εξωτισμό του Ιόλα – παραδοσιακό απέναντι στο μετανεωτερικό

Με σχόλια [MOU223]: (5.Δ.240) – αντιπαραβολή εθνικού τύπου καλλιτεχνών στον εξωτισμό του Ιόλα – παραδοσιακό απέναντι στο μετανεωτερικό – Μνημειοποιούνται και μνημειώνουνε το περιεχόμενο προέλευσής τους – [ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ]

Σ. 7: «Από την άλλη όμως να σου πω κάτι, χωρίς τον Ιόλα δε θα χαμε δει έργα από την Νέα Υόρκη στην Αθήνα.»

Σ.5: «η (όνομα ιδιοκτήτη γκαλερί), έχει την ίδια λογική με τον Ιόλα σε σχέση με το λαϊκό, δηλαδή πάντα ο εργαζόμενος, πάντα από κάτω. Οι καλλιτέχνες όμως, κι έχει πολύ ενδιαφέρον κοινωνιολογικά, είναι κάτι άλλο. και εκεί ξαναγυρνάω στον Μπουρντιέ. Δηλαδή ότι οι καλλιτέχνες φτιάχνουν μια κοινωνική αυτονομία τέτοιου τύπου, που ενώ ταξικά ανήκουν με τους εργαζόμενους, ... οι εργαζόμενοι της γκαλερί, δε μιλάνε με τους καλλιτέχνες, οι καλλιτέχνες συγκροτούν κοινωνικά κάτι άλλο. Κάτι τρίτο. Είναι αυτή η αυτονομία που έλεγε ο Μπουρντιέ, δηλαδή στην πραγματικότητα έχουν φτιάξει έναν άλλον κοινωνικό κόσμο ο οποίος είναι, εζωταζικός...»

Σ. 5: «Δηλαδή έρχεται ο (όνομα πέμπτου ευεργέτη) και σου λέει ότι εγώ ως εθνικός ευεργέτης, εγώ δε θα φτιάξω μόνο το μουσείο θα φέρω και τον κόσμο, θα φτιάξω το μηχανισμό να έρθει κι ο κόσμος εδώ...»

Σ. 5: «Οι... Ηπειρώτες... ότι εγώ πάω να φτιάξω την παιδεία, πάω να φτιάξω παιδεία, δηλαδή, εδώ γυρνάμε πολιτισμικά σε ένα προηγούμενο από την νεοελληνικότητα ας πούμε στάδιο που λέει τι, ότι κάνουν οι... Ηπειρώτες, πατάνε στο διαφωτισμό, παιδεία.»

Σ.5: «ο Καβάφης φτιάχνει επίσης εθνικό τύπο. Φτιάχνει εθνικό τύπο.»

Σ.5: «η αρχή της εκκεντρικότητας, ας πούμε αυτό το πράγμα, δηλαδή είναι, δε θέλω να είμαι όμοιος κανενός. Θέλω να 'μαι ο Αλέξανδρος Ιόλας, ως ο Αλέξανδρος Ιόλας, που είναι και ψευδώνυμο, έτσι.»

Κοινωνικά γεγονότα Εφαρμογής 9

9ΚΓ1 Αντιπαραβολή με Χατζιδάκη – δημιουργία εθνικού τύπου, σύγκλιση με το λαϊκό πνεύμα

5.Δ.199 + 5.Δ.200 + 5.Δ.201 + 5.Δ.205 + 5.Δ.207 + 5.Δ.222 + 5.Δ.239 + 5.Δ.240 + 5.Δ.241 + 5.Δ.256 + 5.Δ.261 + 9.Δ.55 + 9.Δ.57 + 9.Δ.62 + 10.Δ.224

9ΚΓ2 Αντιπαραβολή με Τσαρούχη – δημιουργία εθνικού τύπου, έρωτας με το λαϊκό

5.Δ.222 + 5.Δ.235 + 5.Δ.236 + 5.Δ.237 + 5.Δ.238 + 5.Δ.239 + 5.Δ.240 + 5.Δ.246 + 5.Δ.247 + 5.Δ.256 + 5.Δ.261

9ΚΓ3 Αντιπαραβολή με Καβάφη – δημιουργία εθνικού τύπου

5.Δ.279

9ΚΓ4 Αντιπαραβολή με τον Ταχτσή – σύγκλιση με το λαϊκό πνεύμα

5.Δ.198 + 5.Δ.235 + 5.Δ.236

9ΚΓ5 Αντιπαραβολή με τον Κ. Ζερβό – αναίρεση της νεοελληνικότητας

5.Δ.281 + 5.Δ.282

9ΚΓ6 Αντιπαραβολή με τον Γουλανδρή, Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης – θεσμική θωράκιση και επιμονή εφοπλιστών

5.Δ.55 + 5.Δ.56 + 5.Δ.122 + 5.Δ.123 + 5.Δ.124 + 5.Δ.125 + 5.Δ.126 + 5.Δ.132

Με σχόλια [MOU224]: (5.Δ.248) – αξία μετανεωτερικού ν-ομαδικού

Με σχόλια [MOU225]: (5.Δ.250) – μίμηση εστέτ γκαλερίστα – κοινωνικός αυτοαποκλεισμός – εξαίρεση καλλιτεχνών, αυτόνομος κοινωνικός τύπος – σύνδεση με Μπουρντιέ – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU226]: (5.Δ.251) – μίμηση εστέτ γκαλερίστα – κοινωνικός αυτοαποκλεισμός – εξαίρεση καλλιτεχνών, αυτόνομος κοινωνικός τύπος – σύνδεση με Μπουρντιέ – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU227]: (5.Δ.258) – αντιπαραβολή εθνικού ευεργέτη – σύνδεση με το λαϊκό – ανάγκη να ωσρωθεί με το λαϊκό – νομοποίηση ευεργέτη – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU228]: (5.Δ.260) – αντιπαραβολή Ηπειρωτών ευεργετών – επιστροφή στο διαφωτισμό – η παιδεία σαν ευεργεσία του λαού – πεδίο εθνικής συμφιλίωσης

Με σχόλια [MOU229]: (5.Δ.279) – αντιπαραβολή με Καβάφη – δημιουργία εθνικού τύπου

Με σχόλια [MOU230]: (5.Δ.285) Ιόλας – εκκεντρικότητα ως στοιχείο αυτοπεριθωροποίησης – εστέτ μετανεωτερικός

9ΚΓ7 Αντιπαραβολή με τον Νιάρχο, λοιπούς ευεργέτες – αποδοχή του λαϊκού

5.Δ.221 + 5.Δ.258 + 5.Δ.259 + 5.Δ.260

9ΚΓ8 Αντιπαραβολή με σύγχρονους καλλιτέχνες που έκαναν ατομικά μουσεία – ατομική θεσμική πρόνοια

5.Δ.229 + 5.Δ.230 + 5.Δ.231

9ΚΓ9 Αντιπαραβολή με Φέρμορ – απόλυτη στρατηγική στόχευση

5.Δ.128 + 5.Δ.138

9ΚΓ10 Αντιπαραβολή με Φρουσίρα – θεσμική προώθηση

5.Δ.224 + 5.Δ.226 + 5.Δ.227 + 5.Δ.228

9ΚΓ11 Αντιπαραβολή με Κοντόπουλο – αντίθεση περιεχομένου, ομοιότητα κατάληξης

5.Δ.165 + 5.Δ.166 + 5.Δ.178

9ΚΓ12 Αντιπαραβολή με Ασλάνη και Μ. Ορτάνς – ομοιότητα κατάληξης

11.Δ.15 + 11.Δ.16 + 11.Δ.58

9ΚΓ13 Σχέση με ΠΑΣΟΚ – από τον εστέτ πατερναλισμό στην ημινεωτερικότητα

5.Δ.147 + 5.Δ.148 + 5.Δ.149 + 5.Δ.150 + 5.Δ.179 + 5.Δ.180 + 5.Δ.181 + 5.Δ.182 + 5.Δ.183 + 5.Δ.184 + 9.Δ.60

9ΚΓ14 Σχέση με τους συνεργαζόμενους καλλιτέχνες – Μπουρντιακή κοινωνική αυτονομία καλλιτεχνών

5.Δ.250 + 5.Δ.251

Κοινωνικά φαινόμενα εφαρμογής 9

1. **9.ΚΦ.1 (9ΚΓ1 + 9ΚΓ2 + 9ΚΓ3 + 9ΚΓ4 + 9ΚΓ5 + 9ΚΓ6 + 9ΚΓ7 + 9ΚΓ8 + 9ΚΓ9 + 9ΚΓ10 + 9ΚΓ11 + 9ΚΓ12)** Η διαλεκτική αντιπαραβολή του α. Ιόλα με παραδείγματα ευεργετών, συλλεκτών, καλλιτεχνών και προσωπικοτήτων, καταδεικνύει την απόλυτη ανάγκη σύνδεσης του κοινωνικού τους εαυτού (είτε θεσμικά, είτε πολιτισμικά) με τον αντίστοιχο κοινωνικό εαυτό της κοινότητας αναφοράς, προκειμένου να γίνουν αποδεκτοί και να ενσωματωθούν στο κοινωνικό γίγνεσθαι.
2. **9.ΚΦ.2 (9ΚΓ1 + 9ΚΓ2 + 9ΚΓ3 + 9ΚΓ4 + 9ΚΓ5 + 9ΚΓ6 + 9ΚΓ7 + 9ΚΓ8 + 9ΚΓ9 + 9ΚΓ10 + 9ΚΓ11 + 9ΚΓ12 + 9ΚΓ13 + 9ΚΓ14)** Παρατηρείται μια αμφίδρομη σχέση και σε περιπτώσεις μια αναντιστοιχία μεταξύ κοινωνικών και πολιτισμικών μοντέλων σύναψης δεσμών (πατερναλιστικού, ημι-νεωτερικού, μετα-νεωτερικού) με την κοινότητα, τόσο στα παραδείγματα όσο και στον Ιόλα, που πιθανά σκιαγραφεί μια λανθάνουσα μετάβαση της ελληνικής κοινωνίας στη μετα-νεωτερικότητα. Αυτό το πιθανό φαινόμενο αποτελεί πεδίο για περαιτέρω διερεύνηση.

Ανάλυση – Εφαρμογή 10

(κωδ. 10) Ισχυρές εικόνες από βιώματα κοινότητας στο κτήμα.

(αποσπάσματα σχετικών αναφορών από τις συνεντεύξεις)

Σ.8: «και μάλιστα είχε έρθει αυτός ο... τύπος και φασαρία... βέβαια, ήτανε... τραβεστί θα έλεγα... ο άνθρωπος που ήρθε εκεί και φώναζε και μου τον σκοτώσατε και μου τον κάνατε και μου τον ράνατε, διάφορα τέτοια, μου 'χε μείνει έντονα γιατί ήτανε... στις αρχές όταν είχε πρώτο.. γίνει αυτό, αυτό, αλλά γενικά σαν άτομο ήτανε μια χαρά.»

Με σχόλια [MOU231]: (6.Δ.20) – σύνδεση στερεότυπου για Ιόλα, με τραγικό τέλος του – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Σ. 8: «Εγώ μια φορά είχα εικόνα μιας τέτοιας στιγμής, ε... πρέπει να ήτανε μόλις είχαμε πρωτομπει στο σπίτι, το '77 κάπου εκεί πέρα, και... θα ερχόταν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, και μάλιστα εντάξει εμείς, ερχόταν ερχόντουσαν λιμουζίνες χαμός αυτά, κάποια στιγμή λοιπόν που ήτανε να έρθει ο πρόεδρος της Δημοκρατία, οι αστυνομία μας έλεγε μπειτε μέσα στα... σπίτια, που είμασταν στο μπαλκόνι μας ας πούμε...»

Με σχόλια [MOU232]: (6.Δ.21) παραδοσιακό πατερναλιστικό θεσμικό ενάντια σε λαϊκό τοπικό – κινήσεις κυριαρχίας αρχών στη γειτονιά με αφορμή την ασφάλεια – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Σ. 8: «Ναι, ναι. Κοίτα να δεις, τώρα ε... μετά το θάνατο ή λίγες μέρες πριν το θάνατο, προσωπική μου μαρτυρία, ε... μπήκανε μέσα φορτηγά, έτσι; που δεν μπήκανε... παράνομα, έτσι, είχανε κλειδιά και μπήκανε και φορτώνανε... δηλαδή για δυο μέρες, φεύγανε πράγματα.»

Με σχόλια [MOU233]: (6.Δ.29) ΟΚ και ΠΚ βίλας – συντονισμένη αρπαγή έργων τέχνης με φορτηγά – γδύσιμο μουσείου – ημινεωτερικές πρακτικές αρπαγής

Σ. 8: «Μα τα είδα, τα είδα με τα μάτια μου δεν είναι... μπήκανε δυο τρία φορτηγά μεγάλα μέσα, φορτώσανε τώρα ήτανε, μπορεί να ήτανε και δυο μέρες πριν πεθάνει, να 'τανε και δυο μέρες μετά που πέθανε; Ε... τα αξιάς πράγματα, πραγματικής αξιάς νομίζω ότι φύγαν όλα.»

Με σχόλια [MOU234]: (6.Δ.33) ΟΚ και ΠΚ βίλας – ημινεωτερικές πρακτικές αρπαγής – απουσία (συμμετοχή) κράτους

Σ.13: «ήρθε λοιπόν κι ο ίδιος ο ιδιοκτήτης, ο οποίος τότε, ήρθε η αστυνομία, η αστυνομία... της λέμε, κοιτάχτε να δείτε, εδώ πέρα, αυτό το πράγμα, ανήκει και στο Υπουργείο ε... ε αυτός βέβαια όμως, πρόλαβε και έβγαλε κάποιες φωτογραφίες, και τις πήγε κι έκανε... κατ' αγνώστον ας πούμε, μήνυση στην αστυνομία.»

Με σχόλια [MOU235]: (10.Δ.139) ΚΚ ΠΚ συλλογικότητας και βίλας 09 – κάλεσμα συλλόγου κατοίκων για συμμετοχή στο άνοιγμα της βίλας – άρνηση συλλόγου κατοίκων – παρουσία ιδιοκτήτη και αστυνομίας

Σ.17: «Ε... είχα διαβάσει, είχα ακούσει ότι έχουν, είχαν μπει κάποιοι κρατικοί φορείς να εποπτεύουν το χώρο. Εποπτεία δε θυμάμαι ποτέ, κρατική. Ανεπίσημα θυμάμαι κόσμο, οπλοφορούσαν κιόλας...»

Με σχόλια [MOU236]: (10.Δ.140) – σύγκρουση κοινότητας ιδιοκτήτη – ο ιδιοκτήτης φωτογραφίζει και μηνύει τους εισβολείς – μετασηματισμός πολιτισμικού τραύματος

Σ.18: «μένανε ακριβώς από πάνω από τον Ιόλα, οι δύο και ακριβώς από κάτω οι άλλοι, ο άλλος, ε.. πηγαίνανε με τα αεροβόλα και τα φλομπεράκια τους και μπαίναν μέσα στο κτήμα και χτυπούσαν πουλάκια κοτσύφια δεν ξέρω γω τι είχε.»

Με σχόλια [MOU237]: (12.Δ.14) – φήμες για κρατική φύλαξη χώρου, άρνηση συμμετέχοντα, εκτίμηση για ιδιωτική φύλαξη – μετασηματισμός πολιτισμικού τραύματος – φύλαξη αρπαγή

Σ.18: «βάζανε και ζόβεργκες, ε όπου οι ζόβεργκες πρέπει να πας και την άλλη μέρα, να δεις τι έχει πιάσει και τι... ναι, μέσα στο κτήμα όλα αυτά.»

Με σχόλια [MOU238]: (13.Δ.24) – παράνομο κυνήγι πουλιών στο κτήμα – εισβολή παραδοσιακού στον τόπο – συμβολική εικόνα από το μέλλον – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Σ.18: «η Κυριακή ήταν η μέρα επίσκεψης του Καραμανλή, της Μερκούρη των μεγάλων, οπότε έκλεινε κι όλη η γειτονιά, δεν μπορούσαν να περάσουν.»

Με σχόλια [MOU239]: (13.Δ.25) παράνομο κυνήγι πουλιών στο κτήμα – εισβολή παραδοσιακού στον τόπο – συμβολική εικόνα από το μέλλον – επιστροφή στον τόπο – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Σ.18: «το φοβερό είναι ότι... δεν ήταν μόνο μέχρι εκεί, δηλαδή δεν κάθονταν μόνο στην κουζίνα να τους κεράσει πορτοκαλάδα και να παίζουνε, είχε και τα σκυλιά του βέβαια, τους είχε ξεναγήσει στο υπόγειο... που αυτό όταν ξεκίνησε να μου το λέει, το θεώρησα και λίγο μμμ, υπόγειο, αυτό το υπόγειο είναι πάντα πονηρό.»

Με σχόλια [MOU240]: (13.Δ.27) – απαγόρευση προσέγγισης του κτήματος τις Κυριακές για την επίσκεψη διασήμων – κυριαρχία του παραδοσιακού θεσμικού στο δημόσιο – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Σ.18: «όταν πέθανε, γύρω γύρω λέει πλακώσανε τα περιπολικά, είχανε κλείσει λέει όλο το μέρος, ενώ το βράδυ αντίθετα ερχότανε φορτηγό, μάζεψε τα πράγματα, βγάζανε, τρέχανε λέει γυναίκες από την

Με σχόλια [MOU241]: (13.Δ.29) – ανοχή Ιόλα στους νέους, ξενάγηση – ανοιχτότητα μετανεωτερικού στους νέους – αποδοχή του λαϊκού – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

γειτονιά και παίρνανε γούνες, βγαίνανε με γούνες και φεύγανε, τρέχοντας, δηλαδή η καλή γειτονιά.»

Σ.18: «με πήγε εκεί αυτά μου είπε όλες τις λεπτομέρειες, και υπήρχαν ήδη αστυνομικοί ε... με πολιτικά ρούχα, και τελείωσε ότι... ήταν όλοι στο κόλπο, με την άδεια της αστυνομίας δηλαδή όλοι στο κόλπο, ακόμα και οι φίλοι του πιθανόν δηλαδή ακόμα και οι Καραμανλικοί δηλαδή όλοι, και οι πολιτικοί γιατί... ποιός το έκανε δηλαδή, ίσως να μην τα πήρε τόσο η αδερφή του, που νομίζουμε, αλλά να τα πήρανε... όλοι αυτοί.»

Με σχόλια [MOU242]: (13.Δ.37) – πλημμελής φύλαξη βίλας, αρπαγή από οικείους, αρπαγή από κοινότητα – κοινωνικοποίηση του πολιτισμικού τραύματος – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Με σχόλια [MOU243]: (13.Δ.38) συμμετοχή όλων (οικείων, φιλοξενούμενων, κοινότητας) στην αρπαγή και λεηλασία του χώρου – ΙΣΧΥΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

Κοινωνικά γεγονότα Εφαρμογής 10

10ΚΓ1 Εφηβικό παιχνίδι μπάσκετ στα όρια του ακινήτου

6.Δ.6 + 9.Δ.12 + 9.Δ.13 + 9.Δ.15

10ΚΓ2 Εγκλωβισμός κατοίκων για την προσέλευση επισήμων στα διάσημα πάρτι – προβολείς στα παντζούρια

6.Δ.21 + 12.Δ.33

10ΚΓ3 Αυτοσχέδιο κυνήγι πουλιών στον κήπο του

13.Δ.23 + 13.Δ.25

10ΚΓ4 Ξενάγηση νέων στο σπίτι και τη συλλογή του

13.Δ.28 + 13.Δ.29 + 13.Δ.30

10ΚΓ5 Φιλοξενία σε ενοικιαζόμενα ακίνητα κατατρεγμένων ομοφυλόφιλων

13.Δ.35

10ΚΓ6 Ακροβολισμένοι οπλοφόροι περιμετρικά δέκα χρόνια μετά

12.Δ.10 + 12.Δ.19 + 12.Δ.14 + 12.Δ.15 + 12.Δ.16

10ΚΓ7 Πίεση εργολάβων σε κατοίκους για αντιπαροχή

10.Δ.65

10ΚΓ8 Η βίλα Ιόλα ως προέκταση του κήπου των κατοίκων

5.Δ.120

10ΚΓ9 Ο σύντροφος του Ιόλα βρίζει και ουρλιάζει προς την αδερφή του μετά το θάνατό του

6.Δ.17 + 6.Δ.18 + 6.Δ.20

10ΚΓ10 Αμέσως μετά το θάνατό του, τη μέρα περιτολικά, το βράδυ φορτηγά αδειάζουν το χώρο (και περίοικοι λεηλατούν;)

6.Δ.29 + 6.Δ.33 + 6.Δ.35 + 6.Δ.36 + (13.Δ.37 + 13.Δ.38 + 13.Δ.39)

10ΚΓ11 Οι κάτοικοι το ανοίγουν δημόσια παράνομα, ο ιδιοκτήτης φωνάζει την αστυνομία, έρχεται η δημοτική αρχή, καταλήγουν στο αστυνομικό τμήμα – πρώτο δημόσιο άνοιγμα χώρου – συνάντηση όλων των πλευρών

10.Δ.38 + 10.Δ.39 + 10.Δ.40 + 10.Δ.41 + 10.Δ.42 + 10.Δ.43

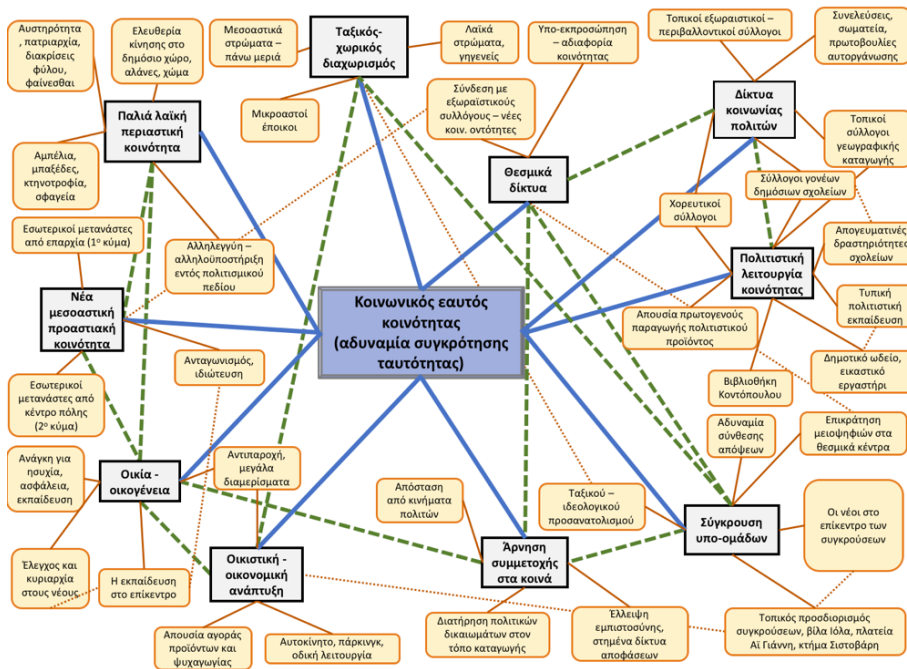
Κοινωνικά φαινόμενα εφαρμογής 10

Η παρούσα εφαρμογή επιλέχθηκε για να τροφοδοτήσει την καλλιτεχνική κοινότητα με σαφή και εύληπτα δεδομένα προς καλλιτεχνική εννοιολόγηση.

4.1.4. Παρουσίαση των θεματικών δικτύων

Για να οδηγηθούμε σταδιακά σε μια εννοιολογική αφαίρεση, θα χρειαστεί να διαβάσουμε εκ νέου τα αποτελέσματα της ανάλυσης, μέσα από τα θεματικά δίκτυα που συγκρότησαν, δημιουργώντας τις απαραίτητες εννοιολογικές γέφυρες ανάμεσά τους.

4.1.4.1. Θεματικό δίκτυο 1 - Κοινωνικός εαυτός της κοινότητας – αδυναμία συγκρότησης ενιαίας ταυτότητας

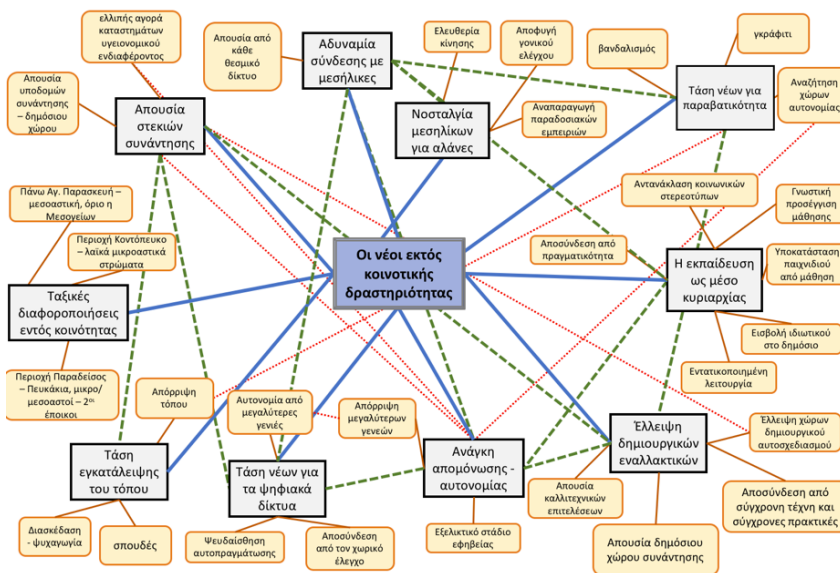
Διάγραμμα 3 - Θεματικό δίκτυο 1 - Κοινωνικός Εαυτός κοινότητας

Αρχικά, η κοινότητα του Παραδείσου Αγίας Παρασκευής, είναι μια νέα κοινότητα που αναπτύχθηκε μέσα από ένα προστατευτικό παραδοσιακό κοινωνικό καθεστώς («...δε θα έλεγα κι ότι είναι 100% έτσι. Εντάξει, ναι νοιάζομαι για το γειτόνα μου, ξέρω τι γίνεται τι κάνει τι τρώει, τι πίνει τι ώρα πάει τουαλέτα ασ πούμε, ναι (γελεί) τα ξέρω όλα, ε τον κουτσομπολεύω αλλά στα δύσκολα ήτανε κοντά, κοντά.»), με αγροτική-κτηνοτροφική οικονομία, περιιαστικού χαρακτήρα («Περνώντας από αυτή τη διαδρομή, υπήρχαν χωράφια, που βόσκανε πρόβατα. Έβλεπα τα πρόβατα να περνάνε, ακόμα κι όταν έμεινα στην Πίνδου που είναι δυο δρόμοι, τρεις δρόμοι πριν τη Δουκίσσης Πλακεντίας, από κάτω από το δρόμο πέρναγε το... το κοπάδι και πήγαινε εκεί που είναι το Κωφών και Βαρηκών το οποίο ήτανε μια αδόμητη έκταση χορτολιβαδική. Πήγαινε το κοπάδι εκεί

να βοσκίσει.». Η αυστηρή πυρηνική οικογένεια, ήταν η δομική κοινωνική οντότητα από την οποία συγκροτήθηκε. Η κοινωνική λειτουργία της, εστίαζε στο κοινωνικό φαίνεσθαι και στο φόβο απομάκρυνσης από τον πυρήνα της («ούτε στην ίδια τους την οικογένεια, δηλαδή ούτε η γυναίκα με τον άντρα, ας πούμε δεν μίλαγε να λείει τα προβλήματά της ή να πουν μια κουβέντα, κάτι παραπάνω ρε παιδί μου, επίσης δεν είχα παρατηρήσει, μεταξύ αυτών της παλιάς κοινότητας, ένα χάδι, στα ζευγάρια, ποτέ δεν... δεν υπήρχε αυτό, δηλαδή εντάξει ήτανε οι εποχές, χόντρες περάσανε κι όλα αυτά, ησυχίες, δεν μιλάμε όλα αυτά τα πράγματα.»).

Ο σταδιακός μετασχηματισμός της σε αστικό προάστιο που εκκίνησε τη δεκαετία του '80, έφερε σταδιακά νέο πληθυσμό και είχε ως αποτέλεσμα τον σταδιακό οικιστικό κορεσμό της, πάντα ως ιδανικό μέρος διαβίωσης νέων οικογενειών («τόρα αυτό που χάλασε νομίζω την ιστορία εδώ ήτανε η... λεγόμενη αντιπαροχή, που μπήκε πάρα πολύ... έτσι, αρχίσανε όλοι να τα δίνουν τα σπίτια για να γίνουν πολυκατοικίες και διαμερίσματα.»). Η δομική παρουσία της πυρηνικής οικογένειας, διευρύνθηκε στο τρίπτυχο οικογένεια – οικεία – αυτοκίνητο, διαμορφώνοντας ένα πιο εξωστρεφές αλλά λιγότερο κοινωνικοποιητικό πλαίσιο λειτουργίας («...φτάσαμε στο σημείο τώρα, μετά από χρόνια ας πούμε, με τους καινούργιους κατοίκους που ήρθανε, να υπάρχει κόντρα μεταξύ, με τους ασφάλτους με τα αυτοκίνητα ...»). Οι διαφορετικής προέλευσης πληθυσμοί που εντάχθηκαν στην κοινότητα, διατήρησαν την πολιτισμική και κοινωνική αναφορά του τόπου καταγωγής, αναπαράγοντάς την μέσα από κοινωνικά και πολιτιστικά δίκτυα («Οι συλλογικότητες που κουβιάσαμε και οι μνήμες που κουβαλάμε από εκεί, αυτή είναι πλέον η Αγία Παρασκευή και είτε το θέλετε είτε δε το θέλετε, είτε σας αρέσει είτε δε σας αρέσει.»). Με τη σειρά τους, τα νέα αυτά δίκτυα, συναρθρώθηκαν με τις θεσμικές οντότητες του τόπου, μετασχηματίζοντας απλά τους συσχετισμούς κυριαρχίας, χωρίς όμως να μπορούν να τους αναστρέψουν, μιας και η απροθυμία συμμετοχής και ενεργού εμπλοκής των πολιτών, επέτρεψαν την διατήρησή τους («Ε... κάνουν κάποια πράγματα, ο καθένας έχει τη χορευτική του ομάδα ας πούμε ή κάτι άλλο κάνει, πάει τις εκδρομές του ας πούμε τις πεζοπορικές, ωραία... κι όταν έρχονται τα Χριστούγεννα ή το Πάσχα, λείει, ή οι Απόκριες, λείει η δημοτική αρχή, ελάτε κάντε μου, τις εκδηλώσεις.»). Επιπλέον, η διεύρυνση του ταξικού φάσματος εντός της κοινότητας, αύξησε τις ενδογενείς συγκρούσεις και τον ανταγωνισμό.

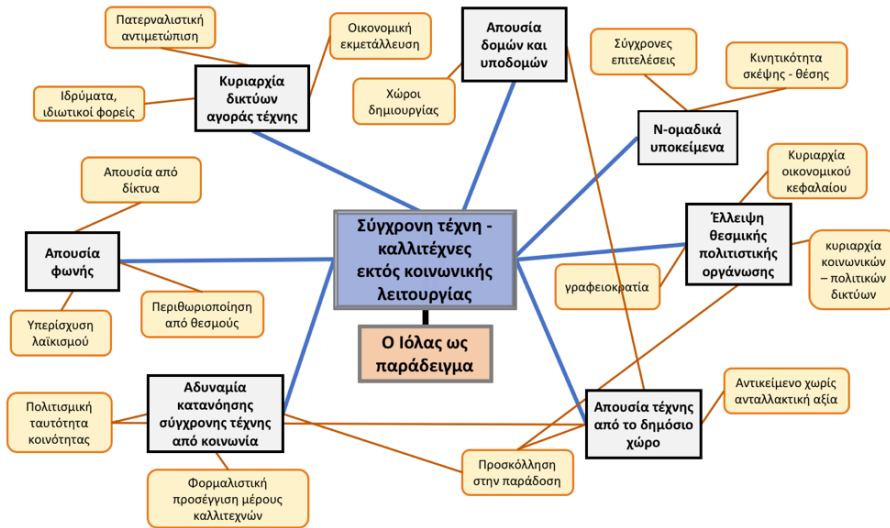
4.1.4.2. Θεματικό δίκτυο 2, Δίπολο: Νέοι και σύγχρονη τέχνη εκτός κοινοτικής λειτουργίας

Διάγραμμα 4 - Θεματικό δίκτυο 2α - Νέοι εκτός κοινοτικής λειτουργίας

Οι νέοι στη διαδικασία μετάβασης της κοινότητας από την αρχική στη νέα σύνθεση, χάνουν σταδιακά τις διεξόδους τους για μια ομαλή μετάβαση στην ενηλικίωση και αποσυνδέονται από τις μεγαλύτερες γενιές («δηλαδή, νομίζω ότι οι εφηβοί, δύσκολα θα μπουίνε σε μια διαδικασία, σε μια κατάσταση που έχουν ήδη φτιάξει κάποιοι άλλοι γι' αυτούς»). Ο ελεύθερος δημόσιος χώρος συρρικνώνεται και τα στέκια συνάντησης σιγά σιγά χάνονται («Παλιότερα και οι πιο μεγάλοι από εμένα τα ζήσανε αυτά, δηλαδή υπήρξανε τέτοιοι χώροι, εδώ και αρκετά χρόνια λείπουνε, κυρίως από το Κοντόπευκο, αλλά νομίζω και από την Αγία Παρασκευή»). Η ελευθερία κίνησης και παιχνιδιού, αντικαθίσταται από μια δομημένη και απαρέγκλιτη εκπαιδευτική διαδικασία («Υπάρχει μία αλλαγή.. έχει ξεκινήσει από τη δικιά μας την εποχή, μετατρέπουμε τη διασκέδαση των παιδιών σε μάθημα»). Από μερίδα τους αναπτύσσονται τάσεις φυγής από τον τόπο (εδώ ζούσα αλλά... στο κέντρο... τριγυρούσα), ενώ μέρος όσων παραμένουν, αποσυνδέεται συναισθηματικά από την κοινότητα και αναζητώντας τα πεδία αυτονομίας και αντενέργειας που χάθηκαν, οδηγείται σε πρακτικές παραβατικότητας («Ε... αυτό είχε τρομερό ενδιαφέρον. Σε πρώτη φάση εντάξει ήταν αυτό, η εξερεύνηση να λυθεί δηλαδή αυτό το μυστήριο, οπότε η πρώτες φορές ήταν απλώς μια... περιήγηση έτσι να μπούμε μέσα, να δούμε τι γίνεται, ε... μιλάμε για πολύ μεγάλο κτίριο, δε θυμάμαι πόσες αίθουσες, οπότε και κάτι... κελάρια πατάρια όλα αυτά ήταν... λες και είμαστε σε ταινία ασ πούμε, το ζούσαμε κάπως έτσι ήμαστε και παιδιά, ε το εξερευνούσαμε... είχε τύχει να συναντήσουμε και ανθρώπους μέσα, δηλαδή ήταν... τελοσπάντων. Ε... και μετά κατά βάση πηγαίναμε για να, το βάζουμε, αυτό

ήτανε...»).

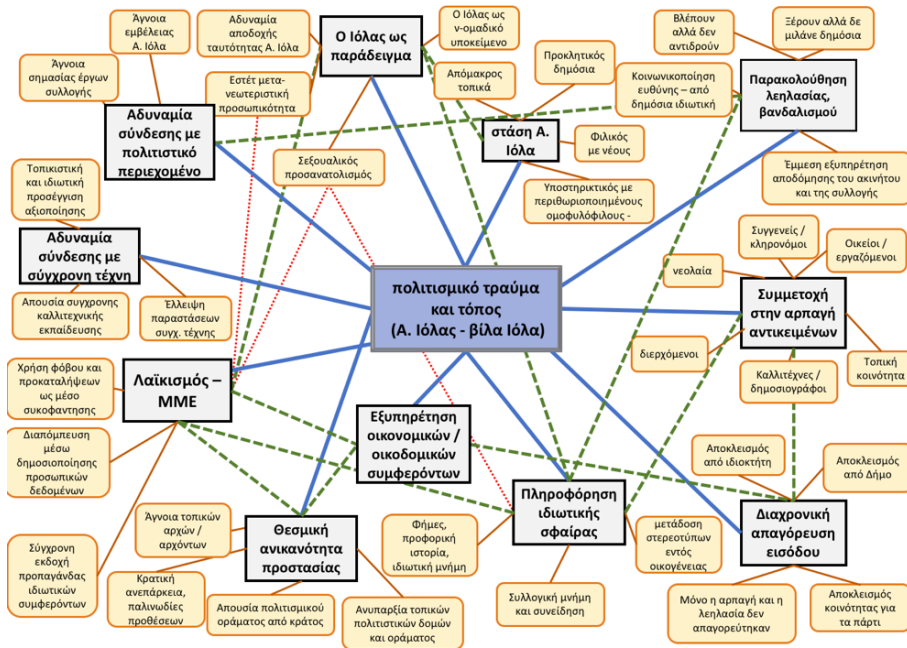

Διάγραμμα 5 Θεματικό δίκτυο 2β- Σύγχρονη Τέχνη εκτός κοινοτικής λειτουργίας

Αντίστοιχα με τους νέους, η παρουσία και η αντίληψη για την σύγχρονη τέχνη και τις πρακτικές της είναι μηδαμινή στην κοινότητα, παρά την διαβίωση σημαντικού αριθμού καλλιτεχνών στον τόπο («Ναι, αυτά είναι προβλήματα. Δηλαδή όταν λες συνώνμη, όταν είχαμε πει ότι θέλουμε να κάνουμε έκθεση στη, όλοι λέγανε πίνακες, λες, όχι...»). Η αναπαραγωγή του πολιτισμικού προτύπου της παράδοσης, σε συνδυασμό με την αυστηρά δομημένη εκπαιδευτική προσέγγιση, δεν αφήνουν χώρο για τις διαλεκτικές πρακτικές της. Δεν βρίσκεται πεδίο ανάπτυξης ούτε στο δημόσιο χώρο, ούτε στη δημόσια σφαίρα ενδιαφέροντος («Ναι, οι κάτοικοι είδαμε τους κατοίκους ότι εμείς δε θέλουμε εδώ ένα μουσείο σύγχρονης τέχνης. Γιατί; γιατί αυτοκίνητα γιατί χαμός γιατί κόρνες. Μα τους λέμε αυτό θα είναι εγκαίνια κάθε δύο μήνες. Όχι.»), ενώ απουσιάζουν και οι στοιχειώδεις υποδομές για την υποστήριξη τους («Πιστεύω σε ιδιωτικό, πιστεύω στον ιδιωτικό μόνο, δηλαδή θεωρώ ότι σε αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα την τέχνη την στηρίζουν τα μεγάλα ιδρύματα.»). Το γεγονός αυτό ενισχύεται από την ανυπαρξία πολιτιστικού οράματος και σχεδιασμού από τις θεσμικές αρχές (να τον πάρουμε τον Ιόλα, να τον πάρουμε, να τον

κάνουμε όμως τι; Εκεί υπάρχει κενό για μένα. Και δεν υπάρχει μόνο από τον δήμο, υπάρχει και εδώ, από τους ανθρώπους που, χρόνια τώρα, λένε να πάρουμε τον Ιόλα.»).

4.1.4.3. Θεματικό δίκτυο 3, δίτιπο: Πολιτισμικό τραύμα και τόπος-Φόβος για το(ν) «Άλλο(ν)»

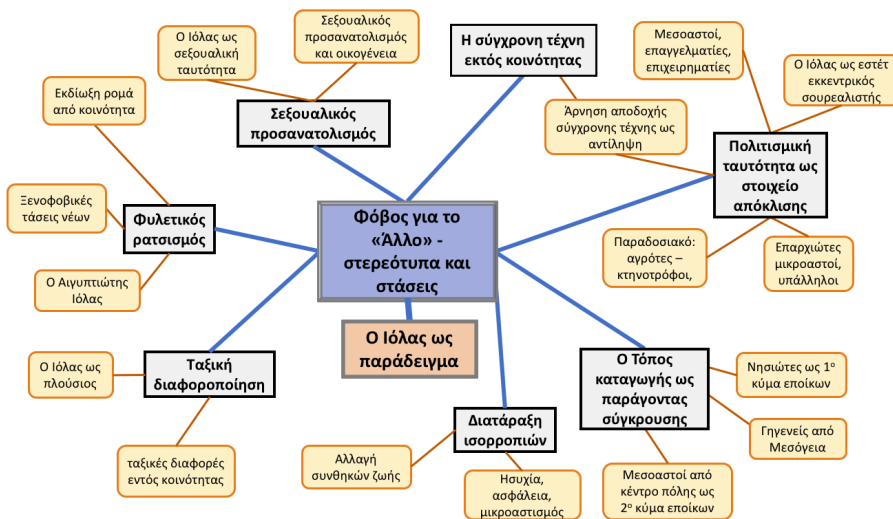

Διάγραμμα 6 - Θεματικό δίκτυο 3α: Πολιτισμικό τραύμα και τόπος

Η βίλα Ιόλα, αναπτύσσεται αντίστροφα από την κοινότητα, με μια ταλάντωση ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο, την αποθέωση και την παρακμή. Ως σημείο υπερσυσσώρευσης σύγχρονου πολιτισμικού και οικονομικού κεφαλαίου («Από την άλλη όμως να σου πω κάτι, χωρίς τον Ιόλα δε θα χаме δει έργα από την Νέα Υόρκη στην Αθήνα, ...δε θα είχαμε εισαγωγή περιεχομένου.»), αλλά και ως υλική μετουσίωση της εκκεντρικής προσωπικότητας του Α. Ιόλα, γίνεται πεδίο κοινωνικού, πολιτισμικού και οικονομικού ανταγωνισμού («Πλέον, ναι αλλά είναι είναι σα να λέμε είναι της μάνας μας ρε παιδί μου, ούτε καν του πατέρα, είναι της μάνας που έχουμε μάθει να αρμέγουμε, έτσι, το βλέπουμε έτσι.») («Εγώ ξέρεις τι φοβάμαι, πιο πολύ απ' όλα έτσι, δηλαδή η χειρότερη κατάληξη όλων ξέρεις ποια θα ήταν, να συζητάμε μετά από είκοσι χρόνια, εικοσιπέντε χρόνια ξέρω 'γω και συ να είσαι και εσύ στον καναπέ, ας πούμε και να συζητάμε τα διάφορα στάδια ας πούμε της επεξεργασίας της υπόθεσης Ιόλα.»). Ο Α. Ιόλας ως εστέτ παράδειγμα με εκκεντρική στάση και μετα-νεωτερικές συμπεριφορές, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτός από κανέναν («και μάλιστα είχε έρθει αυτός ο... τύπος και φασαρία... βέβαια, ήτανε... τραβεστί θα έλεγα... ο άνθρωπος που ήρθε εκεί και φώναζε και μου τον

σκοτώσατε και μου τον κάνατε και μου τον ράνατε, διάφορα τέτοια, μου 'χε μείνει έντονα γιατί ήτανε... στις αρχές όταν είχε πρώτο.. γίνεται αυτό, αυτό. αλλά γενικά σαν άτομο ήτανε μια χαρά.»). Το πολιτικό σύστημα και οι κρατικές δομές, παρά τις σχέσεις που διατηρούσαν μαζί του, αδυνατούσαν να διαχειριστούν το πολιτισμικό κεφάλαιο που αντιπροσωπεύει («... αυτοί που όφειλαν να προφυλάσσουν την... βίλα, δεν την προφύλαξαν και η βίλα υπέστη λεηλασίες, εμπρησμούς, βανδαλισμούς... και ένα σωρό πράγματα που συνιστούσανε καταστροφή αυτού που υπήρχε.»), ενώ οι τοπικές αρχές το αγνοούν εντελώς (Και... η αίσθησή μου ήταν πάντοτε ότι κι ο δήμος... δεν πολύ ενδιαφερόταν.»). Οι οικείοι του το κεφαλαιοποιούν οικονομικά, αποδομώντας το (όταν πέθανε, γύρω γύρω λέει πλακώσανε τα περιπολικά, είχανε κλείσει λέει όλο το μέρος, ενώ το βράδυ αντίθετα ερχότανε φορτηγό, μάζευε τα πράγματα, βγάζανε, τρέχανε λέει γυναίκες από την γειτονιά και παίρνανε γούνες, βγαίνανε με γούνες και φεύγανε, τρέχοντας, δηλαδή η καλή γειτονιά.»). Ο ενδιάμεσος ιδιοκτήτης επιχειρεί να κάνει το οικοπέδο μεζονέτες, ενώ όταν αυτό σαν πιθανότητα αποκλείεται, προσπαθεί να το μεταπωλήσει σε πολλαπλάσια αξία («η μία μάλλον πούλησε το μερίδιο της σε έναν εργολάβο, ο οποίος θεώρησε καλό να στήσει μία .. ταμπέλα μπροστά, ανέγερση πολυτελών πολυκατοικιών.»). Η τοπική κοινότητα έχοντας σωματοποιήσει τις ταξικές, πολιτισμικές και υπαρξιακές αντιθέσεις της με τον Α. Ιόλα, αρχικά παρακολουθεί την αποδόμηση του χώρου («Ναι, ναι. Κοίτα να δεις, τώρα ε... μετά το θάνατο ή λίγες μέρες πριν το θάνατο, προσωπική μου μαρτυρία, ε... μπήκανε μέσα φορτηγά, έτσι; που δεν μπήκανε... παράνομα, έτσι, είχανε κλειδιά και μπήκανε και φορτώνανε... δηλαδή για δυο μέρες, φεύγανε πράγματα.») και στη συνέχεια συμμετέχει σε αυτήν, υπό τη μορφή μιας άτυπης συλλογής «σουβενίρ» από το πεδίο της σύγκρουσης («Και νομίζω το δημόσιο αρχίζει, αρχίζει να γίνεται τα σκισίματα και οι ρωγμές μετά το θάνατό του μετά την λεηλασία, όπου ξαφνικά αρχίζουν οι ρωγμές κι αρχίζουν και μπουκάρουν σιγά σιγά...», «Καλά τα έχουμε πάρει εμείς τα άλλα. (γελάει) Τα έχουμε στο Λαύριο.»). Ο τόπος στεγανοποιείται από κάθε κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα και οι μόνοι που το χρησιμοποιούν είναι οι νέοι και οι περιθωριοποιημένες ομάδες πληθυσμού, ως καταφύγιο από την υπόλοιπη κοινότητα («ε... μιλάμε για πολύ μεγάλο κτίριο, δε θυμάμαι πόσες αίθουσες, οπότε και κάτι... κελάρια πατάρια όλα αυτά ήταν... λες και είμαστε σε ταινία ας πούμε, το ζούσαμε κάπως έτσι ήμαστε και παιδιά, ε το εξερευνούσαμε... είχε τύχει να συναντήσουμε και ανθρώπους μέσα, δηλαδή ήταν... τελοσπάντων. Ε... και μετά κατά βάση πηγαίναμε για να, το βάψουμε, αυτό ήτανε...»). Αμέσως μετά την αγορά του ακινήτου από τον Δήμο Αγίας Παρασκευής, επανέρχεται στο προσκήνιο ως ανταγωνιστικό πεδίο, σε σχέση με τις προσδοκίες αξιοποίησής του. Κάθε υπο-ομάδα της κοινότητας, προβάλλει στον τόπο την πολιτισμική της αναφορά, διεκδικώντας την αποκλειστική ταύτιση του με αυτήν (θα το έβλεπα, να είναι πραγματικά στα χέρια, ε της κοινότητας να το διαχειρίζεται η κοινότητα ας πούμε, με τρόπο... ε... αυτό δηλαδή να παρεμβαίνει η ίδια ας πούμε κι όχι να υπάρχει κάποιος διαχειριστής, που θα τους επιτρέπει την πρόσβαση, η ίδια η κοινότητα να αναλάβει δράση ας πούμε, ε... και να αξιοποιήσει το χώρο.») («δηλαδή αυτό που φοβάμαι είναι ότι τώρα θα βγουν όλες αυτές οι

συλλογικότητες και ο δήμος μαζί, και θα σφαχτούμε μεταξύ μας... για το τι θέλουμε τελικά να κάνουμε και ο πιο ισχυρός θα επικρατήσει, κάπως έτσι θα γίνει...»). Οι κυρίαρχες τάσεις αφορούν στην εμβέλεια και την απεύθυνση της μελλοντικής του λειτουργίας, εστιάζοντας στο τοπικό, το ευρύτερα εθνικό ή το διεθνές κοινό («εγώ θα ήθελα σε μια γωνιά να γίνει κι ένα μικρό καφέ μπαρ, για να μπορεί ο χώρος αυτός, να καλύπτει τα έξοδά του, το πιο σημαντικό αυτό. Να μην είναι ένα βάρος, γιατί όταν ένας χώρος είναι ένα βάρος για το δήμο, μοιραία θα 'ρθουνε κι άλλα, να μεταφέρει κι ο δήμος όλες τις πολιτιστικές του δραστηριότητες, να αξιοποιήσει το χώρο και σαν ένα θέατρο εξωτερικό ή εσωτερικό, να κάνει ομάδες φωτογραφίας»), («Ένα τέτοιο βεληνεκούς μουσείο, ας πούμε, δε μπορεί να έχει τοπικό χαρακτήρα. Οπότε τα τοπικιστικά μένουν στην άκρη. Ενδεχομένως να είχε κάποιους χώρους, ε... όπως είναι το μουσείο Βορρέ, μπορούνε να μπουνε παιδιά, υπάρχουνε εργαστήρια που μπορείς να κάνεις διάφορα πράγματα»), («Ουτοπικά, ιδεατά αν είναι έτσι. Ιδεατά αυτό. ...Θα πρεπε να γίνει, ένα σύγχρονο παράδειγμα, ένα σύγχρονο κέντρο σύγχρονης τέχνης, με ρέζιντενσι με πράγματα πολύ σύγχρονα, που να αναδεικνύει περιπτώσεις και να έχει μία ιστορικότητα και ένα βάθος και τα λοιπά.»). Από όλη αυτή τη διαδικασία, απουσιάζει η ταυτότητα του ακινήτου, η τέχνη ως υποκείμενο και αντικείμενο («Αν δεν είναι μέρος ε... παραγωγής εικαστικού προϊόντος, παραγώγων μάλλον, δεν μπορώ να καταλάβω αν έχει νόημα.»).

Διάγραμμα 7 - Θεματικό δίκτυο 3β: Φόβος για το(ν) "Άλλο(ν)"

Πηγαίνοντας ένα βήμα περισσότερο προς μια πιο αφηρημένη ανάγνωση των κοινωνικών γεγονότων που αφορούν την κοινότητα και τον τόπο, διαπιστώνουμε ότι αναδύεται διαχρονικά ένα φαινόμενο «φόβου για το διαφορετικό». Αρχικά αυτό αντλεί, τόσο από το παραδοσιακό καθεστώς και τα

πατριαρχικά χαρακτηριστικά της πυρηνικής οικογένειας («εγώ θυμάμαι, ο δήμαρχος τότε πήγε και τους τα γκρέμισε μαζί με... δηλαδή ήρθαν εδώ πέρα και γκρεμίσανε τα παραπήματα που είχαν στα Πευκάκια, ε πέντε η ώρα το πρωί, ε με παιδάκια να τρέχουν από εδώ και από κει δεξιά αριστερά,»), όσο και από την ακραία απόκλιση του οικονομικού – πολιτισμικού κεφαλαίου, ανάμεσα στην κοινότητα και τον Ιόλα («Εγώ μια φορά είχα εικόνα μιας τέτοιας στιγμής, ε... πρέπει να ήτανε μόλις είχαμε πρωτομπει στο σπίτι, το '77 κάπου εκεί πέρα, και... θα ερχόταν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, και μάλιστα εντάξει εμείς, ερχόταν ερχόντουσαν λιμουζίνες χαμός αυτά, κάποια στιγμή λοιπόν που ήτανε να έρθει ο πρόεδρος της Δημοκρατία, οι αστυνομία μας έλεγε μπίτε μέσα στα... σπίτια, που είμασταν στο μπαλκόνι μας ας πούμε...»). Στη συνέχεια και με την σταδιακή εισροή των νέων πληθυσμών, αναδύονται στάσεις και πεποιθήσεις που σχετίζονται με ημι-νεωτερικές, πατερναλιστικές αντιλήψεις («και ένα έτσι αρνητικό περιστατικό, ε.. με κάποια άτομα τα οποία, δεν ξέρω γιατί αλλά φάνηκε να τους ενοχλεί ένα τέτοιο... εγχείρημα, ότι κάπως διαταράσσει... την ηρεμία τους, την καθημερινότητά τους.... εδώ απλά είναι η κατοικία μου και... τι είναι αυτό και τι γίνεται εδώ.....»), άμεσα συνδεδεμένες με την ανάπτυξη δικτύων κυριαρχίας ανάμεσα σε κοινωνικές θεσμικές οντότητες («αφού ξεσηκώσαμε τον κόσμο και τους γονείς του δημοτικού και λοιπά, επειδή δε θελαν να συστεγαστούν γιατί θα διαφθείραν τα μεγάλα παιδιά τα μικρά, για όνομα του θεού παναγία μου.») και τον τύπο («Όχι, γιατί είναι, όπως ήταν ο αυριανισμός τότε, τώρα έχουμε το μακελειό, έχουμε το Λαζόπουλο έχουμε όλα αυτά τα... το ίδιο πράγμα είναι. Όχι, είναι θέμα νοοτροπίας δεν είναι θέμα... απλά αλλάζει...»). Η καταγωγή ως πολιτισμική προέλευση αποτελεί στοιχείο διαίρεσης («..Και τους είπα αυτή τη φράση. Είσατε μειοψηφία στην Αγία Παρασκευή... οι γκάγκαροι είσατε μια μειοψηφία, οι έποικοι είμαστε πολλοί περισσότεροι και μην ξεχνάτε ότι είναι η πόλη είμαστε εμείς. Οι συλλογικότητες που κουβαλήσαμε και οι μνήμες που κουβαλάμε από εκεί, αυτή είναι πλέον η Αγία Παρασκευή και είτε το θέλετε είτε δε το θέλετε, είτε σας αρέσει είτε δε σας αρέσει.»). Ο σεξουαλικός προσανατολισμός ως ταυτότητα, απειλεί την έννοια της οικογένειας («Δήλωσε σήμερα ότι είσαι ομοφυλόφιλος, και θα σε παίζουν τα πάντα. δες ένα έργο ας το πούμε που παίζεται, σε ένα θεατρικό έργο, οι σκηνές τέτοιου, τέτοιων χαρακτηριστικών, είναι δυσανάλογες αναλογικά, με αυτό που ισχύει σε όλη την κοινωνία...»). Η ημι-νεωτερική κουλτούρα του εύκολου υπερκέρδους και της οικονομικής κυριαρχίας διαχέεται μέσω της αντιπαροχής και της εκποίησης της παράδοσης («Έχουμε δει κιόλας... έχουμε δει κιόλας στην πράξη ότι... όλα όλα τα.. όλες οι δραστηριοποιήσεις ας πούμε των περισσότερων δήμων, σε σχέση με τέτοια πολιτιστικά, είναι πολύ αποστασιοποιημένα, ας πούμε απ' το... μέσο... κόσμο.»). Η σύγχρονη τέχνη ως ενέργημα και αντικείμενο, αποτελούν την αποθέωση του «διαφορετικού», για αυτό αποκλείονται («Να σου πω κάτι το πιο απλό, δηλαδή αυτό που είπαμε πριν για τα... α ήρθε ο πάτερ καλύπτε τους φαλλούς,»). Παράπλευρες απώλειες οι νέοι, μένουν στο περιθώριο, μέχρι να «ενηλικιωθούν».

4.1.4.4. Κεντρικό θεματικό δίκτυο 4: Διαρκής και ατελής μετάβαση από το παραδοσιακό στο μετανεωτερικό κοινωνικό καθεστώς. Επικράτηση του πατερναλιστικού ημι-νεωτερικού κοινωνικού καθεστώτος

Διάγραμμα 8 - Κεντρικό Θεματικό δίκτυο 4 - Διαρκής και ατελής μετάβαση από το παραδοσιακό στο μετανεωτερικό κοινωνικό καθεστώς

Μέσα από τα προηγούμενα θεματικά δίκτυα, διαφαίνεται μια διαρκής και ατελής κατάσταση μετάβασης της τοπική κοινότητα, από το παραδοσιακό πατερναλιστικό μοντέλο του παρελθόντος, στο μετανεωτερικό, που μένει στρεβλή και στάσιμη, αναπαράγοντας ημι-νεωτερικές πρακτικές και στάσεις σε όλα τα κοινωνικά επίπεδα και δίκτυα. Εκκινώντας από τα πρώτα χρόνια της κοινότητας, ουδέποτε αναπτύχθηκε μια διευρυμένη κοινωνική και πολιτισμική λειτουργία, ικανή να ικανοποιήσει τις ανάγκες των κατοίκων, γεγονός που ανέπτυξε διαχρονικά φυγόκεντρες τάσεις και διαρκείς μετακινήσεις. Εξ αρχής, αναπτύχθηκε μια χωρικά στεγανή κατανομή του πληθυσμού, σε μεγαλοαστικά και μικροαστικά – λαϊκά στρώματα, η οποία στη συνέχεια εμπλουτίστηκε με μεσαία στρώματα εποίκων. Παρά την ανανέωση και τον εμπλουτισμό της κοινότητας από τους νέους κατοίκους, το αξιακό της υπόβαθρο διατηρεί τις αναφορές του αποκλειστικά στην παράδοση, αρνούμενο κάθε στοιχείο που αποκλίνει. Το διαφορετικό γίνεται ξένο και ενισχύει τα περικλειστικά όρια, οδηγώντας στην απομόνωση και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Η παραπάνω ατελής κατάσταση, αποκλείει κάθε δυνατότητα συγκρότησης ταυτότητας στην

κοινότητα, παρά τη ραγδαία ανάπτυξη που έχει τόσο στο οικονομικό κεφάλαιο, όσο και πληθυσμιακά. Τα κοινωνικά δίκτυα, αναφέρονται σε μικρά υποσύνολα (οικογένειες, παρέες) και οι μόνες διασυνδέσεις και γεφυρώσεις που αναπτύσσονται, αφορούν τις τάσεις κυριαρχίας επί των «άλλων».

4.2. Καταγραφή ημερολογίου έρευνας

4.2.1. Επικοινωνία με θεσμούς για την προετοιμασία των συμμετοχικών δράσεων

Από τα μέσα Οκτωβρίου 2019, επικοινωνήσα με το γραφείο του Δημάρχου Αγίας Παρασκευής, προκειμένου να κλείσω ένα ραντεβού και να καταθέσω αίτημα για αδειοδότηση πρόσβασης στο χώρο του κτήματος Ιόλα. Αυτό κατέστη δυνατό τα μέσα Νοεμβρίου (14/11), όταν και συναντήθηκα με τον Δήμαρχο Αγίας Παρασκευής, του κατέθεσα αίτημα πρόσβασης στον περιβάλλον χώρο της βίλας Ιόλα (βλ. Παράρτημα 8.5.1). Η αρχική του στάση ήταν καθόλα θετική και με παρέπεμψε σε ένα μελλοντικό Δημοτικό Συμβούλιο, ώστε να παρουσιάσω το σκεπτικό της έρευνας και να παρθεί μια απόφαση. Μετά από αρκετό χρόνο αναμονής, μέσα Ιανουαρίου, επικοινωνήσα ξανά και αντιμετώπισα μια επιφυλακτική στάση από τους αντίστοιχους θεσμικούς παράγοντες του Δήμου. Μετά από πίεση ενδιάμεσων, δέχτηκαν στις 12/2, να παρουσιαστώ στο Δημοτικό Συμβούλιο, με τον όρο ότι δε θα συζητηθεί το θέμα της αδειοδότησης για πρόσβαση στο χώρο, αλλά θα γίνει μόνο η παρουσίαση του ερευνητικού σχεδίου (βλ. Παράρτημα 8.5.2). Η σύντομη πεντάλεπτη παρουσίαση έγινε με επιτυχία, και θετική αποδοχή από το σύνολο των δημοτικών συμβούλων. Μέχρι και δημοσιογραφικό ενδιαφέρον από συντάκτη περιφερειακής εφημερίδας υπήρξε για την έρευνα. Μετά από κατ' ιδίαν συνομιλία με το Δήμαρχο, κανόνισα νέο ραντεβού για να συζητήσουμε τα κωλύματα που προέκυψαν. Στο περιθώριο του Δημοτικού Συμβουλίου, με ενημέρωσε ο πρώην Δήμαρχος ότι στην απόφαση του Δ.Σ. της θητείας του για την διαχείριση της βίλας Ιόλα, είχε τεθεί όρος να μη χρησιμοποιηθεί μέχρι να ολοκληρωθούν οι εργασίες αποκατάστασης, απόφαση που μέχρι στιγμής, δεν τηρήθηκε ποτέ³³. Στις 26/2, δημοτικός σύμβουλος με τον οποίο διατηρώ φιλικές σχέσεις, με ενημέρωσε ότι ο Δήμαρχος επιτρέπει την είσοδο στο χώρο για την ανάπτυξη των συμμετοχικών δράσεων της έρευνας. Στις 10 Μαρτίου, κι ενώ ήδη είχα προγραμματίσει συνάντηση της δημιουργικής κοινότητας στο χώρο για άντληση τεκμηρίων και οπτικοακουστική καταγραφή, επικοινωνήσα με το γραφείο του Δημάρχου και μου κοινοποιήθηκε ότι μέχρι την άρση των περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας, δε θα παραχωρηθεί ο χώρος.

Στις 20 Μαΐου, κι ενώ ήδη είχε αρχίσει η απόσυρση των περιοριστικών μέτρων, επικοινωνήσα εκ

³³ Ο χώρος παραχωρήθηκε διαχρονικά για εκδηλώσεις σε καλλιτέχνες, ερευνητές κτλ. Ενδεικτικά παραθέτω συνδέσμους από εκδηλώσεις: <https://www.youtube.com/watch?v=oxb09JdDCUQ>, <https://www.aparaskevi-images.gr/2016/04/17/%ce%b2%ce%af%ce%bb%ce%b1-%ce%b9%ce%bf%ce%bb%ce%b1-%cf%84%ce%bf-7%ce%bf-%ce%b4%ce%b7%ce%bc%ce%bf%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%ce%b1%ce%b3-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%b1%cf%83%ce%ba%ce%b5%cf%85%ce%ae%cf%82/>, https://www.youtube.com/watch?v=IW_-JdWmhes&t=98s, <https://www.youtube.com/watch?v=28sysHsK-ws&feature=youtu.be> (τελευταία πρόσβαση 25/05/2020)

νέου με το γραφείο Δημάρχου Αγ. Παρασκευής, για να υπενθυμίσω το αίτημα και τη δέσμευσή του για παραχώρηση του κτήματος Ιόλα. Μετά από καθοδήγηση του προσωπικού, υπέβαλα επίσημο αίτημα, αναφέροντας το σκοπό και το περιεχόμενο της ολιγόωρης εισόδου των εικαστικών της δημιουργικής κοινότητας (βλ. Παράρτημα 8.5.3). Σε δεύτερη επικοινωνία μετά από εννέα μέρες (29/5), μου μεταφέρθηκε ότι το αίτημα απορρίφθηκε λόγω επικινδυνότητας του οικήματος για τους επισκέπτες. Επιμένοντας στο αίτημα, ζήτησα άδεια εισόδου έστω για τον περιβάλλοντα χώρο, ώστε οι συμμετέχοντες καλλιτέχνες να έχουν μια στοιχειώδη εμπειρία στο χώρο, αίτημα που δεν απαντήθηκε ποτέ.

4.2.2. Επικοινωνία με καλλιτέχνες για την προετοιμασία των συμμετοχικών δράσεων

Στο περιθώριο των συνεντεύξεων με συμμετέχοντες καλλιτέχνες, ιχνηλατήθηκε η δυνατότητα συγκρότησης της κοινότητας των καλλιτεχνών, όπως αναφερόταν στο σχέδιο για τη συμμετοχική έρευνα δράσης, ως μια νέα αναδυόμενη δημιουργική κοινότητα, εστιασμένη στον τόπο. Με τη μέθοδο της χιονοστιβάδας, αλλά και με έρευνα σε κοινωνικά δίκτυα, προσεγγίστηκε ένα αρχικό δείγμα άνω των 35 εικαστικών καλλιτεχνών, κατανεμημένων στα υποσύνολα, όπως αυτά αναλύθηκαν στην μεθοδολογία. Δημιουργήθηκε μια δεξαμενή από δέκα πέντε εικαστικούς καλλιτέχνες που έχουν μια σχέση εντοπιότητας με την Αγία Παρασκευή ευρύτερα, αλλά στην πλειοψηφία τους με την κοινότητα του Παραδείσου. Παράλληλα, μέσα από την αναζήτηση καλλιτεχνικών ερευνών και επιτελέσεων που έχουν λάβει χώρα στο ακίνητο, εντοπίστηκαν εννέα εικαστικοί καλλιτέχνες. Από τον βίοκοσμο του ερευνητή, εντοπίστηκαν και άλλοι έντεκα εικαστικοί καλλιτέχνες που έχουν εμπειρία από συμμετοχικά και σχεσιακά καλλιτεχνικά γεγονότα. Στις αρχές Ιανουαρίου, κοινοποιήθηκε σε όλους η αρχική πρόσκληση συμμετοχής (βλ. Παράρτημα 8.6.1), προκειμένου να ανιχνευτούν οι προθέσεις αλλά και οι διαθεσιμότητές τους. Μετά από εύλογο χρονικό διάστημα, υπήρξε καταφατική απάντηση από συνολικά δέκα εννέα εξ αυτών, σε αναλογική σχέση μεταξύ των επιμέρους προελεύσεων. Έγινε μία συνάντηση με κάθε ομάδα, προκειμένου να γνωριστούν μεταξύ τους και να συζητηθούν τα αρχικά ευρήματα της έρευνας. Αφού αναβλήθηκε η δεύτερη προγραμματισμένη συνάντηση λόγω των δυσχερειών για την προσβασιμότητα στο χώρο και αμέσως μετά την προφορική άδεια πρόσβασης, κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες ένα δεύτερο ενημερωτικό υπόμνημα, αναπλαισιώνοντας το χρονοδιάγραμμα των δράσεων. Προκειμένου να υπερκεραστεί η δυσλειτουργία και της δεύτερης αναβολής για τους λόγους της δημόσιας υγείας, κοινοποιήθηκε συγκεντρωτικό υλικό από δημοσιοποιημένα βίντεο και καταγραφές του ακινήτου σε ιστολόγια (βλ. Παράρτημα 8.6.3), και πραγματοποιήθηκαν δύο εξ αποστάσεως συναντήσεις σε πλατφόρμα τηλεδιάσκεψης, με μέρος από τους ενδιαφερόμενους συμμετέχοντες. Εκεί συζητήθηκαν οι καλλιτεχνικές προσεγγίσεις των συμμετεχόντων και παρουσιάστηκε πρόσφατο βίντεο καταγραφής του κτήματος. Κοινή πεποίθηση όλων ήταν ότι ανεξαρτήτως των συνθηκών και της αδυναμίας πρόσβασης στο χώρο, η προσπάθεια πρέπει να συνεχιστεί, προσαρμοζόμενη στο υπάρχον πλαίσιο.

Στην κατεύθυνση αυτή, αποφασίστηκε η παράλληλη προετοιμασία ενός ψηφιακού χώρου, στον οποίο θα αναρτηθούν τεκμήρια συνδεδεμένα με τη σχέση κοινότητας και τόπου, καθώς και οι τεκμηριωμένες προτάσεις των συμμετεχόντων καλλιτεχνών.

Στις 10/5/20 έγινε η τρίτη τηλεδιάσκεψη μεταξύ του ερευνητή και μέρους των συμμετεχόντων καλλιτεχνών για αναστοχασμό και ανατροφοδότηση ως προς τις σκέψεις και τις προβολές της καλλιτεχνικής πρότασης του καθένα. Ενημερώθηκαν για την προετοιμασία του ψηφιακού αρχείου κοινωνιολογικών και καλλιτεχνικών τεκμηρίων για την ιστορία του Ιόλα, του ακινήτου και της αλληλεπίδρασής τους με την κοινότητα και συμφώνησαν να συμμετάσχουν με τις καλλιτεχνικές τους προτάσεις. Δώδεκα από τους συμμετέχοντες έχουν ήδη αποστείλει προσχέδια έργων ή συμμετοχικών δράσεων που επεξεργάζονται, τα οποία θα αναλυθούν παρακάτω. Κοινοποιήθηκε η επιλεγόμενη εφαρμογή στην οποία θα δομηθεί αρχικά το αρχείο και προετοιμάστηκε ένα προσχέδιό της που φαίνεται στον παρακάτω σύνδεσμο <https://www.thinglink.com/video/1316880451100475394>.

Προγραμματίστηκε επίσης δια ζώσης συνάντηση έξω από το ακίνητο, και διαλεκτικός περίπατος στην κοινότητα για συμμετοχική παρατήρηση της κοινωνικής της λειτουργίας στην περίοδο της κοινωνικής αποστασιοποίησης, για τις 17/5/20, όπως και έγινε με σημαντική επιτυχία ως προς τη συμμετοχή (βλ. Παράρτημα 8.4.2). Αφού Ο διαλεκτικός περίπατος κατέληξε σε αυλή συμμετέχουσας, όπου προγραμματίστηκαν τα επόμενα βήματα και συντονίστηκε η δράση. Ως επόμενος στόχος τέθηκε η δυνατότητα εισόδου έστω της κοινότητας των καλλιτεχνών στο χώρο, προκειμένου να συλλέξουν τεκμήρια για την υποστήριξη της καλλιτεχνικής τους πρότασης, γεγονός που δεν κατέστη δυνατό (βλ. Παράρτημα **Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**).

4.3. Ανάλυση ψηφιακού αρχείου

Η θεσμική κωλυσιεργία, ως προς την αδειοδότηση εισόδου στο χώρο του κτήματος, σε συνδυασμό με τις πρωτόγνωρες συνθήκες κοινωνικής αποστασιοποίησης και εγκλεισμού, μετασχημάτισαν τις αρχικές ερευνητικές προθέσεις σε μια ετεροτοπική ψηφιακή εκδοχή τους. Η εναλλακτική αυτή επ' ουδενί δεν μπορεί να υποκαταστήσει την δράση στο πεδίο. Προσφέρει όμως μια διαφορετική προσέγγιση, άχρονη και άτοπη, συναισθηματικά αποστασιοποιημένη, αμερόληπτη και καθολική ως προς την παράθεση των τεκμηρίων. Επιπλέον, εισάγει και διαδραστικές δυνατότητες με την τοπική κοινότητα, ενώ επιτρέπει και τον διαρκή και δυναμικό εμπλουτισμό του αρχείου με νέα τεκμήρια. Στην κατεύθυνση αυτή, και αφού ολοκληρωθεί η πρώτη φάση της συγκρότησής του, θα γίνει κάλεσμα στην τοπική κοινότητα μέσα από διαδικτυακή καμπάνια, προκειμένου να εναποθέσει με κατάλληλο ψηφιακό μέσο, εμπειρίες, αφηγήσεις, σκέψεις και οπτικοακουστικό υλικό μέσα από τα οποία συνδέεται με τη βίλα Ιόλα σε οποιαδήποτε φάση της ιστορίας της. Η δυναμική συγκρότηση του ψηφιακού αρχείου μπορεί να λειτουργήσει προσθετικά στα αρχεία που ήδη υπάρχουν για τον

χώρο³⁴, προσδίδοντας την κοινοτική ματιά στην ιστορία. Επίσης, μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο υλικό για μελλοντικές επιστημονικές και καλλιτεχνικές έρευνες και διαρκές πεδίο ερμηνειών και αναγνώσεων του τόπου. Τέλος, μπορεί να αποτελέσει πηγή άντλησης πληροφοριών και παραπομπών για τη δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων με θεματικές που άπτονται στην τοπική ιστορία και τις καλλιτεχνικές επιτελέσεις, για μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η ανάπτυξη των δύο παράλληλων μορφών του αρχείου που αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της παρούσας έρευνας, συνδέεται τόσο με την άμεση και απρόσκοπτη επικοινωνία με την κοινότητα, όσο και με την παρουσίαση των καλλιτεχνικών προτάσεων της δημιουργικής κοινότητας, είτε ως αυτόνομα έργα, είτε ως συμμετοχικές δράσεις, σε αυτήν. Στην κατεύθυνση αυτή το ψηφιακό αρχείο λειτουργεί ως προπομπός της πιθανής ανάπτυξης συμμετοχικών δράσεων και εκθέσεων in situ, και ταυτόχρονα λειτουργεί ενημερωτικά και εκπαιδευτικά, τόσο ως προς τα κοινωνικά φαινόμενα που αφορά, όσο και τις αισθητικές και καλλιτεχνικές επιτελέσεις που προτείνονται.

4.3.1. Εφαρμογή thinglink – ριζωματικό ψηφιακό αρχείο

Η πρώτη προσέγγιση για τη δημιουργία του αρχείου, είχε σαν στόχευση μια ριζωματική και αποαισθητικοποιημένη εκδοχή³⁵, στην οποία σημειολογικά θα υπήρχαν ενεργοί σύνδεσμοι αναδυόμενων τεκμηρίων κειμένων, εικόνας και βίντεο. Σε αυτή την εκδοχή, ο τελικός χρήστης έχει όλη την δυναμική διαχείριση επιλογής της διαδρομής του, καθορίζοντας κάθε φορά τις εννοιολογικές συνδέσεις και τις επακόλουθες ερμηνείες. Η επιλογή της συγκεκριμένης εφαρμογής (thinglink) έγινε με κριτήρια, τις τεχνικές δυνατότητες που παρέχει σε ενσωμάτωση πρωτογενούς υλικού τεκμηρίων, την ευχρηστία της, τον καθορισμό των σημειολογικών συμβόλων και της φωνητικής ανάγνωσης τεκμηρίων κειμένου.

Η συγκρότηση του ψηφιακού ριζωματικού αρχείου, βασίστηκε στην εκ των προτέρων κατηγοριοποίηση των τεκμηρίων και την απόδοσή τους σε κατηγορίες και υποκατηγορίες, αντιστοιχισμένες με οπτικά σημειολογικά σύμβολα που παρέχει η εφαρμογή, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα. Στην πρώτη φάση συλλογής τεκμηρίων που ολοκληρώθηκε στις 15 Ιουνίου 2020, αναρτήθηκαν συνολικά περισσότεροι από 110 ενεργοί σύνδεσμοι.

³⁴ Όπως έχει προαναφερθεί, σημαντικά αρχεία για τον Ιόλα έχουν συγκροτήσει η ομάδα Φιλοπάππου <http://omadafilopappou.info/iolas.htm> και ο Νίκος Σταθούλης <http://jigiart.blogspot.com/>, ο οποίος διαθέτει και αρχείο προσωπικών αντικειμένων και φωτογραφιών του εκλιπόντα συλλέκτη. Επίσης ο Μιχάλης Γαβράς και η Ευτυχία-Μαρία Ροδόπουλου, διαθέτουν σημαντικά αρχεία με τεκμήρια από τις δικαστικές διεκδικήσεις του ακινήτου, εκ μέρους του τοπικού συλλόγου και του Δήμου.

³⁵ Σύμφωνα με τους Deleuze & Guattari (1987) το ρίζωμα αντιβαίνει την τάξη, την αρχή και το τέλος. Αναπτύσσεται φυγόκεντρα και μοιάζει με έναν αέναα κινούμενο και μετασχηματιζόμενο, ανοιχτό και προσβάσιμο από κάθε σημείο του. Προκαλεί κάθε εκδοχή ιεραρχίας και προτείνει εντελώς διαφορετική ύπαρξη. Οι δύο βασικές του έννοιες είναι η συνδεσιμότητα και η ετερογένεια, και βάση αυτών, οι πιθανές διαδρομές είναι μη μετρήσιμες και μη αναμενόμενες σε όλα τα επιστημολογικά πεδία (τέχνες, επιστήμες, κοινωνικά κινήματα).

Πίνακας 3 - αντιστοίχιση περιεχομένου ριζωματικού αρχείου

Σύμβολο	περιεχόμενο	Χρώμα	
	αρχική	Μαύρο	Αρχείο ερευνητή
	Κείμενα, δημοσιεύσεις	Κίτρινο	Δημοσιεύσεις Μ.Μ.Ε.
	Φωτογραφικά τεκμήρια	Πράσινο	Τοπική κοινότητα
	Βίντεο τεκμήρια	Μπλε	Ατομικά ιστολόγια
	Ηχητικά τεκμήρια	Κόκκινο	Καλλιτεχνική κοινότητα
	Εικαστικές προτάσεις δημιουργικής κοινότητας		
	Εικαστικά έργα παρελθόντος		

4.3.2. Ιστότοπος iolaitipota.com

Σε πρόεκταση του ψηφιακού ριζωματικού αρχείου, προέκυψε η ανάγκη ανάπτυξης κι ενός στατικού ψηφιακού αρχείου, με δυναμική διαχείριση των δεδομένων του σε μορφή αποθετηρίου. Οι δυνατότητες που καλύφθηκαν μέσα από τον ιστότοπο, είναι τόσο διαχειριστικής, όσο και λειτουργικής φύσης. Η κατοχύρωση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης και της διαχείρισης του περιεχομένου της, είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της έρευνας. Επιπλέον, χρήσιμη κρίθηκε η δυνατότητα δημιουργίας υπερσυνδέσμων σε κάθε τεκμήριο, σχολιασμού από τους τελικούς χρήστες, αλλά και δυναμικής επικοινωνίας των μεταδεδομένων χρήσης και αλληλεπίδρασης με την κοινότητα, στην οποία απευθύνεται ούτως ή άλλως.

Η συγκρότηση και του ψηφιακού αρχείου – αποθετηρίου, βασίστηκε στην εκ των προτέρων διαλογή των τεκμηρίων και την απόδοσή τους σε κατηγορίες και υποκατηγορίες, ενώ αναπτύχθηκαν αντίστοιχα λειτουργικά μενού επιλογών για τον τελικό χρήστη, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 4 - Κατηγορίες αρχειοθέτησης τεκμηρίων αποθετηρίου iolaitipota.com

Δυναμικές κατηγορίες αρχειοθέτησης τεκμηρίων αποθετηρίου iolaitipota.com				
1	Αρθρογραφία	9	Εκπαίδευση	17 Ντοκιμαντέρ
2	Αρχιτεκτονική	10	Έρευνα	18 Ρεπορτάζ
3	Βίντεο	11	Ηχητικά	19 Τοπική ιστορία
4	Δήμος Αγίας Παρασκευής	12	Καλλιτεχνικές εκδηλώσεις	20 Τοπική κοινότητα
5	Δημοσιεύσεις	13	Κείμενα	21 Τοπικοί σύλλογοι

6	Εικαστικά έργα	14	Κοινότητα καλλιτεχνών	22	Τοπικός τύπος
7	Εικαστικές εκθέσεις	15	Μεταφυσικές αναζητήσεις		
8	Εικόνες	16	M.M.E.		

4.4. Εναλλακτικές συμμετοχικές δράσεις ή καλλιτεχνικές παρεμβάσεις - Τεκμηρίωση εικαστικών προτάσεων δημιουργικής κοινότητας

Παρά τις θεσμικές δυσλειτουργίες και τις απρόβλεπτες εξελίξεις από την πανδημία του COVID-19, η δημιουργική κοινότητα που συγκροτήθηκε με αφορμή την έρευνα, συνέχισε την εσωτερική λειτουργία της και απέδωσε συγκεκριμένες καλλιτεχνικές προτάσεις. Κάθε συμμετέχων εικαστικός καλλιτέχνης, κινήθηκε αυτόνομα εντός της ομάδας, προσφέροντας μια ατομική οπτική, τόσο ως προς τα κοινωνικά φαινόμενα που αναπτύσσονται στον τόπο, όσο και ως προς το υλικό, τη φόρμα και την διαδικασία επιτέλεσης που επέλεξε. Για την υποστήριξη της καλλιτεχνικής τους τεκμηρίωσης, πέραν του αρχαιακού υλικού που διαμοιράστηκε, κοινοποιήθηκαν τα αποτελέσματα της ανάλυσης των θεαματικών δικτύων και των παράγωγων κοινωνικών γεγονότων και φαινομένων, καθώς και ενδεικτικό πλαίσιο τεκμηρίωσης (βλ. Παράρτημα **Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**), χωρίς αυτό να δεσμεύει το τελικό αποτέλεσμα της πρότασης. Παρακάτω παρουσιάζονται εν συντομία, οι προσεγγίσεις των συμμετεχόντων σε μορφή προτάσεων³⁶.

4.4.1. Ζωή Αρβανίτη - «Χωρίς τίτλο», ζωγραφική, μεικτή τεχνική σε χαρτί, μεταβλητές διαστάσεις
 Η Ζωή Αρβανίτη, προσεγγίζει την εικόνα του οικήματος μέσα από διαλογικές συζητήσεις με κατοίκους της κοινότητας. Αποκωδικοποιεί τις μυθολογικές και κοινωνικές αναπαραστάσεις που αναδύονται από τις περιγραφές και το λόγο τους και τις αναπαριστά πλαστικά μέσα από τη ζωγραφική. Συγκροτεί στην ουσία εικόνες που αντανακλούν το συλλογικό υποσυνείδητο της κοινότητας για τον τόπο, σε μια σχεσιακή προσέγγιση της παραδοσιακής εικονογραφίας.³⁷ Το έργο που προτείνει, παρότι ακολουθεί τις παραδοσιακές πλαστικές αξίες της ζωγραφικής, φιλοδοξεί να αποκτήσει κοινωνιολογικές ερμηνείες και προεκτάσεις, χρησιμοποιώντας ως υποκείμενο την ατομική αφήγηση των κατοίκων.

4.4.2. Παναγιώτης Δαραμάρας - «ΣηματΟΔΟτό», συμμετοχική δράση in situ, δημοσιεύματα για Α. Ιόλα – κατασκευή, μεταβλητές διαστάσεις

Ο Παναγιώτης Δαραμάρας, εστιάζει στην δύναμη της αναπαραγωγής της πληροφορίας από τα Μ.Μ.Ε., ως εικόνα και γλωσσικό σύμβολο, προτείνοντας ένα συμμετοχικό εργαστήριο μετάπλασης

³⁶ Αξίζει να σημειωθεί πως και οι υπόλοιποι 7 εικαστικοί της δημιουργικής κοινότητας, είναι θετικοί σε προτάσεις για συμμετοχικές δράσεις και εικαστικές επιτελέσεις, αλλά οι συνθήκες αποκλεισμού από τον χώρο και κοινωνικής αποστασιοποίησης, δεν τους επέτρεψαν να παράγουν σε αυτή τη χρονική στιγμή συγκροτημένη πρόταση.

³⁷ Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης της Ζ. Αρβανίτη, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο https://iolaitipota.com/2020/06/13/zoi_arvaniti/

των υλικών τεκμηρίων της³⁸, στην κατεύθυνση του μετασχηματισμού των νοημάτων της, με αφορμή την περίπτωση του Α. Ιόλα³⁹. Χαρακτηριστικά αναφέρει, «Ένας μηχανισμός εξουσίας ως κατηγορία λόγου ηθικής και αξιών. Μία σύζευξη λέξεων και επιστροφής των σημείων, με γράμματα και εικόνες γραμμικά βαλμένα σε έναν μηχανισμό που ξετυλίγει και τυλίγει». Οριοθετεί τη δράση καταστασιακά, θέτοντας κείρια ερωτήματα όπως «Ποια είναι η σύνδεση κειμένου και εικόνας; Τι διαμεσολαβεί μεταξύ αυτών των δύο πληροφοριών; Πόσο επηρεάζει την αντίληψη των κοινωνιών και διαμορφώνει το αξιακό τους σύστημα; Μπορεί η σκέψη να δραπετεύσει από το "ορισμένο" του μηνύματος;», ενώ εννοιολογεί το περιεχόμενό της, λέγοντας ότι «Το κείμενο επιδρά ως ο κατασταλτικός μηχανισμός στην πληροφορία και διαμορφώνει μια τάξη πραγμάτων μέσω των λέξεων. Καθοδηγεί, εκτρέπει, οριοθετεί καταστάσεις και εργαλειοποιείται όταν δεν προκύπτει από την κοινωνία ως μια αδιαχώριστη ζωντανή μορφή. Τότε το κείμενο καθιστά την πληροφορία ως μια εξατομικευμένη ύπαρξη που υποχρεούται να προσαρμόζεται αδιάκοπα στις απαντήσεις και στα ερωτήματα που της θέτει η επικαιρότητα. Κείμενο και εικόνα εδρεύουν στο επίπεδο όπου επενδύονται η ηθική και η ιδεολογία μιας κοινωνίας».

4.4.3. Βασίλης Διαμαντής – «Α. Ιόλας», συμμετοχικό γλυπτό, ξύλο – ακρυλικό, 160X120XXεκ.

Ο Βασίλης Διαμαντής, προτείνει ένα συμμετοχικό γλυπτό αναπαράσταση του Α. Ιόλα, που πρόκειται να αποδομηθεί από τους επισκέπτες και να αποτελέσει μιας μορφής ενθύμιο της παρουσίας τους στην έκθεση. Η σύνθεσή του βασίζεται στην συναρμογή ξύλινων στερεομετρικών παραλληλεπίπεδων, που λειτουργούν ταυτόχρονα αυτόνομα και ως μέρος του όλου, ως προς την απεικόνισή τους. Με αυτόν τον τρόπο σχολιάζει την εμπειρία που έχει αποκομίσει ως μόνιμος κάτοικος της περιοχής, από τη διαρκή διαμάχη γύρω από την διεκδίκηση, τη λεηλασία και την «πατρότητα» του Α. Ιόλα και της οικείας του⁴⁰. Όπως αναφέρει «Όλο αυτό το κάνω ελπίζοντας ότι κάποια στιγμή θα λήξει αυτή η πολυετής διαμάχη που αφορά στα πάντα γύρω από τον Ιόλα και το σπίτι του, η Βίλα Ιόλα, το μόνο στο οποίο μπορούμε να αναφερθούμε γιατί πλέον είναι δημόσιο (Δημοτικό) περιουσιακό στοιχείο».

4.4.4. Παναγιώτης Κουλουράς – «Εντυπώσεις – Εντυπώσεις⁴¹», συμμετοχική εγκατάσταση, σφραγισμένα θραύσματα μαρμάρων, μεταβλητές διαστάσεις

³⁸ Αντίστοιχης προσέγγισης συμμετοχικό εργαστήριο, έχει υλοποιηθεί από την ομάδα «μονίμΩΣ ΠΡΟΣωρινοί» (Σ. Γιαννουλάκης, Π. Δαραμάρας, Ε. Θλιβερού, Π. Κοκκινιά, Δ. Ματαράγκας, Φ. Σοφικίτης, Μ. Χμιελέφσκι), με μαθητές στο πλαίσιο του 3^{ου} πανελληνίου μαθητικού φεστιβάλ ραδιοφώνου το 2016. Βιντεοκαταγραφή μπορείτε να δείτε στον παρακάτω σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=YEG0oJOOLm0> (ανασύρθηκε στις 25/5/2020)

³⁹ Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης του Π. Δαραμάρα, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο https://iolaitipota.com/2020/06/11/_daramaras_panagiotis/

⁴⁰ Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης του Β. Διαμαντή, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο https://iolaitipota.com/2020/06/11/diamantis_vasilis/

⁴¹ Το έργο «Εντυπώσεις – Εντυπώσεις», αποτελείται από λευκά θραύσματα μαρμάρων τα οποία έχουν σφραγιστεί με εικόνες που κυριαρχούν στα Μ.Μ.Ε. Παρουσιάστηκε το 2011 στο XYZ Outlet, στην τρίτη μπιενάλε της Αθήνας «Μονόδρομος». Το 2012 στο Action field Kodra *Vanishing Point*, και το 2014 στην έκθεση *Melencolia στην γκαλερί Ελευθερία Τσέλιου*. Επίσης το έργο ήταν ενεργό «προς εγκατάσταση» στο θεατρικό έργο «Στον Τύχωνα / У Тихона / Το Tihona» Fyodor Mikhailovich Dostoyevsky, με τον ηθοποιό και σκηνοθέτη της παράστασης Γιάννη Τσορτέκη.

Ο Παναγιώτης Κουλουράς, με την συμμετοχική εγκατάσταση που προτείνει, συνδέει το υλικό θραύσμα του μαρμάρου, με την συλλογική συνείδηση της ιστορικής μνήμης των επισκεπτών - συμμετεχόντων⁴². Αφού σφραγίζει πάνω στα μαρμάρινα σπαράγματα, εικόνες – πληροφορίες από τη σύγχρονη ενημέρωση, καλεί τους θεατές να την ξαναδιαβάσουν, μέσα από αυτά και να επωμιστούν την ευθύνη μιας ενσώματης γνώσης. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά *«Όταν σε μια επιφάνεια άσπλη, λευκή, γραφτεί μια πληροφορία, τότε αυτή η επιφάνεια χάνει την αγνότητά της για πάντα. Κάθε θραύσμα από αυτήν την εγκατάσταση είναι φορέας της πληροφορίας, της μνήμης και αυτής της ενοχής»*. Τοποθετεί την εγκατάσταση στο κεντρικό πλακόστρωτο, μπροστά από τη συστοιχία των κιόνων, σε μια αναπαράσταση βωβού – θυσιαστηρίου, με τους συμμετέχοντες να αποσπούν το κομμάτι της ιστορίας που τους αναλογεί⁴³.

4.4.5. Διονύσης Ματαράγκας – «Ο Μάγος» - «Το γεύμα», εγκατάσταση in situ, μικτή τεχνική – φως - προβολή, μεταβλητές διαστάσεις.

Ο Διονύσης Ματαράγκας, προτείνει μια εγκατάσταση, αποτελούμενη από κείμενα, κινητικά γλυπτικά και προβολή, δημιουργώντας μια σουρεαλιστική ατμόσφαιρα. Αφήγηση, φως, μορφές και κατακερματισμένη προβολή, σχολιάζουν την απουσία του Α. Ιόλα, ως απομάγευση της εποχής και της κοινότητας. Στο κείμενό⁴⁴ του, που είναι επηρεασμένο από τις δυστοπικές μεταφορικές περιγραφές του E. Galeano, αναφέρει σχολιάζοντας την αλληλεπίδραση κοινότητας, χώρου και Ιόλα, *«Ο μάγος περίμενε ότι στην επόμενη παράσταση οι θεατές θα εκπλαγούν και είχε δίκιο, όταν από το καπέλο έβγαλε ένα ελέφαντα. Αυτό που δεν είχε προβλέψει ήταν ότι οι θεατές φώναζαν μπράβο το καπέλο σου είναι μαγικό, θεϊκό, υπέροχο. Όποιος έχει τέτοιο καπέλο μπορεί να κάνει θαύματα! Στην τελευταία παράσταση ο μάγος πέρασε μπροστά από το κοινό του πλησίασε το καπέλο έβγαλε το κεφάλι του μέσα και άρχισε να χώνεται μέχρι που εξαφανίστηκε! Οι θεατές έμειναν με το στόμα ανοικτό! Και τώρα... τι θα κάνουμε το καπέλο χωρίς το μάγο?»*.

4.4.6. Βερνία Μάνθου – «Χωρίς τίτλο», κατασκευή, χαρτί σε τελάρο, μεταβλητές διαστάσεις.

Η Βερνία Μάνθου, στέκεται ανάμεσα από το ιδιωτικό και το δημόσιο, και μετασηματίζει μέσα από κοπές σε χαρτί, ένα σχεδόν αδιόρατο δίχτυ, ως όριο ανάμεσά τους, καλώντας τους επισκέπτες να το αναλογιστούν. Συνδέει το έργο της με τις δύο αντικρουόμενες οπτικές, του ίδιου του Α. Ιόλα για την κοινότητα και της κοινωνίας ευρύτερα για αυτόν, ορίζοντας και ταυτόχρονα εξαφανίζοντας το μεταξύ τους σύνορο, επιτρέποντας τη ματιά να κινηθεί εκατέρωθεν . Όπως χαρακτηριστικά

⁴² Στον παρακάτω σύνδεσμο, μπορεί κανείς να δει το σύνολο των εικαστικών αναζητήσεων του Π. Κουλουρά <http://panagiotiskoulouras.blogspot.com/> (ανασύρθηκε στις 25/5/2020)

⁴³ Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης του Π. Κουλουρά, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο: https://iolaitipota.com/2020/06/12/entyposis_en_typoseis_panagiotis_kovloyras/

⁴⁴ Αναλυτικά η πρόταση του Δ. Ματαράγκα, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο https://iolaitipota.com/2020/06/11/o-magos_dionisis_mataragkas/

αναφέρει⁴⁵, «*Άρα το έργο μου θα έχει να κάνει με την λεπτή εκείνη, αόρατη (στο έργο δεν θα είναι) γραμμή που ορίζει το μέσα και το έξω. Την οπτική του Ιόλα αλλά και την οπτική της κοινωνίας ταυτόχρονα*». Τοποθετεί την πρότασή της, στο κτιριακό κέλυφος, με δυνατότητες προσαρμογές σε οποιοδήποτε ελεύθερο άνοιγμα.

4.4.7. Κώστας Ντάφλος – «33 ερωτήσεις / 33 questions», κείμενα / εικόνες / ιστός / web, art object + art book

Ο Κώστας Ντάφλος, οργανώνει ένα διαδραστικό παιχνίδι ερωταπαντήσεων, αρχικά ανάμεσα στα μέλη της ομάδας (με προοπτική ανοίγματος σε ευρύτερους κύκλους συμμετεχόντων), με στόχο την απόκτηση ενός γλυπτικού «επάθλου». Κινείται ανάμεσα σε ανθρωπολογικά, κοινωνιολογικά και καλλιτεχνικά τεκμήρια του αποθετηρίου που βρίσκεται υπό συγκρότηση και λειτουργεί παιγνιώδως αποδομητικά, μεταξύ πληροφόρησης και εννοιολόγησής τους. Έτσι στην ουσία, το τροφοδοτεί επιτελεστικά με νέα δεδομένα, μέσα από τις ερμηνείες και τις μυθοποιητικές προβολές των συμμετεχόντων. Η πρότασή⁴⁶ του αποδεσμεύεται από τη χωρικότητα του τόπου, προσαρμοζόμενη στη συνθήκη, χωρίς να αποκλείει την επιστροφή στον τόπο. Οι επιρροές του πηγάζουν από τα κινήματα της mail art, dialogical art και archive art, τη φιλοσοφική θεώρηση της αποδόμησης και τις λογοτεχνικές – ανθρωπολογικές μυθοποιητικές εκδοχές.

4.4.8. Λία Πέτρου

Η Λία Πέτρου εστιάζει στο φυσικό περιβάλλον του οικήματος, το μόνο που συνεχίζει να έχει έμβια ζωή τις τελευταίες δεκαετίες. Η εγκατάλειψη και η ερείπωση, έχουν ευνοήσει την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη τοπικής χλωρίδας και πανίδας. Προτείνει μια ηχητική περφόρμανς - ηχοτοπίο⁴⁷, επικεντρώνοντας στα πουλιά και τους ήχους τους. Αντιπαραβάλλει τον παρηκμασμένο μεγαλοαστικό τόπο, με το προσωπικό ερασιτεχνικό αρχείο ηχογραφήσεων από καρδερίνες, του «κύριου Θεόδωρου», ενός απλού ανθρώπου. Όπως αναφέρει «*Κατά τη διάρκεια μιας περφόρμανς στο χώρο της αυλής, θα παράγω ένα “ζωντανό” (live) ηχοτοπίο, μοντάρνοντας αυτά τα ιστορικά πλέον, ηχητικά στοιχεία. Μετά την περφόρμανς και κατά τη διάρκεια της έκθεσης, το μαγνητόφωνο θα παίζει τους μονταρισμένους από εμένα ήχους, και έτσι η γειτονιά, για λίγο χρόνο θα ακούει μαζί με τους φυσικούς και τους παράγωγους, φιλοξενούμενους στον κήπο του Ιόλα ήχους, που κάποτε ο κύριος Θ. είχε οραματιστεί και κατασκευάσει*».

4.4.9. Αγγελική Σβορώνου – «Frames», εγκατάσταση in situ – άδεια πλαίσια, μεικτή τεχνική, μεταβλητές διαστάσεις

⁴⁵ Αναλυτικά η πρόταση της Β. Μάνθου, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο:

https://iolaitipota.com/2020/06/11/manthoy_verinia/

⁴⁶ Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης του Κ. Ντάφλου, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο

https://iolaitipota.com/2020/06/12/33-33-questions_kostas_daflos/

⁴⁷ Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης της Λ. Πέτρου, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο

https://iolaitipota.com/2020/06/14/lia_petroy/

Η Αγγελική Σβορόνου προτείνει μια εγκατάσταση στον κήπου του ακινήτου⁴⁸, με κενά περιεχομένου πλαίσια⁴⁹ από ετερογενή υλικά. Εμπνευσμένη από μια φωτογραφία που η ίδια τράβηξε από το εσωτερικό του ακινήτου το 2011⁵⁰ και στην οποία απεικονίζεται ο οριοθετημένος χώρος υποδοχής ενός από τα έργα της συλλογής του Ιόλα άδειος πια, αναζητεί το πλαίσιο που μπορεί να δημιουργηθεί για να υποδεχτεί το νέο περιεχόμενο που βρίσκεται σε λανθάνουσα κατάσταση στον τόπο. Τα ετερογενή υλικά κατασκευής των πλαισίων, νοηματοδοτούν την ετερογένεια του τόπου και της ιστορίας του. Άδεια όπως θα στέκονταν, θα ενσωματώσουν την παρουσία των επισκεπτών και του χώρου, βάζοντάς τους στο παιχνίδι της νέας πραγματικότητας σε μια έμμεση συμμετοχική κατεύθυνση.

4.4.10. Έλενα Σταματογιάννη - «Μετά την θυσία... αναγέννηση, αναδημιουργία»: συμμετοχική δράση in situ – γλυπτό, ύφασμα, μεταβλητές διαστάσεις.

Η Έλενα Σταματογιάννη, εκκινεί την ματιά της από τις δύο γλυπτικές μορφές που οριοθετούν την είσοδο του οικήματος, συνδέοντάς τες με την αλληλεπίδραση της κοινότητας και του Α. Ιόλα με τον τόπο. Δημιουργεί ένα εννοιολογικό δίπολο, ορμής και ανδρείας, προσεγγίζοντάς το, υπό το πρίσμα της λεηλασίας και του βανδαλισμού, αλλά και της επίκαιρης βιωματικής κατάστασης του εγκλεισμού λόγω της πανδημίας του COVID-19. Ορίζει το σώμα σε τρία επίπεδα, σώμα – οικεία (εγκλεισμός), σώμα – βίλα (βανδαλισμός), σώμα ανθρώπου (βιωμένη εμπειρία), και καλεί την κοινότητα να συμμετάσχει σε μια διαδικασία μυσταγωγικής θεραπείας ανάμεσα τους, καλύπτοντας την πρόσοψη του κτιρίου με ύφασμα. Στόχευσή της η αποσυμβολοποίηση της συλλογικής εμπειρίας και η αναδόμησή της μέσα από την νέα εμπειρία.

Στην γλυπτική της πρόταση, συνδέει την αρχή και το τέλος, Ι-όλα ή τίποτα, μέσα από τη μορφή μιας υφασμάτινης διπλής καρδιάς, που συνδέεται μέσα από κέρατα κριαριού. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει, *«Με επιρροή από την φιλοσοφική και κοινωνιολογική προσέγγιση της Σιμόν ντε Μπουβουάρ για το έργο της «το Δεύτερο φύλο», ως γυναίκα καλλιτέχνης υπό το πρίσμα του υπαρξισμού, δίνω την δική μου ουσία, πραγμάτωση υπαρξισμού μέσα από το σώμα και συγκεκριμένα από το όργανο της καρδιάς που προκαλεί την λειτουργία του συναισθήματος που υποκινεί τη διαδικασία της γονιμότητας*

⁴⁸ Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης της Α. Σβορόνου βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο

https://iolaitipota.com/2020/06/13/aggeliki_svoronoy/

⁴⁹ Η προσέγγιση της Α. Σβορόνου, επεκτείνει την εικαστική παρέμβαση της συμμετοχικής εκπαιδευτικής δράσης που είχε υλοποιηθεί το 2018 <http://dimosiosxwros.blogspot.com/2018/04/blog-post.html>

⁵⁰ Όπως αναφέρει η ίδια *«Η φωτογραφία προοριζόταν να αποτελέσει μέρος της φωτογραφικής μου σειράς "Landscapes Behind". Στις φωτογραφίες αυτές απεικονίζονται σημάδια από κάδρα στους τοίχους τα οποία έχουν δημιουργηθεί από το χρόνο, την υγρασία, είναι δηλαδή σημάδια "αχειροποίητα" όπως σημειώνει ο ιστορικός τέχνης Κώστας Ιωαννίδης στο κείμενο του καταλόγου. Εδώ το σημάδι είναι χειροποίητο, κατωμένο από ανθρώπινο χέρι και γι αυτό η φωτογραφία αυτή αντιστάθηκε, δεν έγινε ποτέ μέρος των Κρυμμένων Τοπίων.»*

της ύπαρξης, ως υποκείμενο, αλλά και σαν συνειρμό την σεξουαλικότητα - ερωτισμό, την συναισθηματική ή ερωτική εναλλακτική δυνατότητα σε αντίθεση με την εξουσία -κρίαρι.»⁵¹

4.4.11. Κατερίνα Στρατάκου - «Χωρίς τίτλο», γλυπτό, Styrofoam – Κόλλα – Θαλάσσιοι χάρτες πολεμικού Ναυτικού – Ακρυλικά –Led- Φουλάρι, 130 X 80 X 45εκ.

Η Κατερίνα Στρατάκου, προτείνει⁵² μια συμβολική σουρεαλιστική γλυπτική παρουσία, με συναρμογές βιοματικών υλικών. Επιλέγει τη μορφή της χελώνας, γιατί όπως αναφέρει «Έτσι ακριβώς μέσα από κοινωνικοπολιτικές σουρεαλιστικές καταστάσεις τολμώ να πω, το κτήμα Ιόλα, πάρα πολλές φορές μη στηρίζοντας το, γίνεται εθισμένος άνθρωπος, ερειπωμένος, κρυναγάζοντας βοήθεια, αναζητώντας την υπόσταση που του πρέπει, σιγά σιγά καταρρέει, ληλατώντας το λεκτικά και πρακτικά χτίζουμε τοίχους στις διόδους της λάμψης του φωτός και της ελπίδας. Έτσι βεβαιωμένα γίνεται απολίθωμα, καβούκι μέσα στο καβούκι», ενώ παρακάτω σχολιάζει για τη σχέση του τόπου, του Ιόλα και της κοινότητας «Το πνεύμα της χελώνας προστατευτικό, το θωρακισμένο σπίτι καβούκι τον αγκαλιάζει, τον κρύβει «Όσα θέλω εγώ να δείτε, θα δείτε». Η χειμερία νάρκη που πέφτει, είναι για λίγο. Οι αισθητικές απολαύσεις τον οδηγούν. Ανιχνεύει για τέχνη, ανιχνεύει συντροφιά, αφουγκράζεται, βλέπει και με οξυμένη όσφρηση και ισχυρό θέλω, μεταμορφώνεται σε αρπαχτικό απολαμβάνοντας τις ομορφιές που τον περιβάλλουν.

Ενοχλεί. Η φαντασία της κοινότητας γίνεται υπερρεαλιστικό κίνημα, γκρεμίζουν γέφυρες. Το πνεύμα της χελώνας έχει δύο εχθρούς, τα αρπακτικά πτηνά και τον άνθρωπο. Το Χέλυο φαίνεται σκληρό αλλά δεν είναι και πανοπλία. Εξερευνώντας ένας ατέρμονος Σουρεαλισμός ανοίγει νέους ορίζοντες.»

4.4.12. Δήμητρα Τζωτζίου – «Χωρίς τίτλο», εγκατάσταση, φωτογραφίες – χρυσές κορνίζες, μεταβλητές διαστάσεις

Η Δήμητρα Τζωτζίου προτείνει μια εγκατάσταση από φωτογραφίες με θέμα τη φθορά του οικήματος, πλαισιωμένες από χρυσές κορνίζες⁵³. Μέσα από την αντίθεση πλαισίου και περιεχομένου ως αισθητική αναπαράσταση, σχολιάζει την σχέση ανάμεσα στην τέχνη και την αγορά της. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά «Έτσι στις εικόνες που σταχυολογώ από αυτό το μέρος, τους πρέπει χρυσές κορνίζες που υπογραμμίζουν ότι το πλαίσιο είναι πάντα αυτό που ορίζει την αξία ενώ η τέχνη απλά υπάρχει γιατί δεν μπορεί την ανυπαρξία».

4.4.13. Συμμετοχικές εικαστικές προτάσεις ερευνητή

Α. Ψηφιακό παιχνίδι περιήγησης στον τόπο – από την Ιστορία στην επανξιημένη πραγματικότητα

Σε αυτή την εκδοχή συμμετοχικού έργου, ένα διαβαθμισμένο μέρος τεκμηρίων από το ψηφιακό

⁵¹ Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης της Ε. Σταματογιάννη, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο <https://iolaitipota.com/2020/06/11/after-the-sacrificerenaisance-reconstruction/>

⁵² Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης της Κ. Στρατάκου, βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο https://iolaitipota.com/2020/06/11/stratakoy_katerina/

⁵³ Αναλυτικά το κείμενο της πρότασης της Δ. Τζωτζίου στον παρακάτω σύνδεσμο https://iolaitipota.com/2020/06/14/dimitra_tzotziou/

αρχείο που ήδη αναπτύσσεται, αναρτάται σε επιλεγμένα σημεία του χώρου, μέσα από επικόλληση συμβολικών κωδικών (QR codes) αλλά και οριοθέτηση εικόνων του χώρου⁵⁴, για την ψηφιακή αναπαράσταση ηχητικών και εικονικών τεκμηρίων και καλλιτεχνικών προτάσεων, μέσα από ψηφιακή συσκευή (tablet ή smartphone). Η διαβάθμιση γίνεται σε πολλαπλά επίπεδα, σύμφωνα με την ηλικιακή απεύθυνση, τις κατηγορίες των τεκμηρίων και ένα ευρύτερο σενάριο της πιθανής διαδρομής. Ο τελικός χρήστης ως υποκείμενο της δράσης, διαμορφώνει τη διαδρομή και την επιλογή των σταθμών του, δημιουργώντας νοηματικούς χάρτες και ατομικές αναγνώσεις για την ιστορία του τόπου και των ανθρώπων που τον έζησαν. Μια τέτοια προσέγγιση, μπορεί να λειτουργήσει ως ριζωματική δράση εντός ενός πεδίου εκθεσιακής παράθεσης εικαστικών έργων, δημιουργώντας μεταδεδομένα αισθητικών εμπειριών και πολλαπλές ερμηνείες. Επίσης, ενδείκνυται για εκπαιδευτική χρήση σε ανήλικους μαθητές, ως βιωματική δράση που καλύπτει ζητήματα τοπικής ιστορίας, ψηφιακού γραμματισμού, άσκησης πεδίου και μπορεί να συμπληρώνεται από δημιουργικές δραστηριότητες που θα απορρέουν από το αρχειακό υλικό.

Β. Εικαστική παρέμβαση στο κτήμα Ιόλα – από το ιδιωτικό στο δημόσιο

Κατά την προσέλευση των διάσημων καλεσμένων στα περιβόητα πάρτι του Ιόλα, η αστυνομία της εποχής, στόχευε με τους προβολείς των οχημάτων τα μπαλκόνια των περιοίκων και τους καλούσε μέσα από τα μεγάφωνα να μπου στα σπίτια και να παραμείνουν εκεί με κλειστά παντζούρια. Εμπνευσμένη από την παραπάνω μαρτυρία που προκύπτει από αφήγηση συμμετέχοντα στις συνεντεύξεις, φαντάζομαι προβολείς από τα γύρω σπίτια προς το ακίνητο, που να κινούνται αργά μέσα από προγραμματισμό και ταυτόχρονα να ακούγονται από ηχεία ηχογραφήσεις από το κελάϊδισμα των πουλιών που φιλοξενούνται στο χώρο, καταδεικνύοντας την παλινδρόμηση ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο, και τις μορφές κυριαρχίας που έχουν επιτελεστεί στο χώρο.

Γ. Συμμετοχικό έργο με κοινότητα – δράση επιστροφής των θραυσμάτων που αποσπάστηκαν από το ακίνητο

Δημιουργία μιας κατασκευής σε μορφή συμβολικού σπιτιού, μεγέθους περίπου 2 X 2 X 2 μέτρα, με κατάλληλο σχεδιασμό, έτσι ώστε να μπορεί να υποδεχτεί αντικείμενα. Τοποθέτησή του εξωτερικά του ακινήτου, παράλληλα με την είσοδό του και κάλεσμα στην τοπική κοινότητα για επιστροφή των αντικειμένων που αποσπάστηκαν από το χώρο την προηγούμενη τριανταετία, με σκοπό την δημιουργία υλικού αρχείου «επαναπατρισμού» αντικειμένων και θεραπείας του αισθήματος της συλλογικής ευθύνης.

Οι τρεις προτάσεις μπορούν να υλοποιηθούν και παράλληλα.

⁵⁴ Υπάρχει η δυνατότητα σύνδεσης ψηφιακού περιεχομένου επαυξημένης πραγματικότητας, μέσα από την ταυτοποίησης εικονικού αποσπάσματος του χώρου.

4.5. Βιβλιογραφία

Μεταφρασμένη βιβλιογραφία

- Deleuze, G., & Guattari, F. (1987). *Καπιταλισμός και Σχιζοφρένεια: I. Ο αντι-Οιδίπους*. Αθήνα: Πλέθρον

Πηγές

- Βίντεο από εκδήλωση τοπικού συλλόγου στη βίλα Ιόλα (Οκτώβριος 2017): <https://www.youtube.com/watch?v=oxb09JdDCUQ> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Ρεπορτάζ από εκπαιδευτική δράση στη βίλα Ιόλα (Απρίλιος 2016): <https://www.aparaskevi-images.gr/2016/04/17/%ce%b2%ce%af%ce%bb%ce%b1-%ce%b9%ce%bf%ce%bb%ce%b1-%cf%84%ce%bf-7%ce%bf-%ce%b4%ce%b7%ce%bc%ce%bf%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%ce%b1%ce%b3-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%b1%cf%83%ce%ba%ce%b5%cf%85%ce%ae%cf%82/> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Βίντεο από εικαστική δράση στη βίλα Ιόλα: https://www.youtube.com/watch?v=IW_JdWmhes&t=98s (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Βίντεο ρεπορτάζ από εικαστική δράση στη βίλα Ιόλα (Ιανουάριος 2013): <https://www.youtube.com/watch?v=28sysHsK-ws&feature=youtu.be> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Ιστότοπος ομάδας Φιλοπάππου για βίλα Ιόλα (χ.χ.): <http://omadafilopappou.info/iolas.htm> (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019).
- Ιστολόγιο Νίκου Σταθούλη (χ.χ.): <http://jigart.blogspot.com/> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020)
- Ψηφιακό αποθετήριο αρχείου για την έρευνα (Ιούνιος 2020): <https://iolaitipota.com/> (τελευταία πρόσβαση 15/06/2020).
- Ψηφιακή εφαρμογή ριζωματικού αρχείου για την έρευνα (Ιούνιος 2020): <https://www.thinglink.com/video/1316880451100475394> (τελευταία πρόσβαση 15/06/2020).
- Πρόταση εικαστικού έργου της Ζ. Αρβανίτη για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/13/zoi_arvaniti/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Βιντεοκαταγραφή από την εκπαιδευτική δράση με τίτλο «η πληροφορία ως εικόνα» από την ομάδα μονίμΩΣ ΠΡΟΣωρινοί, στο 3ο φεστιβάλ μαθητικού ραδιοφώνου (Ιούλιος 2016): <https://www.youtube.com/watch?v=YEg0oJOOLm0> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Πρόταση συμμετοχικής δράσης του Π. Δαραμάρα για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/11/_daramaras_panagiotis/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση συμμετοχικού γλυπτού του Β. Διαμαντή για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/11/diamantis_vasilis/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).

- Πρόταση συμμετοχικής εγκατάστασης του Π. Κουλουρά για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/12/entyposis_en_typoseis_panagiotis_koyloyras/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση εγκατάστασης του Δ. Ματαράγκα για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/11/o-magos_dionisis_mataragkas/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση εικαστικού έργου της Β. Μάνθου για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/11/manthoy_verinia/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση συμμετοχικής δράσης του Κ. Ντάφλου για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/12/33-33-questions_kostas_daflos/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρότασης εγκατάστασης της Α. Σβορώνου για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/13/aggeliki_svoronoy/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση συμμετοχικής δράσης της Ε. Σταματογιάννη για την συμμετοχική έρευνα δράσης: <https://iolaitipota.com/2020/06/11/after-the-sacrificerenaissance-reconstruction/> (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση εικαστικού έργου της Κ. Στρατάκου για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/11/stratakoy_katerina/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020)
- Πρότασης εγκατάστασης της Δ. Τζώτζιου για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/14/dimitra_tzotziou/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρότασης εγκατάστασης της Λ. Πέτρου για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/14/lia_petroy/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Ανάρτηση στο εκπαιδευτικό ιστολόγιο του ερευνητή με βίντεο από τη δεύτερη εκπαιδευτική δράση στη βίλα Ιόλα το 2018: http://dimosiosxwros.blogspot.com/2018/04/blog-post_25.html.

5. Συζήτηση αποτελεσμάτων

Σε μια προσπάθεια θεωρητικού αναστοχασμού και διαλεκτικής των δεδομένων από το δείγμα που διερευνήθηκε και το αρχαιακό υλικό που συλλέχτηκε, προκύπτουν πολύ ενδιαφέρουσες συνδέσεις και προεκτάσεις ως προς τα θεωρητικά προτάγματα και τα ερευνητικά ερωτήματα.

Αρχικά, είναι πρόδηλη η επαλήθευση των θεωρητικών παραδοχών του Bourdieu (Bourdieu, 1986 & 2013), μιας και η άνιση ανάπτυξη των επιμέρους κεφαλαίων, δεν επιτρέπει την συγκρότηση ενός ισχυρού κοινωνικού εαυτού στην κοινότητα, ούτε δίνει ερείσματα για την ανάδυση μιας στέρεας ταυτότητας. Η κυρίαρχη παρουσία του υψηλού οικονομικού κεφαλαίου, διαμορφώνει το κοινωνικό κεφάλαιο γεφύρωσης και διασύνδεσης μεταξύ των θεσμικών και άτυπων κοινωνικών οντοτήτων. Η ανισοκατανομή ενισχύεται από το χαμηλό πολιτισμικό κεφάλαιο, καθιστώντας τα ανορθολογικά δίκτυα που συγκροτούνται μονομερή και αυτοαναφορικά, ενώ οι πρακτικές που τα διέπουν αναπαράγουν τις στερεοτυπικές αντιλήψεις και τις κοινωνικές αποκλίσεις, δημιουργώντας ένα πεδίο κοινωνικού ανταγωνισμού, που ευνοεί κι αυτό την κυριαρχία του οικονομικού κεφαλαίου, σε μια κυκλική διάταξη. Το πράττειν και το επικοινωνείν της κοινότητας, επιτελούνται μόνο στην περίπτωση που εξυπηρετούν την πολιτισμική αναφορά του παρελθόντος ή τις κυριαρχικές τάσεις του οικονομικού κεφαλαίου. Η σχεδόν αποκλειστική σύνδεση του πολιτισμικού κεφαλαίου με την τυπική εκπαίδευση και την παράδοση, ακολουθεί ξεπερασμένες αντιλήψεις αυστηρά δομημένης εκπαιδευτικής πρακτικής, ενώ αναιρεί την καλλιέργεια των δεξιοτήτων του ανθρώπινου κεφαλαίου, αποδυναμώνοντας τους κοινωνικούς δεσμούς και την ανεκτικότητα μεταξύ των κοινωνικών οντοτήτων. Βασικά θύματα αυτού του ανταγωνισμού οι νέοι, ζουν τον κοινωνικό αποκλεισμό, χωρίς ευκαιρίες και πεδία έκφρασης και κοινωνικής συμμετοχής, αναμένοντας την μετάβαση στη μέση ηλικία για να βιώσουν την αυτοπραγμάτωση (Χτούρης, 2017). Η χαμένη νεότητα όμως, δεν επιτρέπει την ομαλή αυτή μετάβαση, αναπαράγοντας πολιτισμικά τραύματα αντίστοιχα με τα κοινωνικά που εκδηλώνονται μέσα από τη διαγενεακή σύγκρουση, ολοκληρώνοντας τον φαύλο κοινωνικό κύκλο⁵⁵. Το ακίνητο της βίλας Ιόλα, παρότι ιστορικά αποτελεί το κέντρο της υπό σύσταση κοινότητας και η χρήση του το καθιστά μητροπολιτικό σημείο αναφοράς στην περαιτέρω οικιστική πύκνωση, δεν παύει ούτε στιγμή να αποτελεί σημείο συσσώρευσης των κοινωνικών στερεοτύπων και συγκρούσεων. Η διαχρονικά στεγανή λειτουργία του και εν συνεχεία, η ταύτισή του με το ξένο και το αποκλίνον από την κοινότητα, το καθιστά εύάλωτο σε πρακτικές βανδαλισμού και λεηλασίας, αναπτύσσοντας αρνητικό κοινωνικο-πολιτισμικό κεφάλαιο (Χτούρης, 2009, Χτούρης, & Ζήση, 2012), που λειτουργεί σαν διαρκές και μετασηματιζόμενο πολιτισμικό τραύμα για τον τόπο (Alexander, 2003). Οι αποδομηστικές πρακτικές και η σιωπή που τις συνόδευε από την κοινότητα,

⁵⁵ Η έρευνα συγκλίνει σε αυτό το σημείο με τα συμπεράσματα της έρευνας για τους νέους στην Ελλάδα της κρίσης, και την αδυναμία συγκρότησης του κοινωνικού τους εαυτού (Χτούρης, 2017).

την στιγματίζει με ενοχικά σύνδρομα, ισχυρότερα της πραγματικής της συμμετοχής στο φαινόμενο. Ωφελημένοι από το κοινωνικό στίγμα που μεταφέρθηκε αρχικά από το πρόσωπο του Α. Ιόλα στο ακίνητο και στη συνέχεια κληροδοτείται στην κοινότητα, είναι όσοι διαχρονικά επιδίωξαν είτε την ιδιοποίηση των αντικειμένων τέχνης που εμπεριείχε, είτε την απαξίωση της αξίας του ως ακίνητο, επαναφέροντας τις ημι-νεωτερικές πρακτικές ως κοινωνικό καθεστώς. Η κοινότητα ως αέναος παρατηρητής, γνωρίζει, αντιλαμβάνεται, αλλά δεν συμμετέχει και δεν συζητάει ποτέ δημόσια. Η ταύτιση του ακινήτου με τον Α. Ιόλα, είναι απόλυτη και η πολιτισμική του αντίστιξη με την κοινότητα δεν επιτρέπει καμία διασύνδεση μεταξύ τους. Άλλωστε, μετασχηματίζονται αντίστροφα, χωρίς να συναντηθούν ποτέ, από το ατομικό στο συλλογικό και από την ακμή στην παρακμή, δημιουργώντας μια συστροφή ανάμεσα στο δημόσιο και το ιδιωτικό, το λαϊκό και το αστικό, το οικείο και το ξένο, το τοπικό και το διεθνές. Η βίλα Ιόλα, αποτελεί τον χώρο επιτέλεσης, όσων η κοινότητα δεν ανέχεται κοινωνικά και πολιτισμικά, είναι ο απόβλητος τόπος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μετουσιώνεται σε συμβολική αναπαράσταση του ίδιου του Α. Ιόλα, συνδέοντας την αποδόμησή της με την κοινωνική αποδόμηση και το στίγμα που του ενυπόθηκε στην Ελλάδα. Αυτό συνάγεται και από την αποτυχία όλων των θεσμικών προσπαθειών για τη διαφύλαξή της, από το κεντρικό επίπεδο του κράτους, όλων των πολιτικών αποχρώσεων, μέχρι το τοπικό θεσμικό επίπεδο. Το μόνο που λειτούργησε θεραπευτικά, ήταν η κινητοποίηση μερίδας της κοινότητας, η οποία διασυνδεδεμένη με θεσμικά και πολιτιστικά δίκτυα, ανέπτυξε μέτωπο διεκδίκησης και θεσμικών παρεμβάσεων, αποτρέποντας την οικοπεδοποίηση και την επικράτηση του οικιστικού – οικονομικού κεφαλαίου. Αυτή είναι και μια από τις ελάχιστες φορές που συγκροτείται ταυτότητα στην κοινότητα, που αποκτά κοινό όραμα και στόχο, γεγονός που δυστυχώς δεν συνεχίστηκε, καθώς επικράτησαν ξανά οι ημι-νεωτερικές πρακτικές. Αυτό φαίνεται ανάγλυφα στον τρόπο που διαρθρώνονται οι πλήρως αυτοαναφερόμενες προσδοκίες για την μελλοντική αξιοποίηση του ακινήτου, συνδεδεμένες με την πολιτιστική αναφορά των υποκειμένων που τις εκφράζουν, έξω από την ιστορία του τόπου και σίγουρα μακριά από συμμετοχικές διαμορφωτικές διαδικασίες σχεδιασμού.

Τα ερευνητικά αποτελέσματα, μας οδηγούν στις θεωρητικές αναφορές του Παναγιώτη Κονδύλη (Κονδύλης, 2011), στις οποίες περιγράφει εννοιολογικά τη διαρκή και ατελή συγκρότηση της αστικής τάξης στην Ελλάδα και η αναπαραγωγή του πατριαρχικού φεουδαλικού μοντέλου κοινωνικο-πολιτικής διάρθρωσης και λειτουργίας, γεγονός που οδηγεί στην τερατογενετική συγκρότηση του πελατειακού κράτους. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά *«η οικονομική δραστηριότητα συνοφαινείται μάλλον με προκαπιταλιστικά κίνητρα κοινωνικού γοήτρου, οπότε και οι εργασιακές σχέσεις διέπονται κατά μέγιστο μέρος από τους άγραφους πατριαρχικούς νόμους του δούναι και του λαβείν, δηλαδή της παροχής υπακοής με αντιπαροχή ορισμένη προστασία»*. (Κονδύλης, 2011:16), ενώ παρακάτω σημειώνει *«... ο μηχανισμός της λειτουργίας του κράτους διαμορφώθηκε ως εν μέρει τερατογενετικό και εν μέρει ιλαροτραγικό αποτέλεσμα της διασταύρωσης των πιο προηγμένων*

τοτινών πολιτικών θεσμών, όπως ο κοινοβουλευτισμός και η καθολική ψηφοφορία, με μια κοινωνία διεπόμενη από πατριαρχικές σχέσεις, στάσεις, νοοτροπίες και αξίες» (Κονδύλης 2011:20). Σε σχέση με το ιδεολογικό αφήγημα της ελληνικότητας σχολιάζει, τόσο την ασάφεια του όρου, όσο και την εργαλειοποίηση του για τη διατήρηση των συστημάτων κυριαρχίας που αντλούν από την προκαπιταλιστικό κοινωνικοπολιτικό καθεστώς, ενάντια σε κάθε προσπάθεια εγκαθίδρυσης ενός αστικού κράτους «Δεν ήταν βέβαια παράδοξο το ότι τα ελληνοκεντρικά οράματα, καθώς ξεχύνονταν σε χειμάρρους λυρισμού, επικάλυπταν ολότελα τις πολύ πεζότερες αστικές ιδέες και αξίες» (Κονδύλης, 2011:38). Η παρακάτω αναφορά του, μας συνδέει σχεδόν μεταφυσικά με τα τεκτονώμενα στην οικία του Α. Ιόλα, τόσο πριν, όσο και μετά το θάνατό του, αναδεικνύοντας τα δομικά πολιτικά, πολιτισμικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του φαινομένου

«Ο αστικός πολιτισμός εκδηλώθηκε εδώ στις στοιχειωδέστερες και εξωτερικότερες μόνο μορφές του, δηλαδή σε ορισμένους εθιμοτυπικούς κανόνες, σε ορισμένους άγραφους νόμους της συναναστροφής μεταξύ «κύριων» και «κυριών» και στην απόκτηση μια ευρωπαϊκής μόρφωσης. Εν πάση περιπτώσει οι εγχώριες αστικές πολιτισμικές ανάγκες δεν έγιναν ποτέ τόσο επιτακτικές, ώστε να δημιουργηθεί μια όπερα, ή μια πινακοθήκη κάποιων απαιτήσεων» (Κονδύλης, 2011:39).

Ολοκληρώνοντας την κοινωνικοπολιτική του ανάλυση για την ατελή συγκρότηση της αστικής τάξης και του αστικού κράτους στη χώρα, αναδεικνύει μια παράδοξη σύνδεση που επιτελέστηκε μεταπολιτευτικά, ανάμεσα στον φιλελευθερισμό και το λαϊκισμό, που είχε ως αποτέλεσμα την μετάβαση από την προτέρα «νόθα αστική δημοκρατία» στην σύγχρονη «μαζική δημοκρατία», συνδέοντας το λαϊκισμό των Μ.Μ.Ε. με την επιθυμία κατανάλωσής του από τις ίδιες τις μάζες στην οποίες απευθύνεται (Κονδύλης, 2011:43).

Προβάλλοντας τα αναλυόμενα κοινωνικά φαινόμενα στην επίκαιρη κατάσταση της «κοινωνικής αποστασιοποίησης», δηλαδή του οικειοθελή και επιτηρούμενου εγκλεισμού λόγω της πανδημίας, αναδύονται ενδιαφέροντες συσχετισμοί σε σχέση με την κοινωνική παρουσία και λειτουργία του ακινήτου στον τόπο. Η απαγόρευση πρόσβασης σε ανοιχτούς δημόσιους χώρους που ασκήθηκε ως κεντρική πολιτική παγκόσμια (Leontidou, 2020), προσομοιάζει με τη διαρκή απαγόρευση εισόδου στη βίλα Ιόλα (ακόμα και στον περιβάλλοντα χώρο, ακόμα και σε ολιγομελή ομάδα καλλιτεχνών), και τείνει να συνδέεται με πολιτικές ελέγχου του σώματος και του συλλογικού κοινωνικού εαυτού στο αστικό περιβάλλον. Αναδεικνύει την αντίθεση ανάμεσα στην απειλή ενός φαινομένου διευρυμένης κοινωνικής ενδόρηξης λόγω του εγκλεισμού, με την ανάσχεση κοινωνικών και πολιτιστικών πρωτοβουλιών ως ανάγκη προς την κατεύθυνση την ανάδειξης του δημιουργικού κοινωνικού εαυτού σε ατομικό και κοινοτικό επίπεδο (Chtouris & Zissi, 2020).

Αντίθετα από τις διαμορφούμενες, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, η υπό σύσταση δημιουργική κοινότητα των εικαστικών, λειτούργησε ευέλικτα και δημιουργικά, προσαρμοζόμενη στα εργαλεία

επικοινωνίας και επιτέλεσης που διαμορφώθηκαν, χωρίς να καταργεί τις αρχικές στοχεύσεις της. Κινήθηκε ανάμεσα στην ανάπτυξη ψηφιακών αρχείων και επιτελέσεων προσανατολισμένων σε μια δημοκρατική συγκρότηση της ιστορικότητας και της πρόσβασης-χρήσης της από την κοινότητα (Κούρος, 2012), και την εννοιολόγηση υλικών καλλιτεχνικών προτάσεων, με επίμονο στόχο την σωματική αλληλεπίδραση με την κοινότητα στον τόπο, δίνοντας διέξοδο στο δημιουργικό αδιέξοδο της συγκυρίας και τα ερωτήματα που θέτει για το πολιτιστικό μέλλον (Micheli, 2020). Οι πρακτικές και οι επιλογές που ακολουθήθηκαν, οδήγησαν σε μια ποικιλόμορφη σύνδεση της καλλιτεχνικής φόρμας με το κοινωνικό πεδίο. Είτε ως πρακτική συμβολοποίησης, (ριζοσπαστικής, αφαιρετικής, φορμαλιστικής), είτε ως καταστασιακή δράση, είτε ως μέσο δικτύωσης μεταξύ καλλιτεχνών και τόπου, οι καλλιτεχνικές επιτελέσεις που προτάθηκαν, ανοίγουν διαφοροποιημένα πεδία διάδρασης μεταξύ κοινότητας και βιωμένης πραγματικότητας. Οι καλλιτέχνες λειτουργούν ως παράδειγμα ανεκτικότητας και σύνθεσης διαφοροποιημένων μέσων, αναγνώσεων και πρακτικών πάνω στην ιστορικότητα του τόπου και προσκαλούν και την κοινότητα να τους μιμηθεί. Αλλά και το καλλιτεχνικό αντικείμενο εμφανίζεται ως ισχυρό στοιχείο συγκρότησης του κοινωνικού εαυτού των συμμετεχόντων καλλιτεχνών, διατηρώντας την κοινωνική ταυτότητα που κατέχει καθένας τους και συγκροτώντας μια ευρύτερη, αυτή της δημιουργικής κοινότητας που παρεμβαίνει δημιουργικά στον τόπο. Η ανάπτυξη του δικτύου με άξονα την τέχνη, λειτουργεί εξισορροπητικά στην ανισοκατανομή των επιμέρους κεφαλαίων των συμμετεχόντων και συμπληρώνοντας τα κενά ανάμεσά τους, οδηγεί στην επιθυμούμενη συνάντηση με το «Άλλο». Οι κοινωνικές ταυτότητες του «ακτιβιστή καλλιτέχνη», του «τοπικού καλλιτέχνη», του «φλανέρ στοχαστή καλλιτέχνη», του «ψηφιακού καλλιτέχνη» (Ντάφλος, 2018), ενισχύουν τα χαρακτηριστικά του κοινωνικού εαυτού των υποκειμένων, τα καθιστούν λειτουργικά στο κοινωνικό πλαίσιο που αναφέρονται, και λειτουργούν καταλυτικά στην εμπέδωση δικτύων αμοιβαιότητας και αλληλεγγύης. Τα ορθολογικά-συμβολικά δίκτυα αυτά (Χτούρης, 2004), μετασχηματίζονται σε μορφώματα πρακτικής, διαρθρώνοντας κόμβους πολιτισμικών δικτύων με ευρύτερη δυναμική. Οι πολλαπλές ταυτότητες του σύγχρονου εικαστικού καλλιτέχνη (μικολέρ, υποκινητή, περφόρμερ) (Ντάφλος, 2015), σε συνδυασμό με την εκπαιδευτική τους ιδιότητα, μπορούν να συνδέσουν τους κόμβους σε ευρύτερα πολιτισμικά δίκτυα ετεροτήτων που θα ανταλλάσσουν πόρους. Σε μια κατεύθυνση θεσμοποίησης μέσα από εκπαιδευτικές δομές θα ήταν δυνατή μια δυναμική συνέχιση αυτών των πρακτικών, με εμπλουτισμένα μεθοδολογικά και θεωρητικά εργαλεία, και απεύθυνση στην ήδη συμπεσμένη κοινότητα των νέων του τόπου. Η ν-ομαδικότητα του σύγχρονου καλλιτέχνη, προσφέρει μια ουσιαστική και αποτελεσματική πρόταση, εντός του πεδίου των τεχνών, ικανή να ανανοηματοδοτήσει τα βιώματα και τις στερεότυπες αντιλήψεις της κοινότητας για τον τόπο, μεταφράζοντας τη διαλεκτική που αναπτύσσεται μεταξύ τους, σε μια κατεύθυνση πραξιακής και ταυτοτικής συνάντησης και σύνδεσης. Μια τέτοια προοπτική, θα ήταν αποτελεσματική για μια

ουσιαστική και σε πλήρη δυναμική αξιοποίηση του ακινήτου, μέχρι να καταστεί δυνατή η μελλοντική του λειτουργία με οποιοδήποτε μοντέλο αποφασιστεί.

5.1. Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Bourdieu, P. (1986). *The force of law: Towards a sociology of the juridical field*. Hastings LI, 38.

Μεταφρασμένη βιβλιογραφία

- Bourdieu, P. (2013). *Η Διάκριση: Κοινωνική κριτική της καλαισθητικής κρίσης*. Αθήνα: Πατάκης.

Ελληνική βιβλιογραφία

- Κονδύλης, Π. (2011). *Οι αιτίες της παρακμής της σύγχρονης Ελλάδας. Η καχεξία του αστικού στοιχείου στην νεοελληνική κοινωνία και ιδεολογία*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Κούρος, Π. (2012). Η δημόσια τέχνη της αρχαικής επιτέλεσης, στο Μεταξάς, Α.-Ι.Δ. (2015). *Πολιτική Επιστήμη Ι, Διακλαδική και Συγχρονική Διερεύνηση Της Πολιτικής Πράξης*. Αθήνα: Σιδέρης Ι.
- Leontidou, L. (2020). Πολεοδομία και πανδημία στη συμπαγή πόλη της Μεσογείου: Ανθρωπογεωγραφικές παράπλευρες απώλειες του Covid-19. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 154, 11-27. doi:<https://doi.org/10.12681/grsr.23234>
- Micheli, A. (2020). Ο πολιτισμός σε «περιορισμό». Η πολιτιστική εμπειρία του φανταστικού και του πραγματικού χώρου. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 154, 75-88. doi:<https://doi.org/10.12681/grsr.23230>.
- Ντάφλος, Κ. (2015). *Τακτικές Κοινωνικοπολιτικών Μέσων*. epub: Κάλλιπος. (NTUA Press).
- Ντάφλος, Κ. (2018). *Ασταθείς δημόσιες τακτικές παραμόρφωσης: Νομαδικές επιτελεστικές δράσεις*. epub: Κάλλιπος. (NTUA Press).
- Χτούρης, Σ. (2004). *Ορθολογικά Συμβολικά Δίκτυα*. Αθήνα: Νήσος.
- Χτούρης, Σ. (2009). *Η χωρική διάσταση του κοινωνικο-πολιτισμικού κεφαλαίου*. Αθήνα: Σύγχρονα θέματα.
- Χτούρης, Σ. (2017). *Οι Νέοι στην Ελλάδα σήμερα. Κοινωνική κατάσταση, Εργασία και Κοινωνικά Δίκτυα. Η εποχή της Generation G*. Αθήνα: Επίκεντρο.

6. Συμπεράσματα και προτάσεις

Ολοκληρώνοντας τον κύκλο της διπλωματικής εργασίας, η παρούσα έρευνα αφήνει σημαντικά ερείσματα, τόσο ως προς τις θεωρητικές της παραδοχές, όσο και ως προς τις μεθοδολογικές της προτάσεις. Η συναρμογή των θεωριών του κοινωνικού κεφαλαίου, των ριζωμάτων και του νομαδικού υποκειμένου, σε συνδυασμό με την ανάδυση των θεματικών δικτύων από το εμπειρικό υλικό, άνοιξαν νέα πεδία θεωρητικής διερεύνησης και επέκτειναν τις προβλεπόμενες μεθοδολογικές τεχνικές. Η συγκρότηση των θεματικών δικτύων που προέκυψε, με τα κοινωνικά φαινόμενα πρώτου και δεύτερου επιπέδου, χαρτογραφεί μια τρισυπόστατη τοπική, ευρύτερα εθνική και διεθνή πραγματικότητα ατελούς μετάβασης και λανθάνουσας ταυτότητας, θυμίζοντας έντονα την ιστορία του τόπου και του Α. Ιόλα. Αντίστοιχα δεδομένα αναδύονται στην μετά COVID-19 εποχή που διανύουμε, αναζητώντας θεωρητικές συναρμογές για τις νέες κοινωνικές ταυτότητες και τον δομικό κοινωνικό ρόλο επιστήμης και τέχνης, ως καταλυτικό παράγοντα της κοινωνικής συνοχής και ευημερίας.

Οι δυσκολίες πλήρους εφαρμογής του ερευνητικού σχεδίου, παρότι εμπόδισαν την υλοποίηση σημαντικών δράσεων στο πεδίο, έδωσαν την ευκαιρία για νέες αναζητήσεις και τροποποίησαν την αρχική προσέγγιση δημιουργικά. Η αδυναμία προσέγγισης του τόπου, οδήγησε σε ένα υπό συγκρότηση αρχείο, με πληθώρα κοινωνιολογικών και καλλιτεχνικών τεκμηρίων, που χρίζουν περαιτέρω ανάλυσης. Η ετεροτοπική του υπόσταση, δίνει τη δυνατότητα για μια διαρκή επικοινωνία, τόσο τοπικά με την κοινότητα, όσο και ευρύτερα, ενώ αποτελεί από μόνο του ένα έργο σε εξέλιξη, σε μια δημοκρατική κατεύθυνση απόλειψης των κυρίαρχων τάσεων και των ηγεμονικών στάσεων απέναντι στον τόπο (Κούρος, 2012). Η δημιουργική κοινότητα των εικαστικών, παρά τη ματαίωση της μη υλοποίησης των δράσεων, φάνηκε ανθεκτική, ολοκληρώνοντας σε σημαντικό βαθμό ποικίλες και ενδιαφέρουσες προτάσεις για συμμετοχικές δράσεις και εικαστικές παρεμβάσεις στον τόπο, θεμελιώνοντας μια ισχυρή νέα συλλογική οντότητα. Οι ουσιαστικοί εσωτερικοί δεσμοί που αναπτύχθηκαν, προμηνύουν ένα δημιουργικό άμεσο μέλλον, ενώ ήδη έχει σχεδιαστεί η διεύρυνσή της τόσο σε συμμετέχοντες, όσο και σε προσεγγίσεις.

Εν κατακλείδι, επιτακτική προβάλλει η ανάγκη κοινοποίησης των αποτελεσμάτων στην τοπική κοινότητα, καθώς και η προσπάθεια για την ολοκλήρωση της συμμετοχικής έρευνας δράσης στο πεδίο, προκειμένου να αποτιμηθούν πλήρως τα μέχρι τώρα πολύτιμα συμπεράσματα. Στην κατεύθυνση αυτή, με ερευνητική επιμονή και μεθοδικότητα, είναι ανάγκη να υπάρξει περαιτέρω θεσμική πίεση, προκειμένου να δοθούν οι απαραίτητες αδειοδοτήσεις για πρόσβαση και ερευνητική - καλλιτεχνική χρήση του χώρου, αναδεικνύοντας την ανάγκη να αντιστραφεί το σπινάλ της αναπαραγωγής του φόβου, των στερεοτύπων και του πολιτισμικού τραύματος, δίνοντας στην κοινότητα μια νέα απελευθερωτική, συμμετοχική οπτική και βοηθώντας τη συγκρότηση του κοινωνικού της εαυτού.

7. Βιβλιογραφία

7.1. Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Atrtride-Striling, J. (2001). *Thematic networks: an analytical tool for qualitative research*. London: SAGE Publications.
- Bishop, C., (2004). *Antagonism and relational Aesthetics*. October (110) 51-79.
- Bishop, C. (2011). *Artificial Hells: Participatory Art and the Politics of Spectatorship*. London: Verso.
- Bourdieu, P. (1984). *Dinstiction: A social critique of the judgement of taste*. Harvard University Press.
- Bourdieu, P. (1986). *The force of law: Towards a sociology of the juridical field*. Hastings LI, 38.
- Bourriaud, N. (2002). *Esthetique relationelle*. Dijon: Les Presse du Reel
- Colokytha, Ch. (2014). “*Destroy ...Alexander Iolas: The Villa-Museum and the Relics of a Lost Collection*”, retrieved from: www.mdpi/journals/arts.
- Chtouris, S., Zissi, A. (2011). Youth and place: Constructing Ways of Being in the World. In: Kyriaki Tsoukala, K., & Conenna C., & Daniil, M. & Pantelidou, C. (επιμ.), *Youth and Space, School of Architecture, AUTH*, Thessaloniki: Epikentron.
- Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94:95-120.
- Coleman, J. S. (1990). *Foundation of social theory*. Cambridge, London: Harvard University Press.
- Colokytha, Ch. (2014). “*Destroy ...Alexander Iolas: The Villa-Museum and the Relics of a Lost Collection*”, retrieved from: www.mdpi/journals/arts.
- Deleuze, G. & Guattari, F. (2010). *Nomadology: The War Machine*. Seattle: Wormwood Distribution.
- Putman, R. D., Leonardi, R. & Nanetti, R. Y. (1994). *Making Democracy Work: Civil Traditions in Modern Italy*. Princeton University Press.
- Putman, R. D. (2000). *Bowling Alone, The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Rosenberg, H. (1965). *The Anxious Object: Art today and Its Audience*. N.Y.: Horizon.
- Roudometof, V. (2007). Collective Memory and Cultural Politics: An Introduction. *Journal of Political and Military Sociology*, 35(1): 1-16.
- Weiss, R. (1994). *Learning from strangers*. New York: The Free Press.

7.2. Μεταφρασμένη βιβλιογραφία

- Bachelard, G. (2010). *Η ποιητική του χώρου*, Αθήνα: Χατζηνικολή.
- Barthes, R. (1988). *Εικόνα – Μουσική - Κείμενο*. Αθήνα: Πλέθρον.
- Berger, J. (2011). *Η εικόνα και το βλέμμα*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Bourdieu, P. (2013). *Η Διάκριση: Κοινωνική κριτική της καλαισθητικής κρίσης*. Αθήνα: Πατάκης.
- Bourriaud, N. (2015). *Σχεσιακή Αισθητική*. Αθήνα: Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.
- Deleuze, G. (2001). *Η κοινωνία του ελέγχου*. Αθήνα: Ελευθεριακή Κουλτούρα.
- Deleuze, G. & Guattari, F., (1987). *Καπιταλισμός και Σχιζοφρένεια: 1. Ο αντι-Οιδίπους*. Αθήνα: Πλέθρον.
- Freire, P. (1974). *Η αγωγή του καταπιεζόμενου*. Αθήνα: Ράππα.
- Freire, P. (1977). *Η πολιτιστική δράση για την κατάκτηση της ελευθερίας*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Glense, C. (2018). *Η Ποιοτική Έρευνα. Οδηγός για νέους επιστήμονες*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Goffman, E. (2001). *Στίγμα: Σημειώσεις για τη διαχείριση της φθαρμένης ταυτότητας*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Ricoeur, P. (2002). *Λόγος και Σύμβολο*. Αθήνα: Αρμός.
- Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Willig, C. (2015). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην Ψυχολογία*. Αθήνα: Gutenberg.

7.3. Ελληνική βιβλιογραφία

- Afoukenidis, A., & Chtouris, S. (2020). Προλογικό σημείωμα: συνομιλώντας για την πανδημία. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 154, 1-10.
- Δεμερτζής, Ν. & Ρουδομέτωφ (2011). Πολιτισμικό τραύμα: Μια προβληματική της πολιτισμικής κοινωνιολογίας. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 28, 1-19.
- Δεμερτζής, Ν. (1996). *Ο Λόγος του Εθνικισμού. Αμφίσημο σημασιολογικό πεδίο και σύγχρονες τάσεις*. Αθήνα-Κομοτηνή: εκδ. Αντ. Σάκκουλα.
- Ζιώγας, Γ. & Συλαίου, Στ. (2015). Τοπίο: Ιστορίες, πολιτικές αναπαραστάσεις. Στο: *Πρακτικά συνεδρίου: Επιστημονικό συνέδριο Εικαστική Πορεία προς στις Πρέσπες. Τοπίο: ιστορίες, πολιτικές, αναπαραστάσεις*. Θεσσαλονίκη: ΚΜΣΤ
- Ζήση, Α. (2013). *Κοινωνία, Κοινότητα και Ψυχική Υγεία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ζήση, Α. (2018). *Για μια ενεργή και αλληλέγγυα κοινότητα: Παρεμβάσεις κοινωνικής ενδυνάμωσης την εποχή της κρίσης*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Ψυχολογίας και Υγείας.
- Ζήση, Α. (2019). *Αστικοί χώροι κατοίκησης, δίκτυα κοινωνικών σχέσεων και ποιότητα ζωής*. Μυτιλήνη: ΔΠΜΣ ΕΚΚΤ.
- Zissi, A. & Chtouris, S. (2020). Η πανδημία Covid-19: Επιταχυντής των ανισοτήτων και

εγκαταστάτης νέων μορφών ανισοτήτων. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*: 154 , 65-73.

- Κονδύλης, Π. (2011). *Οι αιτίες της παρακμής της σύγχρονης Ελλάδας. Η καχεξία του αστικού στοιχείου στην νεοελληνική κοινωνία και ιδεολογία*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Κούρος, Π. (2012). Η δημόσια τέχνη της αρχαικής επιτέλεσης, στο Μεταξάς, Α.-Ι.Δ. (2015). *Πολιτική Επιστήμη Ι, Διακλαδική και Συγχρονική Διερεύνηση Της Πολιτικής Πράξης*. Αθήνα: Σιδέρης Ι.
- Leontidou, L. (2020). Πολεοδομία και πανδημία στη συμπαγή πόλη της Μεσογείου: Ανθρωπογεωγραφικές παράπλευρες απώλειες του Covid-19. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 154, 11-27. doi:<https://doi.org/10.12681/grsr.23234>
- Micheli, A. (2020). Ο πολιτισμός σε «περιορισμό». Η πολιτιστική εμπειρία του φανταστικού και του πραγματικού χώρου. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 154 , 75-88. doi:<https://doi.org/10.12681/grsr.23230>.
- Μεταξάς, Α.Ι.Δ. (2005). *Η ρητορική των ερειπίων*. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Μπακομάρου, Ο. (2019). «Ωσει παρόντες», Αθήνα: Αρμός.
- Μπαλτζής, Α. & Τσιγγίλης, Ν. (2020). *Συνθήκες Εργασίας & Διαβίωσης των Εικαστικών Καλλιτεχνών στην Ελλάδα*. Θεσσαλονίκη: Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών.
- Ντάφλος, Κ. (2015). *Τακτικές Κοινωνικοπολιτικών Μέσων*. erub: Κάλλιπος. (NTUA Press).
- Ντάφλος, Κ. (2018). *Ασταθείς δημόσιες τακτικές παραμόρφωσης: Νομαδικές επιτελεστικές δράσεις*. erub: Κάλλιπος. (NTUA Press).
- Ξένου, Β. (2015). *Ιστορία και ερείπιο, το ιδεολογικό πεδίο των ερειπίων, ποια αρχαιολογία θα ανακαλύψει τα φαντάσματα που μας συνιστούν*. erub: courses.arch.ntua.gr.
- Σκορδούλη, Μ. (2015). *Κατώφλια περιπλάνησης στο έργο του Walter Benjamin*. erub: Πολυτεχνείο Κρήτης.
- Σταθούλη, Ν. (1994). «Αλέξανδρος Ιόλας», Αθήνα: Λιβάνη.
- Σταθούλη, Ν. (2011). «Αλέξανδρος Ιόλας: η ζωή μου», Αθήνα: οδός Πανός.
- Σταθούλη, Ν. (2018). «Iolas», Αθήνα: Ροδόλιβος.
- Σταυρίδης, Σ. (2006). *Μνήμη και εμπειρία του χώρου*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Τζιρτζιλιάκης, Γ. (2005). Το εδαφικό εργαστήριο του «διευρυμένου πεδίου». erub: *Αρχιτέκτονες* (49) 54-57
- Φωτιάδη, Ε. (2014). Ο μύθος του συλλέκτη και η συλλογή του μύθου. Έργα τέχνης, ιστορίες, αντικείμενα, σχέσεις του Αλέξανδρου Ιόλα, Στο «*Μουσειολογία, Πολιτισμική Πολιτική και Εκπαίδευση*». Αθήνα: Γρηγόρη

- Χριστοφόρου, Α. (2015). *Το κοινωνικό κεφάλαιο και η σχέση του με την κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική επιχειρηματικότητα*. Erub: Ε.Μ.Π.
- Χτούρης, Σ. (2004). *Ορθολογικά Συμβολικά Δίκτυα*. Αθήνα: Νήσος.
- Χτούρης, Σ. (2009). *Η χωρική διάσταση του κοινωνικο-πολιτισμικού κεφαλαίου*. Αθήνα: Σύγχρονα θέματα.
- Χτούρης, Σ. (2017). *Οι Νέοι στην Ελλάδα σήμερα. Κοινωνική κατάσταση, Εργασία και Κοινωνικά Δίκτυα. Η εποχή της Generation G*. Αθήνα: Επίκεντρο.
- Χτούρης, Σ. (2018). *Αισθητική, Αντίληψη του Χώρου και του Κοινωνικού Τόπου*. Μυτιλήνη: ΔΠΜΣ ΕΚΚΤ.
- Chtouris, S. (2019). Η δυναμική αμφίδρομη σχέση εμπειρικών δεδομένων και θεωρητικών εννοιών. Ένα πλαίσιο για την καταγραφή και κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 151, 137-170. doi:<https://doi.org/10.12681/grsr.19859>.
- Χτούρης, Σ. & Ζήση, Α. (2012). Οι κοινωνικές διακρίσεις στην Ελλάδα σήμερα και ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπισή τους. Στο: Μπαλούρδος, Δ., Χρυσάκης, (2012) *Καταπολέμηση των διακρίσεων, τάσεις, προκλήσεις, πολιτικές*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Χτούρης, Σ. & Ζήση, Α. (2012). Νεολαία και Τόπος: Κατασκευάζοντας τρόπους ύπαρξης μέσα στον κόσμο. Στο *[νεολαία.ωνν.δημόσιος χώρος] άτακτες συναθροίσεις και λοζές διελεύσεις*. (επιμ.) Τσουκαλά, Κ. & Παντελίδου, Χ. & Κονένα, Κ. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Chtouris, S., & Zissi, A. (2020). Ο κοινωνικός μας εαυτός, η οικογένεια και οι κοινωνικές στάσεις την περίοδο των περιορισμών της πανδημίας του Covid - 19 το 2020. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 154, 41-64. doi:<https://doi.org/10.12681/grsr.23228>

7.4. Πηγές

- «Εντυπώσεις», Ιστολόγιο Π. Κουλουρά (Οκτώβριος 2014): <http://panagiotiskoulouras.blogspot.com> (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019).
- Ιστότοπος ομάδας Φιλοπάππου για βίλα Ιόλα (χ.χ.): <http://omadafilopappou.info/iolas.htm> (τελευταία πρόσβαση 12/4/2019).
- Ιστολόγιο ομάδας Φιλοπάππου (χ.χ.): <http://omadafilopappou.blogspot.com/>, (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Ντοκιμαντέρ «Βίλα Ιόλα, ταξίδι στο χώρο και χρόνο» (Ιανουάριος 2019): <https://www.youtube.com/watch?v=5zxsu-Oyvvd4> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Δημοσίευμα για το καλλιτεχνικό έργο του Tino Sehgal στη ρωμαϊκή αγορά της Αθήνας με τίτλο “this Progress” (Σεπτέμβριος 2014): <https://www.kathimerini.gr/785479/article/politismos/eikastika/this-progress-h-drash-toy-tino-sigkal-sth-rwmaikh-agora>, (τελευταία πρόσβαση 28/09/2019).

- Συνέντευξη του Tino Sehgal στην Κατερίνα Ζαχαροπούλου για τον οργανισμό NEON (Απρίλιος 2017): <https://www.youtube.com/watch?v=bB3ds-CRRU0> (τελευταία πρόσβαση 28/5/2020).
- Βίντεο καταγραφής από πρώτη εκπαιδευτική δράση του ερευνητή στη βίλα Ιόλα (Ιανουάριος 2016): <https://www.youtube.com/watch?v=sNKeHDF-o1c&t=11s> (τελευταία πρόσβαση 25/05/2020).
- Ανάρτηση στο εκπαιδευτικό ιστολόγιο του ερευνητή για δεύτερη εκπαιδευτική δράση στη βίλα Ιόλα (Απρίλιος 2018): <http://dimosiosxwros.blogspot.com/2018/04/blog-post.html> (τελευταία πρόσβαση 25-05/2020).
- Ανάρτηση στο εκπαιδευτικό ιστολόγιο του ερευνητή με βίντεο από τη δεύτερη εκπαιδευτική δράση στη βίλα Ιόλα (Απρίλιος 2018): http://dimosiosxwros.blogspot.com/2018/04/blog-post_25.html (τελευταία πρόσβαση 25/05/2020).
- Δημοσίευμα τοπικού τύπου για την εκπαιδευτική δράση του ερευνητή (Απρίλιος 2018): <https://www.aparaskevi-images.gr/2018/04/26/> (τελευταία πρόσβαση 28/5/2020).
- Ψηφιακό αποθετήριο αρχείου για την έρευνα (Ιούνιος 2020): <https://iolaitipota.com/> (τελευταία πρόσβαση 15/06/2020).
- Ψηφιακή εφαρμογή ριζωματικού αρχείου για την έρευνα (Ιούνιος 2020): <https://www.thinglink.com/video/1316880451100475394> (τελευταία πρόσβαση 15/06/2020).
- Βίντεο από εκδήλωση τοπικού συλλόγου στη βίλα Ιόλα (Οκτώβριος 2017): <https://www.youtube.com/watch?v=oxb09JdDCUQ> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Ρεπορτάζ από εκπαιδευτική δράση στη βίλα Ιόλα (Απρίλιος 2016): <https://www.aparaskevi-images.gr/2016/04/17/%ce%b2%ce%af%ce%bb%ce%b1-%ce%b9%ce%bf%ce%bb%ce%b1-%cf%84%ce%bf-7%ce%bf-%ce%b4%ce%b7%ce%bc%ce%bf%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%ce%b1%ce%b3-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%b1%cf%83%ce%ba%ce%b5%cf%85%ce%ae%cf%82/> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Βίντεο από εικαστική δράση στη βίλα Ιόλα: <https://www.youtube.com/watch?v=IW - JdWmh&t=98s> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Βίντεο ρεπορτάζ από εικαστική δράση στη βίλα Ιόλα (Ιανουάριος 2013): <https://www.youtube.com/watch?v=28sysHsK-ws&feature=youtu.be> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Ιστολόγιο Νίκου Σταθούλη (χ.χ.): <http://jigart.blogspot.com/> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020)
- Πρότασης εικαστικού έργου της Z. Αρβανίτη για την συμμετοχική έρευνα δράσης: https://iolaitipota.com/2020/06/13/zoi_arvaniti/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).

- Βιντεοκαταγραφή από την εκπαιδευτική δράση με τίτλο «η πληροφορία ως εικόνα» από την ομάδα μονίμΩΣ ΠΡΟΣωρινοί, στο 3^ο φεστιβάλ μαθητικού ραδιοφώνου (Ιούλιος 2016):
<https://www.youtube.com/watch?v=YEg0oJOOLm0> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2020).
- Πρόταση συμμετοχικής δράσης του Π. Δαραμάρα για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/11/_daramaras_panagiotis/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση συμμετοχικού γλυπτού του Β. Διαμαντή για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/11/diamantis_vasilis/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση συμμετοχικής εγκατάστασης του Π. Κουλουρά για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/12/entyposis_en_typoseis_panagiotis_koyloyras/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση εγκατάστασης του Δ. Ματαράγκα για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/11/o-magos_dionisis_mataragkas/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση εικαστικού έργου της Β. Μάνθου για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/11/manthoy_verinia/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση συμμετοχικής δράσης του Κ. Ντάφλου για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/12/33-33-questions_kostas_daflos/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρότασης εγκατάστασης της Α. Σβορώνου για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/13/aggeliki_svoronoy/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση συμμετοχικής δράσης της Ε. Σταματογιάννη για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
<https://iolaitipota.com/2020/06/11/after-the-sacrificerenaissance-reconstruction/> (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρόταση εικαστικού έργου της Κ. Στρατάκου για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/11/stratakoy_katerina/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρότασης εγκατάστασης της Δ. Τζώτζιου για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/14/dimitra_tzotziou/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).
- Πρότασης εγκατάστασης της Λ. Πέτρου για την συμμετοχική έρευνα δράσης:
https://iolaitipota.com/2020/06/14/lia_petroy/ (τελευταία πρόσβαση 14/06/2020).

8. Παράρτημα

8.1. Έντυπο ενήμερης συγκατάθεσης

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Σχολή Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Κοινωνιολογίας

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Εκπαιστικών & Εφαρμοσμένων Τεχνών

Μελέτη του κοινωνικού, πολιτισμικού, οικονομικού, ανθρώπινου κεφαλαίου και των δικτύων με παράδειγμα την κοινότητα του Παραδείσου Αγ. Παρασκευής, με σκοπό τον προσδιορισμό του αποτυπώματος της διαχρονικής παρουσίας της βύλας Ιόλα στη συγκρότηση του Κοινωνικού της Εαυτού (Κοινωνικό Προφύ).

Έντυπο συγκατάθεσης

Δηλώνω τη συγκατάθεσή μου για την συμμετοχή μου στην μεταπτυχιακή έρευνα του Φοίβου Σοφικίτη, στο πλαίσιο του δι-έμφωτου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών *ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ - ΚΛΙΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ* του Πανεπιστημίου Αιγαίου & του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, με θέμα «I-όλα ή τίποτα, μια πολυεπίπεδη παρέμβαση στην κοινότητα του Παραδείσου Αγίας Παρασκευής, με επίκεντρο τη βύλα του Α. Ιόλα. Σύγχρονη τέχνη και σύγχρονη κοινότητα σε διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο», με επιστημονικό υπεύθυνο τον Καθηγητή Κοινωνιολογίας, κ. Σωτήριο Χτούρη.

Έχω λάβει το έντυπο ενημέρωσης στο οποίο περιγράφεται ο σκοπός της υλοποίησης της ερευνητικής συνέντευξης, και οι δεοντολογικές εγγυήσεις που παρέχει ο μεταπτυχιακός φοιτητής προς τους/τις συμμετέχοντες/ουσες. Έχω κατανοήσει τον λόγο που θα ηχογραφηθεί η συγκεκριμένη ερευνητική συνέντευξη. Κατανοώ ότι ο φοιτητής έχει υποχρέωση να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να διασφαλιστεί η εχεμύθεια όσον θα πα κατά τη διάρκεια της συνάντησης και η ανωνυμία μου. Γνωρίζω επίσης, ότι μπορώ να αποχωρήσω από την συνέντευξη οποιαδήποτε στιγμή, να αποσύρω τη συμμετοχή μου, και να έχω πρόσβαση στο κείμενο της αφήγησής μου και σε ό,τι κείμενο χρησιμοποιηθεί ή δημοσιευθεί μετά την ανάλυση από τα λεγόμενά μου.

Με βάση τα παραπάνω συναινώ να συμμετάσχω στην ερευνητική συνέντευξη.

Ο συμμετέχων/ Η συμμετέχουσα

Όνοματεπώνυμο

Υπογραφή.....

8.2. Έντυπο συμβόλαιο ενημέρωσης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Σχολή Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Κοινωνιολογίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Πανεπιστήμιο Δυτ. Μακεδονίας
Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Εικαστικών
& Εφαρμοσμένων Τεχνών

Μελέτη του κοινωνικού, πολιτισμικού, οικονομικού, ανθρώπινου κεφαλαίου και των δικτύων με παράδειγμα την κοινότητα του Παραδείσου Αγ. Παρασκευής, με σκοπό τον προσδιορισμό του αποτύπωματος της διαχρονικής παρουσίας της βίλας Ιόλα στη συγκρότηση του Κοινωνικού της Εαυτού (Κοινωνικό Προφίλ)

Έντυπο ενημέρωσης

Ως τμήμα της μεταπτυχιακής έρευνας με θέμα «*Ι-όλα ή τίποτα, μια πολυεπίπεδη παρέμβαση στην κοινότητα του Παραδείσου Αγίας Παρασκευής, με επίκεντρο τη βίλα του Α. Ιόλα. Σύγχρονη τέχνη και σύγχρονη κοινότητα σε διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο*» του μεταπτυχιακού φοιτητή Φοίβου Σοφιάτης, στο πλαίσιο του δι-ιδρυματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: *ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ-ΚΑΙΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ* του Πανεπιστημίου Αιγαίου & του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, οργανώνεται η παρούσα ατομική ερευνητική συνέντευξη, με στόχο να διερευνηθεί ποιοτικά το αποτύπωμα της διαχρονικής παρουσίας της βίλας Ιόλα στη συγκρότηση του Κοινωνικού της Εαυτού της κοινότητας του Παραδείσου Αγ. Παρασκευής (Κοινωνικό Προφίλ) και τη σχέση του με την εξέλιξη της σύγχρονης τέχνης.

Περιγραφή

Η συνέντευξη αυτή οργανώνεται με σκοπό να μελετήσει τους μετασχηματισμούς του κοινωνικού κεφαλαίου και των επιμέρους πτυχών του, εστιασμένα στην κοινότητα του Παραδείσου Αγ. Παρασκευής, σε σχέση με τη διαχρονική παρουσία της βίλας του Α. Ιόλα. Στόχος αυτής της έρευνας είναι να ανασηματοδοτηθεί η σχέση κοινότητας και ααινιήτου, σε μια κατεύθυνση συλλογικής ενεργοποίησης και δημοκρατικής πράξης, ούτως ώστε να συμπεριληφθεί σε μια νέα δυναμική ατομική και κοινοτική ταυτότητα.

Δεοντολογική εγγύηση

Η συμμετοχή στην ποιοτική ατομική συνέντευξη βασίζεται στην αρχή της συνειδητής συναίνεσης και την εθελοντική συμμετοχή. Εάν ο συμμετέχων/ουσα θελήσει να αποχωρήσει, είναι ελεύθερος/η οποιαδήποτε στιγμή να διακόψει την συμμετοχή του/της. Επιπλέον, διαφυλάσσεται η εχεμύθεια των λεγομένων του συμμετέχοντα/ουσας και εξασφαλίζεται η ανωνυμία του/της. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, θα γίνει ηχογράφηση με χρήση μαγνητοφώνου, ώστε να μελετηθεί και να αναλυθεί χωρίς διαστρεβλώσεις ή παρερμηνείες ο λόγος του/της. Ο συμμετέχων/ουσα με την ολοκλήρωση της συνέντευξης και έπειτα από την καταγραφή και μελέτη του υλικού δύνανται να έχουν πρόσβαση στο εμπειρικό υλικό και σε κάθε δημοσιοποίησή του.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής
Φοίβος Σοφιάτης

8.3. Συνεντεύξεις

8.3.1. Ενδεικτικός αριθμός ατομικών συνεντεύξεων

1^η ατομική συνέντευξη

Ερευνητής: Λοιπόν... καλωσήλθες (όνομα συμμετέχουσας), σε ευχαριστώ για την ανταπόκριση στο κάλεσμά... ε... όπως σου εξήγησα, θα κάνουμε μια πιλοτική συνέντευξη, προκειμένου να μπορέσω κι εγώ να... συγκεκριμενοποιήσω τη δομή και το... ύψος των ερωτημάτων που θα υπάρχουν στις συνεντεύξεις. Ξεκινώντας, ε... θα ήθελα να... περιγράψεις έτσι με δικά σου λόγια, τη σχέση σου με αυτή τη γειτονιά, του Παραδείσου της Αγίας Παρασκευής.

Συμμετέχουσα 1: Λοιπόν, ε... εγώ ήρθα στην Αγία Παρασκευή το... ε... 90, 89 με 90, όταν ήμουν 14 χρονών. Δεν είμαι ακριβώς στον Παράδεισο, είμαι στο Κοντόπευκο, λίγο παρά δίπλα, ε... πιο πριν ζούσα... στη Νεάπολη Εξαρχείων, η αλλαγή ήταν μεγάλη και δύσκολη και... δεν κατάφερα ποτέ να ενταχτώ σε αυτή την περιοχή, δηλαδή από... από τότε που ήρθα, έβλεπα την περιοχή σαν μια περιοχή νεόπλουτων, που εγώ δεν ανήκω εδώ, και... στα 16 μου, απαίτησα να πάω σχολείο στο... Πολυκλαδικό για να είμαι ξανά στο κέντρο. Οπότε η σχέση μου με την περιοχή ήτανε, δεύτερα Γυμνασίου, τρίτη Γυμνασίου, πρώτη Λυκείου. Τρία χρόνια στην ουσία, μετά πέρασα και στο πανεπιστήμιο έφυγα, οπότε αυτά τα τρία χρόνια έζησα εδώ. Ε... και μετά που πήγαινα Λύκειο στο κέντρο, εδώ ζούσα αλλά... στο κέντρο... τριγυρούσα. Ε... αυτό, η η... αίσθηση της περιοχής ήταν αυτό... ότι είναι... ε... πως να το πω, ε... είναι ένα είδος αστών που δεν... δεν μου άρεσε.

Ε: Ωραία, αυτό το είχες εντοπίσει από το τη χρονιά που φτάσατε εδώ που μετακομίσατε εδώ, από το 89;

Σ.1: Ναι, ναι, ναι.

Ε: Ήτανε έντονο σαν στοιχείο αυτό, υπήρχε σε όλη την έκταση της γειτονιάς, ή το έβλεπες σαν κάποιο φαινόμενο αναδυόμενο πως δηλαδή το εντόπισες;

Σ.1: Ε.. Ένιωθα ότι τα παιδιά ήταν διαφορετικά από εμένα, τα περισσότερα παιδιά ήτανε ε... παιδιά ανθρώπων που είχαν κάποιες επιχειρήσεις εδώ στην περιοχή, ε... εμένα οι γονείς μου ήταν υπάλληλοι, δηλαδή ε... ένιωθα αμέσως την ταξική διαφορά, φορούσαν μάρκες εγώ δε φορούσα, σε εκείνη την ηλικία αυτά είχα εντοπίσει. Βέβαια είχα... την τύχη, να έχω κάποιους πολύ καλούς καθηγητές, στο... Γυμνάσιο που πήγα. Κάποιους ανθρώπους δηλαδή που τους βλέπω ακόμα. Ε... και είχα και την τύχη, να μένω κοντά στην βιβλιοθήκη της περιοχής, που νομίζω πως έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο πως εξελίχθηκα σαν άνθρωπος, και νομίζω πως έχει βοηθήσει και πάρα πολύ κόσμο, η ύπαρξη της βιβλιοθήκης του Κοντοπεύκου.

Ε: Ωραία, και.. από ποια χρονική περίοδο, από ποια χρονιά επανασυνδέεσαι, πιο ενεργά με αυτή την περιοχή; Γιατί ανέφερες ότι... πήγαινες, άλλαξες το σχολείο, πήγες στο κέντρο, μετά συνδέθηκες με τις σπουδές σου, όπου ήτανε υποτυπώδης σχέση σου εδώ, αλλά από κάποια στιγμή και μετά ξανασυνδέεσαι.

Σ.1: Ε.. ναι, ήρθα το 2011.

Ε: Όταν επέστρεψες έτσι με πιο.. έντονους ρυθμούς στο ρυθμό της γειτονιάς, τι αλλαγές επισήμανες σε σχέση με την εικόνα που είχες παλιότερα.

Σ.1: Όταν ήρθα ήταν ήδη... η κρίση, οι περισσότεροι είχανε τα τζιπ στο υπόγειο και δεν μπορούσαν να τα κινήσουνε, ε... δηλαδή έβλεπα ότι υπάρχει μια παρακμή, στο ότι.. οι άνθρωποι που ζουν εδώ κάποτε, ήτανε.. πολύ ευκατάστατοι και τώρα... δυσκολεύονται, και αυτοί, ε... ναι κυρίως αυτό, αυτό μπορώ να πω ότι εντόπισα.

Ε: Πολύ ωραία, θα ήθελες να μου πεις λιγάκι την οικογενειακή σου κατάσταση και την εργασιακή σου ενασχόληση για να καταγραφούν;

Σ.1: Ναι, ε... είμαι αναπληρώτρια εικαστικός, σε.. δημοτικά σχολεία στην πρωτοβάθμια δουλεύω, ε... έχω δύο παιδιά, είμαι χωρισμένη, ε... και ζω τώρα στο πατρικό μου.

Ε: Ο λόγος που επέστρεψες στο πατρικό έχει να κάνει με την κρίση που ζούμε αυτή τη δεκαετία και με την αδυναμία σου να μπορέσεις να συντηρήσεις ένα σπίτι εξ ολοκλήρου, ή είναι μια επιλογή, ε.. περισσότερο που αφορά την οικογενειακή γαλήνη και την οικογενειακή λειτουργία;

Σ.1: Κοίταξε, δε ζω ακριβώς στο πατρικό, ζω στο από κάτω, δηλαδή είναι το... διαμέρισμα που έφτιαξαν οι γονείς μου για μένα και... μέχρι τότε ήτανε νοικιασμένο, ξενοικιάστηκε μέσα στην κρίση και.. απλώς ζυγίζοντας το ότι για να ξανά νοικιαστεί πόσα θα πιάσει κι αν αξίζει να μένω εγώ στο νοίκι σε μια άλλη πόλη, τότε με τον πρώην σύζυγο είχαμε και την... την ανάγκη να βρει εργασία που δεν είχε, οπότε υπήρχε και η πιθανότητα μήπως στην Αθήνα βρεθεί εργασία, και έτσι ήρθαμε. Ζούσαμε στη Θεσσαλονίκη.

Ε: Α, ωραία.

Σ.1: Οπότε είναι ένας συνδυασμός όχι... ότι επέστρεψα, με την πιθανότητα να βρεθεί μια καλύτερη δουλειά για τον πρώην άντρα μου και με την με το σκεπτικό ότι πλέον δεν αξίζει να νοικιάζω το σπίτι και να δίνω τα χρήματα σε ένα άλλο ενοίκιο.

Ε: Ωραία, μιας και με τα παιδιά, επιστρέφοντας, κι αυτά θα είχαν μια διαφορετική αίσθηση, ειδικά αλλάζοντας από Θεσσαλονίκη στην Αθήνα, σε ένα οικογενειακό περιβάλλον, πιο κοντά στους παππούδες και σ' αυτά, τι αντιδράσεις είχες από τα παιδιά σε αυτή τη μετακίνηση;

Σ.1: Η κόρη μου όταν ήρθαμε ήταν οχτώ χρονών, ε... δεν έχει ξεχάσει τη Θεσσαλονίκη, ακόμα... δεν έχει προσαρμοστεί εδώ, τώρα είναι 15, ε... νομίζω έχει τα ίδια προβλήματα που είχα κι εγώ στο.. Γυμνάσιο και στο Λύκειο, και... προσπαθεί συνεχώς να με πείσει να πάμε κάπου αλλού να ζήσουμε. Ο γιός μου γεννήθηκε τότε, ήρθα έγκυος δηλαδή, γεννήθηκε εδώ, οπότε αυτός δεν έχει πρόβλημα, είναι πολύ καλά ενταγμένος... (γελάει)

Ε: Ωραία, θα ήθελα να μου πεις την εντύπωση που έχεις σχηματίσει από το 11 μέχρι τώρα, είναι μια σημαντική περίοδος, για την κοινωνική λειτουργία ε... της κοινότητας, για τον τρόπο που η κοινότητα παρατηρείς εσύ ότι δημιουργεί κοινωνικούς δεσμούς.

Σ.1: Λοιπόν, ε.. αυτό είναι καθαρά προσωπικό...

Ε: Ναι, τη ματιά σου θέλω...

Σ.1: Εγώ το αισθάνομαι δύσκολο, ότι δύσκολα δημιουργούνται... κοινωνικές σχέσεις. Ε, ούτε εγώ έχω γνωρίσει ανθρώπους της γειτονιάς, με τους οποίους να γίνουμε φίλοι και να κάνουμε παρέα, ούτε η κόρη μου. ε... και προφανώς αυτό μπορεί να οφείλεται σε δικές μας ιδιορρυθμίες, αλλά η αλήθεια είναι ότι δε το βλέπω κιάλας πολύ, δηλαδή, για την κόρη μου ας πούμε, γιατί εγώ δε το έχω και τόσο ανάγκη, έχω τις κοινωνικές μου σχέσεις που απλά είναι από άλλες περιοχές. Ε... για την κόρη μου, δεν είναι ότι η ίδια δεν... δεν την παίζουνε ή δεν την παίρνουνε να βγει. είναι ότι γενικώς τα παιδιά δεν βγαίνουν, όπως βγαίναμε εμείς παλιότερα. Είναι πολύ απομονωμένα... ε... με το, με υπολογιστές και με τέτοια, ε... είναι παιδιά που πάνε συνέχεια φροντιστήριο και δεν έχουν άλλες δραστηριότητες, βέβαια υπάρχουν και κάποιες ομάδες παιδιών που είναι πολύ... της βόλτας και του έξω, ε... που ίσως είναι και σε ένα άκρο, δηλαδή... ε... υπάρχει το φαινόμενο, που υπήρχε και όταν ήμουν κι εγώ... έφηβη, εδώ, ε... να είναι κάποια παιδιά που είναι αρκετά ζωηρά, λίγο παραβατικά, λίγο... ε... δηλαδή, αυτοί βγαίνουνε μόνο. Δεν βγαίνουν οι άλλοι έφηβοι και πολύ, δεν δημιουργούνε πράγματα. Και πάνω σε αυτό θέλω να πω και το εξής, ότι μπορεί να φαίνομαι τώρα ότι... ε... είμαι πολύ αρνητική από την αρχή, έγιναν κάποιες προσπάθειες, έγινε ας πούμε, ε.. μάλλον με αφορμή ένα θέμα που υπήρχε με κάποιες κεραίες στην περιοχή, δημιουργήθηκε μια.. συλλογικότητα, άτυπη, που κάναμε κάποια πράγματα, ε... μετά, κάποιιοι από αυτούς τους ανθρώπους μετά από κάποιο καιρό, είχαν την ιδέα, επειδή ήμασταν κι όλοι περίπου στην ίδια ηλικία με παιδιά στην εφηβεία, να φτιαχτεί ένα στέκι στην περιοχή, ε... που να είναι κυρίως ένας χώρος αυτοδιαχειριζόμενος, που να δώσει στα παιδιά μας την ευκαιρία να κάνουν κάτι δικό τους, να κάνουν δράσεις πολιτιστικές, παρέα, σε έναν χώρο ασφαλή και εναλλακτικό... κτλ. Ήμουνα στην αρχή αυτής της προσπάθειας, και δυστυχώς τα παιδιά, δεν ήρθανε... ποτέ (γελάει). Δεν δημιουργήσανε τίποτα τα παιδιά εκεί μέσα, έγινε ένας χώρος που, προφανώς είναι ωραίος, είναι αξιόλογος, αλλά καλύπτει τις ανάγκες των πενηντάρηδων της περιοχής.

Ε: Έχεις κάποια εξήγηση για αυτό;

Σ.1: Ε... δεν μπορώ να το ερμηνεύσω πλήρως, απλά έχω την αίσθηση ότι τα παιδιά, αυτή η γενιά κάτι άλλο θέλει. Ή κάπως αλλιώς... το θέλει (χαμογελάει)

Ε: Μιας και, σίγουρα θα ζεις μέσα από την κόρη σου αυτή την αναζήτηση καθημερινά...

Σ.1: Χμ... (γνέφει καταφατικά)

Ε:... ε... έχεις στοιχεία, έχεις από αυτή την καθημερινή σχέση, τη... της μητρότητας, έχεις στοιχεία τα οποία να σε έχουν βοηθήσει τελικά στο να δεις τι ή πως το θέλουν;

Σ.1: Ε... έχω στοιχεία για το δικό μου το παιδί, να πω πράγματα, ε... αυτό που διαπιστώνω μέσα από το δικό μου παιδί για ε... τα περισσότερα παιδιά της περιοχής, είναι ένας συντηρητισμός, ε... που

φτάνει και σε σημεία άσχημα, δηλαδή και... εθνικισμό και... ρατσισμό. Δηλαδή η κόρη μου ντρέπεται να πει τις ιδέες της στο σχολείο γιατί ξέρει ότι θα έχει άσχημη κριτική και ακόμη περισσότερο αποκλεισμό. Μου λέει ότι συνεχώς ανεβάζουν πράγματα για το... είμαι περήφανος που είμαι Έλληνας, ε.. Μακεδονία, πέρσι με τη Μακεδονία είχανε.. ξεσαλώσει όλοι, τέτοια.

E: Ε, ανεξαρτήτως αυτού του πλαισίου, η δυσκαμψία της σύναψης κοινωνικών δεσμών, που είναι ένα ζήτημα, ένα φαινόμενο και ευρύτερο, ε... έχεις πάρει απαντήσεις, σε εισαγωγικά απαντήσεις, δηλαδή ενδείξεις που μπορεί να οφείλεται, ανέφερες πριν τους υπολογιστές, την εντατικοποίηση της εκπαίδευσης κι όλα αυτά, έχεις άλλα ερείσματα από τις σχέσεις σου ας πούμε με την κόρη σου που θα είχαν ενδιαφέρον να τα αναφέρεις;

Σ.1: Ε... δε μπορώ να πω κάτι άλλο πιο συγκεκριμένο, ε... δηλαδή ότι τα παιδιά ικανοποιούνται με την επαφή που έχουν μέσα από το μέσεντζερ, μέσα από το.. ίνσταγκραμ μάλλον, αυτό είναι τώρα πιο πολύ και δεν έχουν τόσο την ανάγκη, να βρεθούν δια ζώσης και να πάνε κάπου, αυτό αυτό διαπιστώνω αλλά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είναι τόσο δυνατό τελικά αυτό. Δεν μπορώ να το καταλάβω. Ε... σίγουρα υπάρχει και πολύ έντονος ο φόβος από τους γονείς, δηλαδή, ε... υπάρχουνε παιδιά, που μου λέει η κόρη μου ότι, αυτούς δε τους αφήνουνε να βγούνε.

E: Πολύ ωραία, να αλλάξουμε λιγάκι θέμα, να πάμε στο θέμα της έρευνας, μάλλον στη στο σημείο αναφοράς της έρευνας, που όπως σε έχω πληροφορήσει είναι η παρουσία ενός ιδιαίτερου στα χαρακτηριστικά ακινήτου στην περιοχή, με την ιστορία του και την λειτουργία του διαχρονικά, που είναι η βίλα Ιόλα. Θα ήθελες να μου πεις από τότε που πρωτοφτάσατε το '89 και με τις μετακινήσεις, τι πληροφόρηση είχατε για την παρουσία αυτού του ακινήτου, στις διαφορετικές φάσεις της παρουσίας σου στη γειτονιά.

Σ.1: Λοιπόν, όταν ήμουν έφηβη και ήμουνα εδώ, δε θυμάμαι πολλά πράγματα σε σχέση με αυτό, ήξερα οτι υπάρχει ήξερα ότι την έχουν κατακλύσει, ε... ήταν ένας χώρος που γενικά θεωρούνταν επικίνδυνος. Αυτό, δεν ήξερα όμως και πολλά πράγματα. Ε μετά βέβαια... και λόγω του αντικειμένου μου ε.. κατάλαβα στην πορεία ποιος είναι ο Ιόλας και ποιοι ήταν όλοι αυτοί οι καλλιτέχνες που είχε μέσα έργα τους και τα λοιπά, όταν επέστρεψα τότε το '11, ε... υπήρχαν έτσι οι φωνές που έλεγαν ότι κάτι πρέπει να γίνει με αυτό το ακίνητο, πρέπει κάπως να το πάρει ο Δήμος, ε.. ή να το πάρουν οι κάτοικοι, ή τελοσπάντων, κάτι να γίνει, και... η μοναδική επαφή που είχα με αυτό τον χώρο ήταν όταν η... η συνέλευση, η ανοιχτή λαϊκή συνέλευση νομίζω...

E:...ανοιχτή.

Σ.1: Ανοιχτή συνέλευση, ναι, είχε κάνει ένα... ε. μεσημέρι, ένα ρεμπέτικο ... γλέντι στον κήπο μέσα, ε... και είχα πάει εκεί με τα παιδιά μου, είχα δει το χώρο, είχα δει... ε... είχαμε προσπαθήσει έτσι και να μπούμε μέσα, βέβαια ήτανε με σπασμένα γυαλιά και τέτοια, ήταν επικίνδυνα λίγο, αυτό.

Ε: Ωραία, θα ήθελα να μου πεις αυτό που.. την εικόνα και την αίσθηση, το ότι εκεί, κάποιοι έχουνε κλέψει, την είχες αόριστα ή υπήρχε και το ποιος το έκανε αυτό, στην.. στην, εε... στην αναπαραγωγή δηλαδή αυτής της πληροφορίας υπήρχε...

Σ.1: Όχι δεν ήξερα...

Ε:...υποκείμενο;

Σ.1: Ναι.

Ε: Ότι απλά κάποιοι μπαίνουν, παίρνουν, βγαίνουν.

Σ.1: Ναι, ναι ναι, είχα καταλάβει ότι ήτανε πράγματα αξίας τα οποία κλέψανε, ένα αυτό, αυτό έγινε προφανώς σε μια πρώτη φάση, και μετά ήτανε ένας χώρος που απλά... μπαινοβγαίνανε κάποιοι που δεν ξέραμε ποιοι είναι και τι κάνουν.

Ε: Τώρα, μετά από τόσο καιρό και κοιτώντας το πια πιο.. αποστασιοποιημένα, ποιοι πιστεύεις ότι μπορεί να μπαίνουν και να παίρναν πράγματα από τη βίλα Ιόλα;

Σ.1: Αυτοί που κλέψανε τα έργα, προφανώς ήταν γνώστες της κατάστασης έτσι, γνώστες της αξίας των έργων. Ε... μετά... από εκεί και πέρα, όποιοι μπαίνουν συνήθως σε κάποια εγκαταλειμμένα κτίρια, για να πάρουν ότι μπορούνε, ή για να χρησιμοποιήσουν το χώρο για όποια χρήση μπορούνε.

Ε: Πιστεύεις ότι υπήρχε εμπλοκή της κοινότητας σε αυτή τη διεργασία;

Σ.1: Ε... στην τουλάχιστον στη δεύτερη περίπτωση, δηλαδή στους ανθρώπους που μπαίνουν για να κάνουν κάποια χρήση, και τα λοιπά, η πιθανότητα είναι της κοντινής περιοχής, δε νομίζω ότι έρχονται από μακριά... για να μπουν σε έναν τέτοιο χώρο.

Ε: Ωραία, μέσα σε αυτές τις φωνές που άρχισες από το '11 που επανασυνδέθηκες να... να ακούς, μέσα από μία δηλαδή, ε... δημόσια τάση στο ότι κάτι πρέπει να γίνει με το... χώρο με το ακίνητο, ξεχώρισες κάτι το οποίο να έχει μια στόχευση, ή ήταν κάτι το οποίο υπήρχε ως μια τάση, αφηρημένα;

Σ.1: Ε... μάλλον αφηρημένα, ε... υπήρχαν κάποιες φωνές που λέγανε, να μην το πάρει ο Δήμος και το κάνει κάτι απρόσιτο και κάτι που δε θα έχει να κάνει με τον κόσμο, να μην το πάρουν και το κάνουν σαν το Ντα βίντσι, απάνω. Ε.. να είναι κάτι για τη γειτονιά, ε... αυτό υπήρχε σαν ανάγκη, ακούστηκε σαν ανάγκη, το συνάντησα δηλαδή, και συμφωνώ με αυτό. Απλά ξέρω ότι... είναι δύσκολο να... να το διε... να το εξασφαλίσεις αυτό. Δηλαδή να το πάρεις και να το διατηρήσεις και με ποιόν τρόπο... είναι πολλοί παράγοντες, είναι πολλά. Αλλά ότι.. από κατοίκους της περιοχής ακούγεται, ε... το ενδιαφέρον υπάρχει το ενδιαφέρον να είναι ένας χώρος που θα είναι προσβάσιμος, που θα έχουμε να κάνουμε πράγματα μέσα, εμείς που μένουμε εδώ τριγύρω, νομίζω πως υπάρχει σαν ανάγκη.

Ε: Ωραία, θα επανέλθουμε σε αυτό, θα ήθελα όμως πρώτα να μιλήσουμε για τις δύο ε... για τις δύο συλλογικότητες, για το στέκι της Αναξαγόρα και για την Ανοιχτή Συνέλευση, με τα οποία έχεις έρθει

σε επαφή. Θα θελες να μας πεις με δύο κουβέντες τα χαρακτηριστικά τους ως άτυπες συλλογικότητες;

Σ.1: Ε... η ανοιχτή συνέλευση από ότι ξέρω είναι πολλά χρόνια, ε... είναι στον χώρο της αυτονομίας, ε.. και ... στον αντιεξουσιαστικό χώρο, ε... δεν έχω πολύ σχέση, έχω πάει σε κάποιες εκδηλώσεις τους, σε αυτή που προανέφερα και σε κάποιες ακόμα. Ε... νομίζω ότι είναι λίγο εσωστρεφείς. Δεν δεν κάνουνε πολύ συχνά πράγματα που να είναι ανοιχτά στον κόσμο. Ε.. τουλάχιστον έτσι το έχω αντιληφθεί εγώ. Μπορεί να μην ενημερώνομαι καλά, αλλά αυτή την αίσθηση έχω, δηλαδή μιλάμε για κάποιες εκδηλώσεις μέσα στο χρόνο, όχι τακτικά πράγματα, ε... το άλλο το στέκι στην Αναξαγόρα, ε... ήμουνα στο στήσιμό του, στις συζητήσεις τις πρώτες, όταν αντιλήφθηκα ότι τελικά, δε θα καλύψει τις ανάγκες των παιδιών, επειδή εγώ απλά τους θεωρώ αξιόλογα άτομα και... ωραία προσπάθεια, απλά εγώ δεν είχα την ανάγκη να είμαι εγώ σε ένα στέκι, είχα πάει γιατί ήθελα το παιδί μου να βρει έναν χώρο, να κάνει πράγματα με συνομηλίκους, οπότε αποχώρησα γιατί.. απλά κατάλαβα αυτό, ότι δεν κάνει, δεν μπήκε με κάποιο τρόπο ε... στη ζωή των παιδιών. Αυτό.

Ε: Ωραία, υπάρχουν άλλες μορφές κοινωνικών οντοτήτων που έχεις αναγνωρίσει στην περιοχή και είναι άξιες αναφοράς;

Σ.1: Ε...

Ε: Συλλογικότητες σύλλογοι, που δραστηριοποιούνται θεματικά πολιτιστικά, κοινωνικά...

Σ.1: Ε, όχι δεν γνωρίζω... γνωρίζω τα ονόματα, κάποιων συλλόγων αλλά δε γνωρίζω τη δράση τους, δεν έχω... δεν έχω κάποια άλλη γνώση, όχι.

Ε: Σε επίπεδο θεσμικό, δηλαδή κοινωνικές ε... κοινωνικής κατεύθυνσης συλλόγους που μπορεί να έχουν σχέση με την εκπαίδευση, που μπορεί να έχουν να κάνουν με την παροχή επιπλέον από το δημόσιο σχολείο δραστηριοτήτων, πολιτιστικών, αθλητικών κοινωνικών, έχεις κάποια εικόνα;

Σ.1: Στην περιοχή εδώ οι σύλλογοι γονέων σε κάθε σχολείο, έχουν κάποιες ε... δραστηριότητες για τα παιδιά, που είναι και αθλητικές και ε... καλλιτεχνικές. Αν αυτό θεωρήσουμε ότι είναι μια δράση τέτοια, ο Δήμος έχει τα εργαστήρια τα οποία είναι, ε.. στην ε, στο στρατόπεδο ε... πώς το λένε;

Ε: Κώτση.

Σ.1: Κώτση; ναι ωραία. είναι τελοσπάντων σε έναν χώρο και είναι όλα τα εργαστήρια εκεί απ' ότι ξέρω, ε... αυτό είναι ένα πρόβλημα γιατί η Αγ. Παρασκευή είναι πολύ μεγαλύτερη και δεν έχουν πρόσβαση όλες οι γειτονιές εκεί, ειδικά όταν μιλάμε για παιδιά, ε... δηλαδή νομίζω ότι υπάρχει ανάγκη να, θα ήταν αναγκαίο τα εργαστήρια του Δήμου να μην είναι συγκεντρωμένα μόνο εκεί, αλλά να υπάρχουν και σε άλλους χώρους, σε άλλες γειτονιές και θα ήταν μια καλή,... ε, επιλογή ένας χώρος σε αυτή την περιοχή στον Παράδεισο. Ε.. και υπάρχουν και κάποιοι σύλλογοι που νομίζω ένας σύλλογος που λέγεται χοροταξιδευτές που είναι εδώ στην περιοχή, που έχει πιο πολύ χορό και θέατρο, νομίζω δεν έχει εικαστικά. Πρέπει να υπάρχουν πάντως και κάποιοι άλλοι σύλλογοι που κάνουν κάποιες δράσεις.

Ε: Ε... ως σύγχρονη καλλιτέχνης, ως εκπαιδευτικός καλλιτεχνικού μαθήματος αλλά και ως γονιός, πιστεύεις ότι το ζήτημα το πολιτιστικό στην περιοχή, καλύπτεται ε.. και σε πιο βαθμό;

Σ.1: Χμ... κατ' αρχήν να πω κάτι που ήτανε παράλειψη, δε το είπα πριν, όταν είπα ότι ήταν πολύ σημαντική η ύπαρξη της βιβλιοθήκης και κάποιων ανθρώπων από το σχολείο, ξέχασα να πω και το πολύ σημαντικό ότι ήταν και το εργαστήριο τέχνης του Δήμου Αγ. Παρασκευής, εγώ εκεί ξεκίνησα ζωγραφική, ε... 16 χρονών, και προφανώς αν δεν υπήρχε το εργαστήριο, αν δεν ήταν κοντά στο σπίτι μου για να μπορώ να πηγαίνω χωρίς να έχω πρόβλημα, ε... δε θα είχα γίνει ζωγράφος, δηλαδή ή θα είχα γίνει πολύ αργότερα. Ε... ναι υπάρχει έλλειψη αυτή την στιγμή, δηλαδή, εγώ ζώντας τότε στο Κοντόπευκο, τα εργαστήρια του δήμου, ήταν στο Κοντόπευκο, σε ένα μαγαζί νοικιασμένο, ο δήμος δηλαδή νοίκιαζε έναν χώρο εδώ κοντά στην Κανάρη, και... αυτό ας πούμε έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στη δική μου ζωή, και σε άλλους ε.. που ξέρω ότι έχουν γίνει ε... έχουν τελειώσει την Καλών Τεχνών και είναι από εδώ και ζουν εδώ. Δηλαδή υπάρχουν κι άλλα άτομα που ξεκίνησανε στο εργαστήριο αυτό. Τώρα αυτό δεν υπάρχει, εδώ.

Ε: Ωραία, άρα και η βιβλιοθήκη και τα δημοτικά εργαστήρια και η ιδιωτικού τύπου πρωτοβουλίες, είτε μέσα σε πλαίσια σχολικά, είτε σε πλαίσια θεματικά, υπάρχουν δεν καλύπτουν πλήρως, ε... και υπάρχει ένα κενό... αυτό πως θα το έκρινες τώρα πια, ως ένας επαγγελματίας της τέχνης που μπορείς να έχεις μια εικόνα πιο έμπειρη ματιά, πάνω στα ζητήματα της τέχνης, πως θα μπορούσες να το συνδέσεις με τη σύγχρονη μορφή της τέχνης και με την τέχνη στο δημόσιο χώρο; Ευρύτερα, όχι μόνο μνημειακά, δε το θέτω σε επίπεδο μνημειακό, αλλά σαν τάση με αυτά που γνωρίζεις ότι συμβαίνουν.

Σ.1: Κάτσε τώρα γιατί μερδεύτηκα λίγο, είναι λίγο πολύπλοκη ερώτηση, ας πούμε η τέχνη στο δημόσιο χώρο σε αυτή την περιοχή, είναι τα... ε.. γλυπτά που έχουν γίνει στα πλαίσια ενός συμποσίου γλυπτικής που έγινε παλιότερα, δε θυμάμαι πριν πόσα χρόνια, ε... υπάρχουν και κάποια ακόμα μνημειακού τύπου, γκράφιτι στην περιοχή λιγότερα απ' ότι σε άλλες περιοχές, ε... και όχι τόσο.. καλότεχνα θα έλεγα. Δηλαδή είναι πιο πολύ το... αφήνω το στίγμα μου γράφοντας τρία γράμματα, κι όχι... δημιουργώ... εικόνα. Και πιο πριν από αυτό πως ήταν η ερώτηση, συνώνμη λίγο δεν την..

Ε: Η σύνδεση αυτού του πολιτισμικού πεδίου που έχεις την εποπτεία, με τη σύγχρονη τέχνη, με τις σύγχρονες τάσεις της τέχνης. Γιατί οι εποχές αλλάζουν, εξελίσσονται...

Σ.1: Ναι ναι ναι.

Ε:... και έχεις σαν επαγγελματίας στην τέχνη μια εικόνα για το τι συμβαίνει ας πούμε, σε σύγχρονες πόλεις στο δυτικό πολιτισμό. έχεις μια εικόνα για το αν υπάρχει κάτι αντίστοιχο ή τι θα μπο... θα το πούμε μετά τι θα μπορούσε να γίνει.

Σ.1: Ναι ναι. αν πούμε ότι ένας ένας τομέας είναι το... το αν οι κάτοικοι κάνουν οι ίδιοι τέχνη, κι αν οι κάτοικοι βλέπουν τέχνη ή τελοσπάντων, θα μπορούσαν αυτά και να συνδέονται. Ε.. λοιπόν, το αν οι κάτοικοι κάνουν τέχνη σ' αυτή την περιοχή, ε... έχει να κάνει, δηλαδή ε... υπάρχουν τα εργαστήρια του δήμου, αλλά είπαμε ότι είναι συγκεντρωμένα σε μια περιοχή, δεν πιάνουν όλη την περιοχή οπότε

δεν είναι εύκολο, για όλους, κυρίως για τις μικρότερες ηλικίες, το εντοπίζω σαν έλλειψη. Παρόλα αυτά, τα σχολεία πλέον είναι επανδρωμένα με εικαστικούς οπότε όλα τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την εικαστική τέχνη κάτι που δεν υπήρχε παλιότερα. Ε.. και υπάρχουν κι οι άλλοι φορείς που κάνουν ε... που μπορεί να παρέχουν ας πούμε τέτοιου είδους μαθήματα. Ε... όσον αφορά τώρα το πόσο βλέπει τέχνη ο κόσμος της περιοχής και.. ε... ποια είναι.. ποιό είναι το επίπεδο τελοσπάντων που.. στο οποίο αντιλαμβάνεται την σύγχρονη τέχνη, αυτό δεν έχω πολύ εικόνα, γιατί δεν... η περιοχή δεν είναι μια περιοχή που έχει εκθεσιακούς χώρους, για να ξέρουμε αν κινείται κάτι τέτοιο. Νομίζω είναι μόνο ο εκθεσιακός χώρος του δήμου πάλι, που γίνονται οι εκθέσεις των εργαστηρίων του. Δεν έχω υπόψη μου για... άλλους εκθεσιακούς χώρους σε αυτή την περιοχή.

Ε: Ωραία...

Σ.1: Είμαι μέσα, γιατί δεν ξέρω αν κατάλαβα ακριβώς τι...

Ε: Ναι ναι, απλά θα το προεκτείνω εγώ λίγο τώρα. Στην ε.. στις τελευταίες δεκαετίες έχουμε δει όμως ότι η τέχνη, έχει μια τάση να φύγει, να μην έχει ως μονόδρομο την αίθουσα τέχνης. Τους τέσσερεις τοίχους, να βγει έξω.

Σ.1: Ναι, ναι ναι.

Ε: Να αφορά και σχεσιακές πρακτικές, να αφορά και το δημόσιο 'χώρο, ως όχι βάθρο ενός μνημείου, αλλά ως καθημερινότητα...

Σ.1: Χμ (γνέφει καταφατικά)

Ε: Έχεις εντοπίσει κάποια, κάποια τέτοια προσπάθεια στην περιοχή;

Σ.1: Εκτός από αυτά που ξέρω ότι κάνεις εσύ (γελάει) και από αυτά που ξέρω ότι κάνουμε διάφοροι στα σχολεία μας, ε... όχι (γελάει)

Ε: Ωραία, θέλω να επανέλθουμε λιγάκι στην εικόνα που έχουμε, που έχεις για τη γειτονιά, να τη δούμε λιγάκι πιο αφηρημένα, δηλαδή πως θα έκρινες χωρίς περιγραφές το επίπεδο ευημερίας των κατοίκων. Δηλαδή ζώντας μέσα στην περιοχή συναναστρεφόμενη, έστω και με μια απόσταση από την καθημερινή ζωή των.. των κατοίκων, πως θα έκρινες την αίσθηση ευημερίας που έχουν για την περιοχή που ζούνε.

Σ.1: Ε.. πάνω από το μέτριο, πάνω απ' το μεσαίο μάλλον.

Ε: Και πάλι μέσα από την καθημερινότητά σου...

Σ.1:...τι ώρα είναι;

Ε:... είναι 7:45

Σ.1:... ντάξει.

Ε:... ε και πάλι μέσα από την καθημερινότητά σου και από τις καθημερινές διαδρομές σου, πως θα έβλεπες την ε... την εικόνα της γειτονιάς, συνολικά.

Σ.1: Ε... η.. η γειτονιά, έχει ένα επίπεδο οικονομικό, αλλά δεν έχει ύφος και αισθητική. Ε... ναι η δόμηση είναι ότι να 'ναι.

E: Ωραία, πάμε λιγάκι σε ένα .. σε ένα τελικό στάδιο στο οποίο θα... θέλω να ανιχνεύσουμε λιγάκι ε... προσδοκίες και διαθέσεις για το μέλλον περισσότερο. Μέσα σε αυτή την πραγματικότητα που περιγράψαμε, που περιέγραψες δηλαδή, ε... πως θα μπορούσες να φανταστείς τον εαυτό σου ως παράγοντα που θα συμβάλλει σε μια αλλαγή.

Σ.1: Ε... νομίζω ότι με τη δουλειά μας, στο... στο σχολείο ε... είναι το πρώτο και το... αρκετά σημαντικό που μπορούμε να κάνουμε. Νομίζω δηλαδή ότι όλοι όσοι βρισκόμαστε σε αυτή τη θέση το κάνουμε, εκ των πραγμάτων. Ε... τώρα από κει και πέρα... σε σχέση με την περιοχή μιλάμε πάλι, ή γενικά;

E: Σε σχέση με, εστιασμένα στην περιοχή, ναι.

Σ.1: Ναι, δεν ε... δεν έχω... δεν έχω προσπαθήσει γιατί απ' ότι κατάλαβες έχω και μια λίγο έτσι αποστασιοποιημένη... στάση απέναντι στην περιοχή. Δηλαδή απλά είναι εδώ το σπίτι μου, όταν βγαίνω πάω αλλού, η δουλειά μου είναι λίγο παρά δίπλα, είμαι στο Χαλάνδρι δεν είμαι εδώ στην Αγία Παρασκευή, ε... οπότε δεν έχω εμπλακεί μέχρι στιγμής, αλλά δε θα ήμουν αρνητική. Απλά δεν... δεν μου προέκυψε μέχρι στιγμής.

E: Ε, πιστεύεις ότι όλες αυτές οι κοινωνικές οντότητες σύλλογοι συλλογικότητες μέσα στις οποίες έχεις βρεθεί κοντά, έχεις περάσει από μέσα, έχεις βρεθεί κοντά, έχουν αναπτύξει μια συνεργασία μεταξύ τους ή ευρύτερα δίκτυα τα οποία θα μπορούσαν να ανεβάσουν το επίπεδο της δυναμικής;

Σ.1: Νομίζω ότι.. θεωρητικά την πρόθεση την έχουνε, δεν ξέρω πρακτικά αν γίνεται.

E: Ωραία, εμ... και οδεύουμε προς το τέλος σιγά σιγά. Ως εικαστικός πια, πως θα φανταζόσουν ότι θα μπορούσες να συμβάλλεις σε μια αλλαγή της κατεύθυνσης της αισθητικής, του ύφους, όχι στα κτήρια, εννοείται, γιατί δεν είναι αναγκαστικά μόνο αυτό, αλλά και ως παρέμβαση, πως θα μπορούσες να φανταστείς μια συμβολή σου σε αυτό;

Σ.1: Χμ... στην περιοχή ή στον χώρο, στον ...

E: στην περιοχή, με τον χώρο μέσα, είναι κι αυτό μια εκδοχή.

Σ.1: Ναι... δεν έχω αυτή τη στιγμή κάτι συγκεκριμένο στο μυαλό μου. Αλλά είναι μια πρόκληση, είναι ενδιαφέρον αυτό.

E: Και μιας και το ανέφερες, χωρίς να χρειάζεται να φέρεις ένα ολοκληρωμένο σχέδιο, πως θα φανταζόσουν μια ιδεατή, ή αν όχι ιδεατή, μια λειτουργική και ενδιαφέρουσα στην προοπτική, χρήση αυτού του ακινήτου, της βίλας Ιόλα;

Σ.1: Ε... μιας και είπες πριν και για Ευρώπη και για τέτοια, ε... όπως λειτουργούν κάποιοι πολυχώροι στο Βερολίνο ας πούμε, που.. είναι ταυτόχρονα και χώροι δράσης και ... και παραγωγής τέχνης και... και εκθεσιακοί. Ε.. σαν πολυχώρο, σαν πολυχώρο. Το θέμα είναι τώρα, υπό ποιό... με ποιόν τρόπο να διοικείται, με ποιόν τρόπο να... δηλαδή, ok το να είναι κάτι δημοτικό, είναι πολύ κοντά στο να είναι κοινό. Δεν είναι όμως απόλυτα κοινό. Δηλαδή ε.. νομίζω ότι θα έπρεπε να είναι ένας χώρος που να ε.. τουλάχιστον μέρος του; ή κατά με... κατά ένα, ως ένα βαθμό, να μπορεί να αυτοργανώνεται.

Ε: Σε μία κατευθ... σε μία εκδοχή προς αυτή την κατεύθυνση, θα αναλάμβανες ρόλο και ευθύνη στο βαθμό που πάντα ο καθένας μας μπορεί, έτσι ώστε να συμμετάσχεις;

Σ.1: Ναι.

Ε: Ε, νομίζω ότι κλείσαμε έτσι μια πρώτη... ε πιλοτική δοκιμή για αυτού του τύπου τις συνεντεύξεις, θα ήθελα να σε ευχαριστήσω...

Σ.1:... κι εγώ ευχαριστώ.

Ε:... και θα ήθελα να.. να νιώθω ότι θα ξαναβρεθούμε πάνω σε αυτό το θέμα, όχι αναγκαστικά μέσα σε ένα επίπεδο συνέντευξης, ίσως σε ένα επίπεδο δράσης.

Σ.1: Ωραία, το εύχομαι..

3^η ατομική συνέντευξη

Ερευνητής: Λοιπόν, καλησπέρα (*όνομα συμμετέχουσας*) σε ευχαριστώ για το... για την αποδοχή του καλέσματος...

Συμμετέχουσα 3: Παρακαλώ.

Ε.: Ε... θα κάνουμε έτσι μια πιλοτική συνέντευξη που θα με βοηθήσει εμένα περισσότερο στο να συγκροτήσω το θεματικό οδηγό για τις συνεντεύξεις που θα ακολουθήσουν, ε έχεις ενημερωθεί, ως προς την ανωνυμία των αφηγήσεών σου, έχεις λάβει τα αντίστοιχα έντυπα, ας ξεκινήσουμε λοιπόν. Θέλω έτσι, για να μπορούμε λιγάκι χαλαρά, να μου πεις πως ήταν η μέρα σου.

Σ. 3: (γελάει) Ήταν ευχάριστη γιατί είχε λιακάδα μετά από αυτή τη δύσκολη βροχή, (γελάει) και το κρύο το απότομο. Οπότε ξεκίνησε καλά.

Ε.: Ωραία, λοιπόν θα ήθελα να μου δώσεις έτσι με ένα περίγραμμα με το δικό σου τρόπο ένα προφίλ της οικογενειακής σου, της εργασιακής σου ζωής.

Σ. 3: Ε... είμαι παντρεμένη, έχω ένα παιδί... 10 ετών, ε... είμαι αρχιτέκτονας ε... δουλεύω ως υπάλληλος στην πολεοδομία, ε... θέλεις και στοιχεία του άντρα δηλαδή;

Ε.: Ότι εσύ κρίνεις.

Σ. 3: Ε... ας κρίνω σαν σημαντικό για την οικογένειά μου ότι ζουν οι γονείς μου και οι δύο, κι αυτό είναι κάτι πολύ ευχάριστο, οπότε είναι και η πατρική μου οικογένεια και η δική μου που συνυπάρχει, αλλά έχω χάσει την αδερφή μου και αυτό είναι κάτι που... δεν είναι ιδιαίτερα ευχάριστο.

Ε.: Καταλαβαίνω. Ωραία, θα ήθελα να μου πεις τη σχέση σου με την κοινότητα του Παραδείσου Αγ. Παρασκευής. Είναι μια σχέση που προέκυψε στην πορεία της ζωής; Είναι μια σχέση που υπήρχε από την αρχή της ζωής σου;

Σ. 3: Ωραία, εγώ έχω γεννηθεί εδώ, έτσι, οπότε... ο πατέρας μου κάποια στιγμή, κι ενώ υπήρχε η αδερφή μου, αλλά ήταν μικρή ακόμα, ε... φτιάζανε το σπίτι εδώ στο Παράδεισο της Αγ. Παρασκευής, έτσι τον λέγανε τότε! Και το ξέρανε και όλοι οι άνθρωποι που ερχόντουσαν, ότι αυτή ήτανε η ονομασία, δεν ξέραν ακριβώς από που προέρχεται, αλλά έτσι έμενε και επιμένανε κιόλας

Παράδεισος Αγ. Παρασκευής! Αυτή είναι η σχέση μου, δηλαδή έχω γεννηθεί εδώ, εδώ έχω τελειώσει σχολείο, εδώ έχω... συνεχίζω να ζω κι εγώ...

Ε.: Πολύ ωραία, επειδή το... το... το τόνισες, υπάρχει κάποια ιστορία πίσω από αυτή την ονομασία;

Σ. 3: Ε... για μένα, ε... σαν ηλικιακά... δε υπάρχει μια ιστορία, το γιατί λεγόταν Παράδεισος, δηλαδή δεν ήξερα από παιδί ότι λεγόταν Παράδεισος γιατί ο Ιόλας είχε επιλέξει να ζει εδώ κι αυτά, δεν υπήρχε αυτή η αφήγηση εδώ πουθενά, ούτε στο σχολείο, ούτε στο σπίτι ούτε πουθενά. Ε... όμως, ήτανε έντονη η προσπάθεια από το '91 και μετά να σταματήσει να λέγεται Παράδεισος και να είναι Κοντόπευκο. Και όποιος τον έλεγε Παράδεισο, υπήρχε μια ειρωνεία, αυτό είχε μείνει τότε, το γιατί, ο καθένας το καταλάβαινε μετά, μετά αρκετά από χρόνια. Και η επαναφορά του Παράδεισου επίσης, έχει προκύψει πάλι τα τελευταία χρόνια, μετά την αγορά του ακινήτου.

Ε.: Αλήθεια; δε το γνώριζα αυτό, πάρα πολύ ενδιαφέρον και συνδέεται με τη όπως ανέφερες πριν συνδέεται με την επιλογή του Ιόλα να έχει εδώ αυτό το ακίνητο;

Σ. 3: Για το γιατί δε το έλεγαν Παράδεισο, γιατί σταματήσανε;

Ε.: Όχι, σαν ονομασία από που προέρχεται;

Σ. 3: Σαν ονομασία έχει... πλέον έχει... δοθεί ότι... ο Ιόλας ευθύνεται γι' αυτή την... γι' αυτό το τοπωνύμιο, ότι ήτανε παράδεισος, ότι ο ίδιος έδωσε αυτή την... την περιγραφή, ότι ήταν ένας παράδεισος για τον ίδιο και είπε εδώ θα φτιάξω το σπίτι μου.

Ε.: Πάρα πολύ ωραία, πάρα πολύ ενδιαφέρον. Μιας και αναφέραμε τον Ιόλα και το ακίνητο, είχες ως παιδί, πριν ολοκληρώσεις τη σχολική σου διαδρομή, είχες ε.. εικόνες ή εμπειρίες από την λειτουργία του, προτού ο Ιόλας φύγει από τη ζωή;

Σ. 3: Ε... προσπαθούσα κι εγώ να το σκεφτώ τελευταία αυτό, εάν οι άνθρωποι που παίζανε τότε ρόλο στο να κριθεί διατηρητέο, και να αλλάξουν και οι χρήσεις για το ακίνητο, εάν μας είχανε, εάν είχανε μπει μέσα στο... στην μαθητική κοινότητα. Και για παράδειγμα σκεφτόμουν μια συγκεκριμένη καθηγήτρια που ήταν η εικαστικός μας στο Λύκειο, η οποία πρωτοστάτησε μετά, ε... σε όλες αυτές τις κινητοποιήσεις, ε... το όνομα του Ιόλα δεν είχε αναφερθεί ποτέ. Δεν δεν ήταν ένα όνομα που ήτανε γνωστό, ούτε σε μας σαν παιδιά ούτε τίποτα. Η περιοχή δε, αυτό το κομμάτι της περιοχής ήτανε έρημη, ήτανε βαλτοτόπια, για μας ήτανε, υπήρχε ένα όριο στο παιχνίδι μας, υπήρχε ένα όριο που ήτανε η Δερβενακίων που ήτανε το ποτάμι, που ήταν το ρέμα, η οποία ανέβαινε πάνω στην... Δημοσθένους κι από κει και μετά, ξεκίναγε η περιπέτεια. Από κει και μετά ήταν ερείπια, ήταν χωράφια, ήτανε βάλτοι, οπότε όποιος το πέρναγε εκείνο το όριο, έμπαινε... στην περιπέτεια. Υπήρχανε το κάναμε, ξεπερνά..., ξεπερνιόντουσαν τα όρια, δε θυμάμαι να, δε τη θυμάμαι τη βίλα όμως, δηλαδή θυμάμαι ότι παίναμε σε διάφορα σπίτια, ότι μπαινοβγαίναμε, δεν είμαι σίγουρη όμως αν μπαινοβγαίναμε στον Ιόλα, δεν το, δε μπορώ να το θυμηθώ.

Ε.: Πολύ ωραία... θα επανέλθουμε στον Ιόλα και στο ακίνητο γιατί υπάρχουν πολλά ζητήματα που μπορούμε να συζητήσουμε, αλλά θα ήθελα έτσι, μιας και είμαστε στο επίπεδο της κοινότητας, να

μου πεις, ε... ποια είναι η εικόνα που έχεις εσύ αυτή τη στιγμή, μετά από όλη αυτή τη ε... εμπειρία ζωής, μέσα σε αυτή την κοινότητα, για την κοινότητα την τοπική.

Σ. 3: Σε σχέση με το ακίνητο;

Ε.: Όχι, αυτόνομα, σαν κοινότητα, ποια χαρακτηριστικά πιστεύεις ότι... την ε... ποια στοιχεία την χαρακτηρίζουν, ως στάσεις, ως συμπεριφορές, ως κουλτούρα.

Σ. 3: Ναι... ε... νομίζω ότι η Αγ. Παρασκευή έχει δύο κομμάτια, και αυτά τα είχε πολύ έντονα από την αρχή της επέκτασής της, ε... με συγκεκριμένο όριο τη Μεσογείων. Είναι η Αγ. Παρασκευή και το κάτω κομμάτι, έτσι. ε... προφανέστατα και το κάτω κομμάτι ήταν και το κομμάτι που ήταν και το φτωχότερο οικονομικά, γιατί το πάνω τμήμα είναι ένα τμήμα με πολύ μεγάλα ακίνητα, με ένα άλλο επίπεδο οικονομικό, το κάτω κομμάτι είναι ένα κομμάτι που έχει έρθει από.. την εσωτερική μετανάστευση από τα χωριά στην πόλη, ε... και μάλιστα όχι από ίδιες περιοχές απαραίτητα, δηλαδή υπάρχει ένα κράμα που έχουμε και από Στερεοελλαδίτες... ε... και ένα μικρό κομμάτι, όχι ένα σημαντικό κομμάτι το οποίο είναι νησιώτες και Κυκλάδες, οι οποίοι είναι.. περισσότερο στο Κοντόπευκο. Ε... αυτό εδώ το κομμάτι του Παραδείσου και των Πευκακίων, που αναπτύχθηκε πολύ αργότερα, ε... κι αυτό έχει μετανάστευση, δε δεν είναι άνθρωποι γεννημένοι στην Αγ. Παρασκευή ή από εδώ. Ε.. και είναι οικογένειες που ερ... συνήθως είναι οικογένειες με παιδιά που τους προσελκύει το συγκεκριμένο προάστιο που είναι κοντά... γιατί έχει καλά σχολεία, γιατί.. για διάφορους λόγους, ε... τώρα το τμήμα.. αυτή η διαφοροποίηση του πάνω τμήματος με του κάτω τμήματος ήταν πολύ έντονη, τουλάχιστον εγώ την έχω βιώσει αρκετά και στα σχολεία μα, δηλαδή τα.. Λύκεια, οι κόντρες μεταξύ των Λυκείων, ε... υπήρχε ήταν πολύ έντονο. Ε... τι άλλο χαρακτηρ... συντηρητικό νομίζω είναι λίγο λιγότερο συντηρ... συντηρητικό είναι όλο το κομμάτι της Αγ. Παρασκευής, έχει αυτό το.. φοβερό πράγμα που στην τοπική του.. ζωή εκφράζει.. εκφράζεται προοδευτικά, μέχρι το κέντρο και στην κοινοβουλευτική του ζωή εκφράζεται δεξιά, μέχρι τέλους. Κι αυτ..., έτσι ήταν, έτσι ήταν πάντα, έτσι ήταν πάντα, αλλά και αρκετά συντηρητικό, χωρίς.... ε... χωρίς ιδιαίτερες προοδευτικές τάσεις, αλλά και χωρίς ιδιαίτερα σκαμπανεβάσματα, μέσα στην κοινότητα, δηλαδή ούτε έντονα... έντονες αντιδραστικές ομάδες, ούτε από τη μία μεριά, ούτε από την άλλη, σε σχέση με τα γειτονικά, προάστια. Αυτή την ε... αυτή την αίσθηση έχω και νομίζω ότι αυτό ζω ακόμα και σήμερα.

Ε.: Ωραία, επειδή ανέφερες και έχει πάρα πολύ ενδιαφέρον, το ότι... ειδικά στο κάτω κομμάτι της Αγ. Παρασκευής υπάρχει ένα σημαντικό ποσοστό εσωτερικής μετανάστευσης, από άλλες περιοχές κι όλα αυτά. Πιστεύεις ότι αυτές οι μετακινήσεις έχουν ενσωματωθεί, έχουν αλλοιώσει κάποια πολιτισμική αναφορά που υπήρχε; Πως βλέπεις δηλαδή, μιας και είσαι ένας κάτοικος που από τότε που γεννήθηκες ζεις σε αυτή την κοινότητα.

Σ. 3: Να αλλοιώσει, δε θα 'λεγα να αλλοιώσει, θεωρώ ότι, θεωρώ ότι είναι θετική η συμβολή, θεωρώ ότι είναι θετικό αυτό το κομμάτι που έρχεται, ε... και γιατί έρχεται και από διαφορετικές περιοχές με προβλήματα, και φέρνει και μία διαφορετική κουλτούρα και μια διαφορετική αντιμετώπιση, ε...

θεωρώ ότι είναι καλό αυτό το... δεν ξέρω πως το 'χει επηρεάσει ακόμα, δηλαδή δεν ξέρω αν το κομμάτι αυτό, επηρεάζει πιο θετικά... ή φέρνει μαζί του και πράγματα, είναι κάτι να.. φανεί. Δεν το... δεν...

Ε.: Ωραία, θέλω να μου πεις, ε... την εικόνα που έχεις για, διάφορων τύπων κοινωνικές οντότητες οι οποίες δραστηριοποιούνται στην... κοινότητα του Παραδείσου και λίγο ευρύτερα. είτε αφορά θεσμικές οντότητες, είτε αφορά πολιτιστικές, αθλητικές, άτυπες πρωτοβουλίες κατοίκων, ποια εικόνα έχεις εσύ για, τέτοιες κοινωνικές οντότητες, εδώ στην περιοχή;

Σ. 3: Ωραία, αν υπάρχουν δηλαδή ομάδες, σύλλογοι και τα λοιπά.

Ε.: Σύλλογοι, συλλογικότητες, ομάδες, σωματεία... που μπορεί να έχουν θεματικό, που μπορεί να έχουν ευρύτερα πολιτικό, που μπορεί να έχουν εξωραϊστικό... χαρακτήρα.

Σ. 3: Εντάξει δεν, δεν είμαι σίγουρη ότι θα πω σωστά τα ονόματα, είναι ο σύλλογος Πευκακίων, ε... τώρα ο Παράδεισος από μόνος του νομίζω ότι δεν έχει κάποια... δράση, από μόνος του, σαν σύλλογος, νομίζω ότι έχει του Κοντοπεύκου, μαζί, είναι οι σύλλογοι που είναι οι... χορευτικοί, Κορύβαντες... Χοροταξιδευτές, που έχουνε γενικά έδρα αυτό το κομμάτι, το κάτω, ε... η ανοιχτή συνέλευση, ε... που είναι στο τμήμα αυτό, στο κομμάτι αυτό αναπτύσσεται, ε... αθλητικά τώρα, αθλητικό... ούτε μου 'ρχεται κάτι...

Ε.: Άλλες πρωτοβουλίες κατοίκων που προς μία κατεύθυνση, θέλουν να δημιουργήσουν κοινωνικούς δεσμούς στην ουσία, μέσα στην κοινότητα;

Σ. 3: Πρωτοβουλίες, πρωτοβουλίες κατοίκων, πρωτοβουλία ας πούμε ήτανε... και η... η... δε θυμάμαι πως τους, πως α... τους λέγανε, πως ήταν το όνομά τους, γιατί... για να μπορέσουμε να πάρουμε τον Ιόλα και να αλλάζουμε τις χρήσεις γης, ήτανε μια πρωτοβουλία κατοίκων αυτό...

Ε.: Είχαν συγκροτηθεί όμως με έναν τρόπο;

Σ. 3: Είχαν συγκροτηθεί, ήταν συγκροτημένοι, ήταν συγκροτημένοι, δε θυμάμαι όμως πως τους λέγανε...

Ε.: Ωραία...

Σ. 3:...οι οποίοι σήμερα, δεν υπάρχουν σαν πρωτοβουλία, αλλά υπάρχουν σαν α, σαν ε... άτομα, μέσα σε... ε... άλλες συλλογικότητες υπάρχουνε.

Ε.: Ωραία, ωραία, ωραία. Μέσα σε αυτό το περίγραμμα, τώρα αναφέραμε κάποιες περιπτώσεις δεν έχει νόημα να κάνουμε πλήρη αναφορά, εσύ έχεις δει ότι υπάρχει κάποιου είδους δικτύωση ή συνεργασία ανάμεσά τους;

Σ. 3: Στους συλλόγους;

Ε.: Στους συλλόγους, στους άτυπους, τις ε.. τους πιο ανεξάρτητους, τους πιο θεσμικούς, τους πιο θεματικούς, υπάρχει κάποια... κάποιος τρόπος όπου δικτυώνονται και αναπαράγουν πολλαπλασιαστικά τα αποτελέσματά τους;

Σ. 3: Κάποιος χώρος που να δικτυώνονται, υπ ε... όλοι αυτοί οι σύλλογοι έχουν την παρουσία τους μέσα στο Δήμο, μέσα στις εκδηλώσεις ε... με το Δήμο, άρα το σημείο αναφοράς τους είναι κάθε φορά η δημοτική αρχή, ανάλογα με τη δημοτική αρχή που υπάρχει, είτε προωθείται, είτε δεν προωθείται τόσο πολύ αυτή η συνεργασία. Στην τελευταία δημοτική αρχή νομίζω ότι αυτό ήταν πολύ έντονο, δηλαδή υπήρχε ε.. η διάθεση και το πετύ.. και το πετύχανε και σε μεγάλο βαθμό το να υπάρχουν πολλές εκδηλώσεις, μεγάλη ενίσχυση, και οικονομική απ' ότι καταλαβαίνω και γενικά, παρουσιάστηκε όλοι αυτοί οι σύλλογοι και στα σχολεία μέσα με... δραστηρ, στα σχολεία χρησιμοποιώντας τα σχολεία για να κάνουν τις δραστηριότητές τους ή τα μαθήματά τους οι... χορευτικοί, αλλά μέσα από τις δράσεις που οργανώνανε απ' το κομμάτι του Δήμου. Κι όχι από το θεσμικό κομμάτι του Δήμου υπηρεσιακά, δηλαδή, όχι από το.. από κάποια υπηρεσία, υπεύθυνη για τον πολιτισμό, ή το αντίστοιχο όργανο, τον ΠΑΟΔΑΠ, μέσα από την προσωπική τους σχέση ξεκάθαρα με τη δημοτική αρχή.

Ε.: Πολύ ωραία, ανέφερες τώρα τα σχολεία και το επίσημο θεσμικό σκέλος του Δήμου, ως πολιτιστικό φορέα...

Σ. 3: Ναι.

Ε.:...αυτά έχουν κάποια δραστηριότητα, δραστηριοποίηση μέσα στην περιοχή αυτή της κοινότητας;

Σ. 3: Σαν συμμετοχή μέσα σε δρώμενα;

Ε.: Σαν συμμετοχή, σαν δημιουργία ε... πολιτιστικού προϊόντος, είτε εκπαιδευτικού, είτε αμιγώς καλλιτεχνικού...

Σ. 3: Δε το καταλαβαίνω αυτό ακριβώς, σαν έδρα εκτός ωραρ, έξω από, εκτός ...

Ε.: έξω από το ωράριο ναι.

Σ. 3: Εντάξει, υπάρχει το μαθητικό φεστιβάλ, που είναι μια δράση των σχολείων, ε... αυτό εννοείς, κάτι τέτοιο εννοείς;

Ε.: Το οποίο το διοργανώνει...

Σ. 3: Το οποίο το διοργανώνει, ναι... ποιος το διοργανώνει... το διοργανώνει ο Δήμος, είναι στη είναι... με επιτροπή που ορίζεται από το Δήμο, με όργανα από την επιτροπή του δήμου μέσα, οι επιτροπές παιδείας και δε συμμαζεύεται, ε...

Ε.: Σε συνεργασία.

Σ. 3: Σε συνεργασία με τους συλλόγους γονέων.

Ε.: Οι σύλλογοι γονέων έχουν κάποια έντονη δραστηριοποίηση στην περιοχή;

Σ. 3: Δραστηριοποίηση σαν δραστηρ, σαν... παροχή δραστηριοτήτων, εκτός προγράμματος σχολείων, ε... ναι, υπάρχει πολύ έντονη τέτοια δραστηριότητα. Σαν ε... και σαν καταγραφή του στο τέλος σαν γιορτή, με την έννοια ότι στο τέλος θα υπάρχει πάντοτε μια τελική εκδήλωση ανοιχτή, που παρουσιάζεται όλη αυτή η δουλειά που γίνεται, από τα, από τους μαθητές.

Ε.: Ωραία, και ο επίσημος πολιτιστικός φορέας του δήμου, στην περιοχή του Κοντοπεύκου Παραδείσου, να το πω ευρύτερα λίγο, ε... έχει κάποια παρουσία;

Σ. 3: Ο επίσημος πολιτιστικός φορέας τώρα δεν είναι ένας, του δήμου, δεν υπάρχει ένας επίσημος πολιτιστικός φορέας. Η περιοχή λοιπόν εδώ διαθέτει το κομμάτι της βιβλιοθήκης, έχει το τμήμα της βιβλιοθήκης, η οποία είχε παρουσία τα Σαββατοκυ... εκτός από την παρουσία της ως βιβλιοθήκη, είχε και τις δράσεις που έκανε τα Σαββατοκύριακα για τα παιδιά, ε... με ανοιχτή είσοδο, με ανοιχτή προσέλευση, πέρα των λεσχών των λεσχών ανάγνωσης και για τους ενήλικες ή κάποια σεμινάρια που οργανώνει για ενήλικες και αυτό είναι το κομμάτι που έχει το παράρτημα το κάτω, γιατί υπάρχει και το πάνω το παράρτημα που εμ πάση περίπτωση κάνει την αντίστοιχη δουλειά. Ε... ο δεύτερος πολιτιστικός αθλητικός σύλλογος, το κομμάτι το... συνεισφοράς του είναι στα σχολεία είναι η προσφορά αθλητικών δραστηριοτήτων, τα απογεύματα, σε συνεργασία με το σύλλογο γονέων και οι θεατρολόγοι.

Ε.: Ωραία... τώρα ως αρχιτέκτονας, ως ένας άνθρωπος ο οποίος και γνώση έχει αλλά και ευαισθησία και εποπτεία του ζητήματος της τέχνης, ε πιστεύεις ότι η εικόνα αυτή πληροί τις ανάγκες, καλύπτει τις ανάγκες της κοινότητας, πιστεύεις ότι υπάρχουν κάποιου είδους ελλείματα, ή πισ... πως χαρακτηρίζεις όλη αυτή την ε... την εποπτεία, δημοτικών ε.. και ιδιωτικών πρωτοβουλιών απέναντι στον πολιτισμό, ως προς την κοινότητα, καλύπτεται η ανάγκη, ε.. και τι σχέση έχει με μια σύγχρονη ματιά που θα μπορούσαμε να έχουμε απέναντι σε μια σύγχρονη κοινότητα, ως προς την τέχνη.

Σ. 3: Ε... δύσκολο λοιπόν... ε θεωρώ ότι ένα από τα ζητ, ένα από τα ζητούμενα όλων αυτών των δράσεων είναι ο συντονισμός και νομίζω ότι είναι κάτι που λείπει, δηλαδή εγώ αυτό το οποίο νιώθω είναι ότι ε... κάποιος νους, έχει ακούσει ότι στην τέχνη και τον πολιτισμό όσο και να προσφέρεις τόσο καλύτερα, δεν είναι όπ, εκεί και διαφοροποιείται η αγορά της από την αγορά την υπόλοιπη, ε και απλά κάνει αυτό, δηλαδή προσφέρει, προσφέρει ότι ότι πρόταση θα κατατεθεί θα πει ναι και το παρέχει. Ε... αυτό από τη μία έχει κινητοποιήσει δημιουργικές δυνάμεις, αλλά από την άλλη δεν προχωράει τα πράγματα... παρακάτω, ή με μία συνέχεια, ή με μια... συνέχεια και αυτοργάνωση της κοινότητας, δηλαδή είτε σήμερα υπάρχει αυτή η δημοτική αρχή ή αυτός ο νους, αύριο υπάρξει κάποιος άλλος, ότι κάποια πράγματα θα παραμένουν σταθερά μέσα στα χρόνια, σε σχέση με τον πολιτισμό, σε σχέση με το πως αντιμετωπίζουμε.. τα παιδιά, τους εφήβους, τι δυνατότητες τους δίνουμε για να ασχοληθούν με την τέχνη και να εκφραστούνε, ποιοι είναι οι χώροι που μπορούν να παρουσιάσουν τη δημιουργικότητά τους, αυτό δεν είναι συντονισμένο, αυτό γίνεται ε... πολύ επιπόλαια, ε... και νομίζω ότι είναι το ότι, η επόμενη μέρα αυτό που θα έπρεπε να έχει ως ζητούμενο είναι πως θα μπορέσει να γίνει ο συντονισμός αυτός ε... από μέσα από το ίδιο το κομμάτι που έχει ανάγκη αυτή τη δημιουργία.

Ε.: Πολύ ωραία, ε... ως προς την ποιότητα των εκφάνσεων της τέχνης, πιστεύει ότι, στο επίπεδο της κοινότητας, ε αυτά έχουν μια κατεύθυνση σύγχρονη, έχουν μια κατεύθυνση συντηρητική, ή κλασσική, πως το βλέπεις;

Σ. 3: Ε, ε (γελάει) ακόμη πιο δύσκολο. Πω πω. Δεν έχουνε κατεύθυνση; ίσως; Γιατί το λέω αυτό, ε... δεν έχει μπει, δε νομίζω ότι υπάρχει, δεν έχει μπει ποτέ ένα πλάνο με μία... ένα στρατηγικό σχεδιασμό, από τις από τους αρμόδιους που λέμε για να πω ότι υπάρχει μια κατεύθυνση η οποία προωθεί, αυτό το κομμάτι με μία στόχευση εκεί. Ε... νομίζω ότι... πρωτοβουλιακά, ο κάθε ένας ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του, έρχεται και προτείνει κάτι, αν ταιριάζει αυτό το κάτι η αν θεωρείται ότι δεν είναι πολύ επικίνδυνο, ε... θα περάσει. Και αυτό βέβαια για μένα είναι συντηρητισμός. Δηλαδή θεωρώ, προωθείται περισσότερο η συντηρητική κατεύθυνση, μ' αυτό τον τρόπο.

Ε.: Ωραία, πολύ ωραία, θα γυρίσω λιγάκι στο ακίνητο τώρα και στην ιστορία του Ιόλα. Ε... είναι γνωστό πια και καταγεγραμμένο και... τεκμηριωμένο ότι μετά το θάνατό του, συμβαίνει μία, στο πρώτο χρονικό διάστημα, μία πολύ έντονη κινητικότητα από όπου προκύπτει ότι αφαιρούνται πολλά από τα έργα τέχνης που φιλοξενούσε στο οίκημα, ε... δεν είναι συγκεκριμενοποιημένο το ποιοι τα αφαίρεσαν και με ποιόν τρόπο, ε και στην αμέσως επόμενη περίοδο η οποία επεκτείνεται μέχρι και σήμερα, υπάρχει μια διαδικασία στην οποία συντελούνται κάποιες καταστροφές και ε... κάποιες αποτυπώσεις από... γκράφιτι, διαχρονικά σε συνέχεια. Πιστεύεις ότι σε αυτ, σε αυτά τα δύο κομμάτια έχει συμμετοχή η κοινότητα;

Σ. 3: Χμ... νομίζω ότι στο κομμάτι ... ε... που μάλλον να το πούμε αλλιώς, μέχρι ένα βαθμό έχει συμμετοχή. Δε νομίζω ότι η κοινότητα είναι αμέτοχη, ε... εμ.. και στο κομμάτι της απόσπασης στοιχείων, μέσα από το ακίνητο, ε... που σίγουρα μπορεί να μη συγκρίνεται με το τι πήραν κάποιιοι άλλοι άνθρωποι που ήταν εκτός της κοινότητας και δεν είχαν καμία σχέση με όλο αυτό το κομμάτι γιατί ουσιαστικά, ποτέ και αυτό το ακίνητο, δεν ήταν ένα σημείο αναφοράς της κοινότητας, τουλάχιστον όσο λειτουργούσε, και αυτό ίσως είναι κάτι πριν που είπες αν το θυμάμαι ή δε το θυμάμαι, δε το θυμάμαι, δε θυμάμαι να είχα και απαγορευτικά όμως, δηλαδή δε θυμάμαι κάποιος να μου είχε πει, μην πας εκεί. Εντάξει, γενικά δε θυμάμαι να έπαιζε τόσο σημαντικό ρόλο στη ζωή μας, σαν παιδιά, σαν αυτής της ηλικίας. Όμως παρόλα αυτά σίγουρα μέσα από την κοινότητα υπήρχαν άνθρωποι, οι οποίοι ήταν και μέσα στον κύκλο, τον συγκεκριμένο, δηλαδή μπορούσαν και μπαίνουν επίσημα και ήταν και από αυτούς, γιατί και οι ίδιοι το έχουν παραδεχτεί που έχουν πάρει κάποια... πράγματα. Ως προς το κομμάτι του... του βανδαλισμού, εμ πάση περίπτωση των καταστροφών, ε... η κοινότητα έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο θεσμικά κατά την άποψή μου. Σαν πρωτ, δηλαδή κυρίαρχα, ε... το ότι πρώτον, επέτρεψε να γίνει κάτι τέτοιο, άρα δεν ήταν ένα ακίνητο το οποίο ήταν αναγνωρισμένο ή η αξία του ήταν αναγνωρισμένη, το επέτρεψε λοιπόν να γίνει, όλη αυτή η καταστροφή και με αυτό τον τρόπο.. ε... και με τον τρόπο που δε το συντήρησε, ε έδωσε ουσιαστικά και το πάτημα το να πει ότι μπορεί οποιοσδήποτε να μπει εδώ πέρα και να κάνει αυτό το οποίο

νομίζει. Ε... καταστροφή για μένα είναι το τι αφαιρέθηκε, καταστροφή για μένα δεν είναι το τι υπάρχει σήμερα πάνω, το ότι υπάρχουνε γκράφιτι. δηλαδή εγώ δε θεωρώ ότι αυτό είναι ένα σημείο του ακινήτου που είναι ο βανδαλισμός έτσι όπως μπορεί α θεωρείται από ένα κομμάτι της κοινότητας, ότι αυτό το κομμάτι είναι και το χειρότερο κομμάτι του ακινήτου. Ε.. για μένα αυτό το... το στοιχείο το ότι μπαίνουν άνθρωποι, ή έφηβοι ή νεότεροι ή είναι από εδώ, ή είναι από αλλού ή από οπουδήποτε, ε... δείχνει και την ανάγκη ε.. του να αναγνωριστεί η ιστορία αυτού του χώρου ή να δημοσιοποιηθεί η ιστορία αυτού το χώρου.

Ε.: Πολύ ωραία, ως προς τη συμμετοχή έχουμε, προσπαθώ και εγώ να αντιληφθώ, την αφήγησή σου, αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει συμμετοχή της κοινότητας, είτε θεσμικά, είτε ως υποκείμενα, όπου θα μπουν ή δε θα μπουν.

Σ. 3: Ναι.

Ε.: Ωραία, νομίζω ότι αυτό είναι ένα ενδιαφέρον σημείο, μιας και ανέφερες, αναφέραμε και τις καταστροφές και τα γκράφιτι, όπου θα ήθελα να σου δείξω κάποιες εικόνες και εσύ με, είναι εικόνες από την καταγραφή που είχαμε κάνει με τους μαθητές της έκτης τάξης πριν δύο χρόνια, είναι εικόνες των ίδιων των μαθητών, που είχαν αποτυπώσει το χώρο και θα ήθελα κοιτώντας τες μία μία όπως θα στις δείξω, θα σου δείξω δυο ή τρεις εικόνες, ε.. να, θα σταματάω και εσύ θα μπορείς να εκφραστείς για αυτό που βλέπεις, είτε συνειρμικά, είτε εννοιολογώντας είτε μονολεκτικά, όπως εσύ θα νιώθεις οικεία. εντάξει;

Σ. 3: Χμ (γνέφει καταφατικά)... (βήχει)

Ε.: Η πρώτη εικόνα.

Σ. 3: (γελάει) Επέζησαν οι ευκάλυπτοι, είναι πριν το κλάδεμα, αυτό (γελάει).

Ε.: Η δεύτερη εικόνα.

Σ. 3: Ναι... χμ, είναι κάτι που δε το αναγνωρίζω, τι σημαίνει.. τι σημαίνει για αυτούς, για αυτόν που το έκανε, και πραγματικά θα ήθελα κάποια στιγμή να βρεθεί ο χώρος να μπορέσει να το, να το συζητήσει.

Ε.: Τρίτη εικόνα

Σ. 3: Ναι, ... δεν ξέρω τι να πω για αυτό, το ότι ... ε... ας το αποκλείσω από το ακίνητο, και ας βάλω το μπακράουντ, καλή είναι η ιστορία, ωραίο ήταν το ακίνητο μεγάλη ήταν η έκταση, επί της ουσίας όμως υπάρχει μια αστική ανάπτυξη γύρω, γύρω από αυτό το πράγμα και... ντάξει, γύρω γύρω Σάββατο, στη μέση Κυριακή έτσι όπως λέμε, στο ανέκδοτο, νταξει πια, τι έχει μείνει από αυτό.

Ε.: Ωραία, και τελευταία εικόνα.

Σ. 3: Ναι, ε... θα ήθελα κάποιος να το σηκώσει. (γελάει)

Ε.: Ωραία, τέλεια. Ωραία, θα συνεχίσουμε, σε ευχαριστώ πολύ για το κομμάτι αυτό της αλληλεπίδρασης με το οπτικό υλικό. Θα συνεχίσ, θα συνδεθούμε με την... οικογένεια που ανέφερες, είπες ότι έχεις ένα παιδί 10 ετών, αν μετά από 2-3 χρόνια, ε.. το παιδί σου σου έλεγε ότι ξέρεις μητέρα,

το βράδυ που πέρασε, είχα πάει με κάτι φίλους μου στη βίλα Ιόλα, παίζαμε, μιλάγαμε, ζωγραφίσαμε με σπρέι κι όλα αυτά, πως θα το διαχειριζόσουν, τι θα του έλεγες, τι θα τον συμβούλευες;

Σ. 3: Θα του ζήτηγα να με πάρει μαζί την επόμενη φορά.

Ε.: Ωραία... τώρα κα, κλείνουμε σιγά σιγά, γιατί έχουμε καλύψει όλες τις θεματικές που είχα ως στόχο πιλοτικά να διερευνήσουμε, θα ήθελα να μου ξαναπείς ως προς την κοινότητα πως κρίνεις το επίπεδο ζωής, της ευημερίας, πως βλέπεις την κοινότητα διαχρονικά...

Σ. 3: (βήχει)

Ε.:...αν ήθελες να το χωρίζαμε σε τρεις περιόδους, της παιδικής σου ηλικίας, της φοιτητικής σου περιόδου και της πρώτης επαγγελματικής σου περιόδου, και της δεύτερης περιόδου στην οποία έχεις δημιουργήσει και την οικογένειά σου. Πως, τι εικόνα έχεις για την κοινότητα ως προς το ζήτημα της.. διαβίωσης.

Σ. 3: Πως έχει εξελιχθεί; Ε... οικονομικά δηλαδή, οικονομικά; ή σε όλο το...

Ε.: Σίγουρα ένα κομμάτι είναι το οικονομικό.

Σ. 3: Επομ... ε... την κοινότητα δε την έχω παρακολουθήσει από τα 18 μέχρι τα 24, έτσι δε σπούδασα εδώ, σπούδαξα στη Θεσσαλονίκη, οπότε είχα μια σαφή απόσταση. Ε... την ξανά, και την ξαναβρήκα στο... κομμάτι μετά το, στην επιστροφή. Ε... λοιπόν, σαν ε, νομίζω δεν έχει αλλάξει σημαντικά, ε.. η σύστασή της κοινωνικά και οικονομικά. Ε... δεν έχει κάνει ανατροπές δηλαδή, είναι αυτό το οποίο θα περίμενε κάποιος, ε.. άνθρωποι αυτοδημιούργητοι φτωχοί και με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, ε... οι καλοί οικογενειάρχες; πως τους λέγαν, αυτοί που θα φτιάχνανε τη ζωή όντως και προσφέρον τα πάντα στα παιδιά τους, ε... καταφέραν όντως και δημιούργησαν την επόμενη γενιά, η οποία κατά κύριο λόγο έχει παραμείνει εδώ, δεν έχει φύγει πολύ, δηλαδή, δεν έχει δεν έχουν υπάρξει μεγάλες απώλειες, ε... οι οποίες καταφέραν μορφωτικά και σίγουρα ανεβήκανε πολύ παραπάνω, από το επίπεδο των αρχικών οικογενειών, και οικονομικά βρεθήκαν σε μια καλύτερη θέση, μικρομεσαία, μεσαία, μικρό... εκεί, σε αυτό το κομμάτι. Ε...και νομίζω ότι και οι άνθρωποι που ήρθαν από τις άλλες περιοχές, αυτής της, αυτής της τάξης ήτανε. Αυτής της κατηγορίας. Ε... το π ε.. η περιοχή του Παραδείσου, η αλήθεια είναι, έχω την αίσθηση ότι έχει αποκτήσει ε... με την ανάπτυξή της, έχει αποκτήσει μια διαφορετ, ίσως μια διαφορετική σύσταση, δηλαδή μπορεί και να υπάρχουν και μεγαλύτερα εισοδήματα, ή άνθρωποι άλλης καλλιέργειας, που έχουν ε... προσεγγίσει την περιοχή, οπότε θα μολιάσει και αντίστοιχα και την επόμενη.. την επόμενη, τη συνέχεια, την επόμενη μέρα της περιοχής. Εμ, αλλά νομίζω ότι γενικά ήταν μέσα στην ε... στο αναμενόμενο της εξέλιξης, δηλαδή το τι πως ξεκίνησε.

Ε.: Πιστεύεις ότι έχει δημιουργηθεί κάποιο ταυτοτικό στοιχείο το οποίο να... να περικλείει ως υπόσταση αυτή την κοινότητα; Είτε παλιότερα, είτε στη σύγχρονη φάση της, ένα στοιχείο το οποίο να μπορεί να την ταυτοποιήσει.

Σ. 3: Με μια λέξη ας πούμε; παράδειγμα, για παράδειγμα;

Ε.: Ναι.

Σ. 3: Δεν ξέρω, δεν θα ... δεν ξέρω.

Ε.: Δεν εντοπίζεις κάτι.

Σ. 3: Χμ.. να πει κάποιος τι, ότι ας πούμε ανήκει στη μεσαία τάξη; ότι αυτό θα ήταν κάτι που θα τους...

Ε.: Όχι, σαν ταυτοτικό στοιχείο, θα μπορούσε να ξεφεύγει από το σε ποια τάξη ανήκει, αλλά μιας και δε το απαντάς αυθόρμητα, σίγουρα δεν υπάρχει, γιατί άμα ήταν τέτοιο ταυτοτικό στοιχείο, θα ήταν αυτό.

Σ. 3: Ταυτοτικό στοιχείο θα μπορούσε να ήταν ότι είναι πολύ ορθόδοξοι; παράδειγμα, ή ότι υπάρχει ευλάβεια, θρησκευτική, ίσως να μη μπορώ να το πω γιατί να μη θέλω να το αναγνωρίσω, δεν ξέρω. Ίσως να μην, δεν ξέρω, ίσως να μην υπάρχει όμως.

Ε.: Ωραία, και κλείνοντας, σιγά σιγά θα ήθελα να μου πεις...

Σ. 3: Να κάνω μια τέτοια;

Ε.: Ναι.

Σ. 3: Το σίγουρο όμως, είναι ότι κάποια στιγμή αυτή η κοινότητα, για... τις ηλικίες ε... τις φοιτητικές, είναι μια κοινότητα που σε διώχνει. δηλαδή αν θες να δεις κάτι άλλο, έχει μια αίσθηση εγκλεισμού, αυτή η κοινό, είχε τουλάχιστον, μια αίσθηση εγκλεισμού, αυτή η κοινότητα. Παρόλο που είχε στοιχεία πάντα μέσα, στο εκπαιδευτικό της κομμάτι που ήταν ανατρεπτικά, προοδευτικά, προωθούσαν πράγματα, ήταν πάντα μειοψηφικά, όλο το υπόλοιπο κομμάτι, πάντα υπήρχε ένας ένα συντηρητικό πλαίσιο που ήθελες να σπάσεις, και νομίζω ότι αυτό.. μάλλον το έχει ακόμα.

Ε.: Ωραία, άρα το βρήκαμε τελικά, το...ένα στοιχείο ταυτοτικό.

Σ. 3: Το μπορώ να πω ότι είναι ολικό. (γελάει)

Ε.: Ε.. λοιπόν, θα ήθελα να μου πεις λοιπόν τώρα, χρησιμοποιώντας την ιδιότητά σου, ως αρχιτέκτονα ξανά, ως προς αυτό το ακίνητο του Ιόλα, για το οποίο τόσα έχουν γραφεί και τόσα έχουνε λεχθεί, πως θα έβλεπες εσύ, με τη ματιά σου μία ε, δυναμική, δημιουργική αξιοποίησή του.

Σ. 3: Πως θα έβλεπα μια δυναμική δημιουργική αξιοποίησή. Ε... θα πάει λίγο συγκριτικά μάλλον γιατί υπάρχει μια πραγματικότητα, την οποία εγώ δε μπορώ να αρνηθώ ότι δεν την ξέρω ή ότι δεν έχω εμπλακεί,... είναι κάτι και που έχω εμπλακεί και που και που με απασχολεί, οπότε η πραγματικότητα είναι ότι το συγκεκριμένο ακίνητο έχει.. αντιμετωπιστεί όπως οποιοδήποτε άλλο ακίνητο μέσω προγραμμάτων χρηματοδότησης για να... για τον εξωραϊσμό του. ε... για να γίνει κάποτε ένα πολιτιστικό κέντρο. αυτό το οποίο ... για μένα από την αρχή είχε ένα θέμα, ήτανε το... γιατί δεν υπάρχει η ε... εμπλοκή, και των ειδικών, που σε αυτή την περίπτωση είναι οι αρχιτέκτονες, άρα θα έπρεπε να έχει προκηρυχθεί ένας διαγωνισμός, το λιγότερο, για την αξιοποίησή του, και στη συνέχεια, αφού θα έμπαινε σε αυτή τη διαδικασία, της συμμετοχικής ε... διεργασίας με

την κοινότητα, που έτσι θα έπρεπε να αντιμετωπιστεί, δηλαδή είναι ένα ακίνητο που έχει αμφιλεγόμενη ιστορία, έχει σημεία σύγκρουσης, τα οποία για να μπορέσει να αφομοιωθεί από την κοινότητα και να αξιοποιηθεί, και η κοινότητα να μπορέσει να το προσεγγίσει και να το αποδεχτεί, θα έπρεπε να... μπει μέσα από μια διαδικασία... συμμετοχ, συμμετοχικού σχεδιασμού, συμμετοχικών διαδικασιών. Ε... νομίζω ότι μόνο έτσι θα μπορούσε να γίνει αυτό και αυτό θα έπρεπε να έχει γίνει και από από το σημείο μείον, δηλαδή πριν ακόμα το ακίνητο ε... εκ εξ, επισκευαστεί ή οτιδήποτε, δηλαδή η ο διάλογος θα έπρεπε να είναι από την αρχή, για το συγκεκριμένο, τοπόσημο. Ε... δεν ξέρω αν το... αν το....

Ε.: Ωραία, μου το καλύπτεις, αλλά, ας πούμε ότι μεταφερόμαστε...

Σ. 3: Στο μέλλον, ωραία.

Ε.:... όπου δεν τίθεται η διαδικασία αυτής της επισκευής, της ε... αναδόμησης του χώρου, όπως κι αυτό θα γίνει, και πάμε σε μια λειτουργία.

Σ. 3: Ωραία, πως θα ήτανε μια λειτουργία, ε... νομίζω πως θα έπρεπε, το πρώτο πράγμα πρέπει να μπει μέσα σε αυτό το χώρο, είναι τα παιδιά. Είναι για μένα αυτό είναι το... το αρχικό του και το βασικότερο του κομμάτι, ότι πρέπει αυτός ο χώρος να είναι ένας χώρος στον οποίο να μπορούν να εκφράσουν τη δημιουργικότητά τους τα παιδιά. Ε.. τώρα αυτό μπορεί να λέγεται ότι κάποια εργαστήρια, με την εποπτεία του Δήμου; με αυτό, εμένα δε με αφορά, ή με αφορά αλλά περισσότερο πιο συντονισμένα γιατί θεωρώ ότι ο Δήμος θα έπρεπε να έχει μια συγκεκριμένη διεύθυνση πολιτισμού η οποία να μπορεί αν συντονίζει αυτές τις δράσεις και να μπορεί να κάνει την ομπρέλα για όλα αυτά τα πράγματα. Αλλά... το αρχικό νομίζω πως είναι η επόμενη γενιά, δηλαδή πρέπει να είναι μέσα η επόμενη γενιά. Και μέσα με.. διαχείριση, όχι μέσα σαν επισκέπτης, μέσα σαν συνδημιουργός, να το διαχειριστεί, να μπορέσει να κάνει αυτά που ονειρεύεται, αυτό το οποίο είναι το αύριο, αυτό που εμ πάση περιπτώση μπορεί ο Ιόλας ας πούμε μπορεί να έλεγε ότι εγώ έχω φέρει το καλύτερο ή το πιο πρωτοποριακό, το καλύτερο και το πιο πρωτοποριακό σήμερα δε θα το φέρει κανείς από εμάς, θα το φέρουν τα παιδιά. Οπότε αυτά θα έπρεπε να είναι εκεί. Ε... το δεύτερο και το δεύτερο το οποίο θα.. ήθελα να λειτουργεί στο χώρο είναι το μην υπάρχουνε τα όρια του δηλαδή, αυτό το πράγμα το ότι υπάρχει, να μην υπάρχουν τα όρια του συμβολικά, δηλαδή το ότι η περίφραξη αυτού του χώρου δεν είναι απαραίτητη, κι αυτό σημαίνει ότι μπορεί και οποιοσδήποτε έχει την ανάγκη, καλλιτεχνική ομάδα, ξένη ελληνική, να μπορέσει να φιλοξενηθεί, να μπορέσει να φιλοξενηθεί και να μείνει και να παράγει; να φιλοξενηθεί να μείνει και να παράγει. Να.. να είναι μια κοιτίδα, να έρθει να... να φιλοξενήσει όλη αυτή τη διάθεση της δημιουργίας.

Ε.: Πολύ ωραία, δε νομίζω πως θα μπορούσαμε να κλείσουμε καλύτερα, οπότε... εγώ θέλω ξανά να σε ευχαριστήσω, για τη συμμετοχή και... έτσι θα ήθελα να ανανεώσουμε αυτό το ραντεβού, σε μια επόμενη φάση, μπορεί να μην είναι μέσα από συνέντευξη, μπορεί να είναι μέσα από μια συνέντευξη,

μια σύμπραξη, μια συνδιοργάνωση μιας κατάστασης. γιατί πραγματικά έχουν πάρα πολύ ενδιαφέρον αυτά που είπες.

Σ. 3: Πάρα πολύ ωραία, κι εγώ ευχαριστώ και το περιμένω με μεγάλη χαρά όλο το υπόλοιπο.

Ε.: Τέλεια.

6^η ατομική συνέντευξη

Ερευνητής: Λοιπόν, καλησπέρα (όνομα συμμετέχοντα), σε ευχαριστώ πάρα πολύ που.. δέχτηκες να κάνουμε αυτή τη... αυτή τη συζήτηση, αυτή την ερευνητική συνέντευξη, έχεις υπογράψει τα έντυπα, έχεις ενημερωθεί για τα... ζητήματα της δεοντολογίας, ε θα θελα έτσι αρχικά για να ζεσταθούμε λιγάκι, να μπούμε στο κλίμα, να μου κάνεις μία μικρή περιγραφή της, του προφίλ σου, του οικογενειακού, εργασιακού, ακαδημαϊκού, οτιδήποτε.

Συμμετέχοντας 8: Ναι, ε... είμαι παντρεμένος με δύο παιδιά, ε... έχω γεννηθεί και μεγαλώσει αρκετά χρόνια στη (όνομα Ευρωπαϊκής χώρας), στη... (όνομα πόλης Ευρωπαϊκής χώρας), μετανάστες οι γονείς μου, ε... είμαι από 1985 μόνιμα πλέον στην Ελλάδα, πιο πριν ήμουνα στο... πήγαινε έλα εδώ, με τους γονείς μου τελοσπάντων με τα μαγαζιά, με αυτά που είχε εκεί ο πατέρας μου, ε... αυτή τη στιγμή είμαι ιδιωτικός υπάλληλος.

Ε.: Ωραία, θα ήθελα να μου πεις, ποιά είναι η σχέση σου με την κοινότητα εδώ, με το Κοντόπευκο, εδώ στην Αγία Παρασκευή. από πότε βρίσκεται σε αυτή την περιοχή.

Σ. 8: Ε... στην ουσία, είμαι απ' το '76, όταν έχτισε ο πατέρας μου το σπίτι, απέναντι από τον Ιόλα, ε... με μια παύση από το '80 μέχρι το '85, που είχαμε ξαναπάει στη Γερμανία, από εκείνη την περίοδο, ε... είμαι στην περιοχή, πολυκατοικία δεν υπήρχε τίποτα τότε όταν (γελάει)

Ε.: Αυτό θέλω να σταθούμε σε αυτές τις πρώτες μνήμες όσο μπορούμε να προσεγγίσουμε

Σ. 8: Ναι, ναι, ναι, ναι.

Ε.:... γιατί, και τα χρόνια είναι αρκετά...

Σ. 8: ...όταν μάλιστα, χτίστηκε, χτιζόταν και το σπίτι, η Δημοκρατίας ήταν χωματόδρομος. Ε... σε σχέση... και μάλιστα... ο Ιόλας ακόμα δεν είχε κάνει την... από τα λεγόμενα του πατέρα μου, δεν είχε κάνει το μαντρότοιχο αυτόν, και... για να γίνει ο δρόμος, δεν ξέρω τώρα, πήρανε περισσότερο από την αριστερή πλευρά και λιγότερο από τη δεξιά, κάτι τέτοιο πρέπει να 'γινε. Γιατί θυμάμαι ότι το σπίτι τα σχέδια ήταν να γίνει πιο μεγάλο το δικό μας, αλλά λόγω το δρόμου, μήγκαμε λίγο να...

Ε.: Απαλλοτριώθηκε ένα μέρος.

Σ. 8: Τώρα δεν ξέρω τι...

Ε.: ... απ' τα απ' τη δικιά σας τη μεριά.

Σ. 8: Έτσι... έχω ακούσει, τώρα δεν είμαι και σίγουρος ότι... έχει γίνει έτσι ας πούμε.

Ε.: Ωραία, η δικιά σου πρώτη εικόνα και μνήμη απ' την περιοχή, από τη γειτονιά, γιατί όπως έχεις ενημερωθεί, μας απασχολεί πάρα πολύ αυτό το στοιχείο του ακινήτου του Ιόλα και η αλληλεπίδρασή του και με τη κοινότητα σε όλη την εξέλιξη, αλλά επειδή είναι έτσι πολύτιμο να έχουμε κάποιον, να

συζητάω με κάποιον ο οποίος έχει, από τότε μνήμη, οι πρώτες εικόνες σου η πρώτη αίσθησή σου από αυτή την κοινότητα από αυτή την περιοχή εδώ, ποιά είναι, όσο πιο πίσω μπορείς να πας, σαν μνήμη.

Σ. 8: Όσον αφορά την περιοχή μιλάμε.

Ε.: Ναι, ναι, ναι.

Σ. 8: Ε... σαν παιδί τώρα... εκείνη την εποχή, το παιχνίδι μας ήταν να παίζουμε μπάλα, ας πούμε... και 'δω το σχολείο ήταν ένα από τα γήπεδά μας. Ε, στην πραγματικότητα δηλαδή ε... πριν γίνουν και τα λυόμενα που 'χανε γίνει, ήτανε... είχαμε δυο τρία γήπεδα εδώ στη γειτονιά γιατί ήταν άχτιστα όλα, και... ήμασταν μέχρι το βράδυ έξω... τώρα, μιλάμε για, και πριν το '80 που ήμουνα ξέρω 'γω εννιά χρονών, οχτώ εννιά χρονών, εκείνη την εποχή, και μετέπειτα, αφού γύρισα μετά το '85... ήτανε γενικά, αρχίζανε σιγά σιγά να χτίζονται, ε... όχι πολυκατοικίες ακόμα, το '85, είχαμε μάλιστα φτιάξει και μια μπασκέτα, στη... στη γωνία... ε... του Ιόλα, ακριβώς απέναντι, εκεί που είναι τώρα μια πενταόροφη πολυκατοικία, και παίζαμε μπάσκετ στο δρόμο και ανά μισάωρο, πέρναγε ένα αυτοκίνητο και μας διέκοπτε ξέρω 'γω από το μπάσκετ που παίζαμε (γελάει).

Ε.: Ανά μισάωρο... άρα ήταν έτσι μια αραιοκατοικημένη περιοχή...

Σ. 8: Πολύ αραιοκατοικημένη, με τα ποδήλατα γυρνάγαμε πολύ άνετα, πολύ ήσυχα γενικότερα.

Ε.: Πολύ ωραία, και μέσα σε αυτή την αραιοκατοικημένη περιοχή, ξαφνικά, ξεφουτρώνει, όχι υπήρχε από πριν, απλά λέω σαν αίσθηση, σαν εικόνα, υπήρχε μια έπαυλη...

Σ. 8: Ναι, ναι...

Ε.: ...σε εντελώς διαφορετική...

Σ. 8: ... υπήρχε και πριν έρθουμε εμείς, η έπαυλη, ναι.

Ε.: ... και πριν, ναι. Σε καμία, καμία σχέση με τις κλίμακες των σπιτιών, των ανθρώπων που ήτανε δίπλα, κάτι...

Σ. 8: Ναι, ναι, ήταν κάτι εξωπραγματικό...

Ε.: ... εξωπραγματικό.

Σ. 8: ... βέβαια για εμάς δεν ήταν κάτι εξωπραγματικό, γιατί το ζούσαμε, ήτανε δηλαδή, δεν ήρθε μετά... να γίνει σε μια έκταση, ε... μια βίλα ας πούμε, οπότε εντάξει δεν δεν ήτανε κάτι περίεργο για εμάς, γιατί δεν ήτανε... και μια βίλα, ξέρω 'γω πολύ φαντεζί, να πω ότι... σαν μέγεθος οκ, αλλά από κει και πέρα ο Ιόλας δεν... δεν ήθελε να... όχι δεν ήθελε, εξωτερικά δε φαινόταν κάτι το...

Ε.: ... εξωπραγματικό.

Σ. 8: ... το εξωπραγματικό ναι, δεν ήτανε δηλαδή 'κανα... εντάξει μεγάλο το οίκημα αλλά δεν... δεν ξέρω ίσως λόγω συνήθειας δε μας φαινότανε... κάτι το εξωπραγματικό, ναι.

Ε.: Ωραία, ε... και μιας και είπαμε έτσι λίγο για αυτήν... την εικόνα από την εποχή τότε, την παιδική ηλικία και αυτά, είχες συναντηθεί με τον Ιόλα, είχες την εικόνα του στο μυαλό σε εκείνη την εποχή τώρα μιλάμε.

Σ. 8: Ναι, ναι, ε... περνούσε πολλές φορές, συνήθως κυκλοφορούσε ή με τον οδηγό του γιατί είχε έναν οδηγό που τον μετέφερε, ή με ταξί.. πολλές φορές, γιατί ε... συνήθως σταμάταγε από, όχι στη Δημοκρατία, από το στενάκι έμπαινε στην οικία, αλλά καμιά φορά και από μπροστά, είχε δύο ανθρώπους έναν κηπουρό και μια μαγείρισσα, που είχαμε πιο πολύ (γελάει) σχέσεις ας πούμε, μιλάγαμε ένα καλημέρα ας πούμε, γιατί... δε τον έβλεπες τόσο συχνά να κυκλοφορεί, δεν κυκλοφορούσε βασικά... εκτός έπαυλης, στη γειτονιά δεν κυκλοφορούσε.

Ε.: Και ποιά είναι η εικόνα που σου είχε δημιουργήσει σαν προσωπικότητα, σαν παρουσία έτσι στον χώρο, σαν παιδί έτσι πως τον θυμάσαι σαν...

Σ. 8: Ήτανε έτσι λίγο... το ντύσιμο του ήταν λίγο ιδιαίτερο, ήτανε με φουλάρια έτσι περίεργα για εκείνη την εποχή, ντάξει είχαμε ακούσει και διάφορα... όχι ακούσει, φαινόταν ότι... η σεξουαλικότητά του ήταν διαφορετική από το κανονικό, αλλά δεν ήτανε δεν ήτανε δηλαδή να... ε... να σε πειράζει ας πούμε, ήτανε κύριος, δεν... δεν είχαμε θέματα τέτοια.

Ε.: Δεν είχε δημιουργηθεί κάποιο θέμα ποτέ.

Σ. 8: Ποτέ, ποτέ, ποτέ. Θέμα με τη γειτονιά δεν είχε δημιουργηθεί, απλά... κάποια στιγμή είχε δημιουργηθεί κάτι όταν είχε πεθάνει, ε... με κάποια σχέση του τελοσπάντων, που δε θυμάμαι τώρα πως τον λέγανε τον συγκεκριμένο άτομο, που φώναζε... στη Δημοκρατία τώρα, λίγο μετά αφού είχε πεθάνει, γιατί ακριβώς δίπλα από την έπαυλη, μέχρι την... πλατεία Ιόλα, ήταν άλλη μία έπαυλη που ήταν η αδερφή του.

Ε.: Ναι.

Σ. 8: Που μετά... έγινε αντιπαροχή, αλλά εγώ είχα πετύχει ακόμα που ήταν ακόμα και εκείνο το... κομμάτι, και μάλιστα είχε έρθει αυτός ο... τύπος και φασαρία... βέβαια, ήτανε... τραβεστί θα έλεγα... ο άνθρωπος που ήρθε εκεί και φώναζε και μου τον σκοτώσατε και μου τον κάνατε και μου τον ράνατε, διάφορα τέτοια, μου 'χε μείνει έντονα γιατί ήτανε... στις αρχές όταν είχε πρώτο.. γίνει αυτό, αυτό. αλλά γενικά σαν άτομο ήτανε μια χαρά.

Ε.: Δεν είχε δημιουργήσει πρόβλημα στη γειτονιά.

Σ. 8: Κανένα, κανένα, κανένα.

Ε.: Ωραία. Ε... θα ήθελα να πάμε τώρα σε κάποιες ιδιαίτερες στιγμές, ε που έχει να κάνει με διάφορα διάσημα πάρτι που διοργάνωνε στο χώρο μέσα, στο οποίο, στον οποίο χώρο μέσα, από τις μαρτυρίες που έχουμε καταγεγραμμένες, ε τον επισκεπτόντουσαν στα πάρτι πολύ, πολύ διάσημες προσωπικότητες, της πολιτικής, των τεχνών κι όλα αυτά. Ε... έχεις μια εικόνα από τέτοιες στιγμές;

Σ. 8: Εγώ μια φορά είχα εικόνα μιας τέτοιας στιγμής, ε... πρέπει να ήτανε μόλις είχαμε πρωτομπεί στο σπίτι, το '77 κάπου εκεί πέρα, και... θα ερχόταν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, και μάλιστα εντάξει εμείς, ερχόταν ερχόντουσαν λιμουζίνες χαμός αυτά, κάποια στιγμή λοιπόν που ήτανε να έρθει ο πρόεδρος της Δημοκρατία, οι αστυνομία μας έλεγε μπειτε μέσα στα... σπίτια, που είμασταν στο μπαλκόνι μας ας πούμε...

Ε.: Που ήσασταν μέσα στο σπίτι αλλά..

Σ. 8: ...λίγο, μου έκανε εντύπωση αυτό, εντάξει ήτανε λίγο... μια εποχή περίεργη μετά τη... δικτατορία ας πούμε, μια... εντάξει δεν ήτανε τότε δικτατορία, απλά... ήτανε λίγο...

Ε.: Ήταν κοντά.

Σ. 8: Ναι, αυτό θυμάμαι ότι... είχανε έρθει πάρα πολλοί επίσημοι, τότε, ντάξει, οπτική επαφή είχα, δεν είχα...

Ε.: Οπότε με αυτό που συνέβη με την αστυνομία, είχες μια αίσθηση ότι σας εγκλωβίζουσε για λόγους ασφάλειας έτσι ώστε να μπορέσει να περάσει και...

Σ. 8: Ντάξει, νομίζω ότι ήταν της στιγμής, δεν ήτανε κάτι το... ναι δεν ήτανε...

Ε.: Ωραία, πάμε να γυρίσουμε λίγο, να πηγαίνουμε πέρα δώθε να έχει ένα ενδιαφέρον, να δούμε λιγάκι ξανά τη γειτονιά, γιατί ε... έχεις κι έναν λόγο να μπορείς να συγκρίνεις και να δεις την εξέλιξη των πραγμάτων ανάμεσα στις εποχές όλες αυτές. Ε... τώρα το 2019 για λίγες μέρες ακόμα, πόσο έχει αλλάξει αυτή η γειτονιά και ποιά θα έλεγες ότι είναι τα δύο τρία βασικά χαρακτηριστικά στα οποία άλλαξε... σαν γειτονιά.

Σ. 8: Ναι, κοίταξε να δεις, ε... η γειτονιά... σίγουρα έχουνε γίνει... όπου υπήρχε ελεύθερος χώρος, έχει γίνει μια πολυκατοικία, δηλαδή, ενώ εκείνη την εποχή που... στις αρχές που ζούσαμε εμείς εδώ, όταν είχε πρωτοχτίσει ο πατέρας μου, ήτανε διώροφα τα περισσότερα, δεν υπήρχε πολυκατοικία, δηλαδή, βλέπαμε... τα φώτα από το ολυμπιακό στάδιο... που παίζανε μπάλα το '85 ξέρω 'γω. Ε... ναι δεν υπήρχε τίποτα, σίγουρα... έχουνε έχει γεμίσει πλέον, δεν υπάρχει άλλος χώρος από θέμα... από πολυκατοικίες, από εκεί και πέρα, ντάξει, σαν ε... σαν κόσμος, δεν έχει αλλάξει, μια χαρά είναι και τώρα δηλαδή σε σχέση με τότε... νομίζω ότι... με τα σχολεία και με όλα αυτά και με τις εκδηλώσεις που γίνονται, ο κόσμος έχει... είναι δεμένος ρε παιδί μου...

Ε.: Έχει δεθεί.

Σ. 8: ... η γειτονιά εδώ πέρα... είναι αρκετά δεμένη.

Ε.: Άρα παρά την εισροή μεγάλου πληθυσμού, σε σχέση με τότε, με την εποχή, διαπιστώνεις ότι υπάρχει έτσι μια συγκρότηση σαν κοινότητα, υπάρχει ένα δέσιμο, μια ταυτότητα.

Σ. 8: Σίγουρα σίγουρα, νομίζω ότι... υπάρχει ναι.

Ε.: Ωραία, ε... θα θελα να σε ρωτήσω τώρα, προχωράμε ιστορικά, κάποια στιγμή για τους λόγους για τους οποίους συνέβη, πεθαίνει ο Ιόλας, υπάρχει ένα κρίσιμο διάστημα, τον πρώτο καιρό, στον οποίον υπάρχουν μαρτυρίες ότι γίνονται διάφορα πράγματα, μέσα και πέριξ του χώρου και της συλλογής του, γιατί, αναγνωρίζουν ότι υπάρχει μέσα ένας πλούτος από αντικείμενα έργα τέχνης και τα λοιπά, και στην αρχή αποδομείται, βγαίνουν κάποια έργα και φύγουν και στη συνέχεια αρχίζει και αποδομείται αυτό, δηλαδή από την όμορφη παρουσία του από την... από την παρουσία αυτής της χλιδής που είχε εσωτερικά τουλάχιστον, αρχίζει σιγά σιγά, τι εικόνα έχεις εσύ από αυτή την εποχή δηλαδή μετά το θάνατο του Ιόλα.

Σ. 8: Ναι, ναι. Κοίτα να δεις, τώρα ε... μετά το θάνατο ή λίγες μέρες πριν το θάνατο, προσωπική μου μαρτυρία, ε... μπήκανε μέσα φορτηγά, έτσι; που δεν μπήκανε... παράνομα, έτσι, είχανε κλειδιά και μπήκανε και φορτώνανε... δηλαδή για δυο μέρες, φεύγανε πράγματα. Εγώ νομίζω ότι τίποτα δεν κλάπηκε από τη βίλα Ιόλα. Δεν υπάρχει περίπτωση να κλάπηκε... μπορεί να κλάπηκε κάτι που δεν ήτανε αξίας...

Ε.: Μικρό...

Σ. 8: για ... για τους ε... γιατί φαντάζομαι, αυτοί που τα πήρανε ήτανε οι... οι συγγενείς του, δεν μπορεί να ήτανε κάποιος άλλος.

Ε.: Ναι.

Σ. 8: Γιατί ακόμα μέσα ήτανε και οι... υπάλληλοι του Ιόλα ήταν μέσα, μένανε μέσα. Και η μαγειρίσσα και ο κηπουρός ήταν εκεί. Δεν ε... δεν υπάρχει περίπτωση να κλάπηκε κάτι, εγώ αυτή, αυτό πιστεύω.

Ε.: Εσύ δηλαδή έχεις την εικόνα των φορτηγών που φορτώνανε.

Σ. 8: Μα τα είδα, τα είδα με τα μάτια μου δεν είναι... μπήκανε δυο τρία φορτηγά μεγάλα μέσα, φορτώσανε τώρα ήτανε, μπορεί να ήτανε και δυο μέρες πριν πεθάνει, να 'τανε και δυο μέρες μετά που πέθανε; Ε... τα αξίας πράγματα, πραγματικής αξίας νομίζω ότι φύγαν όλα.

Ε.: Τα έργα τέχνης αρχαιότητες που είχε...

Σ. 8: Ναι, ναι, όλα αυτά που λένε ότι κλαπήκανε, εγώ νομίζω δεν κλάπηκε ποτέ τίποτα.

Ε.: Υπάρχει μια προσέγγιση η οποία, παράδειγμα λέει ότι όλα αυτά, μπορεί να μην κλάπηκαν ως μια διαδικασία κλοπής, αλλά δεν μπορούσαν ακόμα να αποκοπούν από το χώρο, υπάρχει μια τέτοια μαρτυρία, μια δηλαδή προσέγγιση, δηλαδή το ότι κακώς αυτοί που μπήκαν στα, για αυτό και δεν ξέρουμε που βρέθηκαν, που πήγαν τελικά, ως έργα τέχνης και ως αρχαιότητες κυρίως, ως προς τις αρχαιότητες, αλλά είναι σημαντικό ότι μας λες ότι δεν έγινε αυτό εν κρυπτώ...

Σ. 8: Όχι όχι, σε καμία περίπτωση, ήτανε... μέρα μεσημέρι, δεν ήτανε...δεν μπήκε κάποιος βράδυ, ήρθανε και φορτώσανε πράγματα, τώρα τι ήταν αυτό, τι μπορούσε να φύγει... ε... γρήγορα από το χώρο γιατί είναι και ένας τεράστιος χώρος δεν είναι τώρα... ε... κάποια πράγματα ίσως και να θέλανε γερανό, δεν 'ξέρω τι... το βάρος τους ας πούμε, αλλά... ότι μπορούσε να φύγει ε... με... με τέσσερα με τέσσερεις ανθρώπους ας πούμε που θα μπορούσαν να το κουβαλήσουν, νομίζω έφυγε χωρίς να έχει κλαπεί. Ναι, είμαι... σίγουρος.

Ε.: Και μετά από αυτή τη φάση όπου αδειάζει κυρίως από τα έργα τέχνης, έτσι όπως έχει υπάρξει, υπάρχουνε και καταγραφές τέτοιες, στο επόμενο διάστημα που ακόμα δεν υπάρχουνε παρεμβάσεις μέσα στο χώρο, πως κυλάει αυτή η εικόνα, μιας και είσαι σε τέτοια απόσταση που μπορείς να το παρατηρείς και να... και ασυναίσθητα να έχεις την εικόνα, πριν υπάρξει αυτή η αποδόμηση η οποία έχει υπάρξει τώρα ας πούμε.

Σ. 8: Κοίτα να δεις, ε... όταν ε... μετά που δεν έμενε κανένας μέσα, γενικά... πηδάγανε από τα κάγκελα που ήταν πολύ εύκολη η πρόσβαση να γίνει, από την ε.. από το στενάκι πάνω, δε θυμάμαι τώρα το δρόμο. Ε... όποιος ήθελε έμπαινε, όποιος ήθελε έμπαινε ε... κάποια στιγμή βρήκανε να μπούνε και μέσα ας πούμε, σπάσανε κάποιο παράθυρο αυτά, και μετά αρχίσανε οι βανδαλισμοί ας πούμε με.. γκράφιτι, με... διάφορα και ντάξει από κει και μετά δεν ξέρω... δηλαδή... κάποια πράγματα ξέρω γω ρούχα αυτά... ε...

Ε.: Προσωπικά αντικείμενα ναι.

Σ. 8: ... που δεν είχαν κάποια αξία γι αυτούς που πήραν τα υπόλοιπα ας πούμε... μπορεί να... όχι μπορεί, σίγουρα κάποιος ότι έβρισκε το 'παιρνε.

Ε.: Ήταν δηλαδή, λειτούργησε σαν ένα απλό ερείπιο μιας γειτονιάς όπου, είτε πιτσιρικάδες, για το κέφι, είτε μεγαλύτεροι για κάτι, ψάχνοντας κάτι...

Σ. 8: Μεγαλύτεροι στην αρχή όχι, πιτσιρικάδες ήτανε στην αρχή, πιτσιρίκια.

Ε.: στην αρχή ήταν πιτσιρικάδες.

Σ. 8: Πιτσιρίκια ναι, στην αρχή ήτανε... μετά από.. μετά αφού μαθεύτηκε μάλιστα είχε πιάσει και φωτιά κάποια στιγμή κάποια αποθήκη, και... είχε έρθει η πυροσβεστική, το σβήσανε αυτά, ε... ντάξει μετά έβλεπες... φωτογράφους, με φωτογραφικές μηχανές μέσα με ότι θέλεις δηλαδή... αφού σου λέω κάποια στιγμή... ε... λέω έχει μπει όλη η Αθήνα μέσα που εγώ είμαι απέναντι και δεν έχω... πάει ποτέ, ντάξει θα πάω να δω κι εγώ κάτι ας πούμε... Ναι, ναι... δε το κρύβω ότι μπήκα κι εγώ κάποια στιγμή (γελάει)

Ε.: Ωραία, ε... ωραία, τώρα από το 2000, από το '99 περίπου... και μετά υπάρχει μια προσπάθεια από συλλόγους της κοινότητας, ε... παρεμβάσεις, διαμαρτυρίες, συγκεντρώσεις, ε.. προκειμένου το ακίνητο να μην, να πάψει να είναι σε αυτή την ιδιόκτητη κατάσταση που ήταν παρατημένο... ε... καταφέρανε να κριθεί διατηρητέο, να μείνει στην ιδιο... να περάσει στην ιδιοκτησία του Δήμου και να εξυπηρετήσει τις πολιτιστικές ανάγκες της γειτονιάς. Έχεις εικόνα από αυτές τις παρεμβάσεις, τις διαμαρτυρίες κι όλα αυτά ή από κινητοποιήσεις που είχανε κάνει τότε οι κάτοικοι;

Σ. 8: Ε.. κοίτα να δεις... ε... ακουστά δεν είχα συμμετάσχει καθόλου σε αυτό. Ναι και κάποιες εκδηλώσεις που είχαν γίνει μέσα, ήταν πολύ ενδιαφέρουσες, κάποια στιγμή είχα πάει κι εγώ και είχα παρακολουθήσει ένα έργο όσον αφορά τη ζωή του Ιόλα, που είχε γίνει εκεί μέσα, ντάξει, ενδιαφέρον φαινότουσαν όλα αυτά αλλά δεν έχω ασχοληθεί με το κομμάτι των κίνο, κινητοποιήσεων.

Ε.: Ε... εσύ πως πιστεύεις, σαν παλιός κάτοικος της περιοχής, πως πιστεύεις ότι... αυτό το ακίνητο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί, γιατί τώρα πια, τα τελευταία, τρία τέσσερα χρόνια, έχει περάσει όντως στην ιδιοκτησία του Δήμου και υπάρχει στα σκαριά ένα σχέδιο αξιοποίησής του για να επισκευαστεί στο βαθμό που χρειάζεται και να... δημιουργήσει δράσεις πολιτιστικές και αυτά. Πως πιστεύεις ότι θα μπορούσε έτσι να προσφέρει στη γειτονιά... στην κοινότητα και όχι μόνο να καλύψει τις υπάρχουσες ανάγκες αλλά να τη βοηθήσει κιόλας να πάει ένα βήμα παραπέρα, δηλαδή να της δώσει

και κάτι έξτρα, έξτρα από το ήδη και στο λέω γιατί έχοντας εμπειρία από τη Γερμανία, ε.. έχεις προσλαμβάνουσες και εμπειρικά λόγω της οικογένειας αλλά και από τη δικιά σου εμπειρία, για το πως μπορεί ένα αντίστοιχο πράγμα να λειτουργήσει μέσα σε μια κοινότητα, εκεί, δυστυχώς εμείς δεν ακολουθούμε πρότυπα τέτοια, δεν αφήνουμε κάτι που να μην αξιοποιηθεί και να μην προσφέρει. Πως πιστεύεις έτσι με τη ματιά που έχεις τώρα στην ηλικία που βρίσκεσαι τώρα, ότι αυτό το πράγμα, θα μπορούσε να προσφέρει στη γειτονιά, όχι απλά τις τωρινές ανάγκες της αλλά να τις δημιουργήσει και προοπτικές και για τους νέους ανθρώπους αλλά και για τους μεγαλύτερους, και για το μέλλον.

Σ. 8: Ναι, ναι. Κοίτα να δεις, ο... χώρος αυτός, θα μπορού, αν φτιαχτεί σωστά τελοσπάντων, θα μπορούσε να είναι κάτι σαν μουσείο, κάποια πολιτιστικά δρώμενα να γίνουν εκεί πέρα, δε βλέπω κάτι άλλο που θα μπορούσε δηλαδή να... να γίνει σε αυτόν τον χώρο. Μόνο με... σαν πολιτιστικό κέντρο να είναι της Αγίας Παρασκευής, αλλά με το.. όνομα που κουβαλάει, θα μπορούσε να... να γίνουν σοβαρές εκθέσεις, δηλαδή να απευθυνθείς σε... σε έργα μεγάλων καλλιτεχνών ας πούμε, όχι... ε... τοπικού χαρακτήρα, να... να... γιατί τον Ιόλα, στο εξωτερικό.. είναι πολύ γνωστό όνομα... ε... σαν συλλέκτης έργων...

Ε.: Ναι, έχει διεθνή εμβέλεια και μάλιστα... είναι και από τις λίγες προσωπικότητες που στο χώρο της τέχνης των εικαστικών τεχνών δηλαδή, είχε τέτοια αναγνωσιμότητα, οπότε αυτό δημιουργεί κι έτσι ένα... ένα ξεχωριστό χαρακτηριστικό, ως προς αυτή την αξιοποίηση έτσι όπως το λες. Άρα θα ήσουν υπέρ μιας υπερτοπικής αξιοποίησης.

Σ. 8: Ναι, νομίζω πως ναι, ναι.

Ε.:... και θεωρείς ότι θα βοηθούσε την κοινότητα αυτό θα την βοηθούσε να εξελιχθεί και η ίδια η κοινότητα μέσα από αυτό, δηλαδή όχι απλά να καλύψει τις τοπικές ανάγκες...

Σ. 8: Ναι, ναι, νομίζω πως ναι.

Ε.:...που μπορεί να έχουν τα παιδιά ή οι ενήλικες, πολύ ωραία. Ε... υπάρχει μια συζήτηση, όσον αφορά τις επιπτώσεις που μία τέτοια χρήση, υπερτοπική θα μπορούσε να έχει στην κοινότητα. Από παλιά υπάρχει αυτή η συζήτηση.

Σ. 8: Ναι, δηλαδή...

Ε.: δηλαδή το ότι μπορεί να επιβαρύνει το κυκλοφοριακό... για κάποιες μέρες, το ότι ... μιας τέτοιας, ε, πιστεύεις ότι έχει... μπορεί να βρεθεί μια λύση ώστε να μην υπάρξουν τέτοιες επιβαρύνσεις, ότι είναι ένα ζήτημα που πρέπει να τεθεί και να συζητηθεί, ας πούμε;

Σ. 8: ε, αν βάλουμε την επιβάρυνση που έχει η περιοχή από το μ, μετρό Δουκίσσης Πλακεντίας, νομίζω ότι... το, το κτήμα Ιόλα, δεν, δεν καθόμαστε να συζητήσουμε για μια δυο μέρες που θα έχουμε λίγα περισσότερα αυτοκίνητα παρκαρισμένα... στο χώρο ας πούμε, Δεν δε νομίζω ας πούμε... βλέπουμε που υπάρχει το πρόβλημα, που... και εκεί δε γίνεται κάτι ας πούμε, που είχαν και παρκινγκ ας πούμε και τα κλείσανε για να τα δώσουνε σε ιδιώτες, ίσα ίσα που νομίζω ότι νταξει, ότι θα... που

εγώ πολλές φορές που έχουνε γίνει εκδηλώσεις, έχω θεματάκια... δηλαδή έχουνε παρκάρι και μπροστά απ' την γκαραζόπορτά μου, αλλά νομίζω αυτά λύνονται, με καλή διάθεση... δεν νομίζω ότι...

Ε.: Κι άλλο ένα έτσι που θέλω να δούμε είναι, εκτός από το κτίριο κι ότι αυτό μπορέσει να φιλοξενήσει, έχει και, μεγάλη σημασία και ο κήπος, δηλαδή, το κτήμα ο περιβάλλον χώρος, που έχει και μια ιδιαίτερη ε... προσέγγιση ως προς τη φύτευση των δέντρων, δεν έχει γίνει τυχαία και τα λοιπά και το οποίο είναι και ένα στοιχείο που σιγά σιγά αρχίζει και λείπει και από αυτή την περιοχή, δηλαδή δεν έχουμε ένα έτσι συγκροτημένο χώρο, φυτεμένο, που να μπορεί να μαζευτεί κόσμος, για οτιδήποτε, πως θα έβλεπε κι αυτή τη χρήση, δηλαδή του περιβάλλοντος χώρου, όχι μόνο του κτιρίου.

Σ. 8: Ναι, σίγουρα θα πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις όμως, έτσι δηλαδή.. τώρα σαν κήπος δεν είναι κάτι το... ιδιαίτερο, νομίζω ότι... θα μπορούσε να, να... βέβαια είναι λίγο δύσκολο γιατί έχει...πολύ μεγάλα δέντρα ο εξωτερικός χώρος, και... ευτυχώς που, έχει κάτι λεύκες, ε... ευκαλύπτους μέσα, οι οποίοι ευτυχώς που τους έκοψε ο Δήμος γιατί υπήρχε ο κίνδυνος, και μάλιστα... κάποιο καλοκαίρι, είχε σπάσει ένα κλαδί τεράστιο, και απορούσα πως αφήνανε κόσμο να μπαίνει μέσα στις εκδηλώσεις που κάναν πριν από μερικά χρόνια, γιατί ήταν πραγματικά επικίνδυνος ο περιβάλλοντος χώρος είναι πραγματικά επικίνδυνος, γιατί όλα αυτά τα δέντρα, όταν φυσάει, ε.. έχουνε... φάει πολύ ... πολλά μποφόρ τελοσπάντων, και... γενικά θέλει λίγο προσοχή αυτό το θέμα, εφόσον θα ... θα πρέπει να μπει κόσμος εκεί μέσα, να... να γίνουν όλα με σωστές προδιαγραφές, γιατί μέχρι τώρα νομίζω ότι δεν έχουν γίνει.

Ε.: Ωραία, θα γυρίσω έτσι κλείνοντας σιγά σιγά, γιατί έχω καλυφθεί πλήρως, ε... αν σου έλεγε ο γιος σου ή η κόρη σου, ότι α μαμαπά, εχτές το απόγευμα, ήμασταν με μια παρέα τελοσπάντων και είπαμε δεν περνάμε μέσα να δούμε τι γίνεται και ότι μπήκανε μέσα και ότι καθίσανε οτιδήποτε, τι θα τους συμβούλευες, πως θα το διαχειριζόσουν, σαν πατέρας πα.

Σ. 8: Αν θα τους αφήνα να μπουνε ας πούμε ή...

Ε.: άμα στο λέγανε, ότι μπήκαμε κι αυτά...

Σ. 8: Α, ότι μπήκαμε μέσα.

Ε.:... πως θα το προσέγγιζες έτσι σαν κουβέντα.

Σ. 8: Ε... ότι... γενικώς αν τους 'άρεσε αυτό που είδανε, γιατί... οι βανδαλισμοί που έχουν γίνει μέσα είναι... κρίμα... γιατί όλοι αυτοί οι νέοι άνθρωποι που μπαίνουν μέσα, τα πιτσιρικά τελοσπάντων και γενικά εδώ στην Ελλάδα βλέπω μια τάση καταστροφής των πραγμάτων, των ωραίων πραγμάτων, όπως βλέπουμε και στα σχολεία, πανεπιστήμια κι όλα αυτά, νομίζω ότι μας λείπει λίγο παιδεία σε αυτό το θέμα, που εγώ θεωρώ ότι... τα παιδιά με τους ε... να τους προωθήσουμε την ιδέα ότι πρέπει να προσέχουμε τη γειτονιά μας, τα σχολεία μας, τα πανεπιστήμιά μας... γιατί όλα αυτά... είναι παιδεία, είναι δηλαδή ένας χώρος ωραίος, καθαρός ε... ιστορικός κιάλας, δεν ε...

(διακοπή από επισκέπτη)

E.: Ωραία, άρα θα τους νουθετούσες στο να αποφύγουν την καταστροφή, στο να αποφύγουν όλο αυτό το κομμάτι...

Σ. 8: Ναι ναι όλο αυτό ναι, να θαυμάσουν αυτό που βλέπουμε, από τη στιγμή που μπήκανε, έστω έτσι που μπήκανε, γιατί καλό είναι να μη μπαίνουμε... ε... σε πράγματα που δεν επιτρέπεται. Όπως και να είναι αυτό. Είμαι αυτής της άποψης γενικότερα, να προσέχουμε τα πράγματά μας γιατί όλα αυτά είναι... σαν να είναι δικά μας, δεν ... δεν πρέπει να... να προσέχουμε γενικά, όχι μόνο τη γειτονιά μας, κι όπου πάμε και βρισκόμαστε.

E.: Ωραία, πολύ ωραία, σε ευχαριστώ πάρα πολύ.

Σ. 8: Κι εγώ.

E.: Καλύφτηκε πλήρως από όλα αυτά που συζητήσαμε, ε... επειδή στο επόμενο διάστημα, όταν ολοκληρωθούν κι όλες αυτές οι... οι συνεντεύξεις και μπορέσω να αντλήσω τα δεδομένα που θέλω, ε.. θα γίνουν και δράσεις, με την άδεια , έχω ήδη ζητήσει την άδεια από το Δήμο, θα γίνουν και δράσεις συλλογικές, μέσα στο χώρο, ε.. προκειμένου να αλλάξει όλη αυτή η κουλτούρα που συζητάμε τώρα και να δούμε μια προοπτική για το τι μπορεί να γίνει εκεί, ε... σε προσκαλώ έτσι σε εισαγωγικά, να συμμετάσχεις μέσα σε αυτές, θα υπάρχει ενημέρωση κι όλα αυτά, θα είναι αργότερα... φυσικά, να συμμετάσχεις έτσι ώστε να δημιουργήσουμε έτσι και μια ομάδα μέσα από τη γειτονιά, η οποία θα ζήσει εμπειρίες καινούργιες μέσα στο χώρο. Θα πάψει να είναι αυτό που λέμε ότι.. ή θα πηδήξω από το κάγκελο ή θα το κοιτάω από έξω, αλλά μέσα και..

Σ. 8: Ναι, ναι.

E.: ...με τη συμμετοχή, σε ευχαριστώ πάρα πολύ

Σ. 8: Εγώ εγώ.

8^η ομαδική συνέντευξη

Ερευνητής: Λοιπόν παιδιά καλησπέρα, ευχαριστώ για την αποδοχή... για τη συνέντευξη, ε... θα ήθελα έτσι αρχικά για να ζεσταθούμε, να μου δώσετε ένα προφίλ, του εαυτού σας της προσωπικότητάς σας, στη φάση που βρίσκεστε, δηλαδή ηλικία... σπουδές, ενδιαφέροντα ε... κατοικία κτλ.

Συμμετέχων 10: Να ξεκινήσω εγώ, ε... είμαι στα 23 είμαι πέμπτο έτος στην Ξάνθη, σπουδάζω πολιτικός μηχανικός, ε μόνιμη κατοικία εδώ Αθήνα, Αγία Παρασκευή, έχω μεγαλώσει στη γειτονιά... ε... εδώ του Παραδείσου ας πούμε, ε... αυτά, δεν έχω άλλο κάτι.

E: Ωραία.

Συμμετέχων 11: Κι εγώ είμαι ο (όνομα συμμετέχοντα 11), είμαι φοιτητής δραματικής σχολής, μεγάλωσα στην Αγία Παρασκευή, και τώρα μένω στην Πανόρμου.

E.: Ωραία, ε... θα ήθελα έτσι, αφού έχετε μεγαλώσει εδώ, να μου πείτε από τα βιώματα που έχετε τα παιδικά, από τις πρώτες εικόνες δηλαδή που έχετε συγκρατήσει ως εμπειρία, πως θα περιγράφατε αυτή την κοινότητα, ως τόπο αλλά και ως ανθρώπους, ως κοινότητα ανθρώπων δηλαδή.

Σ. 11: Σε σχέση με το... θέμα του Ιόλα ή γενικά;

Ε.: Ανεξάρτητα, για την κοινότητα.

Σ 10: Ντάξει, ε... κατά βάση μιλάμε για μια γειτονιά κατ' αρχάς με... μεσοαστικά ας πούμε στρώματα, κατά βάση, στην πλειοψηφία τους δηλαδή, ε... αυτό φυσικά έχει επηρεάσει και το... τις συμπεριφορές ας πούμε και τα λοιπά. Εμείς έχοντας επαφή όσο ζούσαμε εδώ πέρα, εγώ βασικά, ε... με τη νεολαία με τα παιδιά δηλαδή αυτών των οικογενειών, ε... ντάξει, βλέπαμε τη γειτονιά ως μια ήσυχη γειτονιά έτσι συνοικιακή, ε... δεν ήθελε και πολλές φασαρίες, ε... ως γενιά ας πούμε ζούσαμε κάπως, μπορώ να το πω στο περιθώριο, να κρυφτούμε... γιατί ντάξει, τα χόμπι μας τότε ήταν ας πούμε τέτοια, που μας ανάγκαζαν... ε... ντάξει αυτό δεν ξέρω, ήσυχη γειτονιά ήρεμη γειτονιά, ε...

Ε.: Μια ίδια κατάσταση;

Σ. 11: Ναι.

Ε.: Ωραία, σε ένα δεύτερο επίπεδο, θα ήθελα να δούμε ε... ως νέοι, ακόμα, αλλά με νοπές τις μήνες της μαθητικής της παιδικής ηλικίας, πως ε... πως θα κρίνατε αυτά που μπορεί να προσφέρει σε έναν νέο, δηλαδή σε έναν έφηβο ή σε έναν νέο αυτή η γειτονιά. Αυτό αφορά, και σε χώρο έκφρασης, δημιουργίας και σε πολιτισμικά ε... πολιτιστικούς φορείς και... ζητήματα εκπαίδευσης, θεάματος, δημιουργίας, πως θα το κρίνατε αυτό για τη γειτονιά εδώ συγκεκριμένα.

Σ. 10: Κοίτα, ε... λόγω αυτού που είπα πριν, ότι μιλάμε για μια... γειτονιά κατά βάση ας πούμε που αποτελείται από... μεσοαστικές οικογένειες και τα λοιπά, την έχει επηρεάσει, και στο... δηλαδή κατά κάποιο τρόπο να νιώθει τουλάχιστον στη δική μας ας πούμε ε... περίοδο που έτσι ήμασταν έφηβοι και τα λοιπά, έχει επηρεάσει στο να έχει ένα αίσθημα ασφάλειας, ότι εδώ είμαστε ας πούμε... βόρεια προάστια κάπως κι έχουμε μια ασφάλεια, ε... είμαστε μακριά από το κέντρο που εκεί πέρα είναι συγκεντρωμένη όλη η εγκληματικότητα, το... το χάος ας πούμε, οπότε... εκείνη την περίοδο που ήμασταν... που ήμουν εγώ παιδί ας πούμε, είχαν κι οι δικοί μου την άνεση να με αφήσουν να βγω, και να ζήσω αυτό που λέμε γειτονιά, να βγω στο δρόμο, να παίξουμε μπάλα ας πούμε χύμα, εκεί με τα ποδήλατα, να κόβουμε βόλτες, ε... και τα λοιπά, και αυτό είναι σπουδαίο ας πούμε για ένα παιδί, παρατηρώ σήμερα δεν υπάρχει ας πούμε στο βαθμό, που υπήρχε κάποτε. Ε... από την άλλη, εντάξει, η Αγία Παρασκευή σαν γειτονιά έχει πράγματα ας πούμε, και πολιτιστικά τρέχαν μια περίοδο, από θεατρικές ομάδες, ε από μουσικές ομάδες ε του δήμου και μέσα στα σχολεία ας πούμε, ε... είχε είχαμε εμείς την άνεση να... να στήσουμε... γκρουπ που να κάνουμε τα λάιβ μας και τα λοιπά, ε... δηλαδή νομίζω... την περίοδο που εμείς ήμασταν παιδιά έτσι είχαμε τα όπλα να... να δραστηριοποιηθούμε σε διάφορα θέματα ας πούμε. Ε... αυτό πάνω κάτω.

Σ. 11: Λίγο αποκομμένα απλά, επειδή... στο κέντρο κυρίως ήτανε περισσότερο... τα περισσότερα θέατρα οι καλλιτεχνικοί χώροι κι αυτά, ενώ η Αγία Παρασκευή, παρόλο που είναι αυτή η γειτονιά που περιγράψαμε, ε ήτανε λίγο, είναι λίγο αποκομμένη, δηλαδή περιοριζότανε μόνο σε... δραστηριοποίηση ας πούμε του δήμου ή των σχολείων, με κάποιο σύστημα.

Ε.: Άρα περισσότερο με μια κατεύθυνση εκπαιδευτική οτιδήποτε πολιτισμικ, πολιτιστικό, κι όχι ως μία πρωτογενή παραγωγή... ωραία. Αυτό θα με ενδιέφερε (*όνομα συμμετέχοντα 11*), από τη ματιά σου, γιατί ως ε... φοιτητής μιας δραματικής σχολής ίσως, το 'χεις από μέσα πια όλο αυτό το πράγμα, και τις δυσκολίες του αλλά και τη μαγεία του και το ωραίο του, ε... πιστεύεις ότι κάτι αντίστοιχο θα μπορούσε πρωτογενώς να δημιουργηθεί σε αυτή την κοινότητα;

Σ. 11: Ναι... ναι σίγουρα, ως προς ποιά έννοια, δεν καταλαβαίνω.

Ε.: Εννοώ ότι ε... εκτός από τα τις εκπαιδευτικές δομές...

Σ. 11: Α ναι, σίγουρα σίγουρα.

Ε.: ...οι οποίες αφορούν τον πολιτισμό, υπάρχει χώρος, όπως το βλέπεις εσύ και γνωρίζοντας την κοινότητα από μέσα, μεγαλώνοντας μέσα σε αυτή την κοινότητα, να υπάρχει περισσότερη πρωτογενής παραγωγή πολιτισμού;

Σ. 11: Σίγουρα σίγουρα ναι, και χώρος υπάρχει θεωρώ και η ανάγκη, για κάτι τέτοιο.

Ε.: Ωραία.

Σ. 10: Να πω έτσι και για το εκπαιδευτικό που... ανέφερα πριν, δε γινόταν τόσο με μία μορφή... ε... καθοδήγησης, όσο... του ας πούμε να... στεγαστείς ας πούμε, να στεγάσεις εκεί πέρα ε... ε, τη διάθεσή σου το να ασχολείσαι με τη μουσική και τα λουπά, δηλαδή δεν υπήρχε τόσο κάποιος, ο οποίος θα ήταν ο ινστρούχτορας που... καλούπωνα ας πούμε αυτό που ήθελες να κάνεις.

Ε.: Και αυτό από ποιούς φορείς, από ποιούς φορείς το είδες να παρέχεται;

Σ. 10: Ντάξει όσο ήμουν ακόμα στο γυμνάσιο, ο δήμος πλήρωνε σκηνοθέτη για παράδειγμα, να... να σκηνοθετείτε τελοσπάντων να έχει κι ένα στέκι μια θεατρική ομάδα, αυτό νομίζω τα επόμενα χρόνια έπαψε βέβαια, ντάξει εγώ το πρόλαβα... κι ήταν σπουδαίο ας πούμε, σημαντικό.

Ε.: Ωραία, πάμε λίγο να συνδεθούμε με την... με την περίπτωση του Ιόλα ως πρόσωπο. Πότε θυμάστε ότι είναι η πρώτη φορά που... ακούτε γι αυτόν. Δηλαδή... που έρχεστε σε επαφή με το ότι υπήρχε ένας άνθρωπος που τον έλεγαν Ιόλα. Η πρώτη έτσι επαφή σας.

Σ. 10: Εγώ περνώντας από τη βίλα, δηλαδή αυτό είδα...

Σ. 11: Κι εγώ.

Σ. 10: ... το κτίριο και τότε αναρωτήθηκα κάποιος από τους πιο παλιούς, μπορεί και κάποιος από τους, από την οικογένεια, να μου είχε πει ότι είναι, η βίλα του Ιόλα...

Ε.: Σε... σε ηλικία περίπου; μαθητική;

Σ. 10: Μαθητική... μέσα προς τέλος του δημοτικού.

Ε.: Ωραία.

Σ. 11: Όταν ξεκινήσαμε να βγαίνουμε δηλαδή, και από την πλατεία, την πλατεία του Ιόλα ας πούμε.

Ε.: Παρότι δεν είναι η επίσημη ονομασία της, αλλά είθισται να αναφέρεται...

Σ. 11: Ναι, ναι, ναι, ναι.

Ε.: Ωραία, και η... η αίσθηση, η εικόνα αυτής της πληροφορίας, είχε πρόσημο, είχε κατεύθυνση, ήταν μια πληροφορία ουδέτερη, δηλαδή οκ, υπήρχε ένας που τον έλεγαν Ιόλα, είναι εκεί ένα... ερειπωμένο, εσείς στη... στη γενιά σας το ζείτε ως ένα ερειπωμένο οίκημα, ε υπάρχει και μια πλατεία που είθισται να την αναφέρουν ως τέτοια, αυτός ο Ιόλας, είχε δίπλα του μια περιγραφή; είχε ένα πρόσημο, μια...

Σ. 11: Ναι, θα έλεγα πως ναι και θα έλεγα πως το πρόσημο ήταν αρνητικό, δηλαδή είτε από το οικογενειακό περιβάλλον, αλλά και ακόμα κι απ' το φιλικό, που σε εκείνη την... ηλικία, ήταν άμεσα επηρεαζόμενο... απ' το οικογενειακό, ε το ακολουθούσε μια συντηρητική και αρνητική... άποψη ότι ήταν ένας πολύ πλούσιος και ομοφυλόφιλος κραγμένος με... σκάνδαλα και τέτοια ας πούμε.

Ε.: Ακόμα δηλαδή και στην εποχή σας όπου έχουσε περάσει... είκοσι τουλάχιστον χρόνια, είκοσι πέντε όταν πρωτογνωρίζετε ας πούμε την εικόνα, συντηρείται αυτό το στερεότυπο...

Σ. 11: Ναι, θα έλεγα πως ναι.

Σ. 10: Εγώ θυμάμαι και ένα άλλο στοιχείο, που έτσι ήτανε, έκανε λίγο την αφήγηση μαύρη ας πούμε, ότι ήταν ένας άνθρωπος μόνος εν τέλει, αυτό μου είχε μείνει, σαν πρώτο, ας πούμε, σαν μια πρώτη περιγραφή, ότι ήταν μόνος και αυτό ας πούμε αποδεικνύεται από το ότι δεν είχε εν τέλει κληρονόμους, γι αυτό και η βίλα, καταλήγει στην κατάσταση ας πούμε που... σε αυτό που είδα δηλαδή, μια ερειπωμένη τελείως ας πούμε, βίλα.

Σ. 11: Μας είχε κάνει εντύπωση παρόλα αυτά, ότι ακούγαμε ότι... ακριβώς επειδή αυτός ήταν πολύ πλούσιος και ότι είχε πολλά... αντικείμενα αξίας τελοσπάντων στο σπίτι του, επειδή είχαμε καταλάβει ότι το σπίτι του το είχαν... διαρρήξει κάπως, επειδή δεν είχε... κληρονόμο και τα λοιπά, ότι και στο σχολείο μας στο βεστιάριο δηλαδή, όλα αυτά τα ρούχα ήταν από το σπίτι του Ιόλα, κι ότι... πολλοί ας πούμε γείτονες, είχαν κλέψει πόμολα χρυσά... γενικά ότι βρίσκαν ας πούμε, βιβλία που ήταν αξίας...

Ε.: Άρα έχετε τη έχετε μαρτυρίες, έχετε δηλαδή αφηγήσεις από..

Σ. 11: Ναι.

Ε.: ...και από κατοίκους, αλλά και από εκπαιδευτικούς φορείς όπως είναι ένα σχολείο, ένα Γυμνάσιο στην περιοχή, ότι ε.. από αυτά που υπήρχαν μέσα, εκτός από την αρχική έξοδο των έργων τέχνης που έγινε με φορτηγά και όλα αυτά, ότι η κοινότητα έχει μπει μέσα στο χώρο.

Σ. 11: Ναι, το Γυμνάσιό μας συγκεκριμένα είχε πάρει, είχε αποσπάσει από κάδους έξω από το σπίτι του Ιόλα, πολλά ρούχα τα οποία αυτή τη στιγμή είναι βεστιάριο του.. σχολείου για θεατρικά δρώμενα. Κι είναι όλα του Ιόλα, τα ρούχα.

Ε.: Ναι το έχω ξανακούσει αυτό σε αφήγηση, και είναι ένα πολύ ενδιαφέρον ζήτημα αυτό, αυτή η σχέση που αναπτύσσεται... κατά τη φάση της αποδόμησης του κτιρίου, με την κοινότητα. Και ως προς το στερεότυπο που... υπάρχει ακόμα όπως περιγράφετε για το ποιός ήταν, αλλά και ως προς... την σταδιακή αρπαγή... αντικειμένων, είτε αξίας είτε αρχαιακής σημασίας, από το χώρο. Ωραία, έχετε βρεθεί μέσα στο χώρο;

Σ. 11: Ναι.

Σ. 10: Πολλάκις.

Ε.: Ωραία, θα θελα να το συζητήσουμε αυτό, να μου πείτε δηλαδή, ε... κάτω από ποιές συνθήκες, αλλά και με ποιό κίνητρο. Εσωτερικό, ατομικό.

Σ. 11: Σίγουρα πάλι από το οικογενειακό περιβάλλον αλλά και από το φιλικό... υπήρχε ας πούμε το... αιωρούνταν ένα στερεότυπο ότι εκεί είναι... μαζεύονται ας πούμε και κάνουν ναρκωτικά, ή ότι εκεί μπαίνουν οι αλήτες ας πούμε σε εισαγωγικά, οπότε κι εμείς, όντας σε αυτή την προεφηβική ηλικία είχαμε κι εμείς ας πούμε την περιέργεια να εισβάλλουμε και να... δούμε πως είναι, ε και γι' αυτό, δηλαδή κυρίως με παρέες, που πηδάγαμε τα κάγκελα, ήταν ανοιχτά μέσα, το εξερευνούσαμε, ήταν και ενδιαφέρον σαν χώρος... αυτό.

Ε.: Ωραία.

Σ. 10: Ήταν ένα μυστήριο έτσι, ήταν ένα μυστήριο όλο, και το πως κατέληξε να είναι έτσι, ένα κτίριο πλήρως ερειπωμένο, αλλά και μυστήριο, το τι μπορεί να κρύβει, εν τέλει αυτό μέσα του. Γιατί ναι μεν... όπως είχαμε πει τα είχαν πάρει όλα, αλλά πάντα κάτι θα έβρισκες, από το ένα βιβλίο, μέχρι ένα... κρησπίδιο τώρα... δεν ξέρω κι εγώ από πότε. Ε... αυτό είχε τρομερό ενδιαφέρον. Σε πρώτη φάση εντάξει ήταν αυτό, η εξερεύνηση να λυθεί δηλαδή αυτό το μυστήριο, οπότε η πρώτες φορές ήταν απλώς μια... περιήγηση έτσι να μπούμε μέσα, να δούμε τι γίνεται, ε... μιλάμε για πολύ μεγάλο κτίριο, δε θυμάμαι πόσες αίθουσες, οπότε και κάτι... κελάρια πατάρια όλα αυτά ήταν... λες και είμαστε σε ταινία ας πούμε, το ζούσαμε κάπως έτσι ήμασταν και παιδιά, ε το εξερευνούσαμε... είχε τύχει να συναντήσουμε και ανθρώπους μέσα, δηλαδή ήταν... τελospάντων. Ε... και μετά κατά βάση πηγαίναμε για να, το βάψουμε, αυτό ήτανε...

Ε.: Ωραία, να κρατήσω στο πρώτο σκέλος, θα πάμε και στο δεύτερο αμέσως. Ε... έχει ενδιαφέρον αυτό που αναφέρεις, ότι συναντήσαμε ανθρώπους, άρα μιλάμε για μία... διαφορετική σε σύνταξη, σε σύνδεση κοινότητα, ανθρώπων που, ε... με τα κίνητρα τα προσωπικά, μέσα από την αντίδραση απέναντι σε κάποια στερεότυπα, ή την... την θέλξη που μπορούν να δημιουργήσουν αυτά τα στερεότυπα σε έναν προέφηβο όπως είπες, ε... υπάρχει λοιπόν μια ομάδα ανθρώπων, η οποία δεν είναι αναγκαστικά, συνδεδεμένη εκ των προτέρων, η οποία συναντιέται εκεί, μπορούμε να την περιγράψουμε αυτή την κατηγορία; Δηλαδή ποιούς συναντάμε εκεί;

Σ. 10: Ντάξει, ανθρώπους του... περιθωρίου, δηλαδή άνθρωποι που δεν έχουν επαφή με την κοινότητα, όμως κάπως καταλήγουν εκεί, είτε για μία ας πούμε... στέγη έτσι τελείως ευκαιριακή ας πούμε, ε... είτε ας πούμε μπορεί να μπήκανε... για τους ίδιους λόγους με εμάς, κι αυτοί έτσι να εξερευνήσουν και τα λοιπά, ή να βάψουν κι αυτοί, να ζωγραφίσουνε, ε... νταξει έχω δει και άνθρωπο να κάνει χρήση μέσα.

Σ. 11: Είναι η περιοχή όμως τέτοια, θεωρώ ότι το μεγαλύτερο ποσοστό και το συντριπτικό είναι η δικιά μας περίπτωση. Δηλαδή δε νομίζω ότι μπαίνει κόσμος μέσα πολύς, για να μείνει.

Ε.: Ναι ίσως κάποια αρχική φάση, τώρα πια έτσι κι αλλιώς το έχουν σφραγίσει οπότε δεν είναι, είναι αρκετά δύσκολο για να υπάρχει αυτή η είσοδος. Αλλά μιλάμε για μια καινούργια κοινότητα, η οποία χτίζεται πάνω στο περικλειστο, στο στεγανό της ιστορίας του ακινήτου, αλλά και ταυτόχρονα, πάνω στα στερεότυπα που έχουν γεννηθεί μέσα στο χώρο, ως ε... ιδέες για το ποιός ήταν και τι έκανε. Ωραία, να πάμε στο δεύτερο κομμάτι που με ενδιαφέρει έτσι ιδιαίτερα, γιατί έχοντας περπατήσει μέσα στο χώρο αρκετές φορές, ε... μπορώ να πω ότι έχω δει πολλών κατηγοριών βαψίματα, κι επειδή έχω μια σχέση με... με γκραφιτάδες, σύγχρονους, μπορώ να αναγνωρίσω αυτά τα οποία είχαν έτσι μια σκοπιμότητα, από τα άσκοπα ή τα... μπορούμε να δούμε αυτό το κομμάτι, υπήρχε σε αυτό το κομμάτι, πάλι λειτουργούσε στο τυχαίο στη συνάντηση, ή υπήρχε μία οργάνωση, μία προετοιμασία.

Σ. 10: Όντας και σε αυτή την ηλικία, ήμασταν πραγματικά μικρά παιδιά, μπαίναμε κυρίως γιατί θέλαμε, έναν χώρο να βάλουμε, που δε θα μας ενοχλήσει κάποιος, αυτό, γιατί ντάξει, στη γειτονιά δεν είναι εύκολο να το κάνεις, ήμασταν μικρά παιδιά, είχαμε κυνηγηθεί πολλές φορές ας πούμε... ήταν μια διαδικασία ναι, οπότε θέλαμε όσο.. είναι εύκολο, κάπου να βρισκόμαστε, να μη μας βλέπει κόσμος, να έχουμε, το χρόνο μας να δημιουργήσουμε, να κάνουμε ότι θέλουμε και να φύγουμε ανενόχλητοι. Ντάξει δε φεύγαμε πάντα ανενόχλητοι εννοείται, αλλά τις περισσότερες φορές ντάξει, ε... είχαμε το χρόνο μας ας πούμε. Ε... τότε εμείς βάφαμε έτσι, για την ομάδα μας, ξέρεις το, το όνομα που είχαμε σαν... το γκρούπ που λέμε, που λέγαμε τότε και τα λοιπά, ντάξει μεγαλώνοντας μπήκανε... και άλλοι προβληματισμοί στα κεφάλια μας, κάναμε... γκράφιτι πιο, πιο πολιτικά, ε... βάφαμε κάρακτερ, όχι μόνο ας πούμε τα κομμάτια, το όνομά μου κι αυτό, και στιχάκια μπορεί να γράφαμε πάνω σε τοίχους, ντάξει συνδεόμαστε λίγο και με την αισθητική του χώρου, δεν ήταν τόσο... άσχετο δηλαδή όλο αυτό, και... αλλά κάπως έτσι νομίζω ότι λειτούργησε, σαν σαν μία στέγη, σαν ένα χώρο που μπορεί κάποιος να πάει να βάλει, με την ησυχία του. Από φίλους δηλαδή έτσι το είδα, κι ακόμα... το βλέπω δηλαδή που βάφουν ακόμα φίλοι μέσα.

Ε.: Ωραία, ε υπάρχει μία προσέγγιση, η οποία αντιμετωπίζει το γκράφιτι ως τρόπο έκφρασης στο συγκεκριμένο χώρο και από τη συγκεκριμένη κοινότητα, ως ένα στοιχείο βανδαλισμού, δηλαδή ως ένα στοιχείο το οποίο καταστρέφει και υποτιμά το χώρο. Πως την προσεγγίζετε αυτή την αντίληψη;

Σ. 10: Ξέρω 'γω... διαφωνώ... κάθετα. Ε... θεωρώ ότι... κατ' αρχάς, όλες αυτές οι ζωγραφιές μέσα, ε... κάποιες ας πούμε μπορεί να χρονολογούνται δεν ξέρω κι εγώ, στα πρώτα χρόνια χωρίς να μπαίνει κόσμος... μέσα μέχρι και πολύ πρόσφατα, θεωρώ ότι είναι αυτά που εν τέλει... δίνουν ζωή ας πούμε στο ίδιο το κτίριο. Αλλά και... του δίνουν και νόημα ύπαρξης, το κάνουν να είναι ένας χώρος, όπου θα μπει μέσα η νεολαία ας πούμε, η οποία θα κυνηγηθεί άμα πάει να βάλει στη γειτονιά, αλλά θα μπει εκεί μέσα, να δημιουργήσει ας πούμε, να... κάνει την τέχνη της. Ε... κι αυτό είναι για όλη τη γειτονιά έτσι, απ' το να έχεις ένα κτίριο το οποίο θα είναι... γκρι ερειπωμένο τόσα χρόνια, ε με τσιμέντα στις πόρτες και στα κουφώματα, αυτό το κτίριο δεν έχει να δώσει τίποτα, αντιθέτως ένα

ανοιχτό κτίριο στην κοινότητα, που θα μπου μέσα τα παιδιά δεν ξέρω οποιοσδήποτε, να δημιουργήσει να... να κάνει ότι θέλει, ε νομίζω είναι κάτι... ουσιαστικό ας πούμε.

Σ. 11: Ήταν ούτως ή άλλως δηλαδή... υποτιμημένο, όχι υποτιμημένο...

Ε.: Εγκατελειμένο.

Σ. 11: ... εγκατελειμένο.

Ε.: Ωραία, ε.. βέβαια, η αλήθεια είναι, ότι μέσα σε... ένα ποσοστό αυτών των αποπειρών να γίνει μια δημιουργία, έχουν πέσει και πάνω σε στοιχεία που έχουν ένα αρχαιολογικό ενδιαφέρον, οπότε εκεί μπορούμε να πούμε για μια αστοχία, σε μία επιλογή.

Σ. 11: Βέβαια.

Ε.: Από την άλλη θα με ενδιέφερε, με έχει προβληματίσει πάρα πολύ αυτό, η αλήθεια είναι ότι έχω κάνει τέσσερεις καταγραφές των γκράφιτι που έχουν αναπτυχθεί στο χώρο, ανά τις περιόδους που έχω επισκεφτεί, ε... ανάμεσά τους υπάρχουν πράγματι... στοιχεία τα οποία με έναν τρόπο θα μπορούσαν και να διασωθούν και στο μέλλον, δηλαδή έχουν πραγματικό ενδιαφέρον, ε θα με ενδιέφερε όμως το εξής, ε επειδή έχετε αυτή τη συσσωρευμένη εμπειρία και την άνεση να το συζητήσουμε, ας κάνουμε ένα υποθετικό σενάριο, αν η κοινότητα δεν ήταν τόσο απαγορευτική σε αυτή τη μορφή έκφρασης, οπότε δε νιώθατε, ότι είναι ένα υπό διωγμό, ε ζήτημα το να κάνεις γκράφιτι, και έδινε, ανοίγματα, όχι αναγκαστικά μέσα σε αυτό το κτίριο, αλλά... σε χώρους που υπάρχουν... ως δυνατότητα, γιατί δεν είναι λίγοι οι χώροι σε ένα αστικό τοπίο όπου μπορούν να γίνουν απόπειρες τέτοιες, θα υπήρχε αυτή η ανάγκη να μπούμε μέσα στο κτίριο και να... βάψουμε;

Σ. 10: Ντάξει μπορεί να μη το αντιλαμβανόμασταν με τον ίδιο τρόπο, δηλαδή ως στέγη ας πούμε, ε... για βάνιμο, αλλά... και πάλι μόνο ας πούμε η φύση ας πούμε, του κτιρίου αλλά και το πως είναι φορτισμένο ας πούμε με την ιστορία και αυτό το μύθο, γύρω από το ποιός ήταν ο Ιόλας, παίζαμε και ιστορίες τότε πως πέθαινε... και... και στοιχειωμένο μας λέγανε μικροί, δηλαδή όλο αυτό, ε... αρκεί ας πούμε να μας κάνει να... να θέλουμε και πάλι να μπούμε μέσα. Μπορεί να κάναμε κάτι άλλο, όπως και μεγαλώνοντας ας πούμε, δεν μπαίναμε μόνο για να βάψουμε, κάναμε κι άλλα πράγματα ας πούμε, και... και αράζαμε και τα λοιπά ξέρω εγώ, ή να καλυφθούμε από τη βροχή που λέει ο λόγος, ε... να κάνουμε τα πρώτα μαςτσιγάρα, που να μη μας δει κάποιος, κατάλαβες; ότι και πάλι νομίζω, θα έμπαινε ο κόσμος μέσα, η νεολαία.

Ε.: Ωραία, άρα, ωραία, αυτό έχει ενδιαφέρον γιατί του δίνει κι ένα χαρακτήρα, ε... τόπου συνάντησης της νεολαίας, είτε συντονισμένα είτε ασυντόνιστα, ένας χώρος, υπήρχε άλλη εναλλακτική για τόπο συνάντησης;

Σ. 10: Ναι και δεν θεωρώ ότι αυτό ήταν... δεν αφορούσε ας πούμε όλη τη γενιά μου, αφορούσε κάποιες παρέες, κυρίως τους γκραφιτάδες, ε... οι οποίοι είχαν ανακαλύψει και το χώρο, οπότε είχαν και μια άνεση να μπούνε μετά, είτε... αφορούσε αυτό το να καλυφθούν που λέει ο λόγος από τη βροχή, ή να κάνουν ένατσιγάρο χωρίς να τους δει η γειτονιά, ε... και να αράζουμε ας πούμε. Αλλά

δεν είμαι βέβαιος ότι... είχε όλη η γενιά μου, την άνεση να το κάνει αυτό, θεωρώ ότι δεν είχε ας πούμε, ήταν μια...

Ε.: Σίγουρα, σίγουρα,

Σ. 10: ... μειοψηφία ας πούμε, κάποιες παρέες. Ε.. υπήρχαν κι άλλοι τόποι συνάντησης, όπως ήταν το πάρκο του Ιόλα, η όπως είναι τα γηπεδάκια εδώ, ντάξει αλλά... φυσικά μόνο και μόνο για το αισθητικό ας πούμε του πράγματος, η βίλα του Ιόλα έχει... ντάξει τραβάνει περισσότερο ας πούμε.

Ε.: Έχει αναφορές δηλαδή περισσότερες.

Σ. 10: Ναι, ναι, ναι.

Ε.: Ωραία, άρα υπάρχει μία κάλυψη... ως ε.. τόπο συνάντησης για τη νεολαία, ε... απλά χωρίς να δίνει όλα τα κρέντις που έδινε ο συγκεκριμένος χώρος και ως προς την ελευθερία, αλλά και ως προς την έκφραση και τη δημιουργία μέσα απ' αυτό. Ε... θα μπορούσαμε τώρα να κάνουμε ένα λογικό άλμα στο μέλλον. Όπως γνωρίζετε ο χώρος τα τελευταία δύο τρία χρόνια νομίζω έχει αγοραστεί από το δήμο Αγίας Παρασκευής. Και αργά ή γρήγορα, μέσα από τις διαδικασίες τις θεσμικές όποιες κι αν είναι αυτές, θα... αξιοποιηθεί με έναν κάποιο, με κάποιο τρόπο. Υπάρχουν διάφορες προμελέτες και τώρα μάλιστα βρίσκεται μία... έχει ανατεθεί με, σε μία εταιρεία για να κάνει τη μελέτη της αξιοποίησης, εσείς που βρίσκεστε σε αυτή τη νεανική ηλικία ακόμα, και που συνδέεστε με εμπειρίες μέσα από το χώρο, πως φαντάζεστε αν σας ρωτούσε κάποιος, πως φαντάζεστε να είναι αυτή η αξιοποίηση η ζωτική για την κοινότητα. Δηλαδή τι θα μπορούσε να είναι αυτός ο χώρος στο μέλλον και να αφορά πραγματικά την κοινότητα.

Σ. 11: Ευχόμαστε κάτι που σίγουρα να έχει ένα... πολιτιστικό χαρακτήρα, μιας και μιλάμε για τον Ιόλα, θα μπορούσαν να γίνονται δρώμενα, εκθέσεις, παραστάσεις... δηλαδή ελπίζουμε στην... όσο γίνεται καλύτερη αξιοποίηση του χώρου.

Ε.: Άρα, με την παρουσίαση, ένα σκέλος είναι η παρουσίαση δηλαδή θεαμάτων ή γεγονότων καλλιτεχνικών μέσα στο χώρο, οπότε αυτό καθιστά την κοινότητα ε... θεατή, αυτών των δρώμενων... σε, σε πιο διαδραστική ε σχέση αλληλεπίδραση η κοινότητα με το χώρο;

Σ. 11: Σίγουρα η ελεύθερη πρόσβαση στο κτίριο, δηλαδή να μην είναι κλειστό, τι άλλο...

Σ. 10: Κοίτα, εγώ γενικά για το... για το κτίριο ας πούμε μπορώ να κάνω πολλά όνειρα, απλώς... επειδή είπες να το κάνει ο δήμος ας πούμε, θεωρώ ότι δε μπορεί να το κάνει ο δήμος αυτό το πράγμα...

Ε.: Ωραία, ας πάμε όμως πρώτα στο σκέλος το... φανταστικό, να πούμε δηλαδή τι εμείς έχουμε στο μυαλό μας και μετά θα συζητήσουμε τι μπορεί, εάν δε μπορεί όντως γιατί έχεις ένα πόιντ σε αυτό.

Σ. 10: Α, ωραία, οκ, άρα ασχέτως διαχείρισης, πως θα ήθελα εγώ...

Ε.: Φανταστικά, πως θα το φανταζόσουν σε μια ιδεατή κατάσταση.

Σ. 10: Ναι, ναι, ναι. Λοιπόν κατ' αρχάς, μιλάμε για μια βίλα, αρκετά μεγάλη, ανεκμετάλλευτη τελείως, είναι κλειστή κλειδαμπαρωμένη τσιμεντωμένη. Εγώ θα έβλεπα το κτίριο, να είναι ανοιχτό στην κοινότητα, ανοιχτό στην κοινωνία ευρύτερα, να μπει μέσα ας πούμε, να μπει μέσα η νεολαία

να να δημιουργήσει να κάνει ότι θέλει ας πούμε να βρεθεί, να το 'χει ας πούμε σαν, σαν σημείο αναφοράς δεν ξέρω κι εγώ τι, ε... αλλά και για άλλα ας πούμε πολιτιστικά, αλλά θα το έβλεπα, να είναι πραγματικά στα χέρια, ε της κοινότητας να το διαχειρίζεται η κοινότητα ας πούμε, με τρόπο... ε... αυτό δηλαδή να παρεμβαίνει η ίδια ας πούμε κι όχι να υπάρχει κάποιος διαχειριστής, που θα τους επιτρέπει την πρόσβαση, η ίδια η κοινότητα να αναλάβει δράση ας πούμε, ε... και να αξιοποιήσει το χώρο, ε... μπορεί να κάνει από πολιτιστικά... από προβολές, από χίλια δύο ας πούμε, ομάδες, ε... ντάξει και σήμερα ας πούμε που... ε... μαίνεται μια προσφυγική κρίση ας πούμε, ο χώρος αυτός μπορεί να χρησιμοποιηθεί κάλλιστα, σαν μια.. δομή στέγασης. έτσι, κι όχι μόνο για τους πρόσφυγες, αλλά τελospάντων γενικά...

Σ. 11: Από το να είναι δηλαδή... κλειδωμένο όλο το χρόνο και να ανοίγει δυο φορές έτσι για... δυο τρία πολιτιστικά... του δήμου και για... το φαίνεσθαι, δε λέει κάτι αυτό. Το θέμα είναι... να είναι στην καθημερινότητα του...

Ε.: Ωραία, ε αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον έχουν αυτές οι σκέψεις, πάμε τώρα σε αυτό, είτε θεσμικά αλλά είτε και κοινοτικά, γνωρίζετε, γνωρίζοντας και τους θεσμούς αλλά και την κοινότητα την τοπική. Τι μπορεί να υποστηρίξει, είτε ο δήμος, αλλά και η κοινότητα, ακόμα και οι συλλογικότητες, δηλαδή θεσμικά θα βάλω μέσα όλο το φάσμα, από όλο το φάσμα των συλλογικοτήτων των ομάδων των συλλόγων, τι μπορούν να προσφέρουν σε μια τέτοια λειτουργία, θεσμικά, αλλά και η κοινότητα ως μονάδες, ως άνθρωποι.

Σ. 10: Εγώ νομίζω θεσμικά δε μπορούν να κάνουν και πάρα πολλά πράγματα, ε... θα γίνεται κατά βάση αυτό που βλέπω... να συμβαίνει, που είναι ο δήμος και η όλη διαχείριση αυτή τελospάντων λειτουργεί με μία κάποια... ιδιοτέλεια δηλαδή να βγάλει και ένα κέρδος, και να λειτουργήσει έτσι, με μία... ε τελospάντων με κάποιους δείκτες ανταγωνιστικότητας που λένε, προκειμένου να επιβιώσει, δηλαδή άμα είναι κάτι, που απλώς... τελospάντων προάγει, ένα πολιτισμό μια κουλτούρα την τέχνη και οτιδήποτε, και δεν προσφέρει κάποιο... κέρδος νομίζω δεν θα επιβιώσει δε θα το θέλει ο ίδιος, ο ίδιος ο δήμος, γι' αυτό και κάπως... ε... εγώ απορρίπτω κι αυτό το μοντέλο διαχείρισης, δηλαδή το θεωρώ ότι, ο δήμος, ε δε μπορεί να διαχειριστεί, ε... τη βίλα ας πούμε, έτσι ώστε να προσφέρει πραγματικά, στη σε αυτή την κατάσταση που είναι πραγματικά στην Αγία Παρασκευή. Ε... ντάξει αυτό είναι και... ζήτημα κάπως... ιδεολογικό, δηλαδή, τόση ώρα αυτά που μιλάμε ξέρω 'γω, αυτή η κουλτούρα που ... συζητάμε τόση ώρα, από τη στιγμή που είχαμε εμείς ως νεολαία τότε το να μπορούμε μέσα, έτσι λίγο το παραβατικό, να βάψουμε, ε αυτό της τέχνης είναι... έρχεται σε αντιδιαστολή, ε με αυτή την κουλτούρα που έχει ο δήμος αυτή τη στιγμή, κάπως περνάει και γενικά η διαχείριση και στα θεσμικά όργανα και τα λοιπά.

Σ. 11: Έχουμε δει κιόλας... έχουμε δει κιόλας στην πράξη ότι... όλα όλα τα.. όλες οι δραστηριοποιήσεις ας πούμε των περισσότερων δήμων, σε σχέση με τέτοια πολιτιστικά, είναι πολύ αποστασιοποιημένα, ας πούμε απ' το... μέσο... κόσμο.

Ε.: Απ' το σύγχρονο, απ' τη σύγχρονη δηλαδή κουλτούρα και αντίληψη.

Σ. 11: Ναι, και αποστασιοποιημένα δηλαδή με την έννοια ότι... δεν υπάρχει καθημερινή τριβή και αλληλεπίδραση με.. αυτό το πράγμα, ότι είναι πολύ... συγκεκριμένο και περιορισμένο.

Ε.: Ακίνδυνο...

Σ. 11: Κι ως κι επί των πλείστων αποστασιοποιημένο.

Ε.: Ωραία, ωραία, να πάμε τώρα λοιπόν στην, στα ίδια τα μέλη της κοινότητας, δηλαδή, γνωρίζοντας την περιοχή, γνωρίζοντας ανθρώπους μέσα στην περιοχή, πιστεύετε ότι υπάρχει το ανθρώπινο δυναμικό, σε μονάδες σε προσωπικότητες είτε λόγω σπουδών, είτε λόγω ενασχόλησης με την τέχνη, που μπορεί όντως να βάλουν πλάτη, να μπούνε μπροστά και να ανατρέψουνε αυτή τη θεσμική αγκύλωση, τη συντήρηση, όπως θέλουμε το λέμε, ε που κυριαρχεί γενικά... στα πράγματα, γιατί εκ των πραγμάτων, όπως είπατε είναι ένας σημαντικός χώρος, ένας μεγάλος χώρος, ε... σίγουρα έχει ένα κόστος όλη αυτή η διαχείριση, που όντως για δύο τρεις πολιτιστικές εκδηλώσεις το χρόνο δε θα 'χει νόημα, και θα ατροφήσει, άρα... για να μιλήσουμε για μια, συμμετοχή της... της κοινότητας πρέπει να ανιχνευτούν, οι άνθρωποι πόροι, οι άνθρωποι δηλαδή που μπορούν να, βάζοντας πλάτη, ή βοηθώντας ή στηρίζοντας ή... αλληλεπιδρώντας μεταξύ τους μέσα στο χώρο, πιστεύετε ότι υπάρχει τέτοια κάβα, ανθρώπινου δυναμικού;

Σ. 11: Εσύ μιλάς μόνο για την περιοχή της Αγίας Παρασκευής, ή ευρέως;

Ε.: Ναι, μιλάω, αρχικά μιλάω για την περιοχή της Αγίας Παρασκευής γιατί... η αλήθεια είναι ότι είναι ένας χώρος, του δήμου, άρα πρέπει αρχικά να αντληθούν μέσα απ' τον τόπο, αυτή είναι η προσέγγισή μου.

Σ. 11: Εγώ πιστεύω ότι υπάρχουν άνθρωποι τέτοιοι, κι αν όχι μόνο στην Αγία Παρασκευή, και σε πιο ευρύτερο πλαίσιο, είχε... τύχει μάλιστα να... συνεργαστώ φέτος με έναν σκηνοθέτη, το *(όνομα σκηνοθέτη)*, ο οποίος είναι... μένει στην Αγία Παρασκευή, κι ήταν ένας από τους ανθρώπους που καταπατίστηκε με... το έργο του Ιόλα, είχε κάνει και κάποια δρώμενα στο σπίτι του πριν κάποια χρόνια, κι είχα συνεργαστεί μαζί του σε ένα ντοκιμαντέρ, πάλι για τη ζωή του Ιόλα ως ηθοποιός, κι ήταν κι ένας λόγος για να... γνωρίσω κι εγώ περισσότερα πράγματα, οπότε θεωρώ ότι υπάρχουν άνθρωποι πλέον, που κάπως λίγο το ψάχνουν αυτό για τον Ιόλα.

Σ. 10: Εγώ είμαι λιγότερο ας πούμε...

Ε.: Αισιόδοξος.

Σ. 10: ... αισιόδοξος ναι, ε.. θεωρώ ότι, εντάξει κατά βάση τελοσπάντων η πλειοψηφία της γειτονιάς της Αγίας Παρασκευής, κυρίως μιλάμε, για όχι και τόσο ας πούμε προοδευτικό κόσμο και κόσμο που θα είναι δεκτικός σε τέτοια εγχειρήματα τα οποία... συζητάμε. Που δεν αρκεί να είσαι μόνο δεκτικός, πρέπει κι ο ίδιος να... να μετέχεις σε αυτό το πράγμα, προκειμένου να είναι ζωντανό και... να λειτουργεί όπως λέγαμε πριν, με όλη την, τη συμμετοχή της κοινότητας και τα λοιπά. Ε... ντάξει εγώ κυρίως στο νέο κόσμος ας πούμε ελπίζω, ε... αλλά θεωρώ άπαξ και ξεκινήσει κάτι τέτοιο, ε μπορεί

να δώσει να, πυροδοτήσει και σε κάποιον άλλο κόσμο ο οποίος έχει τον προβληματισμό, ε... έτσι τρέφεται από δεν ξέρω προοδευτικά ας πούμε, προοδευτικές σκέψεις και τα λοιπά, να ασχοληθεί μετέπειτα. Αλλά στο σήμερα δεν ξέρω, δεν μπορώ να σου απαντήσω με σιγουριά.

Ε.: Ωραία, αυτό με έχει απασχολήσει και εμένα, και θα 'θελα να το, να επιμείνουμε λίγο, ε... έχουμε διαφορετικής προσέγγισης, είτε ιδεολογικής, είτε αισθητικής, είτε εποχών, ε... βλέπεις όνειρα οράματα για το τι μπορεί να είναι αυτός ο χώρος, από του πολύ καθώς πρέπει όπως το είπαμε πριν, αφορά κάποιους θεσμούς οι οποίοι μέχρι εκεί μπορούν να διαχειριστούν, μέχρι το.. πιο ανατρεπτικό, το πιο σύγχρονο, το πιο... ε... ιδεολογικά ανοιχτό που ανέφερες. Μπορούν αυτά να συνυπάρχουν;

Σ. 10: Στη διαχείριση;

Ε.: Στη ζωή του, δηλαδή μπορώ να δω την Τρίτη μια παράσταση η οποία να είναι πιο... αποστασιοποιημένη όπως είπαμε, πιο συντηρητική και την Πέμπτη, να γίνει μια ανοιχτή συνέλευση καλλιτεχνών, για ένα πρότζεκτ;

Σ. 11: Αυτό είναι πολύ ουτοπικό... (γελάει)

Σ. 10: Εντάξει το ζήτημα είναι να μην έρχονται σε αντιδιαστολή τελείως, δηλαδή το ένα, να βγαίνει αντιπαραθετικά στο άλλο, και να το ζημιώνει εν τέλει, δηλαδή το ένα να προάγει μια κουλτούρα έτσι κάπως πιο προοδευτική, πιο... πιο ριζοσπαστική ας πούμε πιο ανοιχτή και τα λοιπά, και... το άλλο να έρχεται όλο αυτό ας πούμε δυο μέρες μετά και να το... να το ισοπεδώνει ας πούμε, με μια παράσταση ξέρω γω Μάρκος Σεφερλής ας πούμε, εννοώ στην τέχνη.

Ε.: Ναι, το καταλαβαίνω... κι εγώ έχω ερωτήματα, δε το έχω λύσει ας πούμε αλλά, ξεκινάει όλη αυτή η σκέψη μου, από την ίδια την προσωπικότητα του Ιόλα, ο οποίος... εμπεριέχει μέσα στην κουλτούρα του, μέσα στη ζωή του, πολλά αντικρουόμενα ζητήματα, άρα έχουμε από τη μία ότι είναι ένας, όχι απλά πλούσιος, ένας ακραία πλούσιος άνθρωπος, ο οποίος είναι απομονωμένος από την κοινωνική πραγματικότητα, της εποχής της Ελλάδας πλήρως, κι ίσως όντως το πληρώνει αυτό, αλλά ταυτόχρονα, βρίσκεται στην αιχμή της σύγχρονης δημιουργίας της εποχής του, δηλαδή αυτά τα οποία φέρνει ο Ιόλας στην Αγία Παρασκευή, η Ελλάδα δε τα έχει δει αλλού. Ή, συναναστρέφεται με τον Αντυ Γουόρχολ και με δημιουργούς της εποχής του, οι οποίοι αποτελούνε, την το απόλυτα σύγχρονο της γενιάς εκείνης, αυτομάτως αυτό είναι ένα αντικρουόμενο ζήτημα, ή ταυτόχρονα η ζωή του, τον καθιστά ένα αρνητικό πρότυπο όπως περιγράψαμε πριν, μέσα από στερεότυπα, μέσα από έναν κοινωνικό αποκλεισμό ε... σεξουαλικής κατεύθυνσης και τα λοιπά, αλλά ταυτόχρονα, ανήκει σε μία ελίτ της κοινωνίας. Δηλαδή έχει πολύ, πολλά δίπολα, κι οπότε σκεφτόμουν αυτό, με τη λογική, υπάρχει και στην ιστορία του τόπου, ε... πως θα μπορούσε να βρεθεί, ποιά θα ήταν αυτή η φόρμουλα που θα μπορούσε να μην, ε... αποκλείσει τίποτα, από την, από τις αντιλήψεις της κοινότητας για το χώρο, για αυτό το ρότησα, και με, πάλι σε μία λογική όπου, να μην υπάρξει από οποιαδήποτε, προς οποιαδήποτε πλευρά, ένας αποκλεισμός, δηλαδή ένας χώρος, ο οποίος... να μπορέσει να βρει το μηχανισμό λειτουργίας, που κανένας να μη νιώθει ότι αποκλείστηκε από εκεί, γιατί αυτό είναι ένα

δεύτερο ζήτημα που αφορά το χώρο, ότι ζει ένα μόνιμο αποκλεισμό, είτε εν ζωή του Ιόλα, αποκλείεται η κοινότητα από το χώρο, είτε στη φάση της αποδόμησης, αποκλείεται ένα κομμάτι της κοινότητας, ανοίγει για ένα άλλο κομμάτι της κοινότητας, είναι ένα ζήτημα το οποίο είναι πολύ ανοιχτό και με ενδιαφέρει έτσι, ερευνητικά. Ε... σίγουρα όμως, νομίζω ότι βλέπουμε με έναν τρόπο, για να είναι ζωτικό, έστω και ιδεατά, δε μπορεί να έχει μία δύο τρεις πολιτιστικές εκδηλώσεις και τέρμα, πρέπει να έχει καθημερινή τριβή, ωραία.

Σ. 10: Πάντως αυτό που είπες, δηλαδή, ότι ο Ιόλας ενώ ήταν πολύ πλούσιος, έφαγε έτρωγε ας πούμε κοινωνικό αποκλεισμό, και γενικά μια έτσι... επίθεση από την κοινωνία, ε.. αυτό είναι περιεργο ας πούμε, γιατί φέρει κάποιες ιδιότητες ας πούμε όπως όλοι μας, που ανάλογα ας πούμε την ιστορική... δεν ξέρω, την πολιτική συγκυρία, ε... κάποια από αυτές τις ιδιότητες τον καθορίζει περισσότερο ή λιγότερο, για παράδειγμα αυτός άνηκε παραδείγματος χάρη στην αστική τάξη, όντας πλούσιος και τα λοιπά, οπότε... θα 'πρεπε να απολαμβάνει όλα αυτά τα προνόμια, τα κοινωνικά, αντίθετα όμως μια άλλη του ιδιότητα, αυτή της του προσανατολισμού, τον καθόριζε, τον καθόρισε εν τέλει, και νομίζω ότι αυτό έχει να κάνει, με την.. συγκυρία του τότε, δηλαδή στο σήμερα, δεν νομίζω ότι ένας αστός ε... τελοσπάντων ομοφυλόφιλος δεν ξέρω, να... έτρωγε τον ίδιο κοινωνικό αποκλεισμό όπως ο Ιόλας, ε... είναι η συγκυρία. Ε.. να μην ξέρω...

Σ. 11: Τώρα πάντως πρακτικά, αυτό που βλέπουμε, δηλαδή η εικόνα που... η χειροπιαστή εικόνα είναι το αστικό, δηλαδή βλέπουμε απλά μια βίλα, ενώ όλο αυτό το... υπόλοιπο που απλά ίσως αιωρείται ή καν δεν υπάρχει, που χρειάζεται... να το ψάξεις για να δεις ποιά ήταν το.. πολιτισ... πολιτισ... πολιτισμικό έργο που άφησε, δεν υπάρχει χειροπιαστά.

Ε.: Δεν υπάρχει.

Σ. 11: Δε το συναντάς στο σπίτι του. Οπότε νομίζω, απλά ξέρουμε ας πούμε ότι ήθελε να κάνει δωρεές τότε, και η τότε Υπουργός, Μελίνα Μερκούρη γιατί δεν ήθελε κι αυτή να φάει κοινωνικό αποκλεισμό από αυτούς που τον χαρακτήριζαν, πουστάρα και τα λοιπά, οπότε νομίζω εκεί θα πρέπει να εστιάσουμε τώρα, στο ότι αυτός ο άνθρωπος ήθελε να... δώσει κάτι το οποίο εμείς οι ίδιοι δε του το επιτρέψαμε, για κάποιους άλλους λόγους, κοινωνικούς. Οπότε νομίζω, αυτό είναι το έλλειμα που πρέπει τώρα κάπως να... καλύψουμε.

Ε.: Να αποκατασταθεί δηλαδή λες αυτό το ιστορικό γεγονός, αυτή η ύβρις ότι είχε ένα έτοιμο μουσείο με την κορδέλα, και τελικά κανένας δεν πήγε να κόψει την κορδέλα και το μουσείο αποδομήθηκε, έφυγε και τα λοιπά. Ωραία.

Σ. 10: Δεν ξέρω αν μπορούν να συνυπάρξουν αυτό που είπες το πιο αποστασιοποιημένο, με το πιο έτσι προοδευτικό ανοιχτό και τα λοιπά, ε... πάντως νομίζω ότι κανένα από τα δύο θα πάει και δε θα φάει... επίθεση ας πούμε από την κοινωνία, άμα είναι... άμα είναι προϊόν της, δηλαδή άμα έχει προκύψει, από μία διαδικασία έτσι ας πούμε μια συνέλευση, διαχειριστική, ε... η οποία θα το

αποφασίζει, οπότε θα έρθει με όρους ας πούμε, πλειοψηφίας και θα είναι ο συλλογικός νους αυτός ο οποίος θα αποφασίζει, οκ; Οπότε όλος ο κόσμος θα το σεβαστεί, δε θα φάει μια επιθετική άμα είναι...

Ε.: Άρα πιστεύεις ότι το μοντέλο διαχείρισης, είναι αυτό που μπορεί να κάνει τα διαφορετικά πράγματα να συνυπάρχουν.

Σ. 10: Ναι, και σεβαστά ας πούμε από...

Ε.: Αυτό το μοντέλο διαχείρισης μπορεί... να το διαχειριστεί θεσμικά, γιατί αυτός είναι ο ιδιοκτήτης, ο δήμος;

Σ. 10: Πιστεύω όχι.

Σ. 11: Και βάση ιστορίας κιάλας, και πραγματικότητας. Όχι.

Ε.: Άρα, η μόνη ελπίδα που υπάρχει έτσι όπως το βλέπετε εσείς είναι... η ίδια η κοινότητα να βγει μπροστά...

Σ. 10: Ακριβώς.

Ε.: Οπότε, με τις διαφορετικότητες που μπορεί να έχει, να βγει μπροστά και να συμφωνήσει ότι εδώ, πρέπει να υπάρχουμε και εμείς, με έναν τρόπο.

Σ. 10: Κι έχουμε τέτοια εγχειρήματα στην Ελλάδα πολλά έτσι, εννοώ που λειτουργούν... ως ελεύθεροι κοινωνικοί χώροι ας πούμε, της γειτονιάς της κοινότητας οτιδήποτε, προάγουν αυτό που λέμε.. τον πολιτισμό, την τέχνη... ε... κάνουν χίλια δυο πράγματα, από συλλογικές κουζίνες, μέχρι προβολές ταινιών, τρέχουν θεατρικές ομάδες... ομάδες έτσι εικαστικές, μποξ οτιδήποτε ας πούμε και... είναι προϊόν της γειτονιάς, έχουν αλληλεπίδραση με τη γειτονιά, ε... για μένα αυτό είναι το ιδεατό.

Ε.: Μιλάς για κοινωνικούς χώρους που στεγάζονται σε καταλήψεις;

Σ. 10: Ναι, ναι, δηλαδή για τέτοια κτίρια, τέτοιου μεγέθους... και τα λοιπά, τα οποία όντως, μπήκε η... κοινωνία μπροστά και τα διαχειρίζεται, ναι και με όρους... με κατάληψη.

Ε.: Δεν ξέρω αν αυτό, στη συγκεκριμένη γειτονιά έχει... πεδίο εφαρμογής.

Σ. 10: Είναι αυτό που λέγαμε πριν... ε... και σου είπα ότι δεν είμαι τόσο αισιόδοξος.

Ε.: Για αυτή τη συγκεκριμένη κοινότητα, ναι. Απλά σε ένα μοντέλο, πιο... ήπιας, ελευθερίας και διαδικασιών, θα μπορούσαν να υπάρχουν τέτοιες πρωτοβουλίες μέσα σε αυτό το χώρο; Δηλαδή πιο προσαρμοσμένο στην τοπική πραγματικότητα λέω.

Σ. 10: Ναι, κατάλαβα. Δεν είμαι βέβαιος, δεν είμαι βέβαιος.

Ε.: Το λέω γιατί, στα χαρακτηριστικά μιας κοινότητας τα ταυτοτικά χαρακτηριστικά μιας κοινότητας και η σύνθεση του πληθυσμού της, όπως είπαμε πριν, αφορά κυρίως μεσοαστικά στρώματα, μέσα σε αυτό το πλαίσιο υπάρχει, όλο αυτό το φάσμα, απ' το απόλυτα προοδευτικό, μέχρι το πολύ πολύ ακραία συντηρητικό, αλλά αυτό τελικά το ακίνητο, αν αφορά την κοινότητα... στο μυαλό το δικό μου, πρέπει να την αφορά στην πληρότητά της. Οπότε είτε προς τη μία μεριά, είτε προς την άλλη μεριά, αν αρχίσει να αυτοπροσδιορίζεται πλήρως, θα δημιουργήσει μια ε... αντίδραση. Είτε από τη

μία μεριά να πάει είτε από την άλλη, οπότε για αυτό ψάχνω για αυτό αναρωτιέμαι, πως πόσο, πόσο διαφορετικές λειτουργίες, μπορεί να εκφράσει τελικά αυτός ο χώρος. Είναι ερώτημα δεν έχω απάντηση.

Σ. 11: Πάντως εγώ θα επιστρέψω σε αυτό που είπα, έγιναν κάποιες πολιτιστικές εκδηλώσεις, και πρέπει να τον βρεις τον (όνομα σκηνοθέτη) γιατί είναι και... δηλαδή δημότης Αγίας Παρασκευής, έτσι από νέους καλλιτέχνες που... ακριβώς επειδή ήταν ανοιχτά ως προς το δήμο και τους πολίτες της Αγίας Παρασκευής, θεωρώ υπήρξε μια μετακίνηση, δηλαδή εγώ προσωπικά μετακινήθηκα, επίσης κάποιοι συνομήλικοί μου. Ότι έχω δει, αυτά τα... αυτές οι πολιτιστικές εκδηλώσεις εμπεριείχαν ας πούμε και μια είδους ενημέρωση ή...

Ε.: Εκπαίδευση.

Σ. 11: ... εκπαίδευση για το ποιός ποιό ήταν το έργο του, στην πραγματικότητα, όχι τι πήγαινε από στόμα σε στόμα. Γιατί εμάς στο ξαναλέω μας... προωθήσαν το στερεότυπο, αυτό που ακούγαμε, ότι ήταν ένας, πολύ πλούσιος, που α ήταν και ανώμαλος ας πούμε και, για να κλείσει το θέμα εκεί, για να ισορροπήσει ας πούμε στο γιατί είναι η βίβλα του αυτή τη στιγμή... στην κατάσταση που είναι.

Ε.: Ωραία, ναι η αλήθεια είναι ότι κάθε τι που συμβαίνει, ε δημιουργικά μέσα στο χώρο, προσφέρει, έτσι; αν μπορώ λιγάκι να φύγω από τη θέση που βρίσκομαι αυτή τη στιγμή σαν, ερευνητής, θα σου πω ότι νιώθω, ότι πολλές από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που έχουνε γίνει, λειτουργούν λιγάκι σε αυτό το αποστασιοποιημένο πλαίσιο αισθητικά, που σχολιάσαμε πριν, που μπορεί να υποστηρίξει ένας δήμος, ε... και νιώθω ότι λείπει η νέα γενιά, δηλαδή έχω πάει σε πολλές από αυτές τις εκδηλώσεις, ε.. έχω δει πολύ 50+, και δεν έχω δει είκοσι με τριάντα, αυτό είναι ένα έλλειμμα.

Σ. 11: Ναι εντάξει, εκεί δε νομίζω ότι είναι θέμα των καλλι, ο καλλι, οι καλλιτέχνες οι οποίοι ήρθαν επειδή τους γνώρισα, μιλάμε τώρα για τριάντα χρονών άνθρωπο, αυτός που...

Ε.: Ναι, ναι, ναι.

Σ. 11: ... δημιούργησε όλη την... θεωρώ ότι είναι θέμα πλαισίου κι όχι θέμα... του ίδιου του καλλιτέχνη, αυτούσιου.

Ε.: Ενώ έχουν γίνει πολύ ενδιαφέρουσες έρευνες για το χώρο, τουλάχιστον στο εικαστικό ζήτημα που έχω κάνει εγώ την επισκόπηση, και από το 2000 έχουν ξεκινήσει, ε... με με πολύ σύγχρονους τρόπους προσέγγισης, και με το κοινωνικό στοιχείο μέσα στη διαδικασία, οι οποίες βρίσκονται ακόμη στην αφάνεια, δηλαδή νιώθω λιγάκι αυτό το... ε... το θεωρώ κι εγώ ίσως ένα ζήτημα, το πως μπορεί να ανοίξει αυτή η βεντάλια, και να εμπεριέχει... περισσότερα στοιχεία μέσα από αυτό το φάσμα. Ωραία ε...

Σ. 11: Νομίζω ότι... συνώνμη, ότι αυτό επαληθεύει κι αυτό που λέγαμε πριν, και για το.. κατά πόσο ο δήμος μπορεί να διαχειριστεί... αυτό το πράγμα ας πούμε, σε πιο πολιτιστικά, και πράγματι ήτανε... πολύ συγκεκριμένο πολύ αποστασιοποιημένο, πολύ τεμαχισμένο και ήταν όντως 50+. Αλλά αυτός που... το πλαίσιο το όρισε ο δήμος, Γιατί μόνο αυτός μπορούσε να το ορίσει.

Ε.: Ωραία, κλείνοντας γιατί έχουμε καλύψει όλα αυτά που είχα στο μυαλό μου, θα θελα να.. να δούμε, θα θελα να σας προτείνω αφενός αλλά... και να συζητήσουμε με ποιιάς μορφής δράση θα μπορούσατε να φανταστείτε τον εαυτό σας να, επαναδραστηριοποιείται μέσα στο χώρο, επειδή υπάρχουν κάποιες δράσεις που βρίσκονται στο στη φάση του σχεδιασμού, για το επόμενο διάστημα, εσείς σε ποια μορφή δράσης, συνύπαρξης, δημιουργίας, όπως θέλετε θα το ορίσετε, μπορείτε να δείτε τον εαυτό σας μέσα, ως νυν οι πρώην κάτοικοι της περιοχής, αλλά πάντα συνδεδεμένοι με τον τόπο, ε... ως συμμετέχοντες όχι ως θεατές.

Σ. 11: Ντάξει εγώ από την πλευρά μου... θα ήθελα να συμμετάσχω σε κάτι πολιτιστικό, είτε... είναι ντοκιμαντέρ είτε είναι συναυλία, είτε είναι θεατρική παράσταση είτε... τι να πω, ε... έκθεση ζωγραφικής, οτιδήποτε.

Σ. 10: Ντάξει εγώ... όντας στη γειτονιά, θα ήθελα να μετέχω σε οτιδήποτε... οποιαδήποτε δραστηριότητα, ε.. έχει να προσφέρει, είτε... πολιτιστικά, είτε και υλικά αυτό δηλαδή που προανέφερα... ας πούμε. Δηλαδή να βοηθήσει να δώσει στέγη, είτε να κάνει ξέρω γω ένα συσσίτιο, οτιδήποτε ας πούμε, θα με 'βλεπα να συμμετέχω, σαν κομμάτι της γειτονιάς έτσι...

Ε.: Πολύ ωραία, παιδιά ευχαριστώ πάρα πολύ, εις το επανειδύν. Θα σας έχω ενήμερους για οτιδήποτε... προκύψει.

Σ. 11: Μακάρι εγώ αναρωτιέμαι τόση ώρα αν θα ακούγονται καλά...

9^η ατομική συνέντευξη

Ερευνητής: Λοιπόν, καλησπέρα (όνομα συμμετέχοντα 12) σε ευχαριστώ πολύ για την... αποδοχή της πρόσκλησης για τη συνέντευξη, έχεις λάβει τα έντυπα ενημέρωσης και συγκατάθεσης, είμαστε ok, σε έχω ενημερώσει και για το περιεχόμενο γενικά της έρευνας, ε... θα θελα έτσι ξεκινώντας, να πεις δυο λόγια ε... για τον εαυτό σου, ένα προφίλ δηλαδή γρήγορα για τον εαυτό σου.

Συμμετέχων 12: Ε είμαι ένας επιστήμονας είμαι δημοσιογράφος και φυσικός ταυτόχρονα, τα κάνω και τα δύο μαζί, θεωρώ ότι κάνω επιστημονικά τη δημογραφία και λίγο δημοσιογραφικά τη φυσική. Γιατί κατά καιρούς... έχω γράψει πράγματα για τη φυσική. Ε... κυρίως όμως ασχολούμαι ως δημοσιογράφος και μουσικός παραγωγός. Δουλεύω ραδιόφωνα τηλεοράσεις μ' αρέσει πάρα πολύ η τηλεόραση, μ' αρέσει η επικοινωνία με τον κόσμο, και παρατηρώ πράγματα γύρω μου, ακούω μαζεύω, διαβάζω.

Ε.: Ωραία και οικογενειακή κατάσταση;

Σ. 12: Έγγαμος με ένα παιδί.

Ε.: Τέλεια, λοιπόν μιας και γνωρίζεις ότι το θέμα μας επικεντρώνεται στο ακίνητο της βίλας του Ιόλα και στην αλληλεπίδρασή του με την κοινότητα, θα 'θελα να μου πεις ποιά είναι η δικιά σου σχέση με αυτή την κοινότητα, δηλαδή τον Παράδεισο Αγίας Παρασκευής.

Σ. 12: Εμείς μετακομίσαμε εδώ το... καλοκαίρι του '81. Που η κοινότητα στο μεγαλύτερο μέρος της ήτανε... χτισμένη θα το πω, και κυριολεκτικά και μεταφορικά, και βρήκαμε... τα σπίτια, βρήκαμε,

μάθαμε για τον Ιόλα ότι είναι δίπλα, χωρίς να έχουμε μια απ' ευθείας... σχέση, δεν είχες την εντύπωση ότι ο Ιόλας... είναι μέρος της κοινότητας. Όλοι ξέραν ότι είναι εκεί, τον έβλεπες να περπατάει στο δρόμο, ντυμένος με ρούχα περίεργα συνήθως, σε εκείνη τη φάση της ζωής του... είχε φύγει από το... περίεργο κουστόμι... που τον θυμόμαστε λίγο προς τα τέλη της δεκαετίας του '70. Μπορεί να έβαζε ένα ριχτό περίεργο, να φόραγε δυο διαφορετικά παπούτσια... ήταν λίγο... πιο πολύ στο άκρο η εμφάνισή του. Παρότι, η αίσθησή μου ήταν ότι τον ξέρανε γύρω γύρω, δε τον έβλεπες στα μαγαζιά, δεν κυκλοφορούσε να... να περάσει να πει ένα γειά, να κάτσει να πει έναν καφέ, δεν υπήρχε και τότε βασικά στην περιοχή, κάποιο κατάστημα αλλά, αυτή ήταν η αίσθηση, ότι ήταν εκεί.

Ε.: Εσύ τι ηλικία ήσουν τότε;

Σ. 12: Δέκα χρονών.

Ε.: Δέκα χρονών. Ωραία, ε... εκείνη την εποχή θες να περιγράψεις λίγο την κοινότητα, τη δεκαετία, στις αρχές της δεκαετίας του '80, όπως τη θυμάσαι, δηλαδή να την περιγράφεις και ως τόπιο, ως τόπο αλλά και ως κοινότητα ανθρώπων.

Σ. 12: Ας πούμε εκείνη, εκείνη την περίοδο πχ, η δική μας πολυκατοικία που ήταν τετραώροφη, ήταν μία από τις δύο τρεις της περιοχής τετραώροφες, τα πιο πολλά ήταν σπίτια το κλασσικό, είχα ένα οικόπεδο, έχτισα τον πρώτο όροφο κι έχω έναν ακόμα ή άλλους δύο το πολύ, για τα παιδιά μου, με μια αυλή από κάτω, το κλασσικό, τα πιο πολλά σπίτια δεν είχαν καν πάρκινγκ, δεν ήταν πολύς ο κόσμος, τα αυτοκίνητα ήταν πολύ λίγα και αυτό που θυμάμαι για παράδειγμα, η πρώτη φορά που είδα εγώ τον Ιόλα... και το θυμάμαι, είχαμε στήσει στη γωνία, σχεδόν απέναντι από τη γωνιά του οικοπέδου, στη διασταύρωση Ομήρου και Δημοκρατίας, στην πάνω μεριά του, ε... μια μπασκέτα, μια αυτοσχέδια μπασκέτα με σανίδια. Δηλαδή είχε κάποιος κι ένα καλάθι και στήσαμε μια μπασκέτα γύρω του, και... θυμάμαι τον Ιόλα να βγαίνει και να μας βλέπει... από το οικόπεδο να έρχεται και να μας κοιτάζει, να τον βλέπουμε στο βάθος στο μπαλκόνι... είμασταν κι ένα θέαμα όπως και να το πεις, δεν υπήρχε και τίποτα άλλο (γελάει) να δεις, ήταν τόσο λίγη η κίνηση που μπορούσαμε να παίζουμε... μισή ώρα μπάσκει και να μην περνάει αυτοκίνητο, ήταν μια τόσο έρημη περιοχή, η Αγία Παρασκευή τότε, που δεν είναι έτσι τώρα, παρότι τα σπίτια στο δρόμο αυτό, πρακτικά, είναι τα ίδια. Αυτή 'ήταν, αυτή είναι μια εικόνα που την έχω, τον Ιόλα να βγαίνει με το αυτοκίνητο και να είναι στο μπροστινό κάθισμα και να μας κοιτάζει που παίζουμε μπάσκει και 'μεις να λέμε, πέρασε ένα αυτοκίνητο και μας σταμάτησε, αυτή ήταν η... γιατί δέκα ετών... αυτό ήταν γύρω στο '84... οπότε δεκαεσσάρων.

Ε.: Τέλεια, και για τους ανθρώπους της γειτονιάς, της κοινότητας, ποιά ήταν η εικόνα σου δηλαδή πως θα τους περιέγραφες κοινωνικά.

Σ. 12: Η κοινωνική τους κατάσταση, η οικονομική τους κατάσταση;

Ε.: Συνολικά να...

Σ. 12: Ντάξει είναι μια μεσαία, η μεσαία τάξη της δεκαετίας του '80, δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να ήτανε, ή να δούλευαν στον ιδιωτικό τομέα, αλλά δεν ήταν μια πλούσια περιοχή, δεν ήταν μια φτωχή

περιοχή. Αλλά ήταν μια εποχή ακόμα που... μια οικογένεια μπορεί να έχει ένα αυτοκίνητο, πολύ σπάνια δύο, κάποιες μπορεί να μην είχαν καθόλου αυτοκίνητο.

Ε.: Κατάλαβα, και ως προς το μορφωτικό επίπεδο έχεις κάποια... στοιχεία μια εικόνα;

Σ. 12: Δεν έχω κάποια ιδιαίτερη αυτού... κανονικά ένας μέσος όρος όπως τον έχεις υπόψη σου σήμερα...

Ε.: Μέσος όρος.

Σ. 12: ... η διαφορά με το σήμερα, σίγουρα, τα παιδιά για παράδειγμα, εμείς, ήμασταν μια παρέα παιδιών, που το καλοκαίρι ήμασταν μια αγέλη... ας πούμε, δέκα πέντε ως τριάντα άτομα ανάλογα πόσοι βρισκόμασταν, είναι και δεκαετία '80, δεν έχει και τίποτα άλλο να κάνεις στην Αγία Παρασκευή υπήρχε μόνο ένα μαγαζί, στην πλατεία, το λέγανε μαμίνο, ήταν φαστφουντάδικο, (γελάει) κι ήταν το μόνο μέρος για να βρεθείς, και... το άλλο μέρος ήτανε στο Χαλάνδρι, οπότε όλες οι αθλητικές δραστηριότητες και... που βρισκόμασταν μαζί διακοπές ήτανε... σε κάποιο δρόμο κάπου να βρεθούμε, γι αυτό είχε γίνει η μπασκέτα κυρίως, ήταν ένα μέρος που βρισκόμασταν όλοι κάποια ώρα της ημέρας, από το μεσημέρι μέχρι το βράδυ, αυτός ήταν ο αθλητικός χώρος της περιοχής μας.

Ε.: Ωραία, πολύ ενδιαφέρον αυτό με τη μπασκέτα, η αλήθεια είναι ότι το έχω ξανακούσει από συνέντευξη.

Σ. 12: Άρα λοιπόν έχουμε παίζει μπάσκετ μαζί σίγουρα (γελάει)

Ε.: Τέλεια, ωραία και... αυτό που ξεκίνησες πριν, πως θα έβλεπες αυτή την πορεία, από το '80 αρχές '80 που φτάνεις εκεί, και είσαι... προέφηβος έφηβος, μέχρι τώρα, παρατηρώντας μέσα από αυτή την εμπειρία, αυτό είναι και ένα πολύτιμο στοιχείο, για αυτό και είσαι σημαντικός σε αυτή τη διαδικασία της συνέντευξης, πως θα περιέγραφες αυτή την εξέλιξη της κοινότητας, αυτή την... τριανταετία, τριαντ, σαρανταετία κοντά, τριανταπενταετία.

Σ. 12: Ναι, εγώ νομίζω είναι γραμμική η εξέλιξή της, δεν... έγινε κάτι συνταρακτικό, δεν αποκτήσαμε... δηλαδή στα χρόνια αυτά μέσα... όσο, όσον αφορά του χώρους, κάποια μαγαζιά παραπάνω έγιναν, ήταν ούτως ή άλλως εκεί δίπλα κάποια, ένα καφέ έγινε, ε... είχαμε ένα σουβλατζίδικο κάποτε, είχαμε τρία, τώρα έχουμε δύο, δεν έχει γίνει κάτι συνταρακτικό, η πολυκατοικία που μένω τώρα είναι εξάωροφη, είναι μία από τις τρεις που έχουν γίνει με... συντελεστή, με μεταφορά συντελεστή δόμησης, όλη η υπόλοιπη περιοχή γενικά... στα ύψη της στους δρόμους της στα πεζοδρόμια, γενικά δεν έχει αλλάξει, δεν είναι κάτι... πολύ διαφορετικό, από παλιά. Ο κόσμος είναι πολύ περισσότερος...

Ε.: Άρα έχει εποικιστεί από...

Σ. 12: ...και, το σχολείο ... που είναι δίπλα, που δεν υπήρχε παλιότερα, αυτό το οικόπεδό ήταν ένα μονοκόμματο... οικόπεδο. Άλλαξε τη μορφολογία της περιοχής με την έννοια φαντάζομαι ότι έχει τραβήξει πιο πολλούς οικογενειάρχες κοντά, γιατί... σίγουρα βοηθάει. Είναι μια περιοχή ας πούμε που... δε θα βρεις να νοικιάσεις δυάρι, δεν ξέρω αν υπάρχει δυάρι για να νοικιάσεις. Τα πιο πολλά

σπίτια που ξέρω εγώ στις πολυκατοικίες είναι... με δύο υπνοδωμάτια, με τρία υπνοδωμάτια, ή με τέσσερα, είναι σπίτια για οικογένειες ή για ανθρώπους που θέλουν να κάνουν οικογένεια. Πάντα ήταν έτσι απλά, δηλαδή δεν άλλαξε ποτέ με αυτή την έννοια το λέω.

Ε.: Ωραία, απλά εξελίχθηκε και μεγάλωσε και πυκνώσε δηλαδή...

Σ. 12: Ναι, όπως όπως εξελίχθηκε η Ελλάδα, μ έχουμε πιο πολλά λεφτά, πιο πολλά αυτοκίνητα, πιο πολύ τεχνολογία, αλλά δεν έγινε κάποιο άλμα, ούτε άλλαξε η χρήση της περιοχής κάτι, δε γίναμε ένα κέντρο ξαφνικά, ούτε το μετρό δε θεωρώ δεν έχει αλλάξει την περιοχή μας. Γιατί είναι σχετικά μακριά, είναι δεκαπέντε λεπτά με τα πόδια. Δε θεωρώ ότι άλλαξε... την πυκνότητα του πληθυσμού. Το λέω και γιατί μένω... δηλαδή εγώ έμενα στην (όνομα οδού), ε για λίγο είχα πάει στην (όνομα άλλης οδού), τρεις δρόμους παραπέρα και τώρα ξαναγύρισα στην (όνομα οδού) που είναι ακριβώς δίπλα δηλαδή... είμαι στην ίδια γειτονιά δεν έχω φύγει από τη γειτονιά.

Ε.: Ωραία, ε... θέλω τώρα θέλω λίγο να γυρίσουμε... σε αυτή την εποχή, πριν το θάνατο του Ιόλα, μου είπες πριν μια ωραία εικόνα που έχεις σαν μνήμη, το πως βγαίνει από την είσοδο την ώρα που παίζετε εσείς μπάσκετ κι αυτά, έχεις άλλες εικόνες από τον Ιόλα σαν πρόσωπο;

Σ. 12: Όχι γιατί εγώ σε εκείνη την ηλικία που ήμουν τότε, ή θα 'μουν στο σχολείο, ή θα πήγαινα σε κάποιο φροντιστήριο, αυτές είναι οι εικόνες που έχω από τις διακοπές και κυρίως από το καλοκαίρι. Που ήμασταν όλη την ώρα, σε εκείνη τη γωνία από κάτω. Και βέβαια ο Ιόλας σε εκείνη την ηλικία ήδη έχει αρχίσει να κυκλοφορεί και να φαίνεται λιγότερο, είχε ξεκινήσει... από ένα σημείο και μετά και η ιστορία με την εφημερίδα με την Αυριανή, δεν τον είδαμε, η εικόνα του Ιόλα σε εμάς ήταν περισσότερο... από την πλατεία του Ιόλα, η πλατεία του Ιόλα ήταν... που λέγαμε το όνομά του συνέχεια. Δε θυμάμαι τώρα ποια... εποχή το είχε δώσει, αυτό στο δήμο, γιατί εγώ το έχω προλάβει την πλατεία του Ιόλα να τη λέμε πλατεία Ιόλα, ενώ ήταν ακόμα μια αλάνα. Πριν χτιστεί οτιδήποτε εκεί πέρα. Παίζαμε ποδόσφαιρο, μας έδωσε το δεύτερο αθλητικό μας χώρο εκείνη την περίοδο... ο Ιόλας. Χρόνια μετά έμαθα ότι δεν ονομάστηκε ποτέ πλατεία Ιόλα. Κι ότι ακόμα και τώρα δε λέγεται πλατεία Ιόλα και το βρίσκω λίγο εξοργιστικό, δηλαδή... έδωσε ο άνθρωπος δεν ξέρω πόσα στρέμματα είναι αυτό, είναι... τρία τέσσερα στρέμματα;

Ε.: Ναι.

Σ. 12: Φιλέτο... στην Αγία Παρασκευή, ξέρω ότι όταν είδε όταν είχαν πρώτο κάνει κάποια έργα, εκνευρίστηκε... τα ξήλωσε κι έφτιαξε αυτός αυτό που ήθελε... αυτά που βλέπουμε τώρα στην πλατεία του Ιόλα είναι... η επιθυμία του ιδίου, όπως ξέρω ότι τα έχει πληρώσει ο ίδιος, κι ακόμη και τώρα... ο δήμος της Αγίας Παρασκευής, δεν έχει δώσει το όνομά τους στην πλατεία αυτή, αλλά πάντως όλοι... όλοι το λέμε πλατεία Ιόλα, κι όταν λέω όλοι ... και άνθρωποι που μετακόμισαν στην Αγία Παρασκευή στη γειτονιά, πριν από πέντε χρόνια τρία χρόνια, έτσι το λένε.

Ε.: Έχει επικρατήσει... το εθιμικό από το επίσημο.

Σ. 12: Ναι... το μάθαν από τους παλιούς και το λένε πλατεία Ιόλα, δε νομίζω πως το λέει κανείς πλατεία Σάκη Καράγιωργα, που νομίζω ότι είναι το κανονικό.

Ε.: Πλατεία Δημοκρατίας.

Σ. 12: Δημοκρατίας είναι; αυτό ναι. Δηλαδή κάποια φορά είδαμε... θα μιλήσει ο δήμαρχος στην πλατεία Δημοκρατίας και ψάχναμε να βρούμε ποιά είναι η πλατεία δημοκρατίας (γελάει).

Ε.: Τέλεια, ε... ούτε ούτε από τις εκδηλώσεις, είχε...

Σ. 12: Ξέρω για τις εκδηλώσεις, δηλαδή το καταλάβαινες, ότι συνέβαινε κάτι...

Ε.: Πως το καταλάβαινε;

Σ. 12: Ε από τον κόσμο που... ερχότανε, μιλάμε τώρα για έναν δρόμο η Δημοκρατίας που δεν κατέβαινε ποτέ κανένας. Ήταν ο δρόμος που λέγανε παλιά, ο δρόμος του Έθνους, για κάποιο λόγο από τη Μεσογείων, όλοι όσοι θέλανε να πάνε στο Έθνος, στρίβανε από τη Δημοκρατίας, αλλά και πάλι, όποτε συνέβαινε ένα γεγονός τέτοιο, καταλάβαινες, απλά δεν είχε... στην ηλικία τη δική μου τουλάχιστον, επειδή από τη μητέρα μου ξέρω ότι εκεί πηγαίνανε άνθρωποι γνωστοί, εμείς τώρα μικρότεροι... δεν καταλαβαίναμε, δεν ήταν κι ένας χώρος ανοιχτός, δηλαδή, αυτός ο χώρος δεν άνοιγε, δε βγήκε ποτέ ο Ιόλας να μας καλέσει να πάμε μέσα, δεν... θυμάμαι να έχει κάνει κάποια εκδήλωση, για...

Ε.: Για τους κατοίκους...

Σ. 12: ...για τους κατοίκους και να... πάμε, όπως για παράδειγμα γίνεται, τα τελευταία χρόνια.

Ε.: Άρα ήταν ένας κλειστός ως προς την κοινότητα χώρος, χωρίς μεγάλη αλληλεπίδραση ανάμεσα στον ίδιο ή στις εκδηλώσεις που διοργάνωνε, με την κοινότητα.

Σ. 12: Ναι... ναι. Δηλαδή κι όλη την ιστορία με τα... αρχαία που υπήρχανε μέσα ή τα... τα άλλα έργα τέχνης, όλα αυτά τα έμαθα εγώ μεγαλώνοντας, αφού είχε πεθάνει αρκετά χρόνια ο Ιόλας, δεν ήτανε κάτι που... το κουβεντιάζαμε γύρω γύρω. Και πιθανώς αυτό να σου λέει κάτι και για τη σχέση της κοινότητας με τον Ιόλα, ότι... ήταν απλά... παράλληλη, δεν... δεν είχε εικόνα και ενδιαφέρον η κοινότητα... να πιέσει τον Ιόλα να ανοίξει κι αυτός κάτι. Και... η αίσθησή μου ήταν πάντοτε ότι κι ο δήμος... δεν πολύ ενδιαφερόταν.

Ε.: Ωραία και φτάνουμε σε εκείνο το σημείο το... ένα σημείο ορόσημο για αυτή την κατάσταση αυτή τη διαλεκτική σχέση που είναι, ο θάνατος του ίδιου.

Σ. 12: Ναι.

Ε.: Ε... έχεις... έχεις εικόνα ή συνείδηση μετά την το θάνατό του, ότι υπάρχει μια μεταβολή ως προς το τι συμβαίνει σε αυτόν το χώρο;

Σ. 12: Όχι καθόλου. Άμεσα δεν, εγώ δεν έμαθα ότι είχε... πολλά χρόνια μετά τι είχε γίνει, είχα πάντα μια απορία, καλά εγώ ήμουνα ένα δρόμο πάνω και δεν έβλεπα, αυτοί που μένανε απέναντι... δεν πήρανε χαμπάρι τίποτα; το κράτος ας πούμε, ο δήμος δε σκέφτηκε, το υπουργείο δε σκέφτηκε ότι...

Ε.: Η αλήθεια είναι ότι το είδανε, αυτοί που ήταν απέναντι.

Σ. 12: Κάποιος θα το είδε, δε γίνεται, γιατί... φύγανε πράγματα μεγάλα...

Ε.: Με φορητά φύγανε...

Σ. 12: Ναι, ναι, ναι.

Ε.: Δε φύγανε κρυφά.

Σ. 12: Ναι ήτανε πράγματα που δεν κουβαλιόντουσαν στα χέρια, δε τα 'βαζες στην τσέπη σου.

Ε.: Φύγαν επίσημα δηλαδή.

Σ. 12: Ναι τώρα ποιός και τι... Και κάπου με ενοχλεί αυτό το πράγμα. Από την άλλη μεριά, δεν ήταν κάτι που το κουβεντιάζαμε... δηλαδή όλα αυτά τα 'μαθα... που τα 'ψαξα λίγο και μίλησα με κόσμο... πολλά χρόνια αργότερα, τουλάχιστον δέκα χρόνια πιο μετά.

Ε.: Δέκα χρόνια πιο μετά, αφού έχει ολοκληρωθεί αυτή η διαδικασία της... εξόδου, να μη το πω με άλλο τρόπο, να το πω όσο πιο... τυπικά μπορώ, της εξόδου των έργων τέχνης από τον χώρο, αδειάζει ο χώρος από τα εκθέματα τα οποία έχει συλλέξει ο Ιόλας, ε... αρχίζουν επίσημα πια να συγκροτούνται αντιδράσεις, επιτροπές κατοίκων για να αντιδράσουν απέναντι στην, υποβάθμιση και στην... προσπάθεια να οικοπεδοποιηθεί το ακίνητο, από το 97-98 και μετά... αρχίζουν κάποιες επιτροπές κατοίκων, οι οποίες στην ουσία μετεξελίσσονται και στον τοπικό σύλλογο κατοίκων. Ε.. από αυτό έχεις εικόνα;

Σ. 12: Όχι αλλά εγώ ήμουνα σε... εγώ τότε τελείωνα... ήμουνα δευτέρα τρίτη Λυκείου... συγγώμη, βλακειές λέω, ε... μιλάμε για το δε μιλάμε για το '88, μιλάμε για το '98. Όχι, είχα ξεκινήσει να δουλεύω... πολύ τότε, και γενικά δεν ήμουνα στην περιοχή. Δηλαδή η δουλειά μου ήταν αλλού... τα μαθήματά μου ήταν αλλού... η σχολή μου ήταν αλλού, ε... πρακτικά μόνο κοιμόμουνα στην Αγία Παρασκευή, και μετά ακριβώς εκείνη τη φάση πήγα στρατό. Οπότε όλο αυτό το κομμάτι εγώ δε το... δε το έζησα καθόλου.

Ε.: Σε ποιά σημείο επανασυνδέεσαι με αυτό που λέγεται διεκδίκηση του της βίλας Ιόλα από τους κατοίκους ή από φορείς, από συλλογικότητες.

Σ. 12: Ναι, μετά που, μετά το γάμο μου το 2003, ε... όπου μπαίνεις σε μια σειρά μετά και... ήμουνα και πιο μεγάλος πιο ώριμος και άρχισα λίγο να αναρωτιέμαι, τι συμβαίνει με αυτό ήξερα ότι... ήθελε, δεν το είχε ακόμα πουλήσει νομίζω η αδερφή του, τον χώρο, ήξερα ότι, έμαθα ότι, θέλουν να χτιστεί κάτι και σκεφτόμουν ότι ήταν κρίμα γιατί, είναι ένα πολύ ενδιαφέρον κτίριο, δεν ξέρω αν είναι ή όχι του Πικιώνη, γιατί... θα έχεις ψάξει φαντάζομαι, υπάρχουνε απόψεις που υποστηρίζουνε ότι, δεν ήταν ο ίδιος...

Ε.: Τεκμηριωμένα δεν είναι.

Σ. 12: ...ήταν κάποιος μαθητής του, ή πέραγε απ' έξω κάποιος και... κι ο κήπος δεν είναι, δε με απασχολεί αυτό, δηλαδή και μια παράγκα να ήτανε... απλά ξέρεις γενικά μετά το 2004 2005, αρχίζω και καταλαβαίνω εγώ ποιός είναι ο Ιόλας. Φαντάζομαι όμως ότι... μετά τα τριάντα αρχίζεις και... βλέπεις το παρελθόν λίγο, με άλλο μάτι, ίσως γι' αυτό.

Ε.: Ωραία και σε αυτή τη φάση που συνδέεσαι ξανά με το... με τη σημασία ή τα τεκτενώμενα στο χώρο, ε.. ποιά είναι η δικιά σου αίσθηση; Δηλαδή έτσι όπως παρατηρείς αυτά τα πράγματα που εξελίσσονται, τις διεκδικήσεις, με ποιό τρόπο τα... αποκωδικοποιείς τώρα.

Σ. 12: Εγώ έχω την αίσθηση ότι γινόταν ένα μπρος πίσω συνέχεια, θεωρώ ότι χάθηκε μεγάλη ευκαιρία το 2004, που υπήρχαν τα λεφτά, αλλά δεν υπήρχε η πολιτική βούληση για να... γίνει κάτι για αυτό, γιατί αυτός ήταν ένας χώρος... πολιτισμού που πρέπει να να να αναπνέει μόνο... έτσι, δεν έχει κανένα νόημα διαφορετικά, δηλαδή, απλά και μόνο να πεις εδώ έζησε ο Ιόλας. Όπως έχεις πει ξέρω 'γώ εδώ έζησε ο Παλαμάς, εδώ έζησε... είναι σε αυτή την κατηγορία αυτός ο άνθρωπος, μπορεί να μην έχει γράψει ποιήματα, αλλά αυτή είναι η αίσθησή μου. Χάθηκε μια ευκαιρία τότε, ο δήμος για μένα, πήγαινε μπρος πίσω, μπρος πίσω συνέχεια, σε σχέση με το κόστος, δεν... το αντιμετώπισε ποτέ σαν... λαντμαρκ, δηλαδή ξέρεις, αν πας στην Αμερική, η Αμερική είναι μια χώρα με μηδέν ιστορία... κι οτιδήποτε είναι λίγο ιστορικό, το κάνει μεγάλο. Το φροντίζουν αυτό έτσι... Είναι σημαντικό για αυτούς, αποκτούν ιστορία έτσι, έχω την αίσθηση ότι επειδή η Ελλάδα έχει πάρα πολύ ιστορία, παλιά, δεν πολύ ασχολείται με την... με την τελευταία.

Ε.: Τη σύγχρονη.

Σ. 12: Και δεν ξέρω αν αυτό έχει να κάνει με τις δημοτικές αρχές που πέρασαν με τον κόσμο, πιθανώς αυτό να σου λείπει κάτι για την επαφή του κόσμου με τον Ιόλα, ότι... δεν αισθάνθηκαν, ξέρεις σε ποιά ηλικία έμαθα εγώ ότι ο Ιόλας... είχε επηρεάσει τον Άντυ Γουόρχολ, ότι τον είχε βγάλει, ότι ο Άντυ Γουόρχολ είχε έρθει, στην Ελλάδα εκείνη την περίοδο περίπου που εγώ ήμουν δίπλα, πριν από εφτά χρόνια το έμαθα. Δεν, έχεις την αίσθηση ότι γενικά δεν, δεν μιλάει η Ελλάδα για τον Ιόλα.

Ε.: Γιατί πιστεύεις ότι συμβαίνει αυτό;

Σ. 12: Δεν ξέρω γιατί. Ίσως... επειδή είμαστε μια λίγο στρουθοκαμηλική χώρα, κι αν μιλήσεις για τον Ιόλα πρέπει να μιλήσεις και για τη σεξουαλικότητά του, για το ότι είναι ιδιόρρυθμος, και για το ότι, μάλλον ατυχώς για αυτόν, έζησε σε μια περίοδο, πριν τα σόσιαλ μίντια, γιατί σήμερα... θα ήτανε φοβερή μορφή δηλαδή... ο Ιόλας ντυνόταν τότε, όπως ο Γαβαλάς σήμερα, πως να στο πω. Τότε όμως ήτανε κάτι λίγο... ιδιόρρυθμο, δακτυλοδεικτούμενο, ούτε καν δακτυλοδεικτούμενο, ήτανε... νταξει αυτός είναι λίγο περιέργως... και μην πας κοντά γιατί... του αρέσουν τα αγοράκια. Υπήρχαν άλλοι ομοφυλόφιλοι στη χώρα αυτή, που δεν είχαν τέτοιο πρόβλημα, ας πούμε ο... μεγάλος ο Μαρίνος, δεν είχε τέτοιο πρόβλημα, ο ακόμα μεγαλύτερος ο τεράστιος ο Χατζηδάκης δεν είχε τέτοιο πρόβλημα... περιέργως το είχε ο Ιόλας.

Ε.: Αυτό είναι ένα ενδιαφέρον ζήτημα που το έχω ξανασυζητήσει σε συνέντευξη, ε... άπαξ και μιλάμε ας πούμε για το ζήτημα της σεξουαλικής κατεύθυνσης και το πως, πως το αντιμετωπίζει το κοινωνικό σύνολο, και... πάλι είχαμε σταθεί με.. κάποιους άλλους ε.. συνομιλητές, στο στη σύγκριση, τη σύγχρονη σύγκριση της εποχής δηλαδή, με πολλά κοινά χαρακτηριστικά, γιατί, ακόμα και το ζήτημα της εφημερίδας, της Αυριανής δηλαδή και το πως αντιμετώπιζε και τους δύο τους αντιμετώπιζε με

τον ίδιο τρόπο, πως ο ένας γίνεται κοινωνικά αποδεκτός, πως πιστεύεις ότι ο ένας γίνεται κοινωνικά αποδεκτός γιατί κανένας δεν αμφισβητεί το Χατζηδάκη, και πως ο άλλος ε... καταδικάζεται σε ένα αυτό που είπες κοινωνικό αποκλεισμό...

Σ. 12: Ναι, ναι, ναι.

Ε.: Δηλαδή δεν υπάρχει για την Ελλάδα ας πούμε.

Σ. 12: Ναι, για μένα είναι ανεξήγητο, δηλαδή δε μπορώ να φανταστώ ότι επειδή ο Χατζηδάκης είχε δηλώσει δεξιός, άρα είχε την ανοχή... της δεξιάς και, την προφανή ανοχή ή έγκριση ενός πιο προοδευτικού μέρους οπότε... ξεπερνούσε ένα φράγμα, οπότε έπρεπε να τον αποδεχτείς, μπορεί να 'ταν κι αυτό, αλλά... θα 'θελα να μην είναι, γιατί άμα είναι να μπορούμε στα κομματικά...ε... ας τα να πάνε. Ε... εγώ δεν ξέρω ποιά ήταν η προσέγγιση του... του Ιόλα η.. η πολιτική. Και μου κάνει και εντύπωση τώρα που το κουβεντιάζουμε που κανείς... δεν... έχει ψάξει να δει, δεν μπορώ να καταλάβω γιατί του επιτέθηκε τότε ο Κουρής τόσο πολύ δηλαδή, και τον ενόχλησε... αν ήταν αντιπερισπασμός σε κάτι και απλά ξέφυγε, ήταν γενικά υπερβολική η Αυριανή, αυτό έχω σκεφτεί, θέλω να το ψάξω εγώ δηλαδή και να μιλήσω με δημοσιογράφους τότε να, τι μύγα τον τσίμπησε, δηλαδή... υπήρχαν κι άλλα πράγματα πολύ πιο σοβαρά, για να ασχοληθεί η αυριανή, δηλαδή... η βίλα των οργίων; οχτάστηλα; δε μπορώ να το καταλάβω, αλλά πάντως, πιθανώς το ότι δεν ήταν κομμάτι της πολιτικής να έπαιξε το ρόλο του. Δεν είχε μια ομπρέλα δηλαδή, να κρυφτεί από κάτω.

Ε.: Ωραία.

Σ. 12: Μπορεί και ο ίδιος να μην ενδιαφερότανε...

Ε.: Είχε σχέση πάντως με.. πολιτικούς της εποχής...

Σ. 12: Ναι... μα με όλους, με όλους τους πολιτικούς της εποχής... δεν το, κι αυτό που λέγαμε και νωρίτερα, δεν τον προστάτευσε και κανείς, κανείς δε βγήκε μπροστά, δηλαδή τι να σου πω τώρα, εγώ πιστεύω ότι αν έπαιρνε ένα τηλέφωνο ο Αντρέας κι έλεγε κόφτε το αυτό το πράγμα, ε θα το 'κοβε ο Κουρής την άλλη μέρα. Δε θα το συνέχιζε... πόσα φύλλα να πουλήσει τελοσπάντων. Από την άλλη μεριά, έχω την αίσθηση εκ των υστέρων σκεπτόμενος, ότι δεν ήταν και τόσο πολύ καιρό που τράβηξε αυτό, για κάποιο λόγο όμως, κουβεντιάζοταν συνέχεια...

Ε.: Ανακυκλώνοταν.

Σ. 12: Ξαναρχόταν αυτό στην κουβέντα, ανακυκλώνοταν, ίσως ο κόσμος... δεν ξέρω, τόσο πολύ η ομοφυλοφιλία να ήταν... επειδή ήταν και ιδιόρρυθμος ταυτόχρονα; γιατί, ο Χατζηδάκης έβαζε το... σακάκι του το παντελονάκι του το πουκαμισάκι του, δεν έβαζε κάτι παρδαλό, δεν...

Ε.: Η εικόνα του ήταν...

Σ. 12: Ναι ο Ιόλας ήταν ιδιόρρυθμος, δηλαδή και, στο γνωστό ντοκιμαντέρ της ΕΡΤ, που είναι μέσα στο σπίτι η κάμερα, φοράει ένα περίεργο.. ρούχο, λίγο... περίεργο θα μου πεις, υπάρχουν τραγουδιστές που φορούσαν παρόμοια ρούχα (γελάει). Κι εκεί το λέμε κουλερ λοκαλ ας πούμε, δεν ξέρω, δε μπορώ να το εξηγήσω. Πάντως, εγώ έχω την αίσθηση ότι ο Ιόλας, γενικά δεν συνδέθηκε με

την Ελλάδα, δεν ήτανε, κομμάτι της. Είτε επειδή αυτή δεν τον αποδέχτηκε, είτε γιατί ο ίδιος δεν ήθελε, ή και τα δύο. Δεν... δεν κλειδώσανε μαζί.

Ε.: Ωραία, ε.. ωραία ε... είμαστε λοιπόν στη φάση αυτή όπου... έχει πεθάνει ο Ιόλας, ε... στις αμέσως επόμενες μέρες, έχει αδειάσει η βίλα Ιόλα...

Σ. 12: Ναι.

Ε.: ...δηλαδή μιλάμε... μπορεί και λίγο πριν, μπορεί και λίγο μετά αυτή είναι έτσι από τις μαρτυρίες που έχω, με φορητά, είναι ένα ανοιχτό ζήτημα το που και πως βγήκαν αυτά τα πράγματα γιατί ήταν δεσμευμένα, στο να... και καταγεγραμμένα ως ε... αρχαιότητες πολλά

Σ. 12: Έχουν ακουστεί πολλά για το προσωπικό, και μες το προσωπικό, από τους πιο στενούς του ανθρώπους που ακούστηκε ότι έπαιζαν ρόλο, είναι και μια γυναίκα που μένει... πολύ κοντά και ήταν πολύ κοντά του, ήταν σαν... κάτι ανάμεσα σε καθαρίστρια και οικονόμο του ήτανε απ' ότι έχω καταλάβει εγώ, δε θέλω να πω τώρα το όνομά της δεν υπάρχει κανένας λόγος, για αυτήν έχουν ακουστεί πολλά κατά καιρούς ότι είναι αυτή που άνοιξε τις πόρτες.

Ε.: Αυτό θα ήταν ένα ζήτημα έτσι για μια άλλου τύπου βέβαια έρευνα και πολύ πιο μεγάλη και πολύ πιο θεσμική, έτσι ώστε να ανασυγκροτηθεί αυτή η συλλογή κάποτε, ε... τελειώνει όμως το μεγάλο άδειασμα, και παραμένει η βίλα, μέσα από αυτή τη διαδικασία των μεταπωλήσεων στους ιδιώτες, τις διεκδικήσεις και τα λοιπά, παραμένει με έναν άτυπο τρόπο κλειστή, αλλά προσβάσιμη και από τη γειτονιά.

Σ. 12: Εννοείς ότι καβαλούσανε μάντρες (γελάει). Ναι αυτό το 'καναν, ξέρω παιδιά που το 'καναν, εγώ δε το 'χω κάνει ποτέ, ε.. φοβόμουνα κιόλας, ήμουν πάντα πολύ νομοταγής τύπος εγώ, λέω τώρα αυτοί είναι από μέσα κατ' αρχάς δεν ήμουν σίγουρος α θα το καταφέρω, αλλά ξέρω.. κόσμο ο οποίος έχει δει τη βίλα μέσα, έχει μπει... έχουν γίνει καταστροφές στη βίλα από πολλούς που έχουν μπει μέσα, μικρότερες απ' ότι... σε άλλα κτίρια όμως έτσι... δηλαδή εγώ δε θεωρώ ότι, την καταστροφή την κάναν όσοι μπαίνουν.

Ε.: Ε στην αρχική φάση μάλιστα...

Σ. 12: Η καταστροφή έγινε αλλού αυτό θέλω να πω.

Ε.: Στην αρχική φάση... περισσότερο σαν εξερεύνηση σαν μία έτσι προσέγγιση εξερεύνησης ερειπίου γινότανε, ε... βέβαια από τη στιγμή που, για κάποιον λόγο αφαιρούνται τα παντζούρια πλήρως...

Σ. 12: Αυτό είναι πολύ πρόσφατο έτσι, αυτό δεν κατάλαβα ποτέ... αυτό έγινε επί... είχε αγοράσει ήδη, ο προηγούμενος ιδιοκτήτης, και μάλιστα πολλά χρόνια και περνάω μια μέρα, κι ήταν χειμώνας, και βλέπω τα παντζούρια να λείπουν, μου έκανε τεράστια εντύπωση, δηλαδή ήταν σαν θέλεις να καταστραφεί αυτό που είναι μέσα, δηλαδή... βγάζεις τα παντζούρια από ένα εγκαταλελημένο κτίριο, που από μέσα δεν έχει τίποτα, ε το τελευταίο που προστατεύει, τον μέσα χώρο είναι αυτό. Νομίζω ότι τον είχα ρωτήσει, είχα μάθει ότι αυτός είπε εγώ δεν ξέρω τίποτα, κάποιον μήκαν και τα πήρανε...

τελοσπάντων στο χώρο αυτό πάντα μπαίνει κόσμος και κανείς δε τον βλέπει... και μπροστά έχει... εφτά μονοκατοικίες. Με μπαλκόνια και εισόδους ακριβώς εκεί μπροστά. Δεν μπορώ να καταλάβω πως μπορεί να συμβαίνει αυτό και κάποιος να μη σηκώνει το τηλέφωνο και να λέει, βλέπω κόσμο μέσα... δηλαδή, εγώ μένω στην (όνομα οδού) ακριβώς μπροστά, στον έκτο όροφο, κι έχω θέα όλο το οικοπέδο μπροστά μου, εγώ έχω δει κόσμο να κάνει γκράφιτι κι έχω πάρει τηλέφωνο στην αστυνομία. Κάποιοι είναι μέσα παράνομα και βλέπω και κάνουν γκράφιτι πάνω. Δεν ξέρω, είμαι ο μόνος που τα κάνει αυτά;

Ε.: Μάλλον.

Σ. 12: Δεν μπορώ να καταλάβω, και μετά προφανώς οι ζημιές ήταν πολύ μεγαλύτερες γιατί η υγρασία εισχώρησε πολύ περισσότερο. Παρόλα αυτά το κτίριο είναι σε πολύ καλή κατάσταση, αν σκεφτείς ότι είναι, πόσα χρόνια έχει πεθάνει ο Ιόλας, από το 86;

Ε.: Τριάντα χρόνια.

Σ. 12: Τριάντα χρόνια.

Ε.: Ε... έχεις εικόνα για... όχι μεγάλης αξίας, αλλά για πράγματα που έχουν περίοικοι πάρει, αποσπάσει από το χώρο...

Σ. 12: Όχι, όχι καθόλου.

Ε.: Δεν έχεις τέτοια εικόνα.

Σ. 12: Όχι καθόλου... και δε θα χα κιόλας γιατί... εγώ δε νομίζω ότι κάποιος... ήθελε να πάρει κάτι και να το κρατήσει, εγώ νομίζω ότι γύρω γύρω, δεν έχουν ιδέα ποιός είναι ο Ιόλας.

Ε.: Όχι, η αλήθεια είναι ότι οι περισσότεροι που έχουνε... έχουνε εξομολογηθεί ότι έχουν μπει, δεν κρύβουν ότι πήραν κάτι.

Σ. 12: Α.

Ε.: Έστω σαν ενθύμιο.

Σ. 12: Δεν δε μου 'χει πει εμένα κανείς κάτι τέτοιο.

Ε.: Ωραία ε... και φτάνουμε τώρα σε αυτό που σχολίασες πριν, τα τελευταία χρόνια, ακριβώς επειδή το ο μέσα χώρος έχει εξαντληθεί ως πεδίο εξερεύνησης, συνεχίζουν να μπαίνουν μέσα, υπάρχουν ακόμα τρόποι.

Σ. 12: Ακόμα και τώρα που έχουν βάλει τους τσιμεντόλιθους; από που;

Ε.: Ακόμα και τώρα, ναι, ναι, ναι. Πάντα θα υπάρχουνε τρόποι...

Σ. 12: Κάποιο παράθυρο φαντάζομαι...

Ε.: Όχι μη, μη... ειδικά οι νέοι πάντα θα βρουν έναν τρόπο.

Σ. 12: Θα βρουν έναν τρόπο.

Ε.: Ε... υπάρχει μια ταυτόχρονη διαδικασία, μάλλον μια διπλή διαδικασία θα έλεγα, επιμέρους μικροκαταστροφών, σε ότι μπορεί να είναι εκτεθειμένο ακόμα, και απόπειρας στο να δημιουργηθεί

κάτι, σε εισαγωγικά ή μη, μέσα από σπρέι, από γκράφιτι και τα λοιπά, ε... είπες πριν ότι έχεις εικόνα του χώρου, έχεις εικόνα δηλαδή του...

Σ. 12: Όταν άνοιξε, ο χώρος... πριν από τέσσερα χρόνια περίπου, που έγινε το πρώτο, επί προηγούμενης ιδιοκτησίας, που είχε ανοίξει ο χώρος κι έγιναν κάποιες εκδηλώσεις απ' έξω, ε... εγώ θα σου πω ότι, έχοντας δει και το ντοκιμαντέρ της ΕΡΤ, με κάποια απ' τα εκθέματα, εγώ περπατώντας μέσα, δε μου έλειψαν τα εκθέματα, θεωρώ ότι ο χώρος, από μόνος του, είναι... κουβαλά ένα ιδιαίτερο φορτίο...

Ε.: Έχει μια ενέργεια.

Σ. 12: Έχει μια ενέργεια. Και μάλιστα, όχι στον χώρο τον καθημερινό που ζούσε ο Ιόλας, στο σπιτάκι το διπλανό, αλλά στο μεταγενέστερο χώρο, το μεγάλο.

Ε.: Ωραία, για τη διαδικασία, πέραν, θα φτάσουμε στις εκδηλώσεις και στην απόκτηση από το δήμο, για τη διαδικασία που συμβαίνει εδώ και κάμποσα χρόνια, δηλαδή αποκτάει μια νέα ζωή, καλώς ή κακώς, μέσα από... νεότερους συνήθως, έτσι φαίνεται, οι οποίοι, μπαίνουν παρανόμως μέσα, και είτε προσπαθούν να δημιουργήσουν, ή να καταστρέψουν κάτι, ή καταστρέφουν στοιχεία... ε... του... κτιρίου. Αυτή τη διαδικασία επειδή είπες πριν ότι την έχεις δει, ότι έχεις θέα από το μπαλκόνι σου, πως τι πως θα τη σχολιάζεις πως μπορείς έτσι να μου μιλήσεις λίγο γι' αυτό.

Σ. 12: Τώρα πως να σου πω, εγώ πάντως εκείνη τη φορά που πήρα στην αστυνομία τηλέφωνο δεν πήγε κανείς (γελάει). Και μου 'κανε κι εντύπωση... ε... προσωπικά δε με ενοχλεί, εγώ, αυτός που έχω δει να κάνει το γκράφιτι, νταξει έβαλε το όνομά του, έγραψε κάτι, νομίζω ότι ο Ιόλας, μπορεί και να το έβλεπε λίγο εύθυμα, αυτό το πράγμα, δηλαδή μάλλον θα τον ενοχλούσε περισσότερο, ότι έχουν φύγει, εκείνα που έχουν φύγει από κει, όσο για τις ζημιές, μου έκανε εντύπωση ας πούμε ότι κάποια στοιχεία έχουνε μείνει... τα λιοντάρια που είναι απ' έξω, κάποια πράγματα που είναι απ' έξω, δεν έχουν καταστραφεί από κανέναν, κι από ναρκομανείς που έμπαιναν μέσα και από.. ζέμπαρκους και από έφηβους... το τραπέζι το μεγάλο το μαρμάρινο πρακτικά είναι όπως είναι, ο χώρος ο μεγάλος στον πάνω όροφο... είναι γύρω στα 150-200 τετραγωνικά πρέπει να είναι ίσως και μεγαλύτερος, χωρίς κολώνα στη μέση, δεν έχεις την αίσθηση ότι κάποιος μπήκε μέσα κι έχει κάνει ζημιές... Αυτά για μένα είναι μικρά,

Ε.: Είναι μικρά.

Σ. 12: Είναι μικρά, τώρα άλλα είναι τα σημαντικά. Και το πιο σημαντικό είναι ότι, αισθάνομαι ότι, έγινε κάτι, βρέθηκαν τα χρήματα, το πήρε ο δήμος, άλλαξε δημοτική αρχή και δεν έγινε τίποτα.

Ε.: Ναι είναι, είμαστε σε μια μετάβαση.

Σ. 12: Αισθάνομαι ότι υπάρχει, υπάρχει ένα φρένο ξαφνικά, γιατί εγώ είδα, είδα, από τη βεράντα μου, να ξηλώνουν από πάνω τα, μεγάλα ντεπόζιτα που υπήρχανε, και να περνάνε μια σωστή... πίσσα μόνωση...

Ε.: Μόνωση.

Σ. 12: ...το πάνω για να το σώσουν, όσο γίνεται και να κλείνουν τα παράθυρα όπως κάνεις... στα κλειστά κτίρια, και μετά... δύο εκδηλώσεις το καλοκαίρι γίνανε, και τελειώσαμε. Αυτό ήτανε.

Ε.: Εντάξει, υπογράφηκε πάντως η σύμβαση για την προμελέτη, για τη μελέτη αξιοποίησης.

Σ. 12: Ναι αλλά να είδες, κι αυτό, δεν είναι, δε βλέπεις το δήμο να το περνάει στον κόσμο.

Ε.: Άρα εσύ πιστεύεις ότι ακόμα υπάρχει ένα θέμα σύνδεσης του χώρου...

Σ. 12: Εγώ θα θελα να έρθει ο δήμαρχος να κάνει μια εκδήλωση να μας πει ότι εσείς, που είσαστε εδώ, οι άμεσα ενδιαφερόμενοι, κατ' αρχάς... τι θέλετε να γίνει αυτός ο χώρος.

Ε.: Α, θα φτάσουμε σε αυτό.

Σ. 12: Γιατί, ότι και να συμβεί, επηρεάζει κι εμάς, ή να σε ενημερώσουμε, γίνεται κι αυτό, είμαστε σε εκείνη τη φάση, ούτε με την προηγούμενη δημοτική αρχή, συνέβη αυτό, ε... μόνο αν ρωτούσες... μα είναι κάτι πολύ μεγάλο, μέσα στον αστικό ιστό, δεν γίνεται να μη με ρωτάς τι θα 'θελα εγώ, δηλαδή στην πολυκατοικία μου υπάρχει κόσμος που... δε θέλει να γίνει για παράδειγμα καφέ μπαρ εκεί πέρα, λέω εγώ, γιατί θα 'ρχεται πολύς κόσμος, θα..., και δε θέλει να γίνει και μουσείο βασικά, (γελάει) γιατί που θα παρκάρουμε... θα χαλάσουμε τώρα την περιοχή μας, και είμαστε μια χαρά, να είδες μια φορά έγιναν οι εκδηλώσεις, δε μπορούσαμε να παρκάρουμε, που είναι μια πραγματικότητα, όντως συνέβη. Αλλά και πάλι, ότι... αισθάνομαι ότι ο δήμος θέλει να κάνει κάτι, δεν ξέρω τι θέλει να κάνει ακριβώς, δε θέλει να μας το πει κι ο κόσμος δε θέλει να το μάθει κιόλας.

Ε.: Άρα είναι και από τις δύο μεριές μια αρνητική προσέγγιση.

Σ. 12: Ναι, δηλαδή αισθάνομαι ότι υπάρχει ακόμα αυτό ότι, ναι, είναι εκεί του Ιόλα το κτίριο, κάποιος ήταν ο Ιόλας, δεν είμαι σίγουρος ακριβώς, ε... θα πρεπε να το κάνουν σαν σχολείο, πως να στο πω.

Ε.: Ωραία, πολύ ωραία με εισάγεις στην... στο...

Σ. 12: Σου έδωσα πάσα;

Ε.: Ναι, ναι, στην προοπτική αυτή που ανοίγει, μετά από την αγορά του χώρου, μέσα από όλα αυτά τα μπρος πίσω όπως τα περιέγραψες πολύ καλά, υπάρχει τώρα ένα δεδομένο πια, ότι ο χώρος ανήκει στο δήμο.

Σ. 12: Ναι.

Ε.: Ο δήμος είναι η θεσμική συγκρότηση των πολιτών.

Σ. 12: Θα 'πρεπε.

Ε.: Είναι, αυτός είναι ο ρόλος ενός δήμου, είναι η θεσμική συγκρότηση αυτό που... θεσμοποιεί τους κατοίκους...

Σ. 12: Να σου κάνω μια παρένθεση σε αυτό, εγώ λοιπόν ως κάτοικος της Αγίας Παρασκευής, απ' το '81 ως τώρα, θεωρώ ότι ο δήμος Αγίας Παρασκευής, έχει βάλει ένα πολύ χαμηλό πήχη, που λέει ότι θα κοιτάζω να μην έχω πολλά σκουπίδια στους δρόμους, να μην έχω πολλές λακκούβες, κάποια στιγμή θα μαζέψω και λίγο τα όμβρια, σε μερικές περιοχές, όχι σε όλες, και... εντάξει θα κάνω και δυο σχολεία, που δε τα κάνω εγώ, θα χωροθετήσω μονάχα, θα... φτιάξω και δυο κλειστά

γυμναστήρια, τα οποία μετά θα κοιτάζω να μην είναι για τους πολίτες, για τους κατοίκους της Αγίας Παρασκευής, εγώ δεν αισθάνομαι ότι ο δήμος της Αγίας Παρασκευής, από το '81 που ζω, ως σήμερα, έχει κάνει κάτι ιδιαίτερο, ούτε ένα γήπεδο μπάσκετ δε μου κανε, δηλαδή ακόμα κι αυτό, το κάναμε μόνοι μας, το κοντινότερο ήταν στην πλατεία της Αγίας Παρασκευής. Αισθάνομαι ότι αυτός ο δήμος δεν κάνει για τους... δημότες του τίποτα, παραπάνω από το ελάχιστο αποδεκτό κοινωνικά, οπότε, μετά μπλέκεις στο τι θέλει η κοινωνία και τι θέλει να ασχοληθεί... πως να το πω, έχουμε ένα κολυμβητήριο, στα μετά, από πριν μετακομίσω εγώ στην Αγία Παρασκευή. Αυτό, οπότε νομίζω αυτό το ίδιο κάνει ο δήμος και τώρα, δεν αισθάνομαι ότι, βλέπει... να σου δώσω ένα παράδειγμα, εγώ λοιπόν είμαι δημοσιογράφος και δουλεύω στα κανάλια, κάθε χρόνο όποιο κανάλι μεγάλο, θέλει να κάνει μια παρουσίαση προγράμματος, ψάχνει να βρει σε ποιό χώρο θα κάνει την παρουσίαση. Πρακτικά σε όλη την Αθήνα υπάρχουνε πέντε χώροι... πέντε χώροι, το τάδε μουσείο, η στέγη γραμμάτων και τεχνών, το μέγαρο, κάτω στην παραλία εκεί που λέγαμε πριν που ήταν ο ιππόδρομος, αυτός ο χώρος αν υπήρχε, θα μπορούσε και μόνο από αυτό, να βγάλει πολύ μεγάλο μέρος των εξόδων του, γιατί ένα κανάλι, θα ήθελε να κάνει την παρουσίαση προγράμματος, σε αυτόν, σε έναν πολύ ωραίο χώρο, στο σπίτι του Ιόλα, στη βίλα του Ιόλα, στο μουσείο του Ιόλα, στον τεράστιο κήπο γύρω γύρω, είναι φοβερό φιλέτο, είναι, είναι άσπαστο για το δήμο της Αγίας Παρασκευής, και αισθάνομαι ότι το βλέπει σαν ένα σπίτι πρέπει να κάνουμε κάτι γι' αυτό, τώρα τι να κάνουμε μ' αυτό.

Ε.: Ωραία, άρα πιστεύεις ότι ανεξάρτητα δημοτικής αρχής, δεν υπάρχει... με διαφορετικές προσεγγίσεις...

Σ. 12: Σχέδιο.

Ε.: ...δεν υπάρχει σχέδιο, ε... αυτό πιστεύεις ότι συνδέεται συνολικά για τα πολιτιστικά ε... πράγματα της πόλης;

Σ. 12: Μα είναι αυτό, ακριβώς αυτό, εγώ αισθάνομαι ότι ο δήμος της αγίας Παρασκευής δεν κάνει τίποτα για τον πολιτισμό, όχι ότι θα 'πρεπε... το μόνο που έκανε για μένα, ήταν τα τελευταία χρόνια εκείνες οι συναυλίες στον κήπο...

Ε.: Της ΕΡΤ.

Σ. 12: Ναι, και αυτό που είχε κάνει με το θερινό. Αλλά, αυτά είναι σαν κινήσεις λίγο σπασμωδικές και λίγο προεκλογικές και λίγο... για καλοκαίρι ας κάνουμε κάτι. Δε βλέπω μία... ροή, έναν σχεδιασμό ότι, έχουμε κάποιους χώρους, να μη δώσουμε λεφτά για να φέρουμε έναν γνωστό, τα ίδια λεφτά, ας τα κάνουμε για τους δημότες, δηλαδή, μην τραγουδήσει ένας μεγάλος, μη φέρουμε το (όνομα τραγουδιστή) να τραγουδήσει, με τα λεφτά του (όνομα τραγουδιστή), να χρηματοδοτήσουμε άλλες δράσεις.

Ε.: Πιστεύεις ότι έχει, ε... τελικά, ανεξαρτήτως της πρακτικής που ασκούν οι δημοτικές αρχές, πιστεύεις ότι υπάρχουν οι δομές στο δήμο, έτσι ώστε να γίνει ένα πρότζεκτ πλαν με κέντρο τον Ιόλα;

Σ. 12: Όχι, δεν νομίζω ότι υπήρχαν ποτέ, ότι υπάρχουν σε κανέναν δήμο της χώρας, κι ότι με τον τρόπο που υπάρχει και λειτουργεί αυτή η χώρα, ότι μπορεί να συμβεί αυτό το πράγμα, γιατί ο μέσος Έλληνας δεν ασχολείται με την τέχνη.

Ε.: Πως, ποιά λύση θα έβρισκες έστω ιδεατά, ποιά θα ήταν για σένα μια λύση, για να δεις ότι αυτό το πράγμα θα εξελιχθεί και θα αξιοποιηθεί, όχι αναγκαστικά αυτόματα και πλήρως αλλά σταδιακά με μία πρόοδο.

Σ. 12: Όχι εγώ νομίζω ότι μπορεί να αυτό... να αξιοποιηθεί πλήρως από την επόμενη μέρα, γιατί είναι ένας χώρος που λειτουργεί, ο ίδιος πολύ καλά, είναι ένας πολύ μεγάλος χώρος, σε μια περιοχή που δεν είναι επιβαρυνμένη... με κυκλοφορία δηλαδή μπορείς να το ρυθμίσεις και το θέμα της στάθμευσης, με κάποιο τρόπο, είναι ένας χώρος που εγώ, όπως έχω δει πριν από πέντε χρόνια το κτίριο μέσα, μερεμέτια θέλει για να φτιαχτεί, δεν είναι, δεν είναι καν δύσκολο να το επαναφέρεις σε μια καλή κατάσταση. Είναι ένας χώρος που έχει ωραία, ωραία μεγάλα δωμάτια, εύκολα για να κάνεις, κι αν ο δήμος ζητήσει από ανθρώπους που μένουν στην Αγία Παρασκευή να προτείνουν πράγματα, μέσα σε ένα εξάμηνο, θα έχει πιο πολλές ιδέες από όσες θέλει. Και επίσης εγώ θα ήθελα σε μια γωνιά να γίνει κι ένα μικρό καφέ μπαρ, για να μπορεί ο χώρος αυτός, να καλύπτει τα έξοδά του, το πιο σημαντικό αυτό. Να μην είναι ένα βάρος, γιατί όταν ένας χώρος είναι ένα βάρος για το δήμο, μοιραία θα 'ρθουνε κι άλλα, να μεταφέρει κι ο δήμος όλες τις πολιτιστικές του δραστηριότητες, να αξιοποιήσει το χώρο και σαν ένα θέατρο εξωτερικό ή εσωτερικό, να κάνει ομάδες φωτογραφίας έχει ομάδα για φωτογραφία, κι είναι κάπου στου διαόλου τη μάνα, ψάχνεις που είναι, όλα αυτά μπορούν να μαζευτούν εκεί, σε έναν χώρο. Κι είναι νομίζω αυτό που θα 'θελε κι ο Ιόλας, εγώ δε θέλω να γίνει ένα μουσείο που θα έρθουνε κάποια αρχαία πίσω. Αν υποθέτουμε ότι θα βρεθούν, έναν μικρό χώρο ίσως να το δώσουμε σε αυτό, θέλω να γίνει κάτι σύγχρονο, με αυτή την έννοια, αυτό θα 'θελα εγώ.

Ε.: Μπορεί να το υποστηρίξει αυτό όμως αυτόνομα ο δήμος ή πρέπει να συνεργαστεί, πέραν από την κοινότητα και με με κάποιους έστω... θεσμικούς φορείς, που μπορούνε να το καλύψουν αυτό;

Σ. 12: Ναι προφανώς, θες τεχνογνωσία για να το κάνεις, θες κάποιον για να σου πει, αλλά άμα μπλέξουμε μετά κι άλλοι μέσα... λέω πάντα... ένας πρέπει να βαράει το νταούλι, γιατί άμα μούνε μέσα και... διάφορες είτε ομάδες είτε... συγκεκριμένα ονόματα συμφέροντα, μουσεΐα κεντρικά κι αυτά... δεν είναι κάτι τόσο μεγάλο που να μη μπορεί να το δουλέψει ο δήμος μόνος του, δηλαδή εγώ θεωρώ απλά και μόνο αν μεταφέρει θεατρικές ομάδες φωτογραφίας κι όλα αυτά, θα καλύψει το μισό χώρο, μπορεί το μεγάλο χώρο για τις εκδηλώσεις τον εσωτερικό να τον έχει πάντα έτοιμο για μία εκδήλωση... ο εξωτερικός χώρος το ίδιο, μπορεί να προγραμματίσει μερικές εκδηλώσεις να γίνονται και να φιλοξενεί κάποιες εκθέσεις, για παράδειγμα, όταν είχε γίνει του Άντυ Γουόρχολ η αναδρομική έκθεση πριν από... πέντε χρόνια περίπου, κάπου στο κέντρο της Αθήνας, αυτό θα μπορούσε να έχει γίνει, αυτοδικαίως αν θες γιατί υπήρχε και πορτρέτο του Ιόλα μέσα αν θυμάμαι καλά, στο χώρο αυτό.

Να φιλοξενείς εκθέσεις, ο δήμος μπορεί να το κάνει, δεν είναι τόσο μεγάλο, να το κάνει, θεωρώ ότι δεν είναι δύσκολο.

Ε.: Ωραία, και θεωρείς ότι με αυτόν τον τρόπο θα επανασυνδεθεί, ή μάλλον θα συνδεθεί η κοινότητα για πρώτη φορά, με το χώρο.

Σ. 12: Θα συνδεθεί, για πρώτη φορά, γιατί θα είναι ένα κέντρο, θα λες θα πάω να πτώ καφέ στη βίλα του Ιόλα και μια και είμαι κει, η ομάδα φωτογραφίας έχει μία έκθεση μέσα, ωραία φωτισμένη, όχι όπως το είχαμε κάνει την άλλη φορά... φωτογραφίες απλωμένες έξω γύρω γύρω... και άμα δώσεις στον κόσμο μια πλατφόρμα, ο κόσμος θα την αγκαλιάσει, άμα αισθανθεί ο κόσμος ότι είναι κάτι ωραίο, δε θα το βανδαλίζει, δε θα το κοροϊδέψει, θα το αγκαλιάσει, όπως και έχει γίνει γενικά, στις εκθέσεις που έχουν γίνει τον τελευταίο... το καλοκαίρι είχε μία πολύ... ιδιαίτερη έκθεση μέσα... και μου 'κανε, ιδιαίτερη με την έννοια ότι ήτανε... τα εκθέματα όχι συνηθισμένα. Δε μπορώ να τα περιγράψω τώρα, μου 'κανε εντύπωση ότι ήρθε κόσμος που έβλεπε ότι δεν... δεν το πιανε, αλλά το 'βλεπε με ένα ενδιαφέρον, μπορεί να είναι και ο χώρος που λειτουργεί έτσι, δε σου 'ρχεται να φωνάζεις στο χώρο αυτό μέσα. Κάπως, αυτό είναι καλό, να ανοίγει ο άλλος λίγο τα μάτια του σε κάτι που δε το βλέπει κάθε μέρα, αυτό είναι ο πολιτισμός για εμένα, όχι ο πολιτισμός για τον πολιτισμό. Η εμπειρία.

Ε.: Ωραία, ε... εγώ έχω καλυφθεί πλήρως απ' την κουβέντα μας...

Σ. 12: Να σαι καλά. (γελάει)

Ε.: Κλείνοντας...

Σ. 12: Σου 'πα και πολλά (γελάει)

Ε.: Όχι μια χαρά μια χαρά, κλείνοντας αυτό που θέλω είναι έτσι, νιώθω σίγουρος, αλλά θέλω μια δέσμευση επειδή η έρευνα αυτή θα κλείσει με συμμετοχικές δράσεις της κοινότητας μέσα στο χώρο, έχω ήδη δηλαδή ζητήσει αδειοδότηση για πρόσβαση στο χώρο και θέλω να σχεδιάσω κάποιες δράσεις οι οποίες θα αφορούνε, τη σύνδεση της κοινότητας με το χώρο, και με την κοινότητα των καλλιτεχνών και με διάφορες άλλες λεπτομέρειες που είναι στη διαδικασία του σχεδιασμού, και επειδή ξέρω έτσι την, και την αναγνωρίζω και μέσα από τη συνέντευξη τη θερμή στάση σου απέναντι στη σύνδεση αυτής της κοινότητας με το χώρο, θα 'θελα την παρουσία σου, όχι μόνο, ως ... συμμετέχων, αλλά και στη και στη βοήθεια της υποστήριξης τέτοιων δράσεων...

Σ. 12: Μα εννοείται γιατί, γι' αυτό μιλάω για την πλατφόρμα, εγώ θέλω να δω μια πλατφόρμα, όλοι θέλουν αυτό, όσοι θέλουν να, φτιάξουνε κάτι, δώσε σε κάποιον κάπου να το στηρίξει, να το, εγώ θα είμαι εκεί.

Ε.: Για να, ωραία, για να αποκτήσουμε μια καινούργια εμπειρία με το χώρο ως κοινότητα.

Σ. 12: Ναι, ναι.

Ε.: Ωραία σε ευχαριστώ πάρα πολύ (όνομα συμμετέχοντα 12).

Σ. 12: Τίποτα, να 'σαι καλά.

13^η ατομική συνέντευξη

Ερευνητής: Λοιπόν (όνομα συμμετέχουσας), ευχαριστώ για την αποδοχή... στο κάλεσμα για αυτή την ερευνητική συνέντευξη, έχεις πάρει τα έντυπα ενημέρωσης και συγκατάθεσης, άρα μπορούμε να ξεκινήσουμε. έτσι θα θελα με... για αρχή έτσι για να... χαλαρώσουμε και να ζεσταθούμε, ε να μου πεις με δύο λόγια, ε.. ένα προφίλ για τον εαυτό σου, δηλαδή για την (όνομα συμμετέχουσας), την ίδια, με πολύ... με δύο λόγια αυτά που θα επιλέξεις εσύ.

Συμμετέχουσα 18: Καλησπέρα κατ' αρχήν, ευχαριστώ πάρα πολύ για το κάλεσμα, επίσης, ανταποδίδω. Ε... για μένα, τι να πω για μένα. Ας πούμε ότι είμαι καλλιτέχνης, θα ήθελα να θεωρώ τον εαυτό μου καλλιτέχνη, θα το ήθελα και πάρα πολύ έτσι να το... να είναι και στην πραγματικότητα, όχι απλά να το λέμε. Όνειρο ζωής, να γίνουμε. Κάτοικος Αγίας Παρασκευής, γεννημένη εδώ πέρα το 1961, ε... με πολύ αυστηρές συνθήκες και... κλειστές κοινωνικές όλες οι δομές της γειτονιάς μας, με αυστηρούς γονείς και δασκάλους. Και σε σχέση με το... κτήμα εδώ του Ιόλα, ήταν απαγορευμένο το πέρασμα, από το σημείο που είναι το σχολείο και πέρα.

Ε.: Τώρα μιλάς για την εποχή που είσαι μαθήτρια εσύ...

Σ.18: Ναι, ναι.

Ε.: Ωραία, ας μείνουμε τώρα στο πρώτο για τον εαυτό σου δηλαδή αυτά τα δύο στοιχεία. Ναι, αν θέλεις να αναφέρεις την εργασία σου ή την οικογενειακή σου κατάσταση έτσι για να είναι καταγεγραμμένα για να μπορούμε να τα...

Σ.18: Ε, ωραία, έκανα οικογένεια πολύ μικρή, στα δεκατεσεράμισι, δεκαπέντε, μια κόρη, τελείωσε σύντομα, αυτή... η ιστορία και μετά... ζούσαμε οι δυο μας, με τη βοήθεια των... της οικογένειας, της υπόλοιπης. Ε... δούλευα δεξιά και αριστερά, δεν είχα μάθει τίποτα, δεν είχα σπουδάσει τίποτα, εφ' όσον είχα παρατήσει το σχολείο. Ταλαιπωρήθηκα αρκετά και από κει και πέρα... μια λύση ήταν να βγάλω ένα φυλλάδιο, επειδή αγαπούσα πάρα πολύ τα ταξίδια, ε.. να βγάλω ένα φυλλάδιο και να ταξιδέψω όπου όπου γης και πατρίς. Αυτό ισχύει και σήμερα, μου αρέσει πολύ, ας είμαι λίγο εγκλωβισμένη εδώ, αλλά είναι κάτι που αγαπώ ιδιαίτερα.

Ε.: Ε, είναι μια εμπειρία ζωής αυτό φαντάζομαι.

Σ.18: Ναι, με πολλές... δηλαδή στο εμπορικό ναυτικό και λίγο στα στα σκάφη αναψυχής, ε... εμπειρίες τύπου ναυάγια... πυρκαγιές, με αγάπες με έρωτες, με... τρέλες με όλα αυτά, με ψαρέματα μέσα από τα καράβια πάρα πολύ ωραίες εμπειρίες.

Ε.: Σε αυτή την περίοδο την παροντική ας πούμε η εργασία σου είναι;

Σ.18: Η εργασία μου είναι... σεφ του μαγείρευα.

Ε.: Όχι εννοώ τώρα, σε αυτή την περίοδο ναι, ναι.

Σ.18: Τώρα εργάζομαι σε γυμνάσια, σε δύο γυμνάσια, αναπληρώτρια είμαι, εργάζομαι σε δύο γυμνάσια και ένα λύκειο, στην εκπαίδευση και το παλεύουμε εκεί με τα παιδιά και παλεύουν κι αυτά με μας.

Ε.: Ως εικαστικός φαντάζομαι.

Σ.18: Ναι, ως εικαστικός, καλλιτεχνικά.

Ε.: Τέλεια, πάμε έτσι λίγο πίσω, να σταθώ σε αυτό που ανέφερες πριν που έχει ένα ενδιαφέρον να το γνωρίσω κι εγώ, γιατί δεν έχω προσωπική εικόνα. Φαντάζομαι από μια ηλικία δέκα χρόνων τουλάχιστον έχεις μια εικόνα, μια αντίληψη για την κοινότητα για την πόλη, ζούσες στο κάτω μέρος της Αγίας Παρασκευής, ή στο από πάνω από τη Μεσογείων...

Σ.18: Όχι στο κάτω μέρος, στη (όνομα οδού διαμονής)...

Ε.: Ωραία, ε... πως θυμάσαι αυτή την εικόνα αυτής της κοινότητας γιατί τότε, από τις μαρτυρίες που έχω, δεν υπήρχε αυτή η πυκνότητα δόμησης που υπάρχει τώρα, ήταν μια πολύ πιο αραιοκατοικημένη περιοχή, πως φαντάζεσαι αυτή την κοινότητα;

Σ.18: Ε θυμάμαι, όλα τα σπίτια μονοκατοικίες, χωματόδρομους, τα γόνατά μας μες τα αίματα που παίζαμε και τρέχαμε στους δρόμους, υπέροχους κήπους, με τριανταφυλλίες και... συναγωνίζονταν οι γείτονες, ποιός θα έχει τα περισσότερα λουλούδια και φυτά, πραγματικά το απ' έξω δηλαδή, ήτανε υπέροχο... αλλά ήταν το φαίνεσθαι, το εσωτερικό δεν ήτανε καλό, δεν ήτανε καλής πάστας άνθρωποι, όλοι πάρα πολύ αυστηροί, ντάξει το μεγαλύτερο ποσοστό τελospάντων, πάρα πολύ αυστηροί και τα παιδιά τους, τουλάχιστον όσοι ήταν οι συμμαθητές μου και η γενιά μου περάσανε πάρα πάρα πολύ δύσκολα. Ε.. και από την οικογένεια και η συνέχεια στο σχολείο, ντάξει ήταν η γενιά των δασκάλων που δέρνανε πολύ, ε... η γειτονιά μας ήτανε... αραιοκατοικημένη, αλλά γνωριζόμασταν όλοι, υπήρχε κι ένα καφενείο που εκεί γινότανε όλο το αλισβερίσι των... μεγαλύτερων ηλικιών, των γονιών μας δηλαδή, παίζανε το τάβλι τους και εμάς μας βγάζανε μια φορά την Κυριακή να φάμε την πάστα μας και την πορτοκαλάδα μας (γελάει) αυτό.

Ε.: Αυτό ήταν η διασκέδαση ναι. Αλλά θεωρείς, έχει την εικόνα ότι υπήρχαν δεσμοί εσωτερικά στην οικ... στην κοινότητα, δηλαδή υπήρχε ένα νοιάξιμο του ενός προς τον άλλον, υπήρχε αυτή η του χωριού ας πούμε προσέγγιση των πραγμάτων, το να με νοιάζει αν είναι ο άλλος καλά, το να έχω στο νου μου το τι κάνει κι αυτά, με το συντηρητικό της κομμάτι όπως το περιέγραψες.

Σ.18: Ναι... νομίζω πως ναι, δε θα έλεγα κι ότι είναι 100% έτσι. Εντάξει, ναι νοιάζομαι για το γείτονά μου, ξέρω τι γίνεται τι κάνει τι τρώει, τι πίνει τι ώρα πάει τουαλέτα ας πούμε, ναι (γελάει) τα ξέρω όλα, ε τον κουτσομπολεύω αλλά στα δύσκολα ήτανε κοντά, κοντά.

Ε.: Ωραία, ωραία και... φεύγεις κάποια στιγμή, είσαι σταθερή εδώ στον τόπο, φεύγεις κάποια στιγμή και αν φεύγεις πότε γυρνάς, πότε ξαναέχεις εικόνα από αυτή την κοινότητα;

Σ.18: Έχω άλλη μια εικόνα, ότι εδώ στο χώρο που είναι τώρα το δημοτικό σχολείο του... εβδόμου, που είναι ακριβώς πίσω από το σπίτι μου, υπήρχε υπήρχανε νερολακούβες, χώμα, ήταν μια αλάνα τεράστια, με νερολακούβες και... κάθε καθαρά Δευτέρα όλοι μαζεύνοντουσαν όλοι μα όλοι και πετούσαμε χαρταετούς με ξυραφάκια επάνω και κάτι τέτοια και ποιός θα πάει πιο ψηλά, ήταν μια αλάνα έτσι παιχνιδιού πιο πολύ για τα αγόρια ίσως καμιά μπαλίτσα να παίζανε ε... και ένα μικρό,

ένας μικρός χώρος που πούλαγε κρασί, ώστε μέχρι εκεί επιτρεπόταν να πάμε τα κορίτσια, μέχρι κι εγώ δηλαδή, δεν δεν μπορ, δεν είχαμε πρόσβαση πιο πέρα, το γύρω γύρω.

Ε.: Εκείνη την περίοδο δηλαδή προς τα τέλη της δεκαετίας του '60 οριακά στο '70, είναι και που έχει εμφανιστεί ο Ιόλας στην περιοχή. Ποιά είναι η πρώτη εικόνα που θυμάσαι, ακόμα και χωρίς να ξέρεις λεπτομέρειες ή πληροφορίες για αυτόν, είτε από τον ίδιο είτε από τη βίβα του, ή άκουσμα, μπορεί να μην είναι εικόνα μπορεί να είναι...

Σ.18: Ναι, ε προσωπικά δεν είχα πλησιάσει γιατί δεν επιτρεπόταν, γενικά ακουγότανε κάπ κάτω, δηλαδή απ' ότι καταλάβαινα από τους μεγάλους, το πως συζητούσανε ότι κάτω γίνεται, προς τα εκεί, προς εκείνη την περιοχή, κοντά μας, αλλά... αποφεύγαν να μιλήσουν μπροστά στα παιδιά, γιατί προφανώς δεν ξέρω τι μπορεί να λέγανε για τον Ιόλα, που δε θέλανε να το ακούσουμε, ε... τι άλλο, επιτρεπόταν η πρόσβαση μέχρι εκεί, κάποια αγόρια όμως και συμμαθητές μου, έχουν αναφέρει κάποια πράγματα που θα μπορούσαμε να τα πούμε αν θέλεις, μπορούμε να τα πούμε.

Ε.: Ωραία.

Σ.18: Λοιπόν, ο ένας είναι ένας φίλος, ο *(όνομα φίλου συμμετέχουσας)* όπου... με την ιστορία του που μου είπε χτες το βράδυ, με το *(όνομα φίλου του φίλου)* και το *(άλλο όνομα φίλου του φίλου)*, φιλαράκια, συμμαθητές όλοι, μένανε ακριβώς από πάνω από τον Ιόλα, οι δύο και ακριβώς από κάτω οι άλλοι, ο άλλος, ε.. πηγαίνανε με τα αεροβόλα και τα φλομπεράκια τους και μπαίναν μέσα στο κτήμα και χτυπούσαν πουλάκια κοτσύφια δεν ξέρω γω τι είχε, επίσης μου ανέφερε ότι βάζανε και ξόβεργες, ε όπου οι ξόβεργες πρέπει να πας και την άλλη μέρα, να δεις τι έχει πιάσει και τι... ναι, μέσα στο κτήμα όλα αυτά. Γενικότερα μου είπε ότι ο Ιόλας του άφηνε πάντα να μπαίνουνε, πάντα, όποτε θέλανε κι όταν θέλανε, εκτός από την Κυριακή, η Κυριακή ήταν η μέρα επίσκεψης του Καραμανλή, της Μερκούρη των μεγάλων, οπότε έκλεινε κι όλη η γειτονιά, δεν μπορούσαν να περάσουν.... τις καθημερινές μετά λέει όταν πηγαίναν στο σχολείο, πηδούσαν λέει τα κάγκελα, μπαίνανε μέσα, τους κέρναγε, του φώναζε μια γυναίκα που είχε, μια κυρία λέει και μάλιστα έτσι άγρια και κάπως παχουλιά, ντάξει μου την είπε αντρογυναίκα μου την ανέφερε τώρα ο *(όνομα φίλου συμμετέχουσας)* που την είχε και στην κουζίνα και του μαγείρευε, τους φώναζε και τους κερνούσε πορτοκαλάδα και κάτω άλλο που δεν το άκουσα καλά όταν μου το είπε στο τηλέφωνο (γελάει). Επίσης, το φοβερό είναι ότι... δεν ήταν μόνο μέχρι εκεί, δηλαδή δεν κάθονταν μόνο στην κουζίνα να τους κεράσει πορτοκαλάδα και να παίξουνε, είχε και τα σκυλιά του βέβαια, τους είχε ξεναγήσει στο υπόγειο... που αυτό όταν ξεκίνησε να μου το λέει, το θεώρησα και λίγο μμμ, υπόγειο, αυτό το υπόγειο είναι πάντα πονηρό, όμως δεν ισχύει, ε γιατί λέει κατεβήκαμε λέει και είχα εκπλαγεί, ακριβώς με αυτά τα λόγια, είχα εκπλαγεί με όλα αυτά τα θεόρατα έργα τέχνης που είχε, τα μεγάλα, και ε... συγκινήθηκα λέει για ένα άλογο με κεφάλι ψαριού, και σώμα γοργόνας... υπήρχε τώρα λέει ποιανού να ήταν αυτό, σουρεαλιστικό κάτω μου κάνει, ως καλλιτέχνες...

Ε.: Του Μαγκρίτ, του Μαγκρίτ...

Σ.18: Ναι έτσι, ναι, και επίσης υπήρχαν λέει στοιβές τεράστιες ο ένας πάνω στον άλλον, ε... και όλο το υπόγειο ήταν ζωγραφισμένοι οι τοίχοι, ενδέχεται μου λέει και τώρα αν κατέβει κάποιος, μπορεί να δει ίσως υπολείμματα στους τοίχους, αυτό θα ήθελα προσωπικά να σου πω, αν πάμε και μπορέσουμε να κατεβούμε με , δεν ξέρω έχει πλημμυρίσει δεν ξέρω τι έχει γίνει, ήταν όλος όλα ζωγραφισμένα νομίζω από τον Γουόρχολ, ε... και μου είπε ότι ίσως μπορούν να φαίνονται και σήμερα. Ήταν ευγενικότατος, τώρα μπορώ να αναφέρω και λίγο, στα προσωπικά του μήκε, υπήρχε ένας Λάζαρος, που ήταν ο σύντροφός του Ιόλα και ένας οικοδόμος (γελάει). Ε... αυτό προσωπικά που μου άρεσε πολύ Φοίβο ήταν ότι... μου είπε ότι δεν ήταν, δεν σταμάτησε μέχρι εκεί, ήταν ότι... είχε πολλά λεφτά ο άνθρωπος και βοήθησε λέει πάρα πολλούς ομοφυλόφιλους της εποχής, που δεν είχαν λέει στον ήλιο μοίρα, τους είχε νοικιάσει σπιτάκια εδώ πέρα φτωχικά, παλιά τα πολύ παλιά, τους συντηρούσε και τους τάιζε. Τους τάιζε δηλαδή ήταν λέει τόσο καλόκαρδος, και... αυτό με συγκίνησε ήταν κάτι που δεν το έχω ξανακούσει δηλαδή και μου άρεσε δηλαδή τους είχε μαζέψει τους πιο ταλαίπωρους ξέρεις τώρα, μπορεί να ήταν και πιο μεγάλης ηλικίας, σε σχέση με αυτόν, να ήταν μικρότερος, ε... όταν πέθανε, γύρω γύρω λέει πλακώσανε τα περιπολικά, είχανε κλείσει λέει όλο το μέρος, ενώ το βράδυ αντίθετα ερχότανε φορτηγό, μάζευε τα πράγματα, βγάζανε, τρέχανε λέει γυναίκες από την γειτονιά και παίρνανε γούνες, βγαίνανε με γούνες και φεύγανε, τρέχοντας, δηλαδή η καλή γειτονιά...

Ε.: Την εποχή λες τώρα που έχει πεθάνει...

Σ.18: Ναι που έχει πεθάνει τώρα έχουμε πάει πολύ μ, ναι, με πήγε εκεί αυτά μου είπε όλες τις λεπτομέρειες, και υπήρχαν ήδη αστυνομικοί ε... με πολιτικά ρούχα, και τελείωσε ότι... ήταν όλοι στο κόλπο, με την άδεια της αστυνομίας δηλαδή όλοι στο κόλπο, ακόμα και οι φίλοι του πιθανόν δηλαδή ακόμα και οι Καραμανλικόι δηλαδή όλοι, και οι πολιτικοί γιατί... ποιός το έκανε δηλαδή, ίσως να μην τα πήρε τόσο η αδερφή του, που νομίζουμε, αλλά να τα πήρανε... όλοι αυτοί.

Ε.: Όλοι.

Σ.18: Με τη φάση ότι θα τα διαφυλάξουμε, αυτά έμαθα, ε ναι.

Ε.: Εσύ πότε επανασυνδέεσαι ας πούμε στην κοινότητα εδώ.

Σ.18: Ε... κάτσε να θυμηθώ πότε γύρισα, γιατί ήμουνα όλο στο γύρω γύρω όλοι, ε... γύρισα ήτανε δεκαπέντε η κόρη μου, 17, εκεί κάπου στο '90 ή '90 παρά κάτι.

Ε.: Άρα εκεί λίγα χρόνια μετά το θάνατο του Ιόλα.

Σ.18: Ναι ναι ναι ναι, ναι.

Ε.: Κι έχεις λείψει αρκετά χρόνια.

Σ.18: Ναι πήγαινα κι ερχόμουνα αλλά έλειπα κιόλας.

Ε.: Πως βλέπεις πως, κι έχοντας κάνει κι όλα αυτά τα ταξίδια, κι έχοντας γνωρίσει άλλα μέρη κι άλλους ανθρώπους κι άλλους τόπους, πως βλέπεις την κοινότητα το '90, σε τι αλλαγμένη.

Σ.18: Ε.. η παλιά κοινότητα καμία αλλαγή εγώ δεν είδα, ίσα ίσα του είδα και πιο κλειστούς, γιατί ήρθαν οι ξένοι που ενώ οι ίδιοι δώσαν αντιπαροχή τα δικά τους τα οικόπεδα, να ελάτε πάρτε και για να.. προικίσουνε τα κορίτσια τους και τα αγόρια τους, ε... τους είδα ακόμα χειρότερους γιατί μετά, ωχ ήρθαν οι ξένοι και μας πήραν τα... σπίτια μας και του βάλουμε στο κεφάλι μας ξέρω γω και δε μπορούμε να ανοίξουμε ούτε τη μουσική να ακούσουμε γιατί τώρα είμαστε όλοι μαζί, δηλαδή χειρότεροι η παλιά κοινότητα.

Ε.: Συνολικά;

Σ.18: Συνολικά... ξαφνικά βλέπω... νέο κόσμο, ε... λίγο κλειστοί δε τους ξέρω, είμαι λίγο μεγαλύτερη τους δηλαδή τις πιο νέες γενιές, τους σαραντάρηδες γιατί εγώ είμαι πιο μεγάλη τώρα, ε... τους βλέπω πιο συμπαθητικούς τώρα, και πιο ανοιχτούς μιλάνε, βλέπω ότι ενδιαφέρονται πάρα πολύ για τη γειτονιά, εντάξει ενδέχεται τα κουτσομπολιά να ισχ, να υπήρχαν και να, είναι κάτι διαχρονικό μάλλον, λες και έχει γίνει παράδοση της Ελλάδας δηλαδή, ε... τους βλέπω όμως ότι ενδιαφέρονται περισσότερο για τα της κοινότητας δηλαδή τα του Δήμου, ή της περιοχής μας τουλάχιστον.

Ε.: Ωραία, πως θα έκρινες την πολιτιστική ζωή στην Αγία Παρασκευή και εστιασμένα στο κάτω μέρος.

Σ.18: Ε τα προηγούμενα χρόνια θα έλεγα ότι είναι χάλια δηλαδή... εγώ δεν είχα καταλάβει κάτι ιδιαίτερο, εξόν κάτι που γινότανε που και που στον Ιόλα, ε, κάποιους παραδοσιακούς χορούς στην πλατεία, και στην πλατεία Μελίνας Μερκούρη, στην κάτω πλευρά, αυτά, δεν έχω και στα εργαστήρια του δήμου που κάνουν την ετήσια έκθεση. δεν έχει κάτι άλλο, δεν βλέπω κάτι, αν εξαιρέσουμε δηλαδή ότι έχουμε έναν πολύ καλόν ε, ένα πολύ καλό δάσκαλο συνάδελφο καλλιτεχνικών που εργάζεται σε ένα σχολείο και... τον βλέπω ότι ακόμα και σήμερα παλεύει όχι μόνο με τα παιδιά, ε αλλά και με τους γύρω και είναι πολύ... αγαπητός στον κόσμο εδώ και λέγεται Φοίβος Σοφικίτης.

Ε.: Ντάξει αυτό είναι...

Σ.18: Ντάξει όμως έτσι είναι γιατί μετράει δηλαδή εσύ ξεκινάς κάποια πράγματα, τους έχεις ξεσηκώσει δηλαδή...

Ε.: εγώ θέλω να γυρίσουμε στο άλλο, δηλαδή επειδή είσαι καλλιτέχνης, ασχέτως αν νιώθεις ή δε νιώθεις ενεργή, εγώ έτσι σε αντιμετωπίζω, ε... χωράει σύγχρονη τέχνη σύγχρονη προσέγγιση της τέχνης σε αυτήν εδώ την κοινότητα σε αυτόν εδώ τον τόπο, το φαντάζεσαι; περνάει από το μυαλό σου σαν κατάσταση;

Σ.18: Ε ναι, ναι, τώρα πιστεύω πως ναι, ότι είναι πιο ανοιχτοί οι άνθρωποι δηλαδή οι νέες γενιές δείχνουν ότι θα μπορέσουν να το αντέξουν αυτό και να ενταχτούν σε αυτό και να το μελετήσουν. Και να το συζητήσουν ίσως, ακόμα κι αν δε το καταλαβαίνουν δηλαδή.

Ε.: Το λέω γιατί μέσα από πολλές διεκδικήσεις, με την κοινότητα που κατάφερε να κρατήσει τον Ιόλα, μέσα σε ένα πλαίσιο αυτής της οικιστικής ανάπτυξης έτσι όπως προέκυψε ας πούμε μέσα από την αντιπαροχή, που χαρακτήρισε την κοινότητα έτσι όπως περιέγραψες κι εσύ πριν, ε βρισκόμαστε

μπροστά σε ένα ζήτημα διαχείρισης αυριανής από οποιοδήποτε κληθεί να το διαχειριστεί, της βίλας του Ιόλα, με οποιοδήποτε μοντέλο, εμένα θα με ενδιέφερε όμως αυτό, γιατί δηλαδή δεν ξέρω, το διερευνώ, πόσο μπορεί να υπάρχει έτσι μια προσέγγιση σύγχρονης τέχνης όπως σε όλες τις μητροπόλεις και σε πολλά προάστια και εδώ στην Αθήνα υπάρχουν παραδείγματα, πόσο, ε... τι πιστεύεις ότι θα χρειαζόταν για να συμβεί κάτι τέτοιο.

Σ.18: Ε... πιστεύω ότι ο καλλιτεχνικός τομέας σε ότι αφορά δηλαδή είτε θέατρο είτε χορό, είτε ζωγράφους γλύπτες... που είναι και ο τομέας μας, μπορούν να κάνουν πράγματα, να φανεί δηλαδή, να, δηλαδή από εμάς εξαρτάται για να κουνηθεί το όλο πράγμα, και... φυσικά θα ήταν προτιμότερο να γίνει μέσα στο κτήμα δηλαδή, όπως... το έχουμε φανταστεί όλοι μας, είτε στον κήπο είτε στον εσωτερικό χώρο είτε πάνω στα δέντρα είτε όπως γίνανε.

Ε.: Άρα λες ότι... χρειάζεται ας πούμε να πάρουμε πρωτοβουλία οι ίδιοι οι καλλιτέχνες για να κινηθεί προς τα εκεί η κατάσταση.

Σ.18: Ναι, ναι.

Ε.: Ωραία, θα γυρίσω έτσι λιγάκι θα πηγαίνω μπρος πίσω, για λίγο ακόμα, κλείνουμε.

Σ.18: Ναι, εντάξει κανένα πρόβλημα.

Ε.: Ε... στη φάση όπου είσαι νέα στη γειτονιά στην περιοχή και ζεις αυτή την παλιά κοινότητα, ποια είναι τα στοιχεία που πιστεύεις ότι, θετικά ή αρνητικά θα μπορούσαμε ας πούμε να εστιάσουμε να μελετήσουμε να μας δώσουν δηλαδή μέσα από μια διερεύνηση, ε... απαντήσεις, για όλα αυτά που μπορεί να συμβαίνουν σε αυτό τον τόπο όλα αυτά τα χρόνια. Δηλαδή με ποιές λέξεις με ποιές επικεφαλίδες θα οριοθετούσες αυτή την τότε πραγματικότητα του '70 '80.

Σ.18: Συντηρητισμός, ε... όχι καλόκαρδοι άνθρωποι, δε θα το 'λεγα, τώρα είναι και οι περισσότεροι από ε... είναι αρβανίτες έχουν έρθει από τα Μεσόγεια και είχαν αγοράσει εδώ πέρα τα.. κτήματα και δεν ξέρω αν έχει σχέση κι αυτό, δηλαδή, μπορεί και να μην έχει σχέση, ε... πολύ συντηρητισμός, πολύ συντηρητισμός, δε, δεν ήταν καθόλου ανοιχτοί, δηλαδή καθόλου καθόλου, ούτε στην ίδια τους την οικογένεια, δηλαδή ούτε η γυναίκα με τον άντρα, ας πούμε δεν μιλάγε να λέει τα προβλήματά της ή να πουν μια κουβέντα, κάτι παραπάνω ρε παιδί μου, επίσης δεν είχα παρατηρήσει, μεταξύ αυτών της παλιάς κοινότητας, ένα χάδι, στα ζευγάρια, ποτέ δεν... δεν υπήρχε αυτό, δηλαδή εντάξει ήτανε οι εποχές, χούντες περάσανε κι όλα αυτά, ησυχίες, δεν μιλάμε όλα αυτά τα πράγματα.

Ε.: Κι έτσι να φύγουμε να πάμε στην άλλη άκρη, την επόμενη δεκαετία, τι θα προσδοκούσες από την κοινότητα, τι θα προσδοκούσες να υπάρξει στην κοινότητα, τι να επέλθει, τι να αλλάξει, ποιά κατεύθυνση πάλι με επικεφαλίδες, όπως νιώθεις εσύ.

Σ.18: Ναι, εκθέσεις ζωγραφικής πολλές, διάφορα δρώμενα δηλαδή, ε.. ίσως ε.. να είναι και λίγο και τραβηγμένο να κάνουνε κανένα... αχ τη λέξη την ξέχασα, ε... με το σώμα που κάνουν, περφόρμανς να ξέχασα τη λέξη χριστέ μου άνοια, περφόρμανς που είναι πολύ προχωρημένα βέβαια πιστεύω ακόμα και για την τώρα δηλαδή εποχή, αλλά ίσως κάτι σε απλή μορφή ακόμα κι αυτό να τους δείξει...

ένα τρόπο τέχνης καινούργιας, επίσης όχι μόνο στην περιοχή δηλαδή του Ιόλα μόνο μέσα εκεί πιστεύω ότι... στην πλατεία της Αγίας Παρασκευής, να γίνονται διάφορα πράγματα, δηλαδή να μαζεύονται καλλιτέχνες και να κάνουνε πραγματάκια.

Ε.: Άρα πιστεύεις ότι είναι ένα ευρύτερο φαινόμενο που, και την πάνω και την κάτω μεριά αφορά, αυτό το...

Σ.18: Ναι, νομίζω πως ναι, θα πρεπε ναι. Εξάλλου έχω παρατηρήσει όταν.. είχε γίνει κάποια έκθεση κάτι είχε συμβεί στου Ιόλα κάποια φορά, πράγματι είχαν έρθει είχα καλέσει κι εγώ κάποιους από τους επάνω που τους γνώριζα από το ΚΑΠΗ και είχαν έρθει δηλαδή ακόμα και γερόντια ας πούμε κι επισκέφτηκαν δηλαδή δείχνει ότι έχουν ένα ενδιαφέρον.

Ε.: Υπάρχει αυτό το επάνω και οι κάτω στην Αγία Παρασκευή υπάρχει ένας διαχωρισμός...

Σ.18: Ναι, ναι, ναι είναι οι πλούσιοι και οι φτωχοί. Και είναι και οι πιο φτωχοί.

Ε.: Οι από κάτω είναι οι φτωχοί; Και οι πιο φτωχοί;

Σ.18: Ναι και υπάρχουν και οι πιο φτωχοί. Οι πιο φτωχοί είναι το κάτω κάτω από τη Δερβενακίων, που ήταν οι περιοχές που λέγαμε, πάλι εκεί δε μας επιτρέπαν να πάμε, τα παιδιά πιο αλητάκια, πιο ζυπόλυτα, πιο δύσκολες συνθήκες, πιο φτωχόσπιτα είχε, εδώ ήτανε πιο ευκ, ενδιάμεσοι πιο ευκατάστατοι και οι πάνω που ήταν πιο βίλες πιο παλιά σπίτια... ε και οι επάνω μας είχαν λιγάκι κάτω οι πάνω, αν και εμείς οι κάτω πηγαίναμε σχολείο επάνω, γιατί δε μας επιτρέπανε να πάμε στους πιο κάτω που ήταν πιο φτωχοί, τι φρίκη δηλαδή, τι σκ... φοβερό δεν είναι; Ε και τα Πευκάκια που τώρα ανήκουν στην Αγία Παρασκευή, παλιότερα ήταν στο Γέρακα, εκεί ζούσαν πολλοί τσιγγάνοι, πιστεύω θα το έχεις ακούσει, που τους ξαποστείλανε κι αυτούς τους καημένους, ε τα παιδάκια εκεί, εκεί κι αν ήτανε, δύσκολα ας πούμε. Αυτά.

Ε.: Ωραία, (όνομα συμμετέχουσας), με έχεις καλύψει και πολύ γρήγορα και στοχευμένα στα πράγματα, πάρα πολύ ωραία, σε ευχαριστώ πολύ και κλείνοντας το μόνο, σε έχω ενημερώσει ήδη έτσι κι αλλιώς για το χαρακτήρα της έρευνας, ε... ξέρεις ότι θα γίνουμε δράσεις και θεωρώ... αναγκαία και σαν δεδομένη έχω μια εμπιστοσύνη απέναντί σου, την παρουσία σου και τη συμμετοχή σου, την ενεργό συμμετοχή σου σε όλα αυτά. Γιατί όπως είπες νομίζω ότι τελικά, αν δε βγουν κάποιοι άνθρωποι μπροστά, δεν αλλάζει κάτι.

Σ.18: Ναι, να ξεκουνηθούμε λίγο έτσι να τους, ναι να τους μιλάμε για την τέχνη να... κάπως να τους βοηθήσουμε γιατί σου λέει δεν καταλαβαίνω τι είναι αυτό, ε να κάπως να τους βοηθήσουμε λίγο να τους ανοίξουμε ένα κλικ έτσι το μυαλό λίγο να ανοίξει, έστω για τους παλιούς που οι παλιοί μπορεί να είναι τώρα εβδομήντα ογδόντα χρονών, εγώ είμαι πενήντα εννιά, ε... να ενδιαφερθούν, να δουν το κάτι άλλο που δε το 'χαν καταλάβει, είναι τρομερή εμπειρία νομίζω ότι μετά, ε... κάτι γίνεται στην καρδιά σου, έτσι αισθάνομαι, αυτά, ευχαριστώ κι εγώ.

Ε.: Ωραία, τίποτα (όνομα συμμετέχουσας).

8.4. Οπτικό υλικό

8.4.1. Εικόνες ανάλυσης 3^{ης} ατομικής συνέντευξης

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Εικόνα 3

Εικόνα 4

8.4.2. Εικόνες συναντήσεων δημιουργικής κοινότητας

8.4.3. Εικόνες από τεκμήρια της κοινότητας και του ακινήτου

8.5. Υποινήματα στον Δήμο Αγίας Παρασκευής

8.5.1. α. Κατάθεση αιτήματος εισόδου – χρήσης στο κτήμα Ιόλα για συμμετοχικές δράσεις, 14/11/2019

Αγία Παρασκευή, 14-11-2019

Προς:
κ. Δήμαρχο Αγ. Παρασκευής
Κοιν.:
κ. Αντιδήμαρχο Παιδείας ΔΒΜ και Πολιτισμού
κκ. Επιτεφικής Δημοτικών παρτάξεων
κκ. Δημοτικούς Συμβούλους
Επιτροπή Ποιότητας Ζωής
Επιτροπή διαχείρισης ακινήτου βίλας Ιόλα

ΑΙΤΗΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ – ΧΡΗΣΗΣ

Αξιότιμοι κ. Δήμαρχε, κ. Αντιδήμαρχε, κκ. Δημοτικοί Σύμβουλοι,

Λαμβάνω την τιμή να επικοινωνήσω μαζί σας για να αιτηθώ την παραχώρηση άδειας πρόσβασης και χρήσης του περιβάλλοντα χώρου της βίλας Ιόλα στο πλαίσιο της εκπόνησης της μεταπτυχιακής μου ερευνητικής διατριβής με θέμα «*Ι-όλα ή τίποτα, μια πολυεπίπεδη παρέμβαση στην κοινότητα του Παραδείσου Αγίας Παρασκευής, με επίκεντρο τη βίλα του Α. Ιόλα. Σύγχρονη τέχνη και σύγχρονη κοινότητα σε διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο*» από το διατμηματικό ΜΠΣ «Εφαρμοσμένη Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη», του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Τμήματος Εφαρμοσμένων και Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Η ανάγκη πρόσβασης και χρήσης του ακινήτου, αφορά στη διεξαγωγή περιπατητικών συνεντεύξεων (περίοδος Φεβρουαρίου 2020), την εποπτεία του χώρου από ελεμλητική ομάδα καλλιτεχνών (2-3 επισκέψεις στο χρονικό διάστημα Ιανουαρίου – Απριλίου 2020) και την ανάπτυξη τριών κλιμακούμενων συλλογικών δράσεων με την τοπική κοινότητα στους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Απρίλιο του 2020. Οι ακριβείς ημερομηνίες θα προκύψουν κατόπιν συνεννόησης με την αρχή διαχείρισης του ακινήτου και την παρακολούθηση της εξέλιξης της έρευνας.

Για την ενδεδειγμένη παρουσίαση των ερευνητικών σκοπών και των ερευνητικών ερεισματών της έρευνας, προτίθεμα να εισηγηθώ στο Δημοτικό συμβούλιο, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής ή την Επιτροπή διαχείρισης του ακινήτου, σύντομη και περιεκτική παρουσίαση, του θεωρητικού, μεθοδολογικού και καλλιτεχνικού υπόβαθρου της έρευνας, προκειμένου να ενημερωθούν τα μέλη τους.

Με ειλικρινή σεβασμό και εκτίμηση, προσδοκώντας μια δημιουργική συνεργασία.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής - ερευνητής

Φοίβος Σοφικάτης

8.5.2. Κατάθεση – παρουσίαση ερευνητικού σχεδίου στο δημοτικό συμβούλιο, 12/2/2020

Πανεπιστήμιο Αιγαίου – Τμήμα Κοινωνιολογίας Μυτιλήνης

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας – Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών Φλώρινας

Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Εφαρμοσμένη Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη»

Σύνοψη ερευνητικού σχεδίου διπλωματικής εργασίας

Θέμα: «I-όλα ή τίποτα, μια πολυεπίπεδη παρέμβαση στην κοινότητα του Παραδείσου Αγίας Παρασκευής, με επίκεντρο τη βίλα του Α. Ιόλα. Σύγχρονη τέχνη και σύγχρονη κοινότητα σε διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο.»

Επιβλέπων καθηγητής: Σωτήριος Χτούρης, καθ. Κοινωνιολογίας

Μεταπτυχιακός φοιτητής: Φοίβος Σοφικιάτης

Ερευνητικά ερωτήματα

- Ποιός είναι ο ατομικός και συλλογικός κοινωνικός αντίκτυπος από το διαρκή μετασχηματισμό των χρήσεων και της λειτουργίας του ακινήτου;
- Σε ποιο βαθμό η συμμετοχή, έμπρακτη ή αποστασιοποιημένη, της κοινότητας στην ιστορική διαδρομή του τόπου, συνέβαλε στη διαμόρφωσή της;
- Μέσα από ποιες κοινωνικές και πολιτιστικές διεργασίες μπορεί να αναχαιτηθεί αυτή η συνέχεια;

Θεωρητικό πλαίσιο

Το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο εδράζεται η προτεινόμενη έρευνα, είναι ο εμπειρικός διαλεκτικός ρεαλισμός.

- Αντίθετα από τις θεωρίες των κεφαλαίων (Bourdieu, Putman, Coleman, Chitouris κτλ) και της κοινωνικής ταυτότητας, συνδεδεμένης με τον τόπο.
- από την θεωρητική και μεθοδολογική πρόταση του Φρέιρε (Φρέιρε, 1974), με κυρίαρχη την επίδραση των εννοιών της πράξης ως συνάρθρωση θεωρίας και δράσης, και της συλλογικής πολιτιστικής δράσης.
- Από τη σχεσιακή αισθητική (Βουσιπία, 2014), με το ενδιαφέρον να εστιάζεται στην ενεργό εμπλοκή των κοινωνικών οντοτήτων στη διαδικασία επιτέλεσης και παραγωγής του καλλιτεχνικού έργου.
- Και από τη φιλοσοφική προσέγγιση της ριζωματικής σκέψης και πρακτικής (Deleuze – Guattari) και της υπαρκτικής προβολής της στην νομαδικότητα των υποκειμένων.

Μεθοδολογία έρευνας

Ποιοτικά προσανατολισμένη έρευνα, με δύο διακριτά σκέλη

- **Ποιοτικές ερευνητικές συνεντεύξεις** κατοίκων και καλλιτεχνών (ατομικές, ομαδικές, περπατητικές) και θεματική ανάλυση των δεδομένων που θα εξαχθούν, σε κοινωνικά γεγονότα και φαινόμενα.
- **Συμμετοχική Έρευνα Δράσης in situ** (κτήμα Ιόλα), με διαλεκτικό στοιχείο την τέχνη, ανάμεσα στην τοπική και την καλλιτεχνική κοινότητα σε τρία στάδια. «Συνάντηση – Καταγραφή – (συν)Δημιουργία».

Ερευνητικός σκοπός

Επίδιωξη της παρούσας έρευνας είναι, μέσα από την συγκέντρωση και την ανάλυση των εμπειρικών δεδομένων που θα προκύψουν από την τοπική κοινότητα για την ιστορία και την εμπλοκή της στον τόπο, να οδηγηθεί σε μια σειρά συμμετοχικών δράσεων, με συμμετοχή της τοπικής κοινότητας και καλλιτεχνών, στην κατεύθυνση της απελευθέρωσης από τα στερεότυπα που έχουν προσδιορίσει τον τόπο. Σαν προέκταση των παραπάνω, απώτερος στόχος της έρευνας είναι η βίλα Ιόλα να ανανοηματοδοτηθεί, από την εμπλοκή της κοινότητας μέσω της τέχνης, καθιστώντας την σημείο αναφοράς για την τοπική, αλλά και την ευρύτερη σύγχρονη κοινωνική ζωή.

8.5.3. Αίτημα αδειοδότησης εισόδου δημιουργικής κοινότητας, 20/5/2020

Αντίγραφο του: ΑΙΤΗΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗ ΒΙΛΑ ΙΟΛΑ ΓΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΣΚΟΠΟ >> Εισαγόμενο x

agiparaskevi.gr <grafeio.dimarchou@agiparaskevi.gr>
προς εγώ

Τετ, 20 Μαΐ, 12:23 μ.μ. (πριν από 10 ημέρες)

Ακολουθεί αντίγραφο του μηνύματος που στείλατε στον/στην Επικοινωνία μέσω agiparaskevi.gr

Αυτό είναι ένα διευρετηκό μήνυμα μέσω <https://www.agiparaskevi.gr/portal/> από τον/την:
ΦΟΙΒΟΣ ΣΟΦΙΚΙΤΗΣ <shebus92477@gmail.com>

Αγία Παρασκευή, 20-5-2020
Προς:
κ. Δημήτριο Αν. Παρασκευής
Κοιν.:
κ. Αντιδύμωγο Παίδεις ΔΒΜ και Πολτισμού
κκ. Δημοτικούς Συμβούλους
Επιτροπή Ποιότητας Ζωής
Επιτροπή Διαχείρισης ακινήτου βίλας Ιόλα

ΑΙΤΗΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗ ΒΙΛΑ ΙΟΛΑ ΓΙΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΣΚΟΠΟ
Αξιότιμο κ. Δημήτρη, κ. Αντιδύμωγο, κκ. Δημοτικοί Σύμβουλοι,
Λαμβάνω την τιμή να επικοινωνήσω μαζί σας αυτή τη χρονική στιγμή ή από τα ανωτέρω μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης λόγω της πανδημίας του COVID-19 έχουν ήδη αποκριμασθεί, για να απηχθώ την παραχώρηση άδειας ολιγόωρης πρόσβασης στον περιβάλλοντα χώρο της βίλας Ιόλα σε ολιγομελή ομάδα καλλιτεχνών (μάλιστα αριθμός δεκαπέντε εικαστικοί καλλιτέχνες). Η ολιγόωρη επίσκεψη που προτείνεται να λάβει χώρα την Κυριακή 31η Μαΐου από τις 18:00 έως τις 21:00, είναι αναγκαία προκειμένου οι συμμετέχοντες καλλιτέχνες να αποκτήσουν προσωπική εκάνα και εμπειρία από το χώρο, καθώς και να καταγραφούν με οπτικοακουστικά μέσα, τεκμήρια που θα τους ενισχύσουν στην παραγωγή των καλλιτεχνικών τους έργων, ενώ ενδέχεται σε αυτήν να συμμετάσχουν και οι επιβλέποντες καθηγητές μου. Υπενθυμίζω πως η επίσκεψη αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο της εκπόνησης της μεταπτυχιακής μου ερευνητικής διατριβής, για την οποία σας είχα ενημερώσει στο Δημοτικό Συμβούλιο στις 12/2, και έχει θέμα «Ι-όλα ή τίποτα, μια πολυμεπίπεδη παρέμβαση στην κοινότητα του Παραδείσου Αγίας Παρασκευής, με επίκεντρο τη βίλα του Α. Ιόλα. Σύγχρονη τέχνη και σύγχρονη κοινότητα σε διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο» από το διδακτορικό ΜΤΣ «Εφαρμοσμένη Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη», του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Τμήματος Εφαρμοσμένων και Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.
Ασφαλώς και εννοώ ότι καθ' όλη τη διάρκεια της επίσκεψης, δε θα παραληφθούν ολκωύσεις στον χώρο και θα τηρηθούν τα προβλεπόμενα μέτρα αποστάσεων από τους συμμετέχοντες. Παρακαλώ όπως με ενημερώσετε για την έκρηξη του αιτήματός μου και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί στο τηλ. επικ. - 6949343446 ή στο email: shebus92477@gmail.com
Με εκτίμηση,
Ο μεταπτυχιακός φοιτητής - ερευνητής
Φοίβος Σοφικίτης

Απάντηση Προώθηση

8.6. Υπομνήματα στην δημιουργική κοινότητα των καλλιτεχνών

8.6.1. Αρχικό κάλεσμα σε καλλιτέχνες με εντοπιότητα, με ερευνητική-καλλιτεχνική εμπειρία στον τόπο και με εμπειρία σε συμμετοχικά-σχεσιακά πρότζεκτς, 15/1/2020

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ IN SITU – ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΦΑΣΕΙΣ

Άξονας της παρέμβασης είναι η σύνδεση της τοπικής κοινότητας με την κοινότητα των καλλιτεχνών, σε μια κατεύθυνση διαλεκτικής αλληλεπίδρασης και νοηματοδότησης του χώρου και της ιστορίας που φέρει.

- Ως κοινότητα καλλιτεχνών, προτείνω μια μίξη καλλιτεχνών που συνδέονται με τον τόπο, το χώρο μέσα από καλλιτεχνικό ενέργημα και τις σχεσιακές διεργασίες της τέχνης, με ισόποση αναλογία, σε προέκταση του διακυβέματος που έχει συνδεθεί με την αξιοποίηση του χώρου «τοπικό-εθνικό-διεθνές». Επιδιώξή μου είναι η σύνδεση των καλλιτεχνών που λειτουργούν ως ακαδημαϊκοί δάσκαλοι ή εκπαιδευτικοί, και με αυτή τους την ιδιότητα, σχεδιάζοντας ανάλογες «ασκήσεις».
- Ως τοπική κοινότητα, αντιλαμβάνομαι το σύνολο των κατοίκων της κοινότητας. Σε αυτό το πλαίσιο θα προσεγγιστούν οι θεσμικές κοινωνικές οντότητες της περιοχής, είτε αυτές έχουν

εμπλακεί στη διαδικασία της διεκδίκησης του χώρου είτε όχι. Θα εστιαστούν οι σχολικές κοινότητες που αποτελούν ενοποιητικούς παράγοντες των αντίροπων κοινωνικών τάσεων και που ταυτόχρονα αναδεικνύουν το ρόλο της νέας γενιάς στον τόπο.

1. **ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ - Σάββατο 29 Φλεβάρη μεσημέρι**

«πρόγευμα στη χλόη του Ιόλα» Καταστασιακό γεγονός – κάλεσμα, σε κοινότητα και καλλιτέχνες, με στόχο μια άνευ προκαθορισμένου περιεχομένου συνάντησή τους στο χώρο, συνδεδεμένο εννοιολογικά με το έργο του Ε. Μανέ «πρόγευμα στη χλόη». Ελεύθερη αλληλεπίδραση, και σύναψη πρωτογενών σχέσεων μέσα από την βρώση. Σημειολογική επιλογή της μέρας, ως παράβαση της ημερολογιακής κανονικότητας, η μέρα που δεν επανέρχεται, παρά μια φορά στα τέσσερα χρόνια, ως ρυθμιστής της υπόλοιπης χρονικής ροής.

2. **ΔΡΑΣΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ – ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ - Σάββατο 21 Μαρτίου απόγευμα (ισημερία), 2 ώρες φως και 2 ώρες σκοτάδι**

Δράση καταγραφής των θραυσμάτων της παλιάς και σύγχρονης ιστορίας του χώρου, μέσα από διαφοροποιημένα εκφραστικά μέσα (σχεδιαστική αποτύπωση, φροτάζ, ασεμπλάζ, φωτογράφιση, βιντεοσκόπηση, κίνηση κτλ). Έμπρακτη σύνδεση καλλιτεχνών με κατοίκους. Δημιουργία ενός παροντικού αρχείου καταγραφής, και των συνθηκών για μια σύνθεση των επιμέρους αρχείων, άτυπων και επίσημων που έχουν συγκροτηθεί από κατοίκους, καλλιτεχνικές ομάδες, θεσμούς κτλ. Κάθε συμμετέχων καλλιτέχνης ή ομάδα καλλιτεχνών, έχει προεπιλέξει το μέσο καταγραφής, σαν υλικό και διαδικασία, καθώς και την ομάδα αναφοράς του από την κοινότητα. Το σύνολο των επιλογών έχει κοινοποιηθεί στην κοινότητα ώστε να επιλέξουν με τη σειρά τους με ποιόν τρόπο επιθυμούν να εμπλακούν στη δράση καταγραφής. Ο καλλιτέχνης κοινοποιεί έναν οδηγό προσέγγισης του μέσου στους συμμετέχοντες. Στο τέλος της διαδικασίας συγκεντρώνεται το υλικό καταγραφής και συγκροτείται το αρχείο.

3. **ΑΝΟΙΧΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ – ΕΚΘΕΣΗ. 23 – 26 Απριλίου ή 1-3 Μαΐου**

Οι καλλιτέχνες μέσα από την εμπειρία των προηγούμενων δράσεων, προτείνουν με το υλικό επιλογής τους, μια εμφάνιση της σχέσης κοινότητας και χώρου και την συνδιαχειρίζονται με την κοινότητα επί τόπου. Αυτό μπορεί να εμπεριέχεται στο ίδιο το έργο τους, ή να συμβαίνει παράλληλα. Προϋπόθεση είναι η ενεργή εμπλοκή της κοινότητας στο έργο, είτε στη διαδικασία παραγωγής του, είτε σαν προέκταση της δημιουργίας του. Τα έργα υπάρχουν ή διαμορφώνονται στο χώρο σαν έμπρακτες εμφανίσεις αυτής της σχέσης και είναι επισκέψιμα από το κοινό επί τριημέρου.

Μια πρώτη περιγραφή της κοινότητας και του τόπου (θα ακολουθήσει αναλυτικότερη)

ΤΟΠΟΣ

- Όταν φτάνει ο Ιόλας, είναι σχεδόν αδόμητη περιοχή (ελάχιστα σπίτια στον Παράδεισο, περισσότερα στο Κοντόπευκο)

- Περιαστικό προάστιο με κτηνοτροφική και γεωργική χρήση μέχρι τις αρχές του 80 (γουρουνάδικα – βουστάσια – στάνες και αμπέλια).
- Διατρέχεται από ρέματα και υπόγεια νερά που δημιουργούν ακόμα προβλήματα.
- Διαχωρισμός πάνω από κάτω Αγίας Παρασκευής – διαφορά βιοτικού επιπέδου και πολιτισμικού αποτυπώματος – πιο αστική η πάνω - Η Μεσογείων ως φυσικό όριο διαχωρισμού – σχέσεις ανταγωνισμού.
- Απότομη οικιστική ανάπτυξη και μεταβολή των χρήσεων και των συντελεστών δόμησης. Πίεση οικονομικού κεφαλαίου μέσα από εργολάβους για αντιπαροχή.
- Δεύτερη κατάτμηση με τη δυτική περιφερειακή – διαχωρισμός Πευκακίων από Παράδεισο και Κοντόπευκο.

ΑΚΙΝΗΤΟ

- Αγορά οικοπέδου από Ιόλα μέχρι και τα όρια της δυτικής περιφερειακής – όραμα για κατοικίες καλλιτεχνών.
- Αρχικά κατοικία και βίλα ξεχωριστά – τα τελευταία χρόνια κατοικεί στη βίλα.
- Κατασκευή σε τρεις φάσεις από τη δεκαετία του 60 – υπερπολυτελής. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στη φύτευση. Λειτουργικά αντικείμενα μοναδικά
- Τη δεκαετία του 70 μεταφέρει σταδιακά τα έργα της συλλογής του από τις γκαλερί του εξωτερικού – μετατρέπεται σε μουσείο.
- Απασχολούνται 3-4 περίοικοι που συντηρούν το χώρο.
- Μετά το θάνατό του «αδειάζει» από τα έργα μέσα σε 3 μέρες, παραμένει αφύλαχτο και καταλήγει χώρος εξερεύνησης και λεηλασίας των προσωπικών του αντικειμένων

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

- Χαμηλό – μέσο μορφωτικό επίπεδο παλιών κατοίκων – πρώτη ανάγκη επένδυσης η εκπαίδευση των παιδιών – αύξηση του μορφωτικού επιπέδου στις επόμενες γενιές.
- Κυρίαρχες αξίες η ησυχία, η ασφάλεια, η ηρεμία επιτρέπουν να υπάρχει μια ελευθερία κίνησης των παιδιών – αλάνες, ποδήλατα, αυτοσχέδιος αθλητισμός – συντηρητική κατεύθυνση.
- Στενές σχέσεις της παλιάς κοινότητας – κλίμα χωριού – σύνδεση με Μεσόγεια κι όχι με Αθήνα.
- Εποίκιση από κατοίκους του κέντρου και από εσωτερική μετανάστευση (νησιώτες κτλ). Αλλοίωση σύνθεσης της κοινότητας, αύξηση του βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου, αλλά και της εξατομικεύσεως, του φόβου, της καχυποψίας – δημιουργία υπο-κοινοτήτων.
- Διαχρονική έλλειψη «αγοράς», απουσία κοινωνικής αυτονομίας στην κοινότητα – διαδρομές φυγής τόσο για τη διασκέδαση, όσο και για πρωτογενείς κοινωνικές ανάγκες.

- Πολιτιστικές δραστηριότητες επικεντρωμένες στην παράδοση – ανάπτυξη σημαντικών χορευτικών συλλόγων.

ΣΧΕΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΑΚΙΝΗΤΟ

- Μηδαμινή επαφή κοινότητας με ακίνητο όσο ζει ο Ιόλας – καμιά πρωτοβουλία ανοίγματος του ακινήτου σε κατοίκους από πλευράς του.
- Πλήρης απομόνωση και αποφυγή Ιόλα, λόγω στερεοτυπικών αντιλήψεων εποχής και δημοσιευμάτων – αίσθηση μόλυνσης, φόβου, ξένου.
- Μετά το άδειασμα των έργων, σταδιακή και διαρκής είσοδος νέων αλλά και μεγαλύτερων στο χώρο – συλλογή αντικειμένων ως ενθύμια, τεκμήρια εισόδου – θραύσματα ιστορίας μεταφέρονται στις οικείες της κοινότητας ή και εκτός αυτής.
- Συγκρότηση επιτροπής διεκδίκησης – μετασχηματισμός σε σύλλογο κατοίκων – σύνδεση με θεσμούς, δήμο – αποκοπή από την κοινότητα μέσα από ένα αντιπροσωπευτικό σχήμα.
- Θεσμική διεκδίκηση για χαρακτηρισμό του ως διατηρητέου και αλλαγής χρήσης του – αποφυγή οικοπεδοποίησής του.
- Διεκδίκηση αγοράς του από ΥΠΠΟ, ολυμπιακά ακίνητα, δήμο – παλινωδίες και τελική αγορά από δήμο.
- Χρήση ακινήτου από παραβατικούς, τοξικοεξαρτημένους, άστεγους, νέους της γειτονιάς, γκραφίταδες – καταστροφές και δημιουργία – θραύσματα σύγχρονης ιστορίας του.
- Διαρκής αναμόχλευση των στερεοτύπων του 80 για τον Ιόλα, συνδεδεμένα με την εξέλιξη του ακινήτου.

8.6.2. Ενδιάμεση ενημέρωση στην υπό σύσταση κοινότητα των καλλιτεχνών, 20/2/2020

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Επικοινωνώ μαζί σας μιας και ο αρχικός προγραμματισμός για τις δράσεις στο χώρο του κτήματος Ιόλα ξεπεράστηκε από την πραγματικότητα, οπότε είναι απαραίτητο να βάλουμε ξανά τις ημερομηνίες σε μια σειρά, παρότι οι εξελίξεις δε μας αφήνουν.

1. Καλώς εχόντων των πραγμάτων, στις 21 Μαρτίου το μεσημέρι στις 3, θα ανοίξουμε τον περιβάλλοντα χώρο της βίλας Ιόλα, για τους συμμετέχοντες καλλιτέχνες και μια μερίδα της τοπικής κοινότητας. Σε αυτή τη συνάντηση, θα έρθουμε σε μια πρώτη επαφή με το χώρο και την ιστορία του, όπως αυτή καταγράφεται από τα ίχνη και τις παρουσίες που περιλαμβάνει. Θα συζητήσουμε και τις προτάσεις του κάθε συμμετέχοντα για το έργο και πιθανές δράσεις που τον ενδιαφέρει να αναπτυχθούν στο χώρο σε επόμενη φάση.

2. Στις 26 Απριλίου το απόγευμα στις 5 (με μια επιφύλαξη λόγω εξελίξεων δημόσιας υγείας), θα γίνει η πρώτη δράση συλλογικής καταγραφής της ιστορίας του χώρου με καλλιτεχνικά μέσα (φωτό,

σχέδιο, φροτάζ, ασεμπλάζ κτλ), ανάλογα τα προτεινόμενα από τους συμμετέχοντες καλλιτέχνες. Εδώ το κάλεσμα στην κοινότητα θα είναι ευρύτερο.

3. Στις 15-17 Μαΐου, θα γίνει η έκθεση – εργαστήριο, με τις προτάσεις των καλλιτεχνών και τα έργα σε εξέλιξη.

Για να μπορέσουμε να οδηγηθούμε στο στόχο, που είναι η ενεργοποίηση της κοινότητας και η σύνδεσή της με τον τόπο, μέσα από το καλλιτεχνικό έργο και τον καλλιτέχνη, πρέπει να ακολουθήσουμε κάποια οργανωτικά βήματα. Θα ήθελα να μου στείλετε πριν τις 20 Μαρτίου, τον αρχικό σχεδιασμό σας για:

a) Το **έργο** που επεξεργάζεστε, σε ένα κείμενο όχι πάνω από 150 λέξεις. Για να συγκεντρώσουμε και τις τεχνικές ανάγκες, αν μπορείτε αναφέρετε κατά προσέγγιση διαστάσεις, υλικό και απαιτούμενες υλικοτεχνικές συνθήκες.

b) **Πιθανή δράση** για την έκθεση εργαστήριο (3.) Πρέπει να έχει μια σχέση με το υλικό ή τη φόρμα που διαχειρίζεστε για το έργο σας και να προσδιορίζει τη συμμετοχικότητα που επιτρέπει στην κοινότητα.

c) Το **υλικό ή το μέσο καταγραφής**, με το οποίο θα επιθυμούσατε να συμμετάσχετε στη δράση συλλογικής καταγραφής (2.). Για αυτό θα χρειαστεί αργότερα και ένας συνοπτικός οδηγός για όσους από την κοινότητα επιλέξουν να εμπλακούν.

Βρίσκομαι σε διαδικασία για να εξασφαλίσω χώρο, που μετά τον Μάιο θα μπορούσε να μεταφερθεί το σύνολο των δράσεων, καταγραφών και έργων, οπότε μπορείτε να το λάβετε κι αυτό υπόψη σας. Περιμένω άμεσα νέα σας.

Από τη μεριά μου θα σας κοινοποιήσω από την ολοκλήρωση της ανάλυσης των συνεντεύξεων, έννοιες που αναδύονται από τα εμπειρικά δεδομένα και ισχυρές εικόνες που έχουν εντυπωθεί στους συμμετέχοντες, καθώς και λινκ με οπτικοακουστικό υλικό από καταγραφές του τόπου, σε διάφορες περιόδους.

Με ειλικρινή εκτίμηση,

Φοίβος Σοφικίτης

8.6.3. Ανατροφοδότηση με ψηφιακό υλικό καταγραφής του χώρου, από έρευνα σε ιστότοπους, 5/3/2020

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑ ΙΟΛΑ ΚΑΙ ΒΙΛΑ από την ομάδα Φιλοπάππου βρίσκεται [εδώ](#).

Omada Filorappou Beton 7 2011

Σε μια στροφή συναντήσαμε τον Ιόλα.

Over the Corner we meet Iolas.

Παράλληλο Πρόγραμμα της 3ης Biennale της Αθήνας "Μονοδρομος"

Collateral Event of the 3rd Athens Biennale "Monodrome"

Editing: Aggeliki Svoronou

© Omada Filopappou

Iolas Project, Villa Iola, Collecting Iola's Leftovers 2011

- <https://vimeo.com/35626114>

Iolas Project, Interview with D. Zaharopoulos Part 1+2 2011

- <https://vimeo.com/37432474>
- <https://vimeo.com/37794319>

Iolas Project Archive Slideshow 2011

- <https://vimeo.com/35306784>

Iolas Project, Interview with C. Iwakeimides 2011

- <https://vimeo.com/36008826>

Iolas Project, Interview with E. Protonotariou 2011

- <https://vimeo.com/36399679>

Iolas Project, Interview with Stathoulis Part 2 2011

- <https://vimeo.com/50232051>
- <https://vimeo.com/50757022>

Iolas Project, Villa Iola, Συγκέντρωση και ομιλίες κατοίκων 2011

- <https://vimeo.com/36961635>

ΕΚΠΟΜΙΕΣ ΑΠΟ ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

- Μηχανή του χρόνου - «Αλέξανδρος Ιόλας» 2 Αυγούστου 2017
- <https://www.youtube.com/watch?v=dzDEJLUirk8>
- Μηχανή του Χρόνου: AIDS (part 2) (17 Απρ 2011)
- <https://www.youtube.com/watch?v=9g10KQf74cE>

ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΙΛΑΣ – σύνδεση με ανηψιά του Ιόλα

- Βίλα Ιόλα, Ταξίδι στον Χώρο και Χρόνο / Villa Iolas (2017) - Full Documentary
- <https://www.youtube.com/watch?v=5zxsu-Oyvd4>
- "Η κουζίνα της Βίλας" - Βίλα Ιόλα, Ταξίδι στο Χώρο και Χρόνο
- <https://www.youtube.com/watch?v=IPeNgFtg9HM>

Όλη η αλήθεια για τις κλοπές - Μέρος Α' / VILLA IOLAS EXTENDED

- <https://www.youtube.com/watch?v=JQzEUtpXv4I>
- Πόσα έργα βρέθηκαν στην Βίλα ; / VILLA IOLAS EXTENDED
- https://www.youtube.com/watch?v=UO_QYHPOugQ
- "Κακοτεχνίες στην Βίλα Ιόλα" - Deleted Scene 1 [HD]
- <https://www.youtube.com/watch?v=LM9vAkMabN8>

- VILLA IOLAS EXTENDED [FULL] - Μέρος Α´
- <https://www.youtube.com/watch?v=FjgmAvTKFhI>

ΕΚΠΟΜΠΗ ΚΑΡΑΒΙΑ

- <https://www.youtube.com/watch?v=5mZdtNxCKH8>

ΑΝΟΙΧΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ – ΔΡΑΣΗ ΟΙΚΕΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ανοιχτός Ιόλας [Ανοιχτή Συνέλευση Κατοίκων Αγίας Παρασκευής](#) 2 Νοε 2009

- <https://www.youtube.com/watch?v=cQu3wUqlnhs>

ΔΙΑΦΟΡΑ ΡΕΠΟΡΤΑΖ - ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΣΤΗ ΒΙΛΑ

Vila Iola - The ravaged home of Alexander Iolas, Alexander the Great of Arts . (18 Ιαν 2018) - βίντεο καταγραφή

- <https://www.youtube.com/watch?v=9CBz2sb38KM>

iefimerida.gr Βίλα Ιόλα, η εγκατάλειψη (6 Οκτ 2018) μουσικό βίντεο με πληροφορίες βιογράφου

- <https://www.youtube.com/watch?v=FFW639EDLiY>

Ανάπλαση της ιστορικής βίλας Ιόλα με πόρους του ΕΣΠΑ (ρεπορταζ ερτ 18/7/2018)

- <https://www.youtube.com/watch?v=3zceqaiZiKs>

Ρημάζει η βίλα του Ιόλα (ρεπορταζ STAR (2 Νοε 2012)

- <https://www.youtube.com/watch?v=0aKIAcBIF98>

Μουσική εκδήλωση στο κτήμα- βίλα Ιόλα |(25 Οκτ 2017) Συνέντευξη και εκδήλωση

- <https://www.youtube.com/watch?v=oxb09JdDCUQ>

Βίλα Ιόλα 2014/07/24 χορευτικό (by APimages) (24 Ιουλ 2014)

- https://www.youtube.com/watch?v=_RMvqslccpw

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

IOLAS [Andreas Angelidakis](#) (16 Μαΐου 2014) Iolas Andreas Angelidakis, 2014 8'25" rendering and animation: Sotiris Vasiliou, Alexandra Syriou editing, sound AA archival material ERT online special thanks to Nikos Stathoulis, Renos Xippas, Dimitris Liberopoulos A short film about the Villa of Alexander Iolas, Andreas Angelidakis 2014, Every End is a Beginning, EMST National Museum of Contemporary Art Athens

- <https://www.youtube.com/watch?v=xmqxmVnXn64>

Ρεπορτάζ έκθεσης «Let's supper mister Iolas»

- https://www.ert.gr/xorigies/omadiki-eikastiki-ekthesi-ston-kipo-tis-vilas-iola/?fbclid=IwAR3S4ixrzXjIzw4TgIHVNIIdZZHy-f_UkTOXaOy2LXyXM_TMwhZFXdipep3k

- <https://neon.org.gr/exhibition/lets-supper-mr-iolas-resurrection-re/>

Το σπίτι του Αλέξανδρου Ιόλα άνοιξε - Ρεπορτάζ ANT1 για δράση Destroy Alexander Iolas (15 Νοε 2012)

- <https://www.youtube.com/watch?v=28sysHsK-ws>

Καλλιτέχνης: Τσόκλης Κώστας, (1930 –)

Τίτλος: Ιόλας

Ημερομηνία: 1996

Περιγραφή: Μία “προσωπογραφία” του Αλέξανδρου Ιόλα. Η χρήση του video έδωσε στον καλλιτέχνη τη δυνατότητα να κινήσει τα θέματά του. Αποτέλεσε μια ακραία προσπάθεια να εισαγάγει το χρόνο σε κάτι στατικό, να υποβάλλει το έργο του στους νόμους που διέπουν όλα τα δημιουργήματα του πλανήτη: εκείνον της διαρκούς αλλαγής, Οι βιντεο-εγκαταστάσεις του έχουν άμεση σχέση με το συγκεκριμένο θέμα ή τον τόπο του όπου παρουσιάζονται και γι αυτό υπάρχει πάντα στενή σύνδεση μεταξύ της κινούμενης εικόνας και των λοιπών πλαστικών/ ζωγραφικών στοιχείων. Διαστάσεις: 220 x 166 εκ, all rights reserved from MMCA | ©2012 | for DCA Project EU

- <https://vimeo.com/58624493>

Excerpt of FALL INTO RUIN

“Fall into Ruin” tells the story of artist William E. Jones’s relationship with Alexander Iolas (1907-1987), a Greek art dealer from Alexandria active in New York and European cities from the mid-1950s to the mid-1980s. Iolas had close connections to the Surrealists, to artists associated with Nouveau Réalisme, and to American artists such as Ed Ruscha, Harold Stevenson, and Paul Thek. At the height of his career, he maintained galleries in New York, Paris, Madrid, Geneva, Milan, and Athens.

After Iolas’s death from AIDS in 1987, the art collection in his house disappeared; this collection included Egyptian, Greek, and Roman antiquities, as well as works by artists Iolas represented, including Max Ernst, René Magritte, Man Ray, Victor Brauner, Matta, Yves Klein, Takis, and Niki de Saint Phalle. The empty house was later vandalized extensively. For “Fall into Ruin,” Jones returned to a place he first visited when he was 19 years old. The film includes not only contemporary images of the site in its ruined state, but also photographs Jones took in 1982 of Iolas’s house in its glory.

“Fall into Ruin” by William E. Jones was part of solo exhibitions at The Modern Institute, Glasgow, March 17-May 20, 2017, and at David Kordansky Gallery, Los Angeles, July 15-August 26, 2017. The film’s international festival premiere took place at the Oberhausen Film Festival (May 14, 2017).

- <https://vimeo.com/95521674>

IOLAS_pefotismenoi_planBtrends a video dedicated to IOLAS by alexis adam. _created for planBtrends_event: pefotismenoi by athena matisse_athens 2017

- <https://vimeo.com/251494209>

ΕΠΙ ΤΟΠΟΥ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΠΑΡΑΦΥΣΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Βίλα Ιόλα | Vila Iola | AfterDark (20 Αυγ 2015)

- <https://www.youtube.com/watch?v=ZG159dcGR8c>

Athens Paranormal Investigations σε μια μικρή έρευνα στην βίλλα Ιόλα

- <https://www.youtube.com/watch?v=KGxNGTPZCmA>

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

18η/3 Αγία Παρασκευή Έγκριση απευθείας αγορά του κτήματος «Ιόλα», τοποθετήσεις μέρος 2 (20 Ιουλ 2017)

- <https://www.youtube.com/watch?v=9Vr4SKPQC24>

18η/2 Αγία Παρασκευή Έγκριση απευθείας αγορά του κτήματος «Ιόλα» (19 Ιουλ 2017)

- <https://www.youtube.com/watch?v=w9f8zQMb1OE>

Βίλα Ιόλα - Ε. Πετσατόδη & Γ. Σιδέρης αντιδράσεις & πρόταση ΔΣ 18/7/2017 (24 Ιουλ 2017)

- <https://www.youtube.com/watch?v=1BDuS51XgHA>

ΔΡΑΣΕΙΣ 7^{ου} ΔΣ ΣΤΗ ΒΙΛΑ

Καταγραφή εσωτερικού 7^ο ΔΣ ΑΓ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ (7 Ιαν 2016)

- <https://www.youtube.com/watch?v=sNKeHDF-o1c>

...ζωγραφίζοντας στο κτήμα Ιόλα (25 Απρ 2018) δράση 7^ο ΔΣ ΑΓ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

- https://www.youtube.com/watch?v=-NjUlaXO_Pk

- [Βίντεο από την επίσκεψη το 2016](#)

- ¹ [Καταγραφή της επίσκεψης του 2018](#) και [βίντεοαποσπάσματα](#)

8.6.4. Κοινοποίηση σε δημιουργική κοινότητα των εναλλακτικών εκδοχών συμμετοχικών δράσεων, 27/4/2020

Αγαπητοί φίλοι και φίλες,

Δημιούργησα αυτή την ομάδα ως την απλούστερη εκδοχή ενός σταθερού χώρου – συλλογικού αποθετηρίου των σκέψεων μας για το (συμμετοχικό) έργο που μας έχει εντυπωθεί ως μέρος αυτού του πρότζεκτ. Δεν επιθυμώ να έχω διαβαθμισμένη σχέση μεταξύ μας, παρά μόνο του συντονιστή και μόνο σε λειτουργικά και τεχνικά θέματα, εξ' ου και είστε όλοι διαχειριστές. Σε αρχική φάση είναι ιδιωτική και απροσπέλαστη από μηχανές αναζήτησης, σε επόμενη φάση, αν κριθεί από όλους μας ότι αυτό πρέπει να τροποποιηθεί, δύναται να αλλάξει.

Θα πρότεινα ως μέθοδο οργάνωσης προκειμένου να μη χανόμαστε στο νήμα του χρονολογίου, κάθε συμμετέχοντας/ουσα να δημιουργήσει μια ανάρτηση με την προσέγγισή του, και εν συνεχεία να αναπτύσσει την εξέλιξη της σκέψης του με τη μορφή σχολίων, όποτε το θεωρεί αυτός/ή σκόπιμο.

Όπως συζητήσαμε και στις δύο προηγούμενες τηλε-συναντήσεις μας, οι συνθήκες είναι μετέωρες ως προς οποιονδήποτε σχεδιασμό, αλλά αυτό εκτός από εμπόδιο είναι μια νέα συνθήκη, που μπορεί να μας οδηγήσει σε νέα πεδία έρευνας και δράσης. Οι προοπτικές ως τώρα είναι οι εξής:

1. Διοργάνωση επί τόπου της έκθεσης – εργαστηρίου με συμμετοχή της κοινότητας.

Αυτή είναι η αρχική πλήρης εκδοχή. Δεν αναιρεί τις προηγούμενες και έχει περιγραφεί στα αρχικά δύο καλέσματα που σας έχουν κοινοποιηθεί. Σαν κοντινότερο εφικτό χρόνο υλοποίησης κι αν οι συνθήκες το επιτρέψουν εκτιμώ ότι είναι το πρώτο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου 2020.

2. Διοργάνωση επί τόπου της έκθεσης, χωρίς συμμετοχή της κοινότητας.

Αυτή είναι η αρχική εκδοχή, χωρίς την συμμετοχή και είσοδο της κοινότητας στο χώρο. Προέκυψε μέσα από τις προσεγγίσεις των έργων που αφηγηθήκατε και με παράλληλη εμπειρία από τον τόπο την εποχή του εγκλεισμού, όπου γίνεται «νυφοπάζαρο» τα απογεύματα από τους κατοίκους που «ασκούνται». Αυτό το φαινόμενο είναι πρωτοφανές, μιας και γενικά η περιοχή δε φημίζεται για την αξιοποίηση των δημόσιων χώρων της, και οι κάτοικοι δεν «κυκλοφορούν» ιδιαίτερα πεζοί, παρά μόνο εποχούμενοι. Σαν κοντινότερο εφικτό χρόνο υλοποίησης, εκτιμώ το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου 2020. Το σκεπτικό της εκδοχής θα το αναλύσω σε ξεχωριστή ανάρτηση.

3. Ψηφιακή αντανάκλαση του πρότζεκτ, σε αλληλεπίδραση με την κοινότητα.

Σε αυτή την εκδοχή, προσεγγίζονται οι αρχικές ιδέες σε μια ψηφιακή εκδοχή εμφάνισης και αλληλεπίδρασης με την κοινότητα. Προϋποθέτει την προετοιμασία ενός ψηφιακού αποθετηρίου, όπου θα διαρθρωθούν οι εικαστικές προτάσεις και τεκμηριώσεις και το οποίο στη συνέχεια θα δίνει δυνατότητες αλληλεπίδρασης με την κοινότητα. Σχετικές προτάσεις τέτοιων διαδικτυακών εφαρμογών επισυνάπτω με ενδεικτικά παραδείγματα εδώ (κάθε επιπρόσθετη πρόταση είναι επιθυμητή και ευπρόσδεκτη): thinglink.com, prezi.com, focusky.com, canva.com, moovly.com. Η εκδοχή αυτή, όπως και η επόμενη είναι άμεσα υλοποιήσιμες.

4. Ψηφιακή αντανάκλαση του πρότζεκτ, αυτόνομα από την κοινότητα.

Σε αυτή την εκδοχή, προσεγγίζονται οι αρχικές ιδέες σε μια ψηφιακή εκδοχή απλής κοινοποίησης στην κοινότητα. Προϋποθέτει την προετοιμασία ενός ψηφιακού αποθετηρίου, όπου θα διαρθρωθούν οι εικαστικές προτάσεις και τεκμηριώσεις και θα κοινοποιηθεί στην κοινότητα. Ισχύουν οι ίδιες προτάσεις ψηφιακών εφαρμογών με την 3^η εκδοχή.

Όπως σας είπα στην τελευταία συνάντηση, η υλοποίηση της δράσης έχει αποσυνδεθεί ως περιοριστικό πλαίσιο από την παράδοση της διπλωματικής μου εργασίας. Ανεξάρτητα αυτού έχω σκοπό να αναπτύξω με τη μορφή σχεδίου σε εξέλιξη την πορεία της πρότασης αυτής της καλλιτεχνικής κοινότητας, ως παράδειγμα σύνδεσης της κοινότητας με τη σύγχρονη τέχνη. Για όσους δεν έχουν αντίρρηση, έχω σκοπό να αναφερθείτε ως φυσικά πρόσωπα και να υπάρξει μια

(11.Δ.25) – τέρας γραφειοκρατίας, μόνιμο εμπόδιο δημιουργίας – ημινεωτερική πραγματικότητα θεσμών